ڕۆمان
هەڵاتن لە هەرێمی مردووەکان
ئارام حەمە
PDF4Kurd

هەڵاتن لە هەرێمی مردووەکان

www.mukiryani.com

www.mukiryani.com

رۆمان

هەڵاتن لە هەرێمی مردووەکان

ئارام حەمە

٢٠١٥

www.mukiryani.com

خانەی موکریانی بۆ چاپ و بڵاوکردنەوە

ڕۆمان

- **هەڵاتن لە هەرێمی مردووەکان**
- نووسینی: ئارام حەمە
- نەخشەسازی ناوەوە: سەنگەر دلاوەر عەبدوڵڵا
- بەرگ: ئارام
- چاپی یەکەم: ٢٠١٥
- تیراژ: ٥٠٠ دانە
- نرخ: ٥٠٠٠
- چاپخانە: موکریانی(هەولێر)
- ژمارەی سپاردن: لەبەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کتێبخانەکان ژمارەی سپاردنی (٧٩٨) ی ساڵی ٢٠١٥ پێدراوە.

زنجیرەی کتێب (٨٨٢)

ماڵپەڕ: www.mukiryani.com

ئیمەیل: info@mukiryani.com

www.mukiryani.com

((کاتێك تێناگەین ژیان چییە، چۆن دەبێت بزانین کامە مردنە،))

"کۆنفۆشیوس"

((ژیانی بێسوود، مەرگی پێشوەختە))

"یوهان گۆتە"

((سەرکەوتن و دۆڕاندن بەشێکن لە ژیانی هەموو مرۆڤێك، جگە لە ژیانی ترسنۆکەکان، کە هەرگیز نەدەبەنەوە و نە دەدۆڕینن))

"پاولۆ کۆیلۆ"

www.mukiryani.com

پێشکەشە بە:

***** شەهیدانی کیمیاباران و ئەنفال و ئەو گەنجە مرواری ئاساییانەی لە غوربەت مــردن و لــە دەریادا خنکان.*

***خێزان و خانەوادە و کوڕە ئازیزەکە، ئادان .*

www.mukiryani.com

پێشەکیی نووسەر:

هەمیشە و لە هەموو کاتێك و دەمێکدا مێژوو دوو دەرگای کراوەی هەیە، دەرگای یەکەم سەربڵند و شکۆمەندە گەورەکان ئاوەدانی دەکەنەوە، دەرگای دووەم پنتێکی فرەوانە بۆ خۆفرۆش و خیانەتکاران، ئیدی خیانەتی گەورە بێت، یاخود بچووك گرنگ ئەوەیە دەرگای دووەمی مێژوو ئاوەدان دەکەنەوە، ئەو کاتەی مرۆڤ دەبێتە دڕندە و بازدەداتە دیوە تاریکەکانی ناخی خۆی، هەر ئەو دەمە هیچ بەهایەك بۆ جوانییەکان نامێنێتەوە، ئەو مرۆڤانەی خودا بە دەستەکانی خۆی خەلقی کرد و کردیە خەلیفە لەسەر ئەم هەسارەی سێهەمە و داوای ئاوەدانی لێکردن، هەر ئەوان بوون ناوجەرگی زەویان هەڵکەند و تۆی تاعوونیان چاند، ئەگەر بە مێژوودا رابگوزەرین ناشیرینییەکانی ئادەمیزاد گەلێك لە جوانییەکان فرەترن، مرۆڤ ئەو زیندەوەرەیە کە خۆی گەورەترین کێشەیە لەسەر ئەم هەسارەی سێهەمە، کاتێك مرۆڤە بێتاوانەکان بە دەستی مرۆڤ گەلی دڕندە و جەللاد دەکوژرێن نە رۆندك و نە گرییە و زاری و نە لاواندنەوە دادیان نادا.

ئەم رۆمانە بەرهەمی خەم و ئازارەکانی مێژووە برووسکەیەکە بە رابردوو و داهاتووی ئەم هێڵە زەمەنییەی کە بە دوو ئاڕاستەی ناکۆتادا رەت بووە، بەرهەمی ئازارەکانی ناخی کۆمەڵێك مرۆڤە کە بۆ هەمیشە رەنج دەدەن و ناگەنە ئاسوودەگی و بۆ هەمیشە لە هەموو سەردەمە جیاوازەکاندا دێن و دەچن، من وەك شێت و گەڕیدەیەك ئەم رۆمانەم نووسی کە بۆ ساتێکیش لەو ماوەیەی کە تێیدا نووسیومە ئاسوودەییم نەچەشتووە و وەك مرۆڤێکی تینوو هەمیشە لە سەرابی رووداو پنتە جیاوازەکانی ئەم دنیایە راماوم و کارم تێدا کردووە، بۆ یەکەمین جار لە زستانی ساڵی ٢٠٠٧ دەستم پێکرد و لە زستانی ٢٠١٢ تەواوم کرد، ئەگەرچی من وا هەست دەکەم کە ئەم رۆمانە هیچ کاتێك تەواو نابێت و بۆ هەمیشە دەرگاکانی کراوەیە و سەردەم بۆ خۆی خۆی تێدا دەنەخشێنێت و گەورەی دەکات، دواجار زامەکانی ئەم مێژووە تاڵەمان هێندە بەسۆیە کە بۆ ناکۆتا و بێپایان بەردەوامییان دەبێت، بۆنی سێو و بۆنی لمی بیابانەکان و چیرۆکی چاڵە گەورەکانی مەرگ، بۆنی

www.mukiryani.com

پۆستاڵ و جەستەی سووتاوی ئادەمییەکان، هەمیشە و هەردەم لەیاد ناچن، سووتانی گوندەکان و رووخاندنی شانەی هەنگ و کوێرکردنەوەی کانیاوەکان تاوانی گەورەن و دێن و دووبارە دەبنەوە، ئەو مرۆڤەی ئەمانە لەیاد بکات هیچ کات مرۆڤ نییە و خیانەتکار و کەسێکی بێفەڕە.

ڕەنگە کەسانێك هەبن لە دوورڕا پێبکەنن و نەزانن زامەکانی ناو ئەم کتێبە لە کوێوە دێن و تا قووڵای چەند بە ناو ناخی ویژداندۆستاندا ڕۆدەچن، ئای لەو دەمەی خودا خۆی بۆ ئەم نەعرەتە گەورانەی گەلێك ئامادەیە، ئای لەو دەمەی خودا بۆ نەعرەتەو ئازای ناخی من تووڕەو ئامادەیە، خۆ ناوی کەسایەتییەکانی ئەم ڕۆمانە هێندە گرنگ نین، بەڵام کەسایەتییەکان بۆ خۆیان گرنگن و راستەقینەن، دواجار ناو موڵکی هیچ کەس و نووسەرێك نییە ناو شتێکی واتاییە و بۆ هەموو سەردەم و دەمەکان بەکاردێن، ئەو کاتەی ناو موڵکی ئەو نییە موڵکی منیش نییە و بۆخۆی هەیە، ناو وەك تیشك وەهایە و هەموو سەردەمەکان دەبڕێت بێ پسانەوە و ماندووبوون.

لەکۆتاییدا دەڵێم ڕەنگە دڕندەکان ئەمێستاکە لەناوماندا رابگووزەرن و بێن و بچن و زیندوو بن، بۆیە هیچ کات لە وتنی راستی مەترسن ئەگەر هاتوو تاڵیش بێت.

www.mukiryani.com

١

پایزی ٢٠٠٥

که هەواڵی مەرگی (کامەرانی وەنەوشە)م بیست، تەواو راچڵەکیم. من هەرگیز بڕوام نەدەکرد مردبێت، ئەو هێشتا لەنێو کۆڵانەکانی شاردا جێ پێی دیار بوون، هێشتا بۆنی بەرۆکی هەر لە هەوادا بوو، سەیر بوو بەڕاستی رووداوێکی سەیر بوو.

که مردن دێت هیچمان خاوەنی روح نین. هیچ کەس ناتوانێت بەر بەو هاوکێشە جادووییە بگرێت، دێت و یەخەمان دەگرێت. من نازانم ئەو بۆچی مرد و بەیەك جاری بەرەو ئاسمانان هەڵکشا، من بە زامداری، بە بیماری و بە گیانکەنشتەوە سەیری وێنەکانی ژوورەکەمم دەکرد، که لەنێو ئەلبوومەکانمدا هەروا بۆنخۆش مابوون و رووناکییان بە دڵ و ئەندێشەکانم دەبەخشی. زۆر سەیر بوو ئەو مردنە، ئێستاش لەبیرمە که دەیگوت: (رۆژێك دێت لەم وڵاتە رادەکەین ئێرە جەهەنەمە، جەهەنەم، بۆنی ئەهریمەنەکان لە هەموو کووچەکانی دێت، گوڵەکانی ئێرە رەشترن لەو کراسەی لەبەرتدایە).

لێمان ببووە خوو، هەموو رۆژانێکی یەکشەممە چاکەت و پانتۆڵی رەش و کراسی رەشمان لەبەر دەکرد و بۆینباخی رەشمان دەبەست، ئەوکاتەی سەراپا رەش لە رەشماڵی کۆچەرییەکان دەچووین، زۆر جاران دەمانبیست هاوڕێکانمان لە کۆلێژ دەیانگوت (قەلەڕەشەکان هاتن، واهاتن). هەرجارێك جلی رەشمان بپۆشیایە، ئاسمانیش رەش دەبوو، که سەرمان هەڵدەبڕی، لە هەورەکاندا روخسارێکی تەلیسماویمان دەبینی پێمان پێدەکەنی. هەرگیز لە نهێنیی ئەو دەموچاوە تێ نەدەگەیشتین که ئاخۆ ئەهریمەنە، یان فریشتەیەکی خودایی! دواجار هەموو روخسارەکان وێك دەچوون، هەموو خوێندکارەکان لە ئاسمان دەترسان، تەنیا ئێمە نەبێت دەوەستاین لە ژێریا، دەمانبینی خوێندکارانی کۆلێژ رایان دەکرد و دەچوونە ژێر چەترەکان، دەچوونە پۆلەکان، دەچوونە کافتریا و ژێر داڵان و درەختە سنۆبەرەکان، تەنیا ئێمە ئاسایی پیاسەی خۆمان تێك نەدەدا و هەنگاو بەرەوپێش دەڕۆیشتین، ئاسمان دای دەکردە باران و دڵۆپ دڵۆپ بارانی رەش، بارانی سووڕ بە قژماندا

www.mukiryani.com

شۆلاوگەی دەبەست، جلەکانمان رەشتر و رەشتر دەبوون، ئێمە هەر دەگەڕاین. هەموو مامۆستاکان بانگیان دەکردین((شاپوور)، (کامەران) چی دەکەن! دەمرن! نەخۆش دەکەون! ئەوە باران نییە تێزابە! ئەوە غەزەبی خودایە دەبارێت! وەرن وەرن واز لە پیاسە بهێنن)، ئێمە دەڕۆیشتین و دەمانگوت (مامۆستا بارانە باران، لێی گەڕێ، ئازادیمان لێ زەوت مەکە، دەمانەوێت سەراپا بمانشواتەوە). تەنیا من و (کامەران) بەو بارانە دڵخۆش بووین، تەنیا بۆ ئێمەش دەبوو بە عەتر و یەك دڵۆپ لەو بارانە رەشە بۆگەنی بەردەدایە هەموو خەڵك، خۆشمان هۆی ئەوەمان نەدەزانی، تەنیا ئەوەندە نەبێ لەناو باراندا دەماندا لە شەقەی باڵ و دەفڕین بەسەر بینا بەرزەکاندا، دەفڕین بەناو گەڵای درەختەکاندا دەفڕین لە فڕیندا باڵەکانمان درێژ و درێژتر دەبوونەوە، دەفڕین و لە ئاسمانەوە دیمەنی شارمان دەبینی کە خەڵکی هەموو لە پەنجەرەکانەوە دەیانڕوانییە ئاسمان. دەمانبینی پەنجەیان درێژ دەکرد و دەیان گوت: سەیر کەن، سەیری ئەو دوو قەلەڕەشە بکەن چەند گەورەن. کە بیری ئەوکاتە دەکەمەوە، زۆر دەگریم. ئێستا مردنی (کامەرانی وەنەوشە) دەبێت گەیشتبێتە کوێ! من دەمویست باوەڕ بکەم نەم دەکرد، چونکە ئەو مرۆڤێك بوو خەیاڵی و نەمر. هەرگیز باوەڕم نەدەکرد رۆژێك دێت (کامەران) لە گۆڕستانەوە بانگم دەکات و لە بری شیعر و وتەی جوان، چڵێك ئەرخەوانم بۆ دەنێرێت، ئەرخەوانی چی! من نازانم گۆڕەکەشی لە کوێیە! رەنگە هەر گۆڕیشی نەبێت... رەنگە وەك مەسیح هەڵکشابێتەوە بۆ ئاسمان.

من و کامەرانی وەنەوشە زۆر حەزمان لەبەرگی رەش دەکرد، خشتەی خۆگۆڕینمان هەبوو. یەك شەممان رەشمان دەپۆشی، پێنج شەممان سەوز، وەك گەڵای دار سەوز بووین، وەك قەرسیلەکانی زەوی سەوز بووین، وەك بوولبول سەوز بووین، هەمیشە جێگای سەرنجی شار بووین. شاری دەشت ئەو شارەی لە دەشتا دروست کرابوو. شارێك پڕ لە ئەهریمەن، ئێمە بە رەسەن خەڵکی شارەکانی چیا بووین، بەڵام هەموو خەڵکی شاری دەشت ئێمەیان دەناسی، کە سەوز دەبووین، دەیانگوت واهاتن، سەیرکەن دوو مرۆڤە قەرسیلیەکە هاتن، ئێمە هێواش هێواش بە کۆڵانە قوڕەکاندا دەگەڕاین، پێمان بریسکەیان لێ دەتکا، شوێن پێمان هەمیشە رووناك بوون، وەك چۆن ئاوێنەیەك بەلاری تیشکی دەکەوێتە سەر، ئاوەها روونبوون، هەرکەس بەدواماندا بهاتایە دەیبینی هەتا چەندین رۆژ جێ پێکان دیار دەمان و منداڵان هەڵماتێنیان تێدا دەکردن. من دەمزانی هۆکارەکە من نیم و (کامەرانی وەنەوشە)یە خەڵکیش، دەیانگوت (ئەوە دوو کوڕە گەنجەکە لێرەوە رۆیشتوون، ئەوانەی بەیەك ریتم دەگەڕێن و مێشکیان بەهیچ شەکەت نابێت). ئێستا کە بیری ژیانی هەردووکمان دەکەمەوە دەگریم و فرمێسکەکانم لەسەر رووممەتم شۆلاوگە دەبەستن و

www.mukiryani.com

ڕووناکیی گڵۆپی ژوورەکەم دەکەوێتە سەریان و وەك ملوانکەیەکی کریستاڵ بەدەر دەکەون. هەموو کات پێشم دەگوت: (کامەرانی وەنەوشە، ئەشق هەموومان دەکوژێت، گەڕان بەدوای حەقیقەتی گوڵدا ماندوومان دەکات).

هەمووان دەیانزانی ئێمە لەوان جیاوازین، دەستمان هەمیشە وەك یاقووت دەدرەوشایەوە. چاومدان تەڕ و پڕ ئاو بوو، ئەوەی منی لە (کامەران) جودا دەکردەوە، ئەو گوڵە وەنەوشەییە بوو کە بۆ هەمیشە دەیکرد بە گیرفانی جلەکانییەوە. زۆر سەیر حەزی لە گوڵی وەنەوشە بوو. ئینجانەکانی هەمیشە دەپاراست، زۆر جاران لە بەشی ناوخۆیی لە هاوڕێکانی تووڕە دەبوو، پێی دەگوتن (ئەم گوڵانە ملکی منن، هەر خۆم، کەس بۆی نییە دەستییان بۆ ببات، ئەمانە لە بەهەشتەوە هاتوون و بە خوێنی دڵ ئاویان دەدەم).

گوڵەکانی وەك گلێنەی چاوی خۆی خۆش دەویست، زۆر جاران دەیگوت: (شاپوور سوبحان، ئەم گوڵانە بەیانیان ئارەقیان لێ دەتکێت، ئەگەر زوو هاتیت بۆ لام و گوڵەکانت بەتەڕی بینی، واهەست نەکەی ئەوە شەونمی دەم بەیان شتوونی). منیش دەمگوت: (بۆ؟ ئاوت داون، یان ئاوت پرژاندووە بەسەریاندا)؟ ئەو لە وەڵامدانەوەدا دەستی دەخستە گیرفانی و سەری دادەخست و وەك ئەوەی بەدوای دەنکە زەنگیانەدا بگەڕێت، وەك جلەکانی ڕەش هەڵدەگەڕا و دەیگوت: (نا من بەسەر گوڵەکاندا دەگریم، من ڕەنگی وەنەوشەیم زۆر خۆش دەوێت، گوڵەکانی تر مەستم ناکەن، گوڵەکانی تر درۆزنن، ڕەنگەکانیان ڕەنگی وەهمن، من گوڵەکانی ترم خۆش ناوێت شاپوور). ئەمەی دەگوت و دەستی لە گیرفانی دەردەهێنا و چاوە تەڕەکانی دەسڕی. پاشان دەیگوت: (شاپوور ئەی هاوڕێی عەزیزی من، ئەی ئەوەی لە ئاوەژووبوونەوەی وێنەکانم تێ دەگەی، من تەنیا دڵم بە تۆ دەکرێتەوە)... نەی دەگوت، بۆ واخەمبارە پاشان چەند وشەیەك لە لێوە ئاڵەکەیەوە دەترازان و لەگەڵ شنەی هەوایەکی شێداردا تێکەڵ دەبوون و بە دەنگییکی نەرم نەرم دەگەیشتنە گوێم: (شاپوور سوبحان تۆ سەیری تەلەفزیۆن و کۆڕ و کۆبوونەوەکانیان بکە، بزانە چەند ئینجانە و چەپکە گوڵ دانراون لە هەموو ڕەنگێك، بەڵام ڕەنگی وەنەوشەییەیان تێدا نییە، ئەوان لە (وەنەوشەیی) دەترسن. ئەزانی ئەو گوڵانە ئەو دەستە و ئینجانە گوڵانە خیانەتمان لێ دەکەن، چونکە گوێیان لە درۆی جۆراوجۆر دەبێ. درۆی سپی، درۆی ڕەش، درۆی نارنجی، درۆی سووڕ، بەڵام بۆمان ناگێڕنەوە) بەڕاستی وشەکانی سیحراوی بوون. ئەو هەمیشە دڵی بە وەنەوشەییەوە بوو. من نەم دەزانی بۆچی (وەنەوشەیی) چی دەگەیەنێت؟ نەم دەزانی کاتێك. زانیم بەهەشت لەجێ خۆی نەمابوو خودا لە هەمووان زیاتر دەگریا ئەودەمەی نهێنیی (وەنەوشە)م زانی،

www.mukiryani.com

فرمێسکی یاقووتی خودام دەبینی بە ئاسماندا دەهاتنە خوار، کاتێك دەکەوتنە ناو چاڵە ئاوەکانی شار، سەرتاپا زەوی شەقی دەبرد و دەبوو بە تۆز و دنیا زەردێکی کاڵی دەنواند رەنگی ئاو و رەنگی خاك دەبوونە زەرداو و دنیا زەردێکی کاڵی نەخۆشی دەنواند، بەڕاستی کارەسات بوو بریا نەمزانیبا (وەنەوشە) و رەنگی (وەنەوشەیی) چ بوون.

کارەساتەکان بەدوای یەکتردا دەهاتن، وەك ئەوەی تەزبیحێکت هەبێت و لەناوەڕاستی قەرەباڵغیی بازاڕدا بپێچڕێتەوە و دەنك دەنك بەدوای یەکدا لە دەستت هەڵبێن، ئەوها کارەساتەکان دەهاتن، رۆژگارێکی شووم بوو. رەشەبا بوو، رەشەبای رەش. من ئێستاش لە رابردوویەکی تاڵدا دەژیم، ئەگەرچی پێش زەمەن کەوتووم، ئەگەرچی دوورم، بەڵام نزیکم لە رابردوو. من ئێستا لە دوورگەیەکم (وەنەوشەیی)، درەختەکان وەنەوشەیین، بیی سەر شەقامەکان، کچەکانی سەرجادە و شەقامەکان، ترافیك و ئۆتۆمبیلەکان، نەورەسەکان، ئاسمان هەموو وەنەوشەیین. خۆشم وەنەوشەیی دەپۆشم، دەخۆم و دەخۆمەوە، زۆر دوور دوورترم لە هەسارەی مەریخ، دوورم لە ئادەمیزادە دڕندەکان، لەوانەی ماڵی خەڵکی بەتاڵان دەبەن، لەوانەی ناوگەڵیان شەهوەتی خیانەتی لێ دەتکێت، لەو مرۆڤانەی کاڵفامانە سۆزانییەکان لەخۆیان کۆ دەکەنەوە و داوای جووتبوون و سەرجێیان لێ دەکەن و گرانبایترین جۆری شەڕاب دەخۆنەوە، دوورم لەو سوڵتان و بەرپرسە حزبیانەی دەستییان بە خوێنی (وەنەوشە)کان سوورە.

من دەزانم ئێستا قاقا پێدەکەنن. دەنگییان دەبیستم، دەنگییان هەر ئەو دەنگانەیە کە هاوڕێکانمیان زیندەبەچاڵ کرد، هەر وێنەی ئەوانەن کە شەڕابی مەرگیان دەرخواردی خەڵك دەدا و پێدەکەنین، هەر ئەوانەن کە پڵنگەکانیان دەیانترساندین.

ئای خودایە چەند روونە لەبەرچاوم! چەند روونە! لەبیرمە هەر ئەو رۆژە (کامەرانی وەنەوشە) داوای لێ کردم ئەو وانەیە نەخوێنین، ئەو دەم لە کۆلێژی ئەندازیاری لە شاری دەشت دەمانخوێند، دیار بوو زۆر حەزین و خەمبار بوو، هەستم بە ئازارەکانی نەدەکرد. ئەو مرۆڤێك بوو سەرابی زۆر خەیاڵی، هەموو شتێکی نەدەگوت، بەڵام زۆر جاران خەندەیەکی تاریك، خەندەیەکی ئازاراوی بە روخسارییەوە دەنیشت، تا ئەو کاتەش کە کتێبە بەرگ وەنەوشەییەکەی دامێ و داوای لێ کردم نەی کەمەوە، نەم زانیبوو ئەو روخسارە بۆ وا خەمگینە؟ ئەو گوڵە وەنەوشەیانە بۆچی؟ ئەو بەرگە وەنەوشەییە بۆچی؟، بەڵام دوای چەند ساڵێك بەبیرمدا هات و لەناو جانتایەکی زۆر کۆندا لەنێو ئەرشیفەکەمدا کردمەوە.

www.mukiryani.com

پاشان بەخۆشحاڵییەوە داواکەیم قبووڵ کرد، وەك وتم دیار بوو زۆر حەزین بوو. من پێم دەگوت: (بمبوورە کوڕە وەنەوشەییەکە، وابزانم برینەکانتم کولاندەوە. من هەڵە بووم تکا دەکەم بمبوورە)، دیار بوو پێی ناخۆش بوو کە گوێی لە لێبووردن بێت، سەیرێکی دەکردم و ناوچەوانی چرچ دەکرد و چاوی دەنوقاند، ئیتر من دەمزانی دەڵێت: ئیدی واز بێنە لەو قسانە. ئەو رۆژە یەك شەممە بوو، هەردووکمان رەشپۆش بووین، رۆیشتین بە کۆلێژدا، هێواش هێواش لەناوەندی ئەو ڕاڕەوەدا کە ئەمبەروئەوبەری سنۆبەر بوو، پیاسەمان دەکرد، پێیەکانمان دەبریسکاندەوە، هەموو هاو کۆلێژەکانمان ئێمەیان بەچاکی دەناسی، دەیانزانی ئێمە دوو مرۆڤین لە تراویلکە، دوو مرۆڤین وەهمی، زۆر جاران لە بریسکەی پێیەکانمان دەترسان، دەسڵەمینەوە و سام دایدەگرتن. ئێمە دوو هاوڕێ بووین، دوو برابووین، خەڵکی دەیان گوت دوو براکە، لە راستییدا برانە بووین، بەڵام هێندە تامەزرۆی یەکتری بووین رەنگی ئاومان گرتبوو. رەنگی یەکمان گرتبوو. زۆربەی سیفەتەکانمان دەچوونەوە سەر یەکتر. دەڕۆیشتین و سنەوبەرەکان دەهەژان و سەمایان دەکرد. شنەبایەکی ئارامییش یاریی بە پرچی درەخت و ئێمە دەکرد. هەردووکمان دەستمان لەنێو گیرفانەکانماندا بەند کردبوو. دەگەڕاین و باسی رابردوومان دەکرد. لەگەڵ ئەو پەژارە زۆرەی (کامەران)دا هێشتا کوڕێکی قسە خۆش بوو. ئەو تا ئەو دەمە ئاشق نەبوو. کە باسی ئەشقیشم بۆ دەکرد دەترسا و دەیگوت: (ڕاستە قسەی تۆیە، رۆژێك دێت ئەشق هەمموومان دەکوژێت). ئەو کوڕێك بوو خەیاڵ و خەونی تەفسیر دەکرد. ئەو (یوسف) بوو، زۆر زۆریش جوان بوو. لەوانە بوو کە دڵێك و سەد دڵ ئاشقی دەبوو، بەڵام لەگەڵ کچاندا نە پیاسەی دەکرد نە رادەوەستا، نە دادەنیشت. تا ئەو دەمەش هاوڕێی نەبوو جگە لە من و (بەهرۆز چاوڕەش) و (سەهەند)، ئەو کوڕەی کە ئاشقی کچە (گاورێك) بوو، پاشان خۆی کوشت و دڵی هەمووومانی بریندارکرد. ئەو کوڕە حەیرانبێژەی ئاوازی بە گوێی خەڵکی و ئاسماندا دەچرپاند و لەو زەمەنەی ئێمەی تێدا ژیاین، لەناوچوو. ئەو کوڕەی (کامەران)ی زۆر خۆش دەویست و هەمووجارێك بە مەنجەڵێك یاپراخەوە دەهاتە بەشی ناوخۆیی و لەگەڵ من و (کامەران) تا درەنگانی شەو دەمایەوە و پاشان دەڕۆیشت.

ئێمە هەر پیاسەمان دەکرد. وادیار بوو زۆر لە هاوپۆلەکانمان لەوانەی (ئەندازەی لیکالاکردنەوە)دا بوون، ئەو وانەیەی کە (کامەرانی وەنەوشە) تێیدا بەرزترین نمرەی دەهێنا، چونکە وانەیەك بوو توانای خەیاڵی ئەندازیاری دیاری دەکرد و ئەویش زۆر بەرزەخەیاڵ و خەیاڵتیژ بوو، دەڕۆیشتین و پاسارییەکان بەسەر سنەوبەرەکانەوە دەیانجریواند. ئەو رۆژە رۆژێکی کەمێك هەتاوی بوو، خۆر جار جار خۆی نیشان دەدایەن و جار جار خۆی دەشاردەوە، لەناو هەورە

www.mukiryani.com

سپییەکاندا کە وەك مەل و وەك نەورەس بەئاسماندا بڵاو ببوونەوە. وا دیاربوو ئەو رۆژە جودا لە رۆژەکانی دی نامۆ بوو. هەموو رۆژانێکی یەکشەممە رووداوێکی نامۆ رووی دەدا، رووداوێك کە لە زەینمدا هەر دەمێنێتەوە تا ئەو رۆژەی لوتم ئەیدا لەبەردی ئەلحەد، وا دیار بوو ئەو نەی دەویست هەرگیز باسی نهێنییەکانی خۆیم بۆ بکات، من پێم دەگوت: (کامەرانی وەنەوشە) ئەی کورە وەنەوشەییەکە چیتە؟ بۆ نهێنی لە برای خۆت دەشاریتەوە، من زیاتر لە هەموو کەسێك تۆم خۆش دەوێت، تۆش بەهەمان شێوە منت خۆشت دەوێت ئیتر چی؟ ئەو لە وەڵامدا بەئەسپایی دەیگوت: (شاپوور)، تو سەری خۆت واز لەو قسەیە بهێنە هیچ نییە، خۆم مرۆڤێکی پاییزیم، هەمیشە وا بووم، دایکم وتوویەتی تۆ هەر لە منداڵییەوە پەژارەیەکی قووڵ لەناوچەوانتدا دیار بووە. هەر ئەو دەمەش مامانەکەم زۆر ترساوە. ئەو دەیگوت:، مامانەکە بۆی گێڕاومەتەوە، کە هەموو چراکان کوژاونەتەوە، لەگەڵ لەدایکبوونمدا دەیگوت: ئاسمان ساماڵ بووە، بەڵام ئەستێرەکانیش دیار نەبوون. ئەو شەوە زۆر ترسناك بووە (شاپوور)! پاشان قاقایەکی لێ دا و گوتی: (لەوانەیە مامانەکەم هەر زراوی چووبێت کە ژوورەکە تاریك بووە، ئیتر واز بێنە من لە ئەزەلەوە خەمگین بووم هیچ نییە براکەم، هیچ نییە).

من زۆر بە پەرۆشەوە گوێم بۆ دەگرت. ئەو زۆر زیرەك بوو. وشەکانی هێندە راست بوون نەم دەتوانی تەنیا ساتێکیش لێیان خافڵ بم، تەفسیری (خەون) و خەیاڵی دەکرد، بەرنامەی رۆژانەی بۆ دادەڕشتم. من وەك ئەو بەهرەی نووسینم نەبوو، بەڵام ئەو ئەگەر بمایە نووسەرێکی بلیمەت و ئەندازیارێکی داهێنەر دەبوو، بەڵام مرد و هەڵکشایەوە بۆ ئاسمان. چیی بۆ ئایندە دەگوت، هەمووی راست دەردەچوون. هەرجارێك دەیگوت: (ئەمڕۆ باران دەبارێت)، راست دەردەچوو. هەندێك جار ئاسمان ساماڵ بوو، هەتاو بوو، ئەو دەیگوت: دەبینم باران دەبارێت، زۆر حەزی لە باران بوو. هەمیشە کە باران دەباری دەیگوت: (باران ئەمان شواتەوە لە گوناە).

ئێمە هەر پیاسەمان دەکرد و دەڕۆیشتین. من دەستم دەکرد بەگیرفانمدا و جگەرەیەکم دەردەهێنا و دام دەگیرساند. بەهەناسەیەکی قووڵەوە مژم دەدا. ئەو هەرگیز جگەرەی نەدەکێشا. بە دووکەڵەکەشی پەست دەبوو. زۆر رقی لە دووکەڵ بوو. هەستی دەکرد یەکێك دەسووتێت. دەیگوت: (ئەم دووکەڵە شوومە لابدە (شاپوور) کەسێك دەسووتێت. لەترسا منیش خێرا دەم کوژاندەوە، نەوەك ئەو کەسە خۆم بم. دواجار دەیدایە قاقای پێکەنین و دەیگوت: گاڵتەم کرد. منیش لە داخی جگەرەکە بەئەسپایی چەپۆکێکم دەدا بەشانیدا و دەمووت: زەرەری ئەو جگەرەیەت بۆ لێدام (کامەران) گیان.

www.mukiryani.com

ئێمە زۆر تەبا بووین تا ئەم کاتەش کە من ئەم کتێبە بەرگ وەنەوشەیە دەستنووسە دەخوێنمەوە هیچ کاتێك دڵمان لە یەکتر زوویر نەبووە، هەمیشە پێکەوە بووین، ئەگەرچی ژوورەکانمان لە یەکتر جودا بوو لە بەشی ناوخۆیی، بەڵام هەر لە هەمان باڵەخانەدا بووین، تەنانەت نانخواردنیشمان بەیەکەوە بوو، بۆ خەوتن نەبێت کە دەگەڕامەوە ژوورەکەی خۆم. ئەو خۆی دەیگوت: حەز دەکەم بەتەنیا بخەوم.

ژوورەکەی (کامەرانی وەنەوشە) باڵکۆنێکی بچکۆلانەی هەبوو کە دەیڕوانی بەسەر بازاڕدا. لەو باڵکۆنەدا دوو ئینجانە گوڵی وەنەوشەی دانابوو. جێگایەکی باشی بۆ دابین کردبوون. وەك وتم ئەو لەوەتەی فامی کردبۆوە، ئاشقی گوڵە وەنەوشە بوو، نەم دەزانی بۆ؟ هەتا ئەوکاتەی کە کتێبە دەستنووسە وەنەوشەیەکەم خوێندەوە، لەکاتی چاودێری کردنی گوڵەکانیدا ئێواران لەو باڵکۆنەوە سەیری دیمەنی قەرەباڵغی بازاڕ و زەردەی ئێوارانمان دەکرد و دەمانبینی کە چۆن خۆر ماڵئاوایی دەکات و خۆی بۆ گەڕیانی دووهەمی ئامادە دەکاتەوە، وەك چۆن سەربازێك شانەی تفەنگەکەی بەتاڵ دەبێت و سەر دادەنەوێنێت لەناو سەنگەرەکەیدا بۆ دووبارە پڕکردنەوەی و خۆ ئامادەکردنەوەی بۆ جەولەی دووهەمی شەڕ، ئەوها خۆریش لەودیو قووڵایی چیاکانەوە لەودیوو ئۆقیانووسە دوورەکانەوە خۆی کۆدەکردەوە بۆ سبەی، ئێمە هەر لە تێڕاماندا بووین (کامەرانی وەنەوشە) هەردوو دەستی دەخستە سەر محاجەرەی باڵکۆنەکەو برێك خۆی دەنوشتاندەوەو دەیگوت: (شاپوور) (دنیا سەیرە تۆ تەماشاکە ئەم حەشاماتە، ئەم هەموو خەڵکە، هەموو بەدوای بژێوی ژیاندا وێڵن ژیانێکی بێ مانا و دووبارە، ئێمە هەمیشە ڕەنج دەدەین مێرولە ئاسا، بەڵام مرۆڤە داوێن پیسەکان دەیخۆن، ئەوانەی جامی ئوتومبێلەکانیان ڕەشە، من زۆر جار بیر دەکەمەوە لە ژیان، بەڕاستی خودا ئێمەی لەسەر شانۆی خۆی داناوە و کۆمەڵێك کارەکتەرین، هەریەکە دەورێك دەگێڕین، لە دواییدا، دەدۆڕین یان دەبەینەوە)، هەر بەردەوام بووین لە سەیرکردنی دیمەنی ئەو منداڵە گوڵەبەڕۆژە فرۆش و بۆیاخچیانەی، هاواریان دەکرد (: وەستا وەرە لۆت بۆیاخ بکەم ئەمن شاز دەزانم بۆیاخت لۆ بکەم، کچانی شارمان دەبینی ناوە ناوە دەهاتن و دەچوونە دووکانی شامپۆفرۆشەکان بەر لە کڕینی شامپۆکان سەرەکەیان هەڵدەپچڕی و بۆنێکیان دەکرد و بەچرپە و ئاماژەکانیاندا دیاربوو دەیان گوت بەچەندیە وەستا و دەیان کڕی. لەوسەری شەقامەکە (مام عەزیزی کریستاڵمان) دەبینی بە خۆی و مێزە شووشە بچووکەکەیەوە لەسەر شۆستەکە دەوەستا و هەر سەیری ئەم لاو ئەو لای دەکرد و کڕیاری بەلای خۆیدا رادەکێشا و هاواری دەکرد دەیگوت:

www.mukiryani.com

(وەرن جوانترین و نایابترین جۆری زیوی ئیتالیتان بـدەمێ! زیوێـك لەگـەڵ خـوێنی مرۆڤـدا قسـە دەکات!) بەردەوام هوتافی دەکێشا و جار جارەش دەستییکی بۆ چاوی دەبرد و دەیخوراند.

ئێمـە هـەر تەماشـای دیمـەنی بازاڕمـان دەکـرد و وردە وردە سـەرنجی ئەمبـەر و ئەوبـەری بازاڕەکەمان دەدا و لە دوورەوە دەمانبینی (هەندرێنی کمالیات) دەستی بڵند دەکـرد و سـڵاوی لێ دەکـردین، ئێمـەش زۆر بەگـەرمی و دەسـت لەسـەر سـنگ وەڵامـان دەداوە. چـەند مانگێـك بوو(هەندرێن)مان دەناسی، هەرچیمان بوویستبا دەچووینە لای ئەو دەمانکڕی، لە (عەتر و کـرێم و جێلْ و کلێنکس و شامپۆ و بۆنی ژوورو...زۆر شتی تر) بـەردەوام دەیگـوت: هاوڕێیـان (مـن زۆر کەیفم بە ئەنگۆ دێت، ئەمە براینە برا هەرچیتان ویست وەرنە کنە مـن، بـە بـەلاش دەتانـدەمێ، ئەنگۆ جودان لەو شارەیدا.) بە سپاسەوە دەمانگوت: (هەندرێن) گیـان سـپاس خـۆت مرۆڤێکـی بەڕێزیت، گەورەیی خۆتە هاوڕێی ئازیزی ئێمەیت، لە پاداشـتدا زۆر جـار بانگێشـتمان دەکـرد بـۆ کۆلێژ و کاتێکی زۆر خۆشمان دەبردە سەر).

ئەو رۆژە یەك شەممە بوو ئێمە ئەو وانەیە نەچـووینە ژوور و بـەردەوام پیاسـەمان دەکـرد، زۆر خۆشحاڵ بوو بەوەی کە جگەرەکەم فڕێ دا. دەیگوت: (شاپوور) براکەم! برا گەورەکەم! جگـەرە بـۆ تەندروستیت باش نییە دەزانم، من و تۆ هەردووکمان رۆژێك دەمرین، پێشت نـاخۆش نـەبێت کـە دەڵێم برا گەورەکەم). بەڕاستی، مرۆڤێکـی بەخشـندە بـوو زۆربـەی کـات کتێبـی دەخوێنـدەوە و تێبینییەکانی دەنووسی و رادەما و لە زیهنیدا زۆرانبازیی لەگەڵ پاڵەوانەکان دەکرد و دەینووسـی. کە شەوان دەچووم بۆ ژوورەکەی بۆنی گوڵە وەنەوشـەیەکان لـە دەرگـای باڵکۆنەکـەوە بـە هـەوای شێداری شەودا نەرم نەرم دەیاندا بەدەموچاومدا. دیمەنی ئەو گڵۆپە سەوزەش ژوورەکەی کردبوو بـە ژووری نووسەرە گەورەکان و دەمبینی لەسەر مێزەکەی دانیشتووە و خەریکی شیعر نووسـینە. زۆر هۆگری گۆرانییەکانی (داریوش) بوو. دەیگوت: (حەرامە پاش (داریـوش) گـوێ لـە گـۆرانیی تـر بگرین. (شاپوور) منیش زۆر حەزم لە دەنگی (داریوش) بوو، ئەو گۆرانیبێژە فارسیە شۆڕشـگێڕەی لە مەنفا دەژی و هەمیشە بیری وڵاتەکەی دەکات و لە ئاسۆ رادەمێنێت، ئەو ئێمـەی کردبـوو بـە (دەروویشی) خۆی و بەدەنگی کاس و سەرسام دەبووین و لەگەڵ وشە و مۆسـیقا سـیحراوییەکانیدا ئاوێتە دەبووین و تێکەڵی نۆتەکانی دەبووین و دەتواینەوە.

پاش پیاسەکردنێکی زۆر و بێوچان دەستم خستە سەر شانی و پێم وت: (کامـەرانی وەنەوشـە) ئەی گوڵە وەنەوشەیەکە با بچین دابنیشین. دەستییکم برد بۆ گوڵەکەی سەرسـنگی و سـەرم نزیـك کردەوە و بۆنم کرد. بەراستی بۆنێك بوو بەهەشتی، لە ژیانمدا بۆنی وام هەست پێ نـەکردبوو. هـەر

www.mukiryani.com

ئەو بۆنەش بوو کە زنجیرەی چیرۆکەکەمانی دروست کرد و بەرەو دنیا جیاوازەکان بلاّوی کردینـەوە. لەگەلّ بۆنکردنیدا بەئەسپایی ڕێڕەوی خۆمان بەلارێییەکدا وەرگێڕا و وردە وردە سـەرکەوتین. بـەرەو باخچەیەکی بچکۆلە کە دەکەوتە بەشی سەرەوەی کۆلێژو دەستە دەستە هـاو کۆلێـژەکانی خۆمـان دەبینی یەك یەك و دوو دوو، کۆمەلّ کۆمەلّ هەندێکیان وەستا بوون، هەندێکیان پیاسـەیان دەکـرد و هەندێکیان لەسەر وانەکانیان دایەلۆگیان بوو. ڕۆیشتین و جار جارە سلاّومان دەکـرد و سـلاّومان لیّ دەکرا. هەندێك چاو وەك چاوی هەلّۆ چـۆن لەبەرزاییـەکی زۆرەوە لـەئاسمان نێچـیرەکانی خـۆی بەدی دەکات و باڵەکانی دەکاتەوە و وەك هەورە برووسکە لووری زەوی دەبیّ و نێچـیری دامـاویش لەترسا رادەکات و باز دەدات تا دواجار هەناسەی سوار دەبێت و خۆی تەسـلیمی دەنـووکی تیـژی هەلّۆکە دەکات، ئەوها بەوشێوەیە سەیریان دەکردین و لە دلّـەوە لـەداخانمان خۆیـان دەخـواردەوە. هەندێکی تر لە ژێر لێوەوە دەیـان کـردە غەلّبـە غـەلّب و دەیانچـرپاند و دەیـانگوت: سـەیرکەن، سەیری ئەم دوو قەلەڕەشە بکەن نازانم بۆ ڕەشپۆشن؟ خۆزگە بمان زانیایە بۆچی؟، من و (کامـەرانی وەنەوشە) بەبیّ ئەوەی خۆمان تێـك بـدەین، بەلایانـدا تێدەپـەڕین و هیچـمان نـەدەکرد. زۆرمـان نەمابوو بگەینە باخچەکە لەویادا لەگەلّ (بەهرۆز چاوڕەش)دا دەوەستاین و ئـەم لاو لای یـەکترمان ماچ دەکرد. (بەهرۆز) کوڕێکی چاوڕەش بوو. چاوی گەورە بوون، چواردەورەی چـاوی وەك خـەلّووز وابوو. برژانگەکانی وەك تالّی فلّچە درێژ و ڕەش بوون، ئەو لەبەشێکی تـری هـەمان کۆلێـژ بـوو، لەسەرەتای پڕکردنەوەی فۆرمی دەستپێکردنی خوێندنەوەدا بوو بـە هاوڕێمـان و زۆر جـار پێکـەوە لەگەلّی دادەنیشتین. (بەهرۆز شوکری) بە چاوە ڕەشە گەورەکانییـەوە سـەیری مـن و (کامـەرانی) دەکرد و لێی دەپرسین و دەیگوت: (چۆنن هاوڕێیان! وەلاّهـی بیرتـانم دەکـرد، ئـەوە بـۆ دیـار نـین! بەناشکوری نالێم، هەموومان سەرقالّین. خوێندن یەخەی گرتووین، ئەبێت بخوێنین. کەسـانێك هـەن چاویان لە شان و باهۆی ئێمەیە.) زۆر بەکـەمی چـاوەکانی دەترووکانـد. دەیـدا بەشـانی منـدا و سەیری ئەم لاو ئەولای خۆی دەکرد و چاوە بازەکانی بۆ کیژە جوانەکانی کۆلێژ دەگێڕا و دەیویسـت بەوچاوە پڕ سیحرانەی نێچرێکی ناسك لە داو بخات و ڕاوی بکات. ئێمە لەو دەمەدا خواحافیزیمـان لە (بەهرۆز چاوڕەش) دەکرد و (کامـەران) پێـی دەگـوت (چـاوڕەش چـاوت جـوان بگێـڕە بـەناو گولّەکاندا دواتر لە حەقیقەتی ئەوان تیّ دەگەی)، ئەو قاقایەکی لیّ دەداو دەیگوت: (هەروا دەکـەم براکانم خەمتان نەبێت) دەستییکی بەرز دەکردەوە و خواحـافیزی لیّ دەکـردین. بەڕاسـتی سـەختە من ئەم وشانە بۆ پێنووسەکەم دەگێڕمەوە و خەریکم تەماشای وێنەکان و (کتێبە وەنەوشەییەکەی) (کامەران) دەکەم من ئێستا هاوڕێی پێنووسێکی ڕەشم لەگەلّ چەند بەندە کاغەزێك و پانزە شـانزە

www.mukiryani.com

کاغەزم ڕەش کردۆتەوە و جار جار چەند تنۆکێك ڕۆندك لە چاوەکانم دەکەونە خوار و مەرەکەبی سەر پەڕە کاغەزەکە دەشێوێنن. منیش خێرا بە دەسرەکاغەزییەك خەریکم دەیان سڕم، خەوم نایەت بەدەم ئازاری ڕوح و جەستەو دڵمەوە وادرەنگە من هەر دەنووسم ناسرەوم و یادگاری ڕۆژانی زوو وەبیر خۆم و هاوڕێ دێرینەکەم (پێنووس) دێنمەوە ئەو زمانی نییە قسە بکات تەنیا بەڕاست و چەپ و سەر و خواردا سەما دەکات. لەسەر پەڕە کاغەزەکان خاڵ دەکێشێت، هێڵ دەکێشێت، دەنووسێن (پ) دەنووسێن (و) دەنووسێن (ن)، نازانم دەنووسیت... دەنووسیت... شەو تاریك دادێت ئەو هەر دەنووسێت. ئای (کامەرانی وەنەوشە)! ئەو بوو منی کرد بە هاوڕێی پێنووس، بۆیە دەنووسم.

لەو کاتەدا دەگەیشتینە باخچەکە، باخچەیەکی بچکۆلە پڕ لەگوڵ و درەختی سەوز، بەڵام (کامەرانی وەنەوشە) دڵی بە ڕەنگی وەنەوشەییەکان دەکرایەوە. هەر لەویادا ڕووناکی خۆر گەڵا و چیمەنە سەوزەکانی ترووسکەدار کردبوو، بەراستی دیمەنیکی جوان بوو، ئەو دیمەنە بەشێکی زۆری ئەم چیرۆکەی دروست کرد، لە سووچێکی باخچەکەوە کە چەند کورسییە دارینەیەك دانرابوون. ڕۆژانە خوێندکارەکان وێنەیان تێدا دەگرت. چەند خوێندکارێك دانیشتبوون، نازانم چ هێزێك بوو پاڵی بە ئێمەوە نا تا بەرەو ئەو باخچەیە بڕۆین! هێزێك کە دەستی خودا لە پشتیەوە بوو. هەستمان دەکرد ڕێگاکەمان ئاڕاستەی خۆی بەرەو ئەو باخچەیە گۆڕیبوو. هەر لەو کاتەدا (کامەرانی وەنەوشە) وتی (دەزانیت دیمەنی ئەو کورسییانە جوانن؟، بەڵام من ڕقم لە کورسییش دەبێتەوە. تۆ نازانیت چەند شەڕ کراوە لەسەر کورسی لە دنیادا، هەتا لە وڵاتی خۆشماندا کورسی پێشینەیەکی ناشرینی هەیە، کورسی شەش قاچی هەیە، کورسی یەك قاچی هەیە، ئەوەنییە دەنگ هەیە، دەڵێن دیکتاتۆرەکە دەرووخێنن، دوایی شەڕ لەسەر کورسییەکەی هەڵ ئەگیرسێتەوە! بزانە وا دەبێت یان نا)؟ وەك لەسەر باڵی نەورەسەکان بەرز بەرز بفڕین و لەئاسمانەوە هاواری خودا بکەین، لە ناخی خۆماندا هاوارمان لە ڕوحی خۆمان دەکرد، بەئاگابە ئەی ڕوحی چاك، دنیا لە لێواری گۆڕاندایە، ئێوەیش بەرەو دنیا بکرێنەوە، زۆر حەزمان لەوە بوو کە دوای بەدەستهێنانی بڕوانامەی بەکالۆریوس بڕۆین بۆ دەرەوە، بۆ تەواوکردنی ماستەر و دکتۆرا، بەڵام ئەمانە هەموو خەونبوون. خەونێکی تیۆری، خەونێك لەئاو ڕوونتر و لە بۆشایی ئاسمان بۆشتر. خەونێك بوو وەك خەونی بن دەوارێکی کونکون! بەڕاستی خەون (مەیدانی حەزە کپکراوەکانی هەستی دەرەوەی مرۆڤە). وەك دکتۆر عەلی وەردی دەڵێت: (ئەوەی بەڕۆژ دەیبینیت بۆت ناکرێت، بەشەو لەنێو خەونێکی ڕەنگ پەمەیدا بەئاسانی وەدەستی دێنیت. (کامەرانی وەنەوشە) باسی خەونەکانی خۆی

www.mukiryani.com

بۆ دەکردم کە دەیگوت: خەون وێنەدانەوەی واقیعێکی کوژراوە، هەمیشە باسی (قەلەڕەشەکەی بۆ دەکردم).

دواتر لەم سەری باخچەکەوە سەیری ئەوسەرمان دەکرد و دەمانبینی ئەوە چوار کچ، لەسەر کورسییەکان دانیشتوون و راوێژ دەکەن لەسەر وانەکان و کتێبەکانی دەستییان ئەم دیو و ئەودیوو دەکەن و زەردەخەنە دەبارێنن و نقورچك لە یەکتر دەگرن و دەستبازی دەکەن و دەتریقێنەوە و قژی یەك رادەکێشن. چوار کچ لە رەنگی فریشتە، چوار کچ جوان و ناسك وەك پەڕەی گوڵ، خوێنشیرین سەرنجڕاکێش، ئەوان ئەو چوار کچە بوون کە لەناو شاری دەشتدا بەناوبانگ بوون، لەناو کۆلێژدا کوڕان حەیرانیان دەگوت و گۆرانیان بەبالآیاندا دەچڕی. هەریەکە و بەرگێکی ناسکی لەبەردا بوو. هێندە تەڕپۆش بوون، نازیان لێ دەباری. عەتریان لێ دەباری. بۆنی عەتریان رۆژە رێیەك دەڕۆیشت و دنیای کاس دەکرد، تەنانەت پەپوولەکانیش بەدەوریاندا سەمایان دەکرد و گۆرانیان دەگوت. پەپوولەکان لەسەر پرچیان دەنیشتنەوە، بە سنگیانەوە دەنیشتنەوە، بەڕاستی پەپوولەکان حەرامزادە و بەئالۆوش بوون. بۆنی گۆی مەمکی ئەو چوار کچەیان دەکرد. وەك ئەوەی زۆر ئاسوودەبن، پەپوولەکانیان نەدەتۆران و گەمەیان لەگەڵ دەکردن. ئەوانیش بەدەوری خۆیاندا دەسڕەکانیان بادەدا. هەر چواریان سەرو دەستەسڕیان پێ بوو. دەستەسڕەکان پەمەیی بوون. ئەوان بەوە ناسرابوون کە پێیان دەگوترا گرووپی دەستەسڕ بەدەستەکان، یان (گرووپی دەستەسڕ پەمەیەکان) و ناوی تر. ئێمە تا ئەوکاتە ناویانمان نەدەزانی. پاش ئەوەی ئاهەنگێکی گەورە ساز درا، ناوەکانیانمان زانی و یەکترمان ناسی. ئێمەی رەشپۆش هەر لە باخچەکەدا تەماشای ئەو چوار کچە جوانەمان دەکرد و لە جوانییەکەیان تێر نەدەبووین. چوار کچ بوون لە رەگەزی پەرییەکان. لەنێوانیاندا یەکێکیان لەهەمووان جوانتر بوو. کات دەڕۆیشت و ئێمە هەر سەیرمان دەکرد. درەختەکان دەجوولآن و گەلآکان خشەیان دەهات و ئێمە هەر دەوەستاین و تەماشامان دەکرد. خۆر خۆی لە پەڵە هەورێکی سپییدا دەشاردەوە و زەوی رەنگی تێر دەبوو. چۆلەکەکان لەناو لقی دارەکانەوە گۆرانیان دەگوت و لەگەڵ خشەی گەلآکاندا تێکەڵ دەبوو. کچەکان هەر یارییان دەکرد و پێ دەکەنین. بەراستی پێکەنینێکی سەیر بوو، پڕبوو لە گۆرانی، پڕبوو لە مۆسیقا، پڕبوو لە گریان، پڕبوو لە بەزەیی، پڕبوو لە پەشیمانی. وەك ئەوەی پەشیمان بن لەوەی کە کچن. وادیار بوو دەترسن لە ژیان. پێکەنینەکانیان پڕبوو لە نەغمەی جودایی. پڕبوو لە ئاوازی تەنیایی و توانەوە لەناو شووشە شەڕابێکدا، وەك کلۆ بەفرێك سوور دەبوونەوە، یەکەم نیگای (کامەرانی وەنەوشە) ئەو کاتە دەستی پێ کرد کە پەڕە کاغەزێك لەنێو کتێبەکەی (دلآرام)ەوە با بردی و بای شووم بە

www.mukiryani.com

ئاسماندا وەك كۆلارە دەیفراند و دواتر لەوسەری باخچەکە لەبەردەم پێی (کامەرانی وەنەوشە)دا دەکەوت. (کامەران)یش بە ئەسپایی دادەنەوییەوە و پەڕەکەی هەڵدەگرتەوە و بە منی گوت: (شاپووری خەزان) ئەو نازناوەبوو ئەو بە دیاری لەمنی نا. با بۆی ببەینەوە. منیش بەسەر ئاماژەم دەکرد، بەڵێ و پێکەوە دەڕۆیشتین، هێواش هێواش دەچووینە بەردەمیان و سڵاوێکمان لێ دەکردن و (کامەرانی وەنەوشە) دەیگوت: (خانمەکەم، ئەم پەڕەیە لەنێو کتێبەکەی تۆوە با هێنای و لەبەردەم ئێمە کەوت، ئەوا منیش بۆم هێناویتەوە، رەنگە زۆر بەلاتەوە گرنگ بێت). لەو کاتەدا (دڵارام میهرداد) سەری هەڵدەبڕی و بەچاوە هەنگوینەکانی تێر دەیڕوانییە (کامەرانی وەنەوشە) و، دەیگوت: (سپاس)! چ سپاسێك! هەستبزوێن، دەنگییك شووشەی دەزرینگاندەوە، ئاو دەوەستا، باڵندەکان بە ئاسمانەوە لە باڵە فڕەدەکەوتن و گوێیان لێ دەگرت، ئەو کە دەیگوت: سپاس و (کامەران) چاوی پڕ دەبوو لە دڵۆپە رۆندك و وەك دەریا تەڕ دەردەکەوت. لێوەکانی هێندە ئاڵ دیار بوون، (کامەران) پێیان مەست دەبوو. بەڕاستی وێنەیەکی جوان بوو ئەو دەمەی کە (کامەرانی وەنەوشە) پەڕە کاغەزەکەی دەدایە دەست (دڵارام میهرداد)، ئێمە نەماندەزانی ناویان چییە، هەر چواریان تەماشای یەکیان دەکرد و تەماشای ئێمەیان دەکرد و بزەی شەرمیان دەباراند. ئێمەش نەماندەویست زیاتر بووەستین، نەبادا خەڵکانێکی دواکەوتوو قسەوقسەڵۆکمان وەدوو بخەن. ئەوان دەترسان چونکە وەستان و پێکەوەبوونی کچ و کوڕ تاڕادەیەکی زۆر لەو شارەدا نەنگی بوو، من بە (کامەرانی وەنەوشە)م دەگوت (کوڕە بابڕۆین) (دڵارام میهرداد) هەرسەیری (کامەرانی وەنەوشە)ی دەکرد و سەیری گوڵە وەنەوشەییەکەی یەخەی چاکەتەکەی دەکرد، ئەوە ئەو دەمە بوو ئێمەی گەیاندە ئەم رۆژە دەبوو ئەو پەڕەیە بەدەم باوە بهاتایەو بکەوتاتە بن پێی (کامەرانی وەنەوشە)، دەبوو هێزێکی دەرەکی پاڵ بە ئێمەوە بنێت بۆ ئەو باخچە بچکۆلەیە بمان بات دەبوو (کامەرانی وەنەوشە) گوڵێکی وەنەوشەیی لە یەخەی بدات، دەبوو جلی رەش لەیەك شەمماندا بپۆشین.

چیرۆکەکە واتەواو دەبوو، ئەم هەموو شتە دەبوو بن زۆر شتی تر بن و ماون، من وا بیر دەکەمەوە و دەیان نووسم، بابمێنن بۆ مێژوو.

www.mukiryani.com

شەوێك چووم بۆ لای (کامەرانی وەنەوشە) لە ژوورەکەی خۆی خەریکی خوێندنەوەی قەسیدەی (قەلەڕەش)ی (ئێدگار ئالان پۆ) بوو. دەیگوت: (بەراستی ئەم قەلەڕەشە هاتۆتە خەونم (شاپووری خەزان). من بەرەو ژیانێکی تر دەڕۆم. خۆشم ناتوانم ئەم خەونە بهێنمە دی. زۆر خەوی خەڵکم تەفسیر کردوە، بەڵام نازانم ئەم قەلەڕەشە چییە؟ (شاپووری خەزان) من بەرەو قووڵایی ئاسمان دەڕۆم. من دەگەڕێنەوە بۆ (ئاسمان). من کاری زۆر گرنگم هەیە لەوێندەرێ دەبێت بیانکەم)، منیش دەمگوت: (کامەران) مەترسە خەون هیچ نییە، تەنیا هەندێك حاڵەتی دەروونییە بەسەر مرۆڤدا دێت. مەترسە (وەنەوشە) گیان)، ئەو دەیگوت: (بەڕاستی (ئالان پۆ) رەشبینە. دەیگوت: (کۆمەڵێك نووسەر هەبوون رەشبین بوون و هەندێکیان خۆیان کوشتووە، یان بە مەینەتی و شێتی و بۆهیمیەوە تلاونەتەوە و لەناوچوون وەك (سادق هیدایەت) و (ڤێرجینیا ولڤ) و (ئارتۆر رامبۆ) و (کافکا) و (ڕۆبەرت والزەر) و زۆری دیکەش.

ئەمانە چێژیان لە مردن وەرگرتووە. ئەوە (رامبۆ) سەفەری بیابانی دەکرد و چێژی لە لم وەردەگرت. سەیرە زۆر کەس ژیانی خۆش دەوێت زۆر کەسیش رقی لەژیانە و حەز لە مەرگ دەکات. رۆژانە دەیان کارەسات دەبینین). دەیگوت: (کارەسات بەڕێوەیە (شاپوور)! کارەساتی خوێناوی. ئەم وڵاتە نوقم لە خوێندا دەبێت دڵنیابە. بە دواکەوتووترین وڵات ناو دەردەکەین). منیش دەمگوت: (ڕەشبین مەبە، خەم مەخۆ، هیچ شتێکی وانابێت، سەلامەت دەبین). من دەمزانی ئەو راست دەکات، ئەو تەفسیری خەیاڵات و خەوی دەکرد، راستگۆ بوو. ئەو (یوسف)ێکی نوێ بوو، بەڵام دڵخۆشیی خۆم دەدایەوە کە وانییە.

بەڕاستی کە دەمبینی (کامەرانی وەنەوشە) زۆر بە وردی بۆم دەدوێت، لەناخەوە زۆر دەترسام، دەمزانی سبەی شەڕ دەبێتەوە دەمزانی سەرلەبەری ژیان هەڵدەوەشێتەوە، دەمزانی کۆترەکان چیدی بەم ئاسمانەدا نافڕن و رێی خۆیان بەرەو باکوور دەگۆڕن. نەورەسەکان چیدی بەسەر دەریادا نافڕن، روو لە بیابان دەکەن و دەست دەکەن بە لم کۆکردنەوە و هێلانەکانیانی پێ دروست دەکەن. (کامەرانی وەنەوشە) فێری زۆر شتی کردم، مامۆستایەکی بلیمەتی (من) و هاوڕێکانم بوو، ئەوەی ئەو فێری کردم هەرگیز هیچ وتاربێژێکی مزگەوت هیچ سەرکردەیەکی سیاسی فێرم ناکەن، ئەو سیاسیانەی لە دوای راپەڕین و دوای شەڕی ناوخۆ و ئاشتبوونەوەیان جگە لە کۆکردنەوەی پارە و خشڵ و زێڕ و دزی فێری هیچ وانەیەك نەبوون. فێری ئەوەی کردم رقم لە هەموویان بێتەوە. ئەو دەیگوت: (شاپوور) ئەم مەسئولانە نامەی دکتۆرای دزیکردنیان هەیە، پسپۆڕن لە تاڵانی موڵك و سامانی من و تۆ. ئەوان خوێنی دایکم و باوکم دەخۆن). من هەرچەند دەمویست بزانم نهێنیی ئەو

www.mukiryani.com

وشانە چین! تا ئەم دەمە نەمزانی بەڕاستی رابەرمان بوو، مامۆستامان بوو، زۆربـەی ریپیوانـەکان ئەو سەرمەشق بوو، ئەو هوتافانی دەکێشا. زۆر جـار مامۆسـتاکانمان دەیـان گـوت، لـە هـەموو خۆپیشاندانێکدا تۆ لە پێشەوەیت (کامەران)، ئەو دەیگوت: (ئەرکی سەرشانمە کە لە حـەقی خـۆم بێدەنگ نەبم).

لەو کاتەدا پەرداخێکی ئاوی پڕ دەکرد و دەیدایە دەستی من و دەم خواردەوە. ئەو هەر لەسەر مەینەتییەکانی ژیان دەدوا. بەڕاستی ئەو گەلێك خەمی لەناخدا دروونە دەکـرد و تـۆوی خـەمی نوێی دەچاند. باسی ئەوەی دەکرد کە ژیان بەرەو کۆتایی دەچـێت. باسـی خـەباتی ئازادیخوازانـەی ژنانی دەکرد و دەیگوت: (ژن ئەو دروستکراوە مەزنەیە وا سروشـت بـە مرۆڤایـەتیی بەخشـیووە، ژیان بەبێ هەناسەی ژن میوەیەکی گـەنیوە). ژن بەشـێکی سـەرەکیی وجـوودە. دەبێـت سـتایش بکرێت، دەبێت کڕنووشی بۆ ببەین. من هەر بەتەنیا ستایشـیان دەکـەم. نـاتوانم لـە نزیکـەوە نـە لەگەڵیاندا زۆر قسە بکەم نە ستایشیان بکەم. چونکە دەترسم. ترس لـە ئەزەلـەوە لەگـەڵم گـەورە دەبێت، من لەم ژیانەدا دەترسم... نازانم بۆ دەترسم)!؟

من لەسەر کورسییەکەم هەڵدەسام و دەچوومە سەر قەرەوێڵەکە و بە ریمـۆت کۆنترۆڵەکـە گۆرانییەکەی (داریوش)م کز دەکرد و لێم دەپرسی: (بۆ کەسـێکت خـۆش نەویسـتووە، واتـە مەبەستم کچێکە، بۆ لێیان دەترسیت؟ ئەو دەیگوت: (من نازانم هۆکارێکی ناوەکییە زۆر جار لەناو خۆمدا بۆ وەڵامی ئەو پرسیارە دەگەڕێم چنگم ناکەوێت. من دژی ئەو بۆچوونەشـم کـە ئافرەت تاوانبار دەکات بە دەرکردنی (ئادەم) لە بەهەشت و ناردنە خوارەوەی بـۆ سـەر زەوی. ئەوە (حەوا) نەبوو وا (ئادەم)ـی فریو دا و رووەکێکی دەرخوارد دا، بەڵکو (خودا) خـۆی لـە بەهەشت دەریان دەکات، تـا لەسـەر شـانۆی زەوی لەسـەرەوە تەماشـای کوشـتار و شـەڕ و داستانەکانی مرۆڤکوشتن بکات و تاقیان بکاتەوە).

زیاتر لێی نزیك دەبوومەوە و پێم دەگوت: (برام باسی قیامـەت و (ئـادەم) و (حـەوا) مەکـە، دەزانم لێی تـێ دەگـەم. (ژن) زۆر زیـاتر لـە پیـاو ڕەگـەزێکی سـەرەکییی ئـەم گەردوونەیـە. ژن پارسەنگی ژیانە). پاشان درێژەی بە خوێندنەوەی (قەسیدەی قەلـەڕەش) دەدا و بـۆ منـی تەفسـیر دەکردەوە. دەستی دەخستە سەر کورسییەکەی خۆی و دەیگوت: (شاپووری خـەزان)! لەسـەر (ئـەم کورسییە) شەڕی گەورە گەورە کراوە، شەڕی گەورەتریش بەڕێوەیە، کوشتاری زۆر دەکرێـت، بـەڵام من هەمووی نابینم.

www.mukiryani.com

ئەو ئیلهامی بۆ هاتبوو دەیزانی بەگەنجی دەمرێت، بەمنداڵییش بەدایکی وتبوو ژیاننامەی خۆی بەخەڵووز دەنووسێتەوە، دەستکاریی قەدەرەکانیشی دەکرد، ئەستێرەناسێکی هەڵکەوتە بوو، ئەستێرەکانی لەیەکدی نزیك دەکردەوە و ڤینۆسی دەکردە ملوانکە. ساحیر نەبوو، بەڵام ئەفسانەیەکی نوێ بوو بۆ ژیان. ئەو زۆر گەورە بوو، پەیامەکەی زوو گەیشتە دەستی من. (کتێبی وەنەوشەیی) سەرچاوەی نوێی ژیان بوو. یاساکان لەوەوە دەردەچوون، راستییەکان تەنیا لەودا بوون. زۆرینەی باسەکان بەدەست و خەتی خۆی نووسرابوون، بەقەڵەمی گرافیك و خاڵبەندێکی زۆر جوانی بۆ کرابوو. یاساکانی دەرەوەی ئەو کتێبە مایەپووچ بوون. حەزی لە سنووری دەرەوەی زەوی بوو. ئەو بەرەو مارس و بلۆتۆ دەڕۆیشت. دواجار بەرەو عەرشی خودا دەڕۆیشت و لەوێ لە دەرگای خودای دەدا. شەو درەنگی دەکرد و ئێمە هەر گفتوگۆمان دەکرد، وەك دوو هاوڕێ وەك دوو برا خەڵك ئیرەییان پێ دەبردین. کول نەدەبووین. لە شمشێرەکەی دەستی (هیکتۆری) یۆنانی دەچووین، هەر تیژ دەبووینەوە، هەموو خەڵکی دەخەوتن ئێمە هەر بێدار بووین و شەڕمان لەگەڵ تاریکی و شەودا دەکرد ئەستێرەکان خۆیان دەشاردەوە و رۆژ لەدەم کە لەوە چاوبازی لەگەڵ دەکردین ئێمە هەر گفتوگۆمان دەکرد. چۆلەکەکانی بەیانی دەهاتنە باڵکۆنەکە و بە بۆنی گوڵە وەنەوشەیەکان مەست و سەرخۆش دەبوون و دەیانجریواند. ئێمە هەر قسەمان دەکرد. خەڵك لە خەون هەڵدەستان و دەموچاویان دەشووشت و دەکەوتنە رێ بۆ کارەکانیان، ئێمە بە هەوادا دەفڕین و دەچووینە وانەکانەوە بەر لە هەمووان ئامادە دەبووین و لەسەر کورسییەکان دادەنیشتین. هاوڕێکانیانمان سڵاویان دەکرد و لە جێگای خۆیان دادەنیشتن. مامۆستا دەهات و دەستی دەکرد بە وانەوتنەوە. ئێمە باسی ژیانمان بۆ دەکرد. ئەو باسی هێڵە تەریبەکانی بۆ دەکردین. ئێمە باسی هێڵە دوورەکانمان بۆ دەکرد. کات دەڕۆیشت و مامۆستا وانەکەی تەواو دەکرد و دەڕۆیشتین. ئێمە بە قادرمەکاندا بە ئاوازی ئەسپە سەرخۆشەکان رێمان دەکرد و دەهاتینە گۆڕەپانەکان و پیاسەمان دەکرد. هەستمان بە برسێتی دەکرد و بەرەو کافتریا هەنگاوەکانمان خێراتر دەکرد و دەڕۆیشتین. زەردەخەنە تەماویەکەی (کامەرانی وەنەوشە) سەرنجی منی رادەکێشا و بە ئەندازەی بیرکردنەوەدا رۆدەچووم تا دەگەیشتینە بەردەم دەرگای کافتریاو هەوایەکی بۆنخۆش من و (کامەرانی) کاس دەکرد. بۆنێك سەراپای ژیانی

www.mukiryani.com

دەگۆڕی. لەناوەوە دەهات و (کامەرانی وەنەوشە) بەمنی دەگوت: (بۆن بکە بۆن، زۆر سەیرە ئەم بۆنە! بۆنی ئاسمانە چی دەکات لەسەر زەوی تۆ بڵێیت بۆنی دایکم بێت، یان حۆریەك هاتبێتە خوار...)

بۆنی بەهەشت دەهات. بۆنی ریحانەیەکی پڕتوکاو لەناو لەپی دەستدا دەهات! بۆنێکی زۆر خۆش دەهاتە بەر لوتمان! نەماندەزانی بەسەر درەختەکانی بەهەشتدا هەنگاو دەنێین، یاخود لەناو جۆگە شەڕابە بۆنخۆشەکانی فیردەوسدا قاچمان تا قوولە پێ هەڵکردوە و هەنگاو بەسەر بەردە یاقووتی و ئەڵماسیەکاندا دەنێین. گرنگ ئەوە بوو بۆنێك دەهات، بەڵام نەماندەزانی بۆنی بەهەشتە، یان بۆنی سەر زەوییە...

www.mukiryani.com

٢

ئازاری ٢٠٠٤

سالّی ٢٠٠٤ بوو. رۆژێکی هەتاوی بەهار بوو. وەرزی زەردەخەنەی چرۆی درەختەکان و هەلاّلّە و کەنێرە و نێرگزەکان و هاژەی کانیاوەکانی چیا بوو. کاتی خوێندنی قومریەکان بوو لەسەر دار تەل و چلّی گوێ سەپانەکان و چوارچێوەی باخەکان. زەوی بۆنی عەترێکی تەڕی شێداری لێ دەهات کە دەمەوبەیانیان زەوی بە دزیی هەموو دنیاوە لە خۆی دەدات. بەیانی بوو بەرەو هۆلّی وانەکان دەڕۆیشتین. هەموو ماندوو بووین. وەك ئەوەی سێ شەوو سێ رۆژ سەمامان کردبێت، شەکەت و ماندوو دیار بووین. بە ترس و لەرزەوە پەڕە پەڕە مەلزەمە و کتێبەکانمان هەلّدەدایەوە و لەسەر پێناسە و هێلّە دیاریکراوەکاندا دەوەستاین و وچانێکی راوچیانەمان دەدا و دەستمان دەکرد بە راڤەکردن و خوێندنەوەی دەجار دووبارە و سێبارە. وەك ئەوەی لەسەر پردی سیرات راوەستابین و بترسین لەوەی بکەوینە خوارەوە. وەك ئەوەی ئایەتەلکورسی بخوێنین ورتەورتمان دەهات، رەنگمان زەرد هەلّگەڕابوو، لە راستییدا من و (کامەرانی وەنەوشە) شەو پێکەوە دەرسمان ڕەوان کردبوو، چونکە دەمانزانی بۆ بەیانی تاقیکردنەوەی مامۆستا (فەرەج سەبعاوی)ـمان هەیە. ئەو مامۆستا عەرەبەی و حەوت سالّ بوو لە کوردستان دەژیا و خێزانەکەشی کورد بوو، بەلاّم بۆ یەك جاریش چییە بە کوردی نەدوا، دەیگوت: کوردی نازانم. هەمیشە بە دوو زمانی تێکەلّ وانەی بۆمان راڤە دەکرد (عەرەبی و ئینگلیزی)، کە خۆشی زۆر مامۆستایەکی زیرەك نەبوو. هەمیشە گالّتەی بە کوردستان و مامۆستا کوردەکان و زمانەکەشمان دەهات و لە ئاستی زانستی فێرخوازە کوردەکانیش رازی نەبوو.

شەو تا نزیکی بەرەبەیان خوێندمان. لەگەلّ دەنگی بلّندگۆی مزگەوتەکان دەستمان لە خوێندن هەلّگرت. بە (کامەرانی وەنەوشەم) گوت: (برا با پشوویەك بدەین ژیان ئەوە ناهێنێت، دەزانم پرسیارەکانی (فەرەج سەبعاوی) زۆر گران نابن، (کامەرانی وەنەوشە) دەیگوت: (شاپووری خەزان) براکەم رەنگە وابێت، بەلاّم تۆ پشوو بدە، من جارێ پارتێکم ماوە و دەمەوێت نمرەیەکی باش

www.mukiryani.com

وەرگرم بۆیە جاریٚ ناخەوم). بەدەستە بچکۆلەکانی کتێبەکەی لەسەر کۆشی دادەنا. وەك مەلایەك چۆن قورئان دەخوێنێت، ئاوا دەستی دەکرد بە خوێندنەوەی دێڕەکان و ورتە ورتێکی نەرمی بۆ دەکرد، کە ختووکەی گوێچکەیان دەدام. جار جار سەیرێکی منی دەکرد و زەردەخەنەیەکی دەکرد و دەیگوت: (هاوڕێ گیان با خۆمان ماندوو کەین، بۆ ئەوەی بەدەستی خۆمان رزگارمان ببێت لەم وڵاتە لەم کاولە گۆڕستانە).

من لە ژێر لێوەوە بە ئەسپایی دەمگوت: (من دەنووم چی دەبێت با ببێت) و خۆم درێژ دەکرد و کاسکێتیکی رەشم دەخستە سەر دەموچاوم و وردە وردە رۆژ دەبووە و (کامەرانی وەنەوشە) هاواری دەکرد (شاپوور)! هەستە برا کاتژمێر حەوتە، دەبێت خۆمان ئامادە بکەین. ژمێرەری ئەلیکترۆنیت لە بیر نەچێت، بیرتە ئەو جارەی کە پێت نەبوو چیت لیٚ هات تا دەستت کەوت و لە برادەرێکت وەرگرت)! بەدەم خەوەوە رادەپەڕیم و دەمگوت: (وەڵا راست دەکەی، خەونم بینی وام زانی لە تاقیکردنەوەدام)، سەیرم دەکرد (کامەران) گوڵەکانی ئاو دەدا، ئەو پازدە خولەك بوو بەخەبەر بوو هەموو شتەکانی خۆی ئامادە کردبوو، بیرمە ئەو رۆژە گوتی: (شاپووری خەزان) (دڵم باش نایهێنێت، هەست دەکەم شتێکی خراپ روو دەدات، ئەمڕۆ قەلەڕەشەکە دێتەوە پێش چاوم)، من پەلەپەل تاقمی ئەندازەییەکەم کۆ دەکردەوە و بەم دیو و بەو دیوی خۆمدا بەدوای (پڕگاڵەکەمدا) دەگەڕام.

هەڵدەستامە سەرپیٚ و خۆم دەکێشایەوە و باوێشکم دەدا و بەرەو دەستشۆڕەکە دەڕۆیشتم، پاش دە پازدە خولەك ئامادە دەبووین و بە قادرمەکانی بەشی ناوخۆییدا شۆڕ دەبووینەوە خوار. لەسەر شەقامە چڵکنەکە دەوەستاین و دەستمان لە تاکسییەك رادەگرت، وادیار بوو لەگەڵ ئەو رێك نەدەکەوتین، پاشان ئەومان ئیزن دەدا و چاوەڕێی تاکسیەکی ترمان دەکرد. بە زۆر من لە پێشەوە سوار دەبووم و (کامەرانی وەنەوشە) دەچووە دواوە. ئەو هەمیشە حەزی لیٚ بوو لە کورسییەکانی دواوە دانیشێت. بە جادە و شەقامە هەڵکەندراوەکانی (دەشتە شاردا) دەڕۆیشتین و شۆفێرەکە بە ئەسپایی ترۆمبێلەکەی بازوو دەدا، نەبادا دەبڵەکانی لە تاسە و چاڵ و چۆڵێنەکاندا خراپ ببێت، پاش بیست خولەك دەگەیشتینە بەردەمزانکۆ.

(کامەرانی وەنەوشە) زووتر پێی وتبووم کە گۆڕانێکی چاوەڕواننەکراو روو دەدات، دەمزانی کە ئەمڕۆ گوڵەکان سەر بۆ زەوی شۆڕ دەکەنەوە و دەگرین. لە هۆڵی تاقیکردنەوەدا کورسییەکەی ئەو چۆڵ بوو. پێنج خولەك بەسەر دابەشکردنی پرسیارەکاندا تێدەپەری، (ئەو) هەر دیار نەبوو، دەخولەك دەڕۆیشت دیار نەبوو، پانزە خولەك، بیست خولەك، کاتژمێرێك، تاقیکردنەوە تەواو

www.mukiryani.com

دەبوو پرسیارەکان کۆ دەکرایەوە، ئێمە دەهاتینــە دەرەوە. بەڕاڕەوەکـەدا دەڕۆیشــتین. گوێمـان لــە غەڵبە غەڵبی خوێندکارەکان دەبوو. مامۆستاکان مات و مەلوول دەوەستان. درەختەکان لقەکانیان شۆڕ کردبۆوە، مات بوون. زەوی ئارەقی کردبوو. ئەو لە دەمەو بەیانەوە گریـابوو، چـونکە هێشـتا تەڕ بوو، پاسارییەکان خۆیان لە ڕەژوو هەڵکێشابوو، ڕەشپۆش بوون. ڕۆژێکی بـەهاری بـوو، بـەڵام هەموو شتێك سڕ و مات و تازیەبار بوو، (کامەرانی وەنەوشە) هەر زوو بە منــی وتبـوو، هەسـتم کردووە شتێك دەقەومێ، هەر زوو زانیبووی گۆڕانێکی وەها دەبێت، کارەساتێك دێـت. دەمـانزانی ددانێکمان دەکەوێت و ناو دەممان کەلێنی تێدەکەوێت. دەمانزانی هەتیو دەکەوین. دەمانزانی ئیدی تامی خواردنی دۆڵمە و کفتە و بریانی ناکەین. دەمانزانی ئیدی بێ ناز دەبین و سـەیران و گـەڕانمان کەم دەبێتەوە. وەك ئەوەی گەردەلوولێکی ساردی ڕەش بەرەو ڕوومـان بێـت و هـەموو دنیـا لـوول بدات و هەرچی نهێنیـی سـەرزەمینە دوورەکانـە وەدەرخـات. هەرچـی درۆی زلـزلی سـەرکردە و تێکۆشەرەکانە هەڵکەنێت، ئەوها ئەو گەردەلوولە هەرچی خەنـدە هـەبوو هـەمووی لەگـەڵ خـۆی پێچایەوە و بردی بەرەو نادیار، زیاتر ڕەشپۆشی کردین. وای لێ کردین خشـتەی ژیانمـان بگـۆڕین. وای لێ کردین ڕۆژانی هەینی بە جلکە ڕەشەکانمانەوە لەگەڵ دوو چەپك ڕیحانە و گوڵی وەنەوشـەیی رووبکەینە گۆڕستان ڕوو بکەینە سەرزەمینی مردووەکان و وچـانێك لەگەڵیانـدا بـدەین و ئایـەتی دڵنەوایی و گریان تێکەڵ بکەین و بە ئاوازی خەمگین بگـرین و فرمێسـکی مرواریئاسـا بڕێـژین. کارەسات بوو کە پارچەیەك لە ڕوحمان بەرەو ئاسمان کشایەوە. ئەو گۆڕانە چاوەڕواننەکراوە هـاتنی مەرگ بوو بە خۆی و تابووتێکی کریستاڵیەوە، هاتبوو بە میوانی دڵەکانمان، هـاتبوو سـەودایەکی ڕەشمان لەگەڵ بکات ئەو مەرگە نەعلەتیـە (سـەهەند)ی بـردوو، لـەبری (سـەهەند) پاداشـتەکەی سەفەری هەینیان و ئاشنابوونمان بوو بە ڕیحانەفرۆشـەکانی سـەر ڕێگـای گۆڕسـتان. هەسـتم کـرد ئـارەقێکی سـارد سـەراپای جەسـتەمی تـەڕ کردبـوو، ڕەنگـم زەرد هەڵگـەڕابوو. تەماشـایەکی (کامەرانی وەنەوشە)م کـرد، ئـەویش وەك خـۆم حەپەسـابوو. وتم: کامـەران (شـتێکی زۆر سـەیر قەوماوە، پەلەکە با بڕۆینە ناو ئەو کۆمەڵـە. ئـەها مامۆسـتا (عـەدنان) و مامۆسـتا (کـاوە) و (زەینــەب) و (فریشــتە) و (سـەردار) و ئـەوان کـۆ بوونەتـەوە). پێشـتر بـەر لـە دەسـتپێکردنی تاقیکردنەوەکە، ئەو کورسییەکەی بە لەزگەیـەکی بچـووك نـاوی (سـەهەند بـایز محەمـەد)ی لـێ نووسرابوو چۆڵ بوو.، بەلامانەوە دیاردەیەکی سەیر بوو نەهاتنی (سەهەند). هـەتا دوای چـارەکێك ئاسایی نەبوو، یەکێك بـوو لـەو دیـاردە ناسروشـتیانەی کـە دەکرێـت بچـیتە ریـزی ڕۆژگـێران و سووڕانەوەی زەوی بە پێچەوانەوە. بەپەلە لێیان چووینە پێش، مامۆستا (عەدنان) ڕووی وەرگێـڕا و

www.mukiryani.com

بە دیوی ئێمەدا و پاشان هەموو خوێندکاران سەیری ئێمەیان دەکرد، بە تاسەوە وەك چۆن سەیری فیلمێکی سەرنجڕاکێش دەکەیت و تێری لێ ناخۆیت، چونکە دەیانزانی کە هاوڕێیەتی ئێمە پتر لە هەمووان بوو، دەیانزانی کە من و (کامەرانی وەنەوشە) زۆر ڕێزمان لە (سەهەند بایز) دەگرت و زۆر هاوڕێی بووین. لەناو زانکۆدا زۆر دەیان بینین پێکەوە لەکاتی وانەکاندا لە پێش تاقیکردنەوەکاندا لە ئاهەنگ و گەشتەکاندا، ئێمە پێکەوە وێنەمان دەگرت. پێکەوە نانمان دەخوارد، بۆیە بە ماتەمینەوە مامۆستا (عەدنان) و مامۆستا (کاوە) وتیان: (نەتان زانیوە! بەداخەوە(سەهەند) مردووە. لێمان روون نییە بۆچی!، بەڵام ئەوەندەی لێمان مەعلوومە و تەلەفونمان لەگەڵ یەکێکی خێزانەکەیاندا کرد، دەڵێن مردووە، ئیدی نازانین چۆن مردووە) ئەوەیان گوت و بە کەساسیەکەوە داوای یارمەتیان لێ کردین و دەگەڕانەوە بەرەو بەشەکانی خۆیان ئێمەش، لەگەڵ کۆمەڵێك برادەر دەستمان کرد بەگریان و، دەمبینی (کامەرانی وەنەوشە) لەسەر چۆك دەکەوت و چنگی لە گژوگیای تەڕی ئەو بەیانییە دەگرت و دەیقرتاند و دەستەکانی بەرز دەکردەوە بۆ ئاسمان و وردە گیا و گڵ و زیخی بەسەری خۆیدا دەدا و منیش هەوڵم دەدا دەستی بگرم، بەڵام خۆم پێ ڕانەدەگیرا و بە دەنگییکی تەڕی بریندار بە کۆمەڵ دەگریاین. لەو دەنگەدەنگەدا زیاتر هاوڕێیان لە گشت لایەکی کۆلێژەوە لێمان کۆ دەبوونەوە. ئەوانەی زۆر (سەهەند)یان دەناسی، بە کۆرس بە ئیقاعێکی حەزین بە سەمفۆنیای مەرگ دەگریان و دەنگی گریان و غەڵبە غەڵب دەگەیشتە بەرزایی ئاسمان و بەناو شاری (دەشت)دا بڵاو دەبووەوە. هەستم دەکرد هەر خۆمان نەبووین دەگریاین، بەڵکو مەلەکوتەکانی ئاسمانیش هەموو بە چوار دەورماندا ریزیان بەستبوو، دەگریان بە گریانێکی هێمن.

هەر لەو کاتەدا بڕیارمان دا بە کۆمەڵ بڕۆین بۆماڵی (سەهەند) بە شێوەیەکی زۆر نامۆ و دڵتەنگ سێ سێ و چوار چوار لە زانکۆ هاتینە دەر تا دەڕۆیشتیشین بەرەو دەرگای دەرەوەی کۆلێژ ژمارەمان زیادی دەکرد. (سەهەند) کوڕێکی خۆشەویست بوو، کوڕێك بوو یەك پارچە نوور بوو. ئەو زۆر کوڕێکی جوان بوو هێمن بوو. دەنگخۆش بوو، لەگەڵ ئەوەشدا کە دەوڵەمەند بوو، بەڵام زۆر کوڕێکی سادەبوو لە رەفتاری دا هەرگیز لە دەوڵەمەندە چاوچنۆکەکان نەدەچوو.

ئەوانەی شەو و ڕۆژ خەریکی سەفتەکردنی پارەن و خەویان لێ ناکەوێت لە ترسی ماڵ و سامانەکانیان. بایز ئاغای باوکی سەهەند، یەکێك بوو لە دەوڵەمەندەکانی ئەو شارە و بازرگانێکی لێزان و بەکار بوو، بەڵام مرۆڤێکی خوێندەوار نەبوو. تەنیا دەیزانی چۆن پارە کۆ بکاتەوە. مامەڵە بازرگانییەکانی بۆ دەربچێنێت، زۆری لە خۆشگووزەرانییەکان خستبوویە بەردەمی کوڕە

www.mukiryani.com

گەورەکەی، کە سەهەند بوو. سەهەند ئاواتەکانی گەلێك جیاواز بوون لـە هـی بـاوکی. هەمیشـە حەزی دەکرد ببێتە ئەندازیارێکی شارەزا و بلیمەت. هەرگیز بە پارەی نەدەنازی، حەزیشی نەدەکرد کە خەڵکی بزانێت کوڕی (بایز ئاغا)یە، بەڵام باوکی ئوتۆمبیلێکی جـوانی نـاوازەی بـۆ کڕیبـوو. (سەهەند)یش لەو شارەدا زیاتر دڵی بە من و (کامەرانی وەنەوشە) دەکرایەوە، زۆر شەوان بە خـۆی و کتێبەکانییەوە دەهات بۆ بەشی ناوخۆیی و تا درەنـگ پێکـەوە وانـەمان دەخوێنـد و قسـەمان دەکرد، زۆر جار باسی (ئاروین)ی دەکرد. ئەو کچە مەسیحەی لە کۆلێژی (ئەدەبیات) دەیخوێنـد، بەڵام زیاتر لەگەڵ (کامەرانی وەنەوشە) باسی دەکرد، چونکە (کامەران) کوڕێکی زیرەك و لێهـاتوو بوو دەیزانی چۆن دەرگاکان بکاتەوە کلیلی زۆرێك لە دەرگا سـەختەکانی بـیری مـرۆڤ لـەلای ئـەو هەبوو.

شەوێك کە چووم بۆ ژوورەکەی (کامەرانی وەنەوشە)، بینـیم وا (سـەهەند) لـەوێ دانیشتبوو، کە بینم ویستم بگەڕێمەوە و وتم: هاوڕێیان سڵاوتان لێ بێت، (سـەهەند) گیان بـەخێر بێیـت، ئـەوە بـۆ وا بـە کتـوپڕ دێیـت و بـە مـن ناڵێیـت لێـرەم؟ زۆر بەشەرمەوە دەستی کرد بە پێکەنین و دەستی خستە سەرشانی (کامەران) و وتی: بڕوا بکە تۆم لەیاد بوو، بەڵام سەرەتا هاتمە ئێرە و دواتر دەهاتم بۆلای تۆ دڵ لە دڵ نەدەی ئێوە هاوڕێی بەڕێزن لۆ من بە خودای گەلێکم خـۆش دەوێـن. مـن دەمویسـت بـڕۆم نەوەك ئەوان کارێکی تایبـەتیان هـەبێت، بـەڵام دەمبینـی (سـەهەندی بـایز ئاغـا). هەڵدەستا و دەستی دەگرتم و لە تەنیشت خۆی دای دەنیشـاندم، دواتـر حـەزم دەکـرد بزانم هۆکاری ئەم هاتنە کتوپڕەی چییە.

وەك شەپۆلی لافاو چـۆن لـە بـارانی زسـتانێکی سـەخت تیـر ئـاو دەبێـت و شـەپۆل لەگـەڵ شەپۆلێکی تردا شەڕ دەکات و بە هورژووم بەرەو شوێنە چۆڵە بێ ئاوەکان مل دەنێـت، ئـەوها لـە ڕۆشتنماندا ژمارەمان زیادی دەکرد. ئەمە لەبەر ئەوە نەبوو کە (سەهەند) کوڕی (بایز ئاغا) بـوو، بەڵکو لەبەر ئەوەی (سەهەند) کوڕێك بوو خاوەنی دەنگە ژێیـەکی هەسـتبزوێن بـوو. بـە راسـتی دەنگی خۆش بوو ئێستاش دەنگی گۆرانییـەکانی لـە گوێچـکەکانمدا دەزرینگێتـەوە ئـەو کـە لـە ئاهەنگەکانی کۆلێژ و گەشتەکاندا گۆرانی دەگوت ئێمە دەچووینە دنیایەکی خەیاڵی دنیایـەك دوور لە شەڕ و ناخۆشی دنیایەك پڕ لە گەمەی منداڵی و پڕ لە ئەشقی نـارنجی هێنـدە دەنگـی حـەزین بوو. زۆرمان چاوەکانمان پڕ دەبوون لە فرمێسك دەمبینی کە (سەهەند) گۆرانیی دەگوت چـاوەکانی (کامەرانی وەنەوشە) پڕ دەبوون لە فرمێسکی یاقووتی، بـە ڕوومەتـە گەشـەکەیدا هێـدی هێـدی

www.mukiryani.com

دەهاتنە خوار و، کاتێك رووی وەردەگێڕا بەلای چەپدا، هەندێك فرمێسك دەکەوتنە سەر گوڵە وەنەوشەییەکەی سەر سنگی و رەنگێکی سەیری دەنواند. رەنگێك لەو رەنگانەی خودا کە چاوی ئاسایی مرۆڤ نایان بینێت، ئەو رەنگانەی لە بەهەشتدا لە شەڕاب دەتکێن، لە هەنگوین دەتکێن، (سەهەند) هەر گۆرانیی دەگوت گۆرانیی سەیر. سەیر بەو کۆمەڵگایەی ئێمەی تێدا دەژیاین، کە (سەهەند) گۆرانیی دەگوت: دەمبینی (ئاسمان مینا) دەستە چکۆلەکانی دەخستە ژێر چەناگەی غەمبار دەبوو، رەنگی دەگۆڕا زۆر جار حەزی دەکرد لەو بەرگەی تێی دایە دەربچێت و بچێتە بەرگێکی ترەوە، بەڵام دواجار نەیدەتوانی چونکە دەترسا.

(سەهەندی بایز ئاغا) شیعری زۆر جوانی دەکرد بە گۆرانی. هەر لەو کاتەدا دەیتوانی ئاوازی جۆراوجۆری بۆ دابنێت، بەو دەنگە غەمبارەی خۆی لە رۆژی ئاهەنگەکەدا ئەمەی دەگوت بەبیرم دێت کە گۆرانی هونەرمەند (کازم ساهر)ی دەگوت و گۆرانی دیکەی دەگوت ئەم کۆپلە شیعرەی (کامەرانی وەنەوشە)ی دەکرد بە گۆرانی :

ئادەمیزاد گەلێك زۆرن وەك گەڵای دار

وەك تنۆکەکانی باران....

لەیەك ناگەن دەسەیر کەن

چۆن شەڕ دەکەن... لێرەو لەوێ

گەلێك زۆرن... بەچەندین زمان دەدوێن و چەند ئایینن

لەیەك ناگەن

یەك دەکوژن... زۆر حەز دەکەن

لەناو خوێندا مەلە بکەن

خۆشەویستی بەردی دەستی منداڵانە

توری دەدەن بۆ باڵی ئەو نەورەسانە

هەر گۆرانی دەگوت و (کامەرانی وەنەوشە) چاوەکانی دەسڕی، هونەرمەندێکی بچکۆلە بوو، بەڵام لە ناخدا کەسێکی مەردو ئارامبەخش بوو بەڕاستی ئێستا کە بیر لە رابردوو دەکەمەوە چاوەکانم پڕن لە گریان، گریانێکی بە کوڵ حەزدەکەم چی رابردوو هەیە بینووسم تا کۆتا، ئەوەی رابردووی خۆی بنووسێتەوە کەسێکی دۆڕاوە، خۆم هەست دەکەم دۆڕاوم هەست دەکەم چیتر دوورم لە ژیان ئەو ژیانەی (کامەران و سەهەند) دەیانویست جودایە لەگەڵ ئەم شێوە ژیانەی ئێستای من، جودایە لەم کۆمەڵگایە ئەگەرچی من گەلێك دوورم، چەندین ئۆقیانووس دوورم لەو دیارەی

www.mukiryani.com

که ئەم درامایانەی تێدا نمایش کران، ئـەو رووداو و بەسـەرهاتانەی لـەو چـەند سـاڵەی رابـردوودا روویان دا، هەرگیز لە زەینی مندا ناسڕێنەوە. بەردەوام لە دەرگاکانی بیرچوونەوەم دەدەن.

وەك وتم لە وڵاتێکدا دەژیاین، رووداو و کارەساتەکان وەك پچڕانی تـەزبیحێکی قـەزوان دەنـك دەنك، ڕووداو، ڕووداو بەدووی یەکدا دەهاتن. ئێستاش کە لەم باڵکۆنە نەعلەتیەوە سەیری دیمـەنی دەرەوە دەکەم، کۆڵانە رووناکەکانی ئەم شارە جیٚ پێکانی (کامەرانی وەنەوشـە)م بـەبیر دێنێتـەوە. دەنگی مۆسیقای نێو گۆڕەپانەکان گۆرانییەکانی (سـەهەند)م بـیر دێنێتـەوە. ئـەی نەڕەنـەڕەکانی (فەرەج سەبعاوی) بۆ ناڵێن! ئەوانیش لە مێشکمدا دێن و تێکەڵاو بەم ساتە پڕنەهامەتییەم دەبـن، بەڕاستی نەمانتوانی سەرکەوین بەو قەڵایەدا کە لەناو کۆمەڵگاکەمدا دروسـت بـووە نـەمانتوانی بناغەکەشی بڕووخێنین، تەنانەت بلۆکێك چییە بۆمـان دەرنـەهات. ئـەو قـەڵا زەردە پیسـەی کـە شانازیی پێوە دەکەین ، وەتەنی چی بووە مۆڵگەی شەڕ و جەنگ. (کامەرانی وەنەوشە) دەیگـوت: (ئێرە دەبێتە گۆڕەپانی جەنگ، خوێن لەسەر شەقامەکان دەکەوێت، مرۆڤـەکان بەشـوێن دەسـت و قاچی خۆیاندا دەگەڕێن کە لە گیرفـانی یـەکێکی تـردا دەیدۆزنـەوە) ئـەوەتا منـیش پـەڕە پـەڕە یادگارییە کۆنەکان وەك چۆن رەشەبای لە ناکاوی پایزان بە هاژە هاژ دێت و هەرچی گـەڵای زەردی بن دارەکانە لەگەڵ خۆی تا دوور بەرزی دەکاتـەوە و گێـژیان دەدات، ئـەوها یادگارییـە تاڵـەکانی رابردوو بە بادا دەدەم وەك خەزان بەخشێکی پیری ماندوو درووینەی پووش و پـاوانی دنیـا دەکـەم، من لەو دەمەی کە نازناوی خەزانم لیٚ نرا، وەك ئەوەی چارەنووسم وەك رەشـەبا بێـت، دنیـا لـەژێر پێمدا رەخسا بۆ گەڕان بەسەر هەموو عەرد و زەمین و دۆڵە جیاوازەکاندا.

بیری ئەو حەشامەتە زۆرە دەکەم، کە چوارچوار و پێنج پێنج سواری تاکسی و ئوتۆمبیلـەکانی بەردەم کۆلێژ دەبووین و دەڕۆیشتین بە ڕەووتی مەرگ بەرەو ماڵی (سەهەندی بایز ئاغـا). مـن لـە پەنجەرەی تاکسیەکەوە سەیری دیمەنی سەر جادەکانم دەکرد. هەمـوو مـات بـوون. سـەیری ئاسمـانم دەکرد چەند پەڵە هەورێکی رەش داگیرساوی قەترانیم دەبینی، کە لە هەوری ئەو رۆژە نەدەچـوون و نامۆ بوون. هەستم دەکرد لە دۆزەخەوە هاتبن وام دەزانی دەواری دەوارنشینەکانی وڵاتێکـی دوورەو بای لەناکاو هەڵی گرتووە بۆ ئێرەی تاو داون، تەماشـای چـاوەکانی کامـەرانم دەکـرد، دەریائاسـا شەپۆلیان دەدا.

لەو دەمەدا دەگەیشتینە کۆڵانێکی قەرەباڵغ، ئوتۆمبێل و حەشـاماتێکی گـەورە وەسـتابوون، دەیان روانی بە دەوروبەری خۆیاندا. پیاوی پشتێن زلی تەزبیح بەدەستم دەبینی، دەستەکانیان وردە وردە بە دەنکە تەزبیحەکانەوە دەجووڵاند، وەك ئەوەی زکری خوا بکەن، بـەڵام هـەرگیز لـە زکـری

www.mukiryani.com

خودایا نەبوون، بەڵکو باسی شتی لاوەکییان دەکرد. هەندێکیان جار ناجار بزەیەکیان دەهاتێ و هەندێکی تریان مات و غەمبار دەبینران. گوێما لە شین و ناڵە و زەنازەنایەکی لە ئەندازە بەدەر دەبوو، کە دەنگییان دەگەیشتە عەرشی عەزیم و قریشکە قریشکی ژنان و کچانی گەڕەك و خزمانی (سەهەند) لە دوو گەڕەك ئەودیوو ماڵی (بایز)ەوە دەبیسترا، ئێمە بەرە بەرە دەگەیشتینە بەردەمی ماڵەکەیان، بەڵام لەبەر قەرەباڵغی هەندێك دوورتر لە جێگایەکی تەنگەبەردا لە نزیك دوو ئوتۆمبێلی ئاخر مۆدێلدا دەوەستاین و بە پەژارەیەکی زۆرەوە لە ئوتۆمبێل دادەبەزین و هەنگاو هەنگاو دەچووینە ناو قەرەباڵغیەکەوە. لەناو ئاپۆڕای خەڵکیدا چەندین کەسمان دەبینی کە بەچەکەکانیانەوە چوار دەوری ئوتۆمبێلەکانیان گرتبوو، هەموو جلی سەربازییان لەبەردابوو. بێری سەوز و سووریان لەسەر کردبوو وەك هەڵۆی چاوباز بەڕاست و چەپدا دەیان ڕوانی. دەستییان لەسەر پەلە پیتکەی تفەنگەکان بوو، وەك ئەوەی لەسەرپێ بن بۆ شەڕ و راپەڕینی خەڵکی هێور بکەنەوە بەزەبری گوللەکانیان، هەریەکەو لەسەر سووچێك ئەم بەرو ئەوبەری کۆڵانەکانیان گرتبوو ئێمە هەر نزیك دەبووینەوە پاسەوانەکان ڕێگەیان لێ دەگرتین نەیان دەهێشت لەوە زیاتر بچینە پێشەوە دەتگوت ڕۆژی مەحشەرە. لە روحی خۆمان بێزار بووین. لەلایەك مەرگی لەناکاوی (سەهەند)، لەلایەکی دی ڕێگەنەدانمان تا بچینە پێشەوە، چوار دەوری ماڵەکە بە زەمقێکی زەرد گیرابوو، پۆلیس و ئاسایش هەر پاڵیان بە خەڵکیەوە دەنا، لە راستییدا ئێمە بە هیچ شێوەیەك ساتەوەختەکانی مەرگی (سەهەند)مان نەدەدی تەنیا لەناو خامە سپییەکەیدا بینیمان کاتێك خستیانە نێو گۆڕەکەی.

لیژنەی لێکۆڵینەوە و بە دواداچوونی تاوان، بە دوای شێواز و هۆکارەکانی خۆکوشتەنەکەدا دەگەڕان. بۆیە کەس نەیدەتوانی زیاتر نزیك بێتەوە لە ماڵی (سەهەند). هەر لەو کاتەدا لەناو تابووتێکی رەنگ برۆنزیدا بردیان بەرەو مزگەوتەکەی نزیك ماڵی خۆیان لەسەر شان بردیان. خەڵك و خوای دراوسێ هەنگاوهەنگاو تابووتەکەیان لەشان بەر نەدەداو دەیان گەیاندە مزگەوتەکە و ئێمەش بە ئەسپایی و بە خەمێکی قووڵی دڵپڕ و کێنەوە بە دوایان دەکەوتین، گوێم لە دەنگییکی نێر دەبوو دەنگییکی گڕی ترسناك کە نامۆ نەبوو لەبەر گوێم دەیگوت: (ڕێگە مەدە بەو گەنجانە با زیاتر نزیك نەبنەوە، کارەکە زۆر ترسناکە وابزانم ئەوانە هاوڕێی ئەو بوون لە زانکۆ دڵنیام شتێك لەو بارەیەوە دەزانن، دوایی لێکۆڵینەوە دەکەین). تا سەرە داوێکمان دەست بکەوێت.

www.mukiryani.com

٣

بەڕاستی بۆنێکی سەیر بوو لە ئاسمانــەوە دەهاتــە خــوار و بــە نــاو دەمارەکــانی مێشــکماندا تێدەپەڕی و لەناو کاسەی سەرماندا چەکەرەی دەکرد و وێنەی دەداوە و خــەیاڵاتی دەبردینــەوە بــۆ فیردەوس. هەستم دەکرد بۆنی پەپوولەکانی بەهار دێــت بــۆنی زەوی تــەڕ بــۆنی ئەرخــەوان، بــۆنی ڕیحانەی پۆرتوکاو بۆنی شەڕابی بەهەشت دێت بۆنی بنباخەڵی حۆرییەکانی خودا دێــت، مــن هــەر لەناو خەیاڵدا نقوم دەبووم و بەلای چەپدا سەیری (کامەرانی وەنەوشەم) دەکــرد ســەیری گوڵەکــەی سەرسنگیم دەکرد و دەم گوت (کامەرانی وەنەوشــە)، بــۆنی گوڵەکــەی سەرســنگی تۆیــە یــاخود بۆنێکی خودایە) ئەو لە وەڵامدا زەردەخەنەیەکی دەکرد و (دەیگوت:: نازانم بۆنی داهــاتووە! بــۆنی کۆتایی ئاسمانەکانە، ئەم بۆنە من بەرەو ئەو دنیا دەبات بەرەو خودا ڕاییم دەکــات، دەمباتــەوە بــۆ ناو قووڵایی دەریا، تەڕم دەکات زۆر زۆر).

هەنگاو هەنگاو ئێمە نزیك دەبووینەوە و لە دەرگا گەورەکەی یانەکــەو دەگەیشــتینە سەرەتای یانەکەو دەنگی مۆسیقا و گۆرانی لەگــەڵ هــاژە هــاژ و ژاوەژاوی فێرخوازانــدا دەهاتنە بەر گوێیان و وامان هەست دەکرد لە ژێر تاڤگەیەکدا هەنگاو دەنێین. لە دووروڕا لەسەر مێزێك لە نزیکی پەنجەرەکان (سەهەندی بایز ئاغا) بە تەنیا دانیشتبوو، جگەرەی دەکێشا. دووکەڵی جگەرەکەی وای کردبوو بە ئاستەم دەمانبینی. چێژی لــە تــەنیایی و دوورەپەرێزی وەردەگرت. لەبەر خۆیەوە ورتەورتی دەهات. وابزانم گــۆرانیی دەگــوت! لــە لایەکی تــر ســەیرمان دەکــرد چــوار کــچ لەســەر مێزێکــی ســپی دانیشــتبوون قاوەیــان دەخواردەوە. دوانیان ڕوویــان لــە دەرگاکــە کردبــوو، دوانەکــەی تریــان بــە پێچــەوانەوە دانیشتبوون جلەکانیان ویك دەچوون، دەستەسڕەکانیان بادەدا زەردەخەنەیان دەکــر لێــوە ئاڵەکانیان دەبزواند و ورتەورتیان دەهات. وام هەست دەکرد باسی ئێمــەیان دەکــرد، لــە ناکاودا دوانەکەی تریان بەلای ڕاستدا ئاوڕیان بــۆلای دەرگاکــە دەدایــەوە. ئــەوەیان کــە دەسڕەکەی دەسووڕاند (دڵارام میهرداد) بوو، دوانەکەی دیکەش کە پشتیان لە دەرگاکــە بوو (شابانوو) و (گوڵبانوو) بوون. ئەو جووتە خووشکە جمکەی کە هەمیشە وەك یەکیان

www.mukiryani.com

دەپۆشی و دەتگوت سێوێکت لەنێوەڕاستەوە لەت کـردووە. ئەگـەر کەسـێك زۆر زیـرەك نەبووایە سەیری خاڵەکەی لای لێوی (گوڵبانوو)ی نەکردبا نەیدەزانی لێکی نەدەکردنەوە. تا ئەو دەمەی ئاهەنگەکە دەستی پێکرد ئێمە یـەکترمان نەناسـیبوو، بـەڵام شـێوەمان وادیار بوو کە هاوڕێین بە ناو مێزەکاندا بە هێمنـی دەڕۆیشـتین و جـار جـار سـەیرێکی کچەکانمان دەکرد، (کامەرانی وەنەوشـە) دەسـتییکی بـۆ گوڵەکـەی سەرسـنگی بـردوو سەیرێکی (دڵارام میهـرداد)ی کـرد (دڵارام) بزەیـەکی کـرد و سـەری دانەوانـد، ئێمـە گەیشتینە سەر مێزەکەی (سەهەند بایز) و لەبەرمان هەستاو تەوقەی لەگەڵ کردین، من لە تەنیشیتی دانیشتم و (سەهەند بایز)یش کورسییەکی لە مێزێکی تەنیشتی خواست و بەرامبەری کچەکان دانیشتین. پاشان هەردووکمان کەوتینە قسە کردن لەگەڵ (سەهەند) و ئەحواڵمان پرسی. (کامەرانی وەنەوشە) دەیگوت: (سەهەند بایز)ی برام ئەوە چیتە هەست دەکەم کەمێك رەنگت پەڕیوە خۆ هیچ نەبووە؟ بۆ وا خەمبار دیاریت؟) (سەهەند بایز) بە زۆر زەردەخەنەیەکی خستە سەر لێوی و دەستی دا بەشـانی (کامـەرانی وەنەوشـە) دا و وتی: (نا براکەم وەنەوشە گیان هیچم نییە، کەمێك سـەرم ژان دەکـات) بـۆنێکی گوڵـە وەنەوشەییەکەی کرد و وتی: (ئەڵڵا) بەڕاستی بۆنێکی خۆشە)! (کامەران) (وتی برام ئەو بۆنە هەمووی هیی گوڵەکەی من نییە، تەماشای ئەولایە بکـە ئـەوە بـۆنی ئـەو چـوار کچەیەیە، نازانی ئەو چوار کچە بۆنیان لە بۆنی مرۆڤی سەرزەمین ناچێت)؟! (سـەهەند) دایە قاقای پێکەنین و وتی: (بەڕاستی سەیرە من دەمێکە لێرە دانیشـتووم هەسـتم بـەو بۆنە نەکردووە). دانیشتنەکەمان خۆش بوو لەو کاتەدا ناسروشتی (کامەرانی وەنەوشـە) هەڵدەستا و دەچوو سێ چای دەهێنا و جار جار سـەیرێکی کچـەکانی دەکـرد ئـەوانیش شەرمیان دەکرد و هەموو بـە گـوێیی یەکدیانـدا دەچـرپاند و (دڵارام میهـرداد)یش بـە دەستەسرە پەمەیەکەی ناوچەوانی دەسڕی، کە تۆزێك ئارەقەی کردبوو. ئارەقەیـەك وەك ئاوی زەمزەم جوان و هەستبزوێن بوو، مۆسیقا و گۆرانییە رۆمانسیەکانیش ئەوەندەی تر کەشی یانەکەیان خۆش کردبوو. (مەندانـە)ش جـار جـار دەیچـرپاند بـە گـوێیی (دڵارام میهرداد)دا، هەستێکی سەیر بوو هەرگیز (کامەرانی وەنەوشە)م بەو شـێوەیە نـەدیبوو. ئەو زۆر جودا لە خۆڕسکی خۆی کە حـەزی نـەدەکرد زۆر لـە جنسـی مێینـەکان نزیـك بێتەوە، بەڵام بە شێوەیەکی ناسروشتی گۆڕا، ئـەو رۆژە هەسـتی دەکـرد. بەسـەر ئـاودا هەنگاو دەنێت لەکاتی رۆیشتنیدا هەنگاوەکانی هێواش دەکردەوە و بزەیەکی دەهـاتێ و

www.mukiryani.com

سەرێکی دەجوولاند بەڕاستی جلە رەشەکانی لەگەڵ پرچە رەشەکەیدا بریقەیان دەدایەوە و رەنگی پێستی سپی دەموچاوی بە کوڕێکی بە ویقار و دەچوو و چوست و چالاك دەهاتنە بەر چاوان.

چوار کچەکە هەر قاوەیان دەخواردەوە. قومی بچووك بچووکیان لە کووپەکان دەدا و پێدەکەنین، پێکەنینێك هێشتا کە ختووکەی پەردەی گوێم دەدات. (سەهەند بایز) دەیگوت: (سەیرکە چەند جوان پێدەکەنن، بەڕاستی زۆر پاکن لە نەورەس دەچن، لە پەپوولەی سەر گوڵاڵەسوورەی دەشتەکانی باکوور دەچن). شاعیرانە قسەی دەکرد ئەو لە نیگایدا ئاشق و سۆزدار دیار بوو.

(کامەرانی وەنەوشە) بۆنێکی گوڵە وەنەوشەییەکەی دەکرد و هەستم دەکرد هەندێك جار خەمێکی قووڵ دای دەگرێت و رەنگێکی گەنمی لەسەر ناوچەوانی درووست دەبێت و دەترسێت وەك ئەوەی چارەنووسی خۆی بزانێت و ئیزرائیل بانگی بکات رادەچەڵکیەوە، دەیگوت: (ها (شاپووری خەزان) لەگەڵ منت بوو؟)، من دەمگوت: (کامەران پێبکەنە بۆ ژیان با ژیان بۆت پێ بکەنێت)! لە وەڵامدا هەناسەیەکی قووڵی هەڵدەکێشا و دەیگوت: (من کوڕێکم تەڕتر لە باران، تەڕتر لە دڵۆپەکانی باران. جنسێکم لە نەهەنگەکانی دەریا و لە سەدەفەکاندا دەخەوم). کتوپڕ وشەی سەیرسەیری بۆ دەهات! وەك ئەوەی پەیامێکی لە ئاسمانەوە بۆ بێت وشەی سیحراویی خۆی دەگوت و ئارەقەیەکی ساردی دەردەدا و چاوی دەبڕییە (دڵارام میهرداد) و دەیگوت: (وا هەست دەکەم ئەو کچەم خۆش دەوێت! وێنەیەك لەو کچە لە روحما هەبووە لە مێژە لەناو سەدەفەکانی دڵمدا نووستووە). (سەهەند بایز) مژێکی توندی لە جگەرەکەی دەدا و تا بنەوەی دەسووتا و دووکەڵەکەی لە کونە لووتە بچکۆلەکانییەوە دەهێنایە دەرەوە و جگەرەکەی لەناو تەپڵەکەکەدا دەولێ و بە هێمنی پێدەکەنی و دەیگوت: (هەریەکە و ئالوودەی دەردێکە، منیش هێزێکی ئەفسووناوی پاڵم دەدات بەرەو نادیار، بە خودای نازانم لە کێندەر خۆم دەبینمەوە، من لە دوی شتێکم رەنگە شێتی بێت).

لەناکاو خاوەنی یانەکە گۆرانییەکەی دەگۆڕی و دەیخستە سەر کەناڵە ئاسمانییەکان و بە دوای هەواڵدا دەگەڕا و لەسەر کەناڵێکی ئاسمانی عەرەبی دەیوەستاند و باس باسی شەڕو شۆڕ و لێدانی وڵات بوو دەستی دەخستە ژێر چەناگەی و بە تاسەوە گوێی بۆ دەگرت. هەواڵەکان باسیان لەسەرهەڵدانی شەڕێکی خوێناوی دەکرد لە رۆژهەڵاتی

www.mukiryani.com

ناوەڕاست و دەنگۆی رووخانی دیکتاتۆر دەهاتە بەر گوێمان. باسەکەمان دەپچڕاند و ئێمەش ناچار دەبووین و گوێمان بۆ دەگرت، کچەکانیش دەترسان و سەیریان دەکرد و دەستییان بە دەمیانەوە دەگرت، دەمزانی کە (ئەیەڕۆ)یان دەکرد (کامەرانی وەنەوشە) پێدەکەنی و دەیگوت: (شاپوور پێم نەوتی کە شەڕێك بەڕێوەیە و ئەم وڵاتە سوور دەبێت)، منیش سەیری ئەوم دەکرد و دەمگوت: (کامەرانی وەنەوشە جاریٚ بەس مقۆمقۆیە خۆ هێشتا هیچ نەبووە).

ئێستا کە سەعات دووی شەوە شەوێکی هاوینە لە باڵکۆنی شوقەکەمەوە سەیری گلۆپەکانی شار دەکەم، سەیری کتێبە وەنەوشەییەکەی (کامەران) دەکەم، لەنێوان لاپەڕەیەکدا گوڵێکی وەنەوشەیی پان بۆتەووە و چەند دڵۆپێك فرمێسکی من تەڕیان کردووە تەماشای ئیمزایەکی خڕی (کامەران) دەکەم فرمێسکەکانم تنۆك تنۆك بە چاومدا دێنە خوارەوە ئەو رۆژگارانەم دێنەوە یاد کە ئەم رۆژەیان بەدی هێنا ئەو رۆژە تاڵانەی سەرۆکەکان دروستیان کرد و راوەدوویان نایین، چارەنووسیان لە یەکدی جودا کردینەوە و منیان گەیاندە ئەم کیشوەرە دوورە، کە جگە لە خۆم هەست ناکەم کەسێکی تێدا بێت خەمبار بێت. کیشوەرێکی کریستاڵیە لەم باڵکۆنەوە هەموو شتێك لەبەرچاوم دەبریسکێتەوە جگە لە خۆم کە رەش دەبم و لەناو رەژووی خەمەکانمدا دەتوێمەوە. شەوێکی سەیرە، تەنانەت ئەستێرەکانی ئاسمانیش لە یەکدی کۆ بوونەتەوە و تۆپەڵەی سپی و بریقەدار دەنوێنن. دەجریوێنن و دەگرین بەسەر یادگارییە تاڵەکانی رابردوودا. ئێستا من ئەم چیرۆکە بۆ خۆم و ریکۆردەرێکی چکۆلە دەگێڕمەوە نەبادا بفەوتێت، نەبادا ئەم بەڵگانە لەناو چن با هەبن بۆ مێژوو، با سبەی دەرهێنەرەکانی سینەما سوودی لیٚ وەرگرن بۆ فلیمە تراژیدیاکان.

تا ئەو دەمە من بریندار بووم دەگەڕامەوە ژوورەکەم و بتلێك شەڕابی سوورم دەهێناو هێواش هێواش رۆم دەکردە ناو پەرداخێك و هەڵم دەچۆڕاند و چاوەکانم دادەخست و هەستم دەکرد تاڵاوی شەڕابەکە و تاڵاوی خەمەکانی رابردوو ئاوێتەی یەکدی دەبوون و بە گەروومدا دەچوونە خوارەوە بیری وەعدەکانی دەسەڵاتدارانم دەکەوتەوە ئەوانەی دەیان گوت گەر هات و لە هەڵبژاردندا سەرکەوتین بینای گەورە گەورەی ستوونی دروست دەکەین و دەیدەینە گەنجان تا ژیانیان خۆش بکەن پارك و مەلەوانگە و یاریگای نێو دەوڵەتی دروست دەکەین و وڵاتەکەمان دەبووژێنینەوە، و

www.mukiryani.com

دەمدایە پڕمەی گریان و وتەکانی (کامەرانی وەنەوشە)م دەهاتەوە یاد کە دەیگوت:(شاپوور) درۆیە ئەم دەسەڵاتە گەندەڵە هەموومان راوەدوی دەریا دەنێت و بۆ خۆشی خێر و بێری وڵات دەخوات)، راستی دەگوت هەر ئەوان بوون چاوی کانییەکانیان کوێر دەکردەوە و زەوییەکانیان لەسەر مێزی یانەکانی شەوان بە قوومار دەدۆڕاند هەر ئەوان بوون لە پێڵاوی لاستیکەوە گەیشتنە پێڵاوی کریستاڵ و قاتی ئاوریشم.

خاوەنی یانەکە بەدەست ئاماژەی بۆ هێمنیی یانەکە دەکرد و دەمی دادەچەقاند و دەترسا و گوێی دەگرت. ئێمەش هەر ورتە ورتمان لێ دەهات و لەناو خۆماندا دەگەڕاین بە شوێن قسەی گونجاودا. (دڵارام میهرداد) دەستییکی بە پرچیدا دەهێنا و سەیرێکی (کامەرانی وەنەوشە)ی دەکرد و رووی وەردەگێڕا بۆ (مەندانە) و پاشان (شابانوو) (گوڵبانوو) دەیان چرپاند و سەیری ئێمەیان دەکرد.

ئەوان لەو کچانە بوون کە هەرگیز حەزیان نەدەکرد لە رەگەزی نێرینەکان نزیک ببنەوە.

(دڵارام) کچی یەکێك لە ئاغاکانی دەڤەری سەروو بوو لە یەکێك لە خانەوادە و خێڵەکیەکان و لە یاساکانی ژیانی ئەواندا زۆر شت یاساغ بوو، بەڵام سەیر لەوەدا بوو کە چۆن گەیشتبووە ئەو ئاستەی لە ئەندازەدا بخوێنێت و ببێتە یەکێك لە ئەندازیارەکانی وڵات. ئەمە دیاردەیەکی ناوازە بوو لەم چیرۆکەدا، لە دوایدا هەموویتان بۆ دەگێڕمەوە بە ئەمانەتەوە.

(سەهەند بایز) هەستی بە بێ تاقەتیەکی زۆر دەکرد و ناسروشتی هەڵسوکەوتی دەکرد وەك ئەوەی چارەنووس یاخود سیستەمی ژیانی گۆڕانی بەسەردا هاتبێت، بە توندی دەستی دەخستە ناو پرچییەوە و دەیولێیەوە و پرچی تێك و مەکان دەدا.

(کامەرانی وەنەوشە) هاواری دەکرد و دەیگوت: (سەهەند کاکە گیان ئەوە چیتە؟ بۆ وایت؟ چی بووە؟، دەترسم خەم بۆ کاولکاری وڵات بخۆیت براکەم خەم مەخۆ ئەم وڵاتە لە مێژە وێرانەیە، لە مێژە بایاقوش لەسەر گوێسەبانەکانی دەخوێنێت) من هەوڵم دەدا هەردووکیان هێور بکەمەوە و چرکە چرکە ژمارەی قوتابیان لەناو یانەکەدا زیادی دەکرد و هەموو بە تاسەوە سەیری هەواڵەکانیان دەکرد. هێشتا بۆنی بەهەشت لەناو مێشکمدا پەنگی خوارد بوو هەستم دەکرد بۆنێکی تری ئادەمیزادی دەهات. بۆنێك بوو لە بۆنی حەقیقەتێکی خوێناوی دەچوو، ئەو دەم هەستم دەکرد کە وتەکانی

www.mukiryani.com

(کامەرانی وەنەوشە) زۆر راست ڕێڕەوی خۆیان وەردەگرت. هەستم دەکرد حەقیقەتی شتەکان لە بەهەشت دا هەیە و، لەوێوە دێت دەمزانی لە ڕەنگی مۆری ئاسماندا لە پەمەیی و پرتەقاڵی بۆنی ئێوارەاندا خوێن سەراپای دێڕەکانی کتێبەکان دەشۆڕێتەوە و هاوکێشەکان ئاوە ژوو دەکاتەوە. ئاوایە لەناو هەر ڕەنگێکدا ڕەنگێکی بریقەدار لەناو هەر پەڵەیەکی خوێندا خاڵێکی ڕەش لەناو هەر هەسارەیەکدا نهێنییەك هەیە، کە مرۆڤ پەی پێ نابات. لەناو هەر دەریایەکدا کەشتییەکی شکاوی نقومبوو هەیە، کە لەنێوان چارۆکەکانیدا ماسییەکان یاری دەکەن و بە دوای حەقیقەتی نقومبوونەکەیدا دەرووپشانە دەگەڕێن. هەمیشە لەناو گەرووی هەر نەهەنگێکدا فانۆسێکی زیوین هەیە بۆ ڕووناکایی. لە ناکاو رادەچڵەکیم و (سەهەندی بایز ئاغا) دەیدا بە شانمدا و دەی گوت: (شاپوور) ئەوە چیتە بۆ نێو نێو چاوانت تەڕ بووە؟ گەرماتە منیش دەمگوت: (نا، بابا زۆرم گەرمایەو سەیری (کامەرانی وەنەوشەم) دەکرد و دەمگوت: برادەرینە با بڕۆینە دەرەوە پێم وایە کاتی وانە هاتووە). هەموو هەڵدەساین و بە نێو کورسییە سپییە ریزکراوەکاندا. یەك بەدوای یەکدا دەڕۆیشتین و من دەکەوتمە دواوە (کامەرانی وەنەوشە) جارجار سەری بەلای چوار کچەکەدا دەسووڕاند و منیش لەگەڵیدا سەریرم دەکرد. وەك بڵێیت کامەران ماڵئاوایی لێ بکات، زەردەخەنەیەکی دەکرد و ئەویش بزەیەکی دەکرد و ددانە سپییە وردەکانی بەدەر دەکەوتن و تاڵێکی قژەکەی دەهاتە سەر دەموچاوی و لای دەداو ڕووی دەکردەوە (مەندانە) و شەرم دای دەگرت.

(سەهەندی بایز ئاغا) زۆر بە خەمباری بانگی دەکردم و دەیگوت: (شاپوور سوبحان) هەمیشە لە سەرهەڵدانی شەڕدا پاشماوەیەك بەجێ دەمێنێت، کە کاریگەرییەکەی هەتا دەمێکی گەلێك دوور نابڕێتەوە و ئاسەواری ئێسك و پروسکی وردوخاشبوو لەگەڵ پەڵەی گەورە و بچووکی خوێندا بە دیوار و گۆڕەپانەکانەوە بۆ زەمانێك دەمێنێتەوە و کاڵ نابنەوە. ئەگەر بێت و هەموو ڕۆژێك کەناسەکانی شارەوانیش ڕووکاری جادەکان بشۆڕن)، بەڕاستی شەڕ ئەو ئەژدیها ئاگراوییەیە کە بە ئاسمانی هەر دەڤەرێکدا بسووڕێتەوە یەك پارچە خانوو و درەخت و پارك و مزگەوت و باڵەخانە گەورەکان دەکات بە قەرەبرووت و خەڵووزبارانێکی جەهەنمی باڵ بەسەر ژینگەکەدا دەکێشێت، شەڕ ئەو ئامێرە توندڕەوەیە کە مرۆڤەکان لە دژی یەکتر بەکاری دەهێنن و خوێن

www.mukiryani.com

دەڕێژن، لە سووری رەنگی خوێندا تێر تێر مەست دەبن و کاسەکانیان پڕ دەکەن و دەخۆنەوە چی دەخۆنەوە؟، خوێنێکی سوور سوور.

بە پێنج خولەك بەر لەدەست پێ کردنی وانەکەمان هەرسێکمان بۆ ساتێك لە ژێر درەختێکی سەرودا رادەوەستاین و (سەهەدی بایز ئاغا) بە پەنجە شمشالیەکانی توێککی درەختەکەی دەکڕاند و رووی دەکردە (کامەرانی وەنەوشە) پاش هەڵکێشانی هەناسەیەکی قووڵ دەیگوت: (لە ناخی هەر درەختێکدا رازێکی شاراوە هەیە بە لادانی توێکڵی هەر درەختێك جۆرێك لە شیلە دەرژێت ئەوە ژان و گریانی ئازارەکانییەتی دوای ورژانی گوێ لە ئادەمیزاد دەگرێت و دەگری) (سەهەندی بایز ئاغا) هەندێ جار وشەی زۆر دژواری بەکار دەهێنا کە بە ئاستەم لێ تێ دەگەیشتم دیار بوو زۆر لەژێر دێرەکانی (کامەران)دا دەژیا هەمیشە وتووویژی سەیر سەیریان لەمەڕ ژیان دەکرد و بە درەخت و میووە و ئاو بارانیان دەشوبهاند.

دواتر (سەهەند بایز) دەستی بە کلێنسێك دەسڕی و ئاماژەی دەکرد بڕۆین. هەرسێکمان هەنگاو هەنگاو بەرەو وانەی مامۆستا (کاوە) بەرێ دەکەوتین. لە رۆیشتنماندا ئاسمان بە سەرماندا دەشکایەوە و بەو رۆژە ئەستێرە دەکەوتە باوەشمان و گیرفانەکانمان پڕ دەبوون لە بریسکەی ئەستێرەکانی ئاسمان و دەستمان دەخستە نێو گیرفانەکانمان ئاوی بریقەدار بە پەنجەکانمانەوە دەنووسان لەناو قوولایی هەر گیرفانێکدا بە ئەندازەی رووناکی خۆر تیشك دەهاتەدەر و خەڵك لە ئێمەیان دەڕوانی و دەیان گوت: (سەیرکەن سەیری ئەو هەموو رووناکی و بریسکەیە بکەن کە لەو گەنجانە دەڕژێن) بە قادرمەکاندا سەر دەکەوتین و خۆمان لە نهێنیی گیرفانەکانمان حاڵی نەدەبووین دواتر لەسەر کورسییەکانمان دادەنیشتین.

www.mukiryani.com

www.mukiryani.com

٤

گەشتێك بۆ قوولایی ئاسمان

(مەحموود شەلەنگ) یان بلێین (مخۆل شەلەنگ) ئەو ناوەی کە پێی ناسرابوو، بوو بە سەروەری بۆ داهاتوو ئەو ئەو چرایەی داگیرساند کە نەدەبوو خامۆش ببێت، ئەو پیاوەی لە خەونیدا ئەم دیمەنانەی دیبوو و وا من (شاپووری خەزان) دەیگێڕمەوە.

دوورگەیەك لە دوورەوە لەسەر پەڵە هەورێکی سپی زۆر کاڵ لەناو تەمێکی تەنکدا خۆی دەنواند. ژێر هەورەکە بۆشاییەکی بێ ژمار بوو. هیچ نەدەبینرا جگە لە درەوشانەوەی ئەستێرە و پەرچبوونەوەی رووناکی بە گوورزەی باریك و سپی جار جار دەستی گرتبوو بە چاوییەوە. هەستی دەکرد بیلبیلەی چاوەکانی بەرگەی ئەو گوورزە رووناکییە سەیرانە ناکات.

وەك یەکێك بەرەو ناوجەرگەی رووناکی رایبکێشێت، بەبێ ئاگایی بەرەو چەقی بەهەشت دەڕۆیشت. سەرشێواو لە چواردەوری خۆی دەیڕوانی. هێزێك لە نادیارەوە پەلکێشی دەکرد و بەسەر هەورەکاندا هەنگاوی دەنا. پەروانەی سپی و پەپوولەی سپی بە کۆمەڵ بە ژێر باڵ و ناو لەشیدا تێدەپەڕین. تۆقیو و حەپەساو هەر دەیڕوانی. دەفڕی و لە شەقەی باڵی دەدا بەناو هەورەکاندا دەڕۆیشت و بۆنی عەنبەر و مێخەك و ڕێحانە و شەراب و درەختی تەڕ و شێدار بەناو لووتیدا بەرەو روحی رۆ دەچوون. جار جار لەخۆی دەپرسی (چی بەهەشت من لە بەهەشت؟) خۆی لە خۆی تێ نەگەیشتبوو بۆچی لەوێ بووە؟، بەڵام لەوێ بووە، بە کۆڵانی کریستاڵی و شووشەیدا رەت دەبوو. شۆستەی یاقووتین. ئاسمان بریتی بوو لە کۆمەڵە تۆپێکی دەرەوشاوە لە گڵۆپی ئاسایی نەچووبوون، لە وردە خۆری پەرش و بڵاو چووبوون، هەستی بە سێبەری خۆی نەکردبوو.

(مخۆل شەلەنگ) ی تاساو زۆر شتی سەیری دیبوو ئەو وتبووی، لە باڵکۆنی شووشەی کۆشکەکانەوە روحلەبەری زۆر جوان ئافرەتی سپیپۆش و کە لەگەت و خەندەران دەبینران، کەمان و تاریان لێ دەدا، مۆسیقایەکی زۆر ناوازە هاتبووە بەر گوێی، حەپەساو هەنگاوی دەنا، بەڵام لە کاتی هەنگاوناندا چەندین مەتر لە زەوییەکە بڵند دەبووەوە و پەنجەی بەر ژێی کەمانەکانیان

www.mukiryani.com

دەکەوت، پێ دەکەنین و هیچ وشەیەکیان نەدەدرکاندا، لە دوورەوەڕا تارمـایی چـوار هێڵـی شـینی کاڵی لەسەر عەردەکانی ئەو دوورگەیە بینیبـوو. کـە نزیـك دەبـووەوە چـوار رووبـار بـوون. هـەر رووبارێك پاسەوانێکی هەبوو بە ئاماژە کاسەیەکی زیوییان بۆ پڕ دەکرد و فەرمووویان لێ دەکـرد و هیچ وشەیەکیان نەدەدرکاند. رووباری یەکەم هەنگوین بـوو، رووبـاری دووەم شـەڕاب. شـەڕابێکی رەنگ کاڵی وەنەوشەیی. رووباری سێیەم شیرێکی سپی، سپی تر لە روونـاکی ئـەو مەمللەکەتـە. رووباری چوارەم ئاوێکی روون، روون تر لە دڵۆپە فرمێسکەکانی چاوی فریشـتەیەك. یەکسـەر تـێ گەیشتبوو کە ئێرە بەهەشتە تا ئەو دەمە دڵنیا نەبوو لەوەی کە لە بەهەشتە.

زۆر جاران مرۆڤ لە واقیعی وجوودی خۆی دڵنیا نییەو بەردەوام لە پرسیارکردندایە خۆشی توانای ئاخاوتنی نـەبوو. پاسـەوانەکان زۆر نـوورانی ببـوون. لـە پەنجـەکانیان دەنکۆڵە مرواری تکابووە خوارەوە. بێ سێ و دوو دەفرەکانی لێ وەرگرتبوون و چـەند قوومێکی نۆشیبوو، بە راستی خواردنەوەیەکی سەیر بوو، هەستی بە ئاسـوودەیی نـاو هەناوی کردبوو، دەمارەکانی جەستەی بووژاندبۆوە.

وەك لـە دەستنووسـەکاندا بەرچـاوم کـەوت و پـاش خوێندنـەوەی ئـەو کتێبـە دەستنووسـە (وەنەوشەییە)، (مخول شەلەنگ) باپیری (کامەرانی وەنەوشە) و باوکی (وەنەوشـە)ی دایـك، باسـی ئەو سەفەرە تەلیسماوییەو سیحراوییەی خۆی دەکات بە دووروودرێژی کاتێك لە خەوندا سـەفەرێکی درێژ بە بۆشایی ئاسماندا دەکات و دەرگاکانی ئاسمان بە رووی دا دەکرێنەوە ئەو دەرگـا داخراوانـەی تەنیا بەرووی پێغەمبەرەکاندا کرابوونەوە. لەو سەفەرەدا مەلایکەتەکان پێکڕا پێشوازی لێدەکەن و سلاوی لێ دەکەن وەك خۆی باسی دەکات لە سەرەتای ساڵی ١٩٥٨ دا پاش ئەوەی ٨ ساڵ بەسـەر زەماوەندەکەیاندا لەگەڵ (دولبەری داود غولام) تێدەپەڕێت، منداڵیان نابێـت. هـەموو کاتێـك بـە حەسرەتەوە داوا لە خوداوەندی دلۆڤان دەکەن کە منداڵێکیان پێ ببەخشێت و لە وەجـاخکوێری و تەنیایی رزگاریان بکات. هەڵبەتە ئەو دەمە ئەوەی خـودا منـداڵی نەدایـەتێ گۆشـەگیر و دامـاو دەبوو. هەربۆیە نەنگی بوو، ئەگەرچی (مخول شەلەنگ) کابرایەکی زۆر دیندار و لە خواترس بـووە و قورئانخوێنێکی کارامە و دەنگخۆش بووە لە گوندەکەیاندا لەناوچەکانی (شـارباژێر)، بـەڵام لەبـەر خۆشەویستییی هاوسەرەکەی (دولبـەر داود غـولام) چـەندین مەزارگـەی ناوچـەکانی کوردسـتان دەگەڕێن و هەر جێگەیەك لە دەمی خەڵکەوە بیبستن موبارەکە و کاریگەریی باشـی هەیـە، بـۆی دەچن و چەندین تەلیسم و نوشتە و سروتی ئایینی ئەنجام دەدەن، بەڵام هیچ کام لەوانـە ئاکـارێکی باشی نابێت و ناچار دەست بە ئەژنۆ چاوەڕوانی قەدەری خۆیان دەکەن.

www.mukiryani.com

ئێوارەیەك پاش گەڕانەوەی (مخۆل شەلەنگ) لە مزگەوت بە دەستی دەستنوێژەوە دەستەکانی بەرز دەکاتەوە بۆ ئاسمان و لە خودای مەزن دەپارێتەوە و بە هەر چوار دەوری خۆی دا خۆی دەلەرزێنێت و جووڵەجووڵێکی نائاسایی بەخۆی دەخات هەرووەك چۆن بە (شەلەنگ) بەناوبانگ بووە، بەڵام دروست لەو دەستنووسانەوە روون نییە، کە بۆچی نازناوی (شەلەنگ)یان بەسەردا بڕییووە، بەڵام من وا هەست دەکەم بەو پێیەی کابرایەکی زۆر دیندار بووە و بەردەوام لە هەموو جۆرەکانی سرووتە ئایینییەکاندا دەوری کاریگەری هەبووە و لەنجە و لاری بەخۆی خستووە و زیکری کردووە و حاڵی لێهاتووە ئەو نازناوەی وەرگرتووە، بەڵام من زۆر لەوە دڵنیا نەبووم.

هەر لەو کاتەدا (دولبەری داود غولام) کە ئافرەتێکی میهرەبانی دڵناسك و جوان و سەرنجڕاکیش بووە، جامێکی مسی پڕ لە ئاوی مەرکانەکەی سەر حەسارەکەیماڵیان دێنێتە ژوورەوە و کە بەو شێوەیە (مخۆل) دەبینێت، جامە ئاوەکە دادەنێت بۆ (مخۆل) و پاشان (مەحموود شەلەنگ) چەند قومێك ئاو دەخواتەوە. (دولبەر)یش چەند قومێك، دواتر هەردووکیان دەست دەکەن بە گریان و دەستەکانیان بەرز دەکەنەوە بۆ ئاسمان و لە خودا دەپاڕێنەوە کە منداڵیان بداتێ.

بە ئیرادەی خودا دوای خواردنەوەی ئاوەکە هەست دەکەن خەوێکی قورس زاڵ دەبێت بەسەریاندا و خەویان لێ دەکەوێت. هەر لەوشەوەدا (مخۆل شەلەنگ) لە خەونێکی دوورو درێژدا دەرگاکانی ئاسمانی بەڕوودا دەکرێتەوە و سەفەری بەهەشت دەکات و دوای خواردنەوەی (ئاو و شەراب و شیر و هەنگوین) ئاسوودەیی باڵی بەسەردا دەکێشێت. ئەمەش چەند پارە گرفێکە لە نووسینەکانی خۆی کە لە دووتوێی ئەو کتێبە وەنەوشەییدا وجوودیان هەیە و منیش ئەو کتێبە بۆ هەمیشە لەناو ئەرشیفەکانی خۆمدا دەپارێزم.، بەڵام لەکاتی نووسینەوەیاندا هەندێك دەسکاریم کردووە تا لە رووی زمانەوانییەوە بگونجێت.

(قەسەم بەیەك رەنگی خودا، قەسەم بە کەلامی خوا قەت قەت ئەو خۆشییەی لەو خەونەدا بینیم لە حەیاتمدا دووبارە نابێتەوە و بەڕاستی سەیر بوو من بە چاوی خۆم هەموو مەملەکەتەکانی بە هەشتم بینی. بە چەندین کووچە و خیابانی گەورەگەورەی ئەڵماسیدا رەت بووم. هەستم دەکرد لە حدوودێکی ئەفسانەییدا هەنگاو دەنێم شەقاو شەقاو دەڕۆیشتم و تەماشای ئاسمانی بەهەشتم دەکرد. چەند تۆپێکی رۆشنم دەبینی کە بە مەبەستی رووناکی و دەوری لەمپاو چرایان دەبینی، بەڵام سەیر لەوەدا بوو رووناکییەکەیان زۆر سەیر بوو لە رووناکی ئەم عەردە نەدەچوون. زەمینێکم بینی سنووری دیار نەبوو جگە لە چەند پەڵە هەورێکی پەمەیی کاڵ کە لە دووری دوورەوە سنوورێکی خەیاڵییان کێشابوو لە هەر کووچەیەکدا ساباتێکی لە گەڵا دروست کراو هەبوو کە لە

www.mukiryani.com

ژێریا فریشتەی جل سپی تەمبووریان دەژەنی، بەڵام هیچیان قسەیان نەدەکرد جگە لە هاژەی ئاوی تاڤگە و رووبارەکـان و دەنگـی مۆسـیقای فریشـتەکان و دەنگـی باڵنـدەی گـەورەی سـپی هـیچ دەنگییکی تر نەدەبیسترا بە راستی تامی ئەو شەڕابە نەشئەیەکی بـێ وێنـەی دابـوومێ. هەسـتم دەکرد باڵم هەیە و دەفرم. لە راستیدا لە قودرەتمدا بوو بفرم. هەروەختێ دەمویست بفـرم تـەکانێکم بە خۆم دەدا و دەفڕیم).

بـەم شـێوەیە درێـژە بـە پارەگرافـەکانی دەدات و باسـی سەرسـووڕمانی خـۆی دەکـات بـەو مەخلوقاتە سەیرانەی لەو سەرزەمین و کیشوەرە دەژین کە پێی دەوترێت بەهەشت.

دیارە وەك لەو کتێبە دەستنووسە بەرگ (وەنەوشە)ییەدا بینم ئاماژە بەوە دەکات کـەوا (محـۆل شەلەنگ) لـە مزگەوتـدا و لـە حوجرەکـانی ئـەو ناوچـەیەدا وانـەی دینیـی خوێنـدووە و فێـری خوێندەواری بـووە لەسـەر دەسـتی چـەندین زانـا و مامۆسـتای ئـایینی ئـەو کاتـەدا، هـەروەها شارەزاییەکی باشی هەبووە. لە قەسیدەکانی (حافزی شیرازی)و چەندین شـاعیری ئـەو سـەردەمە، هەروەها سەری لە زمانەکانی عەرەبی و فارسی دەرچووە و ئاشنایی لەگەڵ شـاعیرانی ناوچـەکانی (سلێمانی) هەبووە.

زۆربەی قەسیدەکانی (نالی و سالم و مەحوی و مەولەوی و بێخود)ی خوێندۆتەوە و کاریگەری زۆریان هەبووە لەسەر گۆڕینی ژیانی و خوێندەوارێکی باشـی ناوچـەکەی خۆیـان بـووە، هـەر ئـەو شیعرانەش بوونەتە هەوێنی ئەوەی کە بیر لەوە بکاتەوە شتێك لە دوای خۆی بـەجێ بهێڵێـت، کـە نەوەکانی دوای خۆی وەك بەڵگەی مێژووی باپیریان سوودی لێوەربگرن و ناوی بنێن (بەڵگە نامــەی محۆل شەلەنگ).

بۆیە لەو کاتەوە لە بیری خۆیدایە و هەر رووداوێکی سەیر و ناوازە لـە ژیانیانـدا روودەدا، ئـەو لەناو ئەو کتێبــەدا جێگـای بـۆ دەکاتــەوە و لـە یادەوەریـدا هـەڵی دەگرێـت، هـەر ئـەم کتێبـە (وەنەوشەییە) بووە هەوێن و سەرچاوەیەکی کرنگ کە من سـوودی زۆرم لـێ بینـی بـۆ نووسـین و کۆکردنەوەی ئەم چیرۆکە، کە باس لـە رووداوەکـانی ژیـانی (کامـەرانی وەنەوشـە)و هـەموو ئـەو رووداوانە دەکات کە خزمەتیان بە رەوتی چیرۆکەکە کردووە.

لەبەر حەزی زۆری (محۆل شەلەنگ) لـە رەنگـی وەنەوشـەیی و کاریگـەریی زۆری ئـەو رەنگـە لەسەر ژیانی بۆیە بەرگی کتێبەکەی بە رەنگی مۆر دروست کرد و دواتر بووە (کتێبی وەنەوشەیی) کە بەڵگەنامەیەکی بە نرخی خانەوادەی (شەلەنگ)ـە و یەکێکە لە کتێبـە دانسـقە و ناوازەکـانی مێژووی ئەو کاتەی ناوچەکە.

www.mukiryani.com

لەنێو ئەو کتێبەدا زۆرێك لـە رووداو و ریکـۆردی مێـژووی کوردسـتان و هـۆزە کوردییـەکان و چەندین شتی گرنگ بوونیان هەیە. دیارە (مخۆل شەلەنگ) ئەگەرچی کابرایەکی مێژوونووس نەبووە و هەوڵی ئەوەی نەداوە (کتێب)ێکی مێژووی بنووسێت هەرووەك لە نووسـینەکانیدا دیـارە زۆر بـە شێوەیەکی سادە رووداوەکان دەگێڕێتەوە بەر لە خۆی و دوای خۆی واتە خۆی لە خاڵێکی ناوەندیـدا داناوە و هەتا چاوی بڕی کردوە لـە رابـردوو روانیویـەتی و بـۆ ئێمـەی نووسـیوەتەوە. بـا ئێسـتا بگەڕێینەوە بۆ ئەو شەوەی کە (مخۆل شەلەنگ) خەونی لێ دەکـەوێت و سـەفەرەکەی بـەرەو ئاسمـان دەست پێ دەکات، وەك لە نووسینەکانیدا هاتووە و ئەو دەمەی خوێندمەوە بە راسـتی راچـڵەکیم، نەمدەزانی ژیانی (کامەرانی وەنەوشە) بەو شێوەیە هاتووە نەم دەزانـی کـە لەبـەر ئەوەیـە هێنـدە گــوڵی وەنەوشــەیی خــۆش دەوێــت و ئەشــقبازیی لەگــەڵ دەکــات، (کامــەرانی وەنەوشــە) خۆشەویستییەکەی لە رادەبەدەری بۆ گوڵی (وەنەوشەیی) هەبوو بە شێوەیەك کە لە ژیانیدا رەنگـی دابۆوە و هەمیشە گوڵێکی وەنەوشەیی بە گیرفانی چاکەت و کراسەکانییەوە گیر دەکرد، گوڵێك لـە گوڵی ئاسایی ئەم سەر زەمینـە نەدەچـوو وشـك نـەدەبوو بـەردەوام تـەڕوو ئـاودار دەیـان نوواننـد رەنگەکانیان لە رەنگی ئاسایی سەر ئەم گۆی زەویـە نەدەچـوون هـەر ئـەو دەمـە هەسـتم دەکـرد پەیوەندیان بە وجوودی مرۆڤایەتییەوە هەیەو لە دنیایەکی ترەوە هاتوون.

(مخۆل شەلەنگ) درێژە بە سەفەرەکەی دەدات و دەگێڕێتـەوە (منـیش وەك باڵندەیـەکی سـپی وابووم تەکانم دەدا و دەفڕیم، کۆمەڵێك خەڵکی تر فریشـتەی تـر بـەرگی سـەوزیان لەبـەردا بـوو، جلوبەرگ و قوماشی ئاوریشمی کە لە دوو بەش پێك هاتبوون بەشێك لە ژێرەوە هەموو عـەورەتی داپۆشیبوون، بەشێکی تر لەسەروو ئەو قوماشانەی لە ئاخیردا بیرم کەوتەوە کە ئەمە ئەو (لیباسـە سوندوسە)یە کە لە قورئاندا لە سووڕەتی (ئەشکەوت)ـدا ئاماژەی پێدراوە.

هێندە بریقەدار و ناسك و جوان بوو، چاوەکانم لە رەنگەکانیان تێر نەدەبوو، بەهەر لایەکـدا دەم روانی عالەمێکی خەیاڵی بوو. وەك هێزێك پاڵم پێوە بنێت بەرەو ساحەیەکی سەوز شـەقاوم دەنـا، بە راستی هێندە سەرسام بووم، نەخشتی جیاواز جیاوازم بینی، کە بـە کۆمـەڵ دروسـت کرابـوون، گوڵی مۆر وەنەوشەیی شین زەرد سوور پەمەیی پرتەقاڵی چەندین رەنگی تر کـە لەسـەر زەوی لـەو شێوە نەخش و رەنگانە بەدی ناکرێن، بە کەلامی خوا ئەوەندە حـەماس گرتبـوومی بـەپرتاو خـۆم هەڵدایە نێو باخچەکەو بۆنی گوڵەکانم دەکر مێشکم لە ئاسوودەیی پڕ دەبوو روحـم هێنـدە سـووك دەبوو هەستم بەوە نەدەکرد کە من لە چی پێگەیەکی ئەم گەردوونەدام هـەر لـەو دەمــەدا رەنگـی گوڵە وەنەوشەییەکان سەرنجی زۆریان راکێشام، ماچی پـەڕەی گوڵـەکانم دەکـرد و چـەند چـەپکێك

www.mukiryani.com

گوڵم بە دەستەکانم بژار دەکرد و وردە وردە دوور دەکەوتمەوە، گوڵەکان بۆم پێ دەکەنین، دواتر پۆل پۆل حۆری بەمپەڕ و ئەو پەڕی رووبارەوەکانەوە پرچیان شانە دەکرد، دەنگی دڵۆپە ئاوەکانی پەنجەکانیان لەناو ئاوەکەدا هاژەیەکی ئەفسووناویی دروست دەکرد. هەموویان نێو چەوانیان خاڵێکی سووری پێوە بوو لە دەستووری هیندییەکان دەچوو. هەندێك سەمایان دەکرد، هەندێك مۆسیقایان لێدەدا هەندێك یارییان دەکرد، هەندێك میوەیان دەخوارد، هەندێك باڵندەیان هەڵدەفڕاند لەناو روحمدا هەستم بە تینوێتی و برسێتی و ماندوویی نەدەکرد. هەستم بە فەرەحێکی لە رادەبەدەر دەکرد لەناو روحمدا کە هەرگیز بەو شێوەیە نەبووم، پاشان وەك هێزێك رامکێشێت رۆیشتم بەرەو دەرگایەکی زیوی گەورە لەو کاتەدا هەوڵم دەدا پاڵ بە دەرگاکەوە بنێم لەگەڵ ترازانی دەرگاکە و دروستبوونی هێڵێکی باریکی ستوونیی بۆش لەنێوان هەردوو لای راست و چەپی دەرگاکەدا رووناکییەکی زۆر کەوتە سەرچاوەکانم. بە کەلامی خوا بە کەلامی خوا، دەنگی وشەی (ئەڵڵا) هاتە بەرگوێم. کتوپڕ هێزێك بەرەو دواوە رایکێشام و بە خێراییەکی لە رادەبەدەر لە ئاسمانەکان کەوتمە خوارەوە. کتوپڕ راچڵەکیم و بە خەبەر هاتم دیتم خەونم بینیووە و دەنگی مەلای گوند هاتە بەر گوێم. بانگی بەیانی دەدا کە بەلای راستمدا روانیم، (دولبەر)یش لە خەون راچڵەکی و شایەتمانی دەهێنا، کە سەیری دەستم کرد گوڵێك لەنێوان پەنجەکانمدا بوو (دولبەر) بەهامان شێوە گوڵێکی وەنەوشەیی ئەفسووناویی بە دەستتەوە بوو).

www.mukiryani.com

٥

(دوو هێڵ كه هەرگیز به یەكدی ناگەن)

من و (كامەرانی وەنەوشه) یان (كامەرانی وەنەوشەی) كه هەردوو ناوەكـەمان پـێ دەوت، لـه تەنیشت یەكدییەوه دانیشتبوون، (سەهەندی بایز ئاغا) كـه لەبەردەمماندا لـه تەنیشـت (زەینـەب سەیفەدین)ـەوه دانیشتبوو. (زەینەب) هەر تەماشای گیرفانەكانی ئێمـەی دەكـر كـه بـه گـوورزە تیشكی زەرد و سپییی لێ دەهاتنه دەرێ.

(ئاسمان خۆشناو مینا) كچێكی سپییكەڵەی چاو و برۆ رەش بوو، لێوی گۆشتن بوون، كه بـەبێ (سووراو) هەمیشه سوور وەك خوێن دەیان نواند. پرچـێكی لـوولی درێـژ و كەمـەرێكی باریـك و باڵایەكی مام ناوەنجی، هەمیشه پرچی دەخسته پشت گوێچكه بچكۆلەكانییەوه، كچـێكی دەنـگ ناسك بوو، هەمیشه كه داوای یارمەتیی له (سەهەند بایز) دەكرد، هەندێك كات وانەی زیادی بـۆ بەیان بكات له چرپەی دەنگی وەخت بوو شوشەكان هارە بكەنه خوار. له هەمـە جـۆر جلوبـەرگی جوانی سەردەمی لەبەر دەكرد، ئـەو كچـی مامۆسـتایەكی بـەناوبانگ بـوو، بـەڵام كـەمێك لـه وانەكاندا لاواز بوو، لەبەر ئەوەی (كامەران) و (سەهەند) دوو له زیرەكترین خوێندكارەكانی كۆلێـژ بوون، بەردەوام داوای ئەوەی دەكرد كه وانەی پێبڵێت، بەڵام (كامەرانی وەنەوشە) لەو پیاوانه بـوو، كه زۆر حەزی له جنسی مێینه نەبوو، ناچـار (سـەهەند بـایز) وانـەی پێـدەووت (ئاسمـان مینـا) بەردەوام له نزیك (سەهەند بایز) دادەنیشت، لەو دەمەدا دەستی دەبـرد بـۆ گیرفـانی سـەهەند تـا بزانێت نهێنیی ئەو رووناكییه چییه دواتر دەستی دەبوو بەیەك پارچه له رووناكی. (سـەهەند بـایز) ئاوڕی دەدایەوه و خەمێكی قووڵ له چاوەكانییەوه سەرچاوەیان دەگرت. پاش نزیكەی چوار خولـەك هەموو خوێندكاران كۆدەبوونەوه، له پاش هەموویان به سەرێكی سپی و ماشو برنجیەوه مامۆسـتا (كاوه میرخاس) دەهاته پـۆل و رۆژ باشـی دەكـرد و چـاویلكەكەی دەكـردە چـاوی و پـەڕە پـەڕە كتێبەكەی دەستی هەڵدەدایەوه و به دوای مادەی ئەو رۆژەدا دەگەڕا.

بەردەوام پەڕەكانی هەڵدەدایەوه، (كامـەرانی وەنەوشـه) دەسـتی دەخسـته ژێـر چـەناگەیی و بەلای راستدا له پەنجەرەكەوه له دیمەنی ئەو درەختە سەروەی دەڕوانی، كه له پانتاییـەكی فراوانـدا به تەنیا به ئاسماندا هەڵچووبوو. هەر لەو كاتەدا منیش تەوژمی هەستم بڕیبووه سـەر (كامـەرانی

www.mukiryani.com

وەنەوشە)و لەنێو رەنگی ئاڵی گوڵەکەی سەرسنگی دا بزر ببووم، پەڕیبوومـە دنیاییـەکی جاویـد، دنیایەك شتەکان مانایەکی تریان هەبوو هەستم دەکرد بە دوای گرێ کوێرەی حەقیقەتـدا دەگـەڕێم، دەمزانی کە گەڕان بە نێو دنیای خەیاڵدا بە دوای حەقیقەتدا ئاکامێکی زیندووتری هەیە لەوەی کە مرۆڤ لە دنیای بەرچاو و راستییدا بـە دوای حەقیقەتـدا بگـەڕێت. بەڕاسـتی حەقیقـەت و دنیـای ئاسایی وەك ئەو دوو هێڵە تەریبە بوون کە مامۆستا (کـاوە میرخـاس) لەسـەر بۆردەکـە بـە دوو ماجیکی جودا کێشابوونی. هێڵێك پچڕ پچڕ و سوور هێڵێکی ئاسایی درێژی شین هەرچەند درێـژت بکردنایەتەوە لە هیچ خاڵێکدا بەیەك نەدەگەیشن. هێڵە پچڕ پچڕە سوورەکە حەقیقەت بوو. هێڵـە شینە درێژەکەش دنیا بوو. لە دنیادا لە هیچ پنتێکی ئەم جیهانە ئاماژەیەك بەدی ناکرێت بەرگێك بۆ حەقیقەت بچنێت.

من هەر لە (کامەرانی وەنەوشە)م دەڕوانی چاوە تـەڕە بریقـەدارەکانی رووەو روونـاکیی دەرەوە بەرەو ئاسۆ درێژ کردبۆوە، هەستم بەوە دەکرد کە مامۆستا (کـاوە میرخـاس) بـە دەسـتی چـەپی ئاماژەی بۆ (کامەران) دەکرد و بە پارەگرافێکی پەخشانئاسـا دەیکـوت: (هـا (کامـەران)ی گـوڵ بەیەخە، لە دالغەی چ دایت؟ ئەتۆ لەم دنیای یاخود بازدت داوەتـە ئـەودیو؟ هێڵـە نـەبینراوەکانی وجوود، هەست دەکەم چاوەکانت تەڕن بـە دڵۆپـە فرمێسـکی حەقیقـەتێك لـەم ئـان و زەمەنـەدا وجوودی نییەو باشترە لە بیر وانەکەدا بیت دەنا رەنگە بە یەکجاری خۆت فڕێ بدەیتە ئـەو دنیایـە، ئەو کاتە نەجات بوونت زەحمەت دەبێت و دەبێت هەمیشە بە دووی هێڵەکاندا غاربدەیت و ناگەیتە ئەنجامێکی باش، بەڕاستی پێم سەیرە کوڕێکی زیرەکی وەك ئەتۆ بـەژداریمان ناکـات و وانەکـەمان دەوڵەمەند ناکات، تۆ هەمیشە لە پێشەنگی خوێندکارە زیرەکەکانی ئەم بەش و کولێـژە بوویـت و بەردەوام داهێنانی زۆر جوانـت هـەبووە، ئـەتۆ گـەر لـە زانسـتدا قـووڵ بیتـەوە، لـە داهـاتوودا دیزاینەرێکی بە توانات لێ دەردەچێت.) دەمودەست کامەران خـەیاڵاتی دەپچـڕاند و ئـاوڕی بـۆ مامۆستا (کاوە میرخاس) دەدایەوە و دەیگـوت: (مامۆسـتا ببـوورە)، کـەمێك پرچـی بـە دوادا دەخست و خۆی قیت دەکردەوە و ئـاوڕێکی بـە هـەردوولای خۆیـدا دەدایـەوە و بـەردەوام دەبـوو، دەیگوت: (مامۆستا حەقیقەتی هێڵەکانی تۆ لەوەدایە کە لەم دنیایـەدا هـەرگیز یـەك ناگرنـەوە، بەڵام من چاودێری ئەوانم دەکرد لە دنیایەکی دیکـە دەمبیـنین، بـە نـاو یەکـدا تێدەپـەڕین و لـە خاڵێکی رۆشنی چەشنی ئۆریجناڵی دا دیار دەکەوتن و لە بری سێ تەوەرە چوار تەوەرەیان دەنوانـد، ئەو تەوەرانەش ژیان بە شێوەیەکی دیکە وێنە دەکەن کە جودایە لەو ژیانەی، لەسەر ئـەم زەمینـە پیادە دەکرێت، ژیـان هاوکێشـەیەکی ناکارەیـە لەسـەرزەمین، بـەڵام لـە دنیـای چوار تەوەرەیـدا

www.mukiryani.com

مانایەکی دیکەیان هەیە کە پڕن لە بۆنی گوڵ و چریکەی مەلەکوت و هاژەی تاڤگەی هەنگوین و شەڕاب و باخچەی بۆنداری خەیاڵ خوڵقێن، من بەشێکی گەورەی ژیانم تەرخان کردووە بۆ ڕۆچوون لەناو فەنتازیا و خەیاڵدا و بەردەوام خەریکی چنینی تابلۆگەلێکی خەیاڵییم، کە زانست دەبەوە بۆ شێوەیەکی دیکە هەمیشە لە پەنجەرەوە روانین، مرۆڤ فێری ئەوە دەکەن کە لە ئاسۆوە تیشکۆی بیری مرۆڤ لە خاڵێکدا یەك دەبڕن، کە حەقیقەت و دنیایەکی تر دروستی کردوون.)

بە راستی مامۆستا (کاوە) تاقەتی لە وانەکە نەدەما و لەگەڵ (کامەرانی وەنەوشە) دەبووە دایەلۆگیان لەمەڕ خاڵ و لاین و تەریب و شتی وەها کە هەموو خوێندکارەکان حەپەساو و دەست لەسەر دەم لەوانیان دەڕوانی. هەندێکیان لە خەمی ئەوەدا بوون، کە وانەکەیان بە خۆڕایی بڕوات و تەواوی نەکەن، هەندێکی تر بە زەردەخەنەو شەوقەوە گوێیان بۆ دایەلۆگەکان دەگرت و بێ دەنگ رادەمان، منیش بەبێ ئەوەی یەك وشە چییە بیلێم بەردەوام لە دەمی ئەوانم دەڕوانی و تێدەکۆشام لە وشەکان باشتر حاڵی ببم.

مامۆستا (کاوە میرخاس) دەیگوت: (کامەران) وشەکانت گەلێك جوانن)، دەستی دەخستە نێو هەردوو گیرفانی و ماجیکەکەی لادەدا و بەردەوام دەبوو و دەیگوت: (کامەران) بەڕاستی ئەتۆ هەوڵ دەدەیت زانست و ئەدەب لە یەك خاڵی دیکەدا گرێ بدەیتەوە، ئەمە هەوڵێکی تازە و ناوازەیە ئەتۆ ئەگەر لەسەر ئەدەبیش بەردەوام بیت، رەنگە بتوانیت هاوکێشە و یاسای وا دروست بکەی کە دروست کەری قەسیدە و رۆمان و چیرۆك بن، گەڕانەوە بۆ ئاسۆ و کۆکردنەوەی تیشکی بیرکردنەوەت لە خاڵێکی زانستی دا دنیایەکی رۆشن تر لەم دنیایە دروست دەکات، بەڵام رەنگە دروستکردنی خەیاڵییکی لەو چەشنە پێویستی بە توانایەکی روحی گەورە هەبێت، کە هەموو مرۆڤێك نەتوانێت لە خۆیدا دروست بکات. بە راستی لە شارێکی وەهادا کە پڕە لە ژاوە ژاوی ئوتۆمبێلی نوێی سەردەم و کارگەی ژینگە سووتێن و باڵەخانەی بەرزی دەوڵەمەندە نارۆشنبیرەکان و بەرپرسە حزبیە سمێڵ زلەکان خەیاڵ و تیشکۆی مرۆڤی بەهرەمەندی وەك ئەتۆ دەکوژن و ناهێڵن ئاسۆ بە روونی ببینیت، بۆیە دنیایەکی تایبەتت دەوێت کە بگەڕێتەوە بۆ نێوی، دوور بێت لە تەنی ئەندازەیی دەست کردی مرۆڤ).

مامۆستا (کاوە میرخاس)یش هەر وەك (کامەرانی وەنەوشە) بە حیوارەکانیدا وادیار بوو، کە لە ئاخاوتندا زۆر بە توانایە و بەردەوام سەری لە خوێندنەوەی کتێبی بەکەڵکدا گەرم کردووە. جار جار چاویلکەکەی بە دەستی دەجووڵاند و رووی دەکردە تەواوی خوێندکارەکان و قسەی دەکرد و دەیگوت: (خوێندکارە ئازیزەکان! هەریەکە لە ئێوە ئەگەر لە حەقیقەتی مرۆڤ بڕوانێت کە ئیشی

www.mukiryani.com

چییه لەسەر ئەم زەمینە؟و بوواری کارکردنی بدۆزیتەوە و خۆی بۆ خزمەتی مرۆڤ تەرخان بکات. مرۆڤ بە واتای مرۆڤ بۆ مرۆڤ نەك بۆ خوی، ئەوا دەتوانێت کاری جوان بکات و شاکارە وێنەیەکی جوان بخولقێنێت، لەگەڵ ئەوەدا کە ئێمە بەردەوام لەگەڵ (کامەرانی وەنەوشە)دا دەخافێن ئەدی بۆ کەس لە ئێوە بەژداریمان ناکات؟ کەسێك هەیە قسەی هەبێت و بیەوێت بیکات؟)

(سەهەند) بە شەرمەوە دەستی بەرز دەکردەوە، هێشتا ئاسەواری پرژانی تیشك لە گیرفانەکانیدا دیار بوو، سەیرێکی (کامەران)ی دەکرد و دەیگوت: (مامۆستا گیان، ئێمە پێویستە وانەیەکی تایبەتمان هەبێت باسی ئەو شتانە بکات کە لەم دنیایەدا ناکرێن و پێچەوانەی یاساکانن، بەڵام لە دونیایەکی دیکەدا حەرام نین و یاسای تایبەتیان هەیە و بەرجەستە دەبن و ئازار چەشتنیان نییە بۆ گەیشتنیان بە پێگەی خۆیان.) لەو کاتەدا دەمبینی (یاسەمین سەلمان) بە دەستی پرچی لادەدا و تەماشای (سەردار بێخەو)ی دەکرد و چرپەیەکی لێوە دەهات و (ئاسمانی مینا) دەستە بچکۆلەکانی لەژێر چەناگەی چەسپ دەکرد و، چاوەڕوانی ئەوەی دەکرد، کە (سەهەند بایز) لە قسە کردنی بەردەوام بێت، هەستم دەکرد بە قسەکانی (سەهەند بایز) زۆر سەرسام دەبوو، نیگای چاو و ئاماژەی نائاسای لە روخساری (ئاسمانی مینا)دا لە کاتی قسەکردنی (سەهەند)دا نائاسایی بوو.

(سەهەند بایز) ئەگەرچی کوڕی کابرایەکی نەخوێندەواری ئاغازادە بوو، بەڵام گەنجێکی زۆر رۆشنبیر بوو هەمیشە لەگەڵ من و (کامەرانی وەنەوشە) و (بەهرۆز چاوڕەش) گفتوگۆی سەیرمان دەکرد، بەردەوام لە بازنەی نێوانماندا کتێبێك دەسووڕایەوە سەرەتا. (کامەرانی وەنەوشە) وەك مامۆستایەکی بە ئەمەك کتێبێکی دەخستە نێو بازنەکە خۆی بە چەند رۆژێك تەواوی دەکرد و دەیخوێندەوە دواتر دەیدا بە من پاشان (سەهەند بایز)، زۆر جار بازنەکەمان گەورە و گەورەتر دەبوو (ئاسمان مینا) و (سەردار بێخەو) و (نیلۆفەر حوسنی) و چەندین هاو کۆلێژ و هاو پۆلی تر بەژداریان لەگەڵدا دەکردین، دواتر لە بەشەکانی تردا باسی ئەو بازنەیەتان بۆ دەکەم رۆژێك بازنەکەیان شێواندین و تاڵاویان پێ نۆشین.

(سەهەند بایز) درێژەی بە قسەکانی دەدا و دەیگوت: (مامۆستا هەموو مرۆڤێك تەوەرەیەکی بیرکردنەوەی بە خۆی هەیەو بەردەوام لەنێوەندی ئەو تەوەرەیدا چەندین پرسیاری وەڵام نەدراوە دەسووڕێنەوە سەبارەت بە ژیان و رەنگ و ئاو مۆسیقا و باران و گۆرانی و زۆر شتی دیکە. ئەگەر باسی هارمۆنییەتی هێڵەکانت بۆ بکەم، چۆن وەك مۆسیقا لەسەر وەیڤی تەژێ و تەژێ تەواو شەپۆلەکان رێچکەی خۆیان درێژە دەدەن، دەبێت بگەڕێینەوە سەر گۆرانی کە بۆچی مرۆڤ لە

www.mukiryani.com

ئاستی دەنگی خۆشدا رادەچڵەکێت و لە ئاستی دەنگی نا قۆڵای وەك دەنگی جەللادیك، یان گوێدرێژێك، یان پیاوکوژێکی خوێنمژدا پیح دەکەیت و دەخوازیت گوێچکەکانت بئاخنیت. دیارە بەر لە دروستبوونی مرۆڤ، پێوەرێك لەسەر شریتی هەستی مرۆڤ چەسپ و ریکۆرد کراوە، ئەویش هونەری بەراوردکردن و پێوەرداریییە ئەگەر پێوەرداریی من و (تۆ)و (کامەران) و (ئاسمان) و (یاسەمین) و (سەردار) و... کێ و کێ هەتا نا کۆتا نەبێت بەرز و نزمی و هارمۆنی لە ژیاندا نەدەبوو، چونکە ئەگەر هەموو وەك یەك بیربکەنەوە ئەوا بیرکردنەوەکان شەپۆل دروست ناکەن و دەبنەوە بەو هێڵەی کە تۆ لەسەر سەبوورەکە وێنەت کردووە.

بە بڕوای من هێڵی راست لەم گەردوونەدا وجوودی نییە. هەموو خوارو خێچن هەڵکشان و داکشانیان تێدایە، لەسەرزەمین نەحەقیقەت هەیە نە عەدالەت، ئەوەش ئێمە بە دووی کەوتووین سەرابێکی چڕ و هەمیشە بە شێوەیەك خۆی دەنوێنێ. وانەکەی تۆ ئەمڕۆ لەسەر ئەو دوو هێڵەو سێ تەوەرەیە، بەڵام بە گوتەی (کامەران) لە دنیایەکی دیکەدا ئەو دوو هێڵەی کە لەم دنیایەی ئێمەدا یەك ناگرن، لەو دنیایەی (کامەران) دروستی کردووە و ئێمەی بۆ ئەو دنیایە پەلکێش کردووە، یەك دەگرن و، چوار تەوەرە وێنەدانەویان بۆ دەکات). مامۆستا (کاوەمیرخاس)، سەرسووڕماو لەم دوو مامۆستا گەنجە دەڕوانێت و هەست دەکات لەیەك سەرچاوە و لە یەك کانیاو ئاویان خواردۆتەوە، ئەویش بریتییە لە (بازنەی سووڕانەوەی کتێب) کە مامۆستا (کاوە میرخاس) هیچ زانیارییەکی نییە لەسەر دنیای ئەوان، بەڵام ئێمە هەریەکە هێزێکی ئەو بازنەیەین خولگەیەکی خەیاڵی لە خولگەکانی گەردوون بە نێوانماندا تێدەپەڕێت و لەم پەڕ بۆ ئەو پەڕ وشەگەلی حەقیقەتی دنیا دەگوێزینەوە. خەونمان گەورە و گەورەترکردنی ئەو بازنەیەیە. مامۆستا (کاوە) دەپرسێت (ئەدی لەم دایەلۆگەی ئەمڕۆدا لە رەگەزی تەواو کەری ئادەمیزاد، لە رەگەزی کچان کەسێك نییە قسەی هەبێت؟) هەر لەو تاوەدا (ئاسمان مینا) دەستی بڵند دەکرد و دەیووت (مامۆستا گیان) (دیارە خۆی بۆ خۆی گوێ گرتن لەم بەرێزانە هونەرە، بەڵام گرنگ ئەوەیە، پێکنەری دووەمی من ئەو بێت، ئەو شتێکە من تەواو دەکات. من بەبێ ئەو ناتوانم دنیا ببینم، لە نووری کۆتای ئەو هێڵەوە ژیان دەست پێ دەکاتەوە) ئەو دەمە من تێ گەیشتم کە (ئاسمان مینا) ئەو کچەی زۆربەی جاران بەرگی شینی دەپۆشی و ناونیشانی ئاسمان بوو. هەر بۆیە بە (ئاسمانی شین) مەشهوور بوو. لە پەیوەندی ئەڤینداری لەگەڵ (سەهەندی بایز ئاغا) دەگەڕێت زانیم، کە مەبەستی لە (ئەو) هەر (سەهەند بایز) بوو. بە راستی لەو ساڵانەدا لە دوو هەزارەکان بەرەو سەر مۆدێلی ئەوە بوو. هەر کەسێك لەگەڵ رەنگێك خۆی ئاشنا بکات و ببێت بە بەشێك

www.mukiryani.com

لەو ڕەنگە و ئەشقبازییە لەگەڵ بکات، ئێمە زیاتر ڕەنگی (ڕەش، سپی، سەوز)مان لەبەر دەکرد جگە لە کامەران، کە هەمیشە ڕەنگی وەنەوشەیی لەگەڵ ڕەنگەکانی تر ئاوێتە دەکرد. ئەویش بە دانانی گوڵێکی وەنەوشەیی لەسەر سنگی چاکەتەکانی ئەو جۆرەها چاکەتی هەبوو. هەموو چاکەتەکانی جێگای ئەو گوڵەیان هەبوو هەتا لە هاوینان و وەرزە گەرمەکانیشدا یەخەی کراسەکانی بەو گوڵە دەڕازاندەوە، یان دەیکرد بە گیرفانەکەیدا یاخود بە کونی یەکێك لە قۆپچە بەرزەکانی بەشی سەرەوەی دەنووساند، وەك وتم ڕۆژ ڕۆژی ئەوە بوو کە هەرکەس خوبگرێت بە ڕەنگێکەوە، (ئاسمان) بۆ ئەوەی وەك ناکۆتا خۆی نیشان بدات و بڵێت من دەریا و ئاسمانم ڕەنگی شینی ئاسمانی هەڵبژاردبوو.

سەرەتایی یەکترناسینمان ئەو ڕۆژە بوو کە فۆرمی هاتنمان لە کۆلێژ پڕ کردەوە. ئەو فۆرمەی بناغەی ناسینی تۆیە ڕوونتر (پڕۆ فایلی) ئێمە بوو، کە دەستمان دەکرد بە خوێندن، بۆ یەکەم ساڵ و نازناوی (قاز)مان بەسەردا دەسەپا. ئەوەش نازناوێکی باو پێکەنیناوی کولتووری ئێمە بوو. ئەو دەمەی داوای پێنووسێك لە (سەهەند) دەکات کە بە دوو هەنگاو لەولا من و کامەرانەوە فۆرمی پڕ دەکردەوە. بیرمە ئەو کاتە بە (سەهەند)ی گوت: (بەڕێز ڕووخسەت هەیە ئەو قەڵەمەم بدەیتێ). چاوە جوانە تەڕەکانی بڕیبووە (سەهەند بایز)، کە هێشتا ئێمەش لەگەڵ (سەهەند) یەکترمان نەناسیبوو، سەهەند ئاخیر وشەی لەسەر فۆرمەکە پڕ کردەوە و ئیمزایەکی کرد و وتی: (فەرمووو خانمی بەڕێز)، چاوم لێ بوو (ئاسمان) بزەیەکی کرد و پێنووسەکەی وەرگرت و دەستی کرد بە (پڕۆفایل) پڕکردنەوە و، پاشان ئێمەش کارەکانمان کرد و، (ئاسمان مینا) پێنووسەکەی دایەوە بە (سەهەند بایز)، بەڵام چاوی لەسەرچاوی (سەهەند بایز ئاغا) نەدەتۆراند بە ڕاستی دیمەنێکی زۆر جوان بوو کاتێك (سەهەند) ویستی پێنووسەکە وەربگرێت، بەڵام لە دەستی ترازا و کەوتە سەر زەوی دەمودەست (ئاسمان) و (سەهەند) پێکەوە دانەوینەوە بۆ پێنووسەکە و دووبارە چاویان بڕییە سەرچاوی یەکدی، هەردووکیان گەلێك جوان و دانسقە بوون، (ئاسمان) زووتر (پێنووسەکەی) دایەوە دەست (سەهەند) و وتی: (من ناوم (ئاسمان)ـە. هەنووکە وەرگیراوم لەم کۆلێژە خەڵکی ئێرەم، وادیارە تۆش بە زمانتدا دیارە خەڵکی ئێرەیت؟) لە وەڵامدا (سەهەند بایز) وتی: (بەڵێ من خەڵکی ئێرەم، بە ئەسڵ خەڵکی ئێرەم، ناوم (سەهەند)ە، خۆشحاڵم بە ناسینت. ئەوەی من بتوانم بە چاوان بۆتی دەکەم). لەبەر ئەوەی ئێمەش خەریکی فۆرمەکان بووین. من گوێم لە هەموو قسەکانیان بوو هەر ئەو کاتەش ناوەکانیانم زانی. من زۆر کەسێکی گوێسووك بووم. هەمیشە هەموو شتێکم زۆر ئاسان دەبیست و دەزانی، دیار بوو من و (کامەرانی وەنەوشە) هەردووکمان لە شارێکی ترەوە

www.mukiryani.com

هاتووین، لە گەراجی پاسەکان لەو کاتەی جانتاکانمان بارکردبوو، شانمان وەشانی یەکتر کەوتبوو و یەکترمان ناسیبوو. بە درێژای ڕێگای نێوان ئەو دوو شارە لە تەنیشت یەکدی دانیشتبووین و قسەی زۆرمان کردبوو هەر لەو کاتەوە پەیمانمان دابوو هاوڕێ بین و پێکەوە درێژە بە خوێندن بدەین و بە هەموو توانایەکمانەوە یارمەتی یەکتر بدەین ئەودەمەی پەیمانمان بەیەك دا دراوێکی کاغەزمان کرد بە دوو پارچەوە و هەریەکەو پارچەیەکمان بۆ یادگاری هەڵگرت. وەك پەیمانێك ئەویش لەلایەن (کامەرانی وەنەوشە)وە بوو. پەیمانمانیشمان دا کە بێ یەك هیچ شتێك نەکەین. (ئاسمان مینا) درێژەی بە قسەکانی دا، بەر لەوەی مامۆستا (کاوە میرخاس) بیەوێت قسە بکات، وتی: (دوو هێڵ هەمیشە لە تەنیشت یەکدیەوە تێدەپەڕن، بەڵام یەکێکیان گەرمە، ئەوی دی سارد. ئەگەر لەم دنیایەشدا بە یەکدی بگەن ئەوا تەنگژە و کێشە دروست دەکەن، چونکە دوو هێڵی دژ بەیەکن، ئەگەر یەکێك لەو دوو هێڵە (من) بم، دەبێت ئەو هێڵەی دیکە کێ بێت؟ ئایا مەرجە ئەو هێڵەی دیکە (ئەو)بێت من حەز ناکەم ئەو بێت، چونکە هەرگیز بەیەکدی ناگەین! ئەگەر (ئەو) حەزنەکات بە من بگات، ڕەنگە یەکێك لەو دوو هێڵە ئاسەواری نەمێنێت. وەك ئەو تەختە سڕەی بەڕێزت یەکێکیان رووکاری دیار نامێنێت، ئەوا ئەوەی دی بۆ خۆی دەمێنێتەوە و ڕەنگە ئەوەی تریش نەمێنێت یاخود بێ ئەوەی تر لە خۆیەوە بپووکێتەوە. کەواتە (حەقیقەت) و (دنیا) دژی یەکترن و بێ یەکتریش هەڵ ناکەن بۆ چارەسەرکردنی ئەم کێشەیە دەبێت، دنیایەکی دیکە دروست بکەین، کە ئەم دوو زاراوەیە بەیەکەوە گرێ بدەین و لە خاڵێکدا بە یەکیان بگەیەنین. ئەو دنیایەش تەنیا لای (کامەرانی وەنەوشە) هەیە) مامۆستا (کاوە میرخاس) کەیفخۆش بوو بەوە کیژێك دەبینێت قسەی هەیە و سڵ لەوە ناکاتەوە کە کچە و قسەی جوانی هەیە و هەرگیز لەوە ناترسێت کە حەقیقەت چییە بیڵێت. دیارە سەرسامە بەوەی (کامەرانی وەنەوشە) هاوڕێی وەهای هەیە و دنیای بۆ کردوونەتە شتێکی دیکە و هەوڵی داوە (حەقیقەت) و (دنیا) بۆ ئەوان زۆر ئاسان بکاتەوە و وایان لێ بکات ژیان بە شێوەیەکی دیکە هەست پێ بکەن و ئاوێتە کردنی ئەو دوو زاراوەیە لە دنیای (کامەران)دا، بزەیەکی جوانی بە (مامۆستا میرخاس) بەخشیبوو، وای لێکرد لەپڕ قاقایەك لێ بدات و بڵێت (ئادەی قوتابیە ئازیزەکان، چەپڵە). لەپڕ هاڕەی چەپڵە لە پۆلەکەدا، دەستی پێکرد، لەو دەمەدا چاوم بڕیە سەر (ئاسمان مینا)، لە جێگەی خۆی دانیشتەوە و تەریق دەبووەوە و لە هەمان کاتدا ڕەنگی کەمێك ئاڵ دەینواند و کەیف خۆش بوو بەوەی وتەکانی گەیشتوونەتە (سەهەند بایز) لە دڵی خۆیدا وای هەست دەکر کە (سەهەند بایز) ئەو کەسەیە ژیانی بۆ ڕۆشن دەکاتەوە، وەك چۆن هەردوو دەستەکانی بۆ کردە گلۆپی شیری و

www.mukiryani.com

لە پەنجەکانییەوە رووناکی دەچۆڕانە خوارەوە، کاتێك مامۆستا کاوە چاویلکەکەی لە چاویدا جووت کرد و کەمێك لەسەر لوتی چاویلکەکەی جوولاند، تەماشای کاتژمێرەکەی دەستی کرد و گوتی: (کات تەواو بوو، هیوادارم سوودتان لەم وانەیە وەرگرتبێت ئەوەش بزانن (ئەندازیار) بەبێ خەیاڵ و فەلسەفە سەرکەوتوو نابێت و داهێنانی بۆ ناکرێت، سەرکەووتوو بن). کتێبەکان و ماجیك و شتەکانی گرت بە دەستییەوە و رۆیشتە دەرەوە بە دوایدا دوو دوو سێ سێ، هەموو چوونە دەرەوە. (کامەرانی وەنەوشە) و (سەهەند بایز) تەماشای یەکتریان دەکرد و لە جێگای خۆیان هەڵنەدەستان، (ئاسمان مینا) سەیرێکی ئێمەی کرد و رۆیشتە دەرەوە. لەگەڵ چوونە دەرەوەی(ئاسمان) دەمودەست چوومە لای سەهەند و پێم وت (سەهەندی، برام من وا هەست دەکەم (ئاسمان) حەز بەوە دەکات لە تۆ نزیك بێتەوە بەڕاستی، ئەو شەیدای هەموو سیفەتەکانت بووە تۆ ئاگادار نەبوویت کە لەکاتی قسەکردنتا چۆن تەماشای دەکردیت، بەشەوقەوە لە چاوە تەڕەکانتی دەڕوانی ئەو دەروویشانە بە قسەکانت مەست ببوو. ئەو دەمەی تۆ قسەی جوانت دەکرد ئەو هۆن هۆن دەگریا) دەستییکی بە دەموچاو و ریشە قەڵەمیەکەیدا هێنا و وتی: (برام (شاپووری خەزان) هەستم بەوە کردووە. من لەو رۆژەوە هەستم پێ کرد کە بەر لە چەند مانگێك لەمەو بەر لە کاتی پڕکردنەوەی (پڕۆفایلی کەسێتی) دا داوای پێنووسەکەی لێ کردم و لە دەستمان کەوتە خوار و تەماشای چاوەکانی کردم زانیم، کە ئەو کچە، بە من سەرسام بووە.، بەڵام من نازانم) (کامەرانی وەنەوشە) تیانووسەکانی دا بەیەکدا و وتی (دەی براینە با بڕۆین سەرو (چای) بخۆین بە خودا سەرم ژان دەکات، تێڕامان لە (کاوە میرخاس) دەمارەکانی سەرمان دەهەژێنێت) قسەکانم قووت دایەوە دەمویست هەندێ پرسیاری دیکە لە (سەهەند بایز) بکەم، بەڵام نەم کرد و لە پۆل بەدەر کەوتین بەرەو گۆڕەپان و حەوشەی کۆلێژ، لە دوورەوە چوار کچەکەم بینی لە حەوشەکەدا پیاسەیان دەکرد، بە ناز و عیشوەوە بە دەم یەکەوە پێ دەکەنین و خەندەران خەندەران لە دیمەنی باخچە و گوڵ و درەختەکانیان دەڕوانی. (کامەرانی وەنەوشە) تفێکی قووت دا و سەیرێکی منی کرد و وتی: (شاپوور) (بۆ خۆیانن، تەماشا بکە).

www.mukiryani.com

٦

(قەلەڕەشەکە قسە دەکات)

بەدەست و خەتی (کامەرانی وەنەوشە) نووسرابوو

ئاسمانێکی تاریك، بەڵام لە هەندێ جێگادا کەمێك روونتر بەسەر سەرمەوە بوو. هەورەکان وادیار نەبوون کە زۆر بڵند بن. رەنگی دنیا شێوە تاریك و شێوە روونـاك دەینواند. بە هەر چوار دەوری خۆمدا دەمڕوانی هیچ ئاسەوارێکم نەدەبینی جار جار ئاسمان برووسکەیەکی دەدا وەك مەلایکەتی شەڕ بە گوورزێکی گەورە بە هەموو هێزی خۆی لە دەفرێکی گەورەیدەدا دەنگییکی نەعرەتەکێشم لە ئاسمان بەرگوێ دەکەوت. رەنگی برووسکە و چەخماخەکانی ئاسمان لەسەر رووکاری شووشەی وردوخاش و داروپەردووی کەوت و بریقەیان دەدایەوە و ئاسمان فلاشی دەدا. بە بڕوای خۆم مەلایکەتێك وێنەی زەویی دەگرت لە کاتی هەپرونهەپرونبوون و کاولبوونیدا. من وڕو کاس و حەپەساو دەمم داچەقاندبوو یەك بە دنیا هاوارم دەکرد و دەمگوت: (ئێرە کوێیە؟) کەسێك ئاسەوارێکی مرۆڤایەتی نەبوو بۆم بسەلمێنێت کە ئەمە سەرزەمینە بە راستی سەرزەمینێکی سەیر بوو. وام هەست دەکرد لەسەر هەسارەیەکی ترم. هەنگاوم دەناو تەکانم بە خۆم دەدا هەر دەگەڕام ئاسەوارێکم نەدەدۆزیەوە جگە لە پارچە کانزای بریقەداری شووشەئاسا نەبێت. پاش چەند هەنگاوێك لە رۆیشتن چڵە دارێکی رەنگ رەشی بڵندم دەبینی، کە هیچ گەڵایەکی پێوە نەبوو، رەش و ناشرین و وشکهەڵاتوو لە شێوەدا لە پیرەمێردێکی تاساوی سیحربازی جنۆکەئاسا دەچوو، درەختێکی ترسناك بوو لەسەر گردێك کە هەروا چەند مەترێك بەرز بوو. لە ئاستی من تاریکی ئاسمان و هەور وایان کردبوو چڵەکانی سەرەوەی بەباشی نەبینم. وام هەست دەکرد درەختێکی زۆر درێژە و لە ئاسمان چەقیوە و من تەنیا بەشێکی کەمی دەبینم ناچار بووم هەر لێی نزیك دەبوومەوە زۆریش دەترسام هەستم دەکرد گیانم وەك شەقشەقە دەلەرزی، کە سەیری

www.mukiryani.com

جەستەی خۆم دەکرد جلێکی سەیرم لەبەردا بوو. لە جلوبەرگی جەنگاوەرە کۆنەکانی سەردەمی رۆمانییەکان دەچوو، کە لە فیلمدا بینیبوومن بریتی بوو لە تەنوورەیەك تاسەر ئەژنۆم سەرم قورس بوو، کە دەستم دا لەسەرم کڵاوێکی کانزایی زەرد کە بەشی سەرەوەی لە فڵچەیەکی گەورە دەچوو لەسەرمدا بوو، سەر سنگم بە زرێپۆشیکی ئاسنین داپۆشرا بوو. باسکم بەزرێپۆش داپۆشرا بوو. بەردەوام تەماشای دەوروبەری خۆم دەکرد و تەماشای خۆم دەکرد، جووتێك پاپووجی چەرمیم لەپێدا بوو. ئاسەواری خوێن بە پێیەکانمەوە بوو، بە راستی وەك ئەوە بوو کە لە زانای گەورەی فیزیا (ئەنشتاین)یان پرسیبوو، کەی جەنگی جیهانیی سێیەم دەست پێ دەکات؟ ئەویش وتبووی: (نازانم کەی ئەو جەنگە دەست پێ دەکات، بەڵام جەنگی جیهانی چوارەم کاتێك دەست پێ دەکات، مرۆڤەکان بە شیر و رم و تیر و کەوان شەڕ دەکەن). وام دەزانی من پاشماوەی جەنگێکم کە جگە لەمن کەسێکی تر بە زیندوویی نەماوە. وام دەزانی پێنج سەد ساڵ بەسەر ژیانماندا تێپەڕیوە، کاتێکی سەیر بوو، زەمینێکی ئەفسووناوی بوو، من بەبێ چەك بەبێ شیر و رم و تیر و کەوان بەو یاڵەدا سەردەکەوتم. هەستم بەوە کرد، کە شتێك لەسەر یەکێك لە چڵەکان دیارە لە پارچە قووماشێکی رەش دەچوو رەش رەش لە قەتران دەچوو، کە نزیك بوومەوە و لە درەختەکەم روانی، قەلەڕەشێکی قەترانی بوو چاوەکانی دەبریسکانەوە و تێی دەڕوانیم. هەر کە ئاسمان فلاش دەدا، سێبەرێکی گەورەی زەبەلاح ئاسایی لەسەر زەوی دروست دەکرد. زۆر دەترسام کە دەستم دا لە درەختە وشکهەڵاتووەکە، هەستم کرد دەستەکانم سارد دەبوو. کە تەماشای لەپی دەستەکانم کرد شلەیەکی سووری رەشباو بە دەستەکانمەوە بوو زانیم، ئەمە خوێنە وەك چۆن بنێشتە تاڵ بە دارەبەندا دێتە خوارەوە، ئەوەها خوێن چۆڕاوگەی بەستبوو بە دارەکەدا دەهاتە خوارەوە. وەك چۆن مۆم دەتوێتەوە و بنکەکەی قەڵەو دەکات و ئەستوور دەبێت ئەوەها درەختەکە بە خوێنی مەیو هەندێك ئەستوور ببوو. قەلەڕەشەکە بە بەرزیەوە تەماشای دەکردم، هاوارم کرد (من کێم؟) قەلەڕەشەکە قیڕاندی و وتی: (تۆ ئەویت، هەر خۆتیت بە تەنیا هەر تۆ ئەویت، کەس ناتوانێت تۆ بێت). لە ترسا خۆم بە زەوییەوە نووساند و تەماشای ئەوم دەکرد. لە خۆم پرسی چی؟ قەلەڕەش قسە دەکات؟ هاوارم کرد وتم (ئەی هاوار ئەم خەراباتە چییە ئەم ئاسەوارە وێرانەیە کوێیە؟ قەلەڕەش لەم سەر عەردە قسە دەکات؟ ئەی مرۆڤەکانی ئێرە لە کوێن؟ بۆ کەس لێرە نییە؟ ئێرە کوێیە دۆزەخە یان

www.mukiryani.com

سەرزەمینی شتە ونبووەکانە؟ بۆ هەمووشتێك لێرە ونە؟ بۆ هیچ ئاوەدانییەك لێرە نییە ئەی بۆ من لێرەم وا خەریکە لە ترسا دەمرم من لەم تاریکستانەدا چی بکەم ئەی بۆ لە مرۆڤی سەردەمی رۆمانییەکان دەچم؟) قەلەرەشەکە دووبالی هەلتەکاند و بە دەنگییکی گڕ قیڕانی و لەسەر فۆنەتیکی مرۆڤ وتی: (تۆ هەر بەتەنیا دەبیت، تەنیا تۆ کەسی ترنا، ئێرە سەرزەمینی شتە ونبووەکانە، ژیان لەم سەرزەمینەدا ونبووە، کەشتییەکان بالەخانەکان، مرۆڤ و شارستانییەتەکان هەموو لە جەنگی چەکە گەورەکاندا لەناوچوون باخەکان رێگا و پردەکان دەریاچەکان هەموو لەم سەرزەمینەدا رۆچوون و ئەم عەردە قوتی دان. تەنیا ئەم درەختە مایەوە من مامۆستای تۆم، وانەی ژیانت فێر دەکەم مرۆڤ زۆر درندەن. ئەوان بوونە هۆی مردنی هەموو گیانەوەرەکانی تر، هەرچی یەك هەبوو دژی یەکتر تاقییان کردەوە، لە پێناوی هیچدا لەسەرخۆی شەر پەروەردە بوون. درندەن و شایەنی هیچ نین. تۆ تاکە مرۆڤێکیت کە لەم سەرزەمینە ماویت. تەنیا نێرینەیەکیت و تەنیاش دەژیت و رەگەزی مێ نییە تا لەگەلی زاوزێ بکەیت هەر بۆ ئەوەی زیاد نەکەن دەبێت رەنج بدەیت و ئەم سەرزەمینە تەی بکەیت و ئاوەدانی بکەیتەوە تۆ تاکە نەوەی (ئادەم) یت لەم عەردە دەبێ رەنج بدەی و ژیان دروست بکەیت تا بزانیت تواناکانی تۆ تا چ رادەیەك بەرچاون. تۆ دەبێت رووبار لێ بدەیت، سەرەتا لە خوێن پاشان خۆی دەکاتەوە بە ئاو. لێرە لانکەی ژیان بنیات بنێ و بە هەموو سەرزەمیندا بلاوی بکەوە چیتر خۆریش نابێت لەم هەسارەیە هەمووتان رووناکی بەم شێوەیە دەبینیت: (فلاش، فلاش) دەبێت رابێت بەم شێوە ژیانە. لەم درەختە پیرە وشکەوە درەختی دیکە بڕووێنە لەم خوێنە مەیووە کانیاو لێ بدە، دەبێت رەنج بدەیت، هەمیشە دەبێت کار بکەیت تۆ دەبێت لە سفرەوە دەست پێ بکەیتەوە، ژیان لە تۆوە دەست پێ دەکاتەوە...) ئەم وشە سەیرانە لە دەنگییکی قیڕەئاساوە بەر گوێ دەکەوت. جار جار فلاش لە ئاسمانەوە دەهاتە سەر سەرم و سێبەری قەلەرەشەکە دەکەوێتە بەرپێم گەورە دەینواند، حەپەساو بووم یەکەم جارم بوو لە ژیانمدا (لەسەرزەمینی شتە ونبووەکان) بم بەبێ هیچ ئاسەوارێکی مرۆڤ بەبێ هیچ شوێنەوار و شارستانییەك سەرزەمینێکی وێران بەبێ هیچ ژیانەوەیەك، شتێکی موعجیزەئاسا بوو. (قەلەرەش قسە بکات) درێژەی بە قسەکانی داو قیڕاندنی وتی: (مرۆڤەکان شەڕیان کرد و یەکتریان کوشت تاعوونیان لەسەر ئەم زەوییە بلاو کردەوە، هەموو شتێکیان سووتاند

www.mukiryani.com

تەڕ و وشك زیندوو مردوو گوڵ و دار باخچە و باڵەخانەكان و ژن و منداڵ و پیر و گەنج هەموو سووتان چەكی زۆر قورس لەم شەڕانەدا بەكار هات لە پێناوی هیچدا لە مانای ئاشتییان نەدەزانی، هەموویان فەوتان لە شەڕی خۆیاندا هەموویان مردن و بە زەویدا رۆچوون بەبێ هیچ ئاسەوارێك. تۆ تەنیا مایتەوە و نەمردیت، چونكە تۆ لەگەڵ ئەو شەڕەدا نەبوویت و بڕوات بە ژیانێكی تر هەبوو لەودیوو خاڵە ناكۆتاكانی حەقیقەت تۆ تاكە كەسێك بوویت ئیشت لەو دنیایەدا دەكرد و خاڵ بەندیت تێدا دەكرد. تۆ جودایت لەوان نیت، هیچ نەوەیەكێشت نابێت، بەڵام دنیایەكت دەبێت تەنیا تۆ خاوەنی ئەو دنیایە بیت نە كەسی تر). (دەم پرسی من كێم؟) دەیگوت: (تۆ رەگەزێكی تری ژیانت بە شێوەیەكی نوێ جودا لە ژیانی پێش خۆت، تۆ بەرهەمی ژیانێكی خنكاویت، ژیانێك تۆز و غوباری ناعەدالەتی و كوشتن و خوێن بە سەریدا زاڵ بوو. تۆ دەبێت بە تەنیا هەنگاو بنێیت و ئەم زەمینە ببینیت، ئەگەر لە تواناتا نەبوو كارەكان ئەنجام بدەی تەنیا تر دەبیت و ئەم درەختەش نامێنێت ببتە هاوڕێت بۆیە دەبێت لەم دارەوە تۆوی گوڵەكان بچینیت، سەرزەمینێكی دیكە هەیە ئەگەر چنگێك لەم خوێنە مەیووەی تێدا فڕێ بدەیت ئەوا گوڵی رازاوەی تێدا دەروویت بۆیە دەبێت ئەو سەرزەمینە بدۆزیتەوە من هیچ ئاماژەیەكت نادەمێ تا ئەو شوێنە بدۆزیتەوە دەبێت بە تەنیا بۆ خۆت ئەو شوێنە بدۆزیتەوە، قیڕ، قیڕ، قیڕ).

نەم دەزانی چی بكەم دەگریام، بەڵام فرمێسكم نەبوو، دەمـوت: (ناتوانم بە تەنیا ناتوانم) دەیگوت: (دەزانم دەتوانیت من دەزانم دەتوانیت، دەتوانیت).

هیچ ئاسەوارێكی رووناكایی دیار نەبوو چرایەك، گڵۆپێك،ماڵێك، باڵەخانەیەك، زەوییەكی كاكی بە كاكی و رووتەن و وشك و خاپوور بوو جگە لەو درەختە سەیرە لەو بەرزاییەدا هیچ شوێنێكی دیكە نەبوو وڕ و حەپەساو دەمڕوانی قەلەڕەش دەیگوت: (دەست پێ بكە لەمڕۆوە دەست پێ بكە) منیش بێ دەنگ بەو چارەنووسە رازی بووم. ئەویش دەیگوت: (دێمەوە بۆ لات كاتێكی تر زەمانێكی تر دێمەوە).

نەم دەزانی دەست بە چی بكەم قسەكانی كۆمەڵێك شیفرە و كۆدی ئەفسانەیی بوون من لە سیحری وشەكانی تێ نەدەگەیشتم، بەڵام ناچار بووم بەو قەدەرەم رازی بم و ملی ناچاری نەوی بكەم و ئەو بارە بخەمە سەر شانم بارێكی قورس، ئاخر ئەوە ئەركێكی قورسە سەرزەمینێك، كە سنوورەكانی دیار نەبن، سەرزەمینێكی تاریك بە

www.mukiryani.com

تەنیا تـەی بکـەی و هـەموو پارچـە خاڵێـك تـاقی بکەیتـەوە تا(سـەرزەمینی شـتە ونبووەکان) بدۆزیتەوە، ئەو زەمینەی خوێنی مـەیو تێیـدا چـەکەرە دەکـات و گـوڵی رەش و مۆر و سوورِیان لیَ بەرهەم دێت. دۆزینەوەی ئەو سـەرزەمینە کـارێکی وەهـا ساکار و ئاسـان نـەبوو. رەنجـدانێکی نـەبڕاوەی دەویسـت. دەسـتم دەبـرد بـۆ کـڵاوە فلّچەئاساکەم لەسەرم دام دەگرت و فرێم دەدایە سەر زەوی. بە هەموو لایەکـدا چـاوم دەگێرِا، هـیچ ئاسـەوارێکی قەلەرِەشەکەشـم نەدەبینییـەوە. بـە راسـتی تـەنیا بـووم تەنیایەکی کوشندە و تۆقێنـەر. ئـاخر ترسـناك و سـیحراوییە لەسـەرزەمینێك بـژیت ئاسەواری ژیانی تێدا نەبێت و خاڵی بێت لە هەموو ئاماژەیەکی ژیـان دواجـار ژیـان لەویَ بریتی بوو لە چیرۆك گەلێکی دێرین کە کەسێك نـەبوو هـیچ لـەربارەی بزانێـت دەبوو لەسەرەتاوە بۆ خۆت سەر گوزشتەی ژیانێکت بۆ خـۆت بگێرِایەتـەوە. تـەنیایی لەو سەرزەمینەدا خەیاڵی مرۆڤی دەپرووکاند. تەنیا تـاریکی و پەڵـە هـەوری رەش و رەساسی هەبوو. جار جار فلاش ئاسمان و ئەو دەنگە نەعرەتەدارە ئەوەندەی تر ژیانیان دەکردەوە هیچ. ناچار بووم کارەکانم راپەرِێنم. کڵاوەکەم لەسەرزەمین هەڵگرتەوە و بـە چنگەرِنیَ لە قەراغ و رۆخی درەختە سیحراوییەکە دەستم کرد بە کۆکردنەوەی خـوێنی مەیو، کە هەر لەو باخەوانە پیرە دەچووم بەردەوام دارەبەنەکان چاودێری دەکات و بـە تەشوێیەکی تیژ قەدەکان بریندار دەکات و بە قورِ کۆچـەڵەی قورِینـەیان بـۆ دروسـت دەکات، کۆچەڵە قورِینەی خاوێن وەك هەویر بە قەدی درەختەکانییەوە دەنێت و پـاش ماوەیەك چاودێری دێتەوە و کۆچەڵە پرِ بنێشتە تاڵەکان کـۆ دەکاتـەوە و لـە گـۆزە و سەتڵی دەنێت و دەیان فرۆشێت منیش بە وێنەی ئەو بە چنگ درەختەکەم دەکرِانـد و کڵاوەکەم پرِ دەکرد لە خوێنی مەیو و هەڵدەستام و دەستم دەکرد بە گەرِان گەرِانێکی بێبرِانەوە.

www.mukiryani.com

www.mukiryani.com

٧

خولیای دروستکردنی کۆشکێك بگاتە شینایی ئاسمان کۆتایی ساڵی ١٩٨٣

پایزێکی ئاڵتوونی بوو کاتێك لەسەر کورسییەکی داری ئەستووری پتەو لە بن یەکێك لە دار هەرمێکاندا دانیشتبوو. ئەوکاتە گەڵاکان هێدی هێدی بە نەسیمی لە ناکاو خڕە خڕە دەکەوتنە خوار و بەو زەوییە بە پیتەدا بڵاو دەبوونەوە. ئەودەمە (میهرداد کاکەوەیس) بیری لەوە دەکردەوە، ئەگەر ئەو سکەی خێزانەکەی (مەستی سوارۆ ئاغا) کچ بێت یان کوڕ، دەبێت بەهەر شێوەیەك بێت بیخاتە بەر خوێندن و بیکاتە ئەندازیارێکی بلیمەتی تەلارسازی، تا ئەو خەیاڵەی بۆ خۆی لە زەمانێکی دێرینەوە لە مێشکیدا بووە بیهێنێتە دی. ئەو خۆی نەیتوانیبوو بخوێنێت سەردەمی ئەوان تەنیا خەریکی راو شکار و سەروکاری بوون لەگەڵ بنەماڵەی ئاغاکاندا و باو باپیرانی سەردەمانێك ژیا بوون، کە لە گوندەکانی ئەو دەڤەرەی کوردستان دەسڕۆیشتوو و فەرمانڕەوا بوون و باوەڕیان بەوە نەبووە کە قەڵەم و کتێب بەردێکیان بۆ بخاتە سەر بەرد، فریادڕەسێك بێت دڵخۆشییان بۆ بهێنێت. لە راستییدا ئەوان فەرمانڕەوا بوون و هیچ کات پێویستیان بە خوێندن نەبووە و لە هیچ شتێکی بە نرخیان کەم نەبوو. هەرچیان ویستبێت کاسەلێس و دەمتەڕیان هەبووە و بۆیانی جێبەجێ کردوون. خەڵکانێکی زەلیل و نەداریش بە زەبری قامچی و تفەنگ لەژێر دەستییاندا پووکاونەتەوە. تفەنگ ئەو ئامێرە نەگلیسەی لە مێژووی ئێمەدا بەردەوام لە دژی خەڵك و خۆمان بەکارمان هێناوە و زۆر بێگوناه لە رەحمی گوللەکانی قوتار نەبوون و نێچیری سەرەکییشیان رەگەزی مێینە بووە، کە هەمیشە کوژراون و زیندەبەچاڵ کراون. ژن ئەو کائینە پاکیزەیەی سروشت بە مرۆڤایەتیی بەخشیوە، بەردەوام لەم کۆمەڵگاو کولتوورەی خۆرهەڵاتی ئێمەدا بە کاڵاو مرۆڤی ناکامڵ و ئابڕوبەر ئەژمار کراون.

www.mukiryani.com

بە هەرحاڵ لە بەشەکانی دیکەی ئـەم کتێبـەدا کـە بڕیـارم دا تێکـڕای رووداو و چـیرۆکەکانی هەموو سەردەمەکانی پەیوەست بە هێڵی رووداوی سەرەکییی خۆمـانی تێـدا تۆمـار بکـەم، ئـەم خولیایەم پاش ئەوە هات کە سۆراخی کۆمەڵێك شتی گرنگم کرد لە تاراوگەو بە دوادا چوونم کـرد، ئەوەش وای لێ کردم کە بیری خۆم تیژ بکەمەوە و فلاشباکێك بکەمەوە بـە هـەموو رووداوەکـانی رابردووی خۆمدا و هاوڕێ ئازیزەکانم و هەموو چیرۆکەکان ئاوێتـەی یەکـدی بکـەم و بیـان خەمـە خزمەتی رووداوی سەرەکی، چونکە هەموو پەیوەست بوون پێکەوە.

(میهرداد کاکەوەیس) هەر تەماشایی ورگی (مەستی) دەکرد، کە هێدی هێـدی دادەنەوییـەوە و بە گسك گەڵا زەردەکانی رادەدا و لە سووچێکدا کۆمەڵی دەکرد ئەو دەمە (مەستی) ئـافرەتێکی زۆر جوانی گوندەکـەی خۆیـان بـوو لەبـەر سـەرۆکاری مـاڵی (میهـرداد) لەگـەڵ مـاڵی بـاوکی (مەستی)دا لە گوندەکـەدا و خزمایـەتیی نێوانیـان (میهـرداد) چـووبووە داخـوازی (مەسـتی) و خێزانیان دروست کردبوو، لەگەڵ دروستکردنی خێزانیشدا هەندێك لە دەسەڵاتەکان بـەر (میهـرداد کاکەوەیس) کەوتبوو بەو هۆیەوە کۆمەڵێکی زۆر باخ و باخاتی کشتوکاڵی بەرکەوتبوو، کە رەنجبەر و سەپانی زۆر کارەکانیان بۆ بەئەنجام دەگەیانـد، پـاش ئـەوە لـە کۆتاییـەکانی سـاڵی ١٩٨٣ـــدا (مەستی) دەگاتە رێو شوێنی خۆی، سکەکەی دەگاتە رۆژی خۆی، بەر لەوە (میهرداد) حـەزی لـە خوێندن نەکردبوو، بەڵام لە پڕێکدا دوای ئەوەی سەردانی شاری کردبوو، دیمەنی تـەلارێك سـەرنجی راکێشا بوو، کە ئەندازیارێکی فارس نەخشەو نیگاری کێشابوو، کاڵەکی بە ئەژنۆ شـکاندبوو، کـە چ عەقڵێك توانیویەتی ئەو پایە و بنمیچ و پەنجەرە و زەخرەفە و نەخش و نیگارانە بکێشـێت. وای هەست کرد بوو مرۆڤی ئاسایی هەرگیز ناتوانێت ئەم جۆرە کارانە بکات ئەگەر خوێنـدنی ئەنـدازە تەواو نەکات ئەو (تەلارە) کرمێکی وا دەخاتە مێشکی کە بڕیار دەدات لە یەکێك لە باخچـەکانی خۆیدا تەلارێکی لەو شێوەیە دروست بکات و کەرەستە و کرێکاری شارەزای لـە هـەر سووچـێکی دنیاوە بۆ بهێنێت، بڕیاڕیش دەدات دەبێت ئەندازیارەکە ئەولادی خۆی بێت و دواتر شـانازیی پێـوە بکات. بۆیە بەر لە چەند ساڵێك پێش ئـەوەی ژن بهێنێـت ئـەم کرمـە لـە مێشـکیدا هاتوچـۆی کردبوو، بەڵام بەهۆی زۆری ئیش و کاری بەڕێوەبردنی کاروباری ئاغاکانی ئەو دەڤـەرە نـەیتوانیبوو بە تەواوی و بە ئارەزووی خۆی بیر لەو حەزەی بکاتەوە.

هەر کە ژن دەهێنێت و پاش ئەوەی نیشانەکانی بەرزبوونەوەی ورگـی خێزانەکـەی بـەدی دەکات شاگەشکە دەبێت و بڕیار و بیرۆکەکە دووبارە لە مێشکیدا زینـدوو دەبێتـەوە و حـەز دەکات کە نـەوەی داهـاتووی بەهـەر هۆیـەك بێـت بخاتـە بەرخوێنـدن و بیگەیەنێتـە پلـەی

www.mukiryani.com

ئەندازیاری و شەو رۆژ لە بیری ئەوەدا دەبێت و خێزانەکەی و سکەکەی بە خێو دەکات، بەلایەوە گرنگ نییە ئەو سکە چییە بەلایەوە گرنگە کە خەونەکەی بهێنێتە دی ئەو لەو کاتەوەی ئەو خەیاڵە لە مێشکیدا چەکەرەی کردبوو بەهەموو شتێکی پیرۆز و باوەڕی خۆی وەعدی دابوو، کە دەبێت دروست کەری ئەو کۆشکە لە نەوەو تۆرەمەی خاوێنی خۆی بێت، رۆژ بە رۆژ گۆرانیی بە باڵای خێزانەکیدا دەڵێت و خزمەتکار و کەنیزەکی شایستە بۆ خێزانەکەی دەگرێت و ناهێڵێت ماندووبوون بچێژێت، بەڵام (مەستی) ئافرەتێکی بە ئیرادە و ئازا و گورج دەبێت، بەردەوام کارە تایبەتییەکانی خۆی رادەپەڕێنێت. هەر بۆیەش بە وەرزی پایز زۆر سەرسام دەبێت و حەز بەوە دەکات گەڵا وەریوەکانی ناو باخچەکە کۆ بکاتەوە و کۆمەڵیان بکات دواتر بە دەزوو و داو بیان چنێت و تەنافی ئاڵتوونیان لێ دروست بکات.

(مەستی) خۆی حەزی بەوە نەکردبوو، کە خزمەتکارەکانی ئیشی تایبەتی بۆ بکەن حەزی لە دیمەنی گەڵاکان بوو لە رەنگی گەڵاکاندا خۆی ون کردبوو ئێوارەیەکی پایزی رەنگ ئاڵتوونی لەو دەمەی خۆر لەدەم کەلی چیاوە دەنیشێت و دیمەنی ئێوارە پرتەقاڵی دەنوێنێت (مەستی) ژان دەیگرێت و پەلەپەل (میهرداد کاکەوەیس) یەکێك لە پیاوەکانی دەنێرێت و مامانی گوندەکە بانگ دەکات، پاش کاتژمێریك لە هاتنی مامانەکە و کردنی کارەکانی (میهرداد) هەر هاتوچۆیەتی ماخۆلان ماخۆلان دێت و دەچێت، بێ پەروا و بێ حەواس چاوەڕوانی بینینی نەوەکەی خۆی دەکات. پاش ئیستێك دەنگی گریانێکی ناسکی منداڵییك دەگاتە بەر گوێی، دەمودەست مامانەکە بانگ دەکات: (گەورەم میهرداد) مژدەم بدەرێ منداڵییکی جوان و سپی و فریشتەئاساتان بوو).

(میهرداد) بێ ئەوەی باسی ئەو پرسیارە زەقە سواوە بکات کە باوکان بەردەوام لێی دەپرسن (کوڕە یان کچ؟) لەو پرسیارە ناقۆڵایانە ناکات و دەڵێت: (دایەگیان تۆ خەڵاتێکی تایبەتت لە منەوە بە دەست هێنا، لە خودا داوا دەکەم ئەو کۆرپەیەم بە مرازی خۆی بگات و خواستەکانی من بەجێ بهێنێت و خەونەکەم بێتە دی). مامانەکە دەڵێت: (منداڵەکەت کچە لەو بڕوایەدا نیم ئەو خەونەی تۆ هەتە بەو بێتە دی). دیارە مامانەکە لە توانای ئافرەتانەی خۆیەوە بۆ مەسەلەکانی روانیبوو. لە راستییدا لەسەر حەق بووە، چونکە ژنانی ئەو سەردەمە زۆر زیاد لە پێویست چەوساوە بوون. (میهرداد) دەڵێت: (دایە گیان بەشی خودایە، کوڕ بێت یان کچ گرنگ نییە، گرنگ ئەوەیە من ئێستا باوکم).

www.mukiryani.com

مامانەکە کارەکانی خۆی دەکات و منداڵەکە دەداتە دەست (میهرداد) و ئەویش بە پەرۆشەوە لە ئامێزی گەرمی دەنێت و پاش چەند شەوێك مەلای مزگەوت و هەندێك لە ئاغا و بەگ زادەکانی ناوچەکە بانگێشت دەکرێن بۆ ماڵی (میهرداد کاکەوەیس) و مامۆستای ئایینی بانگ دەدات بە گوێی کچەکەدا.

ڕۆژێك دوای لەدایکبوونی کچەکەی لە باخەکەدا پیاسە کردبوو و بیری لەوە کردبۆوە، کە چ ناوێك لە کیژەکەی بنێت بیر دەکاتەوە و لە دڵی خۆیدا دەڵێت: (من ماوەی چەند ساڵێکە مێشکم زۆر جەنجاڵە و ئێستا پاش کردنەوەی دەرگای خەونەکانم مێشك و دڵم هێدی و ئارام بۆتەوە و هەست دەکەم خەونەکەم دێتە دی. دڵم خەبەری داوە کەواتە ئێستا دڵم ئارامە و وا باشە ناوی کچەکەم بنێم (دڵارام). ئەوەش پاش ئەوە دێت کە ماوەیەکی زۆر لە بیرکردنەوەدا دەبێت دواتر هەر لەسەر زمانی ساکاری دەکات و دەیکات بە (دڵارام).

مامۆستا بانگ دەدات بە گوێ کیژەکەیداو ناوی دەنێت، (دڵارام) و (میهرداد) دەبێتە خاوەنی کیژێکی جوانی سەرنجڕاکێشی چاو ئاسکی وەك (دڵارام).

ژیان لەگەڵ هاتنە دنیای کچەکەیاندا قەشەنگ و ئاڵتر و نازك تر دەبێت و لەناو باخەکاندا هەمیشە ئاوێزانی یەك دەبن و ژیانێکی زێڕین دەژین لەناو میوەکاندا هاوینان ترێ دەڕنن و لە شیرین ترین شەربەتی دنیا دەخۆنەوە، بەهاران جوانترین گەڵاو گوڵی ڕەنگاوڕەنگ دەکەنە دۆست و یاوەری خۆیان. زستان لە ڕەنگی دڵۆپەکانی باراندا دەتوێنەوە و لەگەڵ بەفردا سەمای شێتانە دەکەن پایزان گەڵاکان کۆ دەکەنەوە و دەیکەنە ملوانکەی ئاڵتوونی و سەرزەمینێکی ئاڵتوونی و سووری دروست دەکەن، لەگەڵ پاساری و کۆترەکانی ئاسمان سەردەمێکی نەمر دەخولقێنن. وردە وردە (میهرداد کاکەوەیس) لە ژیانی سەرکێشی و کۆبوونەوەی ئاغا و بەگزادەکان دوور دەکەوێتەوە و مرۆڤێکی تری لێ دروست دەبێت، کە خۆی بۆ (مەستی سوارۆ ئاغا) و (دڵارام) تەرخان دەکات. هەوڵ دەدات ژیانی کچەکەی خۆش بکات و جیاواز لەو ژیانەی ئەوان بژی بڕیار دەدات بگەڕێتەوە بۆ سروشت و لە کانیاوەکانەوە فێری ئاواز و ریتمێکی تر بێت لە ژیان. دەگەڕێتەوە بۆ چیاو لە ئەشکەوتەکاندا گۆرانیی ژیانێکی نوێ دەچڕێت لە ریتمی ڕاکردنی کەرویشکەکان فێری ئەوە دەبێت کە مرۆڤ دەبێت لە ترس و هەرەسهێنانی بنیادی خۆی بە شوێن مرۆڤی دیکەدا ڕا بکات و لەناو خۆیدا بتوێنێتەوە لە فڕینی باڵندەکان رادەمێنێت، لە دیمەنی کانیاوەکان لە تارمایی شەو و لە خۆرئاوابوون لە دەم چیا هەڵەمووت و ئەستەمەکانەوە لە دەنگی

www.mukiryani.com

کە لەشێر و زەڕەی کەر و بۆڕەی مانگـا و ژیـانێکی دێهـاتی رادەمێنێـت، بـە رۆژ بـە تـەنیا بـۆ راوشکار بە چیا ئاسیەکاندا سەر دەکەوێت و بەڵام هیچ راو ناکات و بە گریانەوە دەگەڕێتەوە.

لە دوای لەدایکبوونی (دلارام)، بە شێوەیەکی چاوەڕواننەکراو دەگەڕێتەوە بۆ ژیان و سروشـت و لە سۆز و عاتیفەدا خۆی غەرق و نوقم دەکـات و دەبێتـە خـاوەن دڵێکـی ناسـکی شووشەئاسـا و دەستبازی لەگەڵ پەپوولەکاندا دەکات و لە نـەخش و نیگاریـان رادەمێنێـت. رۆژ بـە رۆژ لەگـەڵ (مەستی سوارۆ)دا کچەکەیان بە جوانترین شێوە بەخێو دەکـەن و دایـەنێکی بـۆ دەگـرن و لەگـەڵ ئەوەشدا (مەستی) بەردەوام چاودێری دەکات و بە جوانترین شێوەی ژیانی دێهاتی بە خێوی دەکـەن رۆژێك دوای ئەوەی (میهرداد) لە چیا دەگەڕێتەوە بە سوار ئەسپییکی رەشـی ناوچـاوان سـپییەوە غار دەدات و سمکۆڵانی ئەسپەکەی لە دوای خۆیەوە تەپوو تۆز بەجێ دەهێڵێت لە بناری چیاوە بـە ئاڕاستەی باخەکەی کە بە گردێکی بەرزەوە دروسـت کـراوە، بـەرەو خانووەکـەی غـار دەدات لـەو کاتەی کە لە ئەسپەکەی دادەبـەزێت و رەشـووەکەی بـە دارێکـەوە دەپێچـێت گـوێی لـە گریـانی (مەستی) دەبێت لەگەڵ دایەنەکەی (دلارام)دا بە کوڵ دەگرین و، دەپارێنەوە لە حەیبەتا بـە پرتـاو خۆی دەکات بە ژووردا و تەماشا دەکات، دایەنەکەی (دلارام) و (مەستی سوارۆ) پێکـەوە بەسـەر (دلارام)دا دەگرین (دلارام) رەنگی زەرد بـووە و هەناسـە نـادات و بـە وێنـەی مـردوو دەبینرێـت ئەوانیش بێ دەسەڵاتانە بەسەریدا دەگرین و شین و رۆ رۆیانە و فرمێسك لـە چـاوەکانیان بـە خـوڕ دێتە خوار (میهرداد کاکەوەیس) بە جۆکدا دەکەوێت و (دلارام) دەکاتە باوەشی و ئـەویش دەسـت بە گریان دەکات و هاواری دەگاتە عەرشی عەزیم و سەری بەرز دەکاتەوە بۆ ئاسمان و بە دڵتـەنگی و فرمێسکەوە لە ماڵ دێتە دەر و بە کوێرە رێگایەکدا خۆی و (مەستی)ـی خێزانی و دایەنەکـەیان بەسەر دەکەون بەرەو چـیایەك، کـە لـەو نـاو بـەرد و بێشـەڵانەدا لـەنێوان دارسـتانێکی چـیایدا خانوویەکی دارین دروست کرابوو. لەو خانووەدا (حەکیم)ـێك دەژیا. پیاوێکی نـوورانی سـەروڕیش سپییی چاوگەش برۆکانی لەگەڵ ریش و سمێڵی و پرچیدا وەك بەفری سپی وەهابوون. حـەکیم نـاوی (زەردەشتی رووناکی) بوو. لەو ناو چیا و بێشەڵانەدا دەژیا. سەروکاری لەگەڵ هـەموو جـۆرە گـوڵ وگیا و گەڵایەکدا هەبوو. قوتوە شووشەی پڕ لە گەڵا و گوڵ و دەرمانی گیایی وشك کـراوی هـەبوو کە لەسەر رەفەکان هەڵی چنیبوون مێز و کورسـییەکی داریـنی هـەبوو. ئـەو تەمـەنی وەك سـەد ساڵەیەك دەبوو تا هەنووکە پیاوێکی بە گـوڕ بـوو. دار عاسـایەکی هـەبوو لـە مادەیـەکی سـپی بلوورین دروست کرابوو. پیاوێکی رەبەن بوو هەردەمێك دەچوویتە لای سەبیلێکی گـڕ دەداو لـەناو دووکەڵی تووتندا خـۆی غـەرق دەکـرد، لەبـەری هەڵدەسـا و چـەند هـەنگاوێك دەهاتـە پـێش و

www.mukiryani.com

گۆچانەکەی دەگرت بە دەستی چەپییەوە و، دەیگوت: (فەرموو فەرمووو (میهرداد) بەخێر هاتی). ئەو حەزی لەو ژیانە بوو لە منداڵییەوە لە چیاکاندا گەورە ببوو. حەزی لە بەفری سپی دەکرد و پێش ئەوەی دنیا خۆری ئاوا بێت، ئەو بە چیاکاندا دەچووە سەر لووتکەی چیاکەو لە رووناکیی دەڕوانی و ئاوێزانی رووناکی دەبوو. (میهرداد کاکەوەیس) بەردەوام سەردانی (زەردەشتی رووناکیی) کردبوو ئەوان لە مێژبوو ئاشنای یەك بوون و سەدان جار یەکتریان بینیبوو ماوەی چەندین ساڵ بوو هاوڕێ بوون لە مەڕ ژیانی ئەو سەردەمەو دەردوو نەخۆشی و پەتا کوشندەکان راوێژی زۆریان کردبوو ئەو دەرمانی زۆر لە نەخۆشەکانی ئەو ناوچەیەی کردبوو دەرمانەکانی ئەو کاریگەری زۆر باشیان هەبوو نەخۆشی زۆری لە مردن رزگار کردبوو، لەو دەمەوەی توانای راوشکار لە مێشکیدا گەورە ببوو لەو دەمەوەی توانیبووی تفەنگی بڕنەو بتەقێنێت و روو بکاتە چیا عاسیە سەختەکان ژووره دارینەکەی (زەردەشتی حەکیمی) دۆزیبوویەوە کە دووکەڵی زۆپا دارەکەی لە دوورەوە بینیبوو چوو بووە ژوورەکەی کاتێکیش تەمەنی نزیکەی بیست ساڵ ببوو پاش ئەوەی کەڵەکێویەکی بریندار کردبوو چوو بووە سەری و قۆچی لێ دابوو زامداری کردبوو لە چیاوە خستبوویە خوارەوە بە برینداری خۆی گەیاندبوو ماڵی حەکیم و کەڵە کیویەکەش بە برینداری هەڵاتبوو لە دەست (میهرداد)، حەکیم بە دەرمانە ئەفسووناوییەکانی تیماری برینەکەی کردبوو ئیدی لەو دەمەوە (میهرداد) باوەڕ بە حەکیمایەتی (زەردەشت) دەهێنێت و بۆ هەموو دەردێك پشت بە دەواکانی ئەو دەبەستێت، (حەکیم) نهێنی ژیانی خۆی بۆ (میهرداد) بەیان کردبوو، ئەوان (۲) هاوڕێ بوون لە دوو تەمەنی جیاوازدا هەموو کات (زەردەشتی رووناکی) بە (میهردادی) وتبوو (میهرداد من ژیانم یەك پارچە رووناکییە، من حەز بە رووناکی دەکەم و رەنگی سپی لە چاوەکانم دێتە دەر لەم چیایانەوە بە هەموو دنیا رادەگەیەنم کە بەفرو رووناکی لە منەوە سەرچاوەی گرتووە و من حەکیمم لەوێنەم نییە لە هەموو دنیادا) (میهرداد کاکەوەیس) خەمی بۆ (حەکیم) خوارد بوو خواردنی بۆ بردبوو بەردەوام بەوی گوتبوو وەرە بۆ گوندەکەمان من خۆشترین خانووت دەدەمێ و لەوێ بژی و خانەیەکیشت بۆ دەکەمەوە بە ناوی (خانەی حەکیم بۆ چارەسەری دەردە بێ دەرمانەکان)، بەڵام ئەو داوەکەی (میهرداد)ی رەت کردبۆیەوە و بەو شێوە ژیانەی خۆی رازی ببوو لەناو چیا و سروشت و دەست کردنی خوداوەندا و حەزی لە ئەندازەی دەستی مرۆڤەکان نەببوو ئەو بە ژیانی خۆی زۆر رازی ببوو حەزی بەوە نەدەکرد کەس ژیانی لێ تێك بدات.

بەردەوام بە دوای ژیاندا گەڕابوو رووەکێك کە مرۆڤ لە مردن رزگار بکات (رووەکی نەمری) وەك چۆن لە ئەفسانە کۆنەکانی سۆمەرییەکاندا هاتووە کە پادشایەك بە

www.mukiryani.com

دوای رووەکی نەمری دا گەڕاوە و بەڵام بە دەستی نەهێناوە ئەویش هەموو بەیانییەك تاریکی و روونی لەو کاتەدا کە تاریکی ماڵئاوایی لە رووناکی دەکات یان بڵێن رووناکی زاڵ دەبێت بەسەر تاریکی داو چۆکی پێ دادەدات لەو کاتەدا کە ئەو بە پیرۆزی زانیبوو بە دوای رووەکەکەدا گەڕابوو ژیانێکی زۆر ناوازە ژیا بوو خۆی ئەم ژیانەی خۆی بۆ (میهرداد) باس کردبوو بە پیاوێکی مەزن خۆی شوبهاند بوو لە سەرۆکەکانی دنیا تووڕە بوو زۆر لێیان تووڕەبوو لە دیدی ئەودا ژیانی مرۆڤەکان لەسەر زەوی شتێکی بێ مانا بوو، ئەو بیرکردنەوەیەکی تری هەبوو بۆ ژیان دواتر بە تێر و تەسەلی باسی حیکمەتەکانی حەکیم دەکەم کە چۆن مرۆڤەکانی لەناو چاڵەکانی مەرگ دەرهێناو رێنمایی کردن بەرەو ژیانەوە.

لێرەوە با بگەڕێمەوە بۆ ئەو جێگایەی کە (میهرداد) و (مەستی) و دایەنەکەی (دلارام) بە چیاکەدا سەرکەوتن (میهرداد) بە گریانەوە بە چیاکەدا سەردەکەوت ئەو دەگریان لەبەر ئەوەی نەوەیەکی لەدەست دەچێت و خەونێکی دێرینی دەچێتە چاڵەوە خەونێك سەردەمێکە بۆی دەژی (مەستی) و دایەنەکە هەر دەگریان لە خۆیان دەدا نزیکەی سەعاتێك بە چیادا سەرکەوتن و چەندین هەورازیان بڕی بە چەندین رێگای نائاسایی و سەختدا سەرکەوتن و لە رۆیشتندا دارو درەختەکان و گیاندارانی دارستان لەگەڵیان دەگریان، پێکڕا هەموو سروشت دەگریا و لە دووررا چاویان بە خانووەکە کەوت هەتا ئەو دەمە نە (مەستی) و (دایەنەکە) نەیانزانی بوو خانوویەك لەم چیایەدا دروست کراوە بە درێژایی رێگاش لە (میهرداد) یان نەپرسی بوو کە بەرەو کوێ مل دەنێن؟ نەیان پرسی بوو بۆ بەم چیایەدا سەردەکەون؟ خۆیان دابووە دەست قەدەر و بەدوای فریادڕەسێکدا گەڕابوون، هەر کە نزیك بوونەوە لە خانووەکە حەکیم بە خۆی و گۆچانەکەوە هێدی هێدی هاتەدەر لە دەنگی گریانی ئەوان راپەڕی بوو زانیبووی کەسێك بەرەو لای ئەو دێت هەرکە حەکیمیان بینی (مەستی) و (دایەنەکە) بە لایانەوە سەیر بوو مرۆڤێك هەیە لەم گەردوونەدا بەم شێوەیە و بەم جلە سپی و ریش و پرچە درێژە سپییەوە بەم شێوەیە دەژی، بەڵام (میهرداد) ئەم دیمەنەی بەلاوە سەیر نەبوو، چونکە ئەوان دوو هاوڕێی دێرین بوون، میهرداد بە گریانەوە وتی (ئەی حەکیمی کەون ئەی ئەوەی لە شووشە دەرمانەکانتدا ژیان هەیە... کچەکەم ئەو کچەی تەنیا لەم دنیایەدا بۆ ئەو دەژیم... هەناسەی نەماوە و مردووە، نازانم وا هەست دەکەم مردبێت، دەبێت زیندوو بێتەوە ئەو تەنیا خەونی منە هەموو ژیانم لەگەڵ ئەو دەمرێت ئەگەر ئەو بمرێت کۆتایی

www.mukiryani.com

من و خەونەکانمە من هیوای زۆرم هەیە کە لە چاوی (دلآرام)دا دەیبینم زەمین و ئاسمان خودای کەون من چی بکەم تکایە حەکیم... حەکیمی رووناکی ئەی ئەوەی لە رووناکییدا دەتوێتەوە... تاکە رووناکییەك لە دلّمدا چرایەك لە روحی خۆت لە دلّمدا دابگیرسێنە، تکایە حەکیم... تکایە) (حەکیم)دەلێت (ئارام بن... بە هەولّو قوەتی رووناکی... من فو بە دەمی کیژەکەدا دەکەم دەرمانێکی ژیانی بۆ دروست دەکەم رووەکی نەمری بێت و رووناکی لە چاوەکانیدا دروست دەکەمەوە... ئەوەی من دەیکەم ئەگەرچی سیحر نییە، بەلآم لە تەمەنی خۆم کەم دەکاتەوە... تواناکانم لاواز دەکات... بەلّێ کەمێك لاوازم دەکات، بەلآم لەبەر تۆ ئاغای (میهرداد) ئەم کارە دەکەم)

(مەستی) بەدەم هەنسکەوە (دەلێت تکایە زوو کارەکەم بۆ بە ئەنجام بگەیەنە دەرمانەکەت دروست بکە... هەناسەم سوار بووە و خەریکم دەمرم) (حەکیم) منداڵەکە لە (میهرداد) وەردەگرێت و لەسەر مێزێکی دار پاڵی دەخات و لەناو کاسەیەکی داردا چەند جۆرێك لە گیا تێکەڵ دەکات هەریەکەیان لە شووشەیەك دەردەهێنن نزیکەی حەوت جۆر گیا تێکەڵ دەکات و بە چەکوشێکی دار ورد ورد دەیان کوتێت تا دەیان کات بە تۆز پاشان لەناو شووشەیەك جۆرێك لە ئاوی زەرد دەکاتە جامێك و گیا کوتراوەکەی تێکەڵ دەکات و جوان جوان بە کەوچکێك تێکی دەدات دوو کەوچك دەکاتە ناو دەمی (دلآرام) و دەست دەهێنێت بە سنگی (دلآرام) داو چەند وشەیەکی سەیر لە لێوەکانییەوە دەلێتەوە و هیچ کام لەوان لێی حاڵی نابن و نازانن ئەم تەلیسمانە چین ئەو دەیان خوێنێت پاشان مووروویەکی رەش لەناو ئاگردانەکە دادەنێت و چاوەڕێ دەکات تا سوورِ سوورِ دەبێتەوە مووروویەکی شووشەی رەش کە بە تەواوی گەرم دەبێت بە میقاشێکی بچکۆلە هەلّی دەگرێت و بە ئەسپایی دەیچسکێنێت بە ناوچەوانی (دلآرام)دا لە جێگایەك کە دەکەوێتە سەروو هەردوو بۆریەکانی نزیك لە سەرەتای پرچی، منداڵ دەمودەست دەکۆکێت و دەداتە پرمەی گریان و چاو دەکاتەوە، بەلآم ئاسەوارێکی رەش بە نێوچەوانییەوە لە شێوەی نیشانەدا بەدەر دەکەوێت، (دلآرام) دەگەڕێتەوە بۆ ژیان دوای مردن دەگەڕێتەوە، دروست نازانم کە ئەو مردبوو، یاخود بووراوە بووە بەهەرهۆیەك بێت شیفای دێت لەو کاتەدا (میهرداد) شاگەشکە دەبێت و لە خۆشییدا بە کوڵ دەداتە پرمەی گریان و باوەش بە کچەکەیدا دەکات و تێر تێر لە ئامێزی دەگرێت و ماچی دەکات (مەستی سوارۆ) لە خۆشییدا لە هۆش خۆی دەچێت و پاش پرژاندنی ئاو بە دەموچاویدا دێتەوە هۆش خۆی ئنجا دەداتەوە گریان و منداڵەکەی دەکاتە باوەش میهرداد نازانێت چۆن سپاسی (حەکیم) بکات و بێ دەنگ لە ماڵەکەی (حەکیم) دێنە دەر زۆر

www.mukiryani.com

جار مرۆڤ کە چاکە لەگەڵ مرۆڤ دەکات چاکە خواز و ئەو کەسەی چاکەی لەگەڵ کراوە هەردووکیان بێدەنگ دەبن ئەو بێدەنگییە مانای ئەوەیە کە دێڕێـك، کتێبێـك، هـیچ نووسـراو، وتەیـەك نییـە دەلالەتی لێ بکات، ئەوە بۆ خۆی زمانێکی سەیری دەوێت کە لەسـەر زەوی وجـوودی نییـە ئـەو بێدەنگییە ژیان بە شێوەیەکی تر دەردەخات، وادەکات کە ژیان لەم شێوەیەی ئێسـتای پـەنهان تـر بێت.

هەتا دوور دەکەونەوە بـەردەوام (دلارام) دەگـری دیـارە ئـەو ئـازارەی وای لێـدەکات بگـری و بقیژێنێت ئازاری شوێنی سووتاوییەکەی نێوچەوانێتی کە هێندەی دەنکە مێوژێکی بچـووک دیـارە بە ناوچەوانییەوە.

بەو دۆڵ و بێشەلان و دار و دەوەنەدا بە تولـە ڕێیـەکی بچـووک کـە تـەنیا جێگـای مرۆڤێـك دەبێتەوە پێیدا بڕوات یەك لە دوای یەك دێنـە خـوارەوە خۆشـییەکی زۆر سـەیر باڵیـان بەسـەردا دەکێشێت. هەر دوای ئەوەی (میهرداد) و (مەستی) و دایەنەکـە کـە نـاوی نادیـارە بـەرەو چـیا سەرکەوتبوون یەکێك لە پاسەوانەکانی (میهرداد) یەکێك لە چەك بەدەستەکانی دەمودەست قـاوی ئەوەی دابوو کەوا (میهردا کاکەوەیس) بـەرەو چـیا ڕۆیشـتووە، ئـەو لای وا ببـوو کـەوا (دلارام) مردووە و ئەوان بەرەو شار دەڕۆن بۆ چارەسەر، بەلام لە ڕاستییدا (میهرداد) ئەوەندە پەشۆکابوو لە یادی چوو بوو کە بەسواری ئەسپ بڕوات، دواتر بیری کردبۆوە کەوا ڕێگاکە سەختەو ڕەنگە ئەسـپ بە باشی نەتوانی بەو چیایەدا سەر بکەوێت وەك وتم چەك بەدەستەکەی (میهرداد) خەڵکی ئـاوایی ئاگادار کردبۆوە و هەموویان هاتبوونە بـەردەم مـاڵی (میهـرداد) و پـەنگیان خواردبـۆوە، مـاڵی (میهرداد) لەناوەڕاستی ئاواییەکەدا نەببوو بڕێك لە دووری ئاوایی لەسەر گردێـك لـەناو باخێکـدا دروست کرابوو کاتی خۆی بە گەلە کۆمەکی خانووەکە لە لایەن وەستایەکەوە دروست کرابوو، بەلام خۆشترین خانووی گوندەکە ببوو، هەر ئـەوەش وای کردبـوو لـە خـەیاڵی خۆیـدا لـەناو باخەکـەدا زەوییەك بۆ (کۆشکە خەیاڵییەکەی) دیاری بکات کاتێك (میهـرداد) و ئـەوان نزیـك دەبنـەوە لـە خەڵکی ئاوایی هەموو بەرەو پـیری دەڕۆن و کاتێـك دەبیـنن کـە (دلارام) تاقانەکـەی (میهـرداد) دەگری لە خۆشییا هەموو تێکڕا گۆرانی و هەلهەلە دەچڕن و بە چەپڵە ڕێزان سەما دەکەن هەنـدێك لە ریش سپییەکان کڕنووش شکور بۆ خودا دەبەن و دوعا دەکـەن ئـاخر گرانـە، کچـێك بـە هـۆی دەردێکەوە بمرێت و بە دەرمان و تەلیسمەکانی (حەکیمێك) ژیان براوەتەوە ناو گیـانی ئـەوە تـەنیا حەزرەتی (مەسیح) توانیویەتی بیکات، خۆشییەکی گەلێك سەیر ڕوودەکاتـە گونـد و بڕیـار دەدەن حەوت شەو و حەوت ڕۆژ شایی بکەن و ئاهەنگ بگێڕن دەهـۆڵ چـی و زوڕنـا ژەنـی ئێجگـار زۆر

www.mukiryani.com

لەناوچەکەدا کۆدەکاتەوە و شەو و رۆژ ئاهەنگ گێـڕان بـەردەوام دەبێـت ئـاژەڵی زۆر دەکـرێن بـە قوربانی و مێوژوو هەنگوین و شیرینی و گۆشت بە ناوچەکەدا دەبەشرێتەوە و لە هەموو لایەکـەوە ئاغاکان سەردانی (میهرداد کاکەوەیس) دەکەن و پیرۆزبایی لێدەکەن بەوەی ژیـان گەڕاوەتـەوە بـۆ کیژەکەی لەوانەیە (دڵارام) مردوو بـووە، بـەڵام دوای ئـەوەی (حـەکیم) ئەفسـوونەکانی بەسـەردا دەخوێنێت و دەرمانی دەداتێ و مووروویـەك بـە ناوچـەوانی دادەنـێ ژیـانی بـۆ دەگەڕێتـەوە بـە حەولوقوەتی خودا، دیارە لە ژانێکـی قووڵـدا ژیـان هەیـە، دەبێـت هـەموومان ئـەوە بـزانین کـە (میهرداد کاکەوەیس) لە ئاهەنگەکەدا لەسەر بەرزایی حەسارەکەوە هاواری کردووە و بـە خـەڵکی گوتووە (خەڵکینە ئەوە بزانن کە لـە ژانێکـی قووڵـەوە ژیـان هەیـە، ژیـان لـە ژانێکـی قووڵـەوە دەگەڕێتەوە ئەوەی ژان دروستی دەکات هیچ موعجیزەیەك ناتوانێت بیکات).

ئەوەی من لە قسەکانی ئەو دەگەم ئەوەیـە، کـە مـرۆڤ دەبێـت هەمیشـە رەنـج بـدات و لـە رەنجدانیدا خوێناو بتکێت و ئازاری هەبێت. پاشان ژیان هەیە ژیان دەبێت، ژنێکی دووگیان بەر لـە منداڵبوونی ژانی هەیە، بەرهـەمی ژانـی ئـەو منداڵییکـە زۆر جـاران منداڵەکـە دەژی و ژنەکـە دەمرێت. ئەوە ژانی گەیشتۆتە لووتکە و ژیانیش دەگاتە لووتکە زۆر جاران منداڵەکـە دەمرێـت و ژنەکە دەژی. ئەو کاتە ژان نەگەیشتۆتە لووتکە بۆیـە ژیـان نییـە، بـەڵام مـردن بـۆ خـۆی ژیانـە ژیانێکی جیاواز تر ژیانێك لەسەرزەمینێکی دیکە سەرزەمینێك کە شتەکان مانای دیکەیان هەیـە ئاوازی دەنگی گریانی گیانەوەرێك دەبێتە نۆتەی مۆسیقا و خوڕسك لەسەر پەڕەکان دەنووسرێتەوە.

بەو شێوەیە ژیان بەردەوام دەبێـت و (دڵارام) وردە وردە گـەورە دەبێـت.، بـەڵام ئاسـەوارێکی شێوە خاڵێکی وەك موورووو لەسەر ناوچـەوانی دەمێنێتـەوە. رەشـێکی کـاڵ دەنوێنێـت و لەگـەڵ گەورەبوونیدا دەمێنێتەوە و هەرگیز نابڕێتەوە. جارێك (میهرداد) سەردانی (زەردەشـتی روونـاکی) دەکات و پێی دەڵێت: (حەکیم ئەی فـوژەنی روونـاکی و ژیـان ئێسـتاش تێناگـەم ئـەو خاڵـە بـۆ ناسڕێتەوە وا چەند ساڵێك بەسەر ئەو رووداوەدا تێپـەڕیوە، مەبەسـت لـەو مـوورووە چـی بـوو؟) (حەکیم) زەردەخەنەیەك لەسەر رووی دەردەکەوێت و دەڵێت: (میهرداد) کوڕی خۆم ئـەو مـوورووە روحی بووغز و کینەی لە دڵی کچەکەتدا کوشتووە و روحێکی وای لە ناخیدا دروست کـردووە کـە بەرگەی کارەساتەکانی دنیـا دەگرێـت و وای لێـدەکات کـە زاڵ و بلیمـەت بێـت و مێشـکی بـە شێوەیەکی ئازاد بەکار بهێنێت ئەگەر تۆ ئەو ئازادییەی لێ بسێنیتەوە ئەوا ئەو خاڵەی ناوچـەوانی تۆخ ترو تۆخ تر دەبێتەوە و ئەگەر دەروونی ئـازار بچـێژێت بـە هـەمان شـێوە ئـەو خاڵـە رەشـتر دەبینرێت، تازە ئەو خاڵە بە روحیەوە بەستراوە. لەگەڵ گۆڕانی هەستەکانیدا رەنگی خاڵەکـەش بـە

www.mukiryani.com

شێوەی رەنگی هەستەکانی لێدێت، ئەو خاڵە روحی ئەوی بەهێز کردووە و گەیاندوویەتیە لووتکەی زیرەکی. ئەو رەنگە ئاواتەکانت بێنێتە دیٚ، دەستی بگرە و مەهێڵە کەس ئازاری بدات ئێستا ئەو لە جنسی پەریەکانە روحی ئەو روحێکی دیکەیە روحێکە لە بەهەشتەوە هاتووە و لە وێنەی (دلاّرام)دا کار دەکات. ئاگاداری بکە، ئەو فریشتەیە، فریشتەیەکی خودا.) قسەکانی (حەکیم)، میهرداد رادەچڵەکێنن و وەك نەعرەتەی هەور هاوار دەکات و دەڵێت: (ئەی هاوار من لەم شتە تێناگەم، فریشتەیەك کچی منە، ئەوە جێگای باوەڕ نییە من بڕوا ناکەم، چۆن دەکرێت فریشتەیەکی بەهەشت، حوکم بکات بەسەر خەونەکانمدا ئایا ئەو کچی منە؟ دەتوانێت ئەو کارەم بۆ بکات؟)، حەکیم قاقایەك لیٚ دەدات و دەڵێت (دەبوو شانازی بکەی بەڵیٚ ئەو کیژی تۆیە و لە نوتفەی تۆیە، بەلاّم روحی ئەو رووناکییە و لە سنوورەکانی گەردوونەوە هاتووە، ئەو نوێنەرێکی دیکەی فیردەوسە و رۆژێك بۆ هاوشێوەی خۆی دەگەڕێت لەسەر زەوی تەنیا یەك نەوەی دیکە هەیە، لە نەوەی بەهەشت بێت، ئەویش کوڕێکە خەڵکی سەرزەمینێکی دیکەیە، بەلاّم، هاو زمانی خۆیەتی، ئەمەش معجیزەیە لەسەر یەك سەرزەمین دوو دیاردەی ناوازە روو دەدەن ئەویش ئێستا هەیەو نەوەی بەهەشتە و بەشێك لە روحی ئەو لە بەهەشتەوە هاتووە جەستەی سەرزەمینە و روحی بەهەشتییە روحی رووناکییە، هەردووکیان هاوبیری یەکن رۆژێك دادێت یەك دەبینن و بە تێپەڕبوونی زەمەن دەبنە ئاشقی یەکدی). (میهرداد) دەڵێت: (چۆن حەکیم چۆن؟ تۆ چۆن ئەم نهێنییانە دەزانیت؟ تۆ عیلمی غەیب دەزانیت ئەمە چۆن روو دەدات؟) حەکیم دەڵێت: (من هەندێك نووسراوی سەر شوێنە تابۆکانی گەردوونم خوێندۆتەوە، ئەی نابینیت منم سوڵتانی رووناکی لەگەڵ بارینی تیشکەکانی سپییدە زانیارییەکان بەسەرما دەبارێن و هەموو شتێك دەزانم، لەوە زیاتر ناتوانم هیچت پیٚ بڵێم، ناتوانم ئەم چیرۆکەی کیژەکەت بۆ تەواو بکەم، ئیتر ناتوانم ناتوانم (میهرداد) ئیدی بەسە ناتوانم، ناتوانم) بە پرتاو، (میهرداد) لە کوخەکەی (زەردەشت) دێتە دەریٚ و بەناو دۆڵەکەدا دێتە خوار و بەردوو زیخ و دڕك و داڵ لەژێر پێیەکانیدا نقوم دەبن، دێتەوە و بەشێوەیەکی ناسروشتی جیاواز لە جاران کیژەی بەخێو دەکات و لەگەڵ خۆی بەناو باخەکان و بەناو گوڵەکاندا دەیگێڕێت و ئەو لە تەمەنی سیٚ ساڵیدا دەبێت کە دەست بۆ گوڵەکان رادەکێشێت و لەناو هەموو رەنگەکاندا لەناو سەدان رەنگی گوڵ و گیا و خەرتەڵە و شەقایق و یاسەمین و گوڵەباخ و لاولاو و شێخ عەباسدا دەست بۆ رەنگی گوڵە وەنەوشەییەکان دەبات و دەیان پسێنێت و چەپکیان دەکات و لەناو پەنجەکانیدا هەڵیان دەگرێت. بەردەوام (میهرداد) گوڵی رەنگاوڕەنگی دەداتە دەست فڕێیان دەدات و خو بەڕەنگی مۆر و وەنەوشەییەوە دەگرێت، هەمیشە حەز بەو

www.mukiryani.com

گوڵانە دەکات و بە دەستە بچکۆلەکانی دەیان گرێت و زۆر جار دەیان ژاکێنێت، بـەڵام حـەزیان لێ دەکات و لەگەڵ لێکردنەوەیاندا دەتریقێتەوە و قاقا دەکێشێت و دەسـتی بـاوکی دەگرێـت و یـاری لەگەڵ دەکات و بەناو گوڵەکاندا رادەکات و خۆی لە باوکی دەشـارێتەوە حـەزی ئـەو لـەگوڵ و لـە رەنگی وەنەوشەیی دەگەڕێتەوە بۆ تەمەنی ٣ساڵی. ئەو کاتـەی بـە رەنگـی وەنەوشـەیی مەسـت دەبێت و گوڵی وەنەوشەیی کۆمەڵ دەکات خاڵەکەی سەر ناوچەوانی رەنگـی وەنەوشـەیی دەگرێـت بەئاسانی دەتوانرێت هەستی پێبکرێت.

لەناوەڕاستی ساڵی ١٩٨٧ـدا ئەو کاتەی بـە هـۆی تانـك و شـۆفڵ و زرێپۆشـەکانی رژێمـەوە تێکڕای گوندەکانی کوردستان کاول و وێران کران و هەمووی لەگەڵ زەوی تەخت کران و خەڵکەکەی هەمووی راگوێزرانە ئۆردوگا زۆرە ملێکان، (دڵارام میهرداد) چوار ساڵان بوو. رۆژێکی گـەرم بـوو بەیانی زوو بـوو، بـەڵام گـەردوون گـەرم دەینوانـد شـۆفڵ و بلـدۆزەر و ژمارەیـەکی زۆر جـاش و مستەشار و سەربازی رژێم گوندەکەی (میهرداد)و تێکڕای خانووەکانیان خاپوور کـرد و هـەموویان لەگەڵ زەوی تەخت کرد. (دڵارام) و (مەستی) دەگریان، هیچ کەس دەسـەڵاتی نـەبوو. دێهاتـەکان مۆڵگەی پێشمەرگە بوون ناںخواردن و پشوودانیان هەر لەوێندەر بوو، بۆ تێکدانی ئـەو مۆڵگانـە و سڕینەوەی ئاسەواری کوردایەتی بە بڕیاری سەرۆك، تاکە گوندێك لە کوردسـتان نەمایـە و هـەموو وێران کران بە تایبەت ئەو گوندانەی کە دەکەوتنە ناوچەکانی باکوور و ناوچە شاخاوی و ئاسیەکان. ئەوە بڕیاری سەرۆك بوو. زوو جێبەجێ کراو بێ رەحمانە خانووەکان، هێلانەی مریشك و عەلەشیش و گەوڕی ئاژەڵان و لانەی سەگ و مزگەوتی ئیسلام و قوتابخانە و دیوەخان و باخ و باخات هـەموو رووخێنران زۆر خەڵك هەر فریای ئەوە نەکەوتن کەلوپەل و کاڵاکانیان رزگار بکەن و بـوون بـە ژێـر دار و بەرد و بلۆك و خشتەوە ئاژەڵ و کۆتر و مریشـك و شـانەی هەنگـەکان لەلایـەن جاشـە خـۆ فرۆشەکانەوە بە تاڵان بران و خەڵکەکەش راگوێزرانـە ئۆردوگـا زۆرە ملێکـان (میهـرداد) (دڵارام) دەکاتە باوەش و دەستی (مەستی) دەگرێت. ئەوەندەی پارەی هەیە لە گیرفانیـدا قـایمی دەکـات و لەگەڵ خەڵك دەنێردرێنە ئۆردوگا. لە دوورەوە (میهرداد کاکەوەیس) ئاوڕێك بۆ سووتانی گوندەکـە دەداتەوە و چەند فرمێسکێك لە چاوەکانی دێتە خوار و سەرنجی دیمـەنی دووکـەڵی خـانوو مـاڵ و مزگەوتە سووتاوەکە دەدات و بیری ئەو کاتەی دەکەوێتەوە کە سەردەمانێك خۆی موختار و ئاغای ئەو ناوچەیە بوو، دواتر تەماشایەکی قووڵ بۆ چیا دەکات و بیر لەوە دەکاتەوە کە داخـۆ (حـەکیمی رووناکی) دەبێت لە کوێ بێت؟ ئایا ئیتر گفتوگـۆ لەگـەڵ کـێ بکـات؟ ئایـا بـەرەو کـوێ سـەفەر دەکات؟ لەگەڵ ئاوابوونی رووناکییدا ئەویش ئاوا دەبێت و سەفەر دەکات بۆ سەرزەمینی روونـاکی؟

www.mukiryani.com

یان لەو چیایە بە تەنیا ئاسەواری دەمێنێتەوە و دڕندەکان دەیخۆن؟ یاخود دەبێتە رابەری پێشمەرگەکان و فێری وانەکانی رووناکییان دەکات؟ ... ئەمانە و چەندین گومان و گریمانەی زۆری لا گەڵاڵە دەبێت و لە مێشکیدا تاوتویان دەکات و بە زیلە عەسکەریەکان دەگوێزرێنەوە و لە رۆشتنیاندا سەیری پێدەشت و قەد پاڵە پیرۆزەکان دەکات و بەردەوام دەگری. لەگەڵ گریانی ئەودا هەموو خەڵك دەگرین قروسکە قروسکی سەگە بێ لانەکان و رووخانی کۆڵانەکان بەسەر تولە سەگەکاندا عەرشی خودا دەهێنێتە لەرزە و هیچ دەروونێك تەحەمولی ئەو دیمەنە ناکات. ژنان شین دەگێرن و شەپۆڕ دەکەن و لە خودا دەپاڕێنەوە و دوعا دەکەن. دواتر هەموویان رەوانەی ئۆردوگایەك دەکرێن بەناوی (ئۆردوگای کونە پەپووەکان)، بە زۆر دەبێت ئەو ناوە پەسەند بکەن و شورایەکیان بۆ دەکێشن و پێیان دەڵێن (دەبێت لێرە بژین، ئێرە نزیکە لە خۆمان و دوورە لە تێکدەرەکانی بەناو پێشمەرگە، ئێوە نانی ئەوان دەدەن بە هۆی ئێوەوە نەبێت، ئەوانیش ناژین).

گوڵەکان و باخەکانی (دلارام میهرداد) هەموو فەوتان، خەونەکەی (میهرداد کاکەوەیس)یش چووە گۆڕەوە و ناوچەکانی لێ قەدەغە و حەرام کرا.

هەرچۆنێك بێت بە هۆی خزمێکی خۆیەوە کە لەناو سوپادا دەستی دەڕۆیشت خۆی و خێزانەکەی لەو ئۆردوگایە قوتاریان دەبێت و روو دەکەنە شار ئەو شارەی کە پێیدەوترێت شاری مێژوو لەوێ لە یەکێك لە گەڕەکە کۆن و دێرینەکان خانوویەك دەکرێت و وردە وردە خۆی پێکەوە دەنێتەوە، ئەوە سەرەتای ئاشنابوونی (دلارام میهرداد) و خانەوادەکەی دەبێت بە شار، وشە و تێکستی شار لێرەوە بە چیرۆکەکەمان ئاشنا دەبێت لێرەوە یەکێك لە پێکهێنەرەکانی چیرۆکەکەمان دەست پێ دەکات. شار ئاماژەیەکی نوێی رووداوەکان دەبێت هەر لەم شارەوە سەرەتای چیرۆکەکەمان دەستی پێ کرد و زۆرانبازییەکانی مرۆڤ و مێژوو، رووداو و خەیاڵ و عاتیفە و ئەشق هەر لێرەوە سەرچاوە دەگرن. گۆرانی و گوڵ و باران و عەتر و ماسی و ئاسمان و خودا لێرەوە دەست پێ دەکەن. ئێرە خاڵی سفری ئێمەیە (شار) کۆد و شیفرەیەکی دیکەی رووداوەکان و کلیلی زەمان و کلیلی ئاسمان و بە هەشت لەناو خشتە قوڕینەکانی ئێرەدا شاردراوەنەتەوە بۆی دەگەڕێن و لەناو هەر سەردەمێکی ئەم سەرابستانەدا بێت دەبێت بیدۆزینەوە... دەگەڕێین بە دوایدا دەگەڕێین.

www.mukiryani.com

www.mukiryani.com

٨

(هەموو شتێك دروست دەكەم، جگە لە كورسی)

سەرەتای ساڵی ١٩٥٦

كۆكردنەوەی ئەم زانیاری و چیرۆكانە شەكەت و ماندووی كردم. ئەگەرچی گەلێك چیرۆك و رووداوەكان لە دوو توێی (كتێبە وەنەوشەییەكە)دا بوون، زۆربەی رووداوەكان بەشێوەی یادگاری و لەبەرواری دیاری كراودا نووسرابوون لە شێوەدا زۆر لە دەفتەری یادەوەرییەكان دەچوو، بەلاّم بە زمانێكی ئەدەبی نەنووسرابوون من توانیم دوای كەمێك هەوڵدان دیزاینی رووداوەكان بكەم و رێكیان بخەم و هەموویان كۆ بكەمەوە و بیان خەمە دوو توێی بەرگێكەوە، تەنانەت ئەو رووداوانەش كە كەمێك سەروكاریان لەگەڵ رەوتی چیرۆكەكەماندا هەیە... (كامەرانی وەنەوشە) بە شێوەیەكی هێڵی راست هەموویانی یەك لە دوای یەك دانابوو، بەلاّم من هاتم دەستكاریم كردن و كۆمكردنەوە، لێرەوە دەگریم و دەڵێم (كامەران) گیان ئەی كوڕە وەنەوشەییەكەی ئاگر ئەی نەوەی نوور و رووناكی لێم ببوورە من دەبوو زوو ئەو بریسكانەی ناو چاوەكانت و ئەو گوورزە تیشكانەی ناو گیرفانەكانت و جێ پێكانت بخوێنمەوە، بەلاّم ئەو دەمە تێ نەدەگەیشتم، تكایە لێم ببوورە كە دەستكاری رووداوەكانی نێو كتێبەكەتانم كرد، دەزانم ئەوە حەرامە و ئامانەتە لەلام، بەلاّم لام گرنگ بوو، كە كۆیان بكەمەوە و بە جیهان بڵێیم كە تۆ كەسێك بوویت جیاواز لە مرۆڤەكانی دیكە، بە نیازم... پرۆژەیەك بكەم كە خزمەت بە روحت بكات) لە كۆكردنەوەی ئەم كتێبەدا مەبەستم ئەوە بوو لەگەڵ دەرهێنەرێكی ئەوروپیدا پرۆژەی (فیلم)ێك گەلاڵە بكەم و ئەوەی لە دوو توێی ئەو (كتێبە وەنەوشەیی)یە و هەموو ئەو چیرۆكانەی بە دەوری ئەودا دەسوورێنەوە بكەین بە فیلم. من ئەوەم دەویست، دەمویست بە بەژداری ئەكتەری كورد و بە تەكنیكی ئەوروپایی (فیلم)ێك لەسەر ژیانی (كامەرانی وەنەوشە) چاك بكەم دیار بوو بیرۆكەكە هی خۆم بوو ئەگەرچی من سینەما ساز نەبووم، بەلاّم ئاشقی فیلم و هۆلێیود بووم ئەوە خەونم بوو، دەبوو ئەو كارە بكەم لە بەشەكانی ئاییندەدا باسی ئەوە دەكەم.

www.mukiryani.com

به هەرحاڵ با بگەڕێینەوە بۆ سەرەتاکانی ساڵی ١٩٥٦ کە شوێنی سەرهەڵدانی ئەم بەشەی چیرۆکەکەمان شاری (سێوان)ی رۆژهەڵاتی مەملەکەت بوو، شارێکی جوانی کوردستان، ئەو شارەی هەمیشە سەوز دەڕوانێت و کەوتووەتە یەکێك لە دەشتە بە پیت و گەورە ناودارەکانی کوردستان، شارێکی خنجیلانە و رەسەنی کوردان و لانکەی سەرهەڵدانی شاعیران و ناوداران و نووسەرانی کورد وەك (گۆران)و(ئەحمەد موختار بەگی جاف) و چەندانی دیکە ئەم شارە زۆرێك لە شاعیر و بلیمەتی پێگەیاندووە و پێشکەشی گەلی کوردی کردووە. باخەکانی چواردەوری شار جوانییەکی قەشەنگ و ناوازەیان بەخشیبوو، گمەی کۆترەکان و ورشەی باڵەکانیان و جریوەی پاسارییەکان و شەقایقی سەر چیا و قەت پاڵەکان وێنەیەکی سروشتی جوانیان لە دەفتەری خودادا کێشا بوو، بەو پێیەی زانیارییەکانم دەستکەوتووە ئا بەم شێوەیە بۆتان رێك دەخەم.

لە یەکێك لە بازاڕەکانی ناو شارەکەدا هاواری دەکرد و دەی وت (براینە من هەموو کەرەستەیەکتان لەدار بۆ دروست دەکەم... جگە لە کورسی، بڕواتان هەبێت بە حەیاتی لەسەر کورسی دانەنیشتووم و داشنانیشم و قەت نایەڵم کەس لە خێزانەکەم لەسەر کورسی دابنیشن تا من لە ژیانام هەر لەسەر ئەرز دادەنیشین... تۆ پێم بڵێ چیت دەوێت تابووت یان کانتۆر؟)دەمە قاڵەی بوو لەگەڵ یەکێك لە کڕیارەکانیدا، کابراش پێی وتبوو: وەستا (سەرحەد)، (باسی کورسی و شتی وامەکە... دار و دیوار گوێی هەیە) هەر لەو کاتەدا سیخوڕێك گوێی لەم قسەوباسەی کڕیارەکە و وەستا (سەرحەد) ببوو، دەمودەست هەواڵی گەیاند بوو بە دەزگاکانی حکومەت و لەسەر ئەو وتانەی راپێچی زیندان کرا بوو لێدانێکی باشی خواردبوو، بەڵام خەڵك و خوای ناسیاوی ناوبازاڕ و دووکاندارەکانی دراوسێی وەستا (سەرحەد) هەموویان چووبوون بۆ دەزگای پۆلیس و گەواهیی ناڕاستی ئەو کێشەیان دابوو. دواتر وەستا (سەرحەدی دارتاش) بەرەڵا کرابوو و لەو رۆژەوە بڕیاری دابوو زیاتر لە جاران رقی لە کورسی و قاچەکانی بێت. بڕیاری دابوو گەر بۆی بکرێت قاچی هەموو کورسییەکانی مەملەکەت بشکێنێت. هیوایەتێکی سەیری هەبووە، وەستا (سەرحەد) لە تەمەنی (٣٥) ساڵیدا دەبێت کە ئەو رووداوەی بەسەر دێت پیاوێکی ئازاو نەتەوەپەرست و مەرد بووە و وەستایەکی زیرەك و هونەرمەند بووە توانیویەتی لەو سەردەمەی خۆیدا ناوبانگێکی باش پەیدا بکات و ئامێری زۆر سەیر و کەرەستەی ناوازە لە دار دروست بکات تەنانەت وەك پەیکەرتاش ئیشی لەسەر داریش کردووە. زۆر تابلۆ و پەیکەری دروست کردووە وەك لە بەڵگەکاندا دەستم کەوتووە. لە ماوەیەکی کەمدا ناوبانگی بە ناوچەکەدا بڵاو دەبێتەوە و لە زۆر جێگای وڵاتەوە سەردانی دەکەن و کارە هونەرییەکانی دەکڕن و پارەیەکی باش پاشەکەوت

www.mukiryani.com

دەکات و هەوڵ دەدات قەبارەی کارەکانی زیاتر فراوان بکات و دەزگا و ئـامێری زیـاتر دەکڕێـت و لەناو فرۆشگاکەیدا جێیان دەکاتەوە. ئەو باوکی دوو کیژۆڵەیە، کە لە تەمـەنی دە سـاڵان و دوازدە ساڵاندا دەبن و خاتوو (ڕیحانە بارام)ی خێزانی سکی پڕ دەبێت و لەناوەڕاستی سـاڵی ١٩٥٦ دا لـە شەوێکی گەرمی هاویندا خودا لە دوای دوو کچ کـوڕێکی جـوان و خوێنشـیرنیان پێدەبەخشـێت و خانەوادەکەیان دڵخۆش دەکات. (سەرحەدی دارتاش) زیاتر خۆی لـە کارەکانیـدا قـاڵ دەکاتـەوە و خـەیاڵی فـراوان دەکـات و کاردەکـات لەگـەڵ چـەند دانەیـەك لـە شـاگردەکانی تەختـە و داری ئامادەکراویان لە (ئێـران)ەوە بـۆ دێـت. زۆر جـاریش خـۆی لـە دارسـتانەکانی دەوروبـەری شـار کەرەستەی ئیشەکانی پەیدا دەکات و دار چنارەکانی ئەو ناوچەیە دەبڕێت و دەیانکا بـە پەنجـەرە و دەرگا و مێزو تەپلەکی ماڵان و زەخرەفەی رەنگاوڕەنگ و چەندین شتی تـر دروسـت دەکـات. لـە هەمان کاتدا زۆرجار کاری ورد دەکات ئەویش دروسـتکردنی مـرۆڤ و ئـاژەڵی کێـوی و شـتی زۆر سەیر و سەمەرە لەخۆ دەگرێت بە بۆیەی جۆراو جۆر رەنگیان دەکات و لە پێشـانگای تایبـەت بـە دووکانەکەیدا ریزیان دەکات و کڕیاران سەردانی دەکـەن. کڕیارەکـان بـە نیگایـەکی سـیحراوییەوە سەیری کەرەستە و شتە سەیرە دروست کراوەکان دەکەن، لەنێوان هەموو دروست کراو هەڵکۆڵدراوە دارینەکاندا نهێنییەکی قووڵ بەدی دەکرێت و هەموو کەس هەست بەو نهێنییانە دەکەن زۆر کـات پەیکەر و داتاشراوەکان وا دەردەکەون کە قسە بکەن و دەنگی نا سروشتیان لێدەربچـێت ناوبـانگی (سەرحەد) بە گشت ناوچەکەدا بڵاو دەبێتەوە زۆر کڕیار لە تاران و ئێران و ئەفغان و هیندسـتانەوە سەردانی دەکەن و بە نهێنی ئەو کارانەی سەرسام دەبن و بە نرخـی گـران کارەکـانی دەکـڕن و بـۆ وڵاتی خۆیانی دەبەنەوە. لەوێش بە نرخی گران و لە مەزادخانەکانـدا دەیفرۆشـن و لـە پێشـانگا و باڵەخانە و کۆشکە سەیرەکانیاندا دای دەنێن یەکێك لە هەرە کـارە جوانـەکانی (سـەرحەد) بریتـی بوو لە ئافرەتێکی جوان، کە (سێو)ێك بە دەستییەوەیە و دەستی بـەرز کردووەتـەوە تـاکو ئاسـتی چاوەکانی ئافرەتەکە نموونەی ئافرەتی کارامەی کورد بووە بە شێوەیەکی هێنـدە هونـەری دروسـتی کردووە تەنانەت چرچ و لۆچی کراسە کوردییەکەی هێند بـە وردی دروسـت کردبـوو، وات هەسـت دەکرد ئەو پەیکەرە قسە دەکات لە نیگای چاوەکانیدا نهێنییـەکی قـووڵ هـەڵگیرابوو، خـەمێکی قووڵی ژنانە کە باسی سەردەمێکی داهاتووی نیشان دەدا لەناو بریقەی چاوەکانییەوە سـەردەمێکی دیکەت دەبینی سەردەمێك کە هەرگیز لە یادەوەریدا ناسڕێتەوە و بـۆ هەمیشـە لـەناو دوو تـوێی کتێب و پەراوەکاندا هەڵدەگیرێت ئافرەتێکی نازەنین بە جلی رەسەنی کوردییەوە سـەیری سـێوەکەی دەستی دەکات و چاوەکانی بریقەی زەمانێکی تریان تێدایە. بەو کـارەی (سـەرحەد) ناوبـانگی لـە

www.mukiryani.com

تەواوی وڵاتدا پەیدا کرد و لە زۆر پەیمانگا و دامودەزگـای هونـەری وئـەکادیمیایی ئـەو سـەردەمە بانگێشتکراو چەند کارێکی زۆر ناوازەی لە پێشانگا گەورەکانی وڵاتـدا بـەژداریی کـرد و چـەندین خەڵاتی گەورەی بردەوە، (سەرحەد)ێکی پیشەسـاز بـۆ هونەرمەنـدێکی مـەزن گـۆڕا ئـەو تـەنیا کارسازێك بوو هەوڵی دەدا کاری جـوان بکـات و بـژێوی ژیـانی خـۆی بگۆڕێـت و پیشـەکەی بـە زیندووی بمێنێتەوە و پەرەی پێ بدرێت، لە پرێکدا ناوبانگی گەورەی بۆ خـۆی پچـڕی و بڕیـاری دا ئیدی کاری هونەری زیاتر بکات، بـەڵام گـەلێك رقـی لـە کورسـی بـوو هـەوڵی دەدا هـەموویان بسووتێنێت پلەی هونەری زۆری بۆ هات یەکێك لەوانە راهێنانی پەیکەر تاشەکانی پایتـەخت بـوو کەفێریان بکات لە روحی پیرۆزی درەخت شت گەلی زیندوو دروست بکەن، بەڵام ئەو رەتی کـردەوە پارەی زۆری لەلایەن بەرپرسانی وڵاتەوە بۆ دەهات، تا کاری تایبەتیان بۆ بکات، بەڵام ئەو بیانووی جۆراوجۆری دەهێنایەوە و دەیگوت: (ببوورن بەڕێزان، من خەیاڵاتم بـەرەو مـردن دەڕوات و توانـام نییە کاری زیندوو بکەم، کاری زیندوو پێویستی بە کەسی زیندوو هەیـە، خـۆ مـن سـەردەمێکی دوورە مردووم، بەڵام شارەکەمم خۆش دەوێت! شاری (سێوان) بەهەشتییکە بۆ من، ئەم شـارەم لـە دەستی ئەو خانمەدایە کە ناوی کوردستانە و هەموو ئومێدم پاراستنی ئەو سێوەیە).

ئەو لەنێوان شەپۆلی خەیاڵ و واقیعدا بزر ببوو. هونەرمەندێکی مەزنی سـەردەمی خـۆی بوو یەکێك لە کارە هەرە مەزنەکانی ئەو ئافرەتە بوو کە سێوێکی بەدەستتەوەیە نـاوی نـابوو (سێوی حەوا) بازرگانێك لە پایتەختەوە هاتبوو بە پارەیەکی خەیاڵی لێی کڕیبوو، کە منیش نازانم بە چەند کڕیویەتی، بەڵام ئەوەندە دەزانم. فرۆشتبووی لەبەر ئەوەی ئـەو بازرگانـە زۆری هەوڵ و کۆشش دابوو تا ئەو پەیکەرە بکڕێت لە دار گوێزی ساخ دروست کرابوو، بە رەنگێکی وەنەوشەیی رەنگی کردبوو، رەنگەکانی لـە هیندسـتانەوە بـۆ هـاتبوو لەلایـەن ئـەو هـاوڕێ کڕیارانەی هەمیشە لە رێگای هونەرمەندێکی ئێرانییەوە سەردانیان دەکرد، بەڕاستی ئەو وەك (مایکڵ ئەنجیلۆ) چۆن وتبووی (من دەمەوێت ئەو مرۆڤانە ئازاد بکەم کە لەناو ئەو بەردانەدا زیندانن)، ئەویش بە هەمان رێچکەی ئـەودا روحـی گـەلێك زینـدەوەر و مرۆڤـی لـەناو دار گوێزەکان دەرهێنا بوو.، کاتێك پێویستی بە پارە ببوو، ناچار پەیکەرەکەی فرۆشتبوو، بـەڵام بەکامێرایەکی رەش و سپی ئەو سەردەمە یەك وێنەی پەیکەرەکەی گرتبوو. وێنەکەش دواتـر لەنێوان پەڕەکانی ئـەم کتێبـەدا کـە مـن نەشـئەی لێـوەردەگرم بـاس کرابـوو، بازرگانەکـە پەیکەرەکەی بردبۆوە بۆ پایتەخت، بەڵام (سەرحەد) خەمی زۆری بـۆ پەیکەرەکـە خواردبـوو. وای لێهاتبوو پاش ماوەیەك توانای هیچ کارێکی نەمابوو. وەك بڵێـی سەرچـاوەی ئیلـهامی

www.mukiryani.com

(سەرحەد) ئەو پەیکەرە بووە و تواناکانی لەگەڵ پەیکەرەکەدا یاخود لە ناخی (سێوەکەدا) سەفەریان کردبوو. پاش دوو مانگ لە فرۆشتنی پەیکەرەکە نەیتوانی بوو هیچ کارێکی دیکە بکات. چەندین درەختی دارگوێزی هەڵکۆڵیبوو، بەڵام ئاسەواری هیچ مرۆڤێکی دیکەی نەدۆزیبۆیەوە. دواتر بە تەور هەموویانی شکاندبوو. زۆریش بەسەر قاڵبەکانیدا گریابوو. قاڵبی ئیشەکانی نیوە ناچڵ بەجێ هێشتبوو، نەیتوانیبوو تەواویان بکات. زۆری هەوڵ دابوو، هەمان (ئافرەتی سێو بەدەست) مەبەست (سێوی حەوا) دروست بکاتەوە، بەڵام نەیتوانیبوو. ناچار سەرەنجام بڕیاری دابوو بە ناونیشان بە دوای بازرگانەکەدا بگەڕێت ڕۆژێك (سەرحەد) سەفەر دەکات بۆ پایتەخت و بە دوی بازرگانەکەدا دەگەڕێت و بڕیار دەدات دوو قات پارە بداتەوە بە بازرگانەکە و پەیکەرەکە بکڕێتەوە. لە پایتەخت بە دوای بازرگان (حەسەن سەعدوون)دا دەگەڕێت و دوای گەڕانێکی زۆر بازرگانەکە دەدۆزێتەوە و لە کۆشکەکەی خۆیدا پێشوازیەکی گەرمی لێدەکات و دەڵێت: (مایەی شانازییە هونەرمەندێکی گەورە و پەیکەرتاشێکی مەزن و رزگارکەری مرۆڤەکانی نێو دار گوێزەکان لەلامان میوانە و ئێمە چەندی لە دەستمان بێ لە خزمەتی داین، گەورەمان دەکات). لە وەڵامدا (سەرحەد) بە چاوی پڕ ئەسرینەوە دەڵێت: (جەنابی (حەسەن سەعدوون) ئەی بازرگانی بە ئەمەك تکایە رزگارم بکە لەم تەنگژە دەروونییە من لە دوای فرۆشتنی پەیکەری (سێوی حەوا) تواناکانم سست بوون و هونەرەکەم بەرەو مردن دەڕوات. تکایە رزگارم بکە و پەیکەرەکەم بۆ بگێڕەوە دووقات پارەکەت دەدەمەوە، روحی هونەرەکەم لەو کارەدایە و لە دوای ئەوەوە من ناتوانم هیچ هەڵکۆڵێك بکەم و زۆرم هەوڵ دا و سەرنەکەوتم. بە عەرەبییەکی شکاو و بە ئاماژە هەموو رووداوەکانی بۆ (حەسەن سەعدوون) گێڕایەوە. ئەویش ئەوەندەی دیکە بێ ئومێدی کرد و بە تێڕامانێکی سەیرەوە پاش هەڵکێشانی چەند هەناسەیەکی قووڵ وتبووی: (ئەی هونەرمەندی مەزن، ئێمە پێویستە ژیان نامەی خۆمان بنووسینەوە، ئەگەر وابکەین ئەوا هەریەکەمان تاڵاوێکی لە رادەبەر لە ژیانماندا هەیە و هەوێنی چیرۆك گەلی ناخۆشن بە داخەوە پێت دەڵێم، کە مانگێك لەمەوبەر لە پێشانگایەکی گەورەی نێو دەوڵەتیدا کە خۆم بەکاری بازرگانی سەردانی ئەوێم کرد و لەگەڵ خۆم پەیکەرەکەی تۆم برد بوو، لەو پێشانگا گەورەیەدا بەژداریم کرد، لە وڵاتی (میسر) لەلایەن هونەرمەندێکی (ئیتاڵی)یەوە کڕایەوە و پارەیەکی زۆر زۆر خەیاڵی پێدام و بە سپاسەوە لەگەڵ خۆی بردییەوە بۆ ئیتاڵیا و هیچی تری لە بارەوە نازانم بۆیە داوای لێبووردن دەکەم و تازە هەرچی بکەیت مەحاڵە ئەو پەیکەرە بدۆزیتەوە بۆیە لە

www.mukiryani.com

بیری بکە و هەوڵ بدە دووبارە دروستی بکەرەوە. هەریەکە لە ئێمە پێویستە لە هەموو قۆناغێکی ژیانیدا دووبارە ژیانی خۆی بەرجەستە بکاتەوە.) (سەرحەد) بە چۆکدا دەکەوێت خۆڵی باخەکەی ماڵی (حەسەن سەعدوون) بەسەری خۆیدا دەکات و هاوار دەکات (من ئیتر مردم و هونەرمەند نیم من یەکسانم بە هیچ، تازە ناتوانم دووبارە ئەو کارە بکەمەوە، ئەوە مەحاڵە و ناتوانم، ئەی هاوار چی بکەم؟) لە راستییدا وایە و مرۆڤ گەر لە ژیاندا داهێنانی کرد، تەنیا یەك جار ئەو توانا رەهایەی بۆ دەخولقێت و تەنیا ئەو جارە راستییە و ئیدی جارەکانی تر هەموو بەتاڵن، مرۆڤ یەك جار دەگاتە لووتکە و ئەگەر توانیی دانابەزێت و لەوێ دەمێنێتەوە. ئەگەر توانای نەبوو دەکەوێتە خوار و دووبارە ئەو هێزەی نییە بەو سەختیەدا سەر بکەوێت و دەبێت تا ئاخر زەمان هەر چنگەڕنێ بکات و ناگاتە خاڵی هەڵکەوتن. مرۆڤ بە تایبەت هونەرمەند پێویستی بە ئیلهامبەخش هەیە، ئیدی هەریەکە لە ئێمە ئیلهامەکانمان شتێکە. دیار بووە لەو دەمەوەی (سەرحەد) لە هونەردا خۆی دۆزیبووەتەوە، تاکە ئیلهامی (سێوی حەوا) بووە لەگەڵ نەمانی ئەودا هونەری ئەو سەفەری کردووە. پاشان بە نائومێدی دەگەڕێتەوە و چەندین شەو رۆژ دەگری. وەك لە بەڵگەکاندا هاتووە فرمێسکی چاوی هەڵچۆڕاوە و خوێن لە چاوەکانی دێنە خوار و چاوەکانی کوێر دەبن، لەو رۆژەوە کە کوێر دەبێت ئیتر رووناکی دنیای لێدەبڕێت و لە تاریکییدا درێژە بە سەفەر کردن دەدات بە دوای (سێوی حەوادا)و نایدۆزێتەوە.

ورده ورده کوڕەکەی گەورە دەبێت ئەو کوڕەی لە شەوێکی هاوینی ساڵی ١٩٥٦دا لەدایك بوو. دەستی باوکی دەگرێت و جار جار دەیبات بۆ ناو باخچە دار چنار و گوێزەکانی ئاقاری شار. ئەو دەمە تەمەنی (جیهانگیر) تەنیا حەوت ساڵ دەبێت. (سەرحەد)ی باوك (جیهانگیر) هان دەدات درێژە بە هونەری دارتاشی بدات و ئەوەی کە (سەرحەد) لە دەستییدا (جیهانگیر) بیگێڕێتەوە و دروستی بکات. (جیهانگیر) ئەرکێکی قورس دەکەوێتە سەر شانی و خۆی دەخاتە ناو کارەکانی باوکی و بەو تەمەنە کەمەوە ورده ورده درێژە بە هونەر دەدات و بە هاوکاری هاوڕێکانی باوکی کە سەردەمانێك پێکەوە کاریان کردبوو دەڕواتە ناو ئیشەکە و خێزان و دایك و باوکی بەخێو دەکات. دیارە دوو خوشکەکەی ئەو سەردەمە تازە مێردیان کردبوو، لە ماڵەکانیاندا تەنیا (ریحانە بارام) و (سەرحەد)ی باوکی مابوون. باوکی بە خۆی و ئەو گۆچانەی (جیهانگیر) لە دار گوێز بە شێوەیەکی هونەری و نەخشە سازی دروستی کردبوو، بە کۆڵانەکانی شاردا

www.mukiryani.com

پیاسەی دەکرد و جار جار دەچوو بۆ دووکانەکەیان و لەوێ هاورێکانی بەسەر دەکردەوە. ئەو کورەکەی نەدەبینی کە کار دەکات، بەڵام کورەکەی باوکی دەبینی و زۆری خەفەت لێ دەخوارد. (سەرحەد) وای دەبینی کە گەرانی بێبرانەوەی ئەو بە نێو روحی هونەردا وای لێکردووە ژیانی لە تاریکییدا بەسەر ببات، بەڵام هیچ کات لۆمەی خۆی نەدەکرد بەوەی لە سۆنگەی هونەر و ئازارچەشتنەوە بۆ هونەر کوێر بووە.

هەمیشە لەناو تاریکییدا رێگایەکی رووناك هەیە کە چاوی ئاسایی هەستی پێناکات و لەوپەری تاریکییەوە دەرگایەك هەیە دەکرێتەوە، بەڵام کوێرەکان هەستی پێدەکەن. کوێرەکان لە مرۆڤێکی چاوساغ باشتر رووناکاییە نەمرەکە دەبینن. دواجار دەگەینە ئەو راستییەی کە مرۆڤی کوێر باشتر دنیا دەبینێت. دنیایەکی دیکە، کە راستترە لەو دنیایەی ئێمە هەستی پێدەکەین. هەر جێیەکی ئەم دنیایە بگەرێی داهێنانەکانی سەرحەد دەبینی. تا ئەمرۆکەش لە هەندێك وڵاتی دنیادا وجوودیان هەیە و مامەڵەیان لەسەر دەکرێت. بەڵگەش بۆ ئەوە (سێوی حەوا)ی (سەرحەد) لە ئیتاڵیایە و لەوێ لە پێشانگا بە نرخەکاندا خەڵکی هەموو دنیا دەیبینن لە تەنیشت شاکارە مەزنەکان و لە وڵاتی هونەر و لە تەنیشت بەرهەمە ناوازەکانەوە هەن. لە بنکەی بەشی پێشەوەی پەیکەرەکە نووسراوە (سێوی حەوا) و ناوی (سەرحەد). لە ژێریدا نووسراوە، سەردەمانێکی دوور ئەم پەیکەرە دەمێنێتەوە و لە ئەورووپا سەفەری خۆی دەکات.

بەڵێ کوردیش وەك هەموو نەتەوەیەکی دنیا (بێ بەرهەم) نییە و شاکاری ناوازەی هەیە. (سەرحەد) بەرهەمی پێشکەش بە مرۆڤایەتی کرد، کە لە داهاتوودا دەبێتە راست و نرخی هێندە مەزن دەبێت کە نەتەوەی کورد شانازیی پێوە بکەن.

وردە وردە (جیهانگیر) گەورە و گەورەتر دەبوو. (سەرحەد)یش پیر ترو پیر تر دەبوو. سەرحەد ریشی سپی دەبوو سەری سپی دەبوو دەموچاوی چرچ دەبوو. (جیهانگیر) گەورە دەبوو، دەبووە هەرزەکار و تواناکانی (جیهانگیر) زیاتر دەبوو. هونەری (جیهانگیر) شتێکی بۆماوە نەبوو، شتێکی واش نەبوو کە لەم سەردەمەدا کور لە باوك و باپیرو لە باپیرە گەورەوە هونەر وەربگرن، بەڵکو روحی هونەری پەیکەر و دارتاشین و زەخرەفەسازی لە (جیهانگیر)یشدا چەکەرەی کرد. لە بیست ساڵیدا دەبینین کاتێك بە چەند کارێکی ناوازەوە سەردانی وڵاتی ئێران دەکات و هاورێ کۆنەکانی باوکی دەناسێتەوە و وەك میراتی (سەرحەد) خۆی نیشانی ئەوان دەدات. ئەوانیش بەم شێوەیە ستایشی (هونەرەکەی سەرحەد) دەکەن. (ئەی کوری سەرحەد، کوری هونەرمەندە مەزن و دەسترەگینەکە، بەراستی وێنەی کارەکانی ئەو پیاوە لە دنیادا کەمن، ئێمە سەردەمانێکی زۆر

www.mukiryani.com

یەکدیمان دەناسی و پێکەوە بووین و زۆر وڵاتی دنیا گەڕابووین، بەڵام هیچ کـات نموونـەی (سـێوی حەوا)مان لە دنیادا نەبینی. ئەو ژنە خەمگینەی تامی (مۆنـالیزای) دەدا. ئـەو ژنـەی سـێوێکی گەورە بە دەستی راستییەوە هێناویەتە راستیی چاوەکانی و لـە نـاخی سـێوەکە رادەمێنێـت و بـە شێوەیەکی زۆر خەمناك لەسـەر بـەردێك دانیشـتووە و دیمـەنی جلوبـەرگی کـوردەواریی دەڤـەری خۆتانی لەبەردایە. ئەو هونەرەی لەو پەیکەرەوە و لە رەنگـی وەنەوشـەیی ئـەودا بەرجەسـتە بـوو کارێکی ناوازە و دەگمەنی دنیایە). کاتێك (جیهانگیر) لەسـەر هەنـدێك کەرەسـتە و پێداویسـتی هاوچەرخی هونەری پەیکەر و دارتاشی داوای کۆمـەکیان لێـدەکات بـە خۆشـحاڵییەوە هاوکـاری دەکەن و کەرەستەکانی بۆ پەیدا دەکەن، هەر لەو رۆژەوە (جیهانگیر) لە روحی خۆیدا بڕیـار دەدات چیدی رێچکەی باوکی نەشکێنێت و بە هەموو هەوڵی خـۆی بـرەو بـەو کـارە بـدات. ئـەو دەمـە تێدەگات باوکی ئەو (سەرحەد)ە پیرە کوێرەی کە بە کووچەکانی (شـاری سـێوان)دا هێـدی هێـدی رادەبووری، سـەردەمانێك هونەرمەنـدێکی گـەورەی وڵات بـووە و خـەڵکی بێگانـە بـەو چەشـنە ستایشی دەکەن. هەموو رۆژێك کە دیمەنی حەزینی باوکی دەبینێت چەند خولـەکێك بـە ئەسـپایی بۆی دەگری، بێ ئەوەی (سەرحەد) هەست بـەوە بکـات، (جیهـانگیر) پەیوەندیـەکی پتـەو لەگـەڵ هەموو هونەرمەندەکانی ئەو سەردەمەی وڵات پەیدا دەکات و سەردانی شارەکانی دیکە دەکات.

(جیهانگیر) رۆژێك بیر لە موعجیزەی دەست و پەنجـەکانی بـاوکی دەکاتـەوە، و بڕیـار دەدات وەك قوتابییەکی ئەو رێگایـە نـوور بچـێنێتەوە و قەڵـەم و چـەکوش و کەرەسـتەکانی بـاوکی لـە مۆزەخانەی زەینیدا هەڵبگرێت و سەفەری ئەبەدی خۆی بکات لەنێوان هونەری نەخشە سازی و دار و پەیکەر تاشی داو روحـی (سـێوی حـەوا) بگەڕێنێتـەوە بـۆ چـاوەکانی و تـاریکی لـە روحیـدا وەدەرنێت. ئەو دەیزانی کە سەفەری بەهرە لەبن نەهاتووەکانی (سەرحەد) ئەو پەیکەرە بوو، کە لـە دار گوێز دروستی کردبوو و بە شێوەیەکی هونەری بەرز و ماوەیەکی زۆر کاری تێدا کردبـوو. ئـەو دەمانەی خەڵك لە گەرمەی خەودا بوون ئەو تەقەی لە دارگوێزەکە دەکرد و روحی ئەو ژنەی لـەناو دارەکە دەردەهێنا. دەیزانی کە ناچاری (سەرحەد) و پێویستی بە پارە بۆ ژیان کارێکی وایان کـرد، کە ئەو بەرهەمە مەزنەی بە عەرەبێك بفرۆشێت و ئەویش وەك دوورێك، یان ئاسـەوارێکی مـەزنی سەردەمی سۆمەرییەکانی چنگ کەوتبێت بە تەوسـەوە لـە سـەفەرێکدا بیبـات بـۆ مەملەکـەتی فیرعەونەکان و لەوێ بە کابرایەکی (ئیتاڵی)ـی بفرۆشێت. وەك (حەسەن سەعدوون) دەیگوت، ئـەو دەمەی (سەرحەد)ی باوکی بە دوای (سێوی حەوا)دا چووتە پایتەخت بیهێنێتەوە، بە (سـەرحەد)ی وتبوو (ئەی هونەرمەندی مەزن، زەمانێکی دووری دەوێت تا کەسانێك بتوانن کارێکی وێنەی ئـەو

www.mukiryani.com

کارەی تۆ بکات تۆ توانیت وێنەی ئافرەتێکی نەتەوەکەی خۆت بە جیهان بناسێنیت، بەڕاستی ژن مەزنە زۆریش مەزنە، لە دروستبوونی ئادەمەوە و لەسەر زەوی کۆمەکی بە ئادەمیەت کردووە ئەوەی تۆش کارێکی گەورەیە و ئەتوانم بڵێم ئەو کرپارە ئیتاڵیە کارەکەی تۆی لە ریزی پەیکەرە یۆنانییە کۆنەکان و ئەوانەی داڤنشی و جاکۆب داڤیدس و چەند هونەرمەندێکی دیکەی مەزنی سەردەمانی کۆن نرخاند و من ناوی ئەوانەم لەیاد نەماوە... تۆ مەزنیت. کەسێکی بەهرەمەندیت و لە تواناتا هەیە کاری دیکە بکەیت، بە روحیش بێت دەتوانیت کاری وەها بکەیت. هەر بۆیە بڕیاری دا تا مردن کار بکات و بە پەیژە وەهمیەکانی ئاسماندا سەربکەویت. خۆی فێری هونەری ئەستێرە و هەسارە نەدۆزراوەکانی گەردوون بکات ئەو هەسارانەی ڕەنگە سەردەمانێکی دیکە ببنە مۆڵگەی کۆچی بە کۆمەڵی ئادەمیزاد و دەستی ئادەمیزاد بگاتە ئەوێندەریّ و هاوکێشە گەردوونییەکانی بشێوێنن.

(جیهانگیر) خۆی سەرقاڵ کرد بە خوێندنەوەی رووکەشی پەیکەرەکانی دنیاوە و زیاتر لە ڕەنگ و کانزای بەکارهاتوودا، هونەری هەڵکۆڵین و دیزاینی قاڵبی هونەری قووڵ کردەوە. ئەگەرچی لەبەر باری سیاسیی ئەو سەردەمە و هاتنە سەر حوکمی ڕژێمێکی دیکەی داپڵۆسێنەر (جیهانگیر) نەیتوانی بخوێنیّ و بچێتە پەیمانگا و بە شێوەیەکی ئەکادیمی لە هونەری پەیکەرتاشیدا رۆبچێت، بەڵام بە لێهاتوویی خۆی و ئەو هەستەی لە سای باوکییەوە لە خوێنیدا گوورابوو، قۆناغی زۆر سەختی بڕی. بە ڕاستی هونەر مەرج نییە هەر بە بڕوانامە بپێوریّت و بارستایی بۆ دابنرێت. ئەزانی خەڵکانێك هەن خۆیان بە مامۆستای هونەری مرۆڤایەتی دەزانن، بەڵام لە ڕاستییدا لە هونەری مرۆڤ نازانن مەرج نییە ئەوەی توانیی چوار کتێب بنووسێت و ڕۆژنامە و گۆڤار چاپ بکات و پەیکەری مەزنی لە زێڕ و تەلا دروست کراو تابلۆی سووریالی و زەیتی دروست بکات، ئەوە هونەرمەند و داهێنەرە داهێنان پەیوەندیی بە ناوەوەی ئینسان هەیە، ئەوەی نەیتوانی داهێنان لە عەقڵی خۆیدا بکات و بیخاتە خزمەتی مرۆڤایەتیەوە، ئەوە هونەرمەند نییە. ئەوەی نەیتوانی لە زەینی بەردێك لەسەر دیوارەکانی کۆمەڵگای مۆدێرن دابنێت، هونەرمەند و وەستا نییە. وەستا ئەوەیە ئیش بکات ئیدی ئیشی مادی دەکات یان مەعنەوی و خەیاڵی، گرنگ نییە.

(جیهانگیر) بە خەیاڵییش ئیشی دەکرد و وێنەی نیگای جوانی دەخوێندەوە و دەیکردە کاری هونەری. ڕاستە (سەرحەد) دارتاش بوو، لە دارتاشیەوە هونەری دەرهێنانی زیندەوەرەکان فێر بوو، هەرچەند مامۆستا و مەلا ئایینییەکان و پیرە بیّ بەهرە و قسە زلەکانی ئەو سەردەمە دەیانوت (ئەم پیاوە سەردەمی جەهالەت و بتپەرستی زیندوو دەکاتەوە، ئەمە دروستکەری بتە و کارەکانی

www.mukiryani.com

هیچ جوان نین و ئەو تەنیا بت دروست دەكات و ئەمە كفرە و حەرامە ئێمە پێی قایل نـین)، بـەڵام دەرگایەكی مەزنی بەڕووی دنیادا كردەوە و دنیای فێری ئەوە كرد كە بەدوای شوناسی نەتەوەیەكـدا بگەڕێن بە ناوی كورد. هەر بۆیە (جیهانگیر) ڕێچـكەی بـاوكی بەرنـەدا و بـە هـەموویانی گـوت (ئەوەی باوكم كردی هونەر بوو، ئەوەی منیش دەیكەم هونەرە، دەزانم ئێوە نازانن هونـەر چـییە؟، هونەر یانی هونەر) ئەوەی (جیهانگیر) بەوانی دەووت لە دیدی ئەواندا دژوار بـوو، چـونكە ئـەوان نەیانـدەزانی هوونـەر چـییە و بۆچـی باشـە؟ ئیشـی هونـەر لەسـەر ئـەم گـۆی زەوییـە چـییە؟ كاردانەوەكانی چین؟ لە راستییدا هونەر ئەو پێناسە قووڵەیە كە منیش ناتوانم حەقی خۆی بدەمێ، بەڵام دەتوانم بەم شێوەیە دەری برم. هونەر و هەموو ئەوانـەی بـە دەوری هونـەردا دەسـووڕێنەوە و گرێیەك لەلای مرۆڤ بەجێ دەهێڵن. مرۆڤی عـەقڵ داخراو بەشێكن لەو یاسـا گشـتگیرەی بـە دوای حەقیقەت و یەقیندا وێڵە و بەشێكە لە فەلسەفەی ژیان. ژیان بێ هونەر و داهێنان كـاڵ و كرچـە و هیچ سەردەمێكیش بێ داهێنان ناڕواتـە نـاو مێـژوو و لـە بـیری مرۆڤـدا نامێنێتـەوە. داهێنـان مرۆڤەكان لە دڕندە جیا دەكاتەوە و لە ئاژەڵیان بە نرخ تر دەكات، بەڵام ئەو مرۆڤانەی نرخی مـرۆڤ نازانن ئاژەڵن ئاژەڵێكی قسەكەر و هیچی دی ئەو مرۆڤەی هەر قسەی كـرد و كـاری نـەبوو ئـەوا ئاژەڵێكی قسەكەرە و كاری ئەو تەنیا ئەوەیە پەرە بە ئاژەڵایـەتی خـۆی بـدات. بـە ڕاسـتی زۆرن ئەوانەی سیفەتی گوێدرێژیان هەیە، بەڵام مرۆڤن. من مێژووی ئەو كارە ناوازانە دەڵێم كە سنوور و نەژاد ناكەنە بەربەست و كار بۆ تەواوی مرۆڤایەتی دەكـەن، ئیـدی پەیكەرتاشـینە، دروسـتكردنی دەرگایە، وێنەكێشانە! مۆسیقایە ئەندازە و بەنداو دروسـتكردنە، گـرنگ ئەوەیـە هەریەكـە و لـە پێگەیەكی بچووكی خۆیانەوە بەرەو دنیا دەڕۆن و سەردەم دێت و ئەوان بەردەوام دەبن و ڕۆژهـەڵات و ڕۆژئاوا نازانن و ئەوانە ناناسن. سەردەم دێت و سەردەمەكانی دیكـە بـە جـێ دەهێڵێـت، بـەڵام كەس هەیە بە (پیتا) بڵێت هونەر نییە. كەس هەیە بڵێت ئەو بـەردەی لـە دەسـتی (داود)دایـە و دەیەوێت بیگرێتە (جولیاس)ی گەورە و بیكوژێت. بەرد نییە و هونەر نییە كەس هەیە بڵێـت ئـەو گەنجەی لە ئامێزی (پیتا)دایە مرۆڤ نییە، خۆ ئەگەر مرۆڤ زۆر ورد و ژیـر نـەبێت، دەڵێـت (پیتـا) لەگەڵ ئەو گەنجە رووتەڵەیەدا لە پڕ بوونەتە بەرد. هونەرە چرچـی جلـەكانی (پیتـا) و دەركـەوتنی ماسوولكەكانی جەستەی گەنجەكەی باوەشی. ئەو ڕۆژبەڕۆژ لەگەڵ پیشەی دارتاشین و دروستكردنی كەرەستەی جوانكاریی ناو ماڵەكان پەرەی بە تێڕامان دا. لە هونەرە زیندووەكانی دنیا ئـەو چـەند وێنەیەكی نموونەی گرافیكـی ئـەو هونـەرە مەزنانـەی (مایكـڵ ئـەنجیلۆ)ی لـە ڕێگـای هەنـدێك هاوڕێییەوە دەستكەوت، كە بەر لەم (سەرحەد) ئەم وێنەنانەی نەبینیبوو، بەڵام لە خەیاڵییـدا و لـە

www.mukiryani.com

توانا نەبڕاوەکانیدا هونەری مەزنی (سێوی حەوای) دروست کردبوو بە مادەیەکی کیمیاوی شێوە بۆیەی وەنەوشەیی روو پۆش کردبوو کە بەرگەی پلەی گەرمی بەرز و شێ و داخوران و مێرووی گرتبوو لە چەند هاوڕێیەکیەوە لە رۆژهەلاتەوە بۆیان هێنا بوو، مەزنی ئەو لەوەدا بوو خۆی توانیبووی خۆی دروست بکات و بگاتە خالە سەرابیەکانی هونەر، بەلام بە وێنەیەکی دیکە و بە چەشنی دیکە و سەردەمی دیکە (جیهانگیر) ئاشنایەتی لەگەل کانزاکانی (تیراکۆتا و برونز و براس و مسی سووڕ و ئاسن و ستیل و ئەلەمنیۆم و بەرد) پەیدا کرد و وردە وردە لە دارەوە بازی دایە سەر ئەو کانزایانەی شیاو بوون بۆ قالبەکانی هونەر، کارکردن بۆ ئەو سەخت بوو لەگەل (گرانێت و بازلت)دا، بەلام زانیاری تەواو و چەکوش و قەلەم و فلچە و کەرەستەی تایبەتی لە ئێران پەیدا کرد و هێدی هێدی چووە ناو ئەو مەیدانەوە و دەستی کرد بە دەرهێنانی مرۆڤ لەناو بەردەکان. یەکەم جار منداڵییکی لەناو بەردێکدا دەرهێنا کە سەردەمێکی زۆر بوو خۆی لەوێدا حەشار دابوو، بەلام ئەم توانیی ئازادی بکات، ئەگەرچی لە نیوەی کارەکەیدا مندالەکە بوو بەدوو کەرتەوە و هەموو رەنجی ئەو سالە کارکردنەی بە هەوادا رۆیشت، بەلام کۆلنەدەرانە بەردەوامی بە کارەکەی داو بە باوکی گوت: (ئەی (سەرحەد)ی مەزن! ئەوەی تۆ لەداردا بە فیڕۆت دا، من ئەمڕۆ هەول دەدەم لەناو بەردەکاندا بیان دۆزمەوە. باوکە ئەزیزەکەم! هەرگیز وامەزانە کە بەرد کانزایەکی رەق و ناقۆلایە و لەگەل مرۆڤدا ناگونجێت، بڕوا بکە نەرم ترین کانزایە لەسەر زەوی من هاوڕێیەتیم لەگەل بەرددا بەرەو لووتکە دەڕوات. ئەوە دلی مرۆڤە رەقە و لە رەقی خۆیەوە بەرد دەخوێنێتەوە. من هەول دەدەم لەبەرد و برونز پەیکەری ناوازە ساز بکەم.) دەستییکی بە چاوە پڕ فرمێسکەکانیدا هێنا و توند گۆچانەکەی دەستی گوشی و وتی: (کوڕی خۆم... سپییدە نزیکە، ئەگەرچی من لە تاریکییدا دەژیم، بەلام هەست بەو لێشاوە رووناکییە دەکەم، جیاوازە لەو رووناکییەی خەلکی دیکە دەیبینین). دیار بووە ئەو مەبەستی لە جودایی رەنگی ئەو تیشکانە بووە کە لەودیوو تاریکییەوە بینیویەتی. سەرسامیی (جیهانگیر) بە کارە مەزنەکانی (ئەنجیلۆ) وایان کرد حەز لە کەڤر بکات و خۆشەویستی لەگەلدا بکات و بەردەوام بە چەکوش و قەلەم ورد ورد دەست بکات بە هەلکەنین. لە ماوەیەکی کەمدا توانیی تەواو لەگەل رەگەزە رەقەکەی سەرزەمین ئاشنا بێت و بچیتە ناو روحی بەردەکان و لێیان تێبگات و جۆری بەردەکان بناسێت و پۆلێنیان بکات. بەردی باش لە خراپ جیا بکاتەوە . ئاخر جیا کردنەوەی بەردی باش لەبەردی خراپ کارێکی سانا نییە و هەموو کەسێك نازانێت ئەو کارە دژوارە بکات. رەنگە من بلێم بەرد هەر بەردە باش و خراپی بەرد دەبێت چی بێت؟، بەلام هەموو شتێك لەم گەردوونەدا باش و خراپی هەیە مرۆڤی باش و

www.mukiryani.com

مرۆڤی خراپ داری باش و داری خراپ دوورگەی وێران و دوورگەی ئاوەدان و هێمن، کەناری ئارام و کەناری هەڵچوو، ئەستێرەی درەوشاوە و ئەستێرەی بێنرخ و دزێو و مردوو.

بەڵێ ئەو لە ماوەیەکی کەمدا فێری هونەری جیاکردنەوەی کانزا و ماتریاڵە باشەکان بوو، توانیی کچێکی فەریك لەناو بەردێکی گەورەی دامێنی چیاکەدا دەربهێنێت.

ماوەیەکی چەند مانگی بوو ئەو بەردەی نیشانە کردبوو بە گالیسکەیەك هێنابوویە حەوشەی ماڵەکەیان و لە تەنیشت حەوزە بچکۆلەکەی ماڵیان و لەنێوان دارگوێزەکاندا رۆژانە کاری لەسەر دەکرد. دوای ساڵێك و دوو مانگ کچێکی فەریکی لێ دەرهێنا. ئیدی دیار نییە ئەو کچە لە خەیاڵەوە هاتووە یاخود وجوودی هەبووە و شێوەی ئادەمیەکی ئەو سەردەمەی لە خۆیدا هەڵگرتووە، بەڵام گرنگ ئەوە بوو ئەو کیژەکەی نیوە رووت و نیوە داپۆشراو دروست کردبوو...

لەنێوان چڵی دار گوێزەکەوە تیشك و تیرێژی خۆری دەکەوتە سەر و سێبەرێکی کەمێك تاریکی لەسەر چیمەنتۆی تەنیشت حەوزەکە دروست دەکرد. (جیهانگیر) بە فڵچە بەردەوام وردە بەرد و تۆزی بەردی لەسەر رووخسار و سەر سنگی روتی پەیکەرەکە لا دەبرد. پەیکەرەکە بریتی بوو لە کیژۆڵەیەکی عازەب، لەنێوان چواردە تا هەژدە ساڵان. پرچێکی لوولی هەبوو کە (جیهانگیر) هونەرێکی زۆری تێدا بەکار هێنابوو تا توانییوی پێچ و لوولی تاڵەکان بەسەر یەکەوە رابگرێت و تا نزیکی سەر شانەکانی کەمێك خوارتر درێژ بکاتەوە. بە دوو چاوی گەورەوە لە دووری دەڕوانی، وەك شانی دادابێت لەسەر بەردێك و وێنەی گیرابێت ئەوهابوو. مەمکەکانی کە هێندەی دوو لیمۆی گەیوی کەمێك گەورە دەچوون، قوت ببوونەوە و هەر دانەپۆشرابوون. ملوانکەیەکی لە ملدا بوو دەنکەکانی هێندەی بۆڵە ترێیەك گەورە بوون. تەنیا عەورەتی داپۆشرابوو لەگەڵ کەمەری، دەنا هەموو جەستەی بە دەرەوە بوو.

دەستەکەی دیکەی لەسەر رانی داناوبوو و هەردوو لاقی بۆ دواوە نووشتاندووەتەوە و وەك لەناو کۆڕێکی گەورەی خەڵکدا دانیشتبێت ئەوها بووە و هەر تۆزێکی جێ گرتبوو. زەردەخەنەیەکی زۆر ناسك بە رووخساریەوە دیار بووە و وای کردووە کەمێك کولمەکانی هەندێ قوت ببنەوە. دیار بووە (جیهانگیر) کوڕی (سەرحەد)ی هونەرمەند بە خەیاڵ ئەوو پەیکەرەی دروست کردووە و نموونەی فریشتەیەك یاخود حۆرییەکی ئاسمانیی تێدا نواندووەتەوە و لەدوا رۆژی تەواوبوونی کارەکەیدا بە ئامێری تایبەت و بە هونەرێکی ورد بە هاوکاریی هاوڕێیەکی شاری (سێوان) ناوی خۆی لەسەر کاغەزێك بۆ دەنووسێت و بە هاوڕێکەی دەڵێت: (من خوێندەوار نیم، بەڵام بە شێوەیەکی دیکە دنیا دەبینم، رەنگە ئەو حەرفانەی کە تۆ ناوی (جیهانگیر)یان پێ دەنووسیت و یەك لەدوای یەك لە

www.mukiryani.com

چەپ بۆ راست ریزیان دەکەی، بۆ من ئاماژە و هێمای دیکە بگەیەنن. تۆ بەو زمانەی پێی دەوترێت ئینگلیزی ناوی من و ناوی تابلۆکە لەسەر ئەو کاغەزە دەنووسیت، منیش لەسەر پەیکەرەکە دەیان نەخشێنم، ئاخر نووسین وێنەیە و هیچی دیکە، چونکە لە مێشکی مندا ئەو پیتانە وێنەن و هیچی تر).

پاش ئەوەی ناوی خۆی لەسەر پەیکەرەکە دەنووسێت (جیهانگیر سەرحەد) و لە ژێر ناوەکەی خۆیدا پیتەکانی ناوی پەیکەرەکە هەڵدەکەنێت کە هاورێکەی بۆی نووسی بوو لەسەر پارچە کاغەزێك (جینا) دیار بوو. لەژێر کاریگەریی خەڵکی ئەو سەردەمەدا و سەرسامییان بە هونەری هیندستان و تەکنیکی فیلمسازییەکەی ئەوان ناوی وای بەرگوێ کەوتبوو و لە کتێبێکدا کە باسی ئەفسانەیەکی خۆرهەڵات و هیندی کردبوو، ناوی شازادەیەکی تێدا هاتبوو بەو ناوە، بۆیە (جیهانگیر) ناوی پەیکەرەکەی نابوو (جینا). زۆر کەس پاش بینینی پەیکەرەکە وتبوویان لەبەر ئەوەی لەگەڵ ناوی خۆیدا رێك بکەوێت بۆیە وا ناوی ناوە، بەڵام دیار بووە (جیهانگیر) دوورتر بۆ ئەوەی روانیبوو. زانیبووی ناوەکە زۆر لە زمانەکانی دیکەوە نزیکە و لەسەر زمان خۆشتر دێتەوە و رۆژێك ئەم پەیکەرە ناوبانگ پەیدا دەکات و ناوی (جیهانگیر سەرحەد) دەگەڕێتەوە لووتکە و زۆر ستایش دەکرێت و دەبێتە ئەستێرەیەکی درەوشاوەی هونەری دنیا. پاش ئەوەی بە یەکجاری کاری هونەری (جینا) تەواو دەکات، بە قوماشێکی کەتان پێچابوویەوە و جوان جوان بەستبووی و ئامادەی کردبوو بۆ ئەو پێشانگا گەورەیەی لە شارێکی دیکەی کوردستان ساز دەدرا و شارەکە بە شاری هونەر و زێدی شاعیران ناوبرابوو. شارێکی جوان و ماندوو لە ژێر رەحمی چەقۆ و قامچیی رژێمی بەعسی ئەوکاتەدا کە لە هەرەتی کوشتار و کاولکاریدا بوو، ئەو سەردەمە بوو کە پێشمەرگە لەناو شار و لە چیاکان چالاکیی گەورەیان دەکرد و گوزریان لە رژێم دەوەشاند و ئەویش بە ئاگر و ئاسن جەستەی لاوان و نەوەکانی کوردی بۆردوومان دەکرد و خەڵکێکی زۆری لە سێدارە دەدان و زۆریشی لێ گوللەباران دەکردن و لەو سەردەمەدا کە هەموو شتێك لای مرۆڤ وەك ژەهری مار وابوو. کۆمەڵێك دەست و پەنجە هەبوون حەزیان لە گەمەکانی هونەر بوو. حەزیان لەوە بوو شتی جوان پێشکەش بە خەڵك بکەن. حەزیان لەوە بوو مرۆڤ لە جەنجاڵی و سیاسەت دوور بخەنەوە و فێری ئەوەیان بکەن مرۆڤ لە توانایدایە دنیای جیاواز و جوانتر لە دنیای حەقیقی دروست بکات هەمیشە و لە هەموو دەمێکی مێژوودا، کەسێك یان چەند کەسێك هەبوون جیاواز لە بیرکردنەوە و جیاواز لە دنیا و جیاواز لە خوێن و کوشتن، حەزیان لە قەشەنگیی ناخی مرۆڤ بووە و دنیای رەنگاوڕەنگ و بێسنووری خەیاڵییان هێناوەتە بەرچاوی مرۆڤ.

www.mukiryani.com

لەو سەردەمەی کە دەنگۆی سەرهەڵدانی جەنگ لەناو خەڵکیدا بڵاو بوو بۆوە، جەنگ لەگەڵ وڵاتی ئێرانی دراوسێ لە ترسی بڵاو بوونەوەی بیرو باوەڕی ئیسلامی شیعی و هەندێك کێشە لەسەر ئاوە هەرێمیەکانی (شەتی عەرەب) کە لەناوەندی ساڵی ١٩٧٩ لەلایەن هێزە سنوورییەکانی ئێران چەند هێرشێك کرابووەسەر گوندە سنوورییەکانی ئەو ناوچەیەی باشووری وڵات. ئاگری شەڕ هێدی هێدی پریشکی دەدا. (جیهانگیر) خۆی ئامادە کردبوو بۆ پێشانگاکە و بە ئوتۆمبێلێکی تایبەت خۆی گەیاندبووە شار بۆ بەشداربوون لە پێشانگاکەدا بە پەیکەری (جینا)وە. راستە سەردەمی جەنگ و نەهامەتی بەڕێوە بوو، بەڵام خەڵکێکی زۆر و خوێندکار و مامۆستا و ئەندازیار و لایەنگرانی هونەر پەرۆش بوون بۆ تەماشاکردن و بینینی ئەو پێشانگا گەورەیەی چەندین هونەرمەندی پەیکەر تاش لەناوچە جیا جیاکانەوە بەشداریان تێدا کردبوو. هەر هونەرمەندە و بە کارێك یان دوان و سیان بەشدار بوون و هەریەکە چاوەڕوانی ئەوە بوو ناوبانگ و پلەیەکی باش بەدەست بهێنێت. لە یەکێك لە هۆڵەکانی شار و لە وەرزی وەرینی گەڵا زەردە ئاڵتوونییەکاندا دەمەو بەیانییەکی هەوراوی پێشانگاکە کرایەوە. دیار بوو (جیهانگیر) رۆژێك بەر لە کردنەوەی لەوێ ئامادە ببوو و لە یەکێك لە ئوتێلە کۆنەکاندا مابۆوە. ستافی بەرێوەبردنی پێشانگاکە پۆستەر و بڵاوکراوەی باشیان لەبەردەمی هۆڵەکە و شوێنە گشتییەکاندا هەڵواسیبوو. خەڵکێکی زۆری شار بەوەیان زانیبوو. لە ریکلامەکانی تایبەت بە پێشانگاکە نووسرابوو: (وەرن سەیری جوانیی جەستەی ئادەمیزاد و ئازارەکانی بکەن، مرۆڤ بە رووتییەوە جوانە و جلوبەرگ جوانییەکانی دەکوژێت... وەرن جەستەی ئەو فریشتانە ببینن کە لەمێژە لەناو ناخی بەردەکاندا حەپس کراون و ئەمڕۆ ئازادییان بەدەست هێناوە... وەرن بە چاوی عەقڵ بیان بینن).

هەڵبەتە دوای تەواوبوونی پێشانگاکە (جیهانگیر) زانیبووی، کە ئەو کەسەی ئەم دێڕانەی نووسیوە لە لایەن دەزگا هەواڵگرییەکانی رژێمەوە گیراوە و بێ سەروشوێن کراوە، بەو پێیەی بۆنی سیاسەتی لێهاتووە و کاریگەریی هەبووە لەسەر دەسەڵات و مەرامی دیکەی لە پشت بووە. بەو کردارەیان زۆر تووڕە ببوو. زانیبووی ئەوەی دەست ئەوان بکەوێت بەئاسان قوتاری نابێت. بۆیە خەمێکی قووڵی لێ خواردبوو. بە هەرحاڵ پێشانگاکە کرایەوە و خەڵکانێکی زۆر پێشوازیان لێ کردبوو پۆل پۆل و دەستە دەستە خەڵك هاتبوون بۆ تەماشای پەیکەرەکان پەیکەرەکەی (جیهانگیر) لەسەر مێزێکی ستیل لەوپەڕی هۆڵەکە دانرابوو خەڵك بە شەوقەوە تەماشای (جینا)یان کردبوو. خەڵکێکی زۆر دەستخۆشییان لە (جیهانگیر) کردبوو. لەنێوانیاندا

www.mukiryani.com

کیژێکی مامۆستا هەبوو، ئەو دەمەی هاتبووە بەردەم پەیکەرەکە و تەماشای ئەو نیگا سیحراوییەی کردبوو، لە چاوەکان و جەستەی روتی (جینا)دا حەپاسابوو و دەمودەست لە هۆش خۆی چووبوو. یەکێك لە هاورێ کچەکانی پەلاماری دابوو گرتی بوویەوە و نەیهێشتبوو بکەوێتە سەر زەوی. (جیهانگیر) کتوپڕ زۆر ترسابوو و جامێك ئاوی هێنا بوو پرژاندبووی بە دەموچاویدا و بە هۆشدا هاتبووەوە و پاش ئیستێك وتبووی (زۆر سەیرە من لەوە لە هۆش خۆ نەچووم، جەستەی روتی پەیکەرێك ببینم و پیاوان حەرامزادانە تەماشای بکەن! من حەپەساوم بۆ ئەو سیحرە قووڵەی لە چاو و زەردەخەنە و جەستەی ئەو پەیکەرەدایە، ئەوەی لەم پەیکەرەدا دەی بینم تەنیا لە پەیکەرە یۆنانییەکاندا هەیە و شتێکی ناوازەیە... لەم وڵاتەی ئێمەدا مرۆڤێك هەبێت توانیبێتی ئەم کارە بکات. من دەمەوێت بزانم کێ ئەو پەیکەرەی تاشیوە؟ بەڕاستی بە سیحرەکانی سەرسامم)! بە کەمێك شەرمەوە بە دووچاوی هەنگوینی تەڕی پڕ لە ئاوەوە (جیهانگیر) وتبووی: (خانمی بەڕێز من ئەو پەیکەرەم دروست کردووە). کە ئاوڕی دابۆوە و لە چاوەکانی (جیهانگیر) رامابوو، پاش وچانێکی کورت و وەستانەوەیەکی چرکەئاسا بە شێوەیەکی زۆر سەیر تەماشای(جیهانگیر)ی کردبوو، هەڵسابووە سەر پێ و (جیهانگیر)ی باڵابەرز لەگەڵی هەڵسابووە سەرپێ و چاوەڕوانی ئەوەی کردبوو رەخنەی توندی لێ بگرێت، بەڵام بە پێکەنینێکی سەیر و پێکەنینێکی ئاسایی مرۆڤی سەر زەوی دەستی درێژ کردبوو و تەوقەی لەگەڵ (جیهانگیر) کردبوو. وتبووی (بەڕاستی تۆ هونەرمەندێکی مەزنیت خۆشحاڵم ئەگەر بتوانم ئەو (پەیکەرەت) لێ بکڕم بەهەر نرخێك بێت، بەڵام (جیهانگیر) وتبووی (خاتوونی بەڕێز! من پەیکەر نافرۆشم. من هونەرمەندم زۆر ماندوو بووم تا ئەو کارەم تەواو کردوە روحی کارەکانم لەودا نیشان دا، من نامەوێت هەمان چارەنووسی باوکم بەسەردا بێت. ببوورە ناتوانم بیفرۆشم). ئەویش نەیزانیبوو چارەنووسی (سەرحەد) و رابردوویان چییە؟ و بە تەوسەوە وتبووی: (من خۆشحاڵ دەبم کە گوێت بۆ بگرم بزانم بۆچی نایفرۆشیت؟ ئەو نهێنییەم بۆ باس بکە). لە شڵەژان و پەشۆکاندا لە بیری چووبووەوە سەرەتا خۆی پێ بناسێنێت. ئەو تەمەنی بیست و یەك ساڵان بووە. وەك کچێکی بوویر و ئازای ئەو سەردەمە خوێندنەوەی بۆ هونەر هەبووە، پاشان بە فکریدا هاتبوو خۆی بناسێنێت. (جیهانگیر سەرحەد)یش وەك لە

www.mukiryani.com

حۆرییەکی راستەقینەی سەرزەمین رابمێنێت بە سووکە شەرمێکەوە لە جوانی ئەو کچە راما بوو. کچێکی باریکەلەی سپی پێستی دەموچاو مامناوەندی و بالابەرز، بە جووتێك چاوی رەشی قەترانی و دوو برۆی کەوانەیی و پرچێکی لوول وەك لوولی پەیکەرەکە و تەنوورە و بلوسێکی هەنارەییەوە بە لێوێکی کەمێك ئەستووری پەمەییەوە بەو زەردەخەنە سیحراوییەی کە کتومت لە پەیکەرەکە چوو بوو، لەبەردەم (جیهانگیر)دا وەستابۆوە و چاوەڕوانی جوابی لێ کردبوو. لە وەلامدا گوتبووی: (سەرەتا من ناوم (جیهانگیر سەرحەد)ە خەلکی (شاری سێوان)م. لە مندالییەوە لەسەر دەستی باوکم فێری هونەری دارتاشی و پەیکەرتاشی بووم لەدار، بەلام دواتر پەرەم بەکارەکەم داو هەولم دا لەناو رەقی بەردەکانکدا مرۆڤی نەرموونیان ئەو مرۆڤانەی لەناویدا زیندانن دەریان بهێنم و هەناسەی سەر زەویان پێ ئاشنا بکەم). دەمودەست کیژەکە وتبووی: (ببوورە هونەرمەندی مەزن من ناوم (وەنەوشە مەحموود شەلەنگ)ە. مامۆستام و حەزم زۆر لە هونەرە بە هەموو شێوەکانییەوە و چێژی تایبەتیان لێ وەردەگرم. من تاقانەم و دایك و باوکێکم هەیە لە مرۆڤی سەر ئەم هەسارەیە ناچن. زۆر پاك و بێ گەردن و سەربەستیی تەواویان داومەتێ. خۆشحالێ دەبم بە هونەرمەندێکی مەزنی وەك ئێوە ئاشنا دەبم). بە کەمێك شەرمەوە کە سەرەتا لە مرۆڤدا دروست دەبێت و وشەکان بەباشی ناوترێن، لەو کاتەی لەبەردەم کچێکدا دەوەستیت لە دلی خۆتدا دەیان رستەت ئامادە کردووە، بەلام هیچیانت بۆ ناوترێت. (جیهانگیر) وتی: (خانم!، بەلام من ئەلفوبێ لەیەك جیا ناکەمەوە و نەخوێندەوارم، کەچی هونەرێك لە ناخمدا دەژی و حەزی ئەوەم تێدا دروست دەکات کە وەك هونەرمەند مامەلە بکەم). لە وەلامدا (وەنەوشە) وتبووی (چۆن تۆ بتوانیت هونەرێکی وا بخەیتە بەرچاو و خوێندەواریشت نییە؟، بەلام گرنگ نییە، زۆر جار ئەوانەی دێرەکان دەخوێننەوە خراپترن لەوانەی ناتوانن پەڕەیەك بخوێننەوە، چونکە خوێندن زۆر جار بەلایە و لەکۆلێ مرۆڤ نابێتەوە. کەس هەیە بتوانێت خوێندن و خوێندەواری لە بیر من بباتەوە زۆر جار لەبیرچوونەوەی هەموو شتەکانی رابردوو حیکمەتە). بە نەرمە پیاسەیەکی کەمێك سەرنجراکێشەوە (جیهانگیر) و (وەنەوشە خۆل) و هاوڕێیەکی (وەنەوشە) لەناو هۆلەکەدا هاتبوونە دەرەوە و لەناو باخچەی بەردەم هۆلەکەدا لە بن دارێکی رووتەلی پایزیدا، لەگەل ورشە ورشی خەزان و

www.mukiryani.com

هەڵوەرینی گەڵاکاندا، بە زەردەخەنەوە باسیان لە دنیای هونەر کردبوو، باسیان لە زمانی بەردەکان کردبوو. (جیهانگیر) باسی لەو نائومێدیانە کردبوو کە هونەرمەند سەبارەت بە دنیا هەیەتی، باسی لە مەینەتییەکانی باوکی کردبوو، کە پاش لە دەستدانی پەیکەری (سێوی حەوا) تووشی ببوو ، وای لێکردبوو کە چاوی کوێر بن و چیتر نەتوانێت ڕووناکی دنیا ببینێت. باسی لە سەفەری پەیکەرەکە بۆ وڵاتانی ئەوروپا کردبوو. هەموو ئەو بەسەرهاتانە (وەنەوشە)یان تووشی ڕامان و حەپەسان کردبوو. بۆیە بە (جیهانگیر)ی وتبوو: (هونەر بۆماوە نییە، بەڵام سیحرێکە هەر کەس دەستەکانی پێ بشوات چیدی ناتوانێت دەستەکانی بشارێتەوە و دەبێت پیشانی هەموو دنیای بدات). بە چیرۆکەکانی (جیهانگیر سەرحەد) سەرسام ببوو. زۆریش گریا بوو، چونکە کچێکی زۆر هەست ناسک بووە. (جیهانگیر) زۆر سەرنجی پرچی (وەنەوشە)ی دابوو سیحری لوولی پرچەکە و وەستانیان لەسەر یەك، وای لێ کردبوو بۆ ماوەیەکی زۆر لەو (گوڵە بچکۆلە وەنەوشەییە) ڕامێنێت کە وەك قردێلە و تەوقە دابووی لە سەری و سیحر و ئەفسوونێکی واهەیان دابوویە لە حۆریەکانی بەهەشت بچێت. سەرەتای یەکترناسینی (جیهانگیر) و (وەنەوشە)، کۆتاییەکی تراژیدیان دروست کرد، کە ڕەوتێکی سەرەکی چیرۆکەکەمان پێك دێنێت، لەو یەکترناسینە و لە بەشەکانی داهاتوودا زیاتر لەگەڵی ئاشنا دەبین و ئەو کاتە ئێوەی خوێنەر و بینەرانی ئەم ڕاستییانە فرمێسکی یاقووتی دەڕژێنن و دەڵێن: ئای ژیان چەند سەیرە و چەند پڕە لە بەیەکداکەوتنی جوانی و ناشرینییەکان....

www.mukiryani.com

www.mukiryani.com

٩

(کچێك بە گریان خەم دەنووسێتەوە)
بەهاری ٢٠٠٤

ئەو کاتەی چووینە پرسەی (ئاسمان خۆشناو مینا)، تەنیا هەفتەیەك بوو (سەهەندی بایز ئاغـا) مەنزڵگای خۆی لە گۆڕستان ئاوەدان کردبۆوە. تەنیا هەفتەیەك بوو مـاڵاوایی یـەکجاریی کردبـوو، سەفەری کردبوو بۆ دنیای یەکگرتنەوەی هێڵە جیاوازەکان. من و (کامەرانی وەنەوشە) بـە قـات و بۆینباخی رەشەوە بـە پێـوە وەسـتابووین، چـاومدان بووبوونـە گـۆمی خـوێن، بـەڵام (کامــەران) چاویلکەیەکی رەشی لە چاوان کردبوو. (کامەران) بە ئەسپایی بە منی گـوت: (شـاپووری خـەزان) ئەوە مامۆستا (خۆشـناو مینـا) نییـە)؟ مـن وتم (کامـە؟ ئـەوەی دەگـری بـا خۆیـەتی بـاوکی (ئاسمان)ـە! زۆر بە کوڵ دەگری)! بە دەست چاوەکانی دەسڕی و هێدی هێـدی دەگریـا و دەیگـوت: (هەرگیز پێم نەگوت) من و (کامەرانی وەنەوشە) تێنەدەگەیشتین مەبەستی لەو رسـتەیە چییە؟، بەڵام بوو بە پرسیارێکی سەیر لامان و دنیای لێ تاڵ کردین. دوای ئەوەی زانیان بە کـوڵ گریـاین، بەڕاستی دنیا پڕێتی لە وێنەی ناشرینی مرۆڤ و پڕە لە دڕندەیی و سیناریۆی خوێنیاوی. دەڵێم بریـا نەمان زانیایە و سەری ئەو سندووقەمان هەڵنەدایەتەوە. ئەو سندووقەی هاڵاوی جەهالـەتی پیـاوی لێ هەڵدەسێت. پیاوی سمێڵ زلی سالار و پاشای سەردەمەکان. مەبەستم لە سندووق ئەو راسـتییە بوو کە لە ژیانی (ئاسمان مینا)دا هەبوو. (خۆشناوی مینـا) بـە کـوڵ دەگریـا و دوو پیـاوی قـات لەبەری سەر ماش و برنجی دەستییان دەگرت و دەیان گوت: (ئارام بـە مامۆسـتا کـاری خودایـە، دەسەڵات نییە). دیار بوو ئەو گریانەی ئەو بـێ هـۆ نـەبوو ئـەو لەوسـەری شـتەکانی دەڕوانـی و مەبەستی نەداریی و کلۆڵی ئەو مرۆڤانەیە کە بە نەگبەتی لەدایك دەبن و دواتر دەمرن. راستە ئەو مرۆڤەی یەکەم گرۆگاڵی کرد نەگبەت بوو هەتا هەتایە نەگبەت دەبێت و خۆشی لە دنیـا نابینێـت (ئاسمانی مینا) یەکێك بوو لەو ئافرەتە ستەم دیدانەی دنیا کە بەشێکی قورسایی ئەم گۆی زەوییە، لەسەر شانی ئەوانەو تەحـەمول و توانـای قـورس و نامـەردی دنیـا ناکـەن و دەمـرن دەسـووتێن دەکوژرێن. ئافرەت ئەو رەگەزەی ژیان کە هەمیشە زوڵمی لێدەکرێت و کەس بە راسـتی گـوێ لـە ئازارەکانیان ناگرێت.

www.mukiryani.com

وەك ئەوەی كرمێك لە مێشكمدا بجوولێت خولیای زانینی راستییەكانی ژیانی (ئاسمان) لە مێشكمدا كەوتە جوولە جوولّ و لە دەرگای ئەو نهێنییانەمدا كە دەمویست بیان زانم دواجار مرۆڤ بەدوای هەموو شتێكدا دەگەڕێ ئەگەرچی كاری ئەویش نەبێت چاوی حەسوودی مرۆڤ هیچ كات داناخرێت و لەدەرگای زۆر شتی ترسناك دەدات كە كاری ئەو نییە.، بەلاّم وەك خولیایەك حەزم دەكرد هەموو راستییەكانی دنیا بزانم من لە منداڵییەوە زۆر پرسیارم لەبارەی مردنەوە كردووە. بیرمە لەو دەمەوەی فامم كردۆتەوە و پرسیومە زۆر جار بە دایكم گوتووە: (مردن چییە؟ یانی سەفەركردن بۆ ئاسمان؟) منداڵییكی زۆر بلّێ و چەنەباز بووم و هەمیشە باوك و دایكم بە پرسیارە سەیروسەمەرەكانم بێزار و بێتاقەت كردبوو. هەر ئەمەش وای لێ كردم دوو رۆژ دوای تەواوبوونی پرسەكە سەردانی ماڵی (خۆشناو مینا) بكەم و لەبارەی مەرگی كچەكەیەوە لێی بپرسم تا ئەوكاتەی لەگەڵ مامۆستا (خۆشناو) دانیشتم و قاوەیەكم خواردەوە نەم زانیبوو، كە ئەو منداڵی نەبووە و وەجاخكوێر بووە. نەم زانیبوو كە (ئاسمان) كچی راستی ئەو نەبووە و ئەو لە هەتیوخانە هەڵی گرتۆتەوە.

ئەو دەمەی مامۆستا (خۆشناو مینا) وتی (كوڕی خۆم (شاپوور) (ئاسمان) كچی من نەبوو لەراستییدا من وەجاخكوێر بووم، بەلاّم بەر لە بیست ساڵ من ئەم كچەم بەخێو كردووە تا هەنووكە). من تووشی شۆك بووم وەك برووسكەی هەورە چەخماخە لە چاوەكانم بدات بۆ ئیستێك وڕو كاس دەركەوتم وتم: (چۆن؟ تێناگەم، مەبەستت چییە؟) هەناسەیەكی قووڵی هەڵكێشا و ئاوڕی لێ دامەوەو وتی: (مەبەستم ئەوەیە، ئەو كچی راستی من نییە، بەلاّم وەك منداڵی خۆم بیست ساڵ بەخێوم كرد و گەورەم كرد و هەموو شتێكم وەك كچی خۆم بۆ دەكرد، من هەرگیز نەمهێشت ئەو وا هەست بكات، كە هەتیوەو كچی من نییە من ئەو راستییەم لەو شاردبووەوە و نەمدەهێشت بزانێت. ئەگەر نەش مردبایە هەرگیز پێم نەدەگوت، چونكە زۆرم خۆش دەویست و قەد لێی زوویر نەبووم و نازێكی زۆریم هەڵدەگرت، ئەو لەگەڵ ئێمەدا زۆر خۆش دەژیا، بەلاّم نازانم بۆ وا لەپڕدا خۆی كوشت نازانم بۆ... بۆ؟) زۆر بە پەرۆشەوە گوێم بۆ گرت، چاوەكانم پڕ بوون لە گریان مامۆستا. (خۆشناو مینا) بەر لە مردنی (ئاسمان) ئێمەی دەناسی، چەند جارێك (ئاسمان) ئێمەی بانگێشت كردبوو. لەبەر ئەوە (مامۆستا خۆشناو مینا) من و (كامەرانی وەنەوشە) و (سەهەندی بایز ئاغا) و (یاسەمین حوسێنی) و (سەردار بێخەو)ی دەناسی. ئەو كابرایەكی رۆشنبیر و مرۆڤدۆست بوو. ڕێزی زۆری لە ئێمە گرتبوو. لەو چەند جارەدا و خوانی ناوازەیان بۆ ساز كردبووین بۆیە نامۆ نەبووم، كە چوومە ماڵیان و لەو ڤێلایەدا پێشوازیان لێ كردم

www.mukiryani.com

هەردووكیان زڕ باوك و زڕ دایكی (ئاسمان) لە جلوبەرگی رەشدا پێیان وتم: (كچەكەمان زۆر خۆش دەویست ئەو هیچ كێشەیەكی نەبووە، بەڵام دوای مردنی (سەهەندی بایز ئاغا)، پاش هەفتەیەك ئەمیش خۆی كوشت). ئەوان ئەو راستییەیان نەدەزانی كە مـن دەمزانـی. (ئاسمان) (سەهەند)ی خۆش دەویست. كۆتاییهێنانی ژیانی (سەهەند) كۆتایی (ئاسمان)یش بوو. (ئاسمان) زوو زانیبووی كە (سەهەند) دەڕوات بۆ دنیای شتە بزربووەكان بۆیە ئەمیش نەرزی كردبوو ئەو سەفەرە بكات.

(شوعلە نەسرەدین)ـی زڕدایكی (ئاسمان) وتی: (كوڕی خۆم، تكات لێ دەكەین ئـەم راستییە بپارێزە كە ئێمە بۆت باس دەكەین). ئەگەرچی ئەو كەسی نییە و ئێمە تەنیا كەسـی ئـەو بووین، بەڵام با روحی ئازاد بێت، تكایە). من زۆر دەگریام و ئەوانیش وەك مـن دەگریـان. ئەمـە راستی یەك بوو لەم وڵاتەدا دووبارە دەبۆوە مردن و سووتان و دەرمان خواردنی ژنان و كچان شتێكی سادە بوو رۆژانە دووبارە و دەبارە دەبوویەوە لەم شارەدا كە بە (شاری مێژوو)ی ناو دەبـەن چـەندین كـچ لەبەرچاوبازیەك تەلەفونێك پیاسەیەك دەكوژران و كەسیش ئـاوڕی لێنەدەدانـەوە زۆر دیاردەیـەكی سەیر بوو لەهەمان كاتدا ئاسایش بوو. دەسەڵاتیش هیچ كاردانەوەیەكی باشـی لەمـەڕ كێشـەكان نەبوو تەنیا هەندێك قسەی پووچ و بێ بایەخ نـەبێت. بـە دەسـتە سـڕەكەم چـاوەكانم سـڕی و وتم: (مامۆستا خۆشناو) تكایە ئەو راستییەم پێ بڵێ (ئەو كێ بوو؟) لە جێگای خۆی هەڵستا و هاتـە تەنیشتم و لە گیرفانیا رەسمێكی منداڵیی (ئاسمان)ی دەرهێنا و وتـی: (ئـەو كچـی ئاسمـان بـوو، كەسی نەبوو هەر بۆیە ناوم نا (ئاسمان). وام هەست دەكرد خودا بەتایبەت بۆ ئێمەی نـاردووە و لـە ئاسمان كەوتۆتە خوار). لەسەر قسەكانی رۆیشت و بە گریانەوە وتی: (ماوەیەكی زۆر بوو منـداڵمان نەدەبوو، زۆر جێگاو پزیشك گەڕاین چارەسەر نەبوو دواتر بڕیـارم دا منـداڵییك هەڵبگرمـەوە. بـە هۆی ناسیاوێكەوە سەردانی هەتیوخانەی (منداڵە ئاوریشمییەكان)م كرد كە دەكەوتـە ناوجەرگـەی شار لە نزیك (قەڵای سەوز). دایەنەكە بـەخێرهاتنی كردمـو وتـی: (مـادام دۆسـتی! منـداڵییكی جوانت دەدەمێ كە دوێنێ شەو لە كاتی بارانە زۆرەكەدا لەبەردەم هەتیوخانە فڕێ درابوو. لـە ژێـر باراندا لەناو كیسەیەكدا فڕێ درابـوو، پاسـەوانەكە لـە گریـان و نووزانـەوەی بەخەبـەر هـاتبوو ، هێنابوویە ژووری. چیی نەمابوو بمرێ، بەڵام باش بوو سەلامەت دەرچوو. پاش ئەوەی جلمان لەبـەر كرد، شیرمان دایە و گەرممان كردەوە، ئیتر هێـور بـووەوە، ئێسـتاش لێرەیـە كچـێكی چاوگەشـی خنجیلانەیە بۆ ئێوە زۆر باشە). منـیش بـە سپاسـێكی زۆرەوە قبـووڵم كـرد، بـەڵام دایەنەكـەی هەتیوخانە وتی: (مامۆستا ئەم بەستەزمانە نامەیـەكی لەگەڵدایـە، لـەناو كیسـەكەدا دانرابـوو. كاتێك منداڵەكەمان لەناو كیسـەكە دەرهێنـا نامەیـەكی لەگەڵـدا بـوو. هەنـدێ راسـتیی تێـدا

www.mukiryani.com

نووسرابوو کە حەز دەکەم بۆ خۆت بیخوێنیتەوە). من دەگریام و وتم: (مامۆستا (خۆشناو) چیی تێدا بووە؟) هەڵساو وتی: ئێستا دێمەوە. پاش نزیکەی پێنج خولەك هاتەوە و سندووقێکی بچکۆلەی کانزایی هێنا و فوویەکی لێکرد و بە کلیلێك قوفڵەکەی کردەوە و کاغەزێکی زەردی لێ دەرهێنا و وتی: (شاپوور گیان! ئەم نامەیە بیست ساڵە لەم سندووقەدا، لەژێر زەمینەکەدا هەڵم گرتووە و پاراستوومە و نەمهێشتووە کەس بیبینێت. تۆ مرۆڤێکی پاکیت. متمانەم پێتە، بۆیە ئەم راستییانەم لا باس کردیت دەتوانیت نامەکە بخوێنیتەوە، بەڵام با نهێنی بێت...نهێنی) چاوەکانم سڕی و بە دەنگییکی گڕی گریاناوییەوە وتم (بە چاوان مامۆستا ئەو هاوڕێیەکی بەوەفای ئێمە بوو... بە چاوان). نامەکەم لە دەست وەرگرت تۆزاوی بوو. سڕیمەوە و دەستم کرد بە خوێندنەوەی کاغەزەکە. لێی نووسرابوو: (ئەی ئەوەی ئەم کچە هەڵدەگرێتەوە... من کە ناوی خۆم نابەم و بکوژی دایکی ئەوم... دایکیمان کوشت لەبەر ئەوەی داوێنپیس بوو... هەندێ رەحمم هەبوو چاوەڕوانم کرد تا منداڵەکەی لەدایك دەبێت. من دوای ٤ مانگ بەوەم زانی، بەڵام دایکی ئەوم زیندانیکردبوو، نەبادا لە دەستم هەڵبێت. رۆژم دەژمارد تا دایکی منداڵەکەی دەبێت، چونکە نەم دەویست دوو کەس لەیەك کاتدا بکوژم. دایکی ئەم کچە بەر لەماوەیەك پێش ئەوەی من بزانم لەگەڵ کوڕێکی ئاشقی خۆیدا کاری بێناموسییان کردبوو. راستە ئەوان ئاشقی یەك بوون، بەڵام من دوژمنی ئەشق و ئازادیم! ئافرەت نابێ ئاشق بێت! داوێنپیسی باجەکەی کوشتنە، من رەحمم پێکرد بۆیە بە تەور کوشتم، دەبوو بە زیندوویی بیسووتێنم، بەڵام وام نەکرد، چونکە خودا خۆی لەو دنیا دەیسووتێنێت! من بە تەور دایکیم کوشت، دوای ئەوەی گریا و تکای زۆری لێ کردم کە نەی کوژم، بەڵام تەورێکی تیژم هێنا. زۆر نەبوو بە هەسان تیژم کردبوو، سەریم کردبوو بە دوو کەرتەوە و خەڵتانی خوێنم کرد و تەرمەکەیم خستە گوێنییەکی کۆنەوە و لەناو ماشێنەکەم ناو شەوێکی درەنگ لە دەرەوەی شار لەو جێگایەی خودا خۆی و من دەیزانم کردم بەژێر گڵەوە و بۆ هەتا هەتایە سەری ئەشقم داپۆشی و ئەشق و ئاسەوارەکانیم ناشت. ئەم کچەیش کە لەو بوو. لە رەحمی خۆم و سیحری چاوەکانی نەکوژرا. لە راستییدا سیحرێك لە چاوەکانیدا هەیە کە لەو کاتەدا وای کرد من نەیکوژم، هەر بۆیە بە چاکم زانی لەبەردەم هەتیوخانەکەدا فڕێی بدەم و خۆم لە ئاسەواری ون بکەم، کوشتنی ئافرەتی داوێنپیس سەروەرییە بۆیە کردم. دایکی ئەم کە ناتوانم ناوەکەی بڵێم تەمەنی بیست ساڵ بوو کە من کوشتم. شەوێك بە ناشەرعی لەگەڵ کوڕێکدا داوێنپیسی کردبوو، نەیتوانیبوو حاشای لێ بکات و نەشیتوانیبوو بە خۆشەویستەکەی خۆی بگات من دوای چوار مانگ زانیم. کاتێك وردە وردە سکی بەرز دەبووەوە و نەیدەتوانی

www.mukiryani.com

بیشاریتەوە، نەشیتوانیبوو لەباری بەریت، رۆژێك من بەمەم زانی و لە ژوورێکدا زیندانیم کرد. دوای تەواوبوونی نۆ مانگ و نۆ رۆژ و منداڵبوونەکەی، ئەومان لێ جیا کردەوە و منیش دایکیم کوشت بە تەور. ئەگەرچی ئەو زۆر جوان بوو، بەڵام داوێنپیسی هەموو جوانییەك دەسڕێتەوە. هەر بۆیە بە خوێن جوانییەکەیم شێواند و ئاسەواری ئەو و منداڵەکەی و خۆشم ون کرد و کەس نازانێن کەسمان کێین؟ بۆ هەتا هەتایە ون دەبین، رەنگە رۆژێك دەربکەوینەوە...، بەڵام کەی؟ نازانم، تۆش ئەی ئەو کەسەی ئەم منداڵە دەدۆزیتەوە دڵنیام ناتوانیت لێی هەڵبێیت ئەو سیحرەی لە چاوەکانیدایە هەمیشە بە دواتەوەیە و ناتوانێت حاشای لێ بکەین، بەڵام من بە خوێن گەورە بووم، ئەو کەسانەی کە بە خوێن گەورە دەبن، دەتوانن لە هەموو رابردوویان هەڵبێن و ئاوڕ نەدەنەوە. هەر بۆیە من توانیم خۆم لەم ساوا بچکۆلەیە رزگار بکەم. مەبەستیشم لە نووسینی ئەم نامەیە ئەوەیە، کە راستیی ژیانی ئەم کچە بزانن و بەدوای هیچ ناسنامەیەکیدا نەگەرێن و سەربردەی ژیانی بزانن... من هەڵدێم بۆ وڵاتێکی دوور کە کەس نەمدۆزێتەوە...) کە لە خوێندنەوەی نامەکە بوومەوە، لەرزو تایەك دایگرتم وەخت بوو بمرم. بە کوڵ دەستم کرد بە گریان. دیار بوو بەر لە من ئەوان ناوەرۆکی نامەکەیان باش زانیبوو.

زۆر لەمێژ بوو، ناوەرۆکی ئەو نامە خۆینینە لای ئەوان ئاشکرا بوو. ئەوانیش ئەگەرچی باوك و دایکی راستەقینەی (ئاسمان) نەبوون، راستە لە تۆو و خوێنی ئەوان دروست نەببوو، بەڵام هەمیشە وەك کچی حەقیقی خۆیان تەماشایان کردبوو. زۆر جار ئەو دڵۆپە ئاوە خاوێنەی پێی دەوترێت ئاوەڵمە و مرۆڤی لێوە پەیدا دەبێت، مەرج نییە بۆ ناسینەوەی کۆرپەکەی خۆت. هەموو مرۆڤایەتی وەك دەڵێن لە تۆوی (ئادەم) دروست بوون و بەسەرزەمیندا بڵاو بوونەتەوە، بەڵام هەندێ کات ئەو دڵۆپە ئاوە لە شەیتان دەکەوێتە خوار و تێکەڵی روحی بەشەڕ دەبێت و دەیکاتە بوونەوەرێکی درندەی بخۆر و بکوژ و خوێنمژ، ئەو کاتەی مرۆڤ بە دەستی مرۆڤ دەکوژرێت ئەوا بێ گومان بە لەوەی لە نەوەی ئەهریمەنەکانە و بە رێکەوت هاتۆتە سەر ئەم زەمینە. لەو دەمەوەی کوڕەکانی ئادەم دەبێتە شەڕیان، لەو دەمەوەی یەکەم دڵۆپە خوێن لەسەر زەوی رژا، مرۆڤایەتی کەوتە سەر رێچکەی ناتەبایی و ئاژاوەی جەنگە یەك لە دوای یەکەکان. دنیا گەواهیی ئەوە دەدەن کە مرۆڤ لە پێناوی پارەو سەرمایە و زەوی و جووتبوون و پەڕیندا، چیها کارەساتێکی گەورەی خولقاندووە!!! ئەگەرچی مرۆڤ بۆ پەیامێکی پیرۆز هاتووە و ئاشتی و خۆشگوزەرانی رەوتی رێگای بووە، بەڵام دواجار ئەو کارەکتەرەی کە پێی دەوترێت مرۆڤ، ناشرینترین و قیزەونترین کائینی سەر ئەم هەسارەیە بووە و چەپەڵ ترین شتێك بووە کە هەموو ناشرینەکانی گەردوون لەودا کۆبۆتەوە،

www.mukiryani.com

گەورەترین کێشەی سەر ئەم هەسارەیە مرۆڤ خۆیەتی خۆ بەر لە مرۆڤیش ئەم هەسارەیە بە ملیۆنانساڵ هەبووەو بێ کێشە بووە، بەڵام لە دوای هاتنی خەلافەتی مرۆڤ کوشتن و خوێن دروست بوون، کوشتنی مرۆڤ بە تەور شتێکە وا دەکات چاوەکانت بن بە گۆمی خوێن و هۆشت وەك بەستەڵەکێك ببێت بە سەهۆڵ.

کاتێك هۆشم هاتەوە (شوعلە نەسرەدین) ئاوی دەپرژان بە دەموچاومدا. ئاخر دیمەنێکی برووسکە ئاسایە ئەو هەموو رووداوە لەبارەی هاوڕێیەکی خۆتەوە بزانیت لە ماوەی چەند خولەکێکدا. مامۆستا (خۆشناو مینا) وتی (کوڕی خۆم تۆ چارەکە سەعاتێکە بووراویتەوە، ئەوەندەمان زانی کەوتیت بە لادا). بە دەسڕێك دەموچاومم وشك کردەوە. هەستم دەکرد دنیا رەش دەچیتەوە لە پێش چاوم و هەموو چوار دەورم دەخولێتەوە. پاش کەمێك هێور بوومەوە وردە وردە لێڵییەکەی بەرچاوم رەوییەوە. قنج بوومەوە و سەیرێکی ئەو ژن و پیاوە پیرەم کرد، کە چەند خەمبار و کلۆڵ دیار بوون. سەیرم کرد مامۆستا (خۆشناو مینا) کاغەزەکەی دەخستەوە نێو سندووقە قاوەییە بچووکەکە و دەیوت: (شاپوور گیان تۆ وەك کوڕی خۆمانی، با ناوەرۆکی ئەو نامەیە، کەس نەیزانێت). بە دەنگییکی کزۆڵەوە وەك لە بنی بیرێکی قووڵەوە بگاتە گوێ لە ژێر لێوەوە وتم: (ئەو... یەکێك بوو لە ئێمە... یەکێك لە ئەندامانی بازنەکە، هەرگیز لە یادی ناکەم... هەست دەکەم... ئەم هەرێمە بۆنی خوێن گرتوویەتی... مەرگ هەمیشە لە پەنا گوێچکەمانە و فرسەتمان نادات... ئەو مەزن بوو... نەوەی ئاسمان و ئەستێرەکان بوو... ئێستا لە کۆشکەکەی خۆی ئاهەنگ دەگێڕێت و شەڕابی نەمری دەنۆشێت)... هەستم دەکرد ئەوان لەو زمانە شیعرییەم باش حاڵی نەدەبوون. (شوعلە نەسرەدین) دەیگوت: (ئاسمان)... هەمیشە لەبەرچاومدایە و لەنێو ماڵەکەمدا پیاسە دەکات و هەرگیز لەبەرچاوم ون نابێت)... بە راستی رۆژێکی پڕ نەهامەتی بوو. حەزم دەکرد بمتوانیایە لە مێژووی ژیانمدا چەند رۆژێك رەش بکەمەوە و لە هزرمدا دەریان بکەم، بەڵام ناتوانم، ئەزانی هەموو مرۆڤێك حەز دەکات چەند رۆژێك لە ژیانی لەناو بەرێت، بەڵام ناتوانێت! دواجار ئەوان رەگ دادەکوتن و بە ئاسانی وشك نابن. ئەو رۆژەی من نهێنییەکانی (ئاسمان)م زانی، یەکێك بوو لە رۆژە شووم و رەشەکان کە وایان لێ کردم بۆ هەتا هەتایە لەژێری دەرنەچم و رقم لە پیاوەتی خۆشم بێتەوە. شیکاریی هەڵەکانی مرۆڤ مەرگ نییە، مەرگ خۆی دێت و کەس دروستی ناکات دەستکاریی هێڵکارییەکانی مەرگ تێکدانی مانای مرۆڤە و هیچی تر، مەرگ خۆی دەتوانێت سەردەمی خۆی دروست بکات، نەك مرۆڤ.

www.mukiryani.com

کێشەی مرۆڤ لەسەر ئەم گۆی زەوییە ئەوەیە چاوەڕوانی مردن ناکات و هەمیشە دەیەوێت بەرەو لووتکەی هەموو شتەکان بڕوات و هەرگیز بیر لەوە ناکاتەوە کە ئەم دنیایە بە تەنیا موڵکی ئەو نییە و سەروەرییی خۆی تۆمار بکات، بەڵکو دنیا چرکەیەکە و بەشی هونەر و ڕەنگاوکردنی ماتریاڵەکان ناکات.

ئەگەر من سەرقاڵی گلەیی بم لە ژیانم، ئەوا ئەوکاتە منیش بێ بەهرەم و هیچم نەکردووە، بەڵکو دەبێت قۆڵ هەڵماڵم لە داهێنان و وریاکردنەوەی مرۆڤەکەی ناخی خۆم، کە نووستووە و خۆم وام کردووە ئەو قسە ناکات و ئازاد نەبێت. گێڕانەوەی ئەم چیرۆکە هێندە دڵم ئەسووتێنێت گریان لە چاوانم نابڕێت و سزام دەدات. بریا من بمردمایە و ئەو ڕۆژەم بە چاو نەدیبایە وەك کەسێکی وڕ و کاس و بێ ئاگا لە دنیا و جادە و دار و بەرد و باڵندە و ئوتۆمبێل، خودا حافیزم لەوان کردبوو. بیرمە (شوعلە نەسرەدین) و مامۆستا (خۆشناو مینا) هەتا دەم قاپی حەوشەکەیان لەگەڵم هاتن و بە گریانەوە خودا حافیزیان لێ کردم. لەو کاتەدا ئاوڕێکم دایەوە، بینیم (شوعلە) خانم دەستی لەسەر دەمی دانابوو هەنسکی دەدا و، دەستییکی بۆ بلند کردم و بیست مەترێك دوور بووم کە دوا ئاوڕم بۆ دانەوە. دواتر سەرم دانەواند و بە خەمێکی قووڵەوە بە جێم هێشتن و، سەردەمانێکی درێژ سەرم لێنەدانە و کاتێك بۆ دواجار چوومەوە بۆ لایان مامۆستا (خۆشناو مینا) لەسەرەمەرگدا بوو، گیانی دەدا.

وەك شێتێك، دەرەنگانێك گەیشتمەوە بەشی ناوخۆی (قەڵای ئالتوونی). بە قادرمەکاندا سەرکەوتم. هێشتا بازاڕ گەرم بوو و خەڵك لە بازاڕ بوون. دەستم برد کلیلەکانم لە گیرفانم دەرهێنا و خەریك بووم دەرگام دەکردەوە. هاوڕێکانم و دراوسێ ژوورەکان خەریکی ئامادەکردنی شێو بوون و بۆنی خواردن ئەو قاوشەی پڕ کردبوو. دەرگاکەم کردەوە و پێڵاوەکانم داکەند یەك تەختە لەسەر جێگاکەم پاڵ کەوتم و سەیری بنمیچی ژوورەکەم دەکرد. ئاگام لە خۆم نەما و کەوتمە خەونێکی قووڵەوە... بیرم چوو دەرگاکە دابخەم. لەهۆش خۆمدا نەبووم... تاقەتی هیچم نەببوو هەتا ئەو کاتەی مەلا بانگی ئێوارەی داو بلندگۆی مزگەوتەکەی تەنیشت باڵەخانەکەمان دەنگی دەدایەوە و بانگی شێوان بوو... ئیتر دواتر ئاگام لە خۆم نەمابوو... کە بەخەبەر هاتم (کامەرانی وەنەوشە) رایدەوەشاندم و دەیگوت: (کوڕی باش ئەوە بۆ وا خەوتوویت، خەڵك بە ئێواران چۆن دەخەوێت! خراپە! وا دەڵێن ئیتر دەڵێن باش نییە! پاشان بۆ نەهاتیت بۆ لای من لە کوێ بوویت! هەست دەکەم شتێکی نائاسایی لە چاوە خەواڵووەکانتدا دیارە و بەمنی ناڵێیت ناشێ ئاشق بوو بیت ئەی بۆ جلوبەرگی خەوت لەبەر نەکردووە... چییە (شاپووری خەزان) باش نایەیتە بەرچاوم، ئەم خەوتنە

www.mukiryani.com

نائاساییە... وایە؟)... کە سەیرم کرد دەمودەست لە جێگای خۆم قنج بوومەوە و وتم (کامەرانی وەنەوشە) ئەی ئازیزترین هاورێم خەونێکی سەیرم بینی... خەون... خەونێکی سەیر... لە خەونەکەمدا... (ئاسمانی مینا) و (سەهەندی بایز ئاغا)... پێکەوە بوون لە باخێکدا شوێن پەپوولە کەوتبوون و پێ دەکەنین. تاجێکی چنراوی گوڵی مۆر لەسەر سەری (ئاسمانی شین) بوو جۆرە قوماشێکی شینی سەیری لەبەردا بوو. لە تەنوورە دەچوو. (سەهەند)یش جلێکی سپی لەبەردا بوو. ئەوان منیان نەدەبینی وەك من سەیری فیلمێك بکەم وابوو ئەوان لەو باخەدا بە دوای پەپوولەدا رایان دەکرد و پەپوولەگەلی بێژمارە لەو باخچە و ئاسمانەدا دەفڕین و هەریەکە و لە رەنگێك بوو. تەنیا گوێم لە پێکەنینەکانیان بوو و هیچی دیکە. پێکەنینەکان دەنگییان دەدایەوە و بەو سەرزەمینەدا بڵاو دەبوویەوە. وا هەست دەکەم ئەوان بیری ئێمە دەکەن (کامەرانی وەنەوشە). سبەینێ رۆژی هەینییە و دەچینە گۆڕستان. ئەوان داوای گوڵمان لێ دەکەن و حەز دەکەن ببینە میوان لەلایان... سبەی دەچین... دەچین... شەوێکی درێژمان بەسەر برد و هیچم بۆ (کامەرانی وەنەوشە) باس نەکرد. کامەران پێی دەگوتم (کوڕی خەزان... چییە؟ بۆ راستییەکانم پێ ناڵێیت ئەمڕۆ شتێکی نائاسایی رووی داوە... تەنیا دەمەوێت بزانم لە کوێ بوویت؟) بە کەمێك زەردەخەنەی دروستکراوی خۆمەوە وتم: (کورە مۆرەکە... لەلای دارەکەی تۆ بووم... لە باخچەی (گوڵە ژاکاوەکان) بووم، لەبن دارەکەی تۆ، دار چنارەکە... بە تەنیا کەمێك لە دنیا رامام) کە قسەکانم تەواو کرد، کەمێك راماو وتی: (دەزانی هەموو مرۆڤێك پێویستە درەختێکی هەبێت و قسەی لەگەڵ بکات، دواجار، قسەکردن لەگەڵ گەڵای دار جۆرە ئاواز و نەشئەیەکی تێدایە، ئەندێشەکان قووڵتر و قووڵتر دەکاتەوە و دنیا، بە رەنگێکی دیکە لەبەرچاو سەوز دەبێت). قسەکانم پێ بڕی و وتم (کامەران ژیان چییە؟ زۆر جار گەڕانەوە بۆ رابردوو مرۆڤێکی نەخۆشت لێ دروست دەکات. لە ئێستادا و لە خاڵێکدا دەتوەستێنێت. رابردوو وەك ئەوە وایە سەر قاپی سندووقێکی دێرینە هەڵدەیتەوە و بتەوێت لەو سندووقە مێژووییەدا زێڕ و گەوهەری دنیا دەست تۆ بکەوێت، بەڵام جگە لە گڵ و قوڕ هیچت چنگ ناکەوێت و مایە پووچ دەردەچیت) (کامەرانی وەنەوشە) کەمێك لە جێگاکەی خۆی جووڵاو وتی (من نازانم تۆ مەبەستت چییە؟، بەڵام گەڕانەوە بۆ رابردوو، گەڕان بە دوای سندووقدا... بۆ خۆی راکردنە لە زەمەنی ئێستا، من رابردوویەکم هەیە، ناتوانم لە ئێستای جودا بکەمەوە من بە تۆ ناڵێم رابردووم چییە، بەڵام رۆژێك رابردووی من و تۆ و هەموومان دەکەوێتە دەست تۆ و ئەوی تر و دنیا) ئەویش زۆر بە قووڵی قسەی دەکرد، من لێی حاڵی نەدەبووم، بەڵام گوێگر بووم.

www.mukiryani.com

کەوتنی ئادەمیزاد، لەو شوێنەوە دەست پێ دەکات کە نەزانێت هـزری بەرانبـەر و مەبەسـتی راوێژەکانی چییە؟، بەڵام هەندێ جار مـن زۆر لـەوە گـێلتر بـووم کـە لـە قسـەکانی (کامـەرانی وەنەوشە) تێ بگەم، هەر بۆیە هەمیشە داوای کۆمەکم لێ دەکرد کە کەمێك سـادە بـۆم بـدوێت، بەڵام دواجار لەژێر نووری دەستەکانی ئەودا توانیم رێگایـەکی دیکـەی ژیـان بدۆزمـەوە و ئـەدەبم خۆش بوویت و حەزم لە شیعر و رۆمان و چیرۆك کرد. من ئەگەرچـی گـەلێك مانـدوو و خـەمبار بووم، بەڵام بۆ ساتێکیش لە قسەکانی هاوڕێم و نزیکترین کەسم (کامەرانی وەنەوشە) بێزار نەبووم، بەردەوام گوێم بۆ راگرتبوو بە دەنگییکی کـەمێك گـڕ و کـەمێك نـزم قسـەی دەکـرد، دەتگـوت نووسەرێکی گەورەیە و دەیان کتێبی هەیە. لە راستییدا من هێنـدە زاکـیرەم بـاش نییـە هـەموو قسەکانی بهێنمەوە یادی خۆم.، بەڵام بەدبەخت بوو، کە کەس کۆمـەکی نـەدەکرد بـۆ چـاپکردنی کۆمەڵە شیعرییکی خۆی. ئەو شەوە تا چەنەمان شل بوو بیر و رامان گۆڕییەوە، لەسەر زۆرشـت و زۆر کون و کەلەبەری دنیامان بڕی. دەنگی سەدەها جانەوەرمان بیست، دەنگی ئـازاری تـەنیاکانی شەو، ئەوانەی لەسەر شەقامەکان لەسەر پارچە کارتۆنی دۆشاو و شیر دەخەوتن و گۆرانیان دەچـڕی و ئاگریان دەکردەوە و هەیان بوو دەگریا هەیان بوو گۆرانی (حەسەن زیرەك)ی دەگوت. بـە گـۆرانی شەوگاریان شەق دەکرد و نووریان لە ئاسمان دادەگرت. شەو دەڕۆیشت و بـەیانی نزیـك دەبـووەوە و رووناکی تۆز تۆز دنیای رۆشن دەکردەوە. ئێمە هەر قسەمان دەکرد، پشـوویەکی سـەیر بـوو. لـەو جۆرە شەوانە زۆر لە ژیانیاندا دووبارە دەبوونەوە، بەڵام من هەمیشە یادم لای نامەکەی بکوژەکەی دایکی (ئاسمان خۆشناو مینـا) بـوو. هەمیشـە وام هەسـت دەکـرد کەسـێك بـە تەورێکـەوە بـە دوامەوەیە و دەیەوێت سەرم قاش بکات. هەمیشە حـەزم دەکـرد کەسـێك هـەبێت قسـەم لەگـەڵ بکات. تەنیایی روحم بەرەو دەرەوە رەوانە بکەم، نەوەك ناو خودی خۆم دواجار لە خۆم بێزار بـووم و هەستم بە مردنی روحم دەکرد. رۆژ دەبـووەوە و رووداوی نـوێ رووی دەدا بـەر لـە هـەڵاتنی خـۆر (کامەرانی وەنەوشە) هەڵدەسا و سووراحییەکی دەگرد بە دەستییەوە و دەچووە باڵکۆنەکـە و گوڵـە وەنەوشەییەکانی ئاو دەدا. گوڵەکان بۆ (کامەران) پێ دەکەنین و ماچیان بۆ هەڵدەدا. گیـان و دڵـی لەسەر گوڵەکان بوو. ئەو گوڵانە لە گوڵی سەرزەمین نەدەچوون.تـەنیا گوڵێـك دوای کردنـەوەی لـە چڵەکان نزیکەی یەك مانگ زیاتر رۆشن و جوان دەمایەوە و کامەران دەیدا لەسنگی کراسـەکانی و چاکەتەکانی پێ دەڕازەنەوە. ئەو کاتانەی دنیا گەرم بوو ئەو گوڵەکەی لەسەر سـنگی دەدا دەیکـرد بەکونی قۆپچەی کۆتایی کراسەکەیدا. زۆر جار دەیکرد بەلای گیرفانەکانیدا، هێـدی هێـدی ئـاوی دەپرژاد بەسەر گوڵەکاندا. گوڵەکان تەڕ و پاراو دەیانواند. سێ ئینجانە بـوون هەریەکـەی نزیکـەی

www.mukiryani.com

دووسەد گوڵی بچووکی (وەنەوشەیی) پێوە بوو. چوار وەرزی ساڵ گەش و سەوز بوون و هەرگیز وشك نەدەبوون. من تا دواجار نەمزانی نهێنیی ئەو گوڵە چییە؟ بۆ نامرێت! من هەڵسام دەموچاوم شووشت و قۆرییەکەم پڕ کرد لە ئاو و لەسەر تەباخەکەم دانا و گرم دا و چای بەیانیم ئامادە کرد. (کامەرانی وەنەوشە) وتی: (دەبێت زوو بڕۆین بۆ سەر گۆڕستان، ئەوان لە سپێیدەدا چاوەڕوانمان دەکەن، نابێ دوا بکەوین). پاش کەمێك چایی ئامادە بوو سەرو چاییمان خواردوو خۆمان گۆڕیی و پۆشاکی رەشمان لەبەر کرد. (کامەرانی وەنەوشە) چاویلکەیەکی رەشی کردە چاوەکانی و پرچەڕەشە درێژەکەی بە کەمێك کرێم دەوەستاند و گوڵێکی وەنەوشەی دا لە یەخەی چاکەتەکەی. دوو چڵ گوڵی وەنەوشەیی لە ئینجانەکان بڕیبوو، ئاڵاندبووی لە رۆژنامەیەکەوە و گرتبووی بە دەستی راستییەوە و بە دەستی چەپی چاویلکەکەی رێك دەخست. رۆژێکی بەهاریی شێدار و کەمێك گەرم بوو. جار جار پەڵە هەور بەری خۆری دەگرت و زەوی تاریك دادەهات و دواتر بای شەماڵ لە رۆژئاواوە هەڵی دەکرد و هەورەکانی رادەماڵی و دووبارە خۆر دەردەکەوتەوە. لەسەر شەقامەکە سوار تاکسیەکی چڵکن بووین. (کامەرانی وەنەوشە) لە دواوە سوار بوو. وەك پیشەی هەمیشەی خۆی، من بە شۆفێرەکەم وت (کاکی برا باژوو بۆ گۆڕستانی رۆژهەڵات). بە درێژایی رێگا من و (کامەرانی وەنەوشە) هیچمان نەوت. من لە (کامەران) خەمبارتر بووم. شۆفێرەکە هەر زانیی بۆ گۆڕستان دەچین، دەمودەست کاسێتێکی قورئانی هاویشتە سەر ریکۆردەرەکە و دەنگی دایە، ئێمەش بێدەنگ ملی رێمان گرت و لەگەڵ هەر تاسەیەکدا بستێك هەڵدەبەزیینەوە، (کامەرانی وەنەوشە) لە پەنجەرەی سەیارەکەوە تەماشای دیمەنی شەقامە چۆڵەکانی بەیانی دەکرد بەسەر شەقامە بازنەییەکەدا بەڕێ کەوتبووین، شۆفێری تاکسیەکە کابرایەکی جامانە بەسەری بەتەمەن بوو. بە رەنگ و رووخساردا لە پیاوێکی بەدین دەچوو. زوو زوو دەیگوت:(یائەڵڵا) نزیکەی بیست خولەکێك بەڕێوە بووین پاشان لەبەردەم دەرگای گۆڕستان دابەزین و خوداحافیزیمان لە شۆفێرەکە کرد. بە نێو گۆڕەکاندا بە ئەسپایی هەنگاو دەڕۆیشتین. نەبادا پێمان لەسەر گۆڕێك بکەوێت، نزیکەی چەند مەترێکمان مابوو بگەینە سەر گۆڕی (ئاسمان خۆشناو مینا)، لە چەتری گۆڕێك تێپەڕین، لە دوورەوە ژن و پیاوێکمان بینی. بێ گومان (خۆشناو مینا) و (شوعلە نەسرەدین) بوون. دیمەنی دوو مرۆڤی رەشپۆش و خەمبار و کزۆڵ دیار بوون. سەری مامۆستا (خۆشناو مینا) وەك بەفر سپی دەچۆوە (شوعلە نەسرەدین) سەرتاپا رەش بوو، کاتێك ئێمە نزیك بووینەوە و گەشتینە سەر گۆڕەکەی (ئاسمان) سڵاومان کرد و کامەران وتی (الفاتحە)، پێکرا فاتیحەمان خوێند و هەردووکیان بە گەرمی بەخێرهاتنی ئێمەیان

www.mukiryani.com

کرد. کامەران دانەوییەوە و لەسەر گۆڕەکەی (ئاسمان) یەکێك لە دوو چڵە گوڵەکەی چەقاند. گڵەکە زۆرر نەرم بوو، بەدەست کەمێکی بۆ هەڵکەند و چڵە گوڵەکەی چەقاند و گڵکەی بە دەست کوتییەوە بە دەوری چڵە گوڵە وەنەوشەییەکەدا و هەڵسایە سەر پێ، چاویلکەکەی لە چاوی لابرد و بە دەستە سڕەکەی کەمێك چاوی سڕی، چاوەکانی سوورِ ببوون. من خۆم پێ ڕانەگیراو دامە پرمەی گریان و بە چۆکدا کەوتم و دەستم گرت بەدەموچاومەوە هەموو بە کۆرس دەستمان کرد بە گریان دەنگی گریانمان ئاوازێکی ئەفسووناوی لە ئاسماندا دەخولقاند کە ئاورِم دایەوە (کامەرانی وەنەوشە) لە دیمەنی ئەو چۆلەکانەی دەڕوانی کە لەسەر چلی درەختەکانی دەوروبەرمان نیشتبوونەوە و ئەوانیش دەیان جریواند، بەڵام جریوەی ئەو بەیانییەیان جیاواز بوو، نەغمەی گریان بوو (کامەران) هەر دەیڕوانی و زوو زوو چاوە گەشەکانی دەسڕی کە سوورِ هەڵگەڕابوون. ماوەی نیو کاتژمێر ئێمە لەسەر گۆڕەکەی (ئاسمان) گریاین و دواتر خودا حافیزیمان لە یەکتر کرد. هەردووکیان (خۆشناو مینا) و (شوعلە نەسرەدین) دەستی یەکیان گرت و ئەوانیش رۆیشتن، بەڵام (کامەرانی وەنەوشە) چلە گوڵەکەی تری ئاڵاند لە (ڕۆژنامەکەوە) و ئاماژەی بۆ کردم کە بڕۆین. وتم: (کامەران ئەو گوڵەی سەر گۆڕەکەی (ئاسمان) وشك دەبێت بڕوا ناکەم سەوز بێت، گوڵ چۆن وا دەروویت)، بەڵام ئەو وتی: (سەوز دەبێت، من دەزانم تا ئێستا هیچ گوڵێکم نەڕواندوە سەوز نەبێت). بە نێو گۆڕستانەکەدا بەرەو گۆڕەکەی (سەهەندی بایز ئاغا) کەوتینە رێ. گۆڕەکەی (سەهەندی بایز ئاغا) دەکەوتە سەرووی گۆڕستانەکەوە. نزیکەی دوو سەد مەتر لە گۆڕی (ئاسمان) دوور بوو. هەنگاومان دەنا و (کامەرانی وەنەوشە) قسەی بۆ من دەکرد لەبارەی مردنەوە، دەیگوت: (مردن دوا وێستگەی ژیان نییە، ژیانی مرۆڤی زوڵم لێکراو، ئەو کاتە دەست پێ دەکات کە دەمرێت. ئەو دەگەڕێتەوە بۆ دنیایەکی دیکە. لەوێ روحەکان ئاسوودە دەبن و شەڕ و خوێن وجوودیان نییە، وەك چۆن ئەم گوڵەی دەستی من لەسەر خراپترین و بەدترین خاك دەروویت و خۆی دەگونجێنێت. روحەکان لەنێو ئەم گۆڕانەدا لە دنیاکەی دیکە خۆیان یەك دەخەن. من زۆر سەرسامم بە فەلسەفەکانی (سۆکرات)! ئەو زۆر جوان لەو سەردەمەی خۆیدا باسی شتە لێکدژەکانی کردووە. (شاپووری خەزان) تۆ دەزانی ئەو هەمیشە وتوویەتی: (هەموو دوو شتی دژ بەیەك بە دوای یەکتردا دێن، هەرووەك چۆن ژیان و مەرگ و مەرگ و ژیان). تەماشا بکە، لەناو ئەو گۆڕەدا تەنیا جەستەیەك راکشاوە، بەڵام روحی لە دنیایەکی دیکەیە)، گەیشتینە سەر گۆڕەکەی (سەهەند). دنیا زۆر کشومات بوو. وردە وردە خەڵك دەهاتن بۆ سەر گۆڕستان و ئەو ئارامییەیان دەشێواند و گریان و زەنا زەنا دەستی پێ دەکرد. (کامەرانی وەنەوشە)، ئاخێکی

www.mukiryani.com

قوولّی هەڵکێشا و وتی: (سڵاوت لیّ بێت، هاوڕێی ئازیزم، ئەی جەستەی جوانە مەرگ و ناکام، تۆ گوناحێکت نەبوو) گوڵەکەی لە جەریدەکە دەرهێنا و دەستی کرد بە لادانی گڵە نەرمەکەی سەر گۆڕەکە و چڵە گوڵە وەنەوشەییەکەی چەقاند و گڵەکەی دەکردەوە سەر گۆڕەکە و، دەگریا. هەستم دەکرد دڵۆپە فرمێسکەکانی دەکەوتنە سەر گۆڕەکە و گڵکەی تەڕ دەکرد. منیش بە کوڵ دەگریام، بەر لەوەی مالّی (سەهەند) باوك و دایکی و خزمەکانیان بێن بۆ گۆڕستان، ئێمە پەلەمان دەکرد و دەڕۆیشتین. (کامەرانی وەنەوشە) وتی (بڕیار دەدەم جوانترین شیعرییك کە لە هزرمدایە لەسەر کێلی گۆڕەکەی (سەهەند) بنووسم. ئاخ ئەشق چی بە ئادەمیزاد دەکەی، ئاخ دیانەت، ئاخ (ئاروین) ئەوکاتە من چیرۆکی (ئاروین ئیسحاق)م چەندین جار زانیبوو، بەڵام هەرگیز نەمانتوانی بوو بەکەس بڵێین تەنیا من و (کامەران) ئاگاداری بووین. لە کۆلیژی ئێمە کەس نەیدەزانی، بەڵام رۆژێك من چووم بۆلای (بایز ئاغا) و هەموو راستییەکانم بۆ باس کرد... ناچار بووم وا بکەم... دەبوو بیکەم.

www.mukiryani.com

١٠

بۆنی سێو کاسی کردم

بەهاری ١٩٨٣ تا بەهاری ١٩٨٨

(وەنەوشە مخۆل شەلەنگ) تەنیا سێ مانگ بوو لە شاری (سێوان) نیشتەجێ ببوو. ساڵێك دوای مێردکردنی، مێردەکەی بە سەرباز گیرابوو، چونکە ئەو کاتە رەوشی ناوچە سنوورییەکانی شاری (سێوان) زۆر خراپ بوو. عێراق خۆی خستبووە شەڕێکیماڵوێرانکەری دزێوەوە، ماوەی سێ ساڵ بوو شەڕ و جەنگ بەرپا ببوو. هێزەکانی ئێران هەموو دەمێك ناوچەکانی عێراقیان بۆردوومان دەکرد. ئیدی ئەوە جەنگ بوو تەڕ و وشکی پێکەوە دەسووتاند. رژێمی عێراق لەبەر پێویستیی زۆری بەسەرباز هونەرمەند و گۆرانیبێژ و دارتاش و فەقێ و ئاسنگەر و چی و چی نەدەناسی و دەیکردن بە سەرباز و رەوانەی سەنگەرەکانی دەکردن. مێردەکەی (وەنەوشە) ساڵێك بوو گیرابوو بە سەرباز و هیچ سەر و سۆراغێکی نەبوو. ئەو دەمە (وەنەوشە مخۆل) دووگیان بوو. هێدی هێدی سکپڕییەکەی لێ دەردەکەوت، بەڵام لە قوتابخانەی (گوڵان)وەك ژنێکی گورج و ئازا هەر وا دەرسی خۆی دەگوتەوە و نەوەکانی کوردی فێری خوێندن دەکرد. لەگەڵ ئەوەشدا وەك کەیبانوو خزمەتی خەسوو و خەزوری دەکرد و رێزی لێدەگرتن و دڵنەوایی دەدانەوە. (سەرحەد)ی پیری کوێر بە دار عاساکەیەوە کۆڵانەکانی شاری (سێوان)ی دەبڕی و لە تاریکییی دەڕوانی. (ریحانە) کاری تەشی رستن و دروستکردنی بەرماڵ و لفکە بوو. خەسوو و خەزورێکی بێ گوناھ و پاك بوون و خانەوادەیەکی خۆشبەخت دەژیان، بەڵام لە خەمی گەڕانەوەی (جیهانگیر)دا دەسووتان. ئاخرییەکەی تەنیا نامەیەکی (جیهانگیر) دەگەیشتە دەست (وەنەوشە). ئەگەرچی خوێندەواریی نەبوو، بەڵام لە نامەکاندا باسی رەوشی خراپی جەنگی دەکرد و دەیگوت: (لە خراپترین باردا هاوڕێیەکم ئەم نامەیەی نووسیوە بۆم). جەنگ بەردەوام بوو. شارەکان کاول دەبوون. گرمەی خومپارە و تۆپ و فڕۆکە جەنگیەکان دەگەیشتە ئەو پەڕی دنیا و دنیا سوور دەچۆوە. خەڵکانێك شاریان چۆڵ دەکرد و زۆریش لە خەڵك دەمانەوە. مانەوەی خەڵك قارەمانێتی بوو. هەندێك کات رەوشی شارەکە ئارام دەبووەوە و خەڵك لە گوندەکانی دەوروبەرەوە دەگەڕانەوە و درێژەیان بە ژیان

www.mukiryani.com

دەدا. ژیانێکی سەیر بووە خەڵك تێیدا ژیاون، وێرانبوونی وڵات کاتێك دەستی پێکرد کە هێزەکانی ئێران جار جار نزیك دەبوونەوە و بۆردوومانی شاریان دەکرد.

بەهاری چی! گوڵ و گیا و درەخت سوورِ بوون. گوڵەکان دەگریان و ئاسمان شینی دەگێڕا. بەڕاستی مرۆڤ دڕندەیە. چەکی جۆراوجۆر دروست دەکەن و یەکتری پێ دەکوژن، لە پێناوی هاوکێشەیەکی نادروستدا، خوێنڕشتن مرۆڤی ناشرین دەکرد، ماناکانی مرۆڤبوون بە پووشێك. وەك یەکێك لە هاوڕێ سەربازەکانی جەهانگیر باسی جەنگ دەکا و دەڵێ: کاتێك بە مۆڵەت دەگەڕێتەوە هیچی پێ نییە بیداتە دەست (وەنەوشە)، جگە لە مەدالیا زیوییەکەی ملی (جیهانگیر). ئەو مەدالیایەی تایبەتە بە سەربازەکان و ناو و تەمەن و هەندێك شتی تایبەتی لێ نووسراوە. دروست نازانم چی لێ نووسراوە، بەڵام ئەو سەربازەی هاوڕێی (جیهانگیر) کە ناوەکەی نازانم و لە هیچ یەك لە بەڵگەکاندا دەستم نەکەوتووە، باسی ئەوە دەکات کاتێك لە یەکێك لە هێرشەکاندا بریندار دەبێت (جیهانگیر) لاقی گوللەی بەردەکەوێت، لە سەنگەرەکەدا بەرگری دەکات. خۆی نازانێت بەرگری لە چی دەکات و بۆچی دەجەنگێت، دواجار جەنگ مەودای بیرکردنەوەی سەرباز تەسك دەکاتەوە و مۆڵەت نادات هیچ بڵێت. ئەمان پانزە کەس دەبن و بەرامبەر تانك و زرێپۆشەکانی سوپای ئیسلامیی ئێران دەجەنگن. لەناو سەربازگەیەکی بچووکی ناوچە سنووریەکاندا هەموویان دەکوژرێن و (جیهانگیر) بە سەختی لاقی دەپێکرێت، بەڵام داوا لە سەربازەکەی هاوڕێی دەکات کە ئەو مەدالیایە بداتە دەست (وەنەوشە). هەر کات بە سەلامەتی گەیشتە شاری (سیوان)، بەزۆر داوای لێدەکات کە ئەو هەڵبێت و ئاوڕ نەداتەوە. سەربازەکە وتویەتی (هەتا مەودای سێ سەد مەتر دوور کەوتمەوە و ناوە ناوە ئاوڕم لە (جیهانگیر) دەدایەوە، شەڕی دەکرد و فیشەکی دەتەقاند، تا دوا فیشەك ئاگادار بووم و هەڵاتم بەناو دارستانێکدا ئیدی نازانم (جیهانگیر) چی بەسەر هات. سوپای ئێمە لەو هەڵمەتەدا شکستی خوارد و نەمتوانی بە هیچ شێوەیەك بگەڕێمەوە. هەموو جەستەم لە خوێن و رەشی باروتی سووتاو هەڵکشابوو. هەر رامدەکرد بەنێو دارستان و ناوچە سەختەکانی سنووردا، هیچ ئاسەوارێکی ئادەمیزادم بەرچاو نەدەکەوت، جگە لە ئاسەواری جێگا تۆپ و هاوەن و گوللە. هەموو ئەو سەرزەمینە تێکڕا بۆردوومان کرابوو. هەندێك جار هاوەن و تۆپ لە نزیکم دەکەوت و وردە بەردوو دارو خۆڵ هەموو جەستەمیان بێژابوو. وام هەست دەکرد کە لە چاوی هاوێنەکانی ئەوانەوە دەبینرام، هەر ئەوەندەم دەتوانی بە هەموو هەرەکەتی خۆم هەڵبێم. ئیدی ئاسەواری (جیهانگیر)م نەدییەوە. گەیشتمە شوێنگەیەکی سەربازیی هێزەکانی خۆمان، هیچ کەسی تێدا نەبوو. جگە لە قەوانی گوللە تۆپ و

www.mukiryani.com

فیشەك و كیسە گلّی هەڵچنراو، خوێن لەناوچەكە دەچۆڕا. خەریك بوو لە تینوویێتییـان دەخنكـام. وەك دڕندەم لێهاتبوو. هەركەس لەو كاتەدا بیبنمایە لێم دەتۆقی. لە دڕندەیەكی مرۆڤخۆر دەچـووم و بە دوای نێچیر كەوتبووم. وا دەهاتمە پێش چاو، لە گۆلێكی ئاوی قوڕاویدا كـەوتم و تێـر قـوڕاوم خواردەوە. سەرزەمینی زۆرم بینی، بەردەوام هەڵدەهاتم لە دوورەوە دیمەنی ئاوەدانییەكم بینی، كات شەو بوو. دنیا تاریـك بـوو. وەك قەلـەڕەش دیمـەنی چـرا و رووناكیی گونـدێك لـە پـێش چـاوم دەردەكەوت، هێنـدەم خـۆش بـوو رووناكیی لایتێكـی تونـدم كەوتـە سـەر و هاواریـان لێكـردم (بووەستە). لە جێی خۆم وەك نەمام چەقیم و دەستم خستە سەر سەرم. دیتم دوو زەلام لـێم نزیـك دەكەوتنـەوە هاوزمـانی خـۆم بـوون. وتیـان (كێیـت زەلام؟) دەمـم گـۆی نـەدەكرد هـیچ بڵـێم. تفەنگەكانیان خستە سەر سەرم و وتیان (كێیت زەلام، تـۆ كێیـت؟) هەرچـۆنێك بێـت، كـەمێك ترسەكەم رەوییەوە، چونكە زانیم نزیكم لەناوچەكەی خۆمان و هاوزمانی خۆمانن، بـە شـێوەیەكی پچـڕ پچـڕ و كـز وتم (مـن سـەربازم؟) خـەڵكی شـاری (سـێوان)م، لەشـەڕ هـەڵهاتووم. تێكـڕا سەربازەكانمان كوژران تەنیا من دەرباز بووم و لە دەستی پازدارەكانی ئێران هەڵاتووم). دەسـتبەجێ كە زانیان راست دەكەم و لـە مەبەسـتم حـاڵی بـوون، هاتنـە ژێـر بـاڵم و بردمیانـە یـەكێك لـە سەربازگەكانی نزیك (شار) و پێشانی فەرماندەكەی خۆیانیان دام و راستیی باسەكەم بۆ گێڕانـەوە. پاشان بە ئوتۆمبێلێكی تایبەتی سەربازی گەیاندمیانە شاری (سێوان) و وتیان بۆ ماوەیـەك پشـوو بدە، ئەوە بەسەرهاتی من بوو، ئێستاش ئەم مەدالیایەم پێیە بۆ تۆ).

بەم شێوەیە سەربازە هەڵاتووەكە هەموو چیرۆكەكەی بۆ (وەنەوشە) گێڕابۆوە و هـەموو دایانـە گریان و بڕیاریان دا پرسە بۆ (جیهانگیر) بگێڕن. ئەگەرچی روون نەبوو كە كوژراوە یان نـا... هـەر لە رۆژی یەكەمی پرسەكەدا (سەرحەد)ی هونەرمەند و داهێنـەر و دروسـتكەری پەیكـەری لـەدار دروستكراوی (سێوی حەوا)، (سەرحەد)ی كـوێری نابینـا بـەلادا دەكـەوێت و لـە حەژمـەتی بـێ سەروشوێنبوونی كوڕە تاقانەكەیدا گیانی دەردەچێت و روحی ئازای رێگایەكی دیكە بـەرەو ئاسمـان دەگرێتە بەر و دەڕواتەوە بۆ ئەو جێگا و سەرزەمینەی (سـێوی حـەوا)ی لێـوە هـاتووە و لـەوێ را تێكەڵی رووبارەكانی بەهەشت دەبێتەوە. دواجار مرۆڤ دەمرێت و ئاوڕ ناداتەوە. سەرسەختیی مرۆڤ لەوەدایە كە بیر لە مردن ناكاتەوە. حەزی زۆری ئادەمیزاد لـە مـردن دەگەڕێتـەوە بـۆ بێبایـەخیی سەرزەمین و نا دروستی سروشت، ئەو دەمەی (سەرحەد) مرد و بە یەكجاری سـەفەری ئەبەدییـەی خۆی دەست پێكرد و بەدوای (پەیكەری سێوی حەوا) كەوت هێشتا لە تەمەنی پەنجا و نۆ ساڵی دا بوو، بەڵام پیری و گەنجی شتێكی دنیاییە و هیچ گرنگییەكی نییە، كلۆڵی عەقڵی مرۆڤ ئـەو كاتـە

www.mukiryani.com

دەست پێ دەکات کە لەبەردەم ئاوێنەدا دەست بۆ پرچ و ریشی خۆی دەبات و دەڵێت: (بەخوا پیر بووم) مرۆڤ هەرگیز پیر نابێت ئەوەی کە چرچ دەبێت و لاواز و لەرزۆك دەبێت تەنیا رووکاری دەرەوە و رووخسارە و هیچی دیکە، بەلام لەناو هەر مرۆڤێکدا مرۆڤێکی دیکە هەیە هیچ کات پیر نابێت و نووستووە تەنیا یەك چرکە بەخەبەر دێت و دواتر بە یەکجاری سەفەر دەکات و لەناو جەستەیەکی دیکەدا دەردەکەوێتەوە، دووبارە دەگەڕێتەوە بۆ ژیان، ئەوە مرۆڤە گەمژەکانن بڕوایان بە پیری هەیە و هەمیشە لەم جۆرە قسانە دەکەن دەڵێن: (بەڕاستی عەیبە ئەو کارە بکەم من سەرم سپی بووە و پیر بووم) ئەمە هاوکێشەیەکی هەڵە و کوشندەیە و روحی ئەفراندی شتە جوانەکانی ناو ئینسان دەکوژێت، ئەگەرچی ئەوەندەی مرۆڤ ناشرینییەکانی دەخاتە روو نیو هێندە کار لەسەر شتگەلی جوان ناکات، بەهەر شێوەیەك بێت جەستەی پیر بووی (سەرحەد) لە گۆڕستان بە ئارامی بەخشراو بۆ دواجار سەفەری دوورو درێژی خۆی دەستی پێکرد، پاش پێنج مانگ و لە شەوێکی گەرمی هاویندا (وەنەوشە) ژان گرتیی و (کوڕێکی جوانی بوو) ئەو کوڕە (کامەرانی وەنەوشە)یە یەکێك لە پاڵەوانە سەرەکییەکانی چیرۆکەکەمان راستە، زۆرینەی رووداوەکانی ئەم کتێبە باس لەدایك بوون و مردن دەکات بەهەر هۆکارێك دواجار ئەوە گەمەیەکی ئەبەدی ژیانە و لە خاڵێکدا دەست پێدەکات و لە خاڵێکی دیکە سکوت دەکات، بەلام رووداوی بێ پایان و نەبراوە لەنێوان ئەو دوو خاڵەدا روودەدات و کۆکردنەوەیان و ریز کردنیان چیرۆك و رۆمانی زۆر دروست دەکات، هەر کووچەیەکی ئەم هەرێمە تەی بکەیت سەدان رۆمان و چیرۆك بەرهەم دەهێنێت، ئێمە هەوڵمان داوە ئەو رووداوە سەرەکی و لاوەکییانە باس بکەین کە سەروکاریان لەگەڵ رەوتی چیرۆکەکەماندا هەیە راستەوخۆبێت یان نا راستەوخۆ، بەلام بە شێوەیەك لە شێوەکان خاڵ گەلی هاوبەش لەنێوانیاندا هەیە و هەریەك لەو رووداوانە تەواوکەری ئەوی دییە.

(وەنەوشە) لە ماڵێکی خنجیلانەی کوردەواریدا لە شاری (سێوان) دەمێنێتەوە و خۆشەویستی بۆ ئەو شارە سەوزە خنجیلانە لەوەوە سەرچاوە دەگرێت کە لەگەڵ (جیهانگیر)دا دوای پەیوەندیەکی قووڵی خۆشەویستی، خانوویان بنیات ناوەو چوونەتە ناو ژیانی یەکدیەوە ئەو بە هەناسەیەکی ئەو شارە ژیاوە و بڕیاری داوە تا دوا هەناسەی لەو شارەدا بمێنێتەوە و چیدی بە جێی نەهێڵێت و هەموو کاتێك بیر لە یادگاریەکانی رابردووی خۆشەویستی خۆی بکاتەوە.

زۆر سەیرە پەیوەندی نێوان (جیهانگیر سەرحەد) و (وەنەوشە شەلەنگ) مەبەستم پەیوەندی خۆشەویستییان درێژتر بووە لە پەیوەندی خێزانداری و ژن و مێردایەتیان رژێمێکی سەرکوت کەری شەڕ خواز هەزاران پەیوەندی لەو شێوەیەی کۆتا پێهێناوە، رەوشی سیاسی ئەو سەردەمە بوواری

www.mukiryani.com

بەوان نەداوە خانەوادەیەکی هونەری لەسەر بناغـەی خۆشەویسـتی دروسـت بکـەن و بـە تراژیـدیا کۆتایی پێهاتووە، نەگبەتی مرۆڤ ئەوەیە زەمانێك خۆشەویستی راستەقینە بکـات کـە چـەکوش و چەك زاڵ بن بەسەر دنیادا و سەردەمی سەرهەڵدانی خوێن بێت، دواجـار خۆشەویسـتی ئـەو کاتـە یەکسانە بە سفر کە سەردەمێك بژیت شەڕ حوکم بکات.

شەڕ هەموو جوانییەکان هەڵدەتەکێنێت یەکێك لەو نموونانە ئەوە بوو کە باسم کرد، (وەنەوشە) هەمیشە لە چاوەڕوانی دا بووە و لە مەرگی (جیهانگیر) دڵنیا نەبوو، چـونکە بـە گوتـەی هـاوڕێ سەربازەکەی بە چاوی خۆی نەیبینیووە کە (ئەو) بکوژرێت، هەمیشە لە خەیاڵی ئـەوەدا بـووە کـە (جیهانگیر) ماوە و رۆژێك لە رۆژان دەگەڕێتـەوە ئـەو هـەموو کـات بـە (ڕیحانـە بـارام) دایکـی (جیهانگیر)ی وتبوو (خەم مەخۆ ئەو دیلـە و دەگەڕێتـەوە)، بـەڵام گەڕانـەوەی چـی؟ (وەنەوشـە) هەمیشە لە خەونی ئەوەدا بوو چەندین جار بەدەم خەوەوە راچڵەکی بوو کە (جیهانگیر) دەگەڕێتەوە و بەڵام ئاسەواری ئەو هەر دیار نەمابوو بە یەکجاری ئەوی نەیبینییەوە.

زەمانێکی زۆری بە خەیاڵی گەڕانەوەی (جیهانگیر) بەسـەر بردبـوو، بـەڵام بـێ سـوود ببـوو شەوێك لە خەونیدا، پیاوێك بە جلی سپییەوە هاتبوو بۆ ماڵەکەی و وتبووی من (جیهـانگیر)م بـە ریشێکی درێژی ماش و برنجییەوە، پاش کەمێك رامان (کامەران)ی فڕاندبوو هەڵاتبوو (وەنەوشـە) لە عەزرەتدا راپەڕی بوو یەك بە دنیا قیژانـدبووی و وتبـووی (کامـەران)، (ڕیحـان) خـانی دایکـی (جیهانگیر) بە کۆمە کۆم گەیشتبووە سەر (وەنەوشە) و دڵنەوای زۆری کردبوو.

ژیانێکی پڕ چەرمە سەری ژیابوو لە ساڵانی جەنگدا هیچ جوانییـەك شـکۆفە ناکـات، ئـەوان تەنیا لەگەڵ خەم و پەژارە ژیا بوون و درەختی خەمیان رواند بـوو (وەنەوشـە شـەلەنگ) زۆرینـەی کاتەکانی بە پاکژ کردنەوەی پەیکەرە دەسـت کردەکـانی (جیهـانگیر)ەوە تـەرخان کردبـوو، لـەنێو هەموویاندا هەموو کات بەسەر (پەیکەری جینا)دا گریا بوو، ئەوان لەژێر نـووری ئـەو پەیکـەرەدا پەیوەندی خۆشەویستی و پەیمانیان بەست بوو، هونەری نـاوازەی دروسـت کردنـی ئـەو پەیکـەرە و سیحری پرچی لـوول و جەسـتەی نیـوە روتـی (جینـا) (وەنەوشـە)یـان شـەیدای چـاوە تـەڕەکانی (جیهانگیر) کرد و زنجیرەی پەیوەندیەکانیان درێژەی پێدرا، هـەر درێـژکراوەی ئـەو پەیوەندیـە بـوو بەرهەمی (کامەرانی وەنەوشە)ی لێکەوتەوە ئەو کوڕە بلیمەتە زیرەکەی لەناو دێـڕی کتێبەکانـەوە ئەفسوونی دەردەهێنا و هاوڕێکانی فێری وانەکانی ئەشـق و نـوێ بوونـەوە دەکـرد، بەهـەرحاڵ بـا بازنەدەم بۆ داهاتوو لەسەر رەوتی گێڕانەوەکەی خۆم بەردەوام بم و بێ وچان ئەم چـیرۆکە بگێڕمـەوە و ئێوەی پێ ئاشنا بکەم چونکە هێشتا زەمەنی زۆری ماوە و کارەساتی قورس لەمـەو دوا دەسـت

www.mukiryani.com

پێ دەکات وەك لەسەرەتاوە وتم ڕووداوەکان وەهابوون وەك پچڕانی پەتی تەزبیح وەهابوون چۆن دەنك دەنك بە دوای یەکدا بەردەبنەوە و هەریەك و دەڕواتە جێگایەك هێچیان لەلای یەکەوە ناوەستن دواتر خاوەن تەزبیحەکە هەر بۆ خۆی یان بە هاوکاری چەند کەسێك کۆیان دەکاتەوە و لە پەتێکی تازەی دیکەی هەڵدەکێشێت، واتە من وەك خاوەن تەزبیحەکە وام و بە هاوکاری چەند لایەك ئەم ڕووداوانە لەدوای یەك دادەنێم، بەڵام هەندێ جار پاش و پێشیان دەخەم بۆ جوان کردنی گەمەکە و یاری کردنم بە ڕەگەزی کات.

کات ئەو پێکهێنەرەی من لەناوی دا گەمە دەکەم و ناگەمە هیچ کەنارێك... نازانم بۆ؟ چونکە دواجار کات ئەو هێڵە ڕاستەیە و بەردەوام بەرەو ڕابردوو بەرەو داهاتوو درێژە و کۆتای نایەت، ئەوە ئێمەین توانای بڕینی ئەو هێڵە درێژەمان نییە، کە پێی دەوترێت کات.

لە ساڵانی جەنگی عێراق و ئێراندا بە هەزاران کوژراو ڕۆژانە لە مەیدانەکانی جەنگەوە دەهێنرانەوە بۆ شارەکانی عێراق بە گشتی و کوردستان بە تایبەتی پشکی باشی لەو کوژراوانە بەرکەوتبوو سەربڕاو قاچ و دەست بڕاو هەبوو ڕیخۆڵەی لە سکی هاتبووە دەر و دەستی بە سکیەوە گرتبوو هەبوو قاچەکانی بە دوای خۆیدا ڕادەکێشا هەندێك لە سەربازەکان هێشتا نیوەی باڵیان بە جەستەیانەوە مابوو وەك بەندۆڵی کاتژمێر هاتوو چۆی دەکرد لەمبەر بۆ ئەو بەر، سەرزەمین ڕەنگی سووری دەنواند و ژیان لەوپەڕی خراپیدا ببوو، ساڵ دەڕۆیشت و جەنگ هەر بەردەوام بوو هەندێ جار جەنگ دەوەستا و پاشان نەعرەتەی تۆپ و خومپارەکان دووبارە سەریان هەڵدەدایەوە. خەڵك لەبەر چراو مۆم ڕۆژیان دەکردەوە. زۆرینەی وێستگەکانی کارەبا لەلایەن ڕەسەدەکانی وڵاتی دراوسێوە بۆردوومان کرابوون. ژیان بەو شێوەیە بوو. جەنگ هەموو جوانییەکانی کوشتبوو وڵاتێکی خوێناوی بوو مەرگ لە هەموو لایەکەوە شاڵاوی دەهێنا و تا نزیك ڕوح دەهات و لەگەڵیدا دەکەوتە زۆرانبازی و دواجار دەدۆڕا و بەرەو زێدی خۆی دەگەڕایەوە، مەرگ هەرێمێکی وێنە کردبوو بەدەست و پەنجەی خۆی کە کاڵ بوونەوەی مەحاڵ بوو، لەناو ئەو هەرێمەدا (وەنەوشە) کوڕە تاقانە هەتیووەکەی بە خێو دەکرد، دوو ساڵ بەسەر لەدایکبوونی (کامەران)دا ڕۆیشتبوو، دەیکردە سێ ساڵ لە بێ سەروشوێنبوونی (جیهانگیر)ی مێردی، بەڵام لەناو خزمان و هاوڕێکانیدا (کامەران) نازناوی وەنەوشەیی دایکی هەڵگرتبوو. هەموو کات (وەنەوشە مخۆل شەلەنگ) بانگی دەکرد. (کامەرانی وەنەوشە)، هەر لە منداڵییەوە گوڵێکی وەنەوشەیی هاوڕێی بوو، ئینجانەی گوڵە وەنەوشەییەکانی دایکی بە ماڵەکەدا بڵاو ببۆوە. چیرۆکی ئەو گوڵە وەنەوشەییە کارێکی دژوارە و ڕەنگە خەڵکی سەردەمی ئێستا بڕوای پێ نەکەن، بەڵام

www.mukiryani.com

ئەوە راستییەکی حاشاهەڵنەگر بـوو لـەکاتی خۆیـدا باسـی دەکـەم و دەگەڕێمـەوە سـەری، بـەڵام کامەران منداڵ بووە، بـە گاگۆڵکـە دەسـتی بـۆ ئینجانـەکان بـردووە و پەپوولـەکانی لەسـەریان هەڵفڕاندوە، چیرۆکی ئەو ئینجانە گوڵانە لەشاری (سێوان) چیرۆکێکی دیار و بەرچاو بوو. ئەو شارە ژمارەی دانیشتووانی نزیکەی حەفتا هەزار کەس بووە. هـەموو یـەکێك لەوشـارە ئـەو چـیرۆکەی زانیوە و ماڵی (جیهانگیر)یان زانیووە، بەر لە هاتنی (وەنەوشە) بۆ (شاری سێو)، هەموو خـەڵکی ئەو شارە لە سیحری هونەرەکەی (سەرحەد) و کوڕەکەی شارەزا بوون، تەنانەت ناوبانگی ئەوان بـە هەموو وڵات و بگرە وڵاتانی دراوسێدا بڵاو ببووەوە. بەڵگەش بۆ ئەوە کارە ناوازەکانی (سـەرحەد) و (جیهانگیر) بوو (سێوی حەوا) و (جینا) دوو نموونەی زۆر ئەفسووناویی کارە پەیکەرتاشـینەکانی ئەوان بوون لە دوو سەردەمی جودادا. هەر ئەو پەیکەری (جینا)یە بوو دیواری ئەشقێکی ئەبـەدیی لەسەر ئەم زەمینە بنیاد نا و بەشێکی هەرە سەرەکیی ئەم چیرۆکەی دروست کرد.

بەڵام لە دوای نەمانی باوك و کوڕ، ئینجانە گوڵە وەنەوشەییەکانی (کچەکەی شـەلەنگ) بـووە بنێشتە خۆشەی ژێر ددانی خەڵکی شاری (سێوان). هەموو خـەڵك بـە تاسـەوە باسـی ئـەو گوڵـە وەنەوشەییە ناوازە گەشە جوانە دەم بە پێکەنینانەیان کردبوو. وەك خۆم دواجار بینیم نموونـەی ئـەو گوڵانە بێ وێنە بوون. بەڕاستی ئەو گوڵانە پێدەکەنین جۆرێك لە پێکەنین لـەناو پـەڕەی گوڵەکانـدا هەبوو کە دەنگیان دەگەیشتنە گـوێ، بـەڵام هـیچ کـات دەنگییـان ئەوەنـدە بـەرز نـەبوو، کـە گوێچکەی ئینسان ئازار بدەن، بە ئاوازێکی هارمۆنیی نەرم و نیان دەگەیشتنە گوێ.

لە هەیوانی ماڵەکەیدا چەندین ئینجانە گوڵی دانابوو. بەیانیان زوو گوڵەکانی ئـاو دەدا لەگـەڵ گەورەبوونی (کامـەران)دا ژمـارەی گوڵـەکانیش زیادیـان دەکـرد. (وەنەوشـە) بـەدەر لـە کـاری مامۆستایی، ئینجانەی گوڵی دروست دەکرد و گوڵی نوێی دەچاند. ئەو گوڵانە لە هـیچ جێگایـەك نەدەڕوان، ئەگەر دەستی وەنەوشەیان بەرنەکەوتبایە. هەر ئەو دەیتوانی ئەو گوڵانە بڕووێنێت. هـیچ کەس لـەو نهێنییـەی نـەدەزانی، بـەڵام چـیرۆکەکە سـەرزارەکی بـڵاو ببـۆوە. ئـاخر سـەیر بـوو لەسەردەمێکی خوێنیندا و لە جەنگدا کەسێك خزمەتی گـوڵ بکـات و ژمـارەی گوڵـەکانی زیـاد بکات. خەڵك لە ڕۆژانی شەڕدا تەنیا بیر لە راکردن و مەرگ دەکەنەوە، بەڵام ژنێکـی کـورد دێـت گوڵ دەڕووێنێت! چ گوڵێك! گوڵی وەنەوشەیی سیحراوی! حـەزی لەبننـەهاتووی ئـەو بـۆ گوڵـەکان دێرینە بوو. پەیکەری (جینا)ی لە حەوشەکەدا دانابوو، بەهەر چـواردەوریدا بـە گـوڵی وەنەوشـەی رازاندبوویەوە.

www.mukiryani.com

ماڵێك سەراپا لە گوڵ لە هەرێمێکی خوێنیندا مایەی سەرسووڕمان بوون، زۆر جار خومپارەکان وەك دڵۆپە باران بەسەر شاردا دەکەوتن و خەڵك لەسەر جادەکان دەکەوتن و دەبوونە قوربانی، بەڵام گوڵەکان هەر بەردەوام بوون لە ژیان و گەورە دەبوون. (کامەران) گەیشتە تەمەنی پێنج ساڵی و لە گەمەکردنی خۆی بەردەوام دەبوو. کوڕێکی سپییکەڵەی قژ ڕەشی جوانی لێ دەرچووبوو. یارمەتیی دایکی دەداو گوڵەکانی ئاو دەدا. بەیانیان زوو لەگەڵ دایکی گوڵەکانی ئاو دەدا. دەستی دایکی دەگرت و یاریی لەگەڵ پەپوولەکانی بەیان دەکرد. زۆر جار پەپوولەی باڵ نەخشینی بە دەست دەگرت و یاریی لەگەڵ دەکردن، بەڵام هیچیانی ئازار نەدەدا و بەری دەدان و دەیگوت: (بفڕن، بەرز ببنەوە) دواتر (وەنەوشە) (کامەران)ی لای (ریحانە بارام) دادەنا و دەڕۆیشت بۆ قوتابخانە و منداڵانی فێری زانست دەکرد و درێژەی بە کاری مامۆستایی خۆی دەدا. ئەو وای هەست دەکرد لە ڕۆژگاری کەوتنی مرۆڤەکاندا لە ڕۆژگاری سەربڕین و بۆگەنبوونی لاشەی سەرباز و خەڵکانی مەدەنیدا خوێندن و گەیاندنی پەیامی نووسین و وانەبێژی پیرۆزە و خەڵك لە جەنگدا جگە لە خواردن و خواردنەوە پێویستی بە زانیاری و خوێندەوارییش هەیە. هەر بۆیە بەردەوام دەبوو. مامۆستایەکی وا شۆخ و شەنگ و حۆریئاسا لەناوچەیەکی سنووری و لە هەرێمێکی شەڕاویدا وانە بڵێتەوە، سەرکێشییە و کارێکی دژوارە. بێوەژنێکی ئازادی وەك (وەنەوشە) ئاقیبەتێکی باشی نەدەبوو. کاتێك چەند سەربازێك هەڵیان کوتایە سەر ماڵەکەیان و بە بیانووی بڵاوکردنەوەی پڕوپاگەندەی دژ بە رژێم گێچەڵیان پێ کرد، بەڵام ئەو زۆر لەوە مەردانەتر بەردەوامی بە کارەکانی دا و گوێی بە هیچ کام لە قسەکانیان نەدەدا و دەیگوت (من مێردێکم هەبوو، سەرباز بوو. لەلای خۆتان لە پێناوی پاراستنی وڵاتدا جەنگا و شەهید بوو. ئێوەش بیانووی ناڕاست بە من دەگرن. نازانن من کەسێکم لەدەست چوو لە پێناو ڕێبازی ئێوەدا کارامەترین و دەستڕەنگین ترین پیاوێك بوو کە لە سەر ئەم زەمینە دیبێتم! بە پەنجەکانی مرۆڤی لەناو بەردەکان دەردەهێنا، سەیر کەن ئەو چ پەیکەرتاشێك بوو! پەنجەی بۆ (جینا) رادەکێشا و دەیگوت: (ئەوە دستکردی ئەوە).

لە ماوەی ساڵانی جەنگدا (وەنەوشەی مەحموود شەلەنگ) چەندین جار سەردانی شارەکەی کردبوو، بەردەوام چاوی بە (دولبەر داود غولام) و (مەحموود شەلەنگ) کەوتبوو. دایك و باوکێکی بەساڵاچوو بوون. چەندین جار بە گریانەوە داوایان لە (وەنەوشە) کردبوو کە لەگەڵ (کامەران) بێنەوە بۆ لایان و لێرە بژین، بەڵام (وەنەوشە) زۆر لەوە سەرسەختر بوو کە بتوانێت شاری (سێوان) بەجێ بهێڵێت هەمیشە چاوەڕوانی گەڕانەوەی (جیهانگیر)ی کردبوو. لە ماوەی ژیانی هاوسەریدا

www.mukiryani.com

بە هاوکاریی (محۆل شەلەنگ) کاری زۆریان لە (کتێبە وەنەوشەییەکە)دا کردبوو. چەندین رووداو و گۆڕانکاریی سیاسی و کۆمەڵایەتیی ئەو سەردەمەی خۆیان تێدا بەیان کردبوو،. رۆژێك (محۆل شەلەنگ) بە (وەنەوشە)ی کچی وتبوو: (کچی خۆم! ئەی پاکیزەکەم، ئەی تۆوی ئاسمان! ئەوەی لە دوای من بۆ تۆ و (کامەران) بەجێ دەمێنێت، تەنیا ئینجانە گوڵەکان و ئەم کتێبە بەرگ وەنەوشەییەیە بیبە و کاری تێدا بکە و بیپارێزە بۆ مێژوو. با بەردەوام سەفەری خۆی بکات. ئاخر هەر ئەم کتێبە راستییەکانی ژیانمان دەخاتە بەر چاوی عالەم. راستە هەموو شتە تەلیسمییەکان و ئەفسووناوییەکان لەناو ئەو کتێبەدا هەن و دەبێت لە فەوتان بپارێزرێت، تۆ دەزانی هەموو ناوچەکانی ئێمە ئێستا (موحەرەمە)ن و، کەس ناتوانێت سەفەریان پێدا بکات. ئێستا رەزەکان بێ نازن. درەختەکان گریاون. کچی خۆم من حەز دەکەم بگەڕێمەوە بۆ گوندەکەم و دنیای ئەوێ ببینم، دیمەنی دیوار و مزگەوتە رووخاوەکان ببینم... ئیتر لێرەوە ئیشی تۆیە ئیش لەسەر ئەم کتێبە بکەیت، ئەوە عادەتی منە و تۆش کچی باوکی خۆتی، ئەم کارە تەواو بکە و دوای تۆش نەوەکانی تۆ و (کامەران) و ئەوانی دیکە. مەرجە ئەم کتێبە تا ئاخر زەمان بڕوات و بە هەموو سەردەمەکاندا سەفەر بکات. بەو شێوەیە دایەلۆگی سەیریان لە مەڕ کتێبەکە کردبوو. (وەنەوشە) زۆری لای سەیر بوو کە (محۆل شەلەنگ) بەو شێوەیە قسە دەکات، هەستی کردبوو کە گۆڕانکاریی سەیرتر لە ژیانیدا روو دەدات هەر بۆیە داواکارییەکەی پەسەند کردبوو. هەموو رووداوەکانی ژیانی خۆی لە کتێبەکەدا نووسیبوو.

بە چەند شێواز و چەند دەست و خەت ئاماژەی جودا جودا لەو کتێبەدا هەبوو. (وەنەوشە) باسی یەکترناسینەکەی خۆی و (جیهانگیر) و پەیکەرەکان و (سەرحەد) و شەڕ و گریان و نەگەڕانەوەی (جیهانگیر) و قسەکانی سەربازەکەی هاوڕێی، مەدالیاکە و نهێنی گوڵەکان و بڵاوبوونەوەیانی کردبوو.

دواتر لەسەر وەسێتی باوکی (کتێبە وەنەوشەییەکە)ی لەلای خۆی پاراستبوو. هەڵبەتە سەبارەت بەو کتێبە زانیاریی دیکەی بە (ڕیحانە بارام) و کچەکانی دابوو. هەردوو خانم (جانۆ و جواناو)، ئەوانیش دەیانزانی ئەو کتێبە دەبێت بپارێزێت و بە شتێکی پیرۆزیان دەزانی. پاراستنی ئەو کتێبە وەك پاراستنی کتێبێکی ئاسمانیی پیرۆز وەهابوو، هەندێك راستی سروشتی لەناودا بوو، کە لەو سەردەمەدا هیچ نووسەرێك هیچ مێژوونووسێك لێیان بەئاگا نەبووە و هەرکەسە و سەرقاڵی دەردی تایبەت بە خۆی بووە.

www.mukiryani.com

هەر لەو ساڵانەدا رۆژێك خەبەری ئەوە بۆ (وەنەوشە) دێت کەوا (مخۆل شەلەنگ و دولبەر داود غولام) لەماڵ دەرچوون و سەفەری ناوچە حەرامەکانیان کردووە ئەو ناوچانەی رژێم یاساغی هاتووچۆی تێدا کردبوو تەنانەت گیاندارانیش بە ئازادی بۆیان نەبوو سەفەری پێدا بکەن، هەواڵەکە بەپەلە لە یەکێك لە دراوسێکانی ماڵی باوکی لە شاری گەورەوە گەیشتبوو شاری (سێوان) کە گوایە دایك و باوکی (وەنەوشە) بەرەو ناوچەکانی شارباژێر سەفەریان کردووە و بە دوو پریاسکە نان و تفاقەوە بەرەو گوندەکەیان گەڕاونەتەوە بۆ سۆراخی زەوی و رەزەکانیان، بەپەلە (وەنەوشە) (کامەران) لەگەڵ خۆی دەبات و بە ئوتۆمبێلێك دەگەڕێتەوە بۆ شاری گەورەی دایك و باوکی و راستی مەسەلەکەی لە چەند ناسراوێکەوە بە دەست دەگات کە ئاماژە بەوە دەکەن ئەوان بەرەو ناوچە حەرامەکان سەفەریان کردووە و ژیان لەو ناوچانەدا ئەستەمە، چونکە یەك پارچە زەوییەکان مینرێژکراون و گیاندارانیش بە ئازادی ناتوانن بەناو کانیاو و چیا و مێرگەکاندا پیاسە بکەن، هەلاهەلا دەبن. ئیدی سۆراخی (وەنەوشە) بۆ دایك و باوکی بێ ئەنجام مایەوە و (وەنەوشە)یش هەتا هەتایە ئەو گرێیەی نەکردەوە.

دروست نازانم کە دایك و باوکی (وەنەوشە) چیان بەسەر هاتووە، بەڵام هیچ کەسێك ئاسەواری ئەوانی نەدۆزییەوە. سەفەریان بەرەو ئاسمان کرد یاخود بەرەو چیاو گوندەکانی شارباژێر، یان گەڕانەوە بۆ باخچەکانی فردەوس! ئەم گرێیە هەروا مایەوە، هەرچییەك بێت ئەوەش کۆستێکی دیکە بوو لە ژیانی (وەنەوشە)دا. تەنیا گوڵەکان و کتێبەکە و (کامەران) و مەدالیایەکەی (جیهانگیر) یادگار بوون لەلای خانمی (وەنەوشە). ژن و پیاوێکی سەرو ریش سپییی نوورانی بە بەرگی سپییەوە سەفەری حەجی شارباژێر و ئاسمان پێکەوە گرێ دەدەن و هەرگیز ناگەڕێنەوە. دیارە هۆکاری ئەم سەفەرە دەگەڕێتەوە بۆ گەڕان بە دوای حەقیقەت و ئازادیدا. هەڵبەتە (مخۆل شەلەنگ) لە بارودۆخ و رەوشی سیاسی ئەو سەردەمە ناڕازی بووە و وەك (پیاوانی ئەشکەوت) بڕیاری سەفەرکردن و راکردنیان لە واقیعی خوێناوی کردووە و ئەو رێگایەیان هەڵبژاردووە.

دیارە زۆر جار راکردن لە جەنگ و شەڕ وەك کرانەوەی درزێکی بچووکی دەرگایەکە بە رووی تاریکاییەکی نەبڕاوەدا. هەڵبەتە (مخۆل) زۆر لەوە وردتر بیری لەوە کردۆتەوە و کارەکانی خۆی باش ئەژمار کردووە، دەنا پێچانەوەی چەند پریاسکەیەك و لەبەرکردنی بەرگی سپی کە چەند ناسراوێك ئەو راستییەیان لای (وەنەوشە) درکاندبوو، ئەوە کارێکی دژوارە و سەفەرێکی خەیاڵییە. رەنگە لەو کاتەی (مخۆل شەلەنگ) و (دولبەر داود) لە سنووری یاساغ دابوون، سەربازە عەرەبە دڕندەکانی رژێم گوللەبارانیان کردبن و تەرمەکانیان سووتاندبێتن ، یان کەوتوونەتە ناو زەوییە

www.mukiryani.com

مینرێژکراوەکان و پارچەپارچە بوون و بوونەتە تۆز و غوبار. یان لەو ناوچـانەدا لـە ئەشـکەوتێکدا وەك دوو مرۆڤی سەرەتایی وەك دوو مرۆڤی شێوە نیاندەرتاڵی لە سفرەوە دەست دەکەنەوە بە ژیـان و دوور لە شارستانییەتی مرۆڤ دەژین! یان لە یەکەم هـەنگاوی سـەفەرەکەوە دەرگایـەکی نهێنیـی ئاسمانیان کردۆتەوە و بە پەیژەیەکی خەیاڵییدا بەرەو عەرشی خـودا سـەرکەوتوون و لـە فـیردەوس پشوویان داوە. دروست نازانین، بەڵام ئەوان دیار نەمان و سەفەریان کرد. سەفەر بە مانای مـردن و ژیان هەردوو بەرجەستەن و تەواو دیار نییە کامیان زاڵە بەسەر ئەوەی دیکەدا مرۆڤی سـەفەرکردو وەك جەستەیەکی بێ روح وەهایە و هیچ کات خاوەنی روحی خۆی نییە و لەهەر جێگایەك بێت بـە روحی ئەوێ دەژی و روحی خۆی شتێکی غاییە و دوورە لە جەستەی. سەفەرکردن بۆ هەر کەنارێك بۆ هەر کیشوەرێك راکردنە لە خود، راکردنە لە ناخی خود، گەڕانەوەیە بۆ حەقیقـەتێکی شـاراوەی نەبینراو. هەڵاتن گەمەیەکی ئەبەدییە و بە درێژایی مێژوو مرۆڤ لـە هەنـدێك شـتی مەعنـەوی و حەقیقی و خەیاڵی هەڵدێت، هەڵاتن شەڕعیەتدانە بە هەبوونی کەناری دیکە! بۆ خۆشەویسـتی بـۆ نزیکبوونەوە لە لێوارەکانی جوانی و رووناکی. هـەڵاتن بـەرەو ئاسمـان راکردنـە لـە هەسـارەیەکی خوێناوی و گەڕانەوەیە بۆ ماناکانی دیکەی مرۆڤ! گەڕانەوەیە بە دوای دەنگی دیکـەدا، شـێوەزاری دیکە، شێوەی دیکە، شەڕاب و ترێی دی، هەنگوینی دیکە کە هیچـیان لـە شـێوە حەقیقیەکـەی هـەرێمی خـۆت ناچـێت. گەڕانــەوەی (مخـۆل شـەلەنگ) و (دولبـەر غـولام) بـۆ نـاو رەزەکـان، شەڕعیەتدانە بەوەی تەنیا میوە و خاکی بێ ئاو شایەنی ئەوەن مرۆڤ کڕنۆشـیان بـۆ ببـات نـەوەك شارستانییەت. رەنگە راکردنی (شەلەنگ) و (دولبەر) راکردن بوویێت لەو هەموو تەنە ئەندازەییـە دەستکردانەی دەستی مرۆڤ. زۆر جاران راکردن لە شێوەی رێك و ئەندازەیی دەستی مرۆڤ وەك پـرد و جادە و ستوونی کارەبا و شۆستە و کورسی و ئوتۆمبێل و چی و چی گەڕانەوەیە بۆ سـەرەتاکانی مانای مرۆڤ و لە گوشاری دەروونی رزگارت دەکات.

بە هەرحاڵ بەو شێوەیە تراژیدیایـەکی دیکـە لـە ژیـانی (وەنەوشـە)دا رووی دا و تـاڵاوێکی وەهایان پێ نۆشی، کە بۆ مـاوەی مانگێـك تاکـە وشـەیەکی نەدرکانـد و گوڵـەکانی لـە رەنگـی وەنەوشەییەوە بەرەو رەش چوون و درزێکی دیکە کەوتە روحیەوە و ریکۆردی دیکە بۆ سەر (کتێبە وەنەوشەییە)کە زیاد کراو، قەوارەی بەرەو گەورەبوون چوو. ئەو کتێبە وەك دەریا وا بووە و هەر پـڕ نەبووە لە زانیاری و سەیر و سەمەرەکانی دنیا. بەم شێوەیە (وەنەوشە) و (ریحانە بارام) و (جـانو و جواناو) لەسەر رەوتی ژیان مانەوە و لە سەردەمێکی جەنگاویدا لە شـاری (سـێوان) درێـژەیان بـە ژیان دا و ململانێیان لەگەڵ تۆپ و خومپارەکانی ئێـران و عێـراق دەکـرد و دەژیـان و بەیانییـەك

www.mukiryani.com

(وەنەوشە) و (کامەرانی وەنەوشــە) ئــاوی گوڵــەکانیان دەدا و پەیکــەرەکانیان خــاوێن دەکــردەوە. بەیانییەکی بەهاریی جوان بوو چۆلەکەکان دەیانجریواند، گوڵەکان بە شێوەیەکی نائاســایی دەمیــان کردبووەوە و قاقا پێ دەکەنین و عەتریان بە حەوشەکەدا دەپژاند. (وەنەوشە) بە جلێکی رەشەوە بــە دۆلکەیەکەوە ئاوی گوڵەکانی دەدا (ڕیحانە بارام) بەرماڵی دەچنی و جار جار فرمێسکی دەســڕییەوە و یادی رۆژانی رابردووی دەکردەوە. دەنگی تەقینەوە لە هەموو لایەکــەوە دەهــات و دنیــای کــاول دەکرد خومپارە و تۆپ و هاوەن و مووشەکەکانی بەرەی شەڕکەران لەناو کۆڵان و ماڵ و ســەربان و مزگەوتەکانی شاری (سێوان) دەکەوتنە خوار و شاریان یەکپارچە کاول دەکرد. (وەنەوشــە) دەســتی (کامەرانی) دەگرت و لەگەڵ (ڕیحانە)خان رایان دەکردە ژێــر زەمینەکــەیان و خۆیــان لــە تۆپبــاران دەپاراست شەڕو گرمەی فڕۆکە لە هەموو لایەکــەوە نەعرەتــەیان دەکێشــا. خــەڵك رایانــدەکرد و خۆیان لە ژێر زەمین و سەردابەکاندا دەشاردەوە. شەڕ بــەردەوام دەبــوو، گوڵــەکان و پەیکــەرەکانی (جیهانگیر) لە حەوشەکەدا سنگیان بۆ تۆپ و فڕۆکــە کردبــۆوە نەدەترســان. (ڕیحانــە بــارام) هــەر دەگریا و دەکڕوزایەوە و دەترسا و هاواری دەکرد و دەیگوت: (خودایــە لــە جــەنگ بمانپارێزیــت... خودایە بەشەڕەفەوە بمانکوژیت). دواجار شەڕ یەخەی بە هەمووان دەگرت و شــاری کــاول دەکــرد. شارێکی سەیر بوو. سەدان جار کاول دەبوو، بەڵام هــەر زوو نــوێ دەبــۆوە بــەر لــەوجارەی کــە بــۆ هەمیشــە شــەهید کــرا و هــەرگیز زینــدوو نــەبووەوە و بــۆ هەمیشــە خــاپوور کــرا، خــەڵك زوو دیوارەکانیان دروست دەکردەوە، گوڵەکان دار هەنارە سووڕە عەیارەکان زوو سەوز دەبوونەوە، بــەڵام لە رۆژێکی بەهاریدا بــۆ یــەکجاری روحیــان کــوژرا و بــۆ ئەبــەد ماڵاواییــان کــرد و نەگەڕانــەوە.

(وەنەوشە) کتێبە وەنەوشەییەکەی هەر بەدەستتەوە بووە و ریکۆرد و داتای نوێی تێــدا نووســیوە و بە چرکە دەستی لێ خافڵ نەکردووە. بە گوتەی (جانۆ سەرحەد)ی پووری (کامەران)، کە لە ئێــران لە یەکێك لە کەمپەکان نیشتەجێ دەبن، زانیاریی دیکە زیاد دەکرێت بۆ کتێبەکە، لــەو ماوەیــەدا شەڕی قورس لەنێوان پاسدارانی ئێران و سەربازانی رژێمی سەدام روو دەدات، پێشمەرگەکانی حزبە کوردستانییەکان ئەو هەلانــە دەقۆزنــەوە و زۆر گــورزی گورچــکبڕ لــە هێزەکــانی رژێــم دەدەن و هەندێك سەرکەوتن بەدەست دەهێنن. پاسدارانی ئێران دێنە نێو قووڵایی خــاکی عێــراق و (شــاری سێوان) داگیر دەکەن. خــەڵك لــە شــاردا قــەتیس دەمێــنن، ئــەوەی دەتوانیــت را دەکــات بــەرەو شارەکانی دیکە و گوندە سنوورییەکان، ئەوەیش لە توانایدا نییە لــە شــاردا، لــە ژێرزەمینەکانــدا خۆیان حەشار دەدەن، هێزەکانی پێشمەرگە دڵنەوایی خەڵك دەکەن، بەوەی هیچ شتێکی ئــەوتۆ روو نادات. بەوەش ئەو روحە لە خەڵکدا دەچێنن کەس لە شار هەڵنەیــەت و خــەریکی ژیــانی خۆیــان

www.mukiryani.com

دەبنەوە. بەهەر شێوەیەك بێت ڕووداوەکان بەو شێوەیە تێدەپەڕن، ئەگەرچی پـازداران لـە هەنـدێك قۆڵەوە پاشەکشە دەکەن، بەڵام ڕژێمی (سەدام) بە دڕندانـەترین شـێوە شـارەکە گـەمارۆ دەدات و بەبێ گوێدانە هیچ بەهایەکی مرۆڤانە بۆردوومـانی شـار دەکـات و کارەسـات دەخولقێنێـت، بـە کۆمەکی هەندێك خزمی خۆی (وەنەوشە) و خانـەوادەی (سـەرحەد) لـە یـەکێك لـە خانووەکـانی ناوەندی شار بە کۆمەڵ خۆیـان حەشـار دەدەن، ڕێگـای دەربـازبوون زۆر زەحمـەت دەبێـت. ناچـار چاوەڕوانی دەرفەتێك دەکەن. (وەنەوشـە) ملوانکەکـەی (جیهـانگیر) دەکاتـە ملـی (کامـەران) و یەکێك لە ئینجانە گوڵە (وەنەوشـەییەکان) لـە چـاکەتێکەوە دەئاڵێنێـت. کتێبـە وەنەوشـەییەکە دەکاتە ناو جانتایەك و لەلای خۆی دەیانپارێزێت، دەزانێـت ڕووداوێکـی نائاسـایی بەڕێوەیـە. دوو شت زۆر گرنگن لەلای و هەمیشە پاراستوونی، دوو شتی تاقانە، کە لـە (دولبـەر داود غـولام) و (مخۆل شەلەنگ) بەجێ مابن و نیشـانەی زینـدووی خانەوادەکـەیانن، ئـەو دوو شـتەیش ئینجانـە گوڵەکان و کتێبە وەنەوشەییەکە بوون. هەر بۆیە زۆری هەوڵ دابوو، بە چـاکی بیانپارێزبێـت و لـە فەوتان ڕزگاریان بکات. زانیبووی تەنیا خۆی دەتوانێت لە زمانی ئەو گوڵە (وەنەوشەییە) سـەیرانە بگات. بە گوێرەی نووسراوەکانی سەر کتێبـە وەنەوشـەییەکە، لـەو زەمـانی جـەنگ و خوێنـەدا، (وەنەوشە) ڕۆژانە قسەی لەگەڵ گوڵەکاندا کردووە و گـوێی لـە سـەدا و گۆرانییـەکانیان گرتـووە. ئەوانە گوڵی ئاسایی نـەبوون. شـێوازیان زیندوویـەتی تێـدا بـووە، سـەردەمەکان تێپـەڕ بـوون، ئەمانەش بەردەوام بوون لە ژیان! چەندین سەردەمیان بڕیووە و ژیانیـان لەبەرزیـدا بـووە و بۆنیـان جوانیی بە ڕوحی مرۆڤ بەخشیوە. هیچ کات لەوە دوو دڵ مەبە کاتێك گوڵێـك بـۆت پێـدەکێنێت، ئەوە سیحر و ئەفسانە نییە، ڕاستییە و لە کاتی مەستیی مرۆڤدا زۆر جـار گـوڵ قسـە دەکـات و گۆرانی دەبێژێت و سەما دەکات و ئارەق دەردەدات.

پاراستنی چوار شت کاری خانەوادەی وەنەوشە بووە، (پەیکەری جینـا)، (ئینجانەیـەك گـوڵ) (کتێبە وەنەوشـەییەکە)، (مەدالیاکـەی جیهـانگیر)، ئەمانـە بەڵگـەی مێـژوویی و بـەرزی ئـەو خانەوادەیە بوون، لەو دەمەی کە کاتیوشاو و خومپارەکان دەکەونە ناو شاری (سێوان)، (وەنەوشـە) و (جانۆ سەرحەد) پەیکەری جینا لـە چـەند قـەدێك نـایلۆن دەپێچـن و جـوان قیاسـەی دەدەن و شەتەکی دەدەن و بە گوریسێکی بەن کە (ڕیحانە بـارام) دروسـتی کـردووە، شـۆڕی دەکەنـەوە نـاو بیرەکە کە دە مەترێك قووڵ دەبێت. ئـیتر تـەواو لـەوە دڵنیـا دەبـن کـە لەوێـدا لـەناو ناچـێت و دەمێنێتەوە، هەر بۆیە سەری بیرەکـە دەنێنـەوە. لـە ڕاسـتییدا چـەند پەیکـەرێکی دیکـە لـەناو حەوشەکەدا هـەبووە، بـەڵام ئـەوان تـەنیا توانویانـە ئەمـەیان ڕزگـار بکـەن، چـونکە گـرنگترین

www.mukiryani.com

یادگارییەك بووە لەنێوان (وەنەوشــە) و (جیهــانگیر)دا، پــەیمانی خۆشەویســتییان لــەو پەیکــەرەوە دروست کردبوو. بەو شێوەیە هەڵدێن و روو دەکەنەوە رێژ زەمینەکەی مــاڵی خزمەکــەیان و لــەوێ دەمێننەوە. شەڕ هــەر دێــت و بــەردەوام دەبێــت فڕۆکــەکان شــار بۆردوومــان دەکــەن، ماڵــەکان دەسووتێنن درەختەکان دەکەون. مرۆڤ پارچە پارچە دەبێت و منداڵان لەنێوان دیوارەکانــدا ســەریان پان دەبێتەوە. ئوتومبێل بڵێسە دەســێنن و دەتەقنــەوە. دیمــەنی شــەڕلێدراوی شــار لــە باســکردن نایەت. دنیا رەش دادەگیرسێت، دووکەڵ و بۆنی سووتانی نــایلۆن و بــارووت و ئــادەمیزاد و شــت، کاولکاری دەخەنە بەرچاو. ئەوەی لەو شارەدا رووی دا دواتر بووە ســەردێڕی تاوانــە نامرۆییــەکانی دنیا و دیکتاتۆریان بە دنیا ناساند و وێنەی دیکتاتۆریان لەسەر ئاســتی دنیــا بــە شــێوەیەکی زۆر ناشرین نەخشاند. لەو کاتەدا دەنگی ئەوە هەبوو کە رژێم چەکێکی نائاسایی بە شاری (سێوان)ــدا دەکات و شار دەخنکێنێت. (وەنەوشە) بانگی (ڕیحانە بارام) دەکات و دەڵێــت: (خــانم بــۆنی ســێو کاسی کردووم، بۆنی سێو دێت... ئێوە هەست ناکەن)؟ دەمودەست (ڕیحانە بــارام) بــەلادا دێــت و دەکەوێت. (وەنەوشە)، (کامەران) و جانتاکەی دەخاتە بندەستی و بەرەو دەرەوە رادەکــات. (جــانۆ سەرحەد) و منداڵەکــەی و مێردەکــەی رادەکــەن بــەدوای (وەنەوشــە)دا و خۆیــان دەگەیننــە نــاو ئوتۆمبێلەکەی مێردەکەی (جانۆ). کاتێك چەند پارچە خاولییەکی تەڕ دەدەن بــە دەموچــاوییاندا و بە کۆڵانەکانی (شاری سێوان)دا رەت دەبن، دیمەنی قیامەت دەبینن. منــداڵ و ژن و پیــاو و پــیر و تەیر و چۆلەکە لەسەر جادەکان گیان دەدەن و کەوتوون. لەو کاتەدا کەس نەیتوانیوە کــەس رزگــار بکات. هەر کەسەو ئازا بووە و خۆی رزگار کردووە. تەمێکی سپی بەشێوەی هــەور بەســەر شــاردا خۆی مەڵاس داوە، لە هەمان کاتدا خومپارە و تۆپ بە هەزاران کەوتوونەتــە نــاو شــار و هــەزاران کەسیان شەهید و بریندار کردووە.

دیمەنی کەوتن و مردنی بە کۆمەڵی خەڵك شتێك بووە وەسف نەکراوە. هەندێك جەســتەیان تــا سەر ئێسقان دارزاوە و هەنگاویان ناوە هەندێك بەقەدەر دوو کەس ئاوساون و تەقیون. هەنــدێك بــە پێکەنینەوە بەسەر شەقامەکاندا رایان کردووە، هەندێك بە گریانەوە چاوەکانیان ســڕیوە و هەنــدێك دەستییان گرتووە بە دەمیانەوە و بە دیوارەکاندا خۆیان هەڵپەساردووە. هەندێك بە پشــتا کــەوتوون و لە خەونێکی قووڵدا بوون. دیمەنی قیامەت بوو هەزاران کەس بە کۆمەڵ و تــاك تــاك لەمبــەر و بەری جادەکان کەوتوون و وەك پەیکەرەکانی (جیهانگیر) رەق و نەبزۆك وەســتاون. دیمــەنی پیاوێــك کە خۆی داوە بەسەر منداڵە ساوەکەیدا، تاکو نــەمرێت، لەبــەر ئــەوەی تاقانــە کــوڕی بــووە دوای هەشت کچان، دیمەنی کەوتنی ژنێك کە منداڵەکەی لە ســکیدا دەجووڵایــەوە بــەردی دەتاوانــدەوە،

www.mukiryani.com

ئەوان هەر چۆنێك بێت بە پەلەپرووزێ و بە نەخۆشی لە شار دەرچوون و بەرەو ناوچە سنوورییەکانی ئێران رایان کردووە. لەمبەر و ئەوبەری جادەکاندا لەناو مێرگ و کانیاوەکاندا سەدان ئادەمیزاد و ئاژەڵی مردوو هەبوون، چەندین سەیارە بە یەکیاندا دادە و جامی ئوتومبێلەکان سوورِ بوون لە خوێندا. ئەمان بە نیوە مردوویی لە سای چەند خاولیەکی تەڕەوە، هەر چۆنێك بێت دوای چەند سەعاتێك رێگەبڕین، دەگەنە ناوچە سنوورییەکان. چەند سەد مەترێك بەر لە گەیشتنیان ئوتۆمبێلەکەیان لە کار دەکەوێت. ناچار دادەبەزن و بەپێیان دەڕۆن. هەندێك جار (وەنەوشە) لەبەر نەخۆشی و ماندوویتی دەیەوێت جانتاکەی و ئینجانە گوڵەکە فڕێ بدات، بەڵام دواجار تاو دەداتە خۆی و پاشگەز دەبێتەوە و فڕێیان نادات و بیر دەکاتەوە کە ژیانی ئەو بریتییە لەو ئینجانە گوڵە و ئەو کتێبە، هەر بۆیە بە شەل و شەکەتی ملی رێ دەگرێت و، دوای (جانۆ سەرحەد) و (سەیوان شاهۆ) دەکەوێت و لە سنوور دەپەڕنەوە و، لەوێ هێزەکانی سنووری ئێران پێشوازییان لێ دەکەن و بەپەلە دەیانخەنە ناو کەمپێکی پزیشکی و برینەکانیان تیمار دەکرێت. لەوێ بە هەزاران کەس بریندار و سووتاو دەبینن هاوار و زەنای ژنان و منداڵانی سووتاو دەگاتە عەرشی خودا، لەبەر سەختی برینەکانی جەستەی (وەنەوشە) لەژێر گوشاری هەناسە تونگیدا دەمرێت ئای لەو مردنە جوانە بێدەنگەی کە روح بەرەو ئاسمان دەفڕێت ئەو بە پێکەنینەوە باوەش بۆ مەرگ دەکاتەوە و دەنگییکی خیزە خیز بەر لە مردن هەندێ قسە دەکات و داوا لە (جانۆ) دەکات بە ئەمانەتەوە بیان پارێزێت ئەو ئاخاوتنانەی (وەنەوشە) بەر لە مەرگ دەیان کات دواتر وەك شێوە (وەسێتنامە)یەکیان لێدێت و لە دوو توێی کتێبەکەدا هەڵدەگیرێن دیارە من لەبەرژەوەندی (وەنەوشە)وە دواتر وەك بەشێکی ئەم پرۆژەیەی خۆم دەیانخەمە روو، بەڵام سەرەتا دەمەوێت ئەوەتان بیر بخەمەوە کە مەدالیا و کتێبەکە و ئینجانەیەك لە گوڵە سیحراوییەکانی لەو سەرزەمینە زیندوو دەبنەوە و دووبارە باوەش بەژیاندا دەکەنەوە، دیارە پوورەکەی دیکەی (کامەران) کە ناوی (جوناو سەرحەد) دەبێت بە گازی کیمیاوی و بوونی (سێو) لە شاری (سێوان) خنکاون لەگەڵ خانەوادەکەیدا سەدان خزم و کەسیان لەدەست دا یەکەمین کەسیان کە بەرگەی بۆنی سێوی نەگرت و خوێن لە دەموچاوەکانی هات (ڕیحانە بارام) بوو.

کارەساتی کوشندە بە ژیانیاندا تێپەڕی، بەڵام بە کولەمەرگی و دەردی سەری و نەداری لە یەکێك لە کەمپەکانی وڵاتی ئێران (کامەرانی وەنەوشە) لەگەڵ ماڵی پووری (جانۆ سەرحەد) و (سەیوان شاهۆ) و منداڵەکەیان دەژین کوڕەکەی پووری ناوی (ڕاجۆ سەیوان) بووە و هەرزەکار بووە

www.mukiryani.com

و خزمەتی زۆری (کامەرانی وەنەوشە) کردووە و کۆمەکی زۆری بە دایکی واتە (جانۆ سەرحەد) کردووە لە ریکۆرد کردنی رووداو گۆڕانکاری نویێ بۆ ناو (کتێبە وەنەوشەییەکە) و دەست خەتی ئەو دیارە و لە زۆر شوێندا ناوی (ڕاجۆ سەیوان) هەیە و ئاماژە بەوە دەکات کە کۆمەکی نووسینی زۆرشتی تایبەت بە ژیانیانی کردووە و یەکێکە لەوانەی پایەیەکی راوەستاوی ئەو کتێبەیە و کاری جوانی ئەنجام داوە زۆر باسی گوڵەکان و ژیانیان لە غوربەت دەکات و لە دەستنووسەکاندا ئازار و ئەشکەنجەی ژیانیان بە روونی بەرچاو دەکەوێت باسی گەورەبوونی (کامەران) دەکات و نهێنی سیحری چاوی و بۆنی گوڵەکان دەخاتە ناو باسەکانەوە بەهەر حاڵ دەبێت ژیانیان چۆن درێژەی کێشابێت؟ لە وڵاتێکی ئیسلامیدا لەناو کولتوورێکی جیاواز و رۆژهەڵاتیدا رووداوی دیکە دێتە ژیانیانەوە با لێرەدا راوەستم و وچانێك بدەم دواتر دەگەڕێمەوە سەر زنجیرەی باسەکان.

www.mukiryani.com

١١

(گۆرانی وتن نەگبەتیە)

ناوەندی ساڵی ٢٠٠٣

کەش و سەقای دنیا مامناوەند بوو من لە پێشەوەی ئوتۆمبێلەکەی (سەهەندی بایز ئاغا) بووم (کامەرانی وەنەوشە) لە دواوە سوار ببوو هەرسێکمان جلی رەشمان لەبەر کردبوو (سەهەندی بایز ئاغا) بە باشی زانی بوو پیاسەیەکی ئێوارە بکەین بە نێو (پارکی ئاشتی)دا، خرەی درەختە بڵندەکان و خورەی ئاوی فوارەکان دەروونی ئادەمیزادیان هێور دەکردەوە هەر بۆیە بریار بوو کە بچینە پارك و ئێوارە لە شارۆچکەی گاورەکان نان بخۆین و خۆمان مەست بکەین زەمانی دوای جەنگ و کەوتنی پەیکەری دیکتاتۆر شتێکی دڵخۆش کەر بوو، ئاواتی هەموو مرۆڤێك بوو رۆژێك لە رۆژان دیکتاتۆر بەسەر شۆری ببینن ئاخر زەلیلن ئەو مرۆڤانەی لەسەرزەمینێك بژین یەکێك لە هەرە جەللادەکان حوکمی بکات، مایەی ئەوە بوو خۆتی بۆ مەست بکەیت، ئەو کاتەی لە شاشەکانی تەلەفزیۆنەوە بە بەرچاوی هەموو دنیاوە پەیکەرە بروونزیەکەی دیکتاتۆر رووخێنرا و خەڵك لە کەیف و شایی بەردەوام بوون، هەموومان چاوەروانی گۆرانی گەورەمان دەکرد، وامان هەست دەکرد ئیدی فیردەوس بەسەرماندا دەکەوێت و لەناو بۆنی عەتر و سەوسەنی بەهەشت تەژی دەبین لە شیعر و هەموومان سەماو سەرگەرمی خۆمان دەکەین، (سەهەند) دەنگی رادیۆکەی بڵند دەکرد و گۆرانی (حەسەن زیرەك) پەخش دەکرا شار یەك پارچە ئاڵ و واڵا دەینواند هەستم دەکرد، خەڵکی بە باڵ دەفرین و لە فرین ماندوو نەدەبوون هەموو بە بەرگی کوردییەوە نوقڵ و چکلێتیان بە ئاسماندا هەڵدەدا ماوەی مانگێك بوو پەیکەری دیکتاتۆر رووخێنرا بوو پایتەختی عێراق لە دەستی بەرەی هاوپەیمانیدا بوو، لەم لاو لەولاوە تانك و زرێپۆشی ئەمریکایی بەناو شاردا دەگەران سەربازەکان چاویلکەی گەورەی رەشیان لەچاو کرد بوو لوولەی چەکەکانیان بەهەر چوار لادا دەسووراند، بە هەموو نەعرەتەی خۆی هاواری دەکرد (بژی ئازدی) (کامەران) دەیدایە قاقای پێکەنین و دەیگوت: (سەهەندی برام، خۆ یەخسیری سەردەمی رۆمانییە کۆنەکان نیت؟ تۆ هەمیشە ئازاد بوویت و بە ئازادیش گەورە دەبیت و ئازادیش دەچریت) من لە خەیاڵی ئەوەدا بوو

www.mukiryani.com

داخۆ دیکتاتۆر لە چی جێگایەك خۆی حەشارداوە هێشتا ترس بە تەواوی نەڕەویوویــەوە، هــەر لــە خەیاڵدا بووم و بیرم لە زۆرشت دەکردەوە.

سەردەمێکی درێژ بوو وڵات لەوپەڕی بێ توانایدا بوو، خەڵکی زۆر وڵاتیان بــەجێ هێشتبوو، خەڵکی زۆر لە پێناوی هیچدا لە خوێنی خۆیانــدا گــەوزابوون، مــن لــەناو بازنەیەکدا دەسووڕامەوە و بەردەوام دەهاتمەوە سەر خاڵی دەست پێکردنــی ســەرەتا و دەسووڕامەوە و نەدەگەیشتمە هیچ راستییەك (سەهەندی بایز ئاغا)، خەیاڵاتی پچڕاندم کاتێك وتی (شاپووری خەزان چییە لەسەر گەڵا زەردەکانی خەزانی خۆت لــە ســەفەری کێهان دنیا بوویت؟، ئەتو لە خەیاڵی دنیای درەختــە رووتەڵەکانــدا بــووی یــاخود لــە رەشەبادا بۆ هەورە خەوتووەکان شوناسی خۆت دەگەڕایت؟) راچڵەکیم و وتم (لە گەڕان بە دوای ئاســەواری وڵاتێکــدا بــووم کــە لانکــەی ژیانــە و لانکــەی مردنیشــە، هــەر سەرزەمینێك مردن و ژیان لەبەرەی جەنگدا نــەبن ئــەوە ســەرزەمین نییــە و ســەرابە) (کامەرانی وەنەوشە) وتی (لە کتێبێکدا کەبە نرخێکی بێ پایان کڕیم و ئێستا لــەناو کتێبخانە بچکۆلەکەمدایە و دەگەڕێتەوە بۆ ســەردەمانێکی زۆر دێــرین و بــە زمــانی عەرەبی نووسراوە و باسی شەڕی سەردەمی رۆمانییەکان دەکات کە دەکەوێتــە نێــوان دوو بەرەی جەنگەوە و داوای راگرتنی شەڕیان لێ دەکات و دەڵێت شەڕ راگرن... جــا گوێ بگرن با کەمێك لە چیرۆکی ئەو کچە ئازایەتان بۆ بکەم، بەڕاســت نموونــەی ئــەو جۆرە ژنانە لە دنیادا کەمە، بەڵام وجوودیان هەیە و لە هەر هەرێمێکدا هەن.) ئاوڕم دایەوە و وتم (پەلە مەکە براکەم وا هەست دەکــەم، چــیرۆکێکی زۆر بــەهێزبێت، هــەر شتێك تۆ باسی بکەیت و لەبەرگی کتێبێکدا بە دوایدا بگەڕێیت بێ حیکمەت نییە و سەرســام دەبــین بــە بینینــی) (ســەهەند) قســەکەی لــە دەمــی مــن ســەندەوە و بــە زەردەخەنەیەکی هێمنەوە وتی (شاپوور راست دەکات، ئێســتا دەگەینــە پــارك لــەوێ دادەنیشین ئاو هەوای خۆش و سازە لەوێ قسەی زۆر دەکەین لەمەڕ دنیا، هەندێك شتی گرنگ هەیە لەسەر ژیانی خۆم و تازە روویان داوە حــەز دەکــەم بۆتــانی بــاس بکــەم، چونکە سیقەی تەواوم لەسەر ئێوەیە، ئێوە دوو هاوڕێن لۆ من کە بتــوانم پشــتان پــێ ببەستم راستە من برام نییە بەس بە خودای لە برا زیاترن لۆ من لەبەر ئەوە هــیچ لــە ئێوە ناشارمەوە و ئەوەی ئەمڕۆ روویدا ســەر لەبــەیانی هــەمووتان لــۆ بــاس دەکــەم) گەیشتینە پــارك و لــە شــوێنێکی تایبەتــدا ئۆتۆمبێلەکــەمان راگرتــوو لــە دەرگــای

www.mukiryani.com

سەرەکییەوە رۆیشتینە نێو پارك (کامەرانی وەنەوشە) دەستییکی برد بۆ زنجیرە زیوەکەی ملی کە پلێتێکی زیوی وەك مەدالیا پێوە هەڵواسرا بوو بە وردی هەندێك شتی لێ نووسرا بوو من باش نەمبینی بەر لەو رۆژە هیچ کات ئەو مەدالیایەم نەبینیبوو لە ملی (کامەران)دا وام هەست دەکرد تازە دەستی کەوتبێت یاخود کڕیبێتی لە مەدالیای سەربازە ئەمریکاییەکان دەچوو کە لە شەڕی ڤێتنام لە ملیان کرد بوو ئەو ملوانکانەم تەنیا لەو فلیمانەدا بینیبوو کە باسی شەڕی ڤێتنامیان دەکرد و پاش سووتان و پارچە پارچەبوونی سەربازەکان دەبرایەوە بۆ کەسوکاریان وەك نیشانەی شەهیدبوونی کوڕ یان مێردەکانیان یان باوکیان ئیدی ئەوە دوا شتێك بوو کە لە سەربازەکان دەمایەوە بە هەرحاڵ ئەو رۆژە بۆیە ئەو مەدالیایەم بینی لەبەر ئەوەی کامەران دوو قۆپچەی کراسەکەی کردبۆیەوە، بەڵام رۆژنانی رابردوو هەموو قۆپچەکانی تا قورگی دادەخست، هەروەها گوڵێکی وەنەوشەیی لە یەخەی کراسەکەی قایم کرد بوو، ئەوە عادەتی هەمیشەیی بوو لە جەنگ و ئاهەنگ و ئاشتی و کۆبوونەوە و وانەدا ئەم گوڵەی لە یەخەی دەدا بۆنێکی گولەکەی سەرسنگی خۆی کرد و ئاوڕی بۆ ئێمە دایەوە ئەو لەسەرپەڕەوە رێی دەکرد بە شێنەیی بە نێو گۆڕەپانەکانی باخچەکەدا پیاسەمان دەکرد (سەهەند بایز) دەستی کرد بە گیرفانیدا و تەزبیحێکی قەزوانی ئەبڵەقی دەرهاورد و دەنك دەنك دەیژمارد من بێ خەم دەستم خستە پشت سمتم و هێدی هێدی دەڕۆیشتم.

لەنێو سەدان جۆر گوڵدا رێمان کرد سەدان جۆر بۆنی جیاوازمان هەڵمژی دەستمان بەر هەزاران جۆر پەپوولە کەوت کە یەکەم جار بوو لەو شێوە پەپوولانە ببینین بەر لە جەنگ هیچ جۆرێك پەپوولە بەسەر گوڵەکاندا نەدەفڕی، لە زەمانی جەنگدا گوڵەکانیش لەناوخونچەکاندا نە دەهاتنە دەر پەپوولەکان لە قۆزاخەکانیاندا لە سووری مت بووندا بوون چەندین جۆر نەخشی پەپوولەمان بەدی کرد هەندێك لە پەپوولەکان پیت و حەرفی بابردوو لەسەر باڵەکانیان بڵاو ببوونەوە کە ئاماژەیان بە ئازادی دەدا رەنگی ئاسمان شینێکی تۆخی دەنواند گوورزە تیشکێکی رەنگاورەنگ دەکەوتنە سەر سەرمان هەستم دەکرد لە گیرفاننەکانمان تیشك هەڵدەقوڵێ تاك و تەرا خەڵك پیاسەیان دەکرد لەنێو پارك و هەموو تێیان دەڕوانین، نموونەی چەند کوڕ و کچێکی ئاشقمان لێرە و لەوێ دەدی باوەشیان بە یەکدا کردبوو رامووسانیان دەکرد و شەرمیان لە کەس نەدەکرد و ناو

www.mukiryani.com

دەمی یەکتریان دەمژی لەو ئێوارە پرتەقاڵیەدا تیشك لە ئێمە دەچۆڕایە خوارەوە ئاشقەکان بە شەرمەوە لە ئێمەیان دەڕوانی، بەڵام یەکدیان بەر نەدەدا و بێ ترس ئاوێزانی یەکتر دەبوون.

ئەو پارکە یەك پارچە پڕ ببوو لە کۆتر و قومری و بە ئاسماندا بێ شـوومار چۆلەکە دەفـڕین و دەیان جریواند هێشتا ماوەیەکی زۆری مابوو خۆر ئاوا بێـت لەسـەر مێزێکـی کلاسـیکی لـە دار دروست کراو کۆبووینەوە و بە چوار دەوریا هەرسـێکمان دانیشـتین سـێبەری درەختـە زەیتوونەکـە دەکەوتە سەر مێز و چوار دەورمان و درێژ دەبوویەوە بۆ چەند مەترێك ئـەولا خۆمانـەوە، فـوارەی ئاوی پارکەکە لە پشتمانەوە دەنگی خوڕە خوڕی دەهات و هاژە هاژێکی مۆسیقا ئامێزی دروسـت دەکرد لەنێوان درزی گەڵانەکانەوە رەنگی پرتەقاڵی خۆر بە نێو بەرزی فوارەکـەدا تێدەپـەڕی و وەك ئاوێزە رەنگەکانی خۆری شیتەڵ دەکرد و دەکەوتە سەر سـەرمان وتم ((سـەهەندی بـایز ئاغـا) بـە راستی دەنگت گەلێك خۆشە بەر لەوەی باسی قسەکانی ئەمڕۆت بکەی، بـەر لـەوەی (کامـەرانی وەنەوشە) باسی، چیرۆکەکەی بکات دەبێت گۆرانییەکی (مەزهەری خالقی)مان بـۆ بڵێیـت مـن و (کامەران) حەزمان لێیە گوێ بیستی دەنگت بین (بووکی ئازادی) بڵێ باشە براکەم).

دەستی کرد بە پێکەنین و وتی (بە چاوان بۆتان دەڵێم ئەمڕۆ دڵم زۆر خۆشە، ئـەوەی لـە دڵمـدا بوو سەردەمێکە و چەند جارێك سەرە مقەستێکم لۆ باس کردونە ئەمڕۆ سەری گـرت، بـەڵام مـن بەو رادەیە دەنگم خۆش نییە، گۆرانی بڵێم من هەر لە منداڵییەوە حەزم لە گۆرانی کردووە، خەڵك هەموو دەڵێن گۆرانی بڵێ میوانمان هاتبێت باوکم وتویەتی گۆرانییەکیان لۆ بڵێ شـەرمم نـەکردووە و وتوومە هەموو خەڵك دەڵێن دەنگت گەلێك خۆشە، بەڵام هەست ناکەم وابێت بە هـەرحاڵ لۆتـان دەڵێم) دەستی کرد بە گۆرانی وتن لەگەڵ خوڕەی ئاوەکەدا سەدایەکیان دروست کرد هەرچی خـەڵك هەبوو لـە پـارك لێمـان کۆبوونـەوە تەنانـەت پاسـەوانەکانی پـارك و باخەوانـەکانیش بـە پـاچ و خاکەنازەوە هاتنە سەیرمان، ئاشقە سەر مەستەکانی ئێواران دوو دوو دەست لە ملی یەك کەوتنـە سەما کردن و هەموو چوونە هەوای خۆیانەوە چ دەنگێیك چۆلەکەکان لەسـەر چڵ کۆترەکـان بـە ئاسمانەوە هەموو مات بوون بە دەنگییکی سافی پاکژی هەسـت بزوێنـی ورووژێنـەر دەیچـریکاند دەنگە ژێیەکانی وەك ژێی کەمان دەیان قیژاند سەدایەکی دەرکرد من و (کامەران) چـاوەکانمان پـڕ بوون لە فرمێسك و تێر گریاین چ دەنگییك! وای مەست کردم ئاگام لەوە نەمابوو کە خـەڵکانێکی زۆر لە چوار دەورمان کۆبوونەتەوە چاوەکانم نووقاند و لەگەڵ سەدای ئەودا چوومە دنیایەکی دیکە.

لەودیو بینایییەمەوە دنیایەکی دیکەم دەبینی هەسـتم بـە وجـوودی فەزایـەکی دیکـە دەکـرد دنیایەکی تەواو جیاواز، مرۆڤم دەبینی بە روتی رێیـان دەکـرد کچـان عـەورەتیان رووت دەکـرد و

www.mukiryani.com

هاواریان دەکرد منداڵان بە ئاشکرا مەمکی کچ و ژنیان دەمژی و شیریان دەخوار دەمودەست وام هەست دەکرد ئەمە ڕۆژی قیامەتە، چاوەکانم کردەوە خۆر وردە وردە لەگەل نزیک دەبووە، (سەهەند) بەردەوام بوو لە گۆرانی و دەیچریکاند هەندێك لە دێڕەکانی دووبارە و سێ بارە دەکردەوە، تەماشام کرد یەکێك لە باخەوانە بەرگ پرتەقاڵییەکانی (پارك) خۆی دابوو بەسەر خاکە نازەکەیدا و هۆن هۆن دەگریا، نەم دەزانی بۆچی دەگری دیمەنی کچ و کوڕێکی ئاشق لە دووررا سەرنجیان راکێشا ئاویزانی یەك ببوون و دەمیان لەنێو دەمی یەکتردا بوو شەرمیان لە پاسەوانەکانی نێو پارك نەدەکرد و ئاوێزان دەبوون رادەموسان (سەهەند) دەستی دەجوولاند و سەری دەلەقاند، (کامەرانی وەنەوشە) گوڵەکەی سەر سنگی با دەداو، هەناسەی قووڵی هەڵدەکێشا، گۆرانی هەر بەردەوام بوو، کەرنەڤاڵی سەمای خەڵك و مەلە لانەوازەکانی ئێواران بەردەوام بوو، لەو کاتەی کۆتا وشەی گۆرانییەکەی وت، ئێمە بە شێوەیەکی نا سروشتی مات دەبووین و تێکڕا دەماین خەڵك دایە چەپڵە لێدان (سەهەند) شەرمی دەکرد و سەری دادەنەواند، کچان و کوڕان و باخەوان و خەڵکی پیادە هاواریان دەکرد و دەیان گوت (ئافەرین، ئافەرین، بۆ ئەو دەنگە خۆشەت بە راستی مەستت کردین) لە هەموو لایەکەوە هاڕەی چەپڵە دەهات زۆربەی ئەو خەڵکە داوای ئەوەیان دەکرد کە رەسمیان لەگەل بگرن، ئەوان لە چاوانیاندا ژیان و جوانی دەبینرا و ئێمەیان بەفریشتە دەزانی گوێم لێ بوو کچێك بە دەنگییکی نزم وتی (سێ کوڕی زۆر سەیرن لە هەموو شتێکدا لە یەك دەچن، جوانییەکەیان بێ ئەندازەیە) ئەگەرچی من و (کامەرانی وەنەوشە) گۆرانیبێژ نەبووین، بەڵام هاوڕێی (سەهەند) بووین لە هەموو لایەکەوە خەڵك دەهات و فلاشیان دەدا و وێنەیان لەگەڵ دەگرتین وەك ئەوەی، لە ئاسمانێکی دیکەوە دابەزیبین، کچان و کوڕان تەوقەیان لەگەڵ دەکردین وەك ئەوەی ئێمە فریادرەسی ئەوان بین و ئازادیمان بۆیان هێنا بێت، بەڵام، لەسەردەمی جەنگدا ئەوەی دڵی خەڵك خۆش بکات ئەوە فریادرەسە لەبەر ئەوەی کەلێنێك لە رۆشنایی لەناو مرۆڤدا نامێنێت لەسەردەمی جەنگدا.

من جار جار سەرنجی (کامەرانی وەنەوشە)م دەدا زۆر بێدەنگ دەردەکەوت لێم پرسی و وتم (کوڕە وەنەوشەییەکە، بۆ وا بێدەنگ دەتبینم، تۆ لە رۆژی وەهادا دەبێت، دنیا بە شێوەیەکی دیکە ببینیت دەبێت زیاد لە خەڵکی ئاسایی رەفتاری جودا بکەین، ئێمە تۆ بە مامۆستایەکی بلیمەتی خۆمان دەزانین) بە کەمێك زەردەخەنە و سنگی کراسەکەی چاك کرد و دەمی کردەوە ددانە سپییە ئەڵماسیەکانی لە ژێر خۆرئاوابوونی ئێوارەدا دەبریسکانەوە تاڵێك قژی هاتبووە سەر ناوچەوانی بە پەنجە لای داو وتی (ئەم جۆرە ئازادییانە، خەم لەگەڵ خۆیان دەهێنن، روحی جەللادمان تیا

www.mukiryani.com

دروست دەکەن و دواتر بە شوێن ماتریاڵدا وێڵ دەبین، ئەو ماتریالانەی مرۆڤ شەڕیان لەسەر دەکات، ئێمە هەمیشە دژی ئەو ماتریالانە بووین کە دەبنە مایەی سەر ئێشە بۆ مرۆڤ، مرۆڤ خۆی بۆ خۆی ماتریالێکی بۆگەنە و دنیاش بۆگەن دەکات، دڵنیام ئەوەی لە کۆندا رووی داوە بەردەوام لە سەدەکانی داهاتوودا دووبارە دەبنەوە، چونکە مرۆڤ هەر چییەك بێت لە جوانی مانای خۆی تێناگات هاوکێشەکانی ژیانی خۆی تا هاوسەنگ دەکات و تەوازنی ژیان ناشرین دەکات، سەیری مێژوو بکە لە کوشتن زیاتر هیچ لە هەگبەی مرۆڤدا نەبووە لە جەنگەکانی جیهانی یەکەم و دووهەمەوە بگرە تا ئێستا ملیارەها مرۆڤ کوژراون بە چەکی جودا جودا، ئایا شارستانییەت ئاوها دەبێت؟ دەبوو مرۆڤ بیر لە شتی جدی تر بکاتەوە نەوەك جەنگ، راستە من بە رووکەش کەمێك ئاسوودەم، بەڵام ئەمە ناکاتە ئەوەی من رازیم لەم جۆرە ژیانەی لەسەر ئەم زەمینە پیادە دەکرێت) کەمێك وەستا و چاوەکانی پڕ بوون لە ئاو، ئەو کاتە هێدی هێدی خۆر ئاوا ببوو دنیا تاریك داهاتبوو گڵۆپەکانی پارك کەوتبوونە کار، خەڵکی بە جێیان هێشتبووین و گەڕابوونەوە ناو ماڵەکانی خۆیان، (سەهەند) دەیگوت: (کامەرانی برام باسی چیرۆکەکەمان بۆ بکە... ئەوەی لەناو ئوتۆمبێلەکەمدا... باست کرد و وتت تەواوی دەکەم بۆتان ئێستا کاتی ئەوەیە، ئەو چیرۆکەمان بۆ باس بکەی، دواتر منیش نهێنییەکانی ژیانمتان بۆ باس دەکەم).

پلووتارخ مێژوونووسی کۆنی یۆنان و رۆمانییەکان باسی دیرۆك دەکات، بەم شێوەیە دەستی کرد بە باس کردنی چیرۆکەکەی بە وتەی خۆی زۆر کاریگەری هەبووە لەسەری، لەم جۆرەڕووداوە لە ژیانی مرۆڤایەتیدا زۆر دووبارە بۆتەوە کامەران گوتی (ئەو وێنەیە زۆر جوانە لەلام نموونەیەکە بۆ ئافرەتی ئازاو سەربەرز، من هەمیشە ئەو وێنەیە ژیانم بیر دەخاتەوە لە مانای ئافرەت تێ دەگەم، جەنگ ئافرەت لەناو دەبات و ژیان دەکوژێت وەك چۆن منیان کوشت و بێبەشیان کردم، لە هەست کردن بە ئافرەت) درێژەی بە گێڕانەوەکانیدا و دەیگوت: (یەکێك لە مێژوونووسە دێرینەکان (پلووتارخ) لە ساڵی ٤٦ ی زاین ژیاوە تەمەنی هەشتا و یەك ساڵ بووە و دواتر کۆچی دوایی کردووە یەکێکە لە مێژوونووسە دێرینەکانی یۆنان ژیان نامەی کەسەکانی نووسیوە کتێب و دەستنووسەکانی بەڵگەی مەزنی مێژووین، من یەکێك لەو کۆپیە عەرەبیانەم دەستکەوتووە کە باس لە نووسین و ژیانی ئەم پیاوە دێرینەی مێژوو دەکەن لە یەکێك لە خانەوادەکانی یۆنان هاتۆتە دنیاوە باسی لاقەکردنی ئافرەتانی خێڵی (سابین) دەکات، رەنگە ئێوە تەواو لەم ئاخاوتنانەم تێ نەگەن، بەڵام وردە وردە بە کورتی بۆتان باس دەکەم) هەردووکمان من و (سەهەند) وتمان (بەردەوام بە، گوێمان راگرتووە) ئەویش دەیگوت: (نەتەوەی (سابین) یەکێك بوون لە هەرە خێڵە کۆنەکانی

www.mukiryani.com

ئەو کاتەی وڵاتی (ئیتاڵیا)ی ئێستا ئەوان لەو ناوچانەدا ژیاون، بەڵام ڕۆژێك لە ئاهەنگێکدا ئابروویان دەبرێت و لەلایەن پاشایەکی ڕۆمیەوە (ئافرەتانی سابین) دەست بەسەر دەکرێن و لاقەیان دەکرێت جا با بۆتان باس بکەم ئەمە چۆن روویدا لە کتێبەکەی (پلووتارخ)دا هاتووە بەم شێوەیەیە (لەسەر زەوی (ئەلبا لۆنگا) ڕۆمانییەکان ژیاون و ئەنجوومەنی پیرانیان هەبووە و پاشایان هەبووە، ئەمە بە پێی ئەفسانە کۆنەکانی ڕۆمان پاشایەکیان هەبووە بە ناوی (کۆمتیا کۆریتا) دواتر بەرنامەڕێژی زیاتریان کردووە و دامەزراوتر بوون، بەر لە دروست کردنی ئیمپراتۆرییەتی ڕۆمان لەناوچەی (ئەلبا لۆنگا) ژیاون پاشایەکیان هەبوو بە ناوی (ئەنیاس) تاکە کەسێکە کە کوڕی (ڤینۆس) بووە و لە شەڕی (تەڕوادە)دا رزگاری بووە و لەو ناوچەیە ژیاوە نەوەکانی (ئەنیاس) درێژەیان بە ژیان داوە لەناوچەکانی (ئەلبا لۆنگا) (ئەمیلۆس) کوڕی (ئەنیاس) پاشای (ئەلبا لۆنگا) بووە، جا سەیری ئەم ڕووداوانە بکەن (نومیتەر) برای (ئەمیلۆس) دەبێت براکەی لەسەر حوکم دەخات و خۆی دەچیتە جێگاکەی، (ڤیستاڵ) کچی (ئەمیلۆس) دەبێت کە لەلایەن مامی واتە (نومیتەر) سزا دەدرێت بەوەی کە نابێت منداڵی ببێت لەبەر ئەوەی منداڵەکانی ئەو دەسەڵات لەم وەرنەگرنەوە، بەڵام (ڤیستاڵ) دوو کوڕی دەبێت لە ساڵی ٧٧١ پ. ز. ئەو کاتە لە زیندان دەبێت چونکە مامی زیندانی کردووە.

باوکی ئەو دوو کوڕە ناوی (مارس) دەبێت خودای شەڕ لەلای ڕۆمانییە کۆنەکان ئەمانە ئەفسانەی کۆنی ڕۆمانین، بەڵام ئەفسانە وا بەستەی ژیانی مرۆڤەکانی بووە و دەبێت هەر بێت، کاتێك (نومیتەر) دەزانێت (ڤیستاڵ) دوو کوڕی بووە، کوڕەکانی لێدەسێنێت و فەرمان دەکات کە هەردووکیان بخاتە ناو ئاوی ڕووبارێکەوە، پاش ئەوەی هەردوو کوڕەکە (ڕۆمیلۆس و ڕیمۆس) فڕێ دەداتە ناو ئاوی ڕووبار بە فەرمانی ئاسمان ئەو دوو منداڵە نامرن و کەناری ئاو دەگرن و لە ڕۆخی زەوییەکی سەوز دەگیرسێنەوە، لەو کاتەدا گورگێکی مێنەیی تینوو دێت ئاو بخواتەوە، بە دەنگی منداڵەکان بە ئاگا دێتەوە و بە ددانەکانی هەردوو منداڵەکە هەڵدەگرێتەوە و منداڵەکانیش شیری گورگە مێنیکە دەخۆن دواتر پیاوێك بە ڕێکەوت ئەو دوو منداڵە بە گورگەکە دەبینێت، ناوی ئەو پیاوە(فاوستاڵ) بووە هەردوو منداڵەکە دەخاتە نێو کڵاوەکەیی و بە دیاری دەیاندات بە خێزانەکەی و ئەوانیش ئەو دوو منداڵە بە خێو دەکەن و گەورەیان دەکەن و دواتر لە ساڵی ٧٥٣ ز (ڕۆمیلۆس) دەبێتە یەکەم پاشای ڕۆم و ئیمپراتۆرییەتی ڕۆم دروست دەکات، بەڵام (ڕیمۆس) لەگەڵ (ڕۆمیلۆس) دەبێتە شەڕیان لەسەر ناونانی ئەو شارەی بە نیازن بنیادی بنێن هەر یەکەیان دەیەوێت ناوی شارەکە ناوی خۆی بێت، بەڵام پێشبڕکێی یەك دەکەن و (ڕۆمیلۆس) دەیباتەوە هەندێك دەڵێن

www.mukiryani.com

(ڕیمۆس) لە پێشبڕکێیەکدا براوە بووە و (ڕۆمیلۆس) کوشتوویەتی بە هەرحاڵ (ڕۆمیلۆس) یەکەم شاری (ڕۆم) بنیات دەنێت بە شێوەیەکی زۆر جوان و بە بینای گەورە و ناوازە شار دروست دەکەن هەڵبەتە پێویستی بەسەرباز و سوپا دەبێت هەر بۆیە لەبەر کەمی سەربازی ڕۆمی (ڕۆمیلۆس) پلانێك ساز دەکات لەربارەی خەڵکی (سابین) تا ئافرەتەکانیان شوو بە پیاوانی ڕۆمی بکەن، بەڵام ئەوان داواکەیان ڕەت دەکەنەوە، ناچار (ڕۆمیلۆس) هەموویان بۆ ئاهەنگ یان بلّێین کەرنەڤاڵی (نیبتۆن) بانگێشت دەکات، خێڵی (سابین) لە چەند ناوچەیەك ژیاون لە دەوروبەری (ئیتاڵیا)ی ئێستا لەبەر ئەوەی سوپای (ڕۆمیلۆس) کەمن و پێویستیان بە نەوەیەکی نوێ دەبێت لەبەر کەمی ئافرەت ناچار پەنا بۆ (سابین)ەکان دەبەن، دوای ئەوەی هەموو خێڵی (سابین) تێکڕا دێن بۆ کەرنەڤاڵەکە پیاو ژن و منداڵ دێن و دەبینن شارێکی نوێ بە ناوی (ڕۆم) دروست کراوە سەرسام دەبن بەوەی کەوا زوو ئەم شارە بنیات نراوە بینای گەورە و منارە و قەڵا و قادرمە و چەندین شتی دیکە لەوێ (ڕۆمیلۆس) ئامادە دەبێت دیارە پێشتر پلانەکەی بە پیاوەکانی ڕاگەیاند بوو ئاماژە بەوە دەدات کە دەست بەکار بن ئەوانیش بە ئاماژەکەی (ڕۆمیلۆس) دەست بەکار دەکەن و لە پیاوەکانی (سابین) دەدەن و زۆریان لێ دەکوژن و هەموو ژنەکانیان دەگرن و هەر سەربازە و دانەیەك دەگرێت و لاقەی دەکات ئافرەتانی (سابین) ناسك و جوان بوون هەندێکیان بە دیاری دەدرێن بە ئەندامانی پیرانی ڕۆم و بەم شێوەیە کەرنەڤاڵەکە کۆتایی دێت و شەڕەفی (سابین) دەشکێنرێت.

وەك لە وێنەکەدا دیارە کە من لەناو یەکێك لە کتێبەکانمدا هەڵم گرتووە ئافرەتێکی سپیپۆش لەنێوان شەڕکەراندا دەست ڕادەگرێت و داوای ئاشتی دەکات ئافرەتانی (سابین) هەموو ڕووت کراونەتەوە و دەستدرێژیان کراوەتە سەر زۆربەیان بەباوەشی سەربازەکانی (ڕۆم)ەوەن ئەم وێنەیە کە باسی ئەو کەرنەڤاڵە دەکات لە ساڵی ١٧٩٩ ز لە لایەن (جاکۆس لویس داڤیدس)ەوە دروست کراوە وێنەکێشی بە ناوبانگی کلاسیکی فەڕەنسی بووە، بە هەرحاڵ ئەوەی لەو شەڕەدا ڕزگاری دەبێت دواتر لەناو سوپایەکی تردا دامەزراو دەبێت و بەسەرکردایەتی پاشایەکی (سابین)ی بە ناوی (تاتیوس) هێرش دەکەنە سەر (ڕۆم) و شارەکە داگیر دەکەن و ئافرەتانی (سابین) ڕزگار دەکەن، بەڵام (ڕۆمیلۆس) بە شێوەیەکی دیبلۆماسی کێشەکە حەل دەکات و بڕیار دەدات دەست بەرداری کورسییەکەی بێت بۆ (تاتیوس) بە مەرجێك ژن و ژنخوازی لەنێوانیاندا پەرە بسێنێتەوە.

بەم شێوەیە بوو، بەڵام ئەوەی جێگای سەر سووڕمانە ئەویە کە مرۆڤی ئەو سەردەمە مرۆڤی سەرەتایی بوون و ئەوندە سیاسی ئیشیان کردووە شەیتانئاسا بوون، زۆر شێوەکار وێنەی ئەو

www.mukiryani.com

کەرنەڤاڵەیان کێشاوە وەك (نیکۆلاس پۆسین) و (جۆهان هینریك) و (جۆن لیچ)، بەڵام لای من وێنەکەی (داڤیوس) لە هەموویان جوانتر و قەشەنگ ترە، ئەو وێنەیە هەڵدەگرم و جوانترین شتە لەلام یەکێکە لەو شتانە ئەرشیڤم کردون و دەیان پارێزم، ژیان لە هەموو کاتێکدا لە ململانێدایە مرۆڤ هەر لەسەرەتای دروستبوونی ئەم سەرزەمینەوە بە دەوری شەڕ و جەنگدا سووڕاوەتەوە ئێستاش جەنگ پانتاییەکی بێ شوماری داگیر کردووە، براکانم ئەوە چیرۆکەکە بوو کە بۆم گێڕانەوە راستە من مێژوونووس نیم، بەڵام ناتوانین پشت لە مێژووی مرۆڤ بکەین مرۆڤ تا لە رابردوو نەڕوانێت ناتوانێت داهاتوو وێنە بکات.

دەستی گرت بە ناوچەوانییەوە و کەمێك لەسەر مێزەکە راما و دووبارە وتی (سەیرترین شتێك کە مرۆڤ فێری ببێت هونەری کوشتنە) زۆر بە دەوری کوشتندا دەسووڕایەوە هەمیشە گلەیی لە مرۆڤ هەبوو، وا قسەی دەکردو وەك لەودیو سنووری مرۆڤاکانەوە گفتوگۆ بکات بە شێوەی فریشتەیەك جودا لە ئادەمی قسەی دەکرد، من هەروام هەست دەکرد کە ئەو ئادەمی نییە و جیاوازە لە مرۆڤ هەموو ململانێکانی ئەو لە پێناوی جوانی مرۆڤدا بوو، بەردەوام بە دوای ریگایەکدا دەگەڕا کە جوانی بۆ مرۆڤ بگەڕێنێتەوە، هەمیشە دەیگوت: (سەروەری مرۆڤ ئەو کاتە دێتە بەرهەم کە پشت لە حەزەکانی خۆی بکات و لە خەمی مرۆڤاکانی دیکەدا بێت، ئەگەر ئەم هاوکێشەیە بەم شێوەیە بێت هەموو کەسێك دڵسۆزی بەرانبەرەکەی بێت ئیدی کەس نامێنێت دێوانەی سەر شەقامەکان بێت) شەوێکی سەیرمان بەڕێ کرد، مانگ بە ئاسمانەوە دەبریسکایەوە دنیا رووناك دەینواند وام هەست دەکرد لەسەر تەختەی شانۆیەك نمایش دەکەین و روناکی دنیا هەموو بۆ ئێمە دانراوە، سێ پیاو گفتوگۆمان دەکرد لەسەر رەوڕەوەی ژیانی مرۆڤ لەسەر جەنگ و ئەشق لەسەر ئەفسانە و راستی لەسەر کۆتر و گوڵ لەسەر ئەستێرە و دەریا لەسەرزەمین و بەهەشت و... چی و چی... کات تێدەپەڕی و ئێمە هەر لە قسەکردن بەردەوام بووین، (سەهەند) دەیگوت: (براکانم، نۆرەمە... قسە بکەم... ها ها ها... نۆرەی منە...) هەستم دەکرد کارێکی گرنگی ئەنجام داوە و دەیەوێت بۆمان باس بکات، بەر لەو شەوە چەند جارێك سەرە داوێکی بۆ باس کردبووین، بەڵام ئەنجامێکی وەهای نەبوو تەواو لە مەبەستی تێ بگەین... بە هەرحاڵ بەم شێوەیە دەستی بە وتەکانی کرد، کەمێك خۆی قنج کردەوە و ویقاری خۆی لەژێر نووری مانگ دا پیشان داین (براینە ئێوە ناوی (ئاروین)تان بیستووە؟) من تەماشای (کامەرانی وەنەوشە)م دەکرد ئەویش چاوە بریقەدارە تەڕەکانی بڕیبووە من بە ئاماژەکانماندا دیار بوو کە ئەو ناوەمان بیستووە، وتی (ها... ها... ها، چەند جارێك هەروا هەندێك شتم لۆتان باس کردووە لەربارەی ئەو کیژە)...

www.mukiryani.com

یەکسەر بیرم کەوتەوە ئەو کچە ئەوەیە کە شەوێك لەگەڵ (کامەرانی وەنەوشە) پێکەوە لە بەشی ناوخۆیی باسیان دەکرد.

(کامەرانی وەنەوشە) دەستی دەکرد بە قسە کردن و دەیگوت: (سەهەند ئەو کچەی لە کۆلێژی ئەدەبیات دەیخوێنت، ئەوەی خەیاڵی تۆی بردووە، ئەو کەسەیە وانییە؟) لە وەڵامدا (سەهەند) گوتی (بەڵێ... بۆ خۆیەتی... یەکەم جار بە سەردانێك چوومە ئەوەێندەر بینیم، نیگامان تێکەڵاوی یەکدی بوو) درێژەی بە قسەکانی دا ئێمەش بە شەوقەوە گوێمان بۆ قسەکانی گرتبوو، جوانترین مرۆڤ و گەورەترین کەس ئەوەیە، لە کاتی وتووێژی کەسێکدا بێ وچان گوێی بۆ بگرن ئەوە جوانترین رەوشتی مرۆڤە، ناخۆشترین شت ئەوەیە کە قسە بکەیت و بەرانبەرەکەت گوێت لێ رانەگرێت وەك ئەوە وایە، بە درێژایی رۆژ کرێکاری بکەیت و سەر لە ئێوارە خاوەن کار بڵێت سبەی پارەکەت دەدەمێ، بە هەرحاڵ ئەو لەبەر ئەو هۆیە ئێمەی بە برای خۆی دەزانی چونکە بەردەوام پشتیوانی بووین و گوێمان لە وتەکانی دەگرت، (سەهەندی بایز ئاغا) بەردەوام دەبوو لە قسە کردن و دەیگوت: (ئەمڕۆ ئاهەنگێك لە کۆلێژی ئەدەبیات رێخرا بەبۆنەی ئازادبوونی عێراق لە دیکتاتۆریەت بە رێکەوت، هاوڕێیەکم گەیاندە ئەوێ بە ئوتۆمبێلەکەم هەر بۆیە ئەمڕۆ نەمتوانی سەر لە بەیانی ئێوە ببینم، هاوڕێکەم تکای لێکردم کە بچم لەگەڵی، لە راستییدا نەم توانی دڵی بشکێنم و بە هاوڕێیەتی ئەو زۆر کەشخە خۆمان گۆڕی بوو، چووینە ناو ئاهەنگەکەوە و لەسەر دوو کورسی لەلایەك دانیشتین، تیپی مۆسیقا کەوتە کار و ئاهەنگ دەستی پێکرد هاوڕێکەم کە ناوی (شالاو ئیحسان)ە و ماڵیان لە نزیك ماڵی ئێمەیە خوێندکاری ئەو کۆلێژەیە لە بەشی شوێنەواردەخوێنێت بە هەندێك لە هاوڕێکانی خۆی ناساندم و بە شەوق و پێکەنینەوە خۆم پێدەناساندن، ئەو وەك کوڕێکی دەنگخۆش ناوبانگی منی بیستیبوو لەناو کۆڵان و گەڕەك سەردەمانی منداڵییمان، راست قسە بکەم تەنانەت دەیزانی کە من لەلای هەندێك مامۆستای تایبەت وانەی مەقاماتی کوردی و حەیران فێر بووم بۆیە وەك هونەرمەندێکی مەزن منی بەوان ناساند وای لێکردین دەنگۆی ئەوەی بڵاو کردەوە کە کوڕێکی دەنگخۆش لێرە ئامادەیە و خوێندکاری ئەندازیارییە و گۆرانی زۆر خۆش دەپچڕێت.

هاوڕێکەم واتە (شالاو ئیحسان) دەستییك جلی کوردی رەنگی خۆڵەمێشی لەبەردا بوو تەزبیحێکی گەورەی بە دەستتەوە بوو، کوڕێکی زۆر قۆز و جوانی کۆلێژەکەی خۆیان بوو، لەبەر جوانییەکەی چەندین هاوڕێی کیژی هەبوو، لەگەڵ ئەوەی کە کوڕێکی کەشخەی وەك من لەوێ بووم هەموو بە دەوری (شالاو)دا دەهاتن و دەچوون و بزەیان بۆ من دەکرد، پاش ئیستێك لە

www.mukiryani.com

دووررا لە سووچێك چاوم کەوتە سەر کیژێك زۆر جوان بوو کیژێکی سپی پێستی چاو سەوزی قژ لوول کە لە (هۆلیا ئەفشەر)ی تورك دەچوو تەنوورەیەکی رەشی کورتی لەبەردا بوو لەگەڵ بۆدییەکی سەوز پرچی بڵاو کردبوویەوە پرچی زەرد وەك تەلاّ دەبریسکایەوە کاتێك رووتر تەماشام کرد زانیم ئەمە ئەو کیژەیە کە بەر لە ماوەیەك بۆ یەکەم جار لێرە بە سەردان هاتبووم و بینیم دیتم ئەویش بە هەمان شێوە سەیرم دەکات، یەکسەر خورپەیەك بە دڵم دا هاتوو رەنگم بۆ تاوێك تێك چوو دیتم (شالاّو) دەستی دا بە شانمدا و وتی (سەهەندی بوولبول، ئەوە چییە؟ بۆ رەنگت پەڕی چی بووە؟) من سەرەتا ویستم (شالاّو ئیحسان) واهەست نەکات کە شتێکی نائاسایی بەسەر من هاتووە وتم (هیچ نییە) داوای یارمەتی لیّ کردم و وتی (سەهەندی بوولبول) ئێستا دێمەوە) دیتم (شالاّو) رۆیشت بۆ لای سەحنەی تیپی مۆسیقاکە و چپاندی بە گوێی (عەریف)ی ئاهەنگەکەدا و پاش کەمێك گەڕایەوە کن من، من هەر لە کیژەکەم دەڕوانی، تا ئەو کاتە نەم زانیی بوو لە چ بەشێك خوێندکارە و زانیاری وەهام لەسەری نەبوو، (شالاّو) بووتڵێك ئاوی بۆ هێنام و گەڕایەوە و وتی (کەمێك ئاو بخۆوە) کەمێك ئاوم خواردەوە و سەیرم کرد کەوا (ئارووین) لەودیوەوە چاوی لەسەرمە و بەردەوام بۆم دەڕوانێت، بە راستی لەو شارەدا باو بوو، هەر کەسێکی غەریبە سەردانی جێگەیەکی وەهای بکردبایە وەك ئەوە بوو قازێکی شین لەناو کۆمەڵێك قازی سپییدا بەرەلاّ بکەی وەها دیار و نەشاز بووم لەناو خوێندکارە شای کەرەکاندا، ریزی هەڵپەڕکیّ دەستی پیّ کرد و هەموو بە کەیف و خۆشی هەڵپەرکێی کوردیان دەکرد و دەسوورانەوە و سەمایان دەکرد سەرچۆپی بە ئالاّی کوردستان دەگێرا و نەدەکەوتە سەر عەرد، هەموو هەڵدەپەڕین بیّ جیاوازی لەنێوان کورد و تورکمان و عەرەب و مەسیحی و مسوڵمان و کاکەیی و ئێزێدی)، (سەهەند) کەمێك لە قسەکردن وەستا و هەناسەیەکی قووڵی هەڵمژی و تەماشای من و (کامەرانی وەنەوشە)ی دەکرد و دەیگوت: (براکانم... تکایە سەرتان دێشێنم ئەگەر بێزار بوونە، ئەوا ئیدی دەوەستم)... (کامەرانی وەنەوشە) وتی (نا (سەهەندی بوولبول) ئەی دەنگخۆشترین مرۆڤی سەر ئەم زەمینە بەردەوامبە ئێمە بە تاسەوە گویّ دەگرین، ئەوەی لەناو گۆرانی و نۆتەکانی تۆوە دێتە دەر... پڕن لە جوانی و بەهار... قسە بکە مانگە شەو لە ئاسمان بیّ تۆ وەستاوە) (سەهەند) وتی (ها... ها... ها بەلیّ با وابێت، ئیدی بە زۆر (شالاّو) دەستی گرتم و بردمیە ناو هەڵپەڕکیّ کەران و دەستم کرد بە شایی کردن و دوو سووڕ یان زیاتر هەڵپەڕیم و دەستم بەردا و لە جێگای خۆم دانیشتم، براکانم ئەشق لە یەکەم بینینەوە کاری خۆی دەکات ئەو دەمە

www.mukiryani.com

هەستم کرد کە ئەم هاتنەم بە ڕێکەوت نەبووە بۆ ئێرە هەستم کرد قەدەرێکی ئیلاهی پاڵی ناوم و هاتوومە ئەم ئاهەنگە.

ئاهەنگ کاتژمێرێك زیاتر بوو بەردەوام بوو، پشوویەکی کورتیان وەرگرت دیارە خۆتان دەزانن لەو پشوو وەرگرتنەدا دەبێت گۆرانییەکی هێواش بگوترێت و خەڵك بە دانیشتنەوە گوێ بیست بن و هەڵپەڕکێ بووەستێت نەمزانی گوێم لێ بوو عەریفی ئاهەنگ وتی (با ئێستا بوولبولێکی میوان بێت و گۆرانییەکی خۆشتان بۆ بڵێت ئەویش خوێندکارێکی میوانی ئازیزە و ناوی (سەهەندی بوولبول)ە خوێندکاری کۆلێژی ئەندازیارییە و لێرە میوانە با بفەرموویت بۆ سەر شانۆ) وەك ئەوەی دنیام لێ ئاخر بێت بەرچاوم ڕەش داگیرسا و زۆر ترسام، ئاوڕم دایەوە بۆلای (شالاو ئیحسان) دیتم وا پێدەکێنێت کتوپڕ وتم (ئەمە کار بوو تۆ کردت من خۆم ئامادە نەکردووە و ناتوانم گۆرانی بڵێم) وتی (ئەوەی (کازم ساهر) بڵێ دەزانم تۆ باش لێی دەزانیت دەنگت زۆر خۆشە بڕۆ براکەم بڕۆ). براینە، هەر چۆنێك بێت هەڵسامە سەر پێ تازە چارم ناچار بوو شورەیی بوو بۆ خۆم و بۆ هاوڕێکەم ئەگەر نەچم لەلایەك، لە لایەکی دیکە (ئاروین) سەرسام دیار بوو کە منی بینی و هەڵسام بۆ سەر شانۆ، چونکە ئەو تا ئەو دەمە ناوی منی نەبیستبوو و زۆر بە سادەیی تەماشای کردبوو هەرگیز لە بیری ئەوەدا نەبوو کە من دەنگم خۆش بێت، بەڵام وام هەستم دەکرد ئەمە تاقیکردنەوەیەکی باش بێت و بتوانم زیاتر خۆم بخەمە ناو دڵی، ئەو کاتەی کە دەچمە سەر شانۆ دەمزانی کە زۆر بە پەرۆشەوە گوێم بۆ دەگرێت دەبوو هەرچی زوو بوو کارێکی وەها بکەم لە دڵیدا جێگای خۆم بکەمەوە زانیبووم ئەو مەسیحییەو موسوڵمان نییە ئاخر کارێکی دژوار بوو، ڕاست بوو من گۆرانی زۆرم دەزانی و لە هەموو زمانێك چەند نوتفەیەکم لە ناخدا هەبوو، دەشمزانی وتنی گۆرانی بە زمانی عەرەبی بۆ ئەو خۆشترە و ئاسانتر لە ناخی من دەگات و دەچمە دڵیەوە نیگاکانی ئاسایی نەبوون لەسەرم، تەماشایان دەکردم هەموو ئامادەبووان، هەر چۆنێك بێت چوومە سەر شانۆ لە ڕاستییدا من لەوە بە شان و شەوکەت تر بووم کە (ئاروین) چاوەڕوانی دەکرد خۆشبەختانە زۆر بۆشناخ خۆم گۆڕی بوو پرچم بە لادا خستبوو بە شێوەیەکی زۆر جوان بریقەی قۆنەرەکانم سەرنجی زۆریانی ڕاکێشا بوو، من عادەتمە هاوڕێیان زۆر گرنگی بە قۆنەرەکانم دەدەم ئەوەی قۆنەرەکانی بریقەدار و سەرنجڕاکێش نەبێت ناتوانێت بازد بداتە نێو دڵی دڵنەوازەکەیەوە، بە هەر حاڵ چوومە سەر شانۆ و مایکم گرت و خۆم پێیان ناساند) و وتم (خۆشحاڵم بەوەی ئێمە لە ئێستادا ئاهەنگی سەرکەوتن دەگێڕین جیاوازی لەنێوانماندا نییە لە ڕووی نەژاد و ئایین و نەتەوە هەموومان مافێکی مرۆڤانەمان هەیە و لەسەر ئەم خاکە دەژین وەك وتار بێژێك دەردەکەوتم دواتر

www.mukiryani.com

وتم (گۆرانییەکی هونەرمەندی گەورەی عێراقیتان بۆ دەڵێم، بە گوێی مۆسیقارەکانمدا چرپاند کە مۆسیقایەکم بۆ بژەنن لەگەڵ ئاستی دەنگمدا بگونجێت، بە کابرای ئۆرگ ژەنم وت هەوڵ بدات مۆسیقای گۆرانی (انا و لیلی) ی هونەرمەند (کازم ساهر) بژەنێت پاش چەند جارێك لە تایم دانی ئامێرە مۆسیقاییەکان ئاوازی گۆرانییەکەی بە شێوەیەکی زۆر جوان عەزف کرد... ها... ها...) بە پێکەنینێك لە قسەکانی وەستا منیش وتم (سەهەندی بوولبول) (بۆ وەستایت، ئەزانم کات بەرەو درەنگی دەڕوات، بەڵام ئێمە لێرەدا ناجووڵێین تا باسەکەمان بۆ تەواو نەکەیت... زۆر تامەزرۆین تا دوا دێڕ لەگەڵت بین بزانین چی روویدا دواتر) سەیرێکی کاتژمێرەکەی دەستی کرد و دەستی کردەوە بە قسە کردن بە شێوەیەکی زۆر هێمن و لەسەرخۆ (لەو کاتەدا کە چەند چرکەیەك لە مۆسیقا رۆیشت، یەکەم وشەی گۆرانییەکەم گوت، چاوم نوقاند و وام هەست دەکرد کە لەناو باخێکی بێشوومارادام و بە تەنیا گۆرانی بۆ خۆم دەڵێم، دەستم کرد بە گۆرانی وتن و لەناو وشەکاندا تێکەڵاو ببووم، دنیایەکی سەیر لە پێش چاوم بوو، هەستم بە دەنگی مۆسیقا و دەنگی خۆم دەکرد، جگە لە من و مۆسیقاکان هیچ دەنگییکی دیکە وجوودی نەبوو، براینە بڕوام پێ بکەن وام دەزانی کە لەسەرزەمینێکی دیکەم و بە تەنیا گۆرانی بۆ لاواننەوەی گوڵەکان دەڵێم، من بەردەوام دەبووم لە گۆرانی و لەگەڵ مۆسیقادا دەڕۆیشتم و مایکەکەم دەگرت بە دەستمەوە و یاریم بە مایکەکە دەکرد و لە دەستەکانمدا دەملەرزاند و لەسەر مەسرەح دەهاتم و دەچووم وەك مەلێکی لەرزۆك جووڵەی سەیر و سەمەرەم بە خۆم دەخست، ئیدی رۆژ رۆژی من بوو نەدەکرا، دەرفەتی وەها نەقۆزمەوە و بە شێوەی ئەکتەرێکی سینەمایی دەبوو نمایشی خۆم بکەم، ئەوەی هەیە و نییە بە وشە و بە گۆرانی بیگەیەنمە گوێی (ئارووین)، وام هەست دەکرد ئەوە ئیدی هەموو دنیای منە ناچار بووم وا بکەم ئەوە دوا دەرفەتم بوو ئیدی ناچار بووم براینە... بە راستی دەنگم سەدایەکی نەبڕاوەی لە هۆڵەکەدا دروست کردبوو، ئاپۆڕای ئامادەبووان هێند زۆر بوو بۆ ساتێك کە چاوم کردەوە تاکە جێگایەکی بە تاڵم نەدەبینی هەموو ئاهەنگخوازان سەرسام و حەپەساو سەیریان دەکردم... دووبارە دەستم دەکردەوە بە گۆرانی وتن، دەمزانی کە (کازم ساهر) هەواداری زۆری هەیە و زۆرن ئەوانەی بە دیار گۆرانییەکانییەوە مەست و حەپەساو دەبن و دەگرین، ئەو رۆژە رۆژێکی خۆش بوو رۆژی لە گۆڕنانی زۆردارێکی سەرزەمین بوو وەلێ، هەستم دەکرد، هۆن هۆن کچان بەو گۆرانییەی من دەگریان، جار جار چاوم دەکردەوە و دەمڕوانییە جێگاکەی (ئارووین)، بەڵام ئەوەندە قەرەباڵغ بوو تەواو دەموچاوەکانم لە یەکدی جودا نەکردەوە رووناکی زۆرم ئاراستە دەکرا زۆرینەیان فلاش کامێراکانی خوێندکاران بوون چەندین جۆر لە رووناکی و ئینارەش لەسەر

www.mukiryani.com

شانۆ یارییان دەکرد و بـە شـوێن هەنگاوەکانمـدا دەهـاتن و دەچـوون، گـۆرانی درێـژەی کێشـا... براینە... تا دوا وشەم وت، هەستم دەکرد ئەو دەمە دەنگم جودا لە ڕۆژەکانی دیکە کراوەیە و نـەم دەزانی هۆکاری چییە؟، نازانم بۆ مرۆڤ لە کاتی دۆزینەوەی یەکەمین ئەشقی ڕاسـتەقینە ویاسـاغدا هەمیشە کاردانەوەیەکی نائاسایی تێدا ڕوو دەدات کە بەر لەوکاتە مرۆڤ پەی پێنابات، ئەمـە ئـەو ڕاستییە دەسەلمێنێت کە لەناو ناخی هەر مرۆڤێکدا هێزێکـی نائاسـایی و بـێ پایـان هەیـە و بـە شێوەی جیاواز دەردەکەوێت یان بە گۆرانی یان بە هونەر یان بەشەڕ یان بەفڕین یان... یـان، بە هەرحاڵ... ئەوەی کە نەدەکرا و لە ژیانمدا نەدەکرا ئەو ڕۆژە واتە ئەم سـپییدەیە کـراو ئەنجامـدا گۆرانییەکەم تەواو کرد و چاوم کردەوە و سەری ڕێزم دانەواند بۆ ئامادەبووان براینە بڕوام پێ بکـەن بوو بەیەك چەپڵە ڕێزان، لە ژیانمدا چەپڵەی وەهام نەدیتووە بۆ هیچ سەرکردەیەی سیاسی و بۆ هـیچ وتار بێژێکی بوویر لێدرا بێت یەکپارچە دەست بوو دەیدا بە دەستدا وەك ئەوە وا بوو لە ئاسمان بم و لە دیمەنی فڕینی پۆلێکی گەورە لە نەورەس بڕوانم کچانم دەبینی چاوەکانیان دەسڕی و هەڵدەسـتانە سەر پێ و هاواریان دەکرد (ئافەرین ئەی بوولبول)) من کە سەیری (سەهەند)م دەکرد هەنـدێ جـار کەمێك خەمگین دەبینرا و هەندێك جار کەمێك گەشاوەتر بوو هەر بۆیە وتم (سەهەند ئیتر لـەمڕۆ بە دواوە... باشترە پێت بڵێن (سەهەندی بوولبـول) (کامـەرانی وەنەوشـە) کـەمێك بـە ڕامانـەوە دەیگوت: (دەنگت دیاردەیەکی نا سروشتییە بە ڕاستی دەنگە ژێیەکانت لە تار دەچن ئاوازی سـەیر لە قوڕگتدا دروست دەکەی، لە شێوازەکانی مەقامدا تەواو شارەزایت، بە ڕاسـتی توانـای دووبـارە کردنەوەی زۆر گۆرانی نەمرت هەیە وەك ئەوانـەی مامۆسـتا مەزهـەر و مـاملێ و سـەید عـەلی ئەسغەری کوردستانی و عەلی مەردان و تایەر تۆفیـق و مامـە سـێوە و ڕەشـۆڵ ئەمانـە دەنگـی ڕەسەنن تۆ تەواو لەمانەدا تواویتەوە، بە زەردەخەنەیەکی گوماناوییەوە قسـەکانی بـە (کامـەران) دەبڕی و دەیگوت: (ڕاستە من جیاوازم و دەنگم خۆشە، بەڵام دەنگم مایەی نەگبەتی منە زۆر جـار مرۆڤ لە یەکێك لە پێدراوە سروشتیەکانی خۆی وەڕس دەبێت و حەز دەکات لێی هەڵبێت و دەبێتـە بەڵا بۆی وەك جوانی و دەنگخۆشی و زیرەکی و هونەری ناوازە ئەمانە مایەی نەگبەتین مـن حـەزم دەکرد زۆر ئاسایی بوومایە و ئەوها ناسراو نەبوومایە دەنگم وای لێکردوم لە قسە کردنشـیمدا لـە خەڵك هەڵبێم و حەز بکەم دوور بکەومەوە لە ئاوەدانی، بەهرە شتێکی خەتەر ناکە و مرۆڤ دەکاتە ئاسك و سەدان پڵنگی چنگ بە خوێنینی بۆ پەیدا دەبێت) من هەڵمدایە و وتم (سەهەندی بوولبـول بەردەوام بە بزانم دواتر چی ڕوویدا، پاش ئەوەی گۆرانییەکەت تەواو کرد، چی نائاسایی ڕوویدا، لـە چاوەکاندا زۆر شت دەبینم، هەست دەکەم دیاردەیەکی نائاسایی یەخەی پێگرتوویت و چاوەکانی پـڕ

www.mukiryani.com

کردویت لە ئەسرین) دووبارە، دەستی کردەوە بە ئاخاوتن (براینە دوای ئەوەی چەپڵە باران کرام و لەسەر شانۆ دابەزین دەموچاوم ئارەقێکی سارديان دەردابوو بە سەدان کوڕ و کچ تەوقەیان لەگەڵ دەکردم و خۆیان پێ دەناساندم سەدان ستایشی جۆراو جۆرم بیست هەندێك دەیان گوت بە راستی پشتی کازم ساهر ی شکاندووە هەندێك دەیان گوت چریکەی نائاسایی بوو لە سەرو دەنگی مرۆڤی ئاساییەوە بوو سەد حەیف ئەم کوڕە نەبووە بە گۆرانیبێژ هەندێکی دیکە دەیان گوت ئەم کوڕە و ئەندازەیان نەوتووە براینە بڕوام پێ بکەن سەدان کەس بەردەوام داوایان دەکرد وێنەم لەگەڵ بگرن، جار جار هەستم دەکرد هەندێك کوڕی حەسوود خەریك بوون لە داخا دەتەقین، دایم کۆمەڵێك کەسی نابەکام دوژمنایەتی بەهرەداران دەکەن ئەمە هاوکێشەیەکی دنیاییە هەمیشە کەسانی راست بێژ و داهێنەر و بەهرەمەند کەسانێکی حەسوود و بێ بەهرە و مرۆڤ کوژیان لێ پەیدا بووە، هەستم دەکرد، هەندێك چەقۆیان لێ دەسووم، پاش ئەوەی چوومەوە لای (شاڵاو ئیحسان) باوەشی بۆ کردمەووە و وتی (سەهەندی بوولبول بۆ خۆم دەمزانی کەسێکی وەك تۆ لەم دنیایەدا کەمە، گوناه نییە دەنگە ژێیەکانت ئاوا زوو زوو مەقامی ئەوها نەپچڕن، بەڕاستی سەر بەرزت کردم و بەهۆی تۆوە منیش چوومە لووتکە (سەهەند) تۆ فریشتەیەکی ئاسمانیت دەنگییکی زیندووت هەیە و هیچ کات نامرێت، تۆ شایەنی هەموو شتێکی شازیت دەنگت شازە و خۆشت تەواو جوان و ناوازەیت و دڵنیام دڵی هەزاران کیژت پارە پارە کردووە، کێ هەیە کەسێکی وەك تۆی خۆش نەوێت کێ هەیە بە سەدات سەرسام نەبێت من دڵنیام بەم گۆرانییە و بەو هەموو وێنەیەت ناوبانگێکی سەیر پەیدا دەکەی، بە گوێی من دەکەی بەردەوام بە هونەر دروستت دەکات و بەختەوەرت دەکات) دیار بوو ئەو نەیدەزانی من ژانم لە کوێوە سەرچاوەی گرتووە من دەمزانی هونەر بەدبەختم دەکات گۆرانی شەڕابی تاڵم پێ دەنۆشێت براینە من ئەو هەستەم هەیە...)کات زۆر تێپەڕی بوو، هەستم کرد بە تەنیا ئێمە ماوین و لە ژێر نووری مانگە شەودا قسە دەکەین سێ پارچە لە رووناکی سێ بوونەوەری جودا لە شارێکی کۆنی مێژوودا لەنێو پارکێکی چەپەکی شاردا لەسەرزەمینێك کە هێشتا بۆنی خوێنی لێ دەهات بەردەوام لەسەر ژیان و گۆرانی و ئەشق قسەمان دەکرد رووم دەکردە (سەهەندی بایز ئاغا) و (کامەرانی وەنەوشە) و دەیگوت: (سێ جەستە لە ژێر نوورێکدا باسی سەروەرییەکانی مرۆڤ دەکەن. سەیرە ئێستا خەڵکانێك هەن بیر لە بڕینی مۆزەخانەکانی وڵاتی سۆمەر دەکەنەوە بەرنامە دادەڕێژن و چاوەڕوانی سپییدە دەکەن چاوەڕوانی دزینی زانکۆکانی ناوەڕاست و باشووری عێراق دەکەن، لە هەمان کاتدا کەسانێك هەن لە تاریکییدا بە دوای ئەشق و رووناکی کپکراوی مرۆڤدا وێڵن) (کامەران) پتر لە شێوازی وتار

www.mukiryani.com

بێژیدا شارەزا بوو قسەکانی لە دەمی من وەرگرتەوە و وتی (سەفەر کردن بە نێو کووچەکانی ناخی مرۆڤدا سەرگوزشتەی سەیر پەیدا دەکات، هەندێك کەلێنی نەبینراو لەناو خودی مرۆڤدا هەیە کەتەنگ و تاریکە و هیچ جۆرێك لە رووناکی نایگاتیێ تەنیا رووناکی یەك بتوانێت ئەو کەلێنانە پڕ بکاتەوە ئەویش درۆ نەکردنە، ئەگەر درۆ لە مرۆڤ بترازێت ئەوا هەموو ناخی یەك پارچە رۆشن دەبێتەوە، ئەگەر مرۆڤ درۆ لەگەڵ مانایی خۆیدا نەکات هەموو کارەکانی ئاسایی دەڕوات و دەتوانێت سوود لەو هێزە ناوەکییەی ناخی وەربگرێت و بیخاتە خزمەت رەوتی ژیان و رەوڕەوەی ژیانی مرۆڤەکانی دیکەش بگۆڕێت، من ئەگەر درۆ بکەم و بڵێم دەنگی (سەهەند) ناخۆشە ئەوا دوو روح دەخەمە تاریکییەوە ئەو دەمە من لەسەر درۆکردن رادێم و لە راستی هەڵدێم بە راستی ئەستەمە مرۆڤ لە راستی هەڵبێت و بتوانێت داهێنان بکات هەموو داهێنەرەکانی دنیا لە درۆکردن دوور بوون دیارە مەبەستم لە درۆی ئاساییە، چونکە بە جۆرێك لە جۆرەکان هەموومان درۆ دەکەین، بەڵام هەندێك درۆ هەیە ئاساییە و نزیکە لە راستییەوە، بەڵام درۆی گەورە ئەوەیە تامی جوانی بکوژێت و حەز بە هێنانی خوێن بکات) (سەهەند) دەیووت (هەرگیز هەست ناکەم رۆژێك گۆرانی وتن بەختەوەرم بکات، چونکە گۆرانی راکردنە لە ژیان ئەوانەی دەنگی رەسەنن و گۆرانی بۆ خەڵك دەڵێن لە خۆیان هەڵدێن و بەرەو ناخی خەڵك رادەکەن، بەڵام هەندێك دەنگ هەیە بۆ ناو ناخی خۆی رادەکات و حەز بە هەبوونی خۆی و نەبوونی تۆ دەکات) بەردەوام قسەکانی بەم شێوەیە دەکرد، من دەمزانی کە ئەو کوڕە واتە (سەهەند) زۆر رەش بینە و ژیان بۆ ئەو مانایەکی ناکامی هەبوو، هەموو دێڕێکی قسەکانی شێوە بەرز و نزمییەکی سەیری تێدا بوو هەندێك جار قاقای لێدەدا زۆر نا سروشتی دەنگی بەرز و نزم دەکردەوە کە من و (کامەرانی وەنەوشە) تەواو لە وشەکان دەگەیشتین و دەمانزانی زۆر لەوە قووڵتر قسە دەکات کەبتوانین کتوپڕ تەفسیری هەموو دێڕەکانی بکەین.

شەوێکی سەیرمان بەڕێ کرد کات دەڕۆیشت و مانگ لە ئاسمان شوێنی خۆی دەگۆڕی و یاری دەکرد و دەڕۆیشت، دەمودەست (کامەرانی وەنەوشە) وتی (سەهەندی برام، دواتر چی روویدا ئەوەم بۆ باس بکە، سەیرترین شتێك لە دوای گۆرانییەکە روویدا چی بوو؟) دەستییکی بە دەموچاویدا هێنا و چاوی هەڵبڕی و کەمێك زەردەخەنەی کرد و وتی (ئەوەی کە زۆر سەیر بوو روو بدات، زۆر بە ئاسانی روویدا، بڕوا ناکەم لە ژیانمدا رووداوی وەها دووبارە ببێتەوە، براینە خۆی پێ نەگیرا و هاتە بەردەمم و بە دەنگییکی زۆر ناسك بە کوردییەکی نارێك و پێك کە خەڵکی ناکورد لە کورد جیا دەکاتەوە وتی(دەستە خۆش

www.mukiryani.com

عافەرم...) چەند جارێك بە هێواشی لەبەردەمم چەپڵەی لێدا و وتـی (عافـەرم) دەسـتی بـۆ تەوقە کردن راکێشا، من لەوە حەپەساو تـر بـووم کـە بتـوانم هـەروا زوو دەسـتم بـۆ تەوقـە رابکێشم بۆ تاوێك حەپەسا و وەستام لە جێگای خۆم راست بوومەوە دەنگییکی زۆر ناسك کە هیچ کات دەنگی وەهام نەبیستبووە بڕوا بکەن لە دەنگی ئاسـایی سـەرزەمین نەدەچـوو وتـی (عافەرم، دەنگت زۆرە خۆشە، زۆر زۆرە سەرسـامم بـەو دەنگـە جوانـەت) مـن هیچـم پـێ نەدەوترا، تەنیا ئەوەندە نەبێت زەردەخەنەیەکم بۆ کرد و وتم (سپاس) ئێوە دەزانـن مـن کـێ دەڵێم؟ کچە مەسیحییەکە (ئاروین) دەڵێم) مـن سـەیری (کامـەرانی وەنەوشـە)م دەکـرد و حەپەساو بووم و بە شێوەیەکی زۆر نا سروشتی وەك گەڵای دارەکان خامۆش دەبوومـەوە، لـە راستییدا هەستم نەدەکرد لە کۆمەڵگایەکی داخراوی کوردیدا کچە گاورێك بەو شێوە ئاساییە لە کوڕێکی موسوڵمانی کورد بێتە پێشەوە و دەستخۆشی لەوە بکات دەنگی خۆشە و هەست بزوێنە، ئەوە کارێك بوو نامۆ بوو، چونکە هەر خودی خێزانە مەسیحییەکان ئەوەیان پەسـەند نەبوو لەگەڵ کوردە موسوڵمانەکاندا پەیوەندی و هاوسۆزی زۆریان هەبێت، هەمیشە لە کۆلێژ و یانەی کۆلێژەکاندا بە گرووپی جیـاواز جیـاواز دادەنیشـتین و بارسـتەیەکی جودایـان پێـك دەهێنا، بەڵام، ئەم نموونەیەی (سەهەند) باسی دەکرد جیاواز بوو وەك جیاوازی بـەرد لـە ئـاو وەك جیاوازی خۆر لە مانگ.

(سەهەند) رووی بەرەو (کامـەرانی وەنەوشـە) وەردەگێـڕا و بـەردەوام دەیگـوت: (بـەڵێ بـە باڵایەکی بەرز و جووتێك چاوی گەورەی سەوز و پرچێکی زەردی لوولی کراوەوە و بە تەنوورەیـەکی کورتی رەش و بۆدییەکی سەوز لەبەردەممدا وەستا بوو، منیش لە ئاستیدا وەستا بووم براینە بـاڵای هێندێك لە من کەمتر بوو چاوە سەوزە ئەفسووناوییەکانی بڕیبووە چاوم و تێیـدەڕوانیم، لام سـەیر بوو کە تەماشای دەوروبەری خۆم کرد دەمبینی زۆرینـەی خـەڵك تەماشـای مـن دەکـەن دیمـەنی هەندێك کوڕی حەسوود جوان وەك رۆژی روون دیار بوو کە بە ئاشکرا پەست و بـێ نەزاکەتانـە لـە دەرفەتی خراپدا بوون بۆم، لـە راسـتییدا (ئـاروین) یـەکێك بـوو لـە هـەرە جوانـەکانی کۆلێـژی ئەدەبیات، بەشی شوێنەوار ناسی، سەرەتا هەستم کرد جوانی وەها نموونەی کەمە، براینە بڕوام پـێ بکەن من سەرسام تر بووم لەوەی بتوانم لە ئاستی بەرز و نزمی سەدایدا خۆم رابگرم پـاش سـەرنج دانێکی زیاتر وتی (کاك سەهەند خۆشحاڵم بەوەی بتناسم من ناوم (ئاروین ئیسحاق سلێوە)یە لـە بەشی شوێنەوار لە قۆناغی یەکەم دەخوێنم هیوادارم یەکدی ببینینـەوە) ئەوەنـدەی وت و تەوقـەی لەگەڵ کردم نەرمترین دەسـتییك تـا ئێسـتا تەوقـەم لەگـەڵ کردبێـت ئـەو بـوو پەنجـەی درێـژی

www.mukiryani.com

شمشالئاسای سپی ناسك بێ زبری و گرێ نەرم کـەمێك شـێدار بـە راسـتی سـەیر بـوو ڕۆیشـت و هەنگاوی ورد وردی دەنا تەقەی قۆنەرە بن بەرزەکانی لە گوێچکەمدا دەزرینگێتەوە بە شێوەی ئەو کیژانەی لە نمایشی جلوبەرگ ئیش دەکەن بە لەنجە و لارێکی سیحراوی ڕۆیشت لە دووررا چـاوم لێ بوو کوڕێکی جل سپی چاو زەقی کەمێك ریشنی قژ لوول زۆر ناحەزانە تەماشـای دەکـردم، تـەنیا هەستم بە مۆرە کردنە نائاساییەکەی کرد و هیچی دیکە، (شالاو ئیحسان) دایـە چـەپڵە و گـوتی (جوانترین و حۆری ئاساترین کیژی بەشەکەمانە، شانازییە ئەو کیژە لەگەڵ هیچ جـۆرە ئـامرازێکی کوڕی دیکە تەبا نییە و هاوڕێیەتی کەس ناکات، دیارە دەنگـی تـۆ سـیحرە ئـەمڕۆ مـوعجیزەت خولقاند، زاڵم چیت بەو کچە کردووە؟، تەواو پەرێشان دیار بوو) من زۆر سەریتر لە (شـالاو) بـیرم دەکردەوە لە قسەکانی ئاگام لە خۆم نەمابوو برابینە، نەمتوانی لـەناو ئـاپۆڕای خەڵکـدا سـرەوت بکەم بۆیە، زۆر پەشۆکام و خەریك بوو لە هۆش بچم (شالاو) بردمیە دەرەوە کـوڕە بـەرگ سـپییە چاو زەقەکە، لە هەموو هەڵسوکەوتەکانم چاودێر بوو ئاگادار بووم کە لە کۆلێژ هاتمە دەر بە دووری بیست مەتر تەماشای دەکردم کاتێك سوار ئوتۆمبێلەکـەم بـووم ئـەو هەرتەماشـای دەکـردو وەك جاسووس و سیخوڕ رەفتـاری دەکـرد، دواتـر ڕۆیشـتمەوە بـۆ مـاڵ، ئـەوە بـوو خـۆم دوای چـەند کاتژمێرێك لە پشووحەزم کرد لەگەڵ ئێوەدا پیاسەیەك بکەم و باسی ئەم ڕووداوەتان بۆ بکـەم) بـەم شێوەیە قسەکانی بۆ تەواو کردین دواتر بڕیارمان دا بـە پیاسـە بـڕۆین بـۆ شارۆچـکەی گاورەکـان (سەهەند) دەیگوت: (هیـوادارم جـارێکی دیکـە ببیبینمـەوە... بـەو شـێوەیەی خـۆی دەیـەوێت) یەکتریان بینییەوە لە رەوشێکی دیکەدا کە یەکێکە لە سەیرەکانی ئەم چیرۆکە و لە بەشەکانی تردا تەواو ڕاستییەکانی دەزانین. سەیر بوو زۆر زۆر.

www.mukiryani.com

١٢

دوای ئەو شەوەی خەونەکەی بینیبوو (مخۆل شەلەنگ) سەر لـە بەیانییەکـەی دوای چـوونی بـۆ مزگەوت و گەڕانەوەی هـەردوو چـڵە گوڵـە وەنەوشـەییە تەڕەکـەی لـەناو ئینجانەیـەکی قوڕیـنـدا رواندبوو. بە ئەمری خوا هـەر زوو گوڵـەکان گـەورە و زۆر بـوون و ببوونـە چـەند دانەیـەك، دوای خواردنەوەی شەراِبی بەهەشت پەڵەیەکی شێوە گوڵ پەڵەیەکی مۆر لەسەر لێـوی (مخـۆل شـەلەنگ) دروست ببوو کە وەك نـەخش بـە سـانایی لەسـەر لێـوی بینرابـوو. دیمـەنێکی جـوانی بـە لێـوی بەخشیبوو، هەر لە ئەو شەوەی (مخۆل) خەونەکەی بینیبوو، (دولبـەر داود غـولام)ی هاوسەریشـی هەر کتومت ئەوەی بینیبوو بێ زیادو کەم، بـەڵام هـیچ کامیـان لـەو سـەفەرە ئەفسـووناویەیاندا رێکەوتی یەکیان نەکردبوو، بەڵکو هەریەکە و بە لایەکـدا سـەفەری خۆیـان کردبـوو، ئیـدی دوای ئەوەی خەونەکەیان بۆ یەکتر گێڕابۆوە، حەپەسا بوون و هەستیان بەوە کردبوو کە ئەمە مۆجزەیەکی خوداییە و نیشانی ئەمانی دەدات تا زیاتر بە دیانەت بن و ئامۆژگاریی یەکدی و خەڵکی ناوچـەکە بکەن لەسەر دەسەڵاتەکانی خودا و بێ ئەمریی خودا نەکەن. هەر لەو رۆژەوە بڕیاریان دابـوو بچـنە حەجێ. گوڵەکان گەشەیان سەندبوو لە ئینجانەیەك بۆ دەیان ئینجانە و باخ و دار و دیـوار دیمـەنی گوڵی وەنەوشەیی. پەڵە وەنەوشەییەکەی لێوی (مخۆل شەلەنگ) خولیـای ئـەو کتێبـە لەسـەری دا دروست دەکەن، بە بڕوای خۆی ئەوەی لە ژیانیدا رووی داوە و لە خەونەوە بۆتە راستی شتێکی کـەم نەبووە و بڕیاری داوە شتێکی وەها دروست بکـات کـە ئـەو راسـتییانەی تێدایـە بـەیان بکـات و خەڵکی دوای خۆی بڕوای پێ بکەن. زۆر نابات کاتی ئەوە دێت کە خەڵك بچن بۆ حەج. ئـەمانیش هەردووکیان خۆیان ئامادە دەکەن و لەگەڵ کاروانێکدا دەچن بۆ مەککە و لەوێ حەجەکەیان دەکەن و دوعا بۆ داهاتووی خۆیان دەکەن و داوای نەوەیەك لە خـودا دەکـەن و بـە دەوری مـاڵی خـودا و بەردەکەی کەعبەدا دەسووڕێنەوە، تەواف و سرووتە ئایینییە تایبەتەکان تەواو دەکەن. پاشان دوای سەفەرێکی چەند مانگی دەگەڕێنەوە، کە دێنەوە، ماڵەکـەیان یـەك پارچـە گـوڵی وەنەوشـەییە و گوڵەکان بۆیان پێدەکەنن و قسەیان لەگەڵ دەکەن، بەڵام بە شێوەیەکی جیاواز.

www.mukiryani.com

با بیرمان نەچێ، بەهەر هۆکارێك بێت (مخۆل) بە سەدان پەڕە لە دوو توێی بـەرگێکی چـەرمی بە ئاوریشمی وەنەوشەیی رووپۆشکراو دروست دەکات و بە قەڵەمی داری ئەو سەردەمە بـە خـەتی تایبەت بەخۆی دەست بە نووسینی دەکات و ئەوەی لە ژیاندا رووی داوە و لە توانای بیرکردنەوەیـدا ماوە لەو دەستنووسەدا دەنووسێتەوە. هەر لە سەردەمی ژیانی باوانییەوە هـەتا سـەفەری حـەج و کۆچیان بۆ شار و لەدایکبوونی یەکەمین و دواهەمین منداڵیان.

پـاش چـەند مانگێـك واتـە پـاش تێپـەڕبوونی نـۆ مـانگ بەسـەر دیـتنی خەونەکەیانـدا، لەبەرەبەیانێکی رۆژی هەینیدا (دولبەر داود غولام) منداڵی ئەوەڵ و ئاخیر منداڵیی دەبێ. بیرمـان نەچێ سکپڕییەکەی هیچ لێ دیار نەبووە، هیچ کامیان تەواو هەستیان بەوە نەکردووە.

بەڵام لەو بەرە بەیانەدا ژانێکی تاقەتبڕ دەیگرێ. مامانێکی ئاوایی منداڵییکی لـە سـك دەردەهێنێت، ئەویش کچێکی جوانی ئەفسووناویی دەبێت لە بری ئەوەی بـە گریانـەوە بێتـە دنیاوە سەرەتا پێدەکەنێت. مامانەکە و (مخۆل) و (دولبەر) سەریان سوورِ دەمێنێ، لەو دیاردە سەیرەی لە ژیانیاندا رووی داوە. دیارە ئەو منداڵە کە لەدایك بوو (وەنەوشە)ـە و یەکێکە لە کارەکتەرەکانی ئەم چیرۆکە و رۆڵی زۆری لە ژیانی ئەم کتێبەدا بینیووە و، نموونـەی ئـافرەتی سـەربەرزی کـوردەواری و بلیمـەت و دەسـترەنگین بـووە، بـە دڵ و گیـان ئاشـقی گوڵـە وەنەوشەییەکان بووە، هەر بۆیە کە گەورە دەبێ، ژیانی خۆی بۆ گوڵـەکان تـەرخان دەکـات و هەر بۆ ئەو گوڵانەش دەژی.

دوای لەدایکبوونی (وەنەوشە)، (مخۆل شەلەنگ) لە جاران پتر خۆی بۆ خزمەتی خـودا تـەرخان دەکات و رۆژانە دەیان جار نوێژی سوننەت و دەستنوێژ و چێشتەنگاو و شەونوێژ و زیکر دەکات و قورئان دەخوێنێ. بە جوانترین شێوە خزمەتی تاقە کچەکەی دەکـات و هـەرگیز بـە خەیاڵییشـیدا نایەت، بڵێ بۆچی خودا کیژی داوەتێ! بەڵکو زۆر شوکرانەبژێرانە شوکری خودا دەکا. لە مزگەوتـدا لە مەولوودنامەکاندا زیکر و دەفژەنیی خۆی درێژە پێ دەدات و کاروباری گوند و جووتیارییەکـەی خۆی بە چاکترین شێوە دەکـات و خزمـەتی رەزەکـانی دەکـات و تـرێ و میـوەی جـوان بەرهـەم دەهێنێت و بژێوی خۆی و خانەوادەکەی دابین دەکات.

دەژین لە ژیانێکی شادی و ئاسوودەدا، بەڵام لە هەمان کاتدا لە هاوکاریی برایانی پێشـمەرگە و خەباتکارانی ئەو سەردەمە و شۆڕشی ئەیلوول بێ دەنگ نابێت و ئەوەی بۆی دەکرێت بـە چـاکی بۆیان دەکات. هەندێك جار وەك پەیامبەر و نامەبەر کارەکانیـان بـۆ رادەپـەڕێنێت و لـە سـنوورە ئاسیەکانی شارباژێڕەوە کاغەزی لوولدراوی کوڕانی خەباتگێڕ دەگەیەنێتە شارە گەورەکان و نەخشە

www.mukiryani.com

و پلانەکانیان بە جوانی بۆ جێبەجێ دەکات. هەڵبەتە ئەرکی (محۆل شەلەنگ) کەمتر نەبووە لەوانەی بە تفەنگ رووبەڕووی رژێم شەڕیان کردووە، بەڵام ئەم بەشێوەیەکی دیکە و پیرۆزتر چەندین کاری راپەڕاندووە و نیشتیمانی خۆی خۆش ویستووە و ئامادەیی ئەوەی تێدا بووە بەرگریی لێ بکات و لە پێناو بەردێکی ساردی کەنار دۆڵێکدا خۆی بەخت بکات. ئەوە لە خزمەتی پێشمەرگە نوقسانی نەبووە و خواردنی بە ولاخ بۆ گەیاندوونەتە ئەشکەوت و چیا سەرکەشەکان و دڵنەوایی کردوون ئەوانیش بە کابرایەکی بەرز و خانەدانیان زانیوە و رێزی زۆریان لێ گرتووە. لە راستییدا خەباتکردن هەر ئەوەندە نەبووە کە دوژمن بکوژیت، بەڵکو خەبات ئەوە بوو چۆن هێزێک رابگرین بەرامبەر دوژمن. ژیانی (محۆل شەلەنگ) بەو شێوەیە بەردەوام دەبێت وەك لەلام روونە و لە نووسینەکانیدا رەنگی داوەتەوە، مرۆڤێکی سەرڕاست و بێ خەوش و بەنەزاکەت بووە. هەمیشە لە گۆشەنیگای خۆیەوە بە شێوەیەکی سروشتی و دێهاتیانەی خۆی، بەڵام تەواو بەرنامەدارێژراو کاری کردووە هەمیشە لە ئاسۆی روانیوە، بەڵام تاکە رێگەیەکی قەدەری بۆ خودا بەجێ هێشتووە، بەردەوام ئەم رستەیەی بەکار هێناوە و وتوویەتی: (بە حەول و قوەتی ئیلاهی بە روانین لە دەسەڵاتەکانی ئەو دەگەمە دوا مەنزڵ). هەڵبەت ئەگەر بڵێم ئەو تەلیسمی زۆری لە دەرەوەی سنووری مرۆڤەوە بۆ هاتووە، رەنگە هەڵە نەبم. ئەو هەموو کارەکانی لە سنووری خودای گەورەدا چڕ کردووەتەوە و بەبێ ئەمری ئەو کاری نەکردووە. رەنگە پەیوەندیەکی روحیی توند و تۆڵی بە زاتی ئیلاهیەوە هەبووبێت راستە ئەو سۆفی نەبووە، بەڵام ئاشقێکی سەرمەستی خودا بووە و هەمیشە وای هەست کردووە کە ئەم گۆی زەویە وەك کەشتییەك وەهایە و کاپتنی تێدا نییە. لەو ئامۆژگاریانەی کە بۆ کچەکەی کردوویەتی لە تەمەنی منداڵییدا دوای ئەوەی (وەنەوشە) هەستی بەو ئامۆژگاریانە کردووە، (شەلەنگ) بە (وەنەوشەی) وتووە: (کچی خۆم ئەم زەمینە وەك کەشتییەك وەهایە و لە دەورانی نادیاردایە بەو مانایە، هەموو ئەوانەی لەسەری دەژین دەسووڕێنەوە، کەوایە لە چاوی خودادا ئێمە مرۆڤگەلی بە جووڵەین و ئەرك و فرمانمان هەیە، هەمیشە ئەو رەقیبە و چاودێریمان دەکات، تۆش دەبێت ئەوە بزانیت کە کچێکی تەواو جیاوازیت، دروستبوونی تۆ جیاوازترە لە کچەکانی دیکە، تۆ بەرهەمی دنیایەکی دیکەیت، هەرگیز لە دەسەڵاتی خودا غافڵ مەبە... کچی شیرینم خودا جەستەیەکی پیرۆزە و ئێمە لە ئاستیدا هەمیشە دەبێت سوجدە ببەین و دەست لە یاساکانی وەرنەدەین). ئەم چەند دێڕەی سەرەوە دەلالەتی زۆر لەسەر ژیانی (محۆل) دروست دەکەن ئەوەمان بۆ روون دەکاتەوە کە مرۆڤ پێویستە لە هەموو ساتێکدا نەکەوتبێتە دوژمنایەتی لەگەڵ خودا، چونکە خودا لە دیدی (محۆل)دا جیاوازتر بووە لەو

www.mukiryani.com

خودایەی خەڵکانی دیکە لێی تێگەیشتوون، هەر مرۆڤە و بە شێوەیەك لە خودا دەڕوانێت، بەڵام ڕاستییەکەی ئەوەیە خودا... دوژمنی مرۆڤ نییە و دۆستی مرۆڤە.

(وەنەوشە) کچە ڕوحسووکەکەی خانەوادەی (شەلەنگ) لە قوتابخانەی گوند دەچێتە بەر خوێندن. هەر لە منداڵییەوە دیاردەیەکی نا سروشتی لە ژیانیدا ڕوو دەدات، ئەویش زیرەکیی لەڕادەبەدەری (وەنەوشە)یە. بەر لە هەموو منداڵانی دیکە فێری وانەکان دەبێت. زۆر جاران بەر لە مامۆستا وانەکان لەبەر دەکات و لە بیرکاریدا تەواو ژمارەکان کۆ دەکاتەوە، لێکیان دەردەکات نووسین زوو فێر دەبێت و، بە خەتێکی گەلێك جوان وانەکانی خۆی دەنووسێتەوە، کە لە خەتی مرۆڤی تەمەن گەورە دەچێت و بە شێوەی نائاسایی لاپەڕەکان ڕەش دەکاتەوە، لە وێنەکێشاندا تەواو بلیمەت دەبێت وێنەی درەخت و گوڵ و چیا و قەد پاڵەکان بە شێوەی تەواو واقیعی دەکێشێت دەبێتە جێی سەرنجی مامۆستاکانی گوند و ئەوانیش هەر زوو (مخۆل شەلەنگ) لە توانای خاریقی کچەکەیان ئاگادار دەکەنەوە و داوا لە (مخۆل) دەکەن ئاگاداری کچەکەی بێت و دەستگیرۆی بکات، چونکە دوا ڕۆژی پرشنگدار دەبێت. (مخۆل شەلەنگ) لە ماڵەوە لەناو ڕەزە ترێکانی شارباژێر سەکۆ و جێگای تایبەت بۆ (وەنەوشە) دروست دەکات، کەپر و ساباتی لە گوڵی ڕەنگاوڕەنگ بۆ بنیات دەنێت و لەگەڵ منداڵاندا یاری دەکات و وانەش فێری ئەوان دەکات. کاریگەریی گوڵی وەنەوشە و ڕەنگی مۆر و وەنەوشەیی لەسەر (مخۆل) وا دەکەن تەواو دنیایەکی وەنەوشەیی لە کچەکەیدا دروست بکات. پاش ئەو خەونە سەیرەی (مخۆل شەلەنگ) بینیبوونی، دیمەنی پەڵەیەکی شێوە گوڵ لەسەر لێوی خوارەوەی ببووە جێگای سەرنجی ناوچەکانی شارباژێڕ و پەیتا پەیتا خەڵکی سەردانیان کرد و هۆی پاکی و بێگەردیی خودای بۆ ڕوون کردبوونەوە. هەڵبەتە (شەلەنگ) لەناوچەکەدا لە ڕادەبەدر خۆشەویست بووە. بەدەر لەوەی کابرایەکی دینی بووە و کابرایەکی تەواو کۆمەڵایەتی بووە و هاوکار و هاوبەشیی لە زۆرێك لە کارەکانی ناوچەکەدا کردووە، کشتیاری و ڕەزداری و جووت و گێرە و دروێنە و گەڵاکردن و مەڵۆکردن و دەسکەنە و زۆر ئیشی دیکەی دێهاتی کردووە و بەروبوومی جیاوازی پەیدا کردووە و زستانی پڕ لە ژێوار و ڕزق کردووە و هاو خەمی هەژاران بووە و هەمیشە پێشەنگی خێرکەرانی گوند بووە.

(دولبەر داود غولام) کابانیی ماڵ دەکات و جارناجار (وەنەوشە) لەگەڵ خۆی بەرەو کانی گوند دەبات و لەولاوە بە گۆزە ئاوێکەوە دەگەڕێنەوە. (وەنەوشە) بۆ گوڵەکان پێدەکەنێت و یاری لەگەڵ چۆلەکەکاندا دەکات. هەر لە منداڵییەوە حەز لە دیمەنە سروشتیەکانی کوردستان دەکات و لەسەر پارچە کاغەزی تایبەت وێنە و شێوەی سروشت دەکێشێت. زۆر جاران بە قوڕ بووکەڵە و شتی سەیر

www.mukiryani.com

و عاجباتی دروست دەکات. هەر زوو باوکی دەزانێت کچەکەی تەواو حەز لە هونەر و داهێنان دەکات. هەر زوو هەست دەکات کە دەبێت ئەم کچە شتی زۆر گەورە بکات و مۆمی خانەوادەکەیان بە دەستتەوە بگرێت و زەمەنەکان تێپەڕێنێت و سڵ لە هیچ نەکاتەوە. (وەنەوشە) لە خوێندن بەردەوام دەبێت. پۆلەکانی خوێندنی سەرەتایی بە سەرکەوتوویی دەبڕێت. بە نمرەی بەرز و ناوازەوە ساڵەکان تێدەپەڕێنێت و بەردەوامی بە زانستی خۆی دەدات. هەمیشە حەز دەکات دیوانی شاعیرانی کۆن بخوێنێتەوە و هەرگیز لێیان تێر و ماندوو نابێت.

پاش ئەوەی (محۆل شەلەنگ) هەموو پلانەکانی خۆی رادەپەڕێنێت، سەرانی شۆڕشگێڕی کورد ئاگادار دەکاتەوە، لەوەی بڕیاری سەفەری شاری داوە و بە یەکجاری دەڕواتە ئەوێ. ئەو نەیویستوە کچەکەی لە خوێندن دوا بکەوێت.لەگەڵ ئەوەشدا شۆڕشگێڕان ئاگادار دەکاتەوە کە لە شار تیپ و گرووپی کارا دروست دەکات و کارەکانی خەبات بە جێبەجێ دەکات، دوای ئەنجامدانی هەموو کارەکانی ناو گوند چەند خزمێکی خۆی دێنێتە سەر ماڵەکەیی و داوایان لێ دەکات بێ بەرامبەر لە ماڵەکەیدا بژین و خزمەتی رەزەکانی بکەن. پێی گوتبوون، ناو بەناو بە پێی توانا سەردانیان دەکاتەوە، ئەوانیش لەبەر خۆشەویستییی زۆریان بۆ (محۆل شەلەنگ) بە هەموو مەرجەکانی رازی ببوون و کارەکانیان لە ئەستۆ گرتبوو.

دواتر (محۆل شەلەنگ) و (دولبەر داود غولام) و (وەنەوشە) بە ماشێنێکی تایبەت کەلوپەلەکانیان دەپێچنەوە و سەفەری شار دەکەن. دیارە بەر لە هاتنیان (محۆل) بەوبڕە پارەیەی چەندین ساڵ بوو کۆی کردبووەوە خانوویەکی ئاسایی لە یەکێك لە گەڕەکەکانی شاری بابانەکان کڕیبوو. لە یەکێك لە گەڕەکە ناوەندییەکانی شار و ئامادە باشی تەواوی کردبوو. بەر لە سەفەرکردنیان لە گوند بۆ شار هەموو رێو شوێنەکانی بۆ کارکردن و ئامادەیی شار کردبوو، چونکە لە کۆمەڵگایەکی بچووکی گوندییەوە بۆ شارێکی تا رادەیەك گەورە و فرەژیان و فرەکردار بەرنامەداڕێژیی دەوێت. هەمیشە سەفەرکردن لەناوچەیەکی بچووك بۆ ناوچەیەکی گەورەتر واتە کوشتنی روحی ناوەکیی ئەو شوێنە و دروستکردنی کارەکتەرێکی نوێ و جیاواز، ئەمەیش کارێکی هەروا ئاسان نییە. مرۆڤ لەناو خۆیدا مرۆڤێکی جیاواز دروست بکات و لەگەڵ جوگرافیایەکی دیکەدا ئاشنایەتی پەیدا بکات. هەلومەرجی ئەو کاتەش تەواو نالەبار بووە. لەبەر رەوشی سیاسی، هەمیشە سیخوڕەکانی دەوڵەت چاودێری ماڵ و کەسانی تازەیان کردووە بۆ شار و، زۆریان بۆ هێناون و لە هەموو لایەکەوە چاویان تێ بڕیبوون و بە دوای نهێنییەکانیاندا وێڵ

www.mukiryani.com

بوون. هەڵبەتە (مخۆل شەلەنگ)یش هەروا سانا لە دەست دوژمن قوتاری نەبووە و تووشی زۆر کێشە و لێدان بووە کە لە کاتی خۆیدا بۆ ئێوەی خوێنەریان باس دەکەین.

کێشەی سەرەکیی مرۆڤ ئەوەیە لە شاردا بژی. شار هەمیشە ناشرینیی مرۆڤ دەخاتە روو جیاوازیی نێوان ژیانی شار و ژیانی گوند وەك جیاوازیی نێوان بەهەشت و دۆزەخ وەهایە. وەك جیاوازیی نێوان ئاو ئاگر وایە. هەمیشە شار سەرچاوەی نەگبەتیی مرۆڤە. هەموو شەڕەکانی سەردەم لەسەر شار دروست بوون. شار ناشرینترین دروستکراوەکانی سەرزەمینە، بەڵام گوند جوانییەکانی جیاوازترن. نرخی مرۆڤ لە گوندا زیاترە و سروشت باوەشی بۆ دەکاتەوە، بەڵام شار مرۆڤ لە جووڵە دەخات و دەستەمۆی هەندێك ئارەزووی ئیبلیسیانەی دەکات. ژیان لەناو چیاو ئەشکەوتەکاندا وا دەکەن لە دەسەڵاتی سروشت رابمێنیت. ململانێی شار لەگەڵ دروستکراوە ئەندازەییەکانی دەستی مرۆڤە و هەستی داهێنان و پێکەنین لە مرۆڤدا دەکوژن و کویلەی شێوە ژیانێکی دیکەت دەکەن، کە راکردن لێی دواجار ئەستەم دەبێت.

سیحری درەختەکانی چیا و دارەبەن و دەوەنەکان جیاوازە لە درەختە ساردەکانی سەر شەقام و کالیپتۆزەکان، جادەی قیرتاوکراو ئەندازەی عەموود و دار تەلەکان جیاوازە لەو رێگا خۆڵاوییە دەستکرانەی بە چیادا سەردەکەون و بەرەو خاڵی درەوشانەوەی رووناکی دەڕۆن. بە هەر شێوەیەك بێت (مخۆل شەلەنگ) لە کۆتاییەکانی ساڵی ١٩٧٢ـدا لە شار نیشتەجێ دەبێت و درێژە بە ژیانێکی شارییانە دەدات و هەوڵی دروستکردنی کارەکتەرێکی نوێ لە خۆیدا دەدات. وەك هەر ئادەمیزادێکی دیکەی شار بە دوای کارێکی نوێدا دەگەڕێت، بە هۆی چەند هاوڕێیەکی خۆیەوە کە جاران لە گوندەوە نامەی شۆڕشگێڕانی بۆ هێنابوون دەستی لە کارێك گیر دەبێت و دووکانێکی بەقاڵی و سەوزەفرۆشی دادەنێت و کار و فرمانی بەقاڵی و سەوزەفرۆشیی تێدا دەکات. هەر زوو (وەنەوشە) لە قوتابخانەیەکی ناوەندی ئەو سەردەمە داخڵ دەکات و گوڕوتینی بەردەوامی لە ناخی تاقە کچەکەیدا دەچێنێت و وای لێدەکات بەردەوام بێت لە خوێندن و چرایەك بۆ رۆشنکردنەوەی رێگای ژیانی خۆی و خانەوادەیەکی دابگیرسێنێت. (مخۆل شەلەنگ) بەدەر لە کاری بەقاڵی بە نهێنی لەگەڵ شانە چەکدارییەکانی ناو شار کاری سیاسی دەکات. هیچ کات لە رەوتی سەرەکی و ئایینیانەی خۆیشی لا نادات و لە مزگەوتێکی نزیك ماڵەکەی خۆی درێژە بە قورئانخوێندن و زیکرەکانی رۆژی هەینی دەدات و بە شێوەیەکی دیکە هاوڕێی و هاوسۆزی دینی بۆ خۆی دروست دەکات. لە هەمان کاتدا فریای سۆز و خۆشەویستییدان بە کچ و ژنەکەی دەکەوێت و هیچ کات لە میهر و سۆزی خۆی بێبەشیان ناکات. بەم شێوەیە وردە وردە وێنەیەکی شاریانە لە ناخی خۆیدا

www.mukiryani.com

دروست دەکات و تەواو ڕەوتی ئاسایی خۆی دەدۆزێتەوە. بە تێپەڕبوونی کات (مخۆڵ شەلەنگ) بەردەوام دەبێت لە کاروباری جیاواز جیاواز و وەك کۆڵەکەیەکی گرنگی شۆڕشی ئازادیخوازی کورد لە شاردا ڕەگ دادەکوتێت و ناوبانگی بە شێوەیەکی نهێنی دەگاتە گەورە سەرکردەکانی ئەو سەردەمەی چیا و ئەوانیش ستایشی زۆری دەکەن و داوای بەردەوامبوونی لێ دەکەن و چەندین نازناوی سەیر و سەمەرەی لێدەنێن: وەك (هەڵۆی شار) و (چاوی پڵنگ) و (بەوری بەیان) و (شێری شۆڕش) و (ئەستێرەی کورد) چەندین ناوی دیکەیش، بەڵام ئەو بەبێ گوێدانە هیچ کام لەو نازناوانە بۆ مەبەستێکی سیاسیانە و مەبەستێکی کوردانەی خۆی لە کارکردن بەردەوام دەبێت و کار و چالاکییەکانی شار بەڕێوە دەبات و سەرکەوتووانە ڕووبەڕووی تەنگ و چەڵەمەکان دەبێتەوە. مرۆڤ هەندێك حورمەت خۆی پەیدای دەکات و هەندێکی دیکەی لە دوورەوە بۆ پەیدا دەبێت. ئەگەر بتەوێت حورمەتت دەست بکەوێت دەبێت بە دوایدا نەگەڕێیت، بەڵام ئیشکردن ئەو حورمەتە دروست دەکات و دەتگەیەنێتە لووتکەی هێزێکی نەبڕاوە. زۆر بوون ئەوانەی لەو سەردەمەدا کاریان بۆ بەدەستهێنانی بێحورمەتی دەکرد، چەندین خۆفرۆش پەیدا بوون و نهێنی و زانیارییان بە سیخوڕەکانی ڕژێم دەدا. یەکێك لەوانەی پلانە گەورەکانی (مخۆڵ شەلەنگ) ی دەگەیاندە دەست ڕژێم (حسە زیپکە) بوو. ئەو پیاوە لووت زلە چاو و برۆ ڕەشەی دەموچاوی هەمووی دوومەڵ و زیپکەی گەیوو بوو، کە زیپکەکانی دەموچاوی وایان ناشرین و قێزەون کردبوو، خەڵك لە دووکان و پاس و شوێنە گشتییەکاندا ڕوویان لێ وەردەگێڕا و هێڵنجیان دەهاتێ. برۆکانی کەوانەیی کەوتبوونە بان لوتی و دیمەنی سنگێکی تووکنی ناشرین کە وەك نۆبەرەی مەیموون وەها بوو، چاوەکانی سپی و ڕەش و زەق هەرووەك دزێکی بێ سەروا دەبینران، کە بەردەوام بە دوای نێچیری باش دەکەوت. ئەم پیاوە (مخۆڵ شەلەنگ) باش وەسفی کردووە، بەڵام من دواتر لە ڕێگای خانەوادەکەی خۆمەوە زانیاریی زیاترم لەسەری پەیدا کرد و هەموویان لەگەڵ وەسفەکانی (مخۆڵ شەلەنگ) چوون یەك بوون و دژی نەبوون. پیاوی ڕژێم بوو بە نەتەوە کورد بوو، بەڵام کوردێکی خۆفرۆش بوو لە ژنێکی داوێنپیس ببوو، بەردەوام بە دوای باوکیدا گەڕابوو و سۆراخی نەکردبوو، بە حوکمی هەندێك پۆستی حزبی دەسەڵاتێکی وەرگرتبوو. لە شاردا سەرانەی لە خەڵك وەرگرتبوو خەڵکی زۆر عەزێت کرد بوو. دووکانی زۆر کەسی بەرشەق دابوو. عارەبانەی بەقاڵی و میوە و سەوزەی زۆر کەسی بە پێ پان کردبۆوە و شەق شەقێنی بە خەڵکێکی زۆر کردبوو.

سەرەتای دوژمنایەتیی نێوان (حسە زیپکە) و (مخۆڵ شەلەنگ) دەگەڕێتەوە بۆ ئەو کاتەی (حسە) بە خۆیی و چەند چەکدارێکەوە دەکەونە دوای گەنجێکی ڕاکردوو لەسەر هەبوونی

www.mukiryani.com

ریش، بەڵام کوڕە لەناو گووزەری بەقاڵەکاندا خۆی بزر دەکات. (حسە زیپکە) دەکەوێتە وێزەی بەقاڵ و سەوزەفرۆشەکان و بە لەقە و شەق میوە و توور و سەوزە و کوزلەکە و تەماتە پان دەکاتەوە، هەڵبەتە (مخۆل شەلەنگ) و دووکانەکەی لەو هەڵمەتە قوتار نابن و زەرەرێکی باشی لێدەدەن. (مخۆل) لەسەر ئەو کارە بێدەنگ نابێت و هەتا هێزی تێدایە دەکەوێتە لێدانی (حسە زیپکە) و دەموچاوی هەموو بە مشتەکۆڵە دەشکێنێت. ئەوانیش بە خۆیی و پاسەوانەکانییەوە زۆر لە (مخۆل شەلەنگ) دەدەن و لەگەڵ خۆیان راپێچی زیندانی دەکەن و ئەشکەنجەیەکی باشی دەدەن. پاش ماوەیەك ئازاد دەبێت ئیدی لەو دەمەوە دوژمنایەتیی نێوانیان پەرە دەسێنێت و (مخۆل شەلەنگ) هەمیشە لە هەوڵی ئەوەدایە لەناوی ببات و بیکوژێت. چەند جارێك پلانی لە دژ ساز دەکات و سەرکەوتوو نابێت، (حسە زیپکە) لەناو هێزەکانی ئەمندا سیخوڕی و کاری تێکدەرانە دەکات و خەڵکی زۆر بە ئاکامی مەرگ دەگەیەنێت، ئەم دوژمنایەتیەیان ساڵان دەخایەنێت و درێژە دەکێشێت.

لەو کاتەی (سەدام حوسێن) دێتە سەر حوکمی سەرۆکایەتی و رەوشی سیاسیی کوردستان بەرە و خراپی دەڕوات و کوردستان دەبێتە پێگەی کوشتار و رەشەکوژی، ئەم دوژمنایەتیە پەرە دەسێنێت. (مخۆل شەلەنگ) هەمیشە بەسەر مەشقی خەباتکارانی شار دەناسرێت و هەڵسووڕێنەری کارە سەختەکانی لەناوبردنی خۆفرۆشان دەبێت، بە بەرنامە و پلانی ئەو زۆر لە بەعسییە پیسەکان بە سزای گەل و شۆڕش دەگەن.

ژیان بەو شێوەیە بەردەوام دەبێت. (مخۆل شەلەنگ) هەمیشە لە خەمی کچەکەیدا دەبێت و دەترسێت رۆژێك رژێم بە کارە سیاسەکانی بزانێت و کارێك بکەن کچە نازدارەکەی لەدەست دەر بهێنن و شەرەفی بڕووشێنن. بۆیە زۆر بە نهێنی و وردەکارییەوە کار دەکات و بەرەو پێش دەچێت، (وەنەوشە) لە خوێندن بەردەوام دەبێت، درێژە بە خوێندنی خۆی دەدات وەك پەرییەکی ناسك و نازدار وەك ئاسکێکی سرکی گەرمیانی بە کۆڵانەکانی شاری باباندا بێ سەروا رەوتی رێگاکان بەر نادات و رووناکی دەخاتە ناو دڵی هەزاران کوڕ و گەنجی رەنجەڕۆی ئەو سەردەمە. بۆنی گوڵە وەنەوشەییەکانی کە دەیاندات لە پرچی سەدان و هەزاران گەنج و پیر مەست و سەرخۆش دەکات. ئەوەمان بیر نەچێت (مخۆل) لەکاتی هاتنی بۆ شار بە دەستی بە تاڵ نەهاتبوو، شتێکی زۆر پیرۆز کە لە ژیانیدا رووداوێکی نائاسایی بوو. گوڵە (وەنەوشە)ییەکان بوو چەند ئینجانەیەکی بۆ شار هێنا بوو ئەوانیش بە شێوەیەکی سیحر ئامێز لە گەشەکردنی خۆیان بەردەوام بوون (وەنەوشە) هاوڕێ نزیکی گوڵەکان بوو خزمەتی زۆری کردبوون و بەردەوام گوڵێکی بە پرچدا کردبوو، بۆن و

www.mukiryani.com

ڕەنگی گوڵەکان و پێکەنینیان نائاسایی بوو. هەزارن لاوی بۆ لای خۆی کەمەندکێش کردبوو، بەڵام ئەو لەوە مەزنتر بووە کە هەروا ئاسان خۆی تەسلیمی گەنجانی خێرنەدیووی شار بکات، شتێك کە لە ناخی (وەنەوشە)دا بووە ئەوە بووە، لە کاتێکدا بە دوای پیاوی خەونەکانیدا بگەڕێت کە جوانی لەبەرچاویدا بگاتە لووتکە دیارە. مەبەستم لە جوانیی روح و کەماڵی شتەکان، ئیدی ماتریاڵ بێت یاخود جەستە یان گوڵ یا نیگار، گرنگ ئەوەیە شتێك نەبووە، بە خواستی دڵی بێت هەر بۆیە بۆ چرکەیەکیش ئەشقی هیچ کوڕێك یاخود پیاوێکی هاو شاری خۆی نەبووە، ئەو لە تافی لاویدا لە ترۆپکی هەڵچوون و هەڵدانیدا دەبێت، بەڵام هەمیشە بە دوای جوانیدا وێڵ دەبێت و نایدۆزێتەوە.

جوانی ئەو چەکەیە بەکار دێت، کە لە ئەتۆم بەهێزترە و لە ڕەگەوە روح هەڵدەتەکێنێت، بەڵام دواتر لە ئاوابووندا خۆی دەدۆڕێنێت، جوانی چییە؟ سەرابێکە دەڕوات و دێت، لە دوای خۆی پەژارە بەجێ دەهێڵێت، هەرگیز بە جوانی مەنازە، ئەگەر رۆژێك لەبەرانبەر ئاوێنەدا وەستایت و وتت ئەوە منم جوانم! بزانە ئەوە تۆ نیت کە خۆت دەبینیت، یەکێکی تر وەك تۆ دەجوولێت و لەنجە و لار دەکات. جوانی و هەندێك بەهرە کە لە مرۆڤدا هەن زۆر جار دەبنە مایەی پەژارە بۆ خاوەنەکانیان و وەك تەوق لە گەردنت دەئالێن، بەڵام جوانی خۆی لە شوێنێکی نەبینراودایە و دیار نییە، هەمیشە بە دوایدا دەگەڕێین و نایدۆزینەوە. ئەو بەشەی کە بە جوانی دەبینیت هەمووی نییە، پارچەیەکە و هیچی دیکە، چونکە جوانیی ڕەها وجوودی نییە و نادۆزرێتەوە، ئەو لەشوێنێکی ئاسیدایە لە ئاسمانێکی تەواو جیاوازدا دەسووڕێتەوە.

جوانیی (وەنەوشە) جوانیی روخسار نەبووە، بە تەنیا جوانیی کردار و خەونەکانی بووە جوانیی بیرکردنەوە بووە، جوانیی ئەو لەوەدا بووە لە خەمی خۆیدا نەبوو. لە خەمی ئەوەدا بووە جوانیی دیکە دروست بکات و گەشە بە ژیانی ئاسایی خەڵك بدات هەر لەبەر ئەوەش بووە... رۆژێك دەگاتە کەماڵ رۆژێك... دەگاتە ترۆپکی ئاسمانەکان و سووڕی ژیانی خۆی تەواو دەکات، ڕەنگی وەنەوشەیی گوڵەکان ڕەوتی ژیانی (وەنەوشە) دەگۆڕن و وا دەکەن ڕەنگی گوڵەکان و گوڵەکان بە شێوەیەك بە هەموو سەردەمەکانی مرۆڤایەتیدا بگێڕێت.

(وەنەوشە) لە ڕەنگی وەنەوشەیدا بە دوای ئەشقێکدا وێڵ دەبێت، کە داهێنانی تێدا بێت ئەو هەمیشە وتوویەتی: (بە دەست و بازو هونەر و ڕەنگ و ئەشق دروست دەکرێت) هەڵبەتە مەبەستی ئەوە بووە کە بە عەقڵ و بە بازوو بگەیتە ئەو راستییەی تەعبیر لە جوانی و ئەشق بکەیت، هەر بۆیە هیچ کات بیر لەوە ناکاتەوە ئاشقی کوڕێك بێت، کە هیچی لە هەگبەدا نییە و

www.mukiryani.com

پێداگری لەسەر ئەوە دەکات کە دەبێت کوڕێك بکاتە هاوسەری خۆی بە راستی هونەرمەند بێـت و دەستی لە دەستی مرۆڤی ئاسایی نەچێت.

هەمیشە لەگەڵ (دولبەر)ی دایك و (مخۆل)ی باوکی قسە گەلێکی زۆریان لەمەڕ ژیان و هونـەر و گوڵ و خەون و ئاسمان کردووە، هەر ئەوان راستییەکانی خەونەکە و سەفەری حـەج و ئەسـتێرەکان و رووناکی بۆ دەکەن (مخۆل شەلەنگ) بە زەردەخەنەیەکی هێمنەوە پێی وتبوو: (سـەفەرکردن بـەرەو گەردوونی پان و بەرین بە روح و بە خەیاڵ فێری تێڕامانت دەکات لە خودا لە نووری پاکی خـودا)، ئەو مەبەستی ئەوە بووە کە (وەنەوشە) لە نووری خودادا بە دوای راسـتی ژیـانێکی زینـدوو تـردا بگەڕێت و جیاواز لە ژیانی خەڵکانی ئاسایی لە دروست کراوەکان و هونـەری گـەردوون رابمێنێـت، دیارە مرۆڤ گەر بیەوێت لە هونەری ژیان فێری وانەی زیندوو بێت دەبێت شەوان شەوانی سامانڵ لـە دیمەنی ئەستێرەکان رابمێنێت، چونکە سـەیرکردنی ئەسـتێرەکان و بریسـکەی شـەوان مـرۆڤ فێـری دڵنیایی و تەحەمول و سەبری نەبڕاوە دەکەن، وا لە مرۆڤ دەکەن هیچ کات لە شـەڕ و جەنگـدا لـە هەرەس و ناخۆشییدا نەڵێت ئیدی کۆتایی شتەکانە و تەواو، بـەڵکو دەبێـت تـا هەتایـە بـە دوای چارەسەر و خۆشەویستییی راستەقینەی ژیاندا بگەڕێت، هەڵبەتە هەر ئەم وانانە وا لـە (وەنەوشـە) دەکەن لە کۆتاییەکانی ژیانیدا بیر لە ئاسمان و فڕینی دیکـە بکاتـەوە. بـیر لـە ژیـانێکی دیکـەی هەسارەیەکی دیکە بکاتەوە.

(وەنەوشە) وەك گوڵێکی ناوازەی شار دێت و دەچێت و لەوپەڕی جوانیدا بە شـەقامەکاندا رادەبرێت، ئەو لە تەمەنی هەژدە ساڵیدا دەبێت، کاتێك بـۆ جـاری دووەم (حسـە زیپکـە) و پیاوەکانی بە سیخوڕی و بێئابڕوویی خۆیانەوە نامەیەکی شانەکانی پێشمەرگەی ناوشار، کـە بە فەرمانی (مەحموود شەلەنگ) نووسراوە و تێیدا چەندین وردەکاری لەسەر رەوشـی شـار و جموجۆڵی بەعسییەکان بە روونی لە نامەکەدا نووسراوە. بەهۆی سیخوڕێکەوە نامەکە دەسـت (حسە زیپکە) دەکەوێت، ئەویش زۆر بەنامەردی نامەبەرەکە دەکوژێت، کە کـوڕێکی گـەنجی هەرزەکار دەبێت، لە قەراخی شاردا لە رێگایەکی گڵدا دەکەوێتە کەمینی بەعسییە دڕندەکان و نامەردانە لەلایەن (حسە زیپکە)وە دەکوژرێت و روحی بەرزەفڕی ئەو کوڕە گەنجە بە ئاسـمان رادەگات. دوای لێکۆڵینەوە لەناوەرۆکی نامەکە بە تەواوی هـیچ نـاوێکی (مخـۆل شـەلەنگ) یاخود هیچ ئاماژەیەکی دیاری تێدا نییە لەسەر ناوی هیچ یەکێك لە ئەندامانی شـار، بـەڵام پێشمەرگە گەنجەکە یان بڵێین نامەبەرەکە ویستوویەتی لە دەستییان هەڵبێت. هەربۆیە (حسە زیپکە) دەسڕێژی لێـدەکات و دەمودەسـت گەنجەکـە دەکوژێـت. دواتـر لـە دوای پشـکنینی

www.mukiryani.com

جەستەکە نامەکەیان دەستکەوتووە، خۆ ئەگەر بە زیندوویی بیانگرتبا بێشك دوور نەبوو لە ژێر ئەشکەنجەدا زۆر شتی بدرکاندایە. رەنگە واش نەبووایە، هەڵبەتە (حسە زیپکە) هەروا ئاسان دانانیشێت و بەدوای ناوەرۆك و مەبەستی نامەکەدا وێڵ دەبێت و بەهۆی ئەو تۆڕە سیخوڕانەی لە شاردا بڵاو بوونەتەوە. شەوێك هەست بە کۆبوونەوەیەکی شانە شۆڕشگێڕەکانی شار دەکەن و بە خۆیان و چەندین هێزی ئەمن هێزی تایبەتەوە هەموو کۆڵان کووچەکان دەگرن و ماڵەو ماڵ بەشەق دەرگاکان دەکەنەوە. شەوێکی زستانی ساڵی ١٩٨٠ دەبێت لە یەکێك لەو کۆڵانانەدا شەڕێکی قورس روو دەدات. هەر لەو شەڕەدا هێزەکانی ئەمن و بەعسییەکان دوو پێشمەرگەی ناوشار شەهید دەکەن و (محۆل شەلەنگ)ی پیرەپیاویش گوللەیەك بەر لاقی دەکەوێت و بریندا دەبێت و بە برینداری هەڵدێت. شۆڕشگێڕانی شاریش چوار بەعسی دەکوژن، (محۆل شەلەنگ)ی بریندار خۆی دەگەیەنێتەوە ماڵ و بۆ ماوەیەکی زۆر لە ماڵەوە خۆی قایم دەکات، لە رێگەی (وەنەوشە)ی کچییەوە و هاوڕێیەکی (وەنەوشە) و دەرمان و پێداویستی پێدەگات وردە وردە برینەکەی سارێژ دەبێتەوە. دیارە (محۆل شەلەنگ) پێش وەخت زۆرشتی ئەژمار کردووە، هەربۆیە لە یەکێك لە ژوورەکانی ماڵکەیدا لە ژێر فەرشە راخراوەکانەوە دەلاقەیەکی نهێنی، دروست کردبوو کە سەردابێکی لە ژووری میوانەکەدا و سەردابێکی دیکەی لە دواوەی ماڵەکەیدا بووە. بۆ ئەوەی لە هەموو حاڵەتێکی ترسدا یان لە کاتی هەبوونی مەترسییدا هەرزوو بگاتە بەشی دواوە و لەوێوە بە پەیژەیەکی دارینیدا بەسەر دیوارەکەدا بتوانێت باز بداتە ئەو دیوی ماڵەکەی، کە کەلاوەیەکی چۆڵ بووە و هەڵبێت بۆ دوورترین شوێن. دیارە ئەم سیناریۆیە بە شێوەیەکی دیکە و ساڵانێکی دواتر روویان دا، ئەو دەمە (وەنەوشە) لە ماڵ نەبوو، نەك هەر لەم شارە نەبوو، بەڵکو لە شارێکی دیکەی نزیك سنوورەکانی کوردستان بوو. لەوێ باوەشی بۆ تۆپ و خومپارەکانی سوپای ئێران کردبۆوە. لەوێ لەناو ئاگر و ئاسندا دەژیا. ئەو لەو شارە دەژیا، ناوی شاری (سێوان) بوو، شارێکی خنجیلانەی جوان لەوێ لەگەڵ کوڕە تاقانەکەی دەژیا.

(حسە زیپکە) ئەو پیاوە خراپەکارەی بە نالەباری لەدایك ببوو. ئەو هەر لە منداڵییەوە بە نالەباری ژیاوە لەسەر شەقامەکان و لەناو کەلاوەو لە سەر تەختەی سندووقە سێو و گوێنی دڕاو پارچە مقەبای ناو گووزەری بەقاڵ و توورفرۆشەکان گەورە ببوو، لە کەس روون نییە دایك و باوکی کێن، بەڵام من زۆر سەربووردەم لەبارەی ئەوەوە دەستکەوت، زۆر چیرۆك کە هەموویان دەچنەوە سەر هەمان رێڕەوی راستی بابەتەکە. دەڵێن ژنێکی سۆزانی هەبووە لەو

www.mukiryani.com

سەردەمەی شاردا ژیاوە بەناوی (سوهەیلە بێبن)، کە زوو ئامۆزاکەی خۆی لە شارۆچکەیەکی دوورە دەست بێبنی دەکات، دواتر لەبەر ئەوەی ئابڕوویان نەچێ، بەزۆر لە ئامۆزاکەی مارە دەکرێت. ئەوانیش سەفەری ئەم شارەی ئێمە دەکەن. ئامۆزاکەی ناوی (جافر جووزەلە) دەبێت، شەوان لە یانەکانی خواردنەوەو قومارخانەکانی شاردا پیشەی جووزەلە لێدان دەبێت و پیاو دەکێشێت بەسەر خۆیدا. زۆرجار بە (جافرە قوندەر) بانگی دەکەن. ئەویش هەر زوو ژیان لە خۆی تاڵ دەکات و میوانی سەرخۆشی یانەکان لەگەڵ خۆی دەهێنێتەوە بۆ ماڵ و بە بڕێک پارە رازی دەبێت کە لەگەڵ (سوهەیلە بێبن)ی ژنیدا رابوویرن و بخەون. ئیتر سوهەیلە دەبێتە لەشفرۆش و دەکەوێتە ناو گێژاوی دنیایەکی پۆخڵەوە و دەبێتە نێچیرو خۆراکی پیاوانی سەرخۆشیی مەیخانەکانی شەوان و هاوڕێ داوێنپیسەکانی مێردەکەی.

ئیدی خەڵکی شار رۆژانە و بەردەوام توانج لە (جافر جووزەلە) دەدەن و هاواری لێدەکەن (جافر جووزەلە، جافرە قوندەر، جافرە ناپیاو، جافرە ژن حیز) لەسەر ئەم توانج و سووکایەتی و ناوناتۆرە قۆڕانە چەند جار بەشەڕ دێت و خەڵکی بەر چەقۆ دەدات و چەندین جاریش تێی هەڵدەدەن و بەم شێوەیە ئابڕووی لە شاردا دەتکێ و دەبێتە بنێشتەخۆشەی ژێر ددان، بۆیە چیتر توانای نامێنێت لەو شارەدا بژیت.

شەوێك دەڕواتە یەکێك لەو یانانەی خواردنەوە و قوماری تێدا دەکرێت و تەواو خۆی خەیاڵ دەکات و دێتە دەرەوە. لە دوورەوە هاواری لێدەکەن (جافر میوان بێن؟ بەڕاستی تامی مەمکی (سوهەیلە) زۆر خۆشە)! یەکێکی دیکە هاواری لێدەکات: (کوڕە بۆ باسی سمتی ناکەن ئەڵێی بەفرە) ئەوەندە سووکایەتی پێدەکەن هەست بەوە دەکات کە چیتر ژیانی هیچ نرخێکی نەماوە. هەربۆیە بە مل شۆڕی و نائومێدی و گریانەوە دێتە دەرەوەو شەو بە هەموو شاردا پیادەگەڕێت، دواتر دەڕواتە یەکێك لە کووچەکان و ئاگرێك دەکاتەوە و شووشەیەك کحول لە گیرفانی دەردەهێنێت و دەیڕێژێت بە گیانی خۆیدا و ئاگر لە جەستەی خۆی بەردەدات و خۆی دەکات بە خەڵوز و بە برینداری و بێکەسی گیان دەدات و دەمرێت. ئیدی (سوهەیلە)ش دوای ماوەیەك سکی پڕ دەبێت و کوڕێکی دەبێت ناوی دەنێت (حوسێن). بەو شێوەیە بۆ بەڕێکردنی ژیانیان ناچار کاری لەشفرۆشی دەکات و بەردەوام دەبێت. ئەگەرچی دەڵێن خۆی وتوویەتی (خۆم حەزم لێیە و هیچ پەشیمان نیم) هەر بەم چەشنە دەژی، پاش پێنج ساڵ دوای لەدایکبوونی (حوسێن) تووشی نەخۆشییەکی پیس دەبێت و دەمرێت. ئیدی (حسە) تەنیا دەکەوێت و هەر لە منداڵییەوە دەکەوێتە سەر شەقامەکان و خەڵکی خێرخواز نان و جلوبەرگی دەدەنێ. (حسە) وردە وردە

www.mukiryani.com

کوڕێکی شەڕانی و دز و چەقاوەسـووی لێدەردەچـێت و لـە کەلاوەکانـدا دەخـەوێت و منـداڵییکی ناشیرینی لێدەردەچـێت. لـووتێکی زل و دەموچـاوێکی پیسـی زیپکـاوی کـە هـەر لـە تەمـەنی منداڵییەوە دوومەڵ و لووی جۆراوجۆر لە دەموچاوی دێن، کەس قێزی نایەت تەماشای بکات.

کە گەورە دەبێت و دێتە تەمەنی هەرزەکاری، ئەوەندە نارەسـەن و شەڕاشـۆ و بەدفـەڕ دەبـێ، دەسبەجێ خۆی لە رژێم دەباتە پێش و سـەرەتا کـاری سـیخوڕیان بـۆ دەکـات و دواتـر بـە پـارە خەڵکیان بۆ دەکوژێت. هێدی هێدی دەبێتە جەللادی بەعس. لەگەڵ تێپەڕی تەمەنی زیاتر و زیـاتر خۆی لەلای جەللادەکان شیرین دەکات و دەچیتە پێشەوە. بە دوو برۆی گەورەی کەوانی و لووتێکی زل و دەموچاوێکی زیپکاوی و دوومەڵاوی خۆی دەگەیەنێتـە ژوورە ئاسـی و نهێنییـەکانی رژێـم و لەوێ راپۆرت لە چەندین گەنجی خێرنەدیو و ستەمدیدەی کورد دەدات. بە تێپەڕبوونی کـات رەوش و بارودۆخی ئەمنی کوردستان بەرەو خراپـی دەڕوات. لێـرەو لـەوێ هێـزە خـەباتگێڕەکانی کـورد چالاکی مەزن ئەنجام دەدەن. لە شاخ و لە شـار یـەکێك لـە هەڵسـووڕێنەر و بزوێنـەرە دیارەکـانی ئەوکاتە لە شاردا (مەحموود شەلەنگ) دەبێت کـە لـە پـاڵ کـارو کاسـبی خۆیـدا لـە خـەباتیش راناوەستێت و بەرەو پێش دەچێت، نازناوگـەلی زۆر بەدەسـت دەهێنێـت، ئیـدی دەبێتـە جێگـای مەترسی و هەست دەکات رژێم بە شـوێن پێکانیـدا دەگـەڕێت و بـە ئاشـکرابوونی سـەر لەبـەری پرۆسەکانی شار ئاشکرا دەبێت بۆیە زیاتر نیگای خۆی لەسەر وردەکاریی کارەکانی چڕ دەکاتـەوە. هەمیشە لە هەوڵی کوشتنی (حسە زیپکە)دا دەبێت، ئاخر ئەو کابرایەکی دیندار ببووە و بڕوای بە کوشتنی ئادەمیزاد نەبووە، بەڵام جەنگی بەرانبەر بەعسییەکان بـە خـەزا و جیهـاد زانیـوە. لـەو هەوڵانەدا دەرفەتی وەهای بۆ رێك ناکەوێت زۆر جاران پلانەکانی بـە وردی دادەڕێـژێت بـە نـاردنی کارەکتەرەکە، دواتر یاخود شوێن پێی هەڵناگرێت یان کەسی نێردراو تووشی تەنگوچەڵەمە دەبێـت و دواتر لەناو دەچێت.

(مخۆل شـەلەنگ) هەمیشـە وەك راوچـییەکی وریـا و لەسەرهەسـت لـە بۆسـەدا دەبێـت بـۆ لەناوبردنی ئـەو دوژمنـە سەرسـەختەی خـۆی و نەتەوەکـەی، ئـەو وەك فریادڕەسـێك دەکەوێتـە وردەکاریی دیکە و بەردەوام هەلومەرجی گونجاو دێنێتە ئاراوە. ئەو دەمەی وەك پیرێکـی نـوورانی هێدی هێدی ریشی درێژ دەکاتەوە، ریشێکی موبارەك و خاو کە رەونەقی نەخشە مۆرەکـەی سـەر لێوی وێنەی پەیامبەرێکی دیکەی پێدەبەخشـێت، زۆر کـەس بـە چـاوێکی زۆر سـەیر تەماشـای دەکەن، ئەو رۆژبەڕۆژ خزمەتی خێزانەکەی و نەتەوەکەی دەکات، لەبەر سەرقاڵی گوڵ و ئینجانەکان دەسپیێرێت بە (وەنەوشە) و پێی دەڵێت: (کچی شیرینم گوڵەکان بێناز مەکە، ئەوان تاکـە رەفیقـی

www.mukiryani.com

زیندووبوونی تۆن. دەبێت ئەوان زەمەنە درێژکان ببڕن و زینـدوو بـن و سـەروەریی خانەوادەکـەمان بپارێزن. ئەو گوڵانە دیاریی خودان بۆ ئێمە).

بیرمان نەچێت ئەو شەوەی چەکدارەکانی (حسە زیپکـە) (محـۆل شـەلەنگ)یان برینـدار کـرد، ماوەی ساڵێك بـوو (وەنەوشـە) کـەوتبووە داوی ئـەوین و خۆشەویسـتیی کـوڕێکی هونەرمەنـدی دەستڕەنگینەوە، کوڕێکی کوردی دانیشتووی شاری (سێوان). سـەرەتا هیچـی لای دایـك و بـاوی باس نەکردبوو، بەڵام دوای چاکبوونەوەی باوکی زۆری باسی هونەر و خۆشەویستی بۆ دنیـای پیـاوە دەسـتڕەنگینەکان بـۆ کردبـوو، گـەلێ باسوخواسـیان هێنـابووە گـۆڕێ، دواجـار گەیشـتبوونە دەرەنجامێکی تەواو. ئەوددەمەی (محۆل شەلەنگ) راستییەکانی زانیبوو لەلایەك زۆر خۆشحاڵ ببوو، لەلایەکی تر زۆر خەمگین ببوو، بەڵام بە بڕوای مـن هۆکـاری خۆشـحاڵبوونەکەی ئـەوە بـووە کـە پێشوەخت (محۆل) بڕیاری سەفەری دابوو. شتەکانی لە مێشـکی خۆیـدا هەڵسـەنگاندبوو، بڕیـاری دابوو کە ئەبێت رۆژێك سەفەر بکات ئیدی بەرەو چ هـەرێمێك؟ بـەرەو چ مەملەکـەتێك؟ نـازانم، هەڵبەتە سەفەرکردنی خۆی و (دولبەر داود غولام) وای دەکرد (وەنەوشـە) تـەنیا بمێنێتـەوە. بۆیـە (محۆل شەلەنگ) حەزی کردبوو کچەکەی بچیتە ماڵ و مێردی خۆی و دوور بکەوێتـەوە لـە چـاوی خراپەکارانەی (حسە زیپکە) و بەعسییە داوێنپیسەکان. نـەبادا ئـابڕووی ببـەن و کچـەکەی لاقـە بکەن، چونکە بەرنامەی ئەوان تەڕو وشکی پێکەوە دەسـووتاند، هـەر بۆیـە کـە زانیبـووی کـوڕە هونەرمەندەکە خەڵکی شارێکی دیکەیە و دوورە لەم شـارە بڕیـاری بـە ئـەرێ دابـوو، لەلایـەکی دیکەوە خەمبار ببوو بەوەی ئاگری شەڕی هەڵگیرساوی عێراق و ئێـران ئـەو شـارە دەسـووتێنێت، چـونکە شـارێکی سـنووری بـوو و پێگـەی جـەنگی جـەنگاوەرەکانی هەردوولایـە و ئـەوان ئـەو سەرزەمینە دەشێلن و گوێ بە هیچ شتێك نادەن.

لەو ماوەیەدا چەندین جار هونەرمەندەکە (جیهانگیر سەرحەد) لەشاردا (وەنەوشە)ی بینیبوو و چەندین جار سـەردانی کردبـوو لەسـەر زۆر تـەوەرەی ئەوکاتـەی ژیـان قسـەیان کردبـوو دواجـار خۆشەویستییەکی بەتین لەنێوانیاندا دروست ببوو.

هاوینی سـاڵی ١٩٨٠ رووداوێکـی ترسـناك قـەوما. رووداوێـك سـەرلەبەری هاوکێشـەکانی هەڵوەشاندەوە. ژیانی هەموو عێراقییەکانی گـۆڕی و رەوتـی سیاسـی کوردسـتان و خـەباتکارانی کوردیش بەهەلومەرجی جیاوازتردا تێپەڕی. ئیدی ژیانێکی نەهامـەتی بـەڕێوە بـوو. سـەردەمێك هات بۆنی خوێن سەراپای شار و دێهات و ناوچـەکانی عێراقـی ئـاخنیبوو. کۆڵانـەکانی شـاریش کشومات و بێ سەروا، ئەو دەمە سەردەمی کەوتنەخوارەوەی خومپارەکان و دەسپییکی شـەڕێکی

www.mukiryani.com

ماڵوێرانکەر باڵی بەسەر وڵاتدا کێشا. (سەدام حوسێن) خۆی خزاندە نێو شەڕێکی قورس لەگەڵ دراوسێیەکی ئەویش وڵاتی ئێران بوو. لە هەموو لایەکەوە هوتافات بۆ سەرۆکی گەورە دەکێشرا و لە هەموو لایەکەوە سەرباز کۆ دەکرایەوە زۆر لاو و گەنجی کورد بێ هەڵامەت دەرباز نەبوون و بە سەرباز و بە زۆرەملێ راپێچی بەرەکانی جەنگ کران. زۆریان فیراریان کرد و لەناو چاڵ و سەردابە نهێنییەکاندا دەرهێنرانە دەرەوە و گوللەباران کران، دیمەنی چاوبەستنەوەی گەنجانی کورد لە شەقام و کۆڵانەکاندا دەبینران پاشان لە گۆڕەپانە تایبەتیەکاندا گوللەباران دەکران بە تاوانی هەڵاتن. سەردەمێکی پڕ لە نەهامەتی و ئاشووب بوو. دیمەنی کەوتنی تەرم و بۆگەنبوونیان لە گەرمای هاویندا. رەشەبا بەردەوام بۆنی بارووت و حەشوە و خوێن و لاشەی سەربازی سووتاو و بۆگەنبووی لە سەر سنوورەکانەوە لەگەڵ خۆیدا دەهێنا و بەسەر شاردا بڵاوی دەکردەوە. دیمەنی راکردنی خەڵکی لە ترسی کەوتنی تۆپە بیئەژمارەکان بەرەو سەرداب و ژێر زەمینەکان هەژێنەر بوو. هەر گەڕەکەو چەندین ژێر زەمینی هەبوو چەند دەرچەو سەردابی نهێنی هەبوو کە خەڵك خۆیان تێدا حەشار دەدا لە ترسی جەنگ و خومپارە و تۆپەکانی ئێران. ئەو سەردەمە هەموو وەستاو بەنناکانی شار، هەموو ئەندازیارەکانی دروست کردنی بینا و خانوو دەبوو نەخشەی جیاوازتر بکێشن و حسابی چەندین سەرداب و مەنهۆڵ و ژێرزەمینی نهێنی بکەن. دیاربوو (مخۆل شەلەنگ) هەرزوو ئەو وردەکاریانەی کردبوو، بۆ مەبەستی جیاوازتر، بەڵام رۆژگارێك کەڵکی لێوەرگرتن. ئەو هیچ کات نهێنیی ئەو سەرداب و کون و کاژێرانەی ناو ماڵەکەی بۆ کەس باس نەکردبوو. تەنیا خۆی و (دولبەر داود غولا) و (وەنەوشە) دەیانزانی، ئەو دەمە زۆر جاران ئەو کون و سەردابانەیان لە ترسی کەوتنی تۆپ و مووشەك و خومپارەکان بەکار هێنابوو.

بە کەڵکوەرگرتن لە شەڕ هێزەکانی ناوشار گەلێك چالاکییان کردبوو و ترسیان خستبووە دڵی رژێمی بەعس و زۆر جاریش بە بردنی نامەکانی شار و هەواڵ و گۆڕانکارییەکانی ئەو کاتە و رژێمی بەعس، سنوورە سەختەکانی شارباژێڕی بڕیبوو. لەو ماوەیەدا گەلێك جار چووبووە شاخ و بە نهێنیی لەگەڵ سەرکردە گەورەکانی کورد کۆ ببووەوە و سەردانی گوندەکەی خۆیشی کردبوو. سەردانی رەز و باخە ماندووەکانی کردبوو. هەناسەی چیاکانی هەڵمژیبوو. بۆنی گوڵە وەنەوشەییەکانی کردبوو. بینیبووی ژمارەی گوڵەکانی ناو ماڵەکەی کە ئەو کات چەند خزمێکی خۆی تێدا بوو ئەمێستا ببوونە دەیان هەزار، سەراپای ماڵ و دالان و حەسارەکانی داگیر کردبوو. دیمەنی ماڵەکەی کردبووە پەڵە هەورێکی بچکۆلەی وەنەوشەیی. لەسەر داوای خۆی خەڵکی گوند چەندین گوڵی لەسەر دالان و لەناو باخچەکاندا

www.mukiryani.com

رواندبوو. لەسەر حەسارەکەوە تەماشای چیاکانی کردبوو. هەناسەیەکی قووڵی هەڵکێشابوو و لە دیمەنی جوانی سروشت رامابوو. تەماشای ئەو پەیژە وەهمییە ئەفسووناوییەی کردبوو، کە لەناو رەزەکەوە بەرەو قووڵایی ئاسمان هەڵکشابوو و لە چاو ونببوو. دواجار تەنیا ئەو ئەو پەیژەیەی بینیبوو، پەیژەیەکی کریستاڵیی بڵند تا قووڵایی ئاسمانەکان.

ئەو زۆر سەرسام ببوو چەند جارێك بە پیاوانی گوندی وتبوو: (ئەرێ خزمینە ئێوە ئەو پەیژە سەیرە نابینن لەناو رەزەکەی منەوە بە شاوڵی بەرەو ئاسمان کشاوە سەیرکەن دەبریسکێتەوە)؟ لە وەڵامدا هەموو سەرسامانە وتبوویان: (لالە مخۆل! ئەی پیاوی خودا! ئێمە هیچ نابینین)، دیار بووە تەنیا تەلیسمەکە (مخۆل) بینیویەتی. پاش مانەوەی چەند رۆژێك بە توولە رێگایەکی نهێنییدا گەڕابۆوە بۆ شار. هەمیشە بیری لە ژیانی ئەو سەردەمە کردبۆوە و خەمی بە کوژرانی مرۆڤەکان خواردبوو، دواجار رژانی خوێن لەسەر ئەم گۆی زەمینە سیناریۆیەکی شەیتانیانەیە و ماناکانی جوانی لە مرۆڤ دەسێنێتەوە.

زۆر جار لە شاردا دەنگی تەقەی زۆر بیسترابوو، (مخۆل شەلەنگ) لە شەوانی درەنگدا هاتبووە حەوشەکە و تەماشای ئەستێرەکانی ئاسمانی کردبوو. ئەو زۆر جار ئەم دێڕەی وتبوو، لەگەڵ بینینی ئەستێرەکاندا هەمیشە گتووی (ماڵی منن رۆژێك دێت تەنیا من ئەستێرەکان دادەگرم لەبری ئەو ئەستێرانە گوڵ دادەنێم)! من ئەم دێڕەم لە چەند شوێندا بینیوە، بەڵام زۆر درەنگ زانیم مانای چییە.

هەمیشە شەڕ بەردەوام ببوو هەمیشە خەڵك دەکوژرا و لە زەمانی جەنگدا شالاوی ئافرەتی لەشفرش لەشاردا گەشەیان کردبوو. گەلەك ئافرەتی عەرەبی لەشفرۆشی ناوەڕاست و باشووری وڵات سەفەریان بەرەو ناوچەکانی ئێمە کردبوو، لە ماڵی ئەمن و بەعسییەکاندا ببوونە خزمەتکار و زۆرینەیان ماڵیان بە کرێ بۆ دەگیرا. دیارە جەنگ لە هەر وڵاتێکی دنیادا دروست ببێت ئابووری وڵاتەکە تێك دەدات خەڵك بۆ پەیدا کردنی نان و ژیان کاری هەمەجۆر دەکەن. ئەوەی لە شاری لینینگرادی سۆڤیەتی جاران روووی دا و گەنم لەناو سایلۆکاندا نەماو دەستییان کرد بە مردوو خواردن، ئەوە بە شێوەیکی دیکە لە وڵاتی ئێمەدا قەوما و بەسەر ئێمە هاتەوە. خەڵك بۆ ژیان دەسیان بە دزی و لەشفرشی کرد. هەڵبەتە ئەو ژنانەی لە خوارووی وڵاتەوە هاتبوون، هەموو لە برسا و بۆ پەیداکردنی نان و ژیان شارەو شار دەگەڕان و لەشی ناسك و نازداری خۆیان دەکردە خۆراکی پیاوانی شەهوەتاوی و جاش و مستەشارەکانی بەعس. زۆر لەو ئافرەتانە مێردەکانیان لە جەنگەکاندا لەدەست دابوو، ئیدی یان کوژرابوون یا بە دیلی کەتبوونە دەست پاسدارەکانی ئێران و

www.mukiryani.com

ڕەوانەی زیندانی ئەوین کرابوون. شالاّوی ئافرەتانی لەشفرش لە زیادبووندا بوو، دواجار یەکێك لە دیارییەکانی جەنگ دروستکردنی ئافرەتانی لەشفرۆشە. ئەمە لە پاڵ دەرد و نەخۆشییە پیس و خراپەکاندا. ڕۆژانە ئافرەتی لەشفرۆش دەبینران، هەندێکیان بەڕوتی بەسەر شەقامەکانەوە بوون و دەگریان، هەندێکیان دەستییان بە سنگ و بەرۆکیانەوە دەگرت و هاواریان دەکرد. هەندێکیان بە شەقامەکاندا رایان دەکرد و دەیان قیژاند، سەربازی شەهوەتاوی بە شەقامەکاندا بە دوای ئافرەتەکاندا رای دەکرد و هاواری دەکرد.

(مخۆل شەلەنگ) زۆر شەوان تا بەیانی دەگریا و شەونوێژی دەکرد. زۆر ڕۆژ دەچوو بۆ مزگەوت و لەوێ قورئانی دەخوێند. ئەم دیمەنانە زۆر ئازاریان دەدا. هەربۆیە دیمەنی پیری زووتر لە روخساریدا دەبریسکایەوە. ڕۆژ بەڕۆژ زیاتر ریشی دەبریسکایەوە و دەبوو بە دەزولکەی کریستاڵی. چاوەکانی زیاتر دەترووسکانەوە و وەك دەریایان لێدەهات. نوور لە پەنجەکانی دەچۆڕایەوە. تیشك لە هەموو جەستەی دەهاتەدەر، کە بە شەقامەکاندا دەڕۆیشت، دیمەنی فەسادییەکانی لێ ون دەبوو.

(حسە زیپکە) زیاتر و زیاتر خەڵکی ئازار دەدا. دووکان و عەرەبانە و مێزی زۆر کەسی بە شەق دەدا و زۆر گەنجی راوەدوو دەنا و لە کەلاوەیەکدا دەیدانە بەر فیشەك. بە ئاشکرا لەناو جەرگەی بازاڕدا باوەشی بە ئافرەتدا دەکرد و شەهوەتی خۆی تێدا بەتاڵ دەکردەوە. دەگەڕا بەدوای کچانی ناسك و نازداری کوردا و بە زۆرەملێ دەیبردن بۆ ئەمنەکان و دەوری گەوادێکی سووکی دەبینی. لەلای بەعسییەکان خۆی هەڵدەکێشا و خۆی ئازا دەکرد. (مەحموود شەلەنگ) زۆر لە ئابڕووی (وەنەوشە) دەترسا و هەمیشە لە خەمی ئەودا بوو. دەترسا لەوەی نەبادا (حسە زیپکە) کارێکی خراپ بکات و سەرلەبەری ژیانی تێك بدات. ئیتر ژیان وایە هەمیشە خەڵکی خراپ و بەدخوو درەنگ دەمرن و هەردەمێننەوە، بەڵام کەسانی چاك و داهێنەر و مرۆڤ دۆست زوو کۆتای بەسەفەرەکەیان لە ژیان دەهێنن دەگەڕێنەوە بۆ زیندەگی دیکە و ئەم دنیایە بەجێ دەهێڵن.

جوانییەکانی دنیا بە جوانییەکانی مرۆڤ دەگەشێنەوە و ئەو کاتەی مرۆڤ جوانی نازانێت و هەموو شتێك ناشیرین دەکات، ئیدی مرۆڤ مانای نامێنێت، باز دەدات بۆ دڕندەبوون و ئاژەڵبوون.

(مەحموود شەلەنگ) بەردەوام باسی لە دنیایەکی جوانی مرۆڤانەی کردووە، هەموو هەوڵی خۆی داوە تا بتوانێت شار لە بۆگەنی و لەش بۆگەنبوونی مرۆڤە پیسەکان خاوێن بکاتەوە. هەوڵ و تەقەلای بۆ ئەوە بووە، دوای دوو ساڵ لە برینداربوونەکەی و شەڕە دلێرانەکەی شۆڕشگێڕان (مخۆل شەلەنگ) کچە تاقەنەکەی کە چەند ساڵێك بوو مامۆستا بوو، دای بە کوڕە پەیکەرتاشەکە. ئەو

www.mukiryani.com

کوڕەی وا پێرارەکـە (وەنەوشـە)ی لـە پێشـانگایەکی هونەریـدا لەبـەر بـەرزی و دەسـتڕەنگینیی هونەرەکـەی ناسـیبووی و پـاش ماوەیـەك لـە هاوڕێیـەتی و چـەند قۆناغـێـك لـە خۆشەویسـتی پەیوەندیەکی بەتینیان دروست کردبوو و لەوسەردەمەی جەنگ باڵی بەسەر تەواوی وڵاتدا کێشـابوو ئەوان دوو ئاشقی راستەقینە، پەیمانیان بەیەك دابوو.

ماوەیەکی زێڕن بوو لە ژیانی ئەو دوو ئاشقە راستەقینەیەدا کە لەسەر بناغەی جـوانی و هێـزە شاراوەکانی ناخی مرۆڤ ئەشقێکی ئەبەدییان دروست کـرد، مـاوەی دەسـگیرانیان زۆری نەخایانـد، هەرزوو (وەنەوشە) بڕیاری دا، کۆچ بکات بۆ شاری (سێوان) و لەوێ لەگەڵ (جیهانگیر سـەرحەد) و ماڵباتەکەیدا بژی و مـاڵێکی جـوان بنیـات بنـێن، ئـیتر (وەنەوشـە) لـەوێ درێـژە بـە پیشـەی مامۆستایەتی خۆی دەدات لە قوتابخانەیەك بەناوی (گوڵان).

(مخۆل شەلەنگ) و(دولبەر داود غولام) زۆر خەمبارو بێزار دەبن بەوەی تاقـە کچـەکەیان، ئـەو کچەی بەرهەمی ئاسمانەکان بوو لێیان دوور دەکەوتـەوە، لەلایـەك خـەمبار و لەلایـەك خۆشـحاڵ بوون، بەو شێوەیە ژیانیان درێژە پێدا، بەڵام (وەنەوشە) پێی لە دایك و باوکە پیرەکەی نـەبڕی و زوو زوو سەردانی دەکردن. ئەگەرچی لە سەردەم و رۆژگارێکی تاڵ و ناخۆشدا دەژیان و جـەنگ تـەواوی وڵاتی کاوڵ و وێران کردبوو، شەقامەکانی شار یەك پارچە خوێن بوون. دیوارەکان هەموو بە خـوێن رەنگ کرابوون. هەورەکان رەنگی خوێنیان گرتبوو. دنیا گـەرم داهـاتبوو، بـە گـەرمای سـووتانی بارووت و خومپارە و مووشەك و تۆپەکان بە سووتانی ماڵ و مزگەوت و نەخۆشخانە و دارسـتان و پووش و پاوەنەکان. هەموو وڵات خەمبار بوو. سەرۆك و دارودەستەکەی نەبێت ماتەم باڵی بەسـەر گشت لایەکدا کێشابوو. (وەنەوشە) وەفای خۆی ون نـەدەکرد و دەهـات و بـاوك و دایکـی بەسـەر دەکردەوە و گوڵەکانی بۆ ئاو دەدان. ئەو دەمە هێدی هێدی نیشـانەی دووگیـانی لـە (وەنەوشـە)دا دەردەکەوت و هەست بەبوونی کۆرپەیەك دەکرا لە سکیدا. (مخۆل شەلەنگ) دڵـی زۆر بـەوە خـۆش بوو، کە نەوەیەکی دیکە دەخاتەوە و لەم سەر زەوییە وەجاغی کوێر نابێتەوە.

سـاڵانی هەشـتاکان زۆر بـە خێرایـی تێدەپـەڕین، کارەسـاتی زۆر لـەو سـاڵانەدا روویـان دا، کارەساتگەلی وەها روویان دا هەرگیز لە مێژووی کورد و مرۆڤایەتیدا ناسڕێتەوە و هەر دەمێنن.

سـاڵی ١٩٨٧ کـە گونـدەکان راگـوێزران و هـەموو دێهاتـەکان سـووتێنران و کـاول کـران، خەڵکەکەی بەزۆر لە ئۆردوگاکاندا نیشتەجێ کران. گوندەکەی (مخۆل شەلەنگ) بەدوور نـەبوو لـەو کاولکارییە، (مخۆل شەلەنگ) کاتێك بەوەی زانی یەك مانگی رێـك شـەوان تـا سـپییدەی بـەیانی دەگریاو ئارامی لەبەر هەڵدەگیرا. ئەو تاکـە شـتێك کـە ئـارامیی پێدەبەخشـی سـەردانی رەز و

www.mukiryani.com

باخەکانی بوو. لە شارباژێڕ بەدیمەنی گوڵـەکانی ماڵەکـەی شاگەشـکە دەبـوو. ئێسـتاکە هـەموو ناوچەکانی کوردستان بوونەتە زەوی حەرام کراو قەدەغەیـە هـیچ روحلەبـەرێك بـەناویادا بـڕوات، ئەمانە بوونە هۆی ئەوەی ئارامی لەبەر هەڵبگیرێت و ماوەیکی زۆر وەك شێت خەو خۆراك لەخۆی حەرام دەکات و بیر دەکاتەوە و دەیەوێت بڕوات دیمەنی خـانوو و بـاخ و رەزەکـانی ببینێـت، بـەڵام هاوڕێ و دۆستەکانی تکای لێدەکەن واز لـەو بیرۆکەیـە بهێنێـت و خـۆی لـە قـەرەی ئـەو ناوچـە حەرامکراوانە نەدات، چونکە هەموو مینرێژکراون و لەسەر هەر بەرزایی و گردێـك سـەربازگەیەك دانراوە و هەر رێبووارێك بە بەرسێرە و نیشانەی تفەنگەکانیاندا بـڕوات، دەسـتبەجێ گوللـەبارانی دەکەن و دەیکوژن.

ئەو قسانەیان بەگوێدا نەچوو. هەربۆیە بێ ئـەوەی خـودا حـافیزی لەکـەس بکـەن و کەسـێك ئاگادار بکەنەوە (مەحموود شەلەنگ) و (دولبەر داود غولام) لە بەیانییەکی زووی دوایین رۆژەکانی ساڵی ١٩٨٧ و سەرەتای ساڵی ١٩٨٨ـدا بە بەرگی سپی و چەند پریاسـکە و کەشـکۆڵێکەوە لـە ماڵ دێنە دەر و بەرەو چیاکانی شارباژێڕ دەکەونە رێ و بەرەو رەزەکانی خۆیان دەگەڕێنـەوە. ئیـدی وەك دوو فریشتە دوو مرۆڤی نوورانی لەبەرگی سپییدا، بزر دەبن و ئاسـەواریان ون دەبێـت و هـیچ کەسێك نایان بینێتەوە. (مخۆل شەلەنگ) بە بـەرگی سـپی و ریشـێکی خـاوی درێـژی سـپی وەك پیاوێکی نوورانی و پەیامبەرێکی ئیلاهی دەگەڕێتەوە بۆ ئەو خاکەی تێیـدا لـەدایك بـووە. لـەوێ دەڕواتە ناو رەزەکەی ئیدی لەو بەیانییەوە تا هەنووکـە کـەس سـۆراخێکی ئـەو ژن و پیـاوە پـیرە نازانێت و بۆ ئەبەدی بزربوون. زۆر کەس دەڵێن (لە کێلگـە مینەکانـدا پارچەپارچـە بـوون) و زۆر کەسی دیکە لە خزمەکانی خۆی دەڵێن (بە هۆی پەیژەیەکی کریستاڵیەوە کە بەر لە چـەند سـاڵێك لەبەردەم چەند پیاوێکی گونددا باسی کردووە، بەرەو قووڵایی ئاسمانێ هەڵکشـاون.) هەنـدێکی تـر دەڵێن: (لەگەڵ خەباتکارانی کورد چوون بۆ ئێران). چەند ئەگەر و گریمانەی تر دێتە باس و خـواس، بەڵام هیچ کەس نازانێت کام لەوانە وەڕاست دەگەڕێن و دروستن. بەم شێوەیە (مخۆل شەلەنگ) خۆی لەبەرچاوی دوژمنانی کوردو (حسە زیپکە) بزر کرد. هەڵبەتە (مخۆل شەلەنگ) لە دواجاردا حـەزی نەکردووە سەردەمی نەهامەتی و جەنگ و مەرگی هەزاران هاونیشتیمانی خۆی ببینێت، کـە دوای سەفەرەکە ئەو کارەساتی زۆر مەرگاوی بەسەر کورددا هات و سەرلەبەری هاوکێشەکانی گۆڕی.

www.mukiryani.com

www.mukiryani.com

١٣

گفتوگۆی نێوان

کاوه میرخاس و کامەرانی وەنەوشە

عەسرێکی کەمێك گەرم بوو. له پەنجەرەکەوه تەماشـای شـارم دەکـرد. تـەمێکی زەردی وەك خۆڵ و تۆز شاری تەژی کردبوو. ئەو خۆڵبارینە کەشوهەواکەی گەرمتر کردبوو. به خاولیـەك لەشـم دەسڕی و ئارەقم له جەستەم دەکردەوه. زۆر کتوپڕ دەنگییکی نائاساییی هاواری کرد و وتی: (سـلاو له کوڕه وەنەوشەییەکەی خۆمان... ئەو دوو هێڵە لێرەدا بەیەك دەگەن. دەمودەست بێدەنگ بـوو، بەلای دەرگای ژوورەکەمدا ئاوڕم دایەوه و تەماشـام کـرد مامۆسـتا (کـاوه میرخـاس) لەبـەردەم ژوورەکەم بە کراس و پانتۆڵێکی قاوەیی و چاویلکەیەکەوه وەستاوه، چەند کتێبێك لەبن باڵی دایـه و دەمی هەتا بناگوێی داپچڕیوه و له جێی خۆی دەخنێتەوه و ددانـەکانی دەردەکـەون و لێـوی بـۆ سەرەوه و خوارەوه دەبزوێت.، بەلامەوه زۆر سەیر بوو. لەم عەسـره خۆڵاوییـەی شـاردا مامۆسـتا (کاوه) لەبەردەم ژوورەکەی مندا له بەشی ناوخۆیی وەسـتاوه و قاقـا پـێ دەکـەنێت. وەك سـووکه شـەرمێك کراسـێکم کـرده بـەرم و بەگەرموگوڕییـەوه پێشـوازیم لێ کـرد و وتم: (فـەرمووو... فەرمووو... مامۆستا گیان... زۆر سەیره به ڕاستی هیچ کات لەو بڕوایەدا نەبووم که ئێوەی بەڕێز ڕۆژێك بێن و ئەم خەراباتەی من بەسەر بکەنەوه. هەڵبەته شەرمەندەم که... ناتوانم لەبـەردەم ئـەم حورمەته گەورەیەدا به پێی پێویست بم تکایـه، بمبـووره). مامۆسـتا (کـاوه میرخـاس) قۆنـەره قاوەییه پانەکانی داکەند و هاتـه ژوورەوه و لەسـەر کورسـییەك دانیشـتن و هەناسـەیەکی قـووڵی هەڵکێشا و به ژوورەکەیدا ڕوانی و گوتی: (فەزایەکی شیعری له ژوورەکەتدایـه. بـۆنی سـەردەمی قەسیده و شیعر و چیرۆك له تەواوی پێکهاتەکانی ژوورەکەت دێت، ژوورەکەت تەواو جودایه و لـه ژووری کەسانی دیکه ناچێت. ئەو هەمـوو وێنەی گوڵە چییه لەسـەر دیوارەکـان! بـۆ هـەموویان وا نارێك هەڵواسراون! ئەی ئەو هەمـوو کتێبه چییه لەسەر ڕەفەکان! دیاره تـۆ خوێنـەرێکی باشـیت، خۆم سەرەتا لەوه دڵنیا بووم.) کەمێك لەسەر کورسییەکەی پاڵی دایەوه، دیسان قاقایـەکی لێـدا و هەموو لەشی کەوته لەرزین. من زۆر شەرمم دەکرد. هەر پێم سەیر بوو کـه چـۆن ئـەو منـی بـیر

www.mukiryani.com

کەوتۆتەوە؟ چۆن ئەم شوێنەی زانیوە؟ ئەی بۆچی هاتووە بۆ ئێرە؟ ئەم پرسیارانەم بە مێشکیدا هاتن، خۆم پێ ڕانەگیرا و تەکانێکم بە خۆم داو و ویستم بڵێم، مامۆستا (کاوە) چۆن بوو هاتیت بۆ لای من؟ ئەو بەر لە من وتی: (کامەران دەزانم بیر لەچی دەکەیتەوە، دەتەوێت نهێنیی هاتنی من بۆ لای خۆت بزانیت، لە ڕاستییدا هەردووکمان پێویستیمان بە ئاخاوتنە... بەڵێ پێویستە پێکەوە ڕاوێژ بکەین). من نەمدەزانی مەبەستی چییە؟ ناخۆشترین شتێك کە مرۆڤ دەخاتە دڵەڕاوکێوە ئەوەیە، نەزانی بەرامبەرەکەت چیی لە دڵایە.

لە ڕاستییدا یەکەم جار بوو لە ژیانمدا بگرە لە ژیانی زانکۆیمدا مامۆستایەکی زانکۆ سەردانم بکات ئەوە کارێك بوو جێگای تێڕامان و لێوردبوونەوەی قووڵ بوو، چونکە مامۆستایان و دکتۆرەکانی زانکۆ و خاوەن بڕوانامەکانی ماستەر زۆر لەوە لووتبەرزتر بوون کە سڵاویش لە فێرخوازەکانی خۆیان بکەن، زۆرێك لەوان لە گۆڕەپانەکاندا بەلاتدا تێدەپەڕین و بە لووتێکی بەرزەوە وەك ئەسپی کێوی سەرمەستانە دەڕۆیشتن و لە خۆیان هەڵدەدا. هەمیشە بە چاوێکی نزمتر لە پلەو پایەی خۆیان بۆیان دەڕوانیت، بەڵام هاتنی مامۆستایەکی ڕوحسووك و شیرین لە دڵی قوتابیاندا بێ دەمار و سادە کابرایەکی باڵا مامناوەندی سەر ماش و برنجی، بەڵام تا ڕادەیەك گەنج و بە شان و شەوکەت و بە هەیبەت بوو، ڕووخۆش و خاوەن زمانێکی پاراوی ئاخاوتن، خاوەن هەڵسوکەوتێکی مەردانەی مۆدێرن، من زۆر شەرمم لێ دەکرد، بەڵام چەند جارێك لە کۆلێژ گفتوگۆم لەگەڵ کردبوو بە کورتی، لەو ڕۆژەی وانەکەمان بوو بە دایەلۆگی کراوە، ڕۆژێك بوو من تێیدا قسەی زۆرم کرد و لەسەر هێڵە لێکدراوەکان و گەیشتنیان بە یەکدی قسەی جیددیم کرد. هەر ئەو ڕۆژە (سەهەندی بایز ئاغا) و (ئاسمان خۆشناو مینا) بە جودا ڕای تایبەتیان لەسەر حەقیقەتی دوو هێڵەکە وت. من سەرمەشق بووم و پێکڕا باوەڕیان بە بیردۆزەکانم هێنا و تەنانەت مامۆستا (کاوە میرخاس) باوەڕی بە قسەکانم هێنابوو. مامۆستا (کاوە) پتر پێداگریی لەسەر کۆمەڵێك مەسەلە کرد و وتی: (کامەران... من پێویستم بە هێز و تواناکانی تۆ هەیە بۆ سەرخستنی چەند پڕۆژەیەك...) لە قسەکردن وەستا. پاش ئەوەی پەرداخێك ئاوی ساردم دایە دەستی و بینی لێ شل کرد و هەڵی چۆڕاند. دیار بوو ئەو ڕۆژە خۆڵبارینە پلەی گەرمی لەشی ئەو و تێکڕای خەڵکیان بە شێوەیەك بەرز کردبووەوە کە گەرووی وشك ببوو. دەبوو زۆر ئاو بخواتەوە هەتا تۆزێك دڵ و ناخی فێنك ببنەوە. سەرەتا بەر لەوەی باسی پڕۆژەکانی بکات، من دەمزانی کە پڕۆژەی گرنگی لەلا گەڵاڵە بووە. هەستم بە گەورەیی خۆم دەکرد. لەبەر ئەوەی ئەوە شەرەفێکی گەورە بوو من بتوانم کۆمەك بکەم بە مامۆستایەکی ئازیز و خۆشەویستم، لە هەمان کاتدا

www.mukiryani.com

راهێنانی سەرەتایی من بوو بۆ کارکردن لە پرۆژەدا. ئیدی پڕۆژە بە هەموو ماناکانییەوە، من لەوەوبەر هیچ پرۆژەیەکی راستەقینەم بەدەستتەوە نەببوو، هەرچەند هەندێك هەوڵی جیاواز لە مێشکمدا بوو، بەڵام تەنیا بیرکردنەوە و بیرۆکە بوون، لە تەنیاییدا پرۆژەی زۆر دێتە مێشکی مرۆڤ و هەر زووش ئاوا دەبن.

من پێشتر لە هەندێك خوێندکارم بیستبوو کەوا مامۆستا (کاوە) تەنیا دەژی و خێزانی نییە. لە یەکێك لە خانووە خۆشەکانی ئەو سەردەمەی لە (شارۆچکەی گاورەکان) دروست دەکران. نەخشەی خانووکەیشی هەر خۆی کێشابووی. دواتر چەند جارێك لەگەڵ (سەهەند) و (شاپوور) سەردانمان کرد و لەویێ لەناو باخچە تایبەتەکەیدا گفتوگۆی دیکەمان لەسەر زۆر شتی گرنگ ساز دا و پلان و فۆرمی جیاجیامان بینی و کاری زۆرمان لەناو ئەو گرووپەدا کرد کە مامۆستا (کاوە) پێکی هێنا.

سەرەتا بەر لەوەی بچینە ناو تەوەری قسەکردنمان، کەمێك سەرنجی کتێبەکانمی دا و دەستی خستە سەر یەکێك لەو کتێبانەی دانرابوو. ئەویش کتێبی (دواهەمین هەناری دنیا)ی رۆمان نووسی گەورەی کورد (بەختیار عەلی) بوو. وتی: (کامەرانی وەنەوشە، ئەم کتێبەم خوێندۆتەوە، بەڕاستی مەزنە ئەم نووسەرە، تالاوی ئەم کتێبە و ئازارەکانی منیان گریاند پەیامێکی مرۆڤانەی فەلسەفی لە دوو توێی ئەم کتێبەدا هەیە، چەند کلۆڵن ئەو مرۆڤانەی ئەم کتێبەیان نەخوێندۆتەوە. چەند دوڕاون ئەوانەی لە ئازارەکانی تێناگەن بە راستی. ئەم پیاوە زۆر ماندووە و ماندووبوونی خۆی لە تەنیاییدا دەدۆزێتەوە، من سەرسامم پێی بە کارەکانی، چاوەڕوانی ئەوەی لێدەکەم بگاتە لووتکەیەکی پرشنگدار) من نەمتوانی هیچ بڵێم، چونکە منیش هەر وەها روانگەیەکم هەبوو بۆ ئەو نووسەرە. من بەر لەوە چەند جارێك ئەو کتێبەم خوێندبۆوە بەر لەوە تەواوی شیعر و قەسیدەکانیم خوێندبۆوە، ئێمە بازنەیەکمان هەبوو کتێبمان تێ فڕێ دەدا و لە سووڕانەوەدا دەخوێندرایەوە. ئەو نووسەرە دیاردەیەکی نوێ بوو لەو سەردەمەدا گەنجی زۆر لە سێبەری کتێبەکانیدا وەستا بوون.

دواتر من زۆر زانیاریم لەسەر مامۆستا (کاوە) پەیدا کرد، هۆکاری ژیانی لەو شارەدا و تەنیایی و بیرکردنەوەکانی، هەموو ئاماژەییەکی نوێ بوون بۆ پەیوەندیی مۆدێرنەی نێوان مامۆستا و خوێندکار... من نەمزانیبوو بۆچی ئەو حەز بە ناسراوی لەگەڵ ئێمەدا دەکات دواتر بیرم کەوتەوە کە رۆژێك بە تەنیا لێی پرسیم (کامەران... تۆ لەم شارەدا لە کوێ دەژیت... حەزدەکەم بزانم شوێن و مەکانت کوێیە؟) من بە شێوەیەکی ئاسایی زانیاری تەواوم دابوویە، بەڵام

www.mukiryani.com

هەرگیز لەو بڕوایەدا نەبووم کە مامۆستا نەخشە و پلانی زۆری هەیە و متمانە بە من دەکات و ڕۆژێك دێت و کۆمەڵێك پەڕە و نووسرا و دەخاتە بەر دەستم، ئەم ڕووداوە وای لێکردم کە لەناو ئەرشیفی خۆمدا تەواوی گفتووگۆکان بنووسم من بە نەژاد بۆمان مابۆوە هەموو ئەجێندای ڕۆژانەم لە دەفتەرێکدا دەنووسیەوە ئەگەر گرنگ بووایە دەمخستە دوتوویێی (کتێبە وەنەوشەییەکە)م. لە دەمی خۆیەوە زۆر ڕاستییم زانی ئەو متمانەی تەواوی بە من هەبوو. پەیوەندیی نێوانمان دواتر زۆر پەرەی سەند و زیاتر وەك دوو هاوڕێ لەگەڵ یەك دەجوولاینەوە. ئەگەرچی ئەو نزیکەی دە ساڵ لە من گەورەتر بوو، بەڵام تەمەن کاری نەکردە سەر پێوەندییەکەمان و من کەوتمە دوای. ڕۆژانە هەموو زانیارییەکانم تۆمار دەکرد. ئەو کارەم هەبوو، تەنانەت لە زانکۆش لەنێوان وانەکاندا کە ڕێستمان وەردەگرت، من زانیاریم دەنووسی. ماوەیەکی باشم هەبوو ئەو کارە بکەم، بە هەرحاڵ با بگەڕێمەوە سەر باسی کتێبەکە، مامۆستا (کاوە میرخاس) کە پتر لە کابرایەکی کۆمەڵناس دەچوو، زۆر حەزی لە پێوەندییە کۆمەڵایەتییەکان بوو، لەگەڵ ئەوەشدا زۆری حەز لە دنیای شیعر و ئەدەب و ڕۆمان بوو، چەند جارێك کتێبی دانسقەم دایە و پاش خوێندنەوەی بۆی دێنامەوە.

من و (شاپووری خەزان) و (سەهەندی بایز ئاغا) و (ئاسمان مینا) ڕەنگ و خووی یەکتریمان گرتبوو، بەڵام من سەرمەشقی ئەوان بووم. هەموومان پێکەوە دنیایەکی جیاوازمان دروست کردبوو. خوێندنەوەمان تێڕوانینمان بگرە ئەوانیش فێری ئەوە بوون، کە ژیانی خۆیان بنووسنەوە. هەر کەسە و ڕۆژانەی یادداشتەکانی خۆی دەنووسییەوە، من ئەو بیرۆکەیەم فێری ئەوانیش کرد دەمزانی لە داهاتوودا، ئەم دەستنووسانە گرنگ دەبوون.

من لەلای ئەوان وەك کابرایەکی قسە ڕاست و کوێخا وەها بووم. لە پێشبینیکردندا هەمیشە جێگای بڕوایان بووم، توانایەکی شاراوە لە ناخمدا هەبوو، ئەویش لێکدانەوەی خەونبوو، بە شێوەیەکی تەواو سەر سووڕهێنەر خەونی کەسەکانم لێك دەداوە و هەرچیم دەگوت، ڕاست دەردەچوو. تەنانەت مامۆستا (کاوە) ئەو ڕاستییەی بەر لە ناسینم بۆ خۆی زانیبوو، نازانم لە دەمی کێوە ئەو نهێنییە داکەوتبوو؟ ئەمەش وای لە مامۆستا (کاوە) کردبوو کە زیاتر حەز بە ناسینم بکات. هەر ئەوە بوو وای کردبوو بە من بڵێت: (تۆ هێزێکی شاراوە لە ناختدایە... پێویستە ئەو هێزە بجووڵێت و بە پێی یاسا فیزیاییەکەی شتێك بکات). دیار بوو مەبەستی ئەو لە فرمان یان ئیشکردنێك بوو کە ئەفراندنی تێدا بێت. ئاکامی هەبێت. هەر بۆیە متمانەی بە من دابوو دەیزانی دەتوانم پلانەکانی بۆ ڕاپەڕێنم. کارکردن دوورمان دەخاتەوە لە جەنگ. لەو ڕۆژەدا دنیا هەموو چاوەڕوانی گۆڕانی سەیریان دەکرد. جەنگ دنیای تەنیبۆوە. لەسەردەمی جەنگدا

www.mukiryani.com

بووین. زەوی ماندوو بوو. بۆیە مامۆستا (کاوە میرخاس) باسی زەویی بۆ دەکردم. دەیگوت: (زەوی هەسارەیەکی نەگبەتە... مەودای چەندین هەزار میل لە گەردوونێکدا پەراوێز خراوە و دەسووڕێتەوە. ئەوەی مرۆڤ لەسەر ئەم گۆی زەوییە دەیکات، لە هیچ کام لە هەسارەکانی گەردووندا ناکرێت. زەوی مادەیەکی گوناهە. سنگی کێڵراوە و دەسووتێنرێت. تەماشەکە ئەم هەسارەیە یەك پارچە جەنگە، یەك پارچە خوێنە یەك پارچە بۆنی باڕووت و چەقۆ و مردنی لێدێت. بە راستی من کارم ئەوەیە هاوڕێیەتی لەگەڵ زەویدا بکەم، تەبابم لەگەڵی و ماندووی نەکەم. نەیکوژم. ئەو روحی هەیە. قسە دەکات بە زمانێکی جیاواز لە زمانی ئادەمیزاد قسە دەکات. تەنیا ئەو کەسانە لە زمانی زەوی تێدەگەن کە مرۆڤن و لە مانای جوانی تێدەگەن. ئەوانەی لێی دەدەن و سمی پێدا دادەکوتن، درندەن جیاوازن و جەستەی بێ روحن... بۆگەنن). تەواو کاری تێکردم. وای لێکردم لە زەوی رابمێنم و گوێی لێ بگرم. وای کرد شەوان لە باڵکۆنەکەوە لەگەڵ گوڵەکانم دانیشم و گوێ لە زەوی بگرم.

مامۆستا (کاوە میرخاس) کەمێك وەستا و بەلای چەپدا رووی وەرگێڕا و تەماشایەکی باڵکۆنەکەی کرد. وتی: (کامەران، بە راست ئەوە ئەو گوڵانەیە کە تۆ لە سنگیان دەدەی؟ ئەو ئینجانە گوڵانە چین لەناو خۆڵ و تۆزدا بزربوون؟ لەناو ناچن؟ ئەو خۆڵبارینە نایانکوژێت؟ بۆنیان نامرێنێت؟ رەنگیان ناژاکێنێت؟ بۆ نایانهێنییتە ژوورەوە؟) لە وەڵامدا زەردەخەنەیەکم کرد و وتم: (مامۆستا گیان ئەوە ئەو گوڵەیە کە لە سنگی دەدەم. ئەوان نامرن! تەمەنیان زۆر درێژە. ئەوانە زنجیرە یادگاریی تاڵ و شیرینی ژیانی منن تا مردن تا ئاخر زەمان. لە سەرزەمینێکی زیندووەوە هاتوون. پەیامێکی مرۆڤانەیان پێیە. بۆ مرۆڤ پێدەکەنن، قسە دەکەن بە زمانێکی جیاواز. ئەوان رەنگی وەنەوشەیی خودان. سەر زەوی لەو رەنگەی لێ نییە. ئەم گوڵە تەنیا من هەمە جیاوازە لە گوڵەکانی دیکە هەموو شتێکیان جیاوازە. سەردەمەکان دەبڕن و نامرن. هەر دەمێنن. چیرۆکی هەموو سەردەمەکان پێکەوە گرێ دەدەن. هاوڕێیەتی لەسەر زەوی دروست دەکەن... دەگەڕێن هەموو دنیا دەتەقێنن*، کەنارەکان دەبڕن. سوار گەمیە دەبن، زەریاکان دەبڕن، لە هەموو دوورگەیەك لەنگەر دەگرن و لە هەموو سەرزەمینێك دەژین. بەدوای جوانیدا دەگەڕێن. هەر پێ دەکەنن، هەرگیز ناگرین. دەگەڕێن و باوەش بۆ پەپوولەکان دەکەنەوە. سنگیان عەتر دەردەدات، ئاونگ دەکات. هەنگوینی جودا و

---

* تەقاندن: لێرەدا واتە، گەڕانی ورد بە شوێن شتێکدا. ئەو شارەم هەموو تەقاند و نەمدۆزییەوە...

www.mukiryani.com

شیرینتر بەرهەم دەهێنێت. هەنگەکان لەسـەریان دەژیـن. بەرەبـەیان مۆسـیقام بـۆ دەژەنـن. گۆرانی و سەمفۆنیای نەمرم بۆ دەژەنن. مامۆستا (کاوە) ئەوان شیعرم بـۆ دەخوێننـەوە. بـە هێزی ئەو گوڵانە دەژیم. بێ ئەوان جەستەیەکی بێ روحم. ناتوانم هەرگیز لە یادیـان بکـەم.) ئاگام لێ بوو ئەو تەواو سەراسیمە و حەپەساو تەماشای باڵکۆنەکەی دەکرد. قسەکانم زۆریـان کار تێکرد. بۆیە داوای لێکـردم لـە نزیکـەوە گوڵـەکان ببینێـت. منـیش ئاسـایی دەرگـای باڵکۆنەکەم بۆ کردەوە. چوو لە نزیکەوە تەماشای گوڵەکانی کرد و دەستی لە گەڵا و چڵەکانی دەدا و لە رەنگی سیحراویی گوڵەکانی روانی. هەرچەندە رۆژێکی خۆڵاوی بوو، بەڵام گوڵەکان وەك چرا دەسووتان، شەوقیان دەداوە. هەزاران گوورزە تیشك لە ملوولە وردەکانی گوڵەکانەوە دەردەچوون. مامۆستا (کاوە) زۆر بە ئاسوودەییەوە تەماشایی دەکردن و هیچی بۆ نـەدەوترا. هەستم دەکرد بە راستی پێیان سەرسامە هەر بۆیە دواجار وتی: (کامەران لە ژیانمدا لەم جۆرە گوڵانەم نەبینیووە بە راستی سەیرن تکایە ئاگات لێیـان بـێ، بـا نەفـەوتێن. ئەمانـە شـتی دانسقەن و لەسەر زەوی لەم جۆرانە نییە. من نازانم ئەم گوڵانە لە کوێـوە هـاتوون. ئـەتوانم بزانم چیرۆك و سەمەرەیی ئەم گوڵانە چییە؟ هەست دەکەم زۆر گرنگن) من هەوڵم دا زوو ئـەو باسە بگۆڕم، چونکە نەم دەویست ئەو چیرۆکانە بۆ کەس باس بکەم. هـەر بۆیـە بـازم دا بـۆ پرۆژەکان و وتم: (مامۆستا کاوە پێم وابێ ئێستا سەرەی ئەوە بێت بزانم ئەم پەڕەو نوسـراوانە چین پێت؟ ئەی پرۆژەکانت چییە؟ تا من کۆمەکیت بکەم. هەڵبەتە ئەوەندەی لە توانای مـندا هەبێت، یارمەتیی پرۆژەکانت دەدەم تا بیانگەیەنمە سەرکەوتن). مامۆستا (کـاوە) باسـەکەی پێشووتری سەبارەت بە گوڵەکان لەبیر چووەوە و قاقایـەکی کێشـا و وتـی: (ئـا وایـە راسـت دەکەی... وایە... دەبێت هەندێك شت باس بکـەین کـات درەنگـە... زۆر بـە زەحمـەت لـە جەنجاڵی بازاڕ رزگارم دەبێت لەسەر مێزەکەی ژوورەکەم کۆمەڵێك وەرەقـە و پلانـی دەرهێنـا چەند هێڵکارییەکی تێدا بوو لە شێوەی فلۆ چارت و هەرەم و سێ گۆشە و چوار گۆشە و هێڵی سووڕ و شین و رەنگاوڕەنگ، یەکە یەکە لەسەر مێزەکـە بـڵاوی کردنـەوە. چـاویلکەکەی لـە چاویدا قنج کردەوە و ئاماژەی کرد بۆ من کە لێی نزیك بمەوە مـن بـە پێـوە وەسـتا بـووم، کورسییەکەم نزیك کردەوە و وتم: (مامۆستا ئەم هێڵکاری و خاڵ و رستە و هێمایانـە چـین؟) سەری هەڵبڕی و وتی: (ها... ها... هی... هی کوڕی خۆم... پەلەمەکـە هێشـتا شـتی تـر ماوە، بەڵام ئێستا بۆت باس دەکەم... بەر لە هەموو شتێك... دەمەوێت بزانم تـۆ ئاشـقیت یان نا؟) من، بەلامەوە سەیر بوو باسی ئەشق لەگەڵ ئـەو هـەرەم و سـێ گۆشـانەدا یـەکیان

www.mukiryani.com

نەدەگرتەوە بە سەرسامی وتم: (مامۆستا من ئاشق نیم، بەڵام ئاشق دەبم هەست دەکەم ئاشق ببم لەمەوبەر نەبووم، بەڵام دەبم) ئەویش بە پێکەنینەوە وتی: (تێ ناگەم کوڕم دەبم نابم بووم هێشتا نەبووم، بەڵام دەبم، ئەمانە چین؟ دێڕەکانت تەواو نین... ڕوونتر قسە بکە کوڕی خۆم...) بۆیە وتم: (مامۆستا ئەشق و ئاشق دوو شتی لە یەك جودان. ئێمە بە هەڵە لێکیان دەدەینەوە. من ئەوە تازە دڵم بۆ کەسێکی دیکە دەکورکێنێ*... دیاردەیەکی نائاسایی پاڵ بە منەوە دەنێت هێزی ئەو خاڵە مۆرە پاڵ بە منەوە دەنێت کە تەواو جیاواز لەناوچەوانی ئەو بڕوانم)، ئەم جارە بە دەنگییکی تەواو بەرز قاقای لێدا و وتی: (کامەران تۆ زۆر بە پارێزەوە قسە دەکەی من نازانم ئەو کێیە؟ خاڵی مۆری چی؟ و ناوچاوانی چی؟) راستە ئەو هیچی نەدەزانی، بەڵام هەوڵم دەدا پێی بڵێم و نەمدەتوانی دووبارە دەستی کردەوە بە قسە، وتی: (کامەران ئەم پرسیارەم بۆیە کرد، چونکە یەکێك لە پرۆژەکانم پەیوەندیی بە ئەشقەوە هەیە. مەرج نییە ئەوەی ئەندازیار بوو ئیدی تەنیا لە کانزا و بلۆك و ئاسن و کارەبا و وزە بکۆڵێتەوە و تەواو ئەم پرۆژەیەم ئەندازەی خۆشەویستییە پلانێکە بۆ ئەشق، بۆ رزگارکردنی ئاشق و ئەشق. حەز دەکەم هەرەمی ئیشکردنەکەت پیشان بدەم و گرووپێك دروست بکەین بۆ سەرخستنی ئەو پرۆژەیە. من ماڵێکی گەورەم هەیە دەتوانم سوودی لێ وەرگرم بۆ ئەو کارە و چەندین پرۆژەی دیکە. هەست دەکەم ئێمە خەریکە دەبینە دڕندە و خۆشەویستی دەتۆرێنین بۆیە دەبێت سەروەری بگەڕێنیتەوە بۆ خۆشەویستی بە هەموو جۆرەکانییەوە. تەماشا بکە من بۆ خۆم بە تەنیام ئاشقم، بەڵام تەنیام. هەر لە کۆنەوە ئاشقم، بەڵام تەنیام، بۆخۆم و باخەوانێك و خزمەتکارێك لەو ماڵە گەورەیەمدا دەژین لە شارۆچکەی گاورەکان. باخێکی گەورەم هەیە و ماڵێکم تێدا دروست کردووە. ماڵێکی پەمەیی زۆر جوان ماڵێکی کریستاڵی، بەڵام خاڵی لە ئەشق دواتر دەزانی ماڵ بەبێ ئافرەت وەك خەرابات و وێرانە وایە. دەزانی سروەی دەنگی ئافرەت چرپەی پێیەکانی و ورشەی دەستەکانی، بۆنی کەزیەی، جێ پێی لە ماڵدا مۆسیقایە، شانۆیە، رەنگارە. دەزانی نەبوونی ئافرەت لە ژیاندا مانای وەحشەیەتە؟! من نەمتوانیوە ئەوە بکەم، چونکە زوو ئاشق نەبووم و دواتریش کەسێکم خۆش نەویستووە، ئێستا هەست دەکەم روحێکم خۆش دەویست نازانم بۆچی تەنیا ئەو نازانم بۆ؟) من نەمدەزانی مەبەستی تەواوی ئەو چییە، بەڵام لەوە زیرەکتر بووم. نازانم، کە ئەوەندەی حەز لە ئافرەت

---

* دڵکورکاندن: واتە جووڵانی هەستی حەز و خۆشەویستیی ئاشقانەی کوڕێك بۆ کچێك یان بە پێچەوانەوە.

www.mukiryani.com

بوو، ئاخۆ یەکێکی خۆش دەوێت؟ بە راست وەسفێکی جوانی ئافرەتی کرد. وای لێکردم ئافرەتم زیاتر خۆش بوویت. من زۆر حەزم بە تێکەڵاویی ئافرەت نەدەکرد. ژیانم دوو پارچە بوو. لەنێوان ژندا من کوشتەی دەستی ئەوان بووم، هەرگیز حەزم نەدەکرد دووبارە نزیك بمەوە. من رابردوویەکم هەبوو، هەمووی داخ و مەینەت بوو. هەرگیز لەو مۆتەکەیە رزگارم نەدەبوو. بۆیە بۆ خۆ قوتارکردنم ناچار بووم ئافرەت لەیاد بکەم و خۆم تەرخان بکەم بۆ خوێندنی ئەندازە و شیعر و رۆمان. خزمەتی گوڵەکان بکەم و ئەشقبازییان لەگەڵ بکەم، مامۆستا (کاوە) تەواو جیاواز لە هەموو مامۆستایانی ئەو کاتەی زانکۆ هاتە ناو ژیانمانەوە و ڕێڕەوی ژیانی گۆڕین. وای لێکردین جیاواز بۆ ژیان بڕوانین. جیاواز باڵ بۆ فڕین بکەینەوە. جیاواز بە ئاسماندا هەڵکشین، بە دەریادا سەفەر بکەین، لە مەرگ تێ بگەین، ماچی زەوی بکەین، لە باخچەدا دەست بۆ بوولبول رابکێشین، بە پەپوولە خۆمان داپۆشین، ماچی بەرەبەیان بکەین، لە دیانەتەکان تێ بگەین، هەرەس بە تابۆکان بهێنین، لە خودا رابمێنین، لە کۆتر ورد بینەوە، لە ئەستێرە ملوانکە بچنین... هەروا بوو، بۆیە لە پڕ وتی: (کامەران ئەم دەفتەرانە پرۆژە گەلێکن بۆ جوانکاری روحی مرۆڤ بۆ هێنانەوەی سەروەری خۆشەویستی بۆ مرۆڤ کە هەست دەکەم تۆراوە و... گۆڕاوە بۆ مەرامی دیکە) من دەمزانی کارکردن لەگەڵ مامۆستا (کاوە میرخاس) دا پڕێتی لە سەرکێشی و هەزاران نشێوت دێتە رێ. دەمزانی سەرکەشیکردن و لادانی تێدایە. دەمزانی رەنگە ببینە جێگای چاوی هەڵۆ دۆڕاوەکانی دەسەڵات. دەمزانی نووکی رمەکانیان بەسەرماندا دەکەن، ئەوەندە لە دەسەڵات بێزار بووم، لە داخان بڕیارم دا ئەو پڕۆژانەی مامۆستا داوای دەکرد هەموویان پەسەند بکەم. پڕۆژەکان زۆر بوون هەموویانم تەماشا کرد و فۆرم و پلانەکانم خوێندەوە. تەماشای هەموویانم کرد. مامۆستا (کاوە) وتی (کامەران، ئەمانە با نهێنی بن، من نووسخەی ترم هەیە، ئەمانە بۆ تۆ چەند سی دی یەکم هەیە و لە کۆمپیوتەرەکەمدا هەڵم گرتوون، نەخشەکانم کێشاوە، ئەمانە با ئەمانەت بن دواتر وەڵامم بدەرەوە. هەر پرسیارێکیشت هەبوو لە زانکۆ پێم بڵێ دەبێت گرووپێك دروست بکەین بۆ ئەو کارە. سەرەتا تۆم هەڵبژار، بەڵام تۆ چەند هاوڕێیەکی باشت هەیە و دەتوانیت سوود لەوانیش وەرگریت. وەك (شاپوور سبحان) و (سەهەند بایز) و (ئاسمان خۆشناو) و ئەوانی دیکە. هەوڵ بدە دڵنیایان بکەیەوە، ئەم پڕۆژەیە داهاتی نییە، مەرج نییە تەنیا پارە و دراو بێت، بەڵام سەرکەوتنەکەی ناوبانگە، شوهرەیە، جوانییە، مرۆڤایەتییە، خۆشەویستییە، کارایە و کارێکە... من ئامادەم سەرپەرشتیاریی ئەو کارە بکەم، بەڵام بەبێ ئێوە من ناتوانم

www.mukiryani.com

کار بکەم، با ئەوە وەلا نێین ڕەنگە گوشارم بخەنە سەر، ڕەنگە بڵێن خۆی خستۆتە زۆنگی شێتییەوە، بەڵام من بێ باکم لە هەر ڕەخنەیەك، ئەم کارە گرنگە و ڕێکخراوێك دروست دەکات و خزمەت بە ئێوە و هاوڕێکانت دەکات. ئەم شارە پڕێتی لە کەسی مردوو، کە بە عەقڵێکی ئەشکەوتەکان دەڕۆن بەڕێوە، بۆیە دەبێت ئەم ڕەوتە بگۆڕین. کار دەکەین بۆ سەرخستنی کۆمەڵگا و دروستکردنی شۆڕشێك کە ئاشقەکان سەر مەشقی بن. دەسەڵاتێك دروست دەکەین ئاشقان حوکمی بکەن دوور لە چەك. گوڵ چەك بێت، گوڵ لە بری گوللە بێت، گەڵا لە بری ئەستێرەی سەرشان بێت، باخچە لە بری مەکتەبی سیاسی بێت، ماچ لە بری شەق بێت. ئەم کارە وا دەکات وڵاتێکی نموونەییت هەبێت. (کامەران) ئەو دەمە گوڵەکانی تۆ زۆر دەبن و وڵات تێکڕا بۆنی گوڵ دەکەن. لە بری بۆنی باروت و خوێن لە بری دەنگی تۆپ و گوللە، لە پەنجەرەکانەوە مۆسیقا دێتە ژووری...) کات دەڕۆیشت ئێمە لەسەر نەخشەکان قسەمان دەکرد، گەلێ باسمان دەورووژاند، هەر لەو کاتەدا لە دەرگا درا، کاتێك دەرگام کردەوە (شاپووری خەزان) بوو. زۆر سەرسام هاتە بەرچاو، کاتێك تەماشای ژوورەکەی کرد و مامۆستا (کاوە میرخاس)ی بینی. دەمی کەوتە تەتەڵە و وتی (ها... وەڵا نازانم، ببوورن، مامۆستا (کاوە) تۆ باشیت، ئەوە خێرە لێرەیت؟ ببەخشن ڕەنگە کارێکی گرنگتان هەبێت، من پێویست ناکات بیزانم... مامۆستا بەخێر هاتیت سەرچاوانمان، گەورەت کردین، شەرەفێکی گەورەیە، هاتنی ئێوە مایەی ڕێز و پێزانینە، خۆشحاڵم کە تۆ تاکە مامۆستای سەردانمان بکەی... کەس نایەت لە ئێمە بپرسێت، بڕوا بکە ژیانمان گەلێك مەراقی تێدایە، نە کارەبامان کارەبایە نە ئاومان ئاوە... ئەوەتا تەماشای دنیا بکە چەند پیس و خۆڵاوییە، گەرما و وشکەڕۆیی دنیای تەنیوە... بە هەرحاڵ... من نازانم دەڵێم چی... هاتنی تۆ سەیرە مامۆستا گیان. کاتی خۆت وەرگرە چیدی ناتوەستێنم). لە قسەکردن وەستا و دەستییکی بە دەموچاویدا هێنا و ویستی بڕوات. مامۆستا(کاوە) وتی (شاپوور گیان ڕاوەستە، کارێکی نهێنی هەیە، بەڵام ناکاتە ئەوەی تۆ لێی ئاگادار نەبیت. بەڵکو دەبێت لەم پرۆژەیەدا تۆش ئامادە بیت و دەور و ڕۆڵی بەرچاوت هەبێت. دەتوانیت بێتە ژوورەوە، تۆش وەك (کامەران) کەسێکی زیرەکیت، هەڵبەتە بە ڕێکەوت نەبوونەتە هاوڕێ، هەندێك شتی گرنگ ئێوەی کۆ کردۆتەوە). من بە پێکەنینەوە فەرمووم لە (شاپووری خەزان) کرد. من ئەوم زۆر خۆش دەویست ئەو نزیکترین و ئازیزترین هاوڕێی من بوو. وەك چاوی خۆمان متمانەمان پێی بوو. هیچ شتێکم لێ نەدەشاردەوە، من و ئەو بە ڕێکەوت لە گەراجی پاسەکانی شار یەکمان

www.mukiryani.com

ناسی. دواتر کە زانیم لە هەمان کۆلێژ و هەر ئەو بەشەی من وەرگیراوە، هەر زوو لە پاسەکەدا بووینە هاوڕێ و باسی زۆر شتمان کرد. هەر بۆیە لەو رۆژەوە ئەو بەڵێنەمان بە یەك دا هاوڕێ بین و لەیەك جیا نەبینەوە. زۆرمان باسی ژیان کرد و بەیەك سەرسام بووین. ئیتر هاوڕێیەتی هەمووی سووتفەیە، بە رێکەوت کەسێك دەبینیت لە یاریگایەکدا لە پاسێکدا لە ئاهەنگێکدا لە مەلەوانگەیەکدا لە فڕۆکەیەکدا لە دائیرەیەکی حوکمەتدا، باسی سەدان شت دێتە گۆڕێ. دواتر هاوڕێیەتی، دواتر تێکەڵاوبوون و توانەوە و نهێنیی گەورە. دواتر مردن بۆ یەکتری و دانیشتن و ماچکردن و خەمخواردن بۆ یەکتری. هاوڕێیەتی هەر ئەوەیە، ئێمە خەم و خولیامان دابەش دەکرد، لە زمانی یەکتری تەواو شارەزا بووین. نەدەکرا (شاپوور) بە نهێنییەکانم نەزانێت، تەنیا چەند نهێنییەکی رابردوو هەبوو بە مەبەست حەزم نەدەکرد بۆی باس بکەم، چونکە دەمویست رۆژێك خۆی دەرگاکان بە دەستی خۆی بکاتەوە. من هەستم دەکرد هێزێکی شاراوە لەو کوڕەدا هەیە، حەزی زۆر لە فڕین بوو بە ئاسمانە جیاوازەکاندا حەزی زۆر لە کردنەوەی دەرگا کۆڵۆم دراوەکان هەبوو. دەرگاکانی ژیانی من هەموویان کراوە نەبوون. چەندیان داخراو بوون. من حەزم دەکرد رۆژێك خۆی بە تەنیا بیانکاتەوە. بە هەرحاڵ من و ئەو دوو کەسی سەرسەخت و نەبڕاوە بووین. هەریەکەمان حەزمان لە زانینی نهێنیی ژیانی ئەوی تر هەبوو بۆیە بڕیارمان دا بەجیا ژیانی یەکدی بنووسینەوە. هەریەکەمان ئەو کارەمان کرد، ئێمە لە نەوەکانی ئەو سەردەمە بووین کە لە دەوری کۆمەڵێك نووسەر کۆ ببووینەوە، هەندێك جار پیاوێکی شانۆکاری پرچ درێژ هەبوو، کۆڕی شیعرخوێندنەوەی لە شاری قەڵا کۆنەکان ساز دەکرد. شیعری شاعیرە مەزنەکانی دەخوێندەوە. ئێمە پێکەوە لەگەڵ (شاپووری خەزان) دەچووین و گوێمان لێ دەگرت. هەندێك خوێندکاری پەیمانگا مۆسیقایان دەژەنی. ئەویش بە دەنگێکی زوڵاڵ شیعری دەخوێندەوە. ئێمە لە شیعر مەست دەبووین و دەگریاین، کاری زۆری دەکرد. ئەو سەردەمە شیعر زۆر بە بایەخ بوو، خوێندکارانی زانکۆ بە پۆل دەهاتن و خۆیان لە شیعردا دەشووشتەوە. لە ژێر نووری شیعردا دەگریان، ئەو سەردەمە من و (شاپوور) دوو هاوڕێ بووین لە ژیانێکی جیاوازدا دەژیاین تەواو ژیانێکی مەستانە بوو، پێکەوە چەندین جار شەڕابمان خاڵی دەکردەوە.

(شاپوور) هاتە ژوور بە حورمەتێکی زۆرەوە تەوقەی لەگەڵ مامۆستا (کاوە) کرد ئەو کوڕێکی کەمێك شەرمن بوو، زۆر شەرمنانە تەماشای مامۆستا (کاوە)ی دەکرد. رووی نەدەهات بە تەواوی سەیری ناوچاوانی بکات. هەر بۆیە بە سەرجووڵاندن گوێی لە مامۆستا

www.mukiryani.com

دەگرت، مامۆستا هەندێك شتی بەویش گوت. کاغەز و شتەکانی دانـا و وتـی: (کامـەران و شاپوور هەردووکتان لە دامەزرێنەرانی ئەم پڕۆژە و رێخـراوەدا بـەردی بناغـەن و ئـەم کـارە دەکەن). قسەکانی مامۆستا (کاوە) وەك فەرماندانێك وەها بوو، کە سـەرهەنگێکی پـۆلیس دەری دەکرد، بەڵام بەدەر نەبوو لە شێوە نەرمونیانییەکەی وەها جیاواز بێت، لە فەرمانـدانی سەروەرە حزبییەکانی مەکتەبە سیاسییەکان، هەر بۆیە ئێمە بە مەرجەکانی رازی بووین، پاش ئەوەی ئەو ئاماژەی بەوە دا کە لە داهاتوویەکی نزیکـدا لەسـەری کـۆ دەبینـەوە و هـەرەمی ئیشکردنەکان جێبەجێ دەکەین، چیی نەمابوو بۆ بانگی ئێوارە. هەر بۆیـە مامۆسـتا داوای خوداحافیزیی لێکردین و سوورِ بوو لەسەر رۆیشتن. هەرچەند ئێمە زۆرمان لێ کرد کە نەڕوات و ئێوارە میوانمان بێت، بەڵام گوتی، کاری زۆرە و هەر دەبێت بڕوات. بۆیـە بـە قادرمەکانـدا لەگەڵی رۆیشتینە خوارەوە و ماڵئاوایمان لێ کرد. دواتر هاتینەوە و لەگەڵ (شاپوور) بڕیارمان دا تەواو بە سەلیقەیەکی زۆرەوە بابەتەکان و گەڵاڵەکان بخوێنینەوە و راوێژی لەسـەر بکـەین. وامان کرد. داوی خـواردنی نـانی ئێـوارە، تـا درەنگـانی شـەو ئێمـە خـەریکی راڤـەکردنی بەرنامەکان بووین. دواجار گەیشتینە ئەنجام و هەنـدێك کـاری باشمـان لەسـەر چـەند پارچـە پەڕەیەك کرد و بەردەوام بووین. بەڵێ بەم شێوەیە یەکەم کاری سـەختمان لـە ژیانمانـدا تـاقی کردەوە، هەر ئەمەش وای کرد، لە کارکردندا خۆشی و ناخۆشیی زۆر ببینین، کە من دەرفەتم نییە باسی بکەم و رۆژێك بە (شاپوور)م گوت، ناخۆشییەکان ئەرکی تۆیە. کۆیـان بکـەرەوە، من دۆسیە و ئەرشیفی دیکەم هەیە. رۆژێك دەکەوێتە بەر دەستی تۆ.

www.mukiryani.com

www.mukiryani.com

١٤

بەهرۆز چاوڕەش و بادە سلێمان لە یەکەم یەکترناسینیاندا

(چیرۆکی چاڵەکانی مەرگ)

ڕەنگە زۆرێك لە ئێوە لە سەرەتای چیرۆکەکەدا ناوی (بەهرۆز چاوڕەش) تان بیستبێت، ئەو کوڕەی چاوەکانی گەش و گەورە بون، کە کچان لە تیشکی نیگای چاوە گەورەکانیدا دیل دەبوون. ئەو خەڵکی شاری نەوت بوو، شارێکی دەوڵەمەند، بەڵام وێران. شارێك کە بە شەقامەکانیدا دەڕۆیت لە ئاسەواری گوناه و مردن و خوێن زیاتر، ئاوەدانییەك نابینین. شارێك هەموو دنیا ، عەرەب و ئینگلیز و کورد و تورك چاویان لە خێر و بێرە رۆزەکەی بڕیووە، بەڵام وەك کاولاشێك وەهایە و کەس خەمی لێ ناخوات. شارێك کە لەبەرەبەیانی مێژووەوە هەیە. بیرمە رۆژێك (کامەرانی وەنەوشە) وتی: (شاپوور مێژوونووسی کۆنی یۆنان (پلووتارخ) باسی ئەم شارەی کردووە. ئەو دەمە ناوی کورکور بووە، لە کۆندا شەڕێکی گەورە لەنێوان هێزەکانی داریوشی پاشای فارس و ئەسکەندەری گەورەی مەکدۆنی رووی داوە، لەناوچەیەك کە هەمیشە ئاگرێك بڵێسەی سەندوە. (پلووتارخ) بەو شوێنەی وتووە (کورکورا). دواتر لە زمانی زاگرۆسیدا هەندێك دەستکاری کراوە و بووە بە (کورکورك) و بە تێپەربوونی کات بووە بەو ناوە). سەیرە، شارێکی وەها بێ ناز لە وڵاتێکی شەڕاویدا هەبێت، کە لەسەر دەریای نەوتە و دەتوانێت دەیان سەدە میللەتە جیاوازەکان بەخێو بکات، بەڵام شارێکی خەماویی و گریاو و بێ ناز دەبینیت. (بەهرۆز) کوڕی دەشتە بێنازەکانی ئەو شارە بوو. لەگەڵ باوکێکی پیریدا لەوێ دەژیان، بەڵام خۆی خەریکی خوێندن بوو. باوکی ئەو دوای سەفەری (بەهرۆز) بۆ خوێندن لە پایتەخت، لەگەڵ چەند خزمێکی گەرمیانیی خۆیدا لە شاری (کورکورا) دەژیان. ئەوان لە شاڵاوەکانی ئەنفال بەجێ مابوون. ئەو کاتەی لە یەکێك لە گوندەکانی ناوچەی گەرمیان ژیابوون، شاڵاوی ئەنفال هەموو ناوچەکەیانی گرتبۆوە و هەموویان ئەنفال کرابوون. (بەهرۆز) پاشماوەی ئەو شاڵاوانە بوو کە هەمیشە چاوەڕوانی خوشکەکەی و برا و دایکی دەکرد. چاوەڕوانی گەڕانەوەیان لە مەرگ کە مەحاڵ بوو. من لە دەمی خۆیم بیست کە وتی: (شاپووری خەزان من منداڵ بووم، بەڵام بیرم دێت لەبەرچاومدا

www.mukiryani.com

خوشکەکەمیان لاقە کرد، لێی نەگەڕان تا مرد بە دە کەس فەسادیان کرد. تەمەنی چواردە ساڵ بوو، هەرگیز لە بیرم ناچێتەوە کە خوێن بە لاشەیدا دەهاتە خوار. دایکم ئەوەندە بۆی گریا لە هۆش خۆی چوو، بووڕایەوە. براکەم، برا گەورەکەم کە تەمەنی شانزە ساڵ بوو ویستی بڕوات رایان بگرێت، لێیان دا. ئەو هەر ئەوەندە دەستی بەرز کردەوە و بۆکسێکی لە یەکێکیاندا بە فیشەك لەبەرچاوماندا گوللەبارانیان کرد.، خەمەکانم زۆر قووڵن (شاپووری خەزان) من لە رابردووی خۆم هەڵنایەم). ئەو رۆژەی کە بەهرۆز ئەم قسانەی بۆ من کرد، من بە تەنیا لەگەڵ ئەو لە باخچەی کۆلێژ دانیشتبووم زۆر گریام. هێندە گریام چاوەکانم بوونە گۆمی خوێن. بەهرۆز لە من پتر گریا. من هەوڵم دەدا دڵخۆشییی بدەمەوە، بەڵام گریانی من و ئەو سنووری نەبوو، وەك هەور چۆن دەبارێت و زەوی تەڕ دەکات، ئاوەها زەویمان تەڕ دەکرد. فرمێسکەکانمان دەبوونە دەنکە مرواری و لەسەر زەوی دەبریسکانەوە و تیشکی رەنگاوڕەنگیان بە هەموو لایەکدا بڵاو دەکردەوە. هەستم دەکرد چۆلەکەکان لەسەر چڵی درەختەکان بە ئاوازێکی جیاواز لە رۆژان دەگریان. بیرمە (بەهرۆز چاوڕەش) چاوەکانی دەریای خوێن بوون، بە گریانەوە دەیگوت: (شاپووری خەزان! مانگی نیسان مەرگی منە، من لە مانگی نیساندا مردووم. لە سەفەری دنیایەکی دیکەم، لەوێ بە دوای ئابڕووی خوشکەکەمدا دەگەڕێم. ئەوە کارێك نییە لە یادی بکەم، تالاوێك نییە شەراب و شەربەت رەوانی بکەن، هەرگیز لە یادی ناکەم.) من بە کوڵتر دەگریام. هەوڵم دەدا دان بە خۆمدا بگرم، بەڵام نەمدەتوانی. مەرگی ئازیزان هەروا ئاسان لە یاد ناکرێت و لە بۆشاییەکانی هزردا ئاسەواری گەورە بەجێ دەهێڵن. من ئەو کوڕەم بەو شێوەیە ناسی. ئەویش هاوڕێیەکی بەئەمەك و هەست ناسك بوو بۆ ئێمە، لە دواییدا لە گرووپەکەماندا کاری کرد و گەیشتە دوا وێستگەی خۆی. لە کاتی گەڕانەوەیدا بۆ شاری (کورکورا) ئەوەی نەدەبوو روو بدات رووی دا. (بەهرۆز چاوڕەش) سەفەری ئەبەدییەتی خۆی بە شێوەیەکی تەواو عەجیب دەست پێ کرد. نەیتوانی بگەڕێتەوە، چونکە گەڕانەوەی ئەو نائاسایی دەبوو، دواجار ئەو بە شێوەیەك دەگەڕایەوە، کەلەسەری هەموو ئادەمیزادێك بۆ ئەو پێویست دەبوو. ئەو دەبوو لە کاتی گەڕانەوەیدا بە دوای کەللەسەرێکی گونجاودا بگەڕێت.

(بەهرۆز چاوڕەش)و باوکی لە پاشماوەی شاڵاوەکانی ئەنفال دەرچووبوون. وەك وتم بە شێوەیەکی زۆر سەرسووڕهێنەر رزگاریان بوو. دوای ئەوەی لە بیابانەکانی عەرعەر لە سنوورەکانی وڵاتی سعودییە، لە سنووری وڵاتە پیرۆزەکان و لانکەی پێغەمبەرە مەزنەکان گەمەیان پێ دەکرێت، تەنیا ژیانیان بۆ لم دەگێڕنەوە، تاکە هاوڕێیەك کە دوژمنیانە و دەبێت بە ناچاری خۆشیان بووین،

www.mukiryani.com

کە بریتییە لە لم. دواجار لم پێگەیەکی زۆر بەهێز لە مێژووی ئێمەدا دروست دەکات و وادەکات هەموو لە رەنگی زەرد و ئاڵتوونی رابمێنین. لم ئەو دەنکە مرواریییەیە کە ژیانی ئێمەی کوشت و دواجار پەیوەندیەکی ئەفسووناویی دیکەی لەگەڵدا بەستین. پەیمانێکی ئەبەدیی وەهای لەگەڵمان مۆر کرد کە تا کۆتایی دنیا بیپارێزین و سەدان چیرۆك و قەسیدەی لە بارەوە بۆ بهۆنینەوە. لم ئەو ماتریالە بوو، سەدای کپکراوی مردووەکانی ناو خاکی بەرەو ئاسمان بەرز کردەوە. هاواری هەزاران منداڵ و ژن و کیژی عازەبی تازە پێگەیشتوو و گەنج و پیری لەناو دەنکۆڵەکانی خۆیدا کرد بە سەمفۆنیا و سەدان چامە و وشەی سیحری لێ دروست کرد. هەزاران و سەدان هەزار روح باوەشیان کرد بە لمدا و بوونە تەپووتۆز هاواری لم و هاواری کوردە زیندەبەچاڵکراوەکان. بوو بە ئایەتی قورئان و لە زەمانەکانی دیکەدا لە ئاسمانەوە بە شێوەی دیکە و بە زمانی کوردی بۆ تەواوی مرۆڤایەتی دێتە خوار. من شەوێك خەونم بینی پاش ئەوەی راستییەکانی ئەنفالم لە دەمی (بەهرۆز چاوڕەش) بیست، ئەم خەونەم دی، دیتم روخساری فریشتەی وەحی پەیامێکی دیکە دەخوێنێتەوە بۆ مرۆڤایەتی و لە بری قورئان و سووڕەتی ئەنفال سووڕەتی (کوردان)ی دەخوێندەوە، نەك (الاعراب). باسی کورد و ئەو ستەمانە دەکات کە رژێمە جیاوازەکانی دنیا زوڵمیان لێ دەکات. باسی سەروەریی مردووەکانی ئەنفال دەکات، باسی بیابان و لم، باسی بۆنی سووتانی جەستەی کوردان دەکات.

(بەهرۆز چاوڕەش) دەیگوت: (شاپووری خەزان، سەگە رەشەکانی بیابان چەندین لاشەیان لەژێر لمەوە دەردەهێنا و دەیانخوارد. منداڵیان پارچە پارچە دەکرد و دەیانخوارد. مەمکی ئافرەتیان لێ دەکردەوە و یارییان پێ دەکرد و پاشان دەیانمژی و دەیانخوارد. دڵی کوڕە گەنجەکانیان لە جەستەیان دەردەهێنا و دەیانخوارد، قاچی منداڵیان بە دوای خۆیاندا رادەکێشا. ریخۆڵەی پیاوە پیرەکانیان لە خۆیانەوە دەئاڵاند و دەیانقروسکاند. چاوی کیژە ئەسمەرەکانیان دەردەهێنا و بە چەمۆڵە پانیان دەکردەوە. خوێنیان دەخواردەوە.، براکەم بە چاوی خۆم بینیم سەربازەکان کیژێکی مردوویان فەساد دەکرد. کیژێك لە برسا مردبوو، بەڵام دوو سەرباز لاقەیان دەکرد. یەکێك لە پێشەوە یەکێکی تر لە دواوە لەگەڵی جووت بوون. یەکێکیان دەمی خستبۆ سنگی کیژە مردووەکە، ئەوەی تریان قەپی کردبوو بە ملیا. دیمەنی زۆر سامناکم لە بیابان بینی. هەزاران کوڕی هەرزەکارم دەبینی بە روتی لە بیاباندا راویان دەنان و دەیانگوت: دەبێت هەر رابکەن و بووەستن کوژراون. زۆربەیان هەر لە راکردندا دەکەوتن و دەمردن. هەزاران ژنی گەرمیانیی بە تەمەن لەناو پیسایی خۆیاندا نوقم دەبوون و دەمردن. هەزاران کچی جوان و شەرمن و خوێن گەرمی ئەسمەری گەرمیانی بە روتی

www.mukiryani.com

لەبەرچاوی کەسوکاریان دار دەکرا بە عەورەتیاندا و پەردەی کچێنیان دەتەقێنرا. سەدانیان بەڕوتی دەخوران و دەبوونە پارووی چەوری سەربازە دڕندەکان. ئەوانەی دەمردن دەخرانە بەردەمی سەگە ڕەشە مرۆڤخۆرەکان). ڕۆژێك بوو من تەواو گوێم لە (بەهرۆز چاوڕەش) گرت بڕیارم دابوو هیچ وانەیەك نەخوێنم، چونکە تەنیا شتێك بوو رایدەکێشام بۆ ئازارەکانی خەڵکی گەرمیان و دەچوومە ناو ژیانیان زۆر گریام. زۆرم فرمێسکی سووڕ ڕشت. هەرگیز لە یادم ناچیتەوە یەکپارچە خەیاڵ بووم و چووبوومە ناو ئەو سیناریۆیەی (بەهرۆز) باسی دەکرد. تەنیا دانیشتبووین و گوێمان لە چیرۆکی نەهامەتییەکانی کورد دەگرت. من ئەو وێنانەم لە (بەهرۆز) وەردەگرت و لە مێشکمدا کۆگام دەکرد من توانایەکی باشم هەبوو لە کۆگاکردنی زانیاری و دیمەنی ڕۆژانەدا. دواتر دەهاتم لە دەفتەرێکی تایبەتدا دەمنووسینەوە، زۆر شتی بۆ باس کردم. کات دەڕۆیشت باسی ئەوەی بۆ کردم کە چۆن دوو ڕۆژ پاش ئەوەی خوشکەکەی و براکەی)، دەکوژن دایکی لە داخی ئەوان بەدەم گریانەوە بەلادا دەکەوێت و دەمرێت. ئەمیش بە منداڵی و بە تەنیا دەمێنێتەوە. بێ سەرپەرشت، چونکە باوکیان جیا کردۆتەوە و لەگەڵ پیاواندا دایان ناوە و ئەم منداڵ دەبێت و نازانێت چۆن بە باوکی رابگەیەنێت کەوا دایکی مردووە و ئەم تەنیایە. ئیدی ژیانێکی پڕ نەهامەتی دەژی. لەناو جەستەی مردوو و خوێن و مەرگدا، لەنێوان دڕندەی مرۆڤ و سەربازە پۆستاڵ لە پێکانی رژێمدا، کە ڕۆژانە بەکار دەهات بۆ شکاندنی پەراسوو و دەست و سەر و مەچەکی خەڵکی ئەنفالکراوی بێ تاوان. (بەهرۆز) دەیگوت: (شاپوور، بیرمە سەربازە عەرەبێکی لچ ئەستووری پێ پەتی، بەربەریی زەبەلاح پانتۆڵەکەی داکەند و یەك گالۆن میزی کرد بە گیانمدا، پاشان بە پۆستاڵە ڕەشە گەورەکانی چەندین شەقی تێی هەڵدام، من هێشتا حەوت ساڵ بووم، هەموو گیانمی شکاند، وەك تۆپ وا بووم لەمبەر بۆ ئەوبەر یاریی پێ دەکردم). (بەهرۆز چاوڕەش) چاوە ڕەشەکانی ببوون بە گۆمی خوێن. هەر دەگریا و هەنسکی هەڵدەکێشا و چیرۆکی ژیانی خۆی بۆ من دەگێڕایەوە. من بە پەرۆشەوە گوێم بۆ دەگرت و دەستم دەخستە سەر دەستە ماندووەکانی و دەمگوت: (براکەم! من هەست دەکەم بەو ئازارانەی لە دەروونتدا بڵێسەی سەندووە. هەست بەو فرمێسکانەی چاوە ڕەشە سیحراوییەکانت دەکەم، دەزانم برینداریت و برینەکانت وەها زوو سارێژ نابن. ڕەنگە بۆ هەمیشە سارێژ نەبن. من نامەوێت دڵخۆشییت بدەمەوە. دواجار دڵدانەوە کارێکی زۆر شیاو نییە، ئێمە دەبێت بە مەنتیقی بیر لە دیاردە و ڕووداوەکان بکەینەوە.

کار بکەین بۆ چارەسەرکردنیان بە ڕێگای دیکەدا. من بە وتە ناتوانم دڵت تەواو خۆش بکەم، بەڵام کەسانێك هەن دەتوانن بە چەند شێوەیەك دەتوانن دڵخۆشت بکەن.) بە هەنسکەوە وەڵامی

www.mukiryani.com

دامەوە و وتی: (ئەوانەی بیانـەوێت دڵخۆشـم بکـەن لـە جنسـی بەشـەڕ نـین مەلایکـەتن، بـەڵام دڵخۆشکردنی من هێندە ئاسان نییە، ئەگەر چاوم لە دەسەڵات بێت دڵخۆشم بکات، ئەوا چـاوەڕێی خودا بکەم باشترە. ئەوەی لەم هەرێمە بە هیوای دەسەڵات بێت دڵخۆشی بکات، وەك ئەوە وایە بـە دوای تراویلکەدا رابکەین، چونکە بەرهەمی نییە و دەسەڵات و حزب و بـەرپرس و کاسەلێسـەکان تەنیا بۆ خۆیان کار دەکەن و گوێ بە قوربانیانی ئەنفال و کیمیا باران نادەن، بەڵام کەسێکی دیکـە هەیە دەتوانێ ژیانم کەمێك لە تاریکییەوە بخاتە رووناکی. تاریکییی ناخم ژیـانی پـڕ کـردووم لـە مەراق. بە رەنگ و رووخسار جیاوازم، بەڵام ناخم دەگری. رەنگە (بـادە سـلێمان) بتوانێـت فێـری ئەشقم بکات، ئەو تاکە کەسێکە سەرسامی کردووم و فێرم دەکات کە ژیـانم خـۆش بوویـت. مـن نەمدەزانی (بادە سلێمان) کێیە!؟ هەر بۆیە بەر لەوەی مـن بپرسـم کـە ئـەو کێیـە! خـۆی وتـی: (کچێکی جوانە و شاعیرێکی هەست ناسکە و دەنگ و سەدایەکی ناسك لە گەروویدایە و وتەکانی پڕن لە مۆسیقا و شیعر. بە شیعر قسە دەکات و بە شیعر باسی ژیان و دنیام بـۆ دەکـات. وێنـەی ژیانم بە شیعر بۆ بەیان دەکات، زۆر نابێت ناسیومە، تەنیا یەك هەفتەیـە، بـەڵام وا دەردەکـەوێت نزیکەی ساڵێکە دەیناسم، ئەو زۆر میهرەبانە). من حەزم نەکرد زۆر شتی دیکەی لێ بپرسم. حەزم دەکرد باسی رزگاربوونی خۆیم بۆ بکات لە بیابان و لە کۆماری لم و سنوورەکانی. حەزم دەکرد بـەر لەوەی باسی (بادە سلێمان) بکات، چیرۆکی بیابان تەواو بکات و پـێم بڵێـت چـۆن لەگـەڵ بـاوکی یەکیان گرتەوە و قوتار بوون. هەر بۆیە وتم: (بەهرۆز گیان بەر لەوەی باسی ناسینی (بادە سـلێمان) بکەیت، ئەوەم بۆ باس بکە چۆن لە بیابان قوتار بوون؟ چۆن کۆماری لمتان بڕی؟ ئەوە گرێیەکە حـەز دەکەم بزانم چۆن دەکرێتەوە؟) پاش ئەو هەمـوو گریان و فیغانە، زەردەخەنەیەك کەوتە سەر لێـوی و ئاوڕی بەلای مندا دایەوە و چاوی بڕییە چاوەکانم و بۆ ئیستێك لێم رامـا و پاشـان وتـی: (زۆر بـە مەینەتی رزگارمان بوو. تەنیا ئێمە رزگارمان بوو. باوکم پیاوێکی قارەمانـە. ئێسـتا پـیر بـووە و خەفەتی لە دەستچوونی خزم و کەسوکارم پەکیان خسـتووە. هاکـا مـرد. بـڕوا بکـە دەترسـم تـا دەگەڕێمەوە ئەو مردبێت. ئەو زۆر ئازایانە رزگاری بوو. هـەر ئـەویش منـی دۆزییـەوە و رزگـاری کردم. ئەو پیاوە مەردەی سەری خۆمی پێ دەبەخشم. ئەو شێرە کوردە، ئێستا چاوەکانی کـز بـووە و بە کووچەکانی شاردا خەم دەنووسێتەوە. بە هەر هۆکارێك بێت زانیی کە دایکـم مـردووە. دیـار بوو یەکێك لە زیندانییەکان ئەم هەواڵەی منی گەیاندبوو بە باوکم. پاش ئەوەی دەزانێـت مـن لـە کوێم، زۆر هەوڵ دەدات من ببینێت. رۆژێك هـەر هـەموومانیان لـە حەوشـەی زیندانەکـەدا کـۆ کردەوە. باوکم کە لە دوورەوە من دەبینێت، هەوڵ دەدات خۆیم لێ نزیك بکاتەوە. من بـەر لـەوەی

www.mukiryani.com

قسە بکەم بە زیندانێکی ناسراوی خۆمانم وتبوو کەوا دایکم مردووە. هەر ئەویش هەواڵەکەی بە باوکم گەیاندبوو. پاش ئەوەی لێی نزیك ببۆوە و پێی وتبوو، ئیدی باوکم ناتوانێت بگاتە من و دووبارە لە یەکمان دوور دەخەنەوە و هەریەکەمان دەنێرنە جێگایەك، من دەخەنە خانەی مێرمنداڵەکانەوە. ئەو شوێنە تایبەتەی زیندان تایبەت بە منداڵان و مێرمنداڵان، پیاوان بە جیا و ژنان بەجیا. دیارە کچە جوانەکان هەموو لە شوێنێکی تایبەتدا دادەنرێت و ئەوانەیان کە زۆر جوانن بەکار دەهێنرێت، بۆ کاری سێکسی خۆیان پاش ئەوەی لێیان تێر دەبن لە مزایەدەدا دەیانفرۆشن بە وڵاتانی عەرەب و دەخرێنە ناو تیاترۆکان و بە زۆرەملێ سێکسیان پێ دەکرێت. لە میسر و کوێت و سعودیە، لەژێر چاودێریی قورسدا بەزۆر ئەو کارەیان پێ دەکەن. من ئەم زانیاریانەم دواتر لە یەکێك لەو کیژانەوە وەدەستکەوت کە خۆی دەرباز ببوو. (شاپوور) گیان بەڕاستی کارەسات بوو. چی کرا، نازانم باسی چیت بۆ بکەم! ڕۆژی حەشر بوو. هەر لەو وێنە رووتانە دەچوو کە مایکل ئەنجیلۆ و لیوناردۆ داڤنشی و جاکۆب داڤیدس کێشاونی ئەها (کامەرانی وەنەوشە) باسی دەکردن. چیان لە کچە عازەبەکان نەکرد بە بەرچاومانەوە. لەناو لمدا لەژێر گەرمای لە رادەبەدەری بیاباندا لاقە کران. هاواری کچ و ئازارەکانیان بەردی دەتاواندەوە و ئاگری لە جەرگ بەردەدا. لێم مەپرسە من بەو منداڵییە چیم بینی! نەهامەتییم بینی مەرگم بینی، منداڵی لە خۆم گچکەترم دەبینی نەعەلی سەوزی دەخوارد بە خەیاڵی خواردنی خەیاری ئاودار. سەگە رەشەکانی بیابان هەر مردوویان دەکڕاندەوە. جانەوەرەکانی بیابان مار و مێروو و داڵ و قەلەڕەش کەلاکی هەزاران ژن و منداڵیان دەکڕاندەوە. کارەساتی وەها وەسف ناکرێت، نازانم وێنە و سیناریۆی ئەو وەحشەتە چۆن بۆ تۆ بەیان بکەم! چۆن؟، زۆر ترسناك بوو. دڕندەیی سەربازە جەللادەکانی عەرەب هەرگیز لە یادەوەریمدا ناسڕێتەوە. من ژیانم مەینەتە شاپوور گیان. هەموو رۆژێك کۆمەڵێك خەڵکیان دەبرد و لە چاڵی گەورە گەورەدا گوللەبارانیان دەکردن و پاشان بە شۆفڵ لمیان دەکرد بە سەریاندا. زۆرێك لەو کۆمەڵانە هەر بە زیندوویی لە گۆڕ دەنران. یەکێك لەو کۆمەڵانە بووین خراینە نێو چاڵێکەوە. بە شەق هەڵیان دەداینە ناو چاڵەکان. چاڵێکی گەورەی جەهەنەمی، گەورەترین چاڵی دنیا لە ژیانمدا چاڵی وەهام نەدیبوو. گەورەترین چاڵێك بوو لە ژیانمدا دیبێتم. لە منداڵییدا چاڵی گچکەم دیبوو، بەڵام ئەمە شای چاڵ بوو. زۆر گەورە و ترسناك! بە هەزاران مرۆڤی شێوە پەپوولەیان بە شەق هەڵدەدایە ناوی من و باوکم دووان لەوان بووین. لە هەموو لایەکەوە گوللەباران دەکراین. من هەستم نەکرد هیچ گوللەیەکم بەرکەوتبێت. نازانم قەڵغانی چ فریشتەیەك منی لە گوللە و فیشەك پاراست؟

www.mukiryani.com

من نەپێکرام، بەڵام خلتانی خوێنی هاوزمانەکانی خۆم بووم و وەك پێکراوێك دەبینرام. لە دوورا باوکم دەبینی ئەویش خەلتانی خوێن بوو. مردوو بەسەر یەکدا دەکەوتن. چاڵی مەرگ وەسف ناکرێت (شاپوور). ئەوە چاڵی مەرگ بوو. دواتر چیرۆکێکم نووسی بە ناوی (چاڵە گەورەکانی مەرگ) رۆژێك پیشانتی دەدەم، بەڵام هەرچی دەکەم حەز ناکەم بڵاوی بکەمەوە. دواتر خەوی مەرگ و خوێنی دروست کرد. رەنگی سووری خوێن و زەردیی لم و تێکەڵبوونیان لە خشتی قاوەیی دەچوو، لە قوری پەیکەرتاشەکان دەچوو، هەستم دەکرد لەشم قورس دەبوو. سێ چوار تەرم بەسەر مندا کەوتبوون. وردە وردە گلّ دەکەوتە سەرمان و هەناسەم قورس دەبوو. هیچ تروسکەیەکی رووناکی نەما. دەمە و ئێوارەیەکی سامناك بوو. وردە وردە تیشکی باریکی رووناکی نەدەما و بزر دەبوو. نەمزانی دوا ساتەکان چی رووی دا، بەڵام یەك پارچە تاریکی بووین. جووڵەم لەبەر برا. چەندم دەکرد زۆر ئەستەم بوو بزاوت بە خۆم بدەم. چەند جارێك تەکانم بە خۆم دا و نەمتوانی. پاش کەمێك دووبارە دەستم کرد بە جووڵە و چەند پەنجەیەك جووڵام. بەرەو سەر هەستم دەکرد کەسێك یان شتێك گڵەکە لە سەرەوە دەجوولێنێت، تا دەهات لەشم سووکتر دەبوو. تا یەکەم گوورزە رووناکییم بینی، دەستییك گرتمی و رایکێشام و لەناو گڵەکە دەریهێنام. نازانم چ دەستییك بوو. چاوم پڕ بوو لە خۆڵ. تەواو هیچم نەدەبینی. کەمێك کۆکیم. هەناسەم سوار بوو. دەمم پڕ بوو لە لم. تەماشام کرد و وەك نێچیرێکی هەڵاتوو لە دەست پڵنگێك هەناسە سوار و داماو، روانیم. باوکمم بینی لە من خراپتر یەك پارچە لم بوو. دەستی گرتبووم. نەمدەتوانی قسە بکەم. تاریکییەکی خەست خەست چوار دەوری دابووین، بەڵام رووناکییەکی کەم لە ئاسۆوە دیار بوو. بەس بوو بۆ ئەوەی هەموو شتێك لە یەك جیا بکەمەوە. وەڕینی سەگە رەشەکانی بیابان و قروسکە قروسکیان ترسی خستبووە دڵمەوە. لە دڵی خۆمدا دەموت، ئێستا دەخورێین و دەبینە پارووی چەوری سەگەل، رزگاربوونمان معجیزە بوو. رووداوێکی سەیر بوو. تەنیا من و باوکم بە گوللە نەپێکراین. من نازانم خودا خۆی قەڵغانی لەبەر کردین یان فریشتەکانی خۆی بوونە دیوار و گوللە کانیان لە سنگی خۆیاندا تواندەوە؟ نازانم بۆ...؟ لەبەر ئەوەی من ببمە بەڵگەی ئەو چاڵە گەورانەی مەرگ، نازانم خودا منی هێشتەوە بۆ خەمخواردن یان بۆ کۆتایی یارییەکان؟ من گەواهیدەری راستییەکانم. پارچەیەك رووناکی ئێمەی لە ژێر لم رزگار کرد. باوکم دەیگوت: (بەهرۆز، مرۆڤێکی ریشدرێژی نوورانی پارچەیەك لە رووناکی لە ژێر لم دەستی گرتم و دەریهێنام). دواتر بە هەردووکیان منیان دەرهێناوە. ئیدی ئەو فریشتە نورانییە بەرەو ئاسۆ رۆیشتووە و بزر بووە. ئەمە خورافیات نییە (شاپوور)، بڕوا بکە. زۆر سەیر دەرباز بووین. هەر ئەو دەلیلە چەند

www.mukiryani.com

جارێك هاتەوە رێمان تا سنوورەكانمان بڕی، لە پێشمانەوە دەردەكەوت و بە گۆچانێكی ئەڵماس رێگەی نیشان دەداین. دەلیلێكی رۆشن بوو، یەك پارچە نوور بوو. لە دوای خۆی بریسكەی بە جێ دەهێشت، جێ پێی پڕ دەبوون لە دەنكە زەنگیانەی شووشەیی رۆشن. لە دووررا لە دوو هێڵی رووناكی دەچوون. بەو شێوەیە رێگاكانی پێشان داین. وەك رێنیشاندەر و رێبەر نەخشەیەكی سیحریی بۆ كێشاین. دوو هێڵی رووناكیی درێژ. ئێمەیش بە جێگا پێیەكانیدا دەڕۆیشتین بە شێوەیەك هێڵكاری بۆ كێشابووین لەو سەفەرە درێژەدا هەستمان بە هیچ بوونەوەر و سەربازێك، پیاوێك، بیابانگەڕێك نەكرد. رێگایەكی نهێنیی بۆ كێشاین، ئێمەش هەر دەڕۆیشتین و شەوگارمان شەق دەكرد و بەرزایی و نشیو و رووبار و سەحرا و زەویی وشك و بەیار و سەوزایی و باخی خورما و چەممان دەبڕی. بەسەر ئاودا دەڕۆیشتین. بریسكەی پێیەكانی ئەو فریشتەیە وەك پرد وابوو. نقومی ئاو نەدەبووین. بەرگێكی كۆنی لەبەردا بوو. لە جلی مرۆڤی سەردەمە كۆنەكان دەچوو. جلێكی سپی بە رووناكی رووپۆشكراو، ردێنێكی درێژ تا سەر كەمەر، وەك پەمووی سپی. باڵایەكی بەرز، عاسایەكی ئەڵماسی بریسكەدار لە دووررا ئاماژەی بەردەوامی بۆ دەكردین. هێزێكی وەهای پێدابووین هەستمان بە ماندوویی نەدەكرد. باوكم دەستی منی گرتبوو. بە شوێن دوو هێڵی رووناكییدا دەڕۆیشتین. دوو مرۆڤی خەمناكی لە مردن گەڕاوە، دوو مرۆڤ لە چاڵە گەورەكانی مەرگەوە بە كۆمەڵێك ئاسەوار و بەڵگەی مردنەوە بەرەو باكوور دەكشاین. ئەو فریشتەیە وەك نەیزەك دەكشا و ئێمەش بە دوای ئەودا بەردەوام بووین دەهاتین خەمناك و بێ داد و بێ سەروا رەوتمان دەكرد و دەبزواین بە خێراییەكی سەیر و نا ئاسایی دەڕۆیشتین و سنوور و جوگرافیای جیاوازمان دەبڕی كات شەو بوو دوور و نزیك فریشتەكە لە پێشمانەوە بە وێنەی ئەسپییكی سپی یاڵ شۆڕی ئەوروپی دەڕۆیشت، بە خێراییەكی زۆر ئێمەش لەسەر هێڵی جێپێكانی دەڕۆیشتین. ئیقلیم و ناوچەی جیاوازمان بڕی. باخی خورما و هەنار و سێو و پرتەقاڵمان دەبڕی. ئاومان دەبڕی دەشت و چیا و گردەكانمان دەبڕی دوای ماوەیەكی زۆر لە هەڵاتنی چەند رۆژی، نزیك دەمەوە بەیانی بوو رەنگی ئاسمان هێدی هێدی روون دەبۆوە. گەیشتینە خاڵێك، زەوی وا دەگریا دەتگوت باڵندەیەكە و چەقۆی لەسەر گەرووی دانراوە. درەختەكانی شینیان دەگێڕا، كانیاوەكان هاژەی ماتەمیان دەورووژاند. دواجار (شاپوور)ی برام ئەو زەمینە گەرمیان بوو. زەوییەكی گریاو و شەهید و بێ سەروا و خەماویی. ناوچەكانی خۆمان بوو. گوندەكەمان ورتەی لێنەدەهات. رووناكیی چرایەكی تێدا دیار نەبوو. جاشەكانی حوكمەت و سەربازە دڕندەكان ئاژەڵ و مریشك و پەلەوەرەكانیانی هەموو تاڵان كردبوو. ئێمە دوو بوونەوەری ماندوو بووین ئاخر گەڕانەوە لە مەرگ

www.mukiryani.com

لەناو چاڵە لمەکان هەروا ئاسان نەبوو). دەمبینی، (بەهرۆز) کەمێك رادەماو سەیری زەوی دەکرد پاشان هەناسەیەکی قووڵی هەڵکێشا و... بەردەوامییدا بە قسەکانی دەیوت: (هاوڕێم دواتر ئەوشەوە هەر چۆنێك بوو لە گوندەکەمان ماینەوە، بەرەبەیان لە کانییەکەی گوند لەگەڵ باوکم خۆمان لە خۆڵ و خاکی سەرزەمینی مەرگ پاك کردەوە. لە دووررا لەسەر بەرزاییەکی رۆژهەڵاتی گوند کەسێك سپی دەچۆوە، بە دەنگییکی نەعرەتە ئاسا (هاواری دەکرد... من... لەناو چاڵەکانی مەرگ ئێوەم دەرهێنا من لە سەفەری ئاسمان بووم لەبەرزاییی ئاسمانەکانەوە چاوم لێ بوو، من تەنیا نەبووم کە ئێوەم رزگار کرد هەزاران مەلەکوتم لەگەڵ بوو. لە ئاسمانەوە کارەساتەکانم دەبینی، زانیم ئێوە نەپێکراون من ناوم (حەکیمی رووناکی)یە. من لەسەر چینکەکانی ئاسمان دادەنیشتم، بەڵام نەمانتوانی رێگە لەو کوشتارە دەستەجەمعیە بگرین، چونکە ئەوە فەرمان بوو دەبوو بکرێت، بڕۆن... بڕۆن بەرەو شاری نەوت لەوێ بژین. هاوڕێکانم سەردەمانێکی دیکە دێمەوە بۆ لاتان کارم زۆرە و دەڕۆم. خەڵکی دیکە پێویستیان بە منە... ماڵئاوا) بەڵێ (شاپوور) بەو شێوەیە بزر بوو. ئیدی من و باوکم ملی رێمان گرت و بە رێگای خۆڵ و گرد و چیادا گەیشتینە سەر شەقامێکی قیر لەوێ دەستمان لە ماشێنێك راگرت، دەبوو کەس نەمان بینێ. سەربازەکانی رژێم بیانزانیایە ئێمە لە چاڵەکانی مەرگ دەرباز بووین، دەیان کردین بە قیمە، چونکە من هەموو ناوچەکانم لە زاکیرەدا خەزن کردووە، لە نزیك ئەو جێگایەی ئێمەیان تیا زیندەبەچاڵ کرد، مێرگێك هەبوو چەند کیلۆمەترێك لەولاترەوە. من هەستێکی بەهێزم هەبوو بۆ ناسینەوەی جێگاکان نەخشەی ناوچەکانم لەبەرکردبوو سەربازەکان پێشیان گرتبام نەیاندەتوانی نەخشەکان لە مێشکمدا دەربهێنن من منداڵ بووم، بەڵام وریا بووم ئاسەواری مەرگ ون نابێت هەر دەدۆزێتەوە، بەهەر جۆرێك بێت دەبوو خۆمان بزر بکەین شاری نەوت (کورکورا) نزیك بوو لەناوچەکەمان لەوێ هەندێك خزم و ناسیاومان هەبوو خزمی باوەڕ پێکراو بە کۆمەکی ئەوان لە ژوورێکدا گیرساینەوە و ئارامان گرت) دووبارە لە قسەکردن وەستا شتەکان زۆر کتوپڕ بەسەرماندا دەڕۆیشتن، کەس نەهات بڵێ ئەوە هاوڕێیان چی دەکەن، من تووشی شۆك ببووم، نەمدەزانی چۆن لە شتەکان بگەم چۆن ئەو هەموو مەینەتییە لە زاکیرەمدا خەزن بکەم حەوسەڵەم نەمابوو، ماندوو بووم دەروونم ماندوو بوو، حەپەساو ماندوو رەنگ پەڕیوو سەیری (بەهرۆز)م دەکرد لە دڵی خۆمدا دەم گوت (ئای نەگبەت من نەمزانیوە تۆ چ کانزایەکیت بە راستی مەزنیت لە هەمان کاتدا زۆریش نەگبەت و کلۆڵیت دوای ئەو هەموو خەم و کۆسپەی هاتە رێگات هێشتا کەس لە زامەکانتان تێ ناگات و یاری بەچارەنووستان دەکرێ،) هەستم کرد کاتی وانەکەم هاتووە، بەڵام دواجار ئەم وانەیە لەو وانەیەی

www.mukiryani.com

تر گرنگ تر بوو بەبێ ئەوەی وا خۆم دەربخەم کە کارم هەیە، بە (بەهرۆز)م گوت (براکەم... هەموو شتەکانم بۆ باس بکە من گوێگرێکی باشم) کەمێك زەردەخەنەی خەمگینی کرد و وتی (هەموو شتەکانت بۆ باس دەکەم، من هەموو چاڵەکانی مەرگ دەزانم، گەر نەمرم دوای رووخانی دیکتاتۆر و ئازادی پەیوەندی بە رێکخراوێکی مافی مرۆڤ یان رێخراوێکی جیهانییەوە دەکەم و هەموو ناوچەکانیان پیشان دەدەم) ئەو سوورِ بوو لەسەر ئاشکرا کردنی چاڵەکانی مەرگ، کەسێکی دڵگەرم بوو لە ژوورێکی پیس و پۆخڵی بێ خزمەت گوزاری یەکێك لە بەشە ناوخۆییەکانی شاردا دەژیا زۆر جار داوای گۆڕینی ژوورەکەی و بەشە ناوخۆییەکەی لە سەرۆکایەتی زانکۆ کردبوو چەند جارێك وتبووی (من کەسوکاری ئەنفالم، لە خێزانەکەمان تەنیا من و باوکێکی پیرم ماوین)، بەڵام بە شێوەیەکی سووك و بێ باکانە داواکارییەکەیان رەت کردبۆوە بە نەخێر وەڵامیان دابۆوە، ئەو هەندێك جار کەسێکی زۆر خەمگین بوو بە وتەی خۆی تاکە شتێکی خۆش لە ژیانیدا ناسینی (بادە سلێمان) بوو ئەو کچەی لە یەکێك لە وێستگەی پاسەکانی سەر جادەی (شەستی)دا لەبەردەم یەکێك لە کۆلێژەکان ناسیبووی تەنیا رووداوێك بوو بۆ یەکەم جار زەردەخەنەیەکی جوانی لەسەر روخساری نەخشاندبوو، دواتر، پەیوەندیەکی ناوازە و جوانیان لەنێواندا دروست ببوو، بەڵام ئەو پەیوەندیە ئەویندارییە زۆر درێژەی نەکێشا ئیتر ژیان وەهایە، هیچ شتێك بەردەوامی تەواوی نییە رۆژێك هەموو شتە بزۆکەکان لە جووڵە دەکەون و گەردوون دەبێتەوە شتێکی وەستاو هەمیشە بزاوتن وەستانی بە دوادا دێت هیچ هێزێك نییە بتوانێت تا ئەبەد جووڵە دروست بکات هیچ یاسایەکی دنیایی و ئاسمانی تا بێ پایان بەردەوام نابێت دواجار وەستانی شتەکان کۆتایی بە سیستەمی ژیان و دروست کراوەکان دەهێنێت، خۆشەویستی هەرگیز بەردەوام نابێت رۆژێك دێت دەوەستێت و تەواو دەبێت، کاتێك (بەهرۆز چاوڕەش) بەهرۆزی کوڕی (عەزیز شوکری) گەرمیانی باسی خۆشەویستی بۆ دەکردم من لە چاویدا بریسکەیەکی ئەستێرەئاسام دەبینی دنیایەکی جیاوازم دەبینی ئیدی ئەو سەردەمە وەها بوو، پیاوە بلیمەتە راستگۆکان بە شێوەیەك لە شێوەکان دەبوونە هاوڕێی رووناکی و ئەستێرە و خۆر و گوورزە تیشك، دوو چاوی گەورەی رەشی قەترانی وەك دوو دەنکە ترێی گەورەی رەش قژێکی پڕی لوولی قەترانی دەموچاوێکی گەنمی زەردەخەنەیەکی تاریك و سامناك، بەڵام دوو چاوی ماندوو سوورِ و سپیینەی چاوی بە ئاشکرا دڵۆپە خوێنی تێدا دیار بوو، دوو چاوی ماندوو لە سەیرکردن و بینینی دیمەنەکانی مردن و سیناریۆیەکانی کوشتن دەموچاوێکی ماندوو ریش و سمێڵێکی تەنکی رەش دیمەنی لە کوڕە تورکە جوانەکان دەچوو، بەڵام بەژنوباڵای لە ئەستێرەکانی سینەما دەچوو، کوڕێك بوو لە جەستە و بیرکردنەوەدا جوان بوو ناوازە

www.mukiryani.com

و سەرنجڕاکێش، لەو کوڕانە بوو کە چاوی وەك تلیسکۆب بە هەموو لایەکدا شتی دەبینی لەو سەردەمەوەی لەبەرچاویدا خوشکەکەیان لاقە کردبوو و دیمەنی مردنی دایکی و خەڵکانی دیکەی بینیبوو ئیدی سڵی لە بینینی هیچ نەدەکردەوە نیگاکانی گەلێك تیژ و دوور بین کردبوو، دەیگوت: (شاپووری برام زۆر شەوانەی تەنیایم لە بەشە ناوخۆییە پیس و چەپەڵەکەمدا دیمەنی بیابان دێتە بەرچاوم وا هەست دەکەم لە بیاباندا تەنیام و بە دوای تۆپێکی خەیاڵی بریسکەداردا دەگەڕێم بە دوای رووناکی روحی خۆم و مرۆڤە کوژراوەکاندا دەگەڕێم) ئەو هەمیشە مەرگی بەلاوە ئاسایی بوو هەر بۆیە زۆر جار دەیگوت: (مردن شتێك نییە من لێی بترسم، بەڵام تەنیا لە جۆری مردن دەترسم، مردن هەیە دەتکات بە پاڵەوان، بەڵام مردن هەیە دەتکات بە جەللاد و خوێنمژ) من نەم دەزانی مەبەستی لەو رستەیە چییە، بەڵام روون و ئاشکرا لە هەموو سیفەتێکی ژیانی خۆی ناڕازی بوو، وەك وتم ئەو تەنیا دڵی بە (بادە سلێمان) دەکرایەوە، چونکە یەکەم جاری بوو لە ژیانیدا بە دەلاقەی ژیانێکی نوێ ئاشنا بێت تەواوی ژیانی لە بیرکردنەوە و خوێندنەوەی مێژوو لە ئەفسانەکاندا تەرخان کردبوو، یەکێك بوو لەو مرۆڤانەی شارەزای زۆری لە مێژووی کۆنی چاخەکانی سەرهەڵدانی ژیان و شەڕەکانی مێژووی روومانەکان و شەڕی عەباسییەکان و چەوساندنەوەی کۆیلەکان و شالاوی مەغۆل و تەتەر و شەڕی ئیسلام و جولەکە و فەتحی مەکە و خالیدی کوڕی وەلید و چەندانی تری مێژوو هەتا شەڕی جیهانی یەکەم و دووەم و ئەوانەی دیکە (کامەرانی وەنەوشە) کتێب گەلێکی زۆری دەدایە (بەهرۆز چاوڕەش) تا بیانخوێنێتەوە، باسی مێژووی بۆ دەکردم باسی ئەوەی دەکرد کە شەڕی ئەم جارە دنیا دەگۆڕێت، بەڵام وڵات گۆڕانێکی وەهای بەسەردا نایەت من هەڵوێستەیەکم دەکرد و دەمزانی کە نزیکەی دوو سەعاتە ئێمە قسە دەکەین ئەو کاتە (کامەران) و (سەهەند) و (ئاسمان خۆشناو) و (سەردار) و تەواوی هاوڕێیانمان لە تاقیگەی کۆلێژ خەریکی تاقیکردنەوەی هەندێك کانزا و شتی لەو بابەتە بوون کە دەبوو راپۆرتێك لەسەر جۆرێکی نوێ لە مادەی (ستیل) ئامادە بکەن و گەر کرا بڵاوی بکەنەوە وەك سیمینار و نمرەی لەسەر وەربگرن من رۆژێکی دیکە تاقیکردنەوەم هەبوو ئەو رۆژە هەر لە خۆمەوە تاقەت و توانای هیچم نەبوو، حەزم ئەکرد لەسەر ئەو کورسییە لەگەڵ (بەهرۆز چاوڕەش) دانیشم و باسی ژیان و رووداوەکانی دنیا بکەین دەمزانی ئەو بەدەر لەوەی (ئەندازیاری کارەبا) دەخوێنێت شارەزایەکی باشی بواری مێژوو سیاسەتیشە، بەڵام بەدەر لە باسی (چاڵەکانی مەرگ) باسی (بادە سلێمان)ی بۆ کردم ئێمە چەند کەسێك بووین هاوڕێ بووین پەیمانمان دابوو کە هیچ لەیەك نەشارینەوە و هەموو راستییەك لەلای یەك یەك ئاشکرا بکەین دەستم برد دەستەکانیم گرد زۆر

www.mukiryani.com

سارد بوون بە راستی لە دەستی مردوویەکی جوولاو دەچوو وتم (بەهرۆزی بیابان ئەی کوڕی چاڵەکانی مردن، ئەی ئەوەی سڵ لە لم و خوێن و مەرگ و شۆفڵ و حەفارە و گوللە و سەرباز و پۆستاڵی رەش و سەگ و تەلی دڕکاوی ناکەیتەوە ئەی ئەوەی تۆش کوڕی رووناکییت، تۆ لە دوای مەرگ بڕوات بە ژیانەوە و خۆشەویستی هەیە ئایا مێژوو لە ژیانی تۆدا دەگاتە کوێی شتەکان؟) هەناسەیەکی قووڵی هەڵکێشا و دەستییکی بە چەناگەیدا هێنا و وتی (باوەڕم نەبوو، بەڵام هەست دەکەم باوەڕم هەیە دووبارە بژیم و لەودا خۆم بدۆزمەوە ئاخر ئەو ژیانی من دەگۆڕێت باسی ئەستێرەکانم بۆ دەکات باسی گوڵ و باخ و باسی کەناری و چۆلەکەی رەنگاوڕەنگم بۆ دەکات، پاسارییەکان و باڵندەکان لەلای ئەو جیاوازتر دەفڕن، خۆشەویستی لە دیدی ئەودا بریتییە لە گەڕانەوە بۆ ئاسمان، ئەو لەگەڵ منێکی گەڕاوە لە مەرگ تەبایە و لە گوڵ و لە گەڵادا تەژی کردوم بە ئەشق) وچانێکی داو زەردەخەنەیەکی کرد بەفرسەتم زانی وتم (بەهرۆز چاوڕەش ئەو کێیە؟) ئاوڕی دایەوە و ددانە سپییەکانی دەرکەوتن و وتی (بەڵێ ئەو...) تەواو لە چاوی رامامم وتم (باسی ئەوم بۆ بکە بادە کێیە؟، چۆن ئەوت ناسی، ئەو کێیە؟ چۆن توانی لە ژیانتدا دەست بۆ شتە مردووەکان ببات؟ چۆن تۆی تووشی کامەرانی کردووە؟) خەریك بوو دەیویست وەڵام بداتەوە، بەڵام دوو دڵۆپ فرمێسکی یاقووتی لە چاوەکانیدا بە ئەسپایی بە روومەتە گەشەکەیدا هاتنە خوار و بە لێواری سمێڵە تەنکەکەیدا بڵاو بوونەوە دەستی نەبرد چاوی بسڕێت کەمێك هەناسەی هەڵکێشا و هەندێك لێم نزیك بۆیەوە و دەستی خستە سەر دەستم و ویستی قسە بکات نەیتوانی لەپڕدایە پڕمەی گریان گریانێکی بە کوڵ نازانم بۆچی وا دەگریا لەناو زاکیرەیدا نەبووم لە هەستەکانی نەدەگەیشتم، ئەگەر مرۆڤ بە راستی بیەوێت قسە بکات هەمیشە شتێك بەربەستێك زمانی دەگرێت و لە جووڵەی دەخات لەو کاتەدا زوبان وەك بە چەسپ بە مەڵاشوتەوە نووسابێت وەهایە ناتوانیت هیچ بڵێیت ئەوە ئەوپەڕی راستگۆییە مرۆڤ لەبەردەم ئەشقی راست و حەقی راستی خۆیدا هەمیشە لاڵ و بێ زمان دەردەکەوێت ئەوە ئەو سیفەتەیە لە مرۆڤی پاك و هەست ناسکدا هەیە، بەڵام درۆزنەکان و فێڵ زانەکان هەمیشە خاوەنی زوبانێکی بزۆکی باشن کە بە هەموو ئاراستەیەك جووڵەی خۆی دەکات، بەڵام لەپڕ وەستانی (بەهرۆز) لە ئاخاوتن نائاسایی بوو رەنگی گۆڕا و نیگای بە هەزار شێوە لێك دەدرایەوە لە دڵی خۆمدا دەمگوت: (گرفتە... بە راستی گرفتە) من دەمزانی کە ماوەی مانگێك دەبوو (بەهرۆز) دیار نەبوو دواتر لە چەند هاوڕێیەکم بیستبوو کەوا بە سەفەرێکی پێویست گەڕاوەتەوە بۆ شاری منداڵی بۆ لای باوکی، چونکە بە گوتەی هاوڕێکانی هاو پۆلەکانی باوکی ناساغ بووە و داوای کردووە کە (بەهرۆز)

www.mukiryani.com

بگەڕێتەوە نەبادا بمرێت و دواجار کوڕەکەی نەبینێت، من ئەوەم دەزانی زانیم خەمی قووڵی بەهرۆز نەخۆشی باوکیەتی زانیم بە مردنی باوکی تەنیایی باڵ بەسەر (بەهرۆز)دا دەکێشێت، تاکە شتێك کە دڵی پێ خۆش بوو ئێمە و ئەو کچە بوو، ئەو کچەی کە هەفتەیەك دەبوو ناسی بووی، ئەو کچە شاعیرەی لە ماوەیەکی کورتدا ژیانی (بەهرۆز)ی تەژی کرد بە شیعر و هۆنراوە، بەڵام ماوەیەکی کورت بوو کورت زۆر کورت.

(بەهرۆز) بەم شێوەیە بۆمی باس کرد، بە زەردەخەنەیەکی خەمگینەوە کە خاڵی نەبوو لە حوزن و ماتەمی قووڵی ژیان هەناسەیەکی قووڵی پڕ بە سیەکانی هەڵکێشا و وتی (لە بەشە ناوخۆییەکەمان هاتمە دەر ئەو رۆژە زۆر جوان خۆم گۆڕی بوو، (شاپوور) خۆت دەزانی بەهار ئاوو هەوایەکی خۆشی هەیە ئەگەرچی من هەمیشە دڵتەنگم، بەڵام زۆر کەس دەڵێن: (بەهرۆز) زۆر دەم بە پێکەنینە، لە راستییدا وایە، کراسێکی پەمەیی کاڵم لەبەر کردبوو لەگەڵ هێلەك و پانتۆڵێکی رەساسی قوماش، بۆنی عەترێکی ئەجنەبی ناوازەم لە خۆم دابوو قۆنەرەکانم بریقەیان دەهات تازە بۆیاخم کردبوو پرچم بە کرێمێکی کەمێك چەور تاڵ تاڵ کردبوو لەگەڵ شێی تەڕی ئاودا بەکارم هێنابوو لیڤێکسە رەشەکەم گرتبوو بە دەستمەوە سمێڵ و ریشم بە مەکینە سفر کردبوو، بەڵام کەمێك زبر دیار بوو رەنگی کەمێك رەشی بە دەموچاومدا بوو لەو جۆرە بوو کە کچان حەزیان لێیەتی ئەزانی (شاپوور) زۆر لە کچان حەز ناکەن کوڕ سمێڵ و ریش بتاشێت حەز دەکەن کەمێك زبری هەبێت و ناسکی ئەوان بڕاکێنێت، بە هەرحاڵ لە بەشی ناوخۆیی هاتمە دەر بە کۆڵانە باریکەکەی بەردەم بەشە ناوخۆیدا بەڕێ کەوتم بۆسەر جادەی شەستی تا لەوێ سوار پاس بم و بێم بۆ کۆلێژ بە دەم خۆمەوە گۆرانیم دەگوت تا گەیشتمە ویسگەی پاسەکان لەوێ کەمێك وەستام چەند کەسێك لەوێ وەستا بوون، لەو کاتەدا پاسێکی گەورە هات دەرگاکانی کرانەوە و خەڵك بە پرتاو سوار پاس دەبوون زۆر بە ئەسپایی سوار پاس بووم تەماشام کرد، زۆربەی جێگاکان گیراون لە ریزی ئەوبەر تەماشام کرد کچێك دانیشتووە و کورسییەکەی تەنیشتی چۆڵە و کەسی لەسەر دانەنیشتووە هەندێك کور هەبوون بە پێوە وەستابوون، بەڵام وەك شەرمێکی کوڕانە روویان نەدەهات بچنە تەنیشتی دابنیشن کە تەماشام کرد زۆر بە سیحراوییانە نیگام بۆ دەکات بۆ وچانێك چاوە رەشەکانی لە چاوم نەترووکاند وام هەست کرد دەم ناسێت، بەڵام وانە بوو، هەستم کرد بە نیگای چاو بانگم دەکات، وەڵا منیش بێ شەرم و شڵەژان راست چووم لە تەنیشتیەوە دانیشتم دەستم برد لە گیرفانم جزدانەکەم دەرهێنا و پارەی پاسەکەم دەرهێنا هەتا پارەکانم بژارد جزدانەکەم لەسەر کوشنەکە لەناو لینگمدا بەجێ هێشت کەمێك پاسەکە رۆی پاشان بیرم کەوتەوە

www.mukiryani.com

کە دەبێت بەر لە کاتژمێر نۆی بەیانی بڕۆمە سەرۆکایەتی زانکۆ و لەوێ هەندێك کاری تایبەت بـە بەشە ناوخۆییەکەم هەبوو دەبوو جێبەجێی بکەم لە دڵی خۆمدا وتم دەڕۆم کارەکان تـەواو دەکـەم و پاشان دەچم بۆ کۆلێژ و وانەکانم وەردەگرم ئەوە بوو لە حەیبەتی ئەوەی دوانەکەوم هاوارم کرد کاکـە دابەزین هەیە، کیژەکە لە پەنجەرەکەوە سەیری دەرەوەی دەکـرد هـەتا دابـەزیم تەماشـای دەکـردم لەسەر شۆستەکەش کەمێك سەیری کردم و پێکەنی. وەڵا برا چوومە نـاو پرسـگەی سـەرۆکایەتیی زانکۆ لەوێ داوای پێناسی قوتابیان لێکردم کە دەستم کرد بە گیرفانی دواوەی پانتۆڵەکەمدا جزدانم پێ نەبوو پاشان بیرم کەوتەوە کەوا لێم کەوتووە زۆر پەشۆکانم پارە و هەوییـە و ژمـارە تەلـەفۆن و وێنەیەکی خانەوادەکەم و وێنەیەکی منداڵی خۆم و هەندێك ئەدرێس و ناونیشانی گرنگی نووسەران و هەندێك کۆمپانیای تێدا بوو زۆر خەمم بوو گرنگ پارەکە نەبوو (شاپوور) گـرنگ شـتەکانی تـر بوو نەمدەزانی چی بکەم دواتر بیرم کەوتەوە کەوا لەسەر کوشنەکە بیرم چوە زانیم کـە لـەو کاتـەی پارەم دەرهێناوە بیرم چووە جزدانەکەم بخەمەوە گیرفانم ئیدی تەواو بێ ئومێـد بـووم زۆر خـەمبار و بێ تاقەت لە سەرۆکایەتی زانکۆ هاتمە دەرێ بەپێ ملی ڕێم گرت هاتم بۆ کۆلێژ هـەر لـە خـەیاڵی جزدانەکەمدا بووم خەمی پێناس و شتەکانم بوو دەترسام بکەوێتە دەست کەسـێکی پیـاو خـراپ و کاری نا شایستە بە پێناسەکەمەوە بکات (بەهرۆز) کەمێك پێکەنی و وتـی (دواتـر شـتێکی زۆر سەیر رووی دا. لەو ماوەیەدا من بەهۆی تاقیکردنەوە و کاری تایبەتەوە نەم دەتوانی زوو زوو ئێـوە ببینم تا شتەکانتان بۆ باس بکەم. رۆژێك دوای ئـەوەی جزدانەکـەم بـزر کـرد لـەناو پۆلـدا تـەنیا مابووم، وانەکانم لەسەر بۆرد دەنووسیەوە، چونکە کەمێك دواکەوتم لە هاوڕێکانم داڵغەم رۆیشتبوو بیرم لە ونبوونی جزدانەکەم و سیحری چاوی ئەو کچە دەکردەوە کە لە تەنیشتم دانیشـتبوو دەسـتم خستبووە ژێر چەناگەم و قووڵ قووڵ لە پەنجەرەکەوە سەیری دەرەوەم دەکـرد، پاشـان لـە دەنگییـك راچڵەکیم و بیستم کەسێك سڵاوم لێ دەکات و دەڵێت: (ئەم کاتـەت بـاش کـاك (بـەهرۆز عـەزیز شکوری) کە راچڵەکیم و بەلای دەرگاکەدا ئـاوڕم دایـەوە وەخـت بـوو لـە عەزرەتـدا ببوورێمـەوە، ئاهێکم کرد و تەماشام کرد هەمان کچە کە ئەو رۆژە لـە پاسـەکەدا لـە تەنیشـتمەوە دانیشـتبوو لەبەردەممدا وەستاوە، کە بە قامەتیدا روانیم وەخت بوو بمرم کچێکی بـاڵا بـەرز پـانتۆڵێکی رەشـی شارستۆن، بەدییەکی شینی تۆخ پرچێکی رەشی خاوی درێژ، دوو چاوی رەشـی مامناوەنـد و تـەڕ لێوێکی گەورەی ئاڵ، پێستێکی سپی، دوو برۆی باریکی تەواو کەوانەیی، زەردەخەنەیەکی هێمن و ناو قەدێکی باریك و بەدەنێکی پڕ. بڕوا بکە (شاپوور) یەکسەر لە شوێنی خۆم هەسـتام و دەسـتم گرد بە دەممەوە بۆ چـرکەیەك زیـاتر هیچـم بـۆ نـەوترا دواتـر وەڵامـی سـڵاوەکەیم دایـەوە و وتم:

www.mukiryani.com

(سەرچاوەکانم هاتی خانمی بەڕێز... دەتوانم چۆن خزمەتت بکەم)، بە پێکەنینەوە دەستی کرد بە جانتا رەشەکەیدا و جزدانەکەی دایە دەستم و وتی: (پاش ئەوەی ئەو رۆژە پاسەکە تێپەڕی ئاوڕم دایەوە تەماشام کرد جزدانێك لەسەر کوشنەکە کەوتووە پاسەکە زۆر تێپەڕیبوو نەدەکرا بگەڕێمەوە، بەلاّم کە هەلّم گرت و پێناسەکەتم تێدا بینی زانیم هی بەڕێزتە و بڕیارم دا بۆتی بهێنمەوە، ئەوەتا دەتوانی تەماشای بکەی)، لە تەریقیدا رووم نەهات هیچ تەماشای بکەم و بە پێکەنینەوە وتم زۆر سپاس بۆ ئەو دەستپاکی و ئەمەکەی بەڕێزتان زۆر زۆر سپاسم کرد، ئەو بە پێکەنینەوە وتی (کاك (بەهرۆز) من کارێکی وەهام نەکردووە شایەنی ئەو هەموو سپاسە بێت بگرە ئەوە ئەرکی سەرشانمە)، (شاپوور) بە شێوەیەك قسەی دەکرد دلّم خەریك بوو دەوەستا سەدایەکی ناسکی پێوە بوو بڕوا بکە لە دەنگی مرۆڤی ئاسایی نەدەچوو، هەر سەیری چاوی دەکردم و زەردەخەنەی دەکرد دەمودەست وەرەقە و شتەکانم کۆکردەوە و وتم (خانم بەڕێزت ناوت چییە؟) من نات ناسم زۆر بەڕێزەوە پرسیارم لیّ کرد لە وەلاّمدا سەری داخست و دەستییکی بە پرچیدا هێنا و وتی (ناوم (بادە سلێمان)ە قوتابیم لە کۆلێژی ئەدەبیات بەشی کوردی قۆناغی یەکەم، زۆر خۆشحالّم بە ناسینت کاك بەهرۆز) لە وەلاّمدا بە دەنگییکی نێرانەوە وتم: (من زۆر بەختەوەرم کە بەڕێزتانم ناسی هیوادارم ئەوە قبوولّ بکەن کە میوانم بن لە کافتریا بۆ خواردنەوەی قاوەیەك). دووبارە زەردەخەنەیەکی کردو وتی: (بە خۆشحالّییەوە قبوولّی دەکەم، بەلاّم ناتوانم زۆر بمێنمەوە کارم زۆرە) پێکەوە هاتنە خوارەوە چووین بۆ یانەی کۆلێژ و قاوەمان خواردەوە و کەمێك قسەمان کرد ئەوە سەرەتای ناسینمان بوو براکەم، هەر لەو کاتەدا یەکێك لە دوورەوە هاواری کرد (شاپوور) فریاکەون لە تاقیگە ئاگر کەوتۆتەوە، (کامەران) و ئەوانیش لەوێن تەماشامان کرد (زمناکۆ یاسین) بوو، کە ئەویش هاو پۆلی خۆمان بوو هەر بۆیە من و (بەهرۆز) بە پرتاو رامان کرد و چووین بۆ تاقیگە کە گەیشتینە ئەویّ، بەداخەوە زۆر شت سووتابوو زۆر شت.

www.mukiryani.com

www.mukiryani.com

١٥

ناوەندی ٢٠٠٦

سێ کەس بوون، لە بن دارێکی رووتەڵەی پـایزدا دانیشـتبوون، کـە هێـدی هێـدی گـەڵاکانی دەوەرین و دەکەوتنە بن دارەکە و با بە ورشە ورش بە ناو گۆڕەپانەکەدا بڵاوی دەکردنەوە. هەر ئـەو خەزانە یاری بە قژی ژاکاوی (وەنەوشە) دەکرد، دیمەنی ئەو گوڵە بچووکە وەنەوشەییە کـە دابـووی لە قژی زۆر جوان و سەرنجڕاکێش بوو هەر ئەوە تەلیسـمی لـە سەرچـاوە جوانـەکانی (جیهـانگیر) دروست کردبوو کە تێر لە جوانییەکەی رابمێنێت، هاوڕێکەی (وەنەوشە) بـە شـەرمەوە تەماشـای ئەو دوو مرۆڤەی دەکرد، کە بە حەماسێکی زۆرەوە باسـیان لـە پێشـانگاکە دەکـرد، (وەنەوشـە) هەموو جارێك دووبارەی دەکردەوەو بە زەردەخەنەیەکی پڕ لە سۆز و موحیبەتـەوە دەیگـوت: (بـە راستی ئەمڕۆ من سەرسامم بەوەی مرۆڤێك دەبینم جـوانی لـە پەنجـەکانی دەچـۆڕێت)، هەڵبەتـە (جیهانگیر) سەرسامانە لەو وشە شیعرییانەی (وەنەوشە) رامابوو، ئەو هەر لـە سـەرەتاوە ئاشـقی جوانی ئەم کچە باریکە لە قژ لوولە بوو کە لە تـەنوورەو بلـووزێکی هەناریـدا خـۆی نەخشـاندبوو باڵایەکی بەرز و لێوێکی پەمەیی و دوو چاوی عەرەبیانەی رەش وایان لە (جیهـانگیر) کردبـوو بـۆ یەکەم جار لە ژیانیدا هەست بە کزەی ئەشق بکات لە دڵیدا و چەندین جار موچڕکی کارەبائاسا بـە لەشیدا تێپەڕیبوو.

لەبەرانبەردا (وەنەوشە) هەروا ئاسان نەوەستابوو جوانی (جیهـانگیر) هیچـی وای لـە جـوانی (وەنەوشە) کەمتر نەبـبوو، بەڵام (وەنەوشە) ی زیرەك و فریشتەئاسا بەدەر لەوەی بە جوانی قامـەت و باڵای (جیهانگیر) سەرسام ببوو هەستی کردبوو، ئەو جوانییـەی بـە هونـەری راسـتەقینە نـاوی بردووە تەنیا لە روحی ئەم کوڕەدایە و لە کەسی دیکەدا نادۆزرێتەوە هەر بۆیە زۆر بـە خۆشـحاڵانە ماوەی کاتژمێرێك زیاتر لە بن ئەو دارە رووتەڵیەدا قسەیان لەسەر ژیانی تایبەتی خۆیان کردبوو.

ئەوەندە تەماشای قووڵایی چاوی یەکتریان کردبوو هەردووکیان وێنەی یەکتریان لـەناو قـووڵایی دڵی یەکتردا دروست کردبوو، هەر زوو چووبوونە ناو روحی یەکتر.

www.mukiryani.com

بریقەی چاوی هەردووکیان ڕێك لە بریسکەی ئەستێرە گەشە نزیکەکانی ئاسمان دەچوو لە شەوانی تاریك و سامالّدا،

بەڵام چاوەکانی (وەنەوشە) کە تەڕتر و بریسکە دارتر لە چاوەکانی (جیهانگیر) ڕووناکییان لێوە دەردەچوو، لە دوو دەریا دەچوون دوو دەریای کۆن کۆن وەك دەریاکانی زەمانی زوو ڕەنگی بریسکەکان و هەڵچوونەکانی لە تۆفانی نووح دەچوون گەر زۆر لە چاوەکانی ڕامابایتایە وات هەست دەکرد لە بەندەرێکی گەورەی وڵاتی ئەسپاندایت و سەدان کەشتی وەهمی دەبینران، کەشتی کریستاڵی بە سەرنشین و دەریاوانی کۆنەوە کە هەموویان سەریان بە دەسڕی ئاوریشم پێچابوو هەموو هێلەکی چەرمی کورتیان لەبەردابوو، لەنگەری کەشتییەکانیان تووڕ دەدا و هاواریان لە یەکتر دەکرد.

دیمەنی دنیایەکی دیکە بوون، دنیایەکی بریقەدار سەرزەمینێکی وەنەوشەیی لە خەونێکی قووڵی ژیانەوەدا، ئیتر ئەم دوو گەنجە بریندارە لە زەمانی نزیك بوونەوەی ڕژانی خوێن و لە زەمانی کوژرانی جوانییەکانی مرۆڤدا بە خەیاڵ دەگەڕانەوە بۆ ڕابردوو. ڕابردووی ئەسیرە کۆنەکان و ژیانێکی نەمرتر و نەبڕاوە. هەڵبەتە دانیشتنیان لە ژێر درەختێکی ڕووتەڵەی باریکەڵەدا کە لە کەمەرییەوە بە لایەکدا خۆی شکاندبۆوە و بە ناز و عیشوەی کیژێکی سەرکانییەوە گۆزەئاسا وەستابوو، درەختێکی توێکڵ ئەستووری کەمێك ڕەشباو کە دواتر، ناوی لێنرا (درەختی ئەشق)! تەنانەت دوای خاپووربوونی ئەو هۆڵەش لە جەنگدا درەختەکە مایەوە و لە گەشە و گەورەبوونی خۆی نەکەوت، من دواجار چەند جارێك سەردانی ئەو درەختەم کردووە و بە خەیاڵ ئەو دوو ئاشقەم دروست دەکرد و تارماییەکانیانم دەبینی جێگا پێیەکانیان دەردەکەوتەوە، ورتە ورتی دەنگییان هێشتا لە هەوادا دەهات و دەچوو.

سەردەمانێکی درێژ ئەو درەختە مایەوە، بەڵام دوای چەندین ساڵ لە گۆڕانکاریی جیا جیا و گەمە و شەڕی جیاواز جیاواز، بەرپرسێکی پایە بڵندی حزب درەختەکەی لە بنا بڕییەوەو باخچەکەو هۆڵەکەشی تێکداو لە جێگایدا تەلارێکی گەورەی دە نهۆمی دروست کرد و کردی بە باڕو ئوتێل و شەوان تا درەنگانی شەو قومارو کاری لەشفرۆشی و سۆزانی بازی تێدا دەکراو کۆمپانیایەك لە ئۆکرانیاو تورکیاو بەغداوە سۆزانی و لەشفرۆشی دەهێناو لە وێدا کاری لەشفرۆشیان دەکرد و دەبوونە خۆراکی بەرپرسەکان و سوڵتانە گەورەکانی سەردەمی دوای پرۆسەی ئازادی عێراق ئیدی ئوتێلی (پەری دەریا) ناوبانگێکی گەورەی پەیدا کرد و شەوانە تا بەیانی

www.mukiryani.com

شوێنی سەماو قومارو کاری سێکسی بەرپرسەکان بوو، ئەو بەرپرسەی لە چەند دەفتەر دۆلار کەمتری پێ بووایە نەیدەتوانی بچێتە ژوورەوە.

دوای ئەوەی لە یەکێك لە کۆمپانیا گەورەکانی (پەنا کاروانی) دەستم لە کارێکی پڕ داهات گیر بوو و پارەیەکی باشم مۆڵ کرد، شەوێك خۆم لەبەرگی کوڕە دەوڵەمەندێکی حزبیدا گۆڕی و چوومە ناو نهێنییەکانی ئەو تەلارەوە، کە ببووە جێگای پرسیارو گفتوگۆی خەڵك و سەدان زانیاریی گرنگم پەیداکرد کە لە کاتی خۆیدا دەیانخەمە روو، بە هەرحاڵ دانیشتنی بن درەختەکە سەرەتایەکی دیکەی گۆڕانکاریەکان و دروستبوونی زنجیرەی چیرۆکەکە بوون.

دوای بیست و حەوت ساڵ لەو دانیشتنە بە پرسیار و سۆراخ بەو زانیاریانەی کە هەمبوو توانیم هاوڕێکەی (وەنەوشە) بدۆزمەوە ئەو دەمە خاتوو (شەرمن عەزیز) ژنێکی کامڵ بوو بە ناوی رۆژنامەنووسەوە خۆم دا لەقەڵەم و وام نیشان دا کە من جگە لە رۆژنامەنووسی بە دوای چیرۆکی ناوازەو تراژیدیاییدا دەگەڕێم و دەیکەم بە فیلم.

هەر بەو هۆیەوە زانیاریی زۆرم لە سەر ئەو ژوانەو کارەکتەری (وەنەوشە) و (جیهانگیر) پەیدا کرد، بە پرسیارو سۆراخ مامۆستا (شەرمین)م لە یەکێك لە قوتابخانەکانی شاردا دۆزییەوە.

رۆژێکی باراناوی بوو بە چەترێکی گەورەو رینکۆتێکی رەساسیەوە لەگەڵ جانتایەکی رەشی گەوردا خۆم کرد بە قوتابخانەی (مەم و زین)داو، لەنێوان ڕاڕەوەکەدا وەستام و لە چەند قوتابییەکم پرسی ئەوانیش رووی مامۆستایان پیشاندام، بەر لەوە (کامەرانی وەنەوشە) زوو چەند جارێك باسی ئەو مامۆستایەی بۆ کردبووم کە زۆر هاوڕێی دایکی بووە لە قۆناغەکانی گەنجیدا، ئیدی بە پرسیار و سۆراخ توانیم مامۆستا بدۆزمەوە و چەند جارێك دانیشتنی لەگەڵ بکەم، مامۆستا (شەرمین) لە ژوورەکەی خۆی لە سەر مێزێکی تەختە خەریکی خوێندنەوەی کتێبێك بوو.

سڵاوم لێ کرد و چەترەکەم داناو سەرەتا خۆمم پێناساند، مامۆستا حەپەساو وای دەزانی من لە یەکێك لە رێکخراوەکانی ژنانەوە هاتووم، چونکە دوا جار خۆی زۆر شتی تایبەتی لە سەر ژیانی خۆی بۆ باسکردم دیمەنی ژێر ملی مامۆستا (شەرمین) زۆر سەرنجی راکێشام، بەڵام رووم نەدەهات تەواو سەرنجی بدەم سووتابوو وەك لاستیك بەسەر یەکدا تواببووەوە، سەرەتا وتی: (لە رێکخراوی داکۆکی لە ژنانەوە هاتووی یان چی؟)

بە شەرمەوە وتم (من سینەماکارم و رۆژنامەنووسم) لە راستییدا سینەماکار نەبووم، بەڵام خولیای سینەمام هەبوو زەردەخەنەیەکی کرد و وتی (سینەماکار؟ سینەماکاریت ئەی کارت بە من چییە؟)

www.mukiryani.com

وتم (کارێکی گرنگم هەیە مــن بــە دوای چــیرۆکی تراژیــدیا و خــەمناك و راســتییدا دەگەڕێم جەنابتان چیرۆکی لەو شێوەیەتان لە لا هەیە و ئێوە چیرۆکێك دەزانن کە من بە پەرۆشەوە بە دوایدا دەگەڕێم).

کە من ئەم وتەیەم لە دەم هاتەدەر ئەو زۆر سەیر دەموچاوی گۆڕا هەڵبەتە وای زانیوە من چیرۆکی تایبەتی ژیانی ئەوم دەوێت ئەو رووداوە ناخۆشانەی بە سـەری هـاتبوون، بـەڵام مـن ئەوەی گرنگ بوو لە لام کۆکردنەوەی زانیاری بوو لە سـەر پەیوەنـدیی ئـەو سـاڵانەی گـەنجی نێوان (جیهانگیر سەرحەد) و (وەنەوشە)، هەرچەندە (شەرمین عەزیز) بۆ خۆی خاوەنی چیرۆك بوو واتە لە ژیاننامەی ئەودا رووداوێکی ناخۆش و لە بیر نەکراو هەبوو، کە وای لێکرد ژیانی بە ئاڕاستەیەکی دیکەدا بگۆڕێت، نـەك ژیـانی بـەڵکو هـەموو جەسـتەی رەشـپۆش بـوون و گۆڕانیان بەسەردا هات.

جەستەی مرۆڤ بەرگەی هەموو کاردانەوە دەرەکییەکان ناگرێت، چـونکە وەك گـوڵ وایـە چـۆن لەبەردەم هەندێك هێزدا چۆك دادەدات و دەوەرێت یان بـەژموردە دەبێـت و دەکەوێتـە سـەرزەمین جەستەی مرۆڤیش وەهایە ناسکە، زوو لەناو دەچێت، تەنیا ئەو بەشەی مرۆڤ لەناو ناچێت کە بـەر جەستە نییەو بۆ زەمەنێکی درێژ دەمێنێتەوە بگرە دوای مردنیش هەر هەست بە شتەکان دەکات، لەبەرزییەوە تەماشای دنیا دەکات.

(شەرمین عەزیز) فەرمووی لیٚ کردم و وتی: (کاکە گیان، فەرمووو وەرە دابنیشـە بـزانم بەرێزتان چیتان لە من دەوێت، مــن چــۆن دەتــوانم یارمــەتیتان بــدەم؟) زۆر بــەرێزەوە داوای لێکردم مەبەستی خۆم روونبکەمەوە، دیار بوو منیش نەم دەویست زۆر بە شاراوەیی بئاخفم، هەر زوو دوای وچانێکی کورت چوومە ناو بازنەی دانیشتنەکەوە و باسی سەردەمانی تاریکی بەعسم کرد، لە دەموچاویا هەستم بە شێوە گریانێك دەکرد لە ناخەوە، هەر زوو زانیم تــەواو گێڕاوەمەتەوە بۆ رابردوو، بەڵام چۆن رابردوویەك پڕ لــە مەینــەتی و گریــان و حەســرەت، بــە جۆرێك بە شەرمەوە دانیشتم و هەردوو دەستم بە یەکەوە کۆ کردەوە و رووم کــردە مامۆســتا (شەرمین عەزیز) و وتم: (مامۆستا گیان وەك لە سەرەتاوە وتم من بە دوای چیرۆکی رابردوودا دەگەڕێم هەندێك زانیاریم پێویستە کە دڵنیام تــەنیا تــۆ دەزانیــت لەبــەر ئــەوەی تــۆ تــەنیا رێگایەکیت کە بتوانیت هاوکاریم بکەی...)

بە جۆرە نیگایەکی کرژەوە تەماشای کردم و وتی (تۆ سـەرەتا نـاوت چـییە؟ ئەگـەر رۆژنامەنووسی یان سـینەماکاریت دەتوانیـت ناسـنامەیەکم نیشـان بـدەیت؟) مــن بــە

www.mukiryani.com

پێکەنینەوە وتم: من ناوم (شاپوور سوبحان)ە، هەڵبەتە پێناسی تایبەتم نەهێناوە، لە یادم کردووە زۆر بە پەلە هاتووم).

لە وەڵامدا کەمێك تووڕە بوو دەنگی کەمێك بەرزکردەوە و وتی: (کێ دەڵێت تۆ سیخوڕی لایەنێك نیت؟ من ناتوانم بڕوات پێ بکەم، تۆ ویقار و جەماڵت لە پیاوانی حزب و دەسەڵاتدار دەچێت هیچ لە سینەماکار و رۆژنامەنووس ناچێت)، من نەمزانی بڵێم چی شتە کە زۆر چاوەڕوان نەکراو بوو، لەو کاتەدا هیچ وشەیەکم بۆ نەهات بە ئاماژە دەری کردم دەستی بەرزکردەوە و وتی: (من هیچ وشەیەکم نییە بە تۆی بەڕێزی بڵێم دەتوانی بڕۆی) بە نائومێدی لە قوتابخانەکە هاتمە دەرەوە، بەڵام نەمتوانی بسرەوم هەربۆیە رۆشتم و بە نیازی دووبارە گەڕانەوەم پلانم دانا. هەرچۆنێك بێت زانیاریی سەردەمانی پەیوەندی نێوان (وەنەوشە) و (جیهانگیر سەرحەد) زۆر گرنگ بوون لە نووسراوەکاندا دەبوو پڕیان بکەمەوە ئەگەرچی وەنەوشە خۆی هەندێك شتی باسکردبوو، بەڵام لەبەر هەر هۆیەك بێت تەواوی شتە نهێنییەکانی پەیوەندیەکەی باس نەکردبوو، بەڵام بەو پێیەی زۆر هاوڕێی (شەرمین عەزیز) ببوو ئەو لە تەواوی شتەکان ئاگادار ببوو، بۆیە من دەبوو ئەو بگرم و بەری نەدەم.

دوای ئەوەی مامۆستا (شەرمین عەزیز) دەری کردم، ئارامم لەبەر بڕابوو، بە رێگادا دەڕۆیشتم و لە بیری دووبارە سەردانی ئەودا بووم، باران دەباری هەر بۆیە چەترە گەورەکەم هەڵداو بە شەقامەکانی پشت قوتابخانەی (مەم و زین) دا هێدی هێدی دەڕۆیشتم و باران بە پانتۆڵەکەمدا هەڵدەپڕژا ریکۆتەکەم هەندێك تەڕ ببوو، هەرچەند چەترم هەڵدابوو، بەڵام باران بە ئاڕاستەی لاردا دەهاتە خوار. چەترەکەم تەواو کاری خۆی نەدەکرد، هەرچۆنێك بێت حەزم دەکرد لە ژێر باراندا پیاسە بکەم، چاوەڕوانی ئەوە نەبووم بە تاکسی یان پاس بگەڕێمەوە بۆ ماڵەوە، پاش نیو کاتژمێر گەیشتمەوە گەڕەکەکەی خۆمان، بەڵام هەر لە بیری تەواوکردنی چیرۆکەکەدا بووم، هەندێك خۆشحاڵییش بووم، چونکە دەمتوانی جاری داهاتوو سەردانی مامۆستا (شەرمین) بکەمەوە.

شەو داهات لە پەنجەرەی ژوورەکەمەوە تەماشای ئاسمانم دەکرد هەندێك هەور و هەندێك ساماڵ بوو، ئیدی باران بەو شێوەیە نەدەباری بیرم لە رۆژگارەکانی رابردوو دەکردەوە لەگەڵ بارینی هەر دڵۆپێك باراندا من بیرم لە ژیانی رابردوو دەکردەوە، لە زیهنی خۆمدا دەمگوت: (ئای خودایە دەبێت ئەو دوو ئاشقەی لە پەیکەرێکی بێ گیان و روح و بێ هەستەوە خۆشەویستییان شکۆفەی کرد، دەبێت چۆن ژیابن؟، ئایا ژیان لە کاتی جەنگدا یان ئەشق لە کاتی جەنگدا چی جۆرێك لە چێژی هەبووە؟)

www.mukiryani.com

لە بیری خۆمدا دیمەنەکانم دەهێناو وەك وێنەیەکی ڤیدیۆیی دەمکردە فیلم، دەمگـوت: دەبێـت لەو سەردەمەی خۆشەویستی قەدەغەو یاسـاغ بـووە، مرۆڤـەکان لـە ئەشـق هەڵـدەهاتن، دەبێـت (وەنەوشە) و (جیهانگیر سەرحەد) چۆن لێوەکانیان لە لێوی یەکتری خلیسکابێت؟ لـە ناکـاودا بـە خەیاڵدان دەپچڕام و دەچوومە سەر جێگاو دەنووستم، لە خەوندا دنیایەکی رەنگـاوڕەنگم دەبینـی، دنیایەکی هێمن دوور لە رەنگی جـەنگ و دنیایـەك پـڕ لـە ئـاوازی میوزیـك و گـۆرانی هەسـت وروورژێنەر، لەوێندەرێ ژیان بە جۆرێکی دیکە بـوو، روونـاکی دەهاتـە سەرچـاوم ئیـدی لـە خـەو رادەبووم و بە خەبەر دەهاتم و دەمبینی بەیانی داهـاتووە خـۆم ئامـادە دەکـرد بـۆ ئامـادەکردنی پلانێك تا دووبارە سەردانی مامۆستا (شەرمین) بکەم.

ئەو کاتەی سەرقاڵی چاککردنی ژوورەکەم بووم کە کتێب و دەفتـەرەکانم گـەلێك زۆر بـە سـەر یەکدا کەوتبوون، دواتر خۆم ئامادە کرد و بەرگێکی نوێم دەپۆشی ئـەم جـارە بڕیـارم دا، قـاتێکی قاوەیی و ریباتێکی بێجی و کراسێکی سپی لەبـەر بکـەم خـۆم لەبـەردەم ئاوێنـەدا قیـت و قـنج کردەوەو سلاوێکم لە خۆم کرد و پرچم شانە کرد و هەندێك کرێمم لە سەرم داو چەند تاڵێك لـە قـژم هێنایە سەر ناوچەوانم دواتر بە لامەوە جوان نەبوو بۆیە بەلای راستدا وەرم گێڕان و هەنـدێك لێـوی خۆم تەڕ کرد و ریباتەکەم بڕێك جووڵاند و جانتاکەم گرتەوە بە دەستمەوە، کە ئامێرێکی ریکۆردەر و کامێرایەکی قیسمی کۆن و چەند پەڕەیـەك و پێنووسـێکی شـینی تێـدا بـوو بـە قادرمـەکانی ماڵەوەدا هاتمـە خـوار، دیـتم دایکـم لـە حەوشـە گەورەکـەی ماڵـەوەمان سـەرقاڵی گسکدان و پاککردنەوەی حەوشەکە بوو کە بە هۆی باو بارانی تاو تاوی شەو پڕ ببوو لە گـەلاو گـوڵ و خـۆڵ و خاشاکی ئەو بارانەی کە یەك پارچە قوڕ ببوو.

قۆندەرەکانم بریسکەیان دەهات و لەبەر ئەوەی تەڕ نەبن بە پێ پارێز بە حەوشەکەدا رۆیشـتم و سلاوێکم لەدایکم کرد بەر لەوەی ئەو هیچ بڵێ وتم: (دایە گیان من نان ناخۆم هەندێك کاری گرنگم هەیە دەبێت جێبەجێیان بکەم).

من فێری جۆرێك لە ژیانی تەنیایی ببووم، چونکە ساڵانێکی زۆر بوو مـن لـە رۆژئـاوا دەژیـام دەمزانی بە باشی بە تەنیا بژیم و پشت بە خۆم ببەستم و کارەکانی خۆم ئەنجام بدەم، بـەلام بێبـەش نەبووم لە سۆزی دایك هەمیشە بە مرۆڤێکی گەورەم دەبینی، ئەو چەند ساڵە من ژیـانێکی دیکـە دەژیام ئەوەی لە لام گرنگ بووە کۆکردنەوەو رێکخستنی ئەو هەموو رووداوگەلە بـووم کـە دەبـوو بیانکەمە سیناریۆ ئەگەرچی من کەسێکی پڕۆفیشناڵ نـەبووم لـە سـینەمادا و رۆژنامەنووسـیش

www.mukiryani.com

نەبووم، بەڵام سەرو کارم لەگەڵ سینەمای ڕۆژئاوا و ئێرانیدا هەبوو، بە تایبەت چیرۆکە فیلمی تراژیدی و مێژوویی.

من هەندێك گرێبەستم لەگەڵ کۆمپانیایەکی فیلم سازیدا واژۆ کردبوو، کە کاریان ئەوە بوو فیلم بەرهەم بهێنن لە سەر ئەو کێشەو شەڕگەلەی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا روویان داوە بە تایبەت نەتەوەی کورد، ئەوان دەیانزانی کە ئێمە گەلێکین زۆرمان ستەم لێکراوە زۆر چەوساوە بووین، منیش ئەو ئەرکەم لە سەر شان بوو کە کار لە سەر ئەو دۆسیەیە بکەم کە ژیانی داگیر کردبووم و خۆم کارەکتەرێکی سەرەکی ناو رووداوەکان بووم هەمیشە سەرقاڵی کۆکردنەوە و نووسینەوەی رووداو و بەسەرهات و پێشهاتەکان بووم.

یەکێك لەو بەسەرهاتە گرنگانەی لەو ماوەیەدا کارم لەسەر دەکرد زانینی هەندێك راستی بوو سەبارەت بە ژیانی (وەنەوشەی مخۆل) و (جیهانگیر سەرحەد) ئەوەی کە گرنگ بوو و لە دەستنووسەکانی ناو (کتێبە وەنەوشەیەکەدا) نەبوو ژیان و سەرەتاکانی پەیوەندی نێوان ئەو دوو ئاشقە بوو کە تاکە کەسێك باش دەیزانی ئەویش (شەڕمین عەزیز) بوو، هەر بۆیە لە مێشکمدا وێنەم بۆ ئەوە دەکێشا چۆن و بە چی شێوەیەك زانیاری لەو دەربهێنم، کاتژمێر هەشت و نیو بوو تاکسیەکم راگرتبوو داوام لێ کرد بمگەیەنێتە قوتابخانەی (مەم و زین)، کە دەکەوێتە گەڕەکی "نەوبەهار" لە باکووری شار و لەبەرزایدا نزیك لە شەقامە گەورە سەرەکییەکەی سنووری شار پاش نزیکەی بیست خولەك بە ناو قەرەباڵخی و ئاپۆڕەی ئۆتۆمبیلی هاووڵاتیان و فەرمانبەرانی دەوڵەتدا کە دەردەچوون بۆ سەر کارەکانیان خۆم گەیاندە بەردەم قوتابخانەکە و دابەزیم، ئەو رۆژە تاو و ساو بوو. کەمێك هەوریش دەهات و دەچوو، هەندێك جار دنیا کەمێك سێبەر و کەمێك هەتاو دەبوو واتە کەوەرۆژ بوو، لە دەرگای قوتابخانەوە چوومە ژوور و بە راڕەوەکەدا بە لای راستدا بەرەو ژووری مامۆستاکان رۆیشتم ئەو کاتە دەمێك بوو قوتابییەکان چووبوونە پۆلەکان و وانەیان دەخوێند، بە هێمنی لە دەرگای ژووری مامۆستاکانم دا تەنیا یەك مامۆستای پیاو لەوێ بوو سەرقاڵی هەندێك دەفتەر بوو رێکی دەخستن، سڵاوم لێ کردو لە مامۆستا (شەڕمین عەزیز)م پرسی، لە وەڵامدا وتی ئەمڕۆ نەمبینیوە، دەیویست بزانێت داخۆ من کارم بە مامۆستا شیرین چییە من بەر لەوەی ئەو هیچ بڵێ تێم گەیاند کەوا من ناسراوی ئەوم هەندێك کاری تایبەتم پێیەتی، وا دیار بوو ئەو زۆر باش لە هەواڵی ئەوەی نەدەزانی بڕیارمدا چاوەڕێی بکەم، پاش تەواو بوونی وانەکە هەندێك لە مامۆستاکان گەڕانەوە بۆ ژوورەکەیان هەریەکە و بە شێوەیەك تەماشای ئەم گەنجەیان دەکرد، دەبێت کێ بێت بە نیگاکانیدا دیاربوو، هەرچاوم گێڕاو لەناویاندا هیچ

www.mukiryani.com

ئاسەوارێکی مامۆستا (شەڕمین عەزیز) م نەبینی لە یەکێك لە مامۆستا ژنەکانم پرسی کە داخۆ مامۆستا بۆ لێرە نییە، هەڵبەتە ئەو مامۆستایە نەیدەزانی کە من هاتووم بۆ دیداری مامۆستا (شەڕمین عەزیز) وتی (کاکە گیان من نازانم بەڕێزت چی کارێکت بە مامۆستا شەڕمین هەیە، بەڵام ئەو، مۆڵەتی وەرگرتووە بۆ ماوەی یەك مانگ لەبەر ئەوەی بۆ چارەسەرکردنی هەندێك نەخۆشی سەفەر دەکات بۆ دەرەوەی وڵات)

کە وای گوت، موچڕکێك بە گیانمدا هات و لە ناخەوە درووژاندمی، ئیدی نەمدەزانی چۆن و بە چی شێوەیەك سۆراغی بکەم، لە ئەدرێسی مامۆستام پرسی و یەکێك لە مامۆستا هاوڕێکانی وتی

(تۆ ئەدرێسی ئەوت بۆ چییە؟ کاکە نازانی ئەوە کارێکی گونجاو نییە، کێ دەڵێ تۆ کارێکی خراپت بەو نییە؟) لە وەڵامدا زەردەخەنەیەکم کرد و وتم: (من لە دەرەوەی وڵات هاتووم سپاردەیەکم پێیە بۆ ئەو زۆر گرنگە تاکو بیدەمێ بەر لەوەی سەفەر بکات) بە هەر شێوەیەك بێت ئەدرەسەکەیم پەیدا کرد. بە پڕتاو لە قوتابخانە وەدەرکەوتم و تاکسیەکم گرت و ڕۆیشتم بۆ ئەو ئەدرێسە، بەڵام زۆر درەنگ بوو گەیشتم، کاتێك کە گەیشتمە ماڵەکەی، کەس لەوێ نەبوو، چەندم لە زەنگ دا کەسێك دەنگییەك سەدایەك نەبوو، تەنانەت دراوسێیەکیش چییە نەهات و سەرەداوێکم دەست نەکەوت، ئیدی بە نائومێدیەکی زۆرەوە بە خەمباری گەڕامەوە بۆ ماڵ.

ئیدی دەبوو چاوەڕێی بکەم تاکو دەگەڕێتەوە، چونکە سەفەری کردووە بۆ چارەسەرکردن، لە بیری خۆمدا دەترسام لەوەی لە کاتی نەشتەگەری و چارەسەری نەخۆشییەکەیدا گیان بدات و بمرێت ئەو دەمە من دەبوو ئەو بەشە گرنگەی چیرۆکەکە بە سپییتی بەجێ بهێڵم، لە ڕاستییدا زۆر دەترسام.

مانگێکی شووم بوو، چونکە من کاری گرنگم هەبوو، کات نەدەڕۆیشت و لە شوێنی خۆی وەستابوو. وام هەست دەکرد میلی کاتژمێرەکان لە شوێنێکدا وەستاون و بەردەوام نین لە خولانەوە، شەو و ڕۆژم دەژمارد تاکو مامۆستا بگەڕێتەوە. هەر لەو ماوەیەدا دەبوو سەفەر بکەم بۆ ئەوروپا، بەڵام دوام خست نەبا کارەکان بەو شێوەیە نەبن کە خۆم دەمەوێت یاخود. ئیدی بە دیداری (شەڕمین عەزیز) ی بەتەمەن نەگەمەوە. من ساڵانێك بوو لەو دنیایە دابڕابووم کە لە سەری بووم من دەبوو ببمە ئەندازیار، بەڵام وڵاتم بەجێ هێشت و سەفەری هەندەرانم کردبوو، لە بری ئەوەی برەو بە ئەندازیاری بدەم خوم دایە سینەماسازی و سیناریۆو فیلم سازی کورت و درێژ، چەند کۆرسێکم خوێندو خۆم لەگەڵ کامێراو فیلم و سکریندا ڕاهێنا، بوومە دۆستی بەردەوامی

www.mukiryani.com

هۆلیـــود، هەمیشـــە چـــاودێری دەنگـــی فـــیلم و گۆشـــەی کـــامێراو ئەکشـــن و رووداو گەلـــە دراماتیکییەکانم دەکرد، هەر لەو مانگەدا چەندین جـار سـەردانی شـارەکانی کوردسـتانم کـرد و تەماشای زۆر دیمەنی دنیای ئەو کاتەم کرد زۆر گوندی کوردستانم بەسەرکردەوە تەنانـەت سـەردانی گوندەکانی شاربازێرم کرد، چوومە ناو ماڵە خاپوور کراوەکەی (مخۆل شەلەنگ) کە کەسێك نـەبوو ئاوەدانی بکاتەوە، دیمەنی هەزاران جۆر ئینجانەی گوڵی وەنەوشەویم دی بە چـیاکاندا سـەرکەوتم و لە دووررا لەو پەڵە گەورانەم دەڕوانی کە سەرتاپا مۆریان دەنواند و هەموو گـوڵی سـاڵانی رابـردوو بوون. لەو گوڵە سیحریانە بوون کە بەردەوام گەشەیان دەکـرد، دنیایـەکی زێـڕین بـوون ئەگەرچـی ئاسەواری کاولکاری هێشتا بەو نزار و چیایانەوە دیار بوو، بـەڵام بەهەشـتییکی برینـدار بـوو لـە بەهەشتییك دەچوو دوای ساڵانێك لە ئازار هێدی هێدی سارێژ دەبوو.

لە دوا دوای مانگدا گەڕامەوە بۆ مـاڵ، مـن لـە گەڕیدەیـەك دەچـووم کـە هەمیشـە دایکـم دەیگوت: (کوڕم تۆ لە کابرایەکی کۆڵ بە کۆڵ دەچیت، کـە بـە دوای شـتێکدا دەگـەڕێت دەسـتت ناکەوێت لە کەسێکی لانەواز و گەڕیدە دەچیت. تۆ ماندووی بۆ پشوو نادەی) لە راسـتییدا دایکـم راستی دەگوت من لە گەلگامێش دەچووم ئەو بە دوای رووەکی نەمریدا گەڕابوو. منیش بـە دوای رووداوگەلێکی زۆردا دەگەڕام کە هێدی هێدی لەو گەنجیەمدا سەروو ریشی سپی کردبووم، هەسـتم دەکرد عەیامێکی گەلێك دوورە من دەژیم و لە زەمەن بەجێ ماوم، ئیدی ژیانم ماندووی کردبـووم لە بیری خۆمدا نەبووم تەماشام دەکرد خەریکم لە دنیا وێڵ دەبم.

بەیانییەکی کەمێك مامناوەند بوو، خۆم ئامادەکرد بۆ سـۆراخی (شـەڕمین عـەزیز) قـاتێکی نیلی و کراسێکی سپییم لەبەر کردبوو جووتێك قۆنەرەی قاوەیی لەماعم کردە پێم و لـە روخسـاری خۆمم روانی و جانتایەکم بە دەستتەوە گرت و بـەرەو مـاڵی مامۆسـتا (شـەڕمین عـەزیز) بـەڕێ کەوتم، گەیشتمە ئەوێ و لە زەنگی دەرگام دا کەس وەڵامی نەدامەوە، ئەمجارەش زۆر نائومێد بووم و گەلێك ترسام وەفاتی کردبێت ئیتر وەهابوو.

زۆر کەس هەن لەبـەردەم نەشـتەگەری نـوژدارە بێبەزەییەکانـدا گیـان دەسـپێرن، پزیشـك و نوژدارەکان کەسانی بێ هەست و سۆز و بێبەزەیین ئەوەندە ناو سکی مرۆڤ دەبینن وردە وردە خـاڵی دەبنەوە لە میهرەبانی من گەلێك لەوان دەترسـام، ناچـار بڕیـارم دا لـە یـەکێك لـە دراوسـێکانی (شەڕمین عەزیز) بپرسم. ئەوە بوو لە دەرگـای مـاڵێکم داو ئـافرەتێکی خرپنـی دەم بـە پێکـەنین وەدەرکەوت، لە دیمەندا رەسەنایەتی کوردم دەبینی کـە زۆر خانـەدانن و رێـزی کەسـانی نەناسـیاو

www.mukiryani.com

دەگرن. لە هەواڵی مامۆستا (شەڕمین عەزیز) م پرسی و لە وەڵامدا ئەوەی پێ وتم، کە گوایە هێشتا لە سەفەر نەگەڕاوەتەوە لەگەڵ کچەکەیدا ڕۆیشتووە، ئەمجارەش بە نائومێدی گەڕامەوە.

ئەمجارەیان تەواو بێزارو بێ هیوا بووم ئارەزووم نەبوو بگەڕێمەوە بۆ ماڵ، هەر بۆیە بە پیاسە کردن ملی ڕێگام گرت بەرەو باخچەیەك لەناوەندی شار و لەوێ لە بن دارێکی گەورەی تودا لەسەر کورسییەکی کۆنکریتی دانیشتم، بیرم لە دنیا دەکردەوە دیمەنی منداڵانی بێ سەرپەرشت و بۆیاخ چی منیان بەرەو ئەو دیوی نەهامەتی برد یەکێك لەو منداڵە بۆیاخچیانە هاتە بەردەمم و وتی: (خاڵە بۆیاخ ناکەی؟) بە سەر ئاماژەم دایە بەڵێ ئەگەرچی قۆنەرەکانم زۆر لەوە بریقەدارتر بوون کە بۆیاخی بکەم، بەڵام نەمدەتوانی دڵی منداڵێیك بشکێنم و نائومێدی بکەم جووتێك نەعەلی ئێرانی داپێم و لە پێم کردو ئەویش هێدی هێدی دەستی کرد بە بۆیاخ کردن سەر ڕوومەتەکانی هەمووی بۆیاخی ڕەش بوو پەنجەکانی لە ڕەژوو پیستر بوون سەر لێوی ڕەش بوو لە مریشکی ناو ئاگردان دەچوو، زۆر دڵم پڕ بوو، دەستم کرد بە گریان و فرمێسك لە چاوم دەهاتە خوار، نەمهێشت کە ببینێ دەگریم، دەگریام بۆ دنیای ڕەشی ئێمەو منداڵان و بۆ سەرەتاکانی بوونمان، بۆ نەهامەتی بۆ هەتیوەکانی شار و بۆ باخچەو شەقامە بێ نازەکانی وڵات بۆ گوندەکان بۆ گوندنشینە بێبەختە ماندووەکان، هەرچۆنێك بێت گریان بێ فایدە بوو جانتاکەم کردەوە و دەستم کرد بە نووسینی هەندێك تێبینی و سەرنج و یادگاری چەند خولەکێك تێپەڕی و منداڵە ڕوومەت ڕەشەکە قۆنەرەکانی خستە بەردەمم و وتی: (مامۆستا تەواوم کرد فەرمووو) نەعلەکانم لابردوو قۆنەرەکانم کردە پێم لە بریقەی قۆنەرەکانمدا خۆمم بینی ڕوخسارێکی خوارو خێچ دنیایەکی بێ ناز بڕێك پارەم بە منداڵەکە داو وتم: (باقی پارەکە بۆ خۆت هەڵبگرە) کەمێکی دیکە دانیشتم و دواجار هەڵسام و بە شەقامە قیرەکەدا بەرەو ماڵ گەڕامەوە.

ئەوە پیشەی من بوو کە ئێواران دادەهات و بەیانیان ڕۆژ دادەهات و من لەناو خولگەیەکدا دەسووڕامەوە لە کەسێکی سەرشێت و دێوانە دەچووم لە ڕاستییدا مانگێك ڕۆیشت و بەردەوام من دەڕۆیشتم بۆ قوتابخانەو ماڵی مامۆستا (شەڕمین عەزیز)، بەڵام ئاسەوارێك سەرەداوێك هەواڵێك نەبوو، لەوە دەچوو لەم هەسارەیەدا نەمابێت دوو مانگ ڕۆیشت و من گەڕام و هەواڵ نەبوو، هێدی هێدی کەشوهەوا بەرەو گەرمبوون دەچوو، ئەو دەمەی کە بۆ یەکەمین جار چووبووم بۆ لای (شەڕمین عەزیز) لەناوەڕاستی زستاندا بووین، بەڵام هەنووکە دنیا گەرم دادێت و لە کۆتاییەکانی بەهاردا بووین، من هیچ کات لەزەتم لە بەهار نەبینی بوو لە گوڵەکان بێ خەبەر بووم دوا جار ئەو

www.mukiryani.com

ئینجانە گوڵانەشم فەرامۆش کردبوو، کە (کامەرانی وەنەوشە) بە دیاری پێی دابووم، بەڵام دایکم ژنێك بوو سەرو کاری لەگەڵ گوڵ و ئینجانە بەخێوکردندا هەبوو، بەردەوام خزمەتی کردبوون.

من خودی خۆم لە وەرزی بەهاردا لەوپەڕی نامۆبووندا بووم بەردەوام کارەساتە ناخۆشەکان لە بەهاردا پەیدا دەبوون، بە درێژایی مێژوو کورد وەرزی بەهاری لێ بۆتە دێوەزمەو زۆرینەی کارەسات و ئاشووبەکان بەهاریان تەنیوە، دوای چوار مانگ و نیو بۆ جارێکی تر چوومەوە بۆ ماڵەکەی کاتێك لە زەنگم دا ئافرەتێکی قژ خورمایی و چاوڕەش دەرگاکەی کردەوە سەرەتا وام زانی ئیسپانییە لە ئیسپانییەکان دەچوو زەردەخەنەیەکی کرد و وتی: (فەرمووو، چۆن دەتوانم یارمەتیت بدەم؟) لە وەڵامدا کەمێك تاسام و وتم (خانمەکەم ئێرە ماڵی مامۆستا (شەڕمین عەزیز)ە، دووبارە پێکەنی و ددانە سپییەکانی دەرکەوتن و وتی (بەڵێ، بەڵێ ئێرەیە) بەر لەوەی من تەواوی بکەم کە بۆچی هاتووم دیار بوو کە ئەو دەیزانی من بۆچی هاتووم زۆر ژیرانە وتی: (تۆ سینەماکارو رۆژنامە نووسی ئەوەی بە دوای چیرۆك و شتی وادا دەگەڕێیت تا بیکەیتە بابەتی فیلمەکانت، ها، ها، ها، ها) زۆر سەیر بوو پێدەکەنی و دەخنایەوە من نەمتوانی هۆکاری پێکەنینەکەی بزانم، بەڵام هەر زوو زانیم کە کیژێکی رووخۆشەو کراوەیە.

لەو چرکەساتە کورتەدا لە روخساریدا زۆر شتم خوێندەوە، زانیم ئەم کیژە دەتوانێت کۆمەکم پێ بکات لە زۆر شتدا.

من بێ ئەوەی هیچ وشەیەکی دیکە بڵێم ئەو خانمە کە تەمەنی لە خۆم کەمێك گەورەتر بەدەردەکەوت وتی (بفەرمووو بفەرمووو وەرە ژوورەوە) منیش بێ سێ و دوو بە خۆم و جانتاکەی دەستم چوومە ژوورەوە بە چەند قادرمەیەکدا بە دوای ئەو کیژەدا سەرکەوتم، بۆنی عەترەکەی بەسەرمدا دەهات و دەیبزواندم، ئاشنایەتی لە مێژینەی من بۆ بۆنەکان و وای کردبوو هەموو جۆرەکانی بۆن و عەتر بناسمەوە.

ئەو لە قاتێکی بلووزو پانتۆڵی تەواو گەنجانەو تورکییدا بوو کە لەو ساڵانەی دوایدا لە شارەکانی کوردستاندا مۆدێل بوون، فەرمووی لێکردم بۆ هۆڵێکی گەورەی میوان و لەوێ پاش ئیستێك لە سەر قەنەفەیەکی گەورە و وەزیرانە دانیشتم، دەتگوت زمانم نییە تەنانەت یەك وشەشم بۆ نەدەهات من لە چاوەڕوانی هاتنی مامۆستا (شەڕمین عەزیز)دا بووم، بەڵام لە زیهنی خۆمدا بیرم لەوە دەکردەوە کە داخۆ ئەم کیژە چۆن بەوە دەزانێت کە من کێم و چیم دەوێت چۆن بەوەی زانیوە کە من بە دوای چیرۆکدا دەگەڕێم؟، بەڵام وام هەست دەکرد (شەڕمین عەزیز) باس و خواستی منی کردووە کە زانیاریم لەو دەوێت، هەڵبەتە باسی منی کردووەو ویقارو جەماڵی منی

www.mukiryani.com

بۆ ئەو کیژە باس کردووە من نەمزانی ئەو کیژە چی مامۆستا (شەڕمین) دەکات؟ یان چی دەکات لە ماڵی ئەوان؟ دواتر لە بیری خۆمدا وتم ڕەنگە کچی خۆی بێت بەر لە ماوەیەك هاتبووم بۆ سۆراخی دراوسێیەکیان پێی وتبووم لەگەڵ کچەکەی سەفەری کردووە، وا دیار بوو کچی خۆی بێت، ئیدی پاش چرکەساتێکی کورت کچە جوانکیلەکە لە سەر سینییەکی ستیل پەرداخێك ئاوی بۆ هێنام هەمیشە پێدەکەنی و ددانەکانی دەردەکەوتن، چەند قومێك ئاوم خواردەوە بڕیارمدا قسە بکەم نەبادا بڵێ کەڕ و لاڵم وتم: (خاتوو شەڕمین عەزیز لە کوێیە؟) پاش هەناسە هەڵکێشانێك و تفقوتدانێك وتم: (ئایا ئەو تەندروستی باشە؟) بە زەردەخەنەوە وتی (بەڵێ بەڵێ دایکم زۆر باشە ها ها ها ها ها) ئیتر زانیم کە کچی خۆیەتی لە ڕاستییدا جوانییەکی بێ ئەندازە لە ڕووخسار و بەدەنیدا هەبوو کە من شەڕمم دەکرد تەواو سەیری بکەم، بەڵام بەدەنی لە بلووری چرا دەچوو بەر لەوەی من بدوێمەوە ئەو وتی: (من ناوم (پەریهان)ە، ها ها ها، ها ها ها ها) منیش وتم (ناوێکی جوان و خۆشە ناوەکە لە تۆدا ڕەنگی داوەتەوە) دواتر وتی: (بەڕێزت ناوت چییە، ها ها ها ها) من وتم (ناوم "شاپوور سوبحان" ە) (هەندێك کەس شاپووری خەزانم پێ دەڵێن) زۆر بە ڕوونی کرایەوەو وتی (ها ها ها ها ناوێکی جوانە، من زۆرم حەز لە سینەمایە لە منداڵییەوە تەماشای فیلم دەکەم فیلمە هندیەکانم هەموو بینیووە زۆریشم حەز لە فیلمی میسرییە، ها ها ها ها) لە سەدایدا دەنگییکی زۆر ناسك و هاژەیەکی تاڤگەئاسا دەبیسترا، لە چاوەکانیدا لە جووڵانەوەی لێوەکانیدا نۆتەی مۆسیقا دەبیسترا، لە نیگایدا جوانی بەدی دەکرا دوا جار لە ژیانمدا بۆ یەکەمین جار هەستم کرد خۆشحاڵم بە ئاخاوتن لەگەڵ کچێکی لەو شێوەیەدا.

پاش نزیکەی پێنج خولەك مامۆستا (شەڕمین عەزیز) بە ژوور کەوت لە دەرگای دا وا دیار بوو لە ژوورەوە خۆی گۆڕی بوو ئەم جارە ڕووی گرژ نەبوو، جوانییەکی کەمێك کامڵانەی هەبوو پاشان حەپەسام، چونکە هیچی لە (شەڕمین عەزیز)ەکەی یەکەمین جار نەدەچوو کە بینیم.

www.mukiryani.com

(پەریهان جەلال) دەرچووی کۆلێژی زمان بوو. شارەزاییەکی تەواوی لە زمانی ئینگلیزیدا هەبوو ئەو زیرەکترین خوێنکاری کۆلێژەکەیان بوو بوو، یەکەم بووەو هەلی خوێندنی بۆ رەخسابوو لە ولاتی ئینگلیستان ماستەری تەواو کردبوو زۆر نەبوو گەرابووەوە بۆ کوردستان بریاری دابوو دابمەزرێت و لە زانکۆ خزمەت بکات و چاودێری دایکیشی بکات.

ئەو زمانزانێکی بێوێنە بوو وەك ئینگلیزەکان قسەی دەکرد جگە لەوەی زۆر بە ئەزموونبوو لە زمانی ئینگلیزی دا زمانی عەرەبی زۆر باش دەزانی، هەروەها زمانی هیندی باش فێر ببوو فێربوونی زمانە بیانییەکان دەگەرایەوە بۆ ئەو زیرەکییە لە رادەبەدەرەی کە هەر لە منداڵییەوە ئاشقی فیلمی هیندی و فیلمی میسری بوو زۆر بە باشی هەموو ئەکتەرەکانی ناسیبوو.

کچێکی قژ خورمایی چاورەشی ئەسمەر بوو هەر لە ئیسپانییەکان دەچوو بالایەکی مامناوەندی هەبوو کولمەکانی بەرز و چر و کەمەرێکی باریك بالایەکی رێك بێ ئەندازە و بێ وەسف جوان بوو.

لە یەکەمین دانیشتنم لەگەڵی هەستێکی سەیر سەراپای داگیر کردبووم من هەستم بە خیانەت دەکرد ئەگەر ئەوم خۆشبوویستایە، چونکە (شەرمین عەزیز) بە تراژیدیا هاتبوو و نەیدەزانی کە دانیشتن لەگەڵ کچەکەی دەکەم، من بە نیازی ئەشق و حەز لێکردنەوە لەگەڵ (پەریهان جەلال) دانەنیشتم، هەمیشە دەیگوت: کەوا حەزی زۆری لە دنیای سینەما هەیە و دەیەوێت بەشداری بکات، هەر ئەوە بوو وەك رووداوێکی نوێ هاتە ناو کۆی باسەکان.

بە زمانێکی شیرین لەگەڵم دەدوا هەمیشە پێدەکەنی لە پێکەنینەکەیدا دنیا بینییەکی دیکەم هەست پێ دەکرد، بە دزییەوە خۆی خزاندە ناو چیرۆکەکە.

کۆی رووداوەکان وەك چڵی درەختەکان بە ئاسماندا چووبوون هەریەکە و لە گرێیەکدا بەوی تر و بەوی دوای خۆی دەگەیشتەوە و دواجار هەموویان لە یەك رەگ ئاویان دەخواردەوە، (پەریهان جەلال) ئەو کچە روحسووکە بوو کە دەبوو ببێت بە (سینەماکار)، رەنگە ببێت یان نەبێت نازانم روون نییە من هەمیشە وەك سەرخۆشەکان قسەم دەکرد و لە نیهانی خۆمدا گینگڵم دەدا و بە هەوراز و نشێوی زۆر ئاسیدا سەردەکەوتم، دواجار دەخزامە ناو خەرەندەی بێ بن و هەزار بە هەزار هەندێ جاران لە بیابانی خەیاڵمدا دەشتی کاکی بە کاکیم تەی دەکرد.

هەمیشە دوو مرۆڤ لە تروسکەی چاوی یەکتردا رادەمێنن، درەختێك یان دارێك دەبێتە کەسی سێیەم چادریان بۆ دەکاتەوە. لە پارکە نیمچە گەورەکەی شاری بابانەکان بۆ یەکەمین جار لەگەڵی دانیشتم ئەو سەرسام بوو بە دنیایەك کە من لە لێوارەکەیدا بووم ، ئەو بە هاتنی منی بەرەو دەریاکە پەلکێش کرد و ئاشنای کردم بە گولاڵەکانی بنی دەریا هانی دام کە لەسەر پێیەکانم

www.mukiryani.com

بووەستم دەیویست ببێتە دارئاسا بۆم، یان دەبوو ببێتە گۆپاڵ، هەمیشە خەونم دەبینی پیشەی مـن وەهابوو کە لەگەڵ یەکێك بە گفتار دەهاتم دەچوومە خەیاڵی قووڵەوە، ئەو دەیگوت: (باسی دنیـای سینەمام بۆ بکە، بۆچی دەچیتە ناو ئەو دنیایە؟ تۆ کارت بە چیرۆك چییە؟ ئایـا دایکـم چـیرۆکی گرنگی لە لایە تۆ بیکرێت؟) ئەمانە ئەو پرسیارانە بوون کە لێی کردم، ئاخر پرسـیاری زۆر قـورس بوون، من بەو پرسیارانە کەوتمە گریان کە فرمێسکەکانی دەبینی بە بێ ئەوەی هیچ بڵێ لەگەڵ من دەکەوتە گریانەوە، گریان هاوڕێیەکی بە ئەمەکی ئادەمییە ئەگەر گریان نەدەبوو، ئەم گـۆی زەویـە بە کاری ژیان نەدەهات.

گریان ناخی بوونەوەرەکان پاك دەکاتەوە زەوی دەگری ئاسمان دەگری درەختەکان دەگـرین، گیـاو گوڵ و چۆلەکەو تەنانەت شێرو پڵنگەکانیش دەگرین، هەموو کەسـێك کـە دەبێتـە دڕنـدەو بکـوژ رۆژێك لە رۆژان دەگری، گریان خۆشە ئەگەر گریان نەدەبوو هەست و سـۆزو بەخشـندەیی نـەدەبوو مرۆڤایەتی بە گریان هاتووە، من رێگری لە گریانی کەس ناکەم، (پـەریهان کوێسـتانی) وەك مـن دەگریا، پاشان چاوی خۆی سڕی و وتی(شاپوور بـۆ دەگریـت؟) ئـاخر دەبـوو بگـریم گریـان ژیـانی نووسیمەوە کەمێك هێمن بوومەوەو وتم (ئەو چیرۆکەی من لەدایکتی دەکرمەوە دەمگریەنێ ئەگەر تۆش بزانیت دڵنیام زۆر زۆر بێ شوومار دەگریت) بە نیگایەکی خەمگینـەوە وتـی: (ئـەو چـیرۆکە چییە؟) وتم (دایکت بۆی باس نەکرد ویت؟) وتی (نەخێر نازانم، شتێکی وەهـا نـازانم) وتم (پـڕ لـە حەسرەت و داخ و ئاشووبە ئای لەو چیرۆکانە!) ژیان رۆیشت و هات و دێـت دیـاردە گـەلی سـەیر دروست دەکات کاریگەری ئەو رووداوانە هێندە جەرگ بڕن من بە شێوەیەك دەمبینـی ئـەویش بـە شێوەیەکی دیکە هەر مرۆڤەو بە شێوەیەك لە کۆی شتەکانی مێژوو تێدەگات.

بەڵام وا دیار بوو (شەرمین عەزیز) لە لای کچە تاقانەکەی هیچی باس نەکردبوو دواجار خودی خۆی لە ژیانیدا هێندەی کوێرەوەری وەپێش هاتبوو لە بیری ئەوەدا نەبووبوو بـۆ (پـەریهان)ی بـاس بکات، هەڵبەتە ئەو جارەی کـە چـووم بـۆ دیـداری (شـەرمین عـەزیز) بـرواری وا نەڕەخسـا کـە (پەریهان) بە رووداوەکان بزانێت، ئەو بـە کـارێکی گـرنگ لـە مـاڵ دەرچـوو وەك وتم دەیویسـت دابمەزرێت وەك مامۆستای وانەبێژی ئینگلیزی ئیدی مـن لەگـەڵ (شـەرمین عـەزیز) بـە گفتوگـۆ هاتبووم، هەر بۆیە (پەریهان) گوێ بیستی هیچ نەبوو لە وتەکانی نێوان من و دایکی.

لە سەرەتای چوونیان بۆ هەندەران بۆ چارەسەری پزیشکی و نـۆژداری سـەرە داوێکـی بـە سانایی لەبارەی من بۆ کچەکەی باس کردبوو، بەوەی من چووم بـۆ لای بـۆ زانینـی چـیرۆکی سەیر و سەمەرەو تراژیدی ئامێز هەڵبەتە (شەڕمین عەزیز) بە هیچ شێوەیەك نەیـدەزانی کـە

www.mukiryani.com

من داوای باسی رووداوی ساڵانێکی پێشووتری لێ دەکەم داوای رووداوێکی لێدەکەم کە بیست و حەوت ساڵ لەمەو بەر روویان دابوو، بەڵام چونکە کچەکەی تامەزرۆی سینەماو سینەماکاران ببوو بە وێنا وەسفی منی بۆ کچەکەی کردبوو هەر بۆیە کە یەکەمین جار دەرگای لێ کردمەوە دەمودەست منی ناسیبۆوە.

دانیشتنی یەکەمی من و (پەریهان جەلال) یەك کاتژمێری خایاند من هەندێك شتم بۆ باس کرد، کە نەدەبوو باسی بکەم، باسی هاوڕێیەتی مێژینەی (شەڕمین عەزیز) و (وەنەوشە)م بۆ کرد باسی کوڕێکم بۆ کرد کە جیاواز بوو بوویر بوو ئازا بوو بە ناوی (کامەرانی وەنەوشە) باسی (سەهەندی بایز ئاغا) و (ئاسمان خۆشناو) و (ئاروویین ئیسحاق) و (بەهرۆز چاوڕەش)م بۆ کرد باسی (کاوە میرخاس) و گرووپی (دەستەسڕ بەدەستەکان)م بۆ کرد، بەڵام هەموویان بە کورتی هەڵبەتە ئەوم تووشی شۆك کرد، ئەو هەر پاش ماوەیەك دانیشتن خێرا خواحافیزی لێ کردم و رۆیشت، تاکو دوو هەفتە نە تەلەفۆنێك کرا نە هەواڵێکیشم لە بارەیەوە بیست.

زۆر سەیر لە جێگەی خۆم هەستام و تاسام، بە راستی مامۆستا (شەڕمین عەزیز) کە لە دەرگای دواوە هاتە ناو هۆڵی دانیشتنەکە بە روویەکی خۆشەوە هیچ لە (شەڕمین عەزیز)ــەکەی یەکەمین جار نەدەچوو، بەڵام هەندێك ئاسەواری هەبوو بەوەدا ناسیمەوە، دیمەنی چاوو بڕۆی نەگۆڕابوو، بەڵام ئاسەواری سووتاوی و برینداری بە روخسار و دەستوگیانییەوە نەمابوو.

بە دەنگییکی کەمێك نزم فەرمووی لێکردم کە دابنیشم، بە ئەسپایی هات و لەبەرانبەرم دانیشت، مەکسیەکی شینی کوودەری لەبەردابوو، دیمەنی پیری تەواو لە جەستەیدا دەرنەکەوتبوو، پاش وچانێك و کەمێك زەردەخەنەی نێوان هەردووکمان من لە هەواڵی تەندروستی ئەوم پرسی پێم گوت کەوا ماوەیەکی زۆرە من بەردەوام لە سۆراخی تۆدا بووم و هەواڵێکم دەست نەکەوتووە، لە وەڵامدا وتی: (تەندروستیم باشەو هەست بە ئارامی دەکەم)، وا دیار بوو من نەمدەویست لە یەکەمین دانیشتنم لەگەڵی هەموو رووداوەکان بزانم، بەڵام چوونەکەم وای دەخواست سەرەتا هەندێ شت بزانم و دواتر بە چەند سەردانێك تێکڕای رووداوەکانم بۆ بەیان بکات.

ئەوەی لە لای من گرنگ بوو پەیوەندی نێوان (وەنەوشە) و (جیهانگیر سەرحەد) بوو کە چۆن یەکتریان ناسی و ماوەی سێ ساڵ خۆشەویستی چۆن بووە؟ من سەرەتای یەکترناسینەکەم دەزانی، بەڵام هەندێك وێنەو دیدار لە ماوەی ئەو سێ ساڵەدا روویان دابوو، کە پەیوەندیەکەی گەرموگوڕ کردبوو، من بێ خەبەر بووم لێیان و نەمدەزانی و دەبوو بیان زانم، چونکە دوو هاوڕێی زۆر نزیك لە

www.mukiryani.com

یەکتر بە نهێنییەکانی ژیانی یەکتر دەزانن ئەگەرچی ئەو ڕووداوانەی کە بە سەر ژیانی (شەرمین عەزیز) دا هاتبوون کەم نەبوون، بۆ سڕینەوەی هەموو دیمەنە کۆنەکان، بەڵام دەبوو هەندێك شتی لەبیرمابێت دواتر بە ئەمانەتەوە زۆر شتی لەربارەی ژیانی خۆی بۆ باس کردم.

یەکسەر چوومە ناو باسەکەوەو ئەوەم پێ گوت کە دەبوو پێی بڵێم، لە سەرەتا هەندێك ڕاماو گوتی (ئای لەو ڕۆژگارە سەیرانە!)، بەڵام بەر لە وەڵام دانەوەی وتی (تۆ چۆن دەزانیت ئێمە هاوڕێی کۆنی یەکتر بووین؟) ئەم باسە لە لای من گرنگ بوو وتی (بۆچی ئەم ڕووداوانەت دەوێ، تۆ چی ئەو خێزانەی؟) من دەبوو ڕاستگۆبم تێمگەیاند کە من هاوڕێی کوڕەکەی (وەنەوشە) (کامەرانی وەنەوشە)م ئەو کوڕەی کە بەگەنجی مرد و ژیانی درێژە پێنەدا، کە ئەم شتانەی لە زمانی منەوە بیست دەمودەست گریا فرمێسك بە ڕوومەتیدا هاتە خوار بە ڕوخساری تازە نەشتەرگەری کراویدا هاتە خوار، بە شێوەیەك نەشتەگەری کرابوو، کە زۆر جوان ببوو، بەڵام گریا زۆر گریا.

پاش نزیکەی دە خولەك لە گریان من هەر تەماشام دەکرد، لەو سەردەمەی کوردستاندا یان بە درێژایی مێژوو کورد بە هۆی هەموو نەهامەتییەکانەوە هەموومانی فێری گریان و سۆز کردبوو، بەڵام بەدەر نەبووین لە ڕوحی شەڕاشۆیی و توندوتیژی و توندڕەوی، هەموومان بە شێوەیەك ڕەق و بە شێوەیەك نەرم بووین، دوای کۆتا هەنسکەکانی وتی: (وەنەوشە هاوڕێیەکی زۆر نزیکم بوو یان وەك خوشکی خۆم تەماشام دەکرد، زانیم کە مردووە نزیکەی بیست و پێنج ساڵێك لەمەوبەر گیانی سپارد ئەو هەواڵەم زانی گازی کیمیایی کوشتوویەتی، ئەو لە زاکیرەمدا چەسپاوەو هەرگیز لە یادم ناچێتەوە، دەشمزانی کوڕێکی بووە، بەڵام ئیتر لەوەو دوا من هیچ هەواڵێکم لە بارەیەوە نەزانیوە، ئای خوایە گیان ئەم ڕووداوانە بۆچی هاتن؟) من کە یەکەمین جار لە قوتابخانەکە ئەوم بینی نەمزانی، کە (شەڕمین عەزیز) بەم شێوەیەی ئێستا میهرەبانە، سەرەتا بە کەسێکی تووڕە و ڕەقم دەهاتە بەر چاو، بەڵام دواتر بۆم دەرکەوت کە وا نییە و زۆر میهرەبانە.

ئەو وتی (لەبەر ئەوەی تۆ گرنگی بەو ڕووداوانە دەدەی و سوێندم بۆ بخۆ کە ڕاستگۆ و بە ئەمەك بیت ئەوا من زۆر شتت بۆ باس دەکەم، بۆ پڕکردنەوەی ئەو بۆشاییانەی کە لە نووسینەکانتدا هەیەو دەتەوێ بیانکەیتە فیلم).

زۆر بەو وتانەی ئاسوودە بووم هەر بۆیە بەڵێن و سوێندم بۆ خوارد کە بە ئەمەك و دڵسۆز بم لە ڕاستییدا من لە ژیانمدا فێری خیانەت و ناپاکی و درۆ و شتگەلی خراپ نەببووم ئەو ساڵانەی کە

www.mukiryani.com

لەگەڵ (کامەران) هاوڕێ بووم فێری ئەوە ببووم کـە خـەڵکم خـۆش بوویـت و هاوکـار و دڵسـۆزی هەمووان و وڵاتەکەم بم هەمیشە لە بیری یارمەتیدانی هەژاراندا بووم.

بەڵام دەبوو سوێند بۆ (شەڕمین عەزیز) بخۆم، ئەوەبوو ئـەویش پـاش دڵتەنگیـەکی زۆر، پـاش تێپەڕینی کاتژمێرێك یان زیـاتر، باسـی یەکـەمین ناسـینی ئـەو دوو ئاشـقەی بـۆ کـردم، باسـی پێشانگاکە و پەیکەرە سەرنجڕاکێشەکەی بۆ کردم ئەو ناوی پەیکەر و شێوەکەی بە تەواوی لـە بـیر نەمابوو، زوو زوو رادەوەستا و ئینجا دەستی پێدەکردەوە، باسی ئەوەی کرد کە لە یەکەمین دیمـەنی بینینی پەیکەرەکە (وەنەوشە) لەهۆش خۆی چووە و ئەوەندە سەرنجی پەیکەرەکەی دابوو، هەسـتی بە گێژ بوون و دابەزینی فشاری خوێن کردبوو، دوا جار بڕیاری کڕینی ئەو پەیکەرە سەرنجڕاکێشـەی دابوو، بەڵام پاش ئەوەی خاوەنەکەی (جیهانگیر سەرحەد) وتبووی کە گوایە بـۆ فرۆشـتنەوە نییـە، ئەویش پێداگریی کردبوو، ئیتر لەوەوە یەکتریان ناسـی بـوو، دواتـر لـە بـن درەختێکـی گـەورەی حەوشەی هۆڵەکەدا دانیشتبوون و یەکەمین یەکترناسین بەو شێوەیە بـوو، دواتـر بـۆ چـەندین جـار (جیهانگیر سەرحەد) لە شاری (سیۆان)ەوە هـاتبوو بـۆ ژوانـی (وەنەوشـە) و نزیکـەی سـێ سـاڵ پەیوەندی خۆشەویستی دروست ببوو، ئەو دەیگوت: (لە رادەبەدەر یەکتریان خۆشویستووە روحیـان بە بێ یەکتر نەدەسرەوت) هەر لەو ساڵانەدا بە چەندین ناسۆرو ناخۆشییدا تێپەڕیون و کێشە گـەلی زۆر پێشیان هاتووە، (شەڕمین عەزیز) دوورو نزیك لە زۆربەی شـتەکانیان ئاگـادار بـووە، چـونکە (وەنەوشە) زۆر شتی بۆ هاوڕێ خۆشەویستەکەی باس کردبوو تەنانەت باسی ئـەوەی کـرد کـە لـە لایەن رژێمەوە سووکایەتیان پێ کراوەو (جیهـانگیر سـەرحەد) تووشـی لێـدانی زۆر بۆتـەوە، ئـەو ساڵانە سەرەتای سەرهەڵدانی کۆمەڵێك رووداوی تراژیدی بوون کە ئاسەواری بۆ هەمیشە لـە سـەر خەڵکی کوردستان نابڕێتەوە.

(شەڕمین عەزیز) باسی ئەوەی کرد کە لە سـەردەمی گەنجیانـدا دوو کچـۆڵەی هـەرە ناسـك و نازداری شار بوون کە لە پەیمانگا دەیانخوێند تاکو ببنە مامۆستا زۆر چاویان لەسەر بووە، هەمیشە لە ئاهەنگەکاندا خەڵکانێکی زۆر سـەرنجیان داون، لـەو سەردەمەیشـدا رژێمـی بـەعس و چـڵکاو خۆرەکانی لەوپەڕی داوێنپیسیدا دەبن و هەمیشە دەیانەوێ ئاسکی ئەوها جوان بە هـەر شـێوەیەك بێت راو بکەن، ئەوە دەبێتە هۆی ئەوەی (شەڕمین عەزیز) ژیانی لێ دەشێوێت.

رۆژێك (جیهانگیر سەرحەد) لە شاری (سیۆان)ەوە دێـت بـۆ ژوانـی (وەنەوشـە) دوای یـەکتر بینینیان بڕیار دەدەن پێکەوە بڕۆنە یەکێك لە سەیرانگاکان بۆ بەسەر بردنی چەند کـاتێکی خـۆش، بەڵام رژێم ئەوانەی بەرژەوەندییانە بـەوەوە گـرێ داوە و لـە هـەموو سـەردەمانێکی مرۆڤایەتیـدا

www.mukiryani.com

بوونیان هەیەو هەمیشە درووست دەبن، ئەوانەی بە خۆشی هاولاتیانی ئـەم شـارە پەسـت دەبـن و هەمیشە لە هەولّی سەرکوت کردنی خەلّکدا دەبن، بە بیانووی ئەوەی کە (جیهانگیر سەرحەد) لـە شارێکی دیکەوە هاتووە و کاری سیخوڕی بۆ پێشـمەرگە دەکـات، دەسـگیری دەکـەن، ئیـدی بـۆ ماوەی نزیکەی شەش مانگ بێ سەرو شوێن دەبێت پاش لێدانی زۆرو چەوساندنەوە و داخ کـردن و لێدانی کارەباو هەزاران جۆری سزادان، هیچ بەلّگەیەك نادۆزنەوە بۆ مانەوەی لە زیندان بۆیە ئـازاد دەکرێت، بەلاّم ئازاری زیندان و لێدان هیچ هیوایەك ناکوژێت بۆ کوژانەوەی خۆشەویستی بۆ کـورد و (وەنەوشە) و هونەرەکەی دوای ئازادکردنی چەند پەیکەرێك لەبـەرد دادەتاشـێ، کـە هـەموویان ئاماژە بە ئازارەکانی زیندان دەکەن، ئەو دەیەوێت لە ڕێگەی هونەری هەلّکۆلّین و پەیکەر تاشـی و سیرامیکەوە ئازارو ناسۆری نەتەوەیەك بەیان بکات، بەلاّم هـەر زوو ڕژێـم جـارێکی دیکـە دیلـی دەکەن تاکو روحی ئافراندن لەم مرۆڤەدا بکوژن، بەلاّم هەولّ و تەقالای (وەنەوشە) بۆ سۆراخ کردنی بێ ئاکام دەبێت، گەڕانی (محۆل شەلەنگ) و کۆکردنەوەی زانیارییەکان بە ئەنجام ناگات، لە زۆرێـك لە گەڕانەکاندا سەرانی ڕژێم سووکایەتی بە (وەنەوشە) دەکەن زۆرێـك لـەوان بـە چـاوی تـەماعی ناموسەوە تەماشای دەکەن و هەولّی ئەوە دەدەن لێی نزیك ببنەوە، بەلاّم جـوامێری و سـەربلّندی (وەنەوشە) چۆك بە هەموو ئەو هەولاّنە دەدات.

(جیهانگیر) ناخۆشترین ڕۆژەکانی ژیانی لە زیندانە ترسێنەرەکاندا بەسەر دەبات لە تاریکییـدا بە جرج و مشك و خشۆکەکان ئاشنا دەبێت بـە دنیایەکـدا گـووزەر دەکـات لـە دنیـای ژێـرەوەی ئادەمیزاد دەچێت بۆ ماوەی هەشت مانگی دیکە رووناکی بە چاو نابینێت لـە زولّـمەتی دۆزەخـدا هەزاران وێنە دێنە بەرچاوی وەك مرۆڤی کۆنی نیاندەرتالّ ریش و قژی دێتە خـوار و لاواز دەبێـت، لە سەردەمێکی وەهادا کە هونەر دەبێتە سەرمایەی مەرگ و بە دنیـای ژێـرەوەت ئاشـنا دەکـات هەمیشە لە تاریکییدا بۆشاییەك دێتە پێش بۆ سەرهەلّدانی رووناکی ئیدی تاریکی خۆی لەبـەردەم تەنیا تروسکەیەکی بچووکیشدا ناگرێت، دواجار چاوەکانی (جیهانگیر) ململانێ لەگـەلّ تاریکییـدا دەکات جەنگی تاریکی بە سەر رووناکییدا لەوە زیـاتر درێـژە ناکێشـێت، لـە لایـەن یـەکێك لـە ئەفسەرە گەورەکانی ڕژێمەوە کە یەك گەردیلە سۆز لە دلّیدا چەکەرە دەکـات داوای دروسـتکردنی پەیکەرێکی لێ دەکرێت لەبەرد، هەلّبەتـە بـە بـێ کەرەسـتەو ئـامێری تایبـەت کـارێکی وەهـا وەبەرهەم نایەت ئەو ئەفسەرە لە خۆشەویستییدا دەبێت لەگەلّ ئافرەتێکی عەرەب کە وێنەکەی لـە گیرفانی ئەفسەرەکەدایەو بە تواناکانی هونەرمەند دەزانێت لە (جیهانگیر سەرحەد) رادەبینێت کـە

www.mukiryani.com

پەیکەرێکی لەبەرد بۆ دروست بکات تا بیکاتە دیاری بۆ خۆشەویستەکەی ئیدی بە (جیهانگیر سەرحەد) دەڵێت کەوا هەرشتێك پێویستە داوا بکە تا بۆت بهێنم بۆ ئەنجام گەیاندنی پەیکەرەکە.

تەنیا بزمارێکی پۆڵا لە تاریکییدا دەرگای رووناکی لە (جیهانگیر) دەکاتەوە، بۆ دووبارە ژیانەوە، ئەو لەو ماوەیەی لە زینداندا بوو بە بزمارێکی پۆڵا لە سەر دیوارەکان شەوان نەخش و نیگاری ناوازەی کێشاوە کە لە هەڵکۆڵینی سەردەمی فیرعەونەکان و هەرِەمەکان دەچێت، بەڵام لە تەکنیکدا نەك لە فۆرمدا، ئەوان شتگەلی سەردەمی خۆیان لە سەر دیوارەکانی پەرستگاو هەرِەمەکان وێنا کردووە، ئەویش وەك هونەرمەندێکی کۆیلە وێنای خۆشەویستی و ئازاری گەلێکی لە سەر دیوارەکان نەخش کردووە.

لە کاتی هاتنی ئەفسەرەکەدا کە پیاوێکی بە هەیبەتی رەشتاڵەی گەورە بوو لە سەر دیوارەکان وێنەکان دەبینێت و دەزانێت کە ئەمانە کاری (جیهانگیر) هەر بۆیە یەك تۆز هەستی جوانی لە روحی ئەفسەرە پایە بڵندەکەدا دەبێت، هەر مرۆڤێك حەزی لە جوانی و مۆسیقا و وێنە و هونەر و ئەدەب کرد دەگمەنە درِندەیان لێ دەربچێت دواجار مرۆڤی وەها رووناکی لە ناخیدا گەشە دەکات.

داوا لە (جیهانگیر) دەکات پەیکەرێکی لەبەرد بۆ دروست بکات کە وەك وێنەکەی گیرفانی بێت ئەو ئافرەتە عەرەبە رەش ئەسمەرەی خۆشەویستی ئەفسەرەکە دەبێت، (جیهانگیر) کە زۆر لەوە لاوازتر دەردەکەوێت بتوانێت ئەو کارە زوو تەواو بکات بەرانبەر بە ئازادی خۆی بەڵێنی کارەکە بە ئەفسەرەکە دەدات، زۆرجار بەهرەو هونەر مرۆڤ لە گێژا و مەرگ رزگار دەکەن، هەندێك شتی تایبەت هەیە بۆ کارەکانی دەبێت ئەفسەرەکە بۆی پەیدا بکات وەك کەرەستەی هەڵکۆڵین و چەکوشوپواز و قەڵەم و چەندین شتی تری وەك فلچەی نەرم و زبرو چی و چی.

لەگەڵ چەند دانە لەبەردی تایبەت بە ئیشەکە، لە ژێر رووناکی هۆڵێکی داخراودا (جیهانگیر)ی لاوازو ریش هاتوو دەست بە کار دەکات شەو و رۆژ، لە ژێر نووری گڵۆپێکی زەردی گەورەدا لەسەر مێزێکی تەختە دەست بە شکاندنی بەرد دەکات، پاش ماندووبوونێکی زۆرو تێرِامان لە وێنەکە شێوەیەکی راستەقینەی وێنەکە دێنێتە ئاراوە بە شێوەی سێ دووری نەك وەك وێنەکە دوو دووری هەبووە، بەردەوام ئەفسەرەکە سەردانی دەکات، بەڵام لە دوا دوای ئیشەکەدا چەکوشێکی پێدا دەکێشێت و لەناوەرِاستدا دەبێت بەدوو کەرتەوە.

بە بینینی ئەوە ئەفسەرەکە شێتگیر دەبێت، بەڵام ناتوانێت (جیهانگیر) بکوژێت هەر بۆیە (جیهانگیر) لە سەر بەردی دووەم دەست دەکات بە کارکردن بە دوو مانگ و شەونخونی زۆرو ماندووبوون و بوورانەوە پەیکەرەکە تەواو دەکات، ئەفسەرەکە خۆشحاڵ دەبێت و (جیهانگیر)

www.mukiryani.com

ئازادی دەباتەوە، بەرەو رووناکی دێتە دەرو بە (وەنەوشە) دەگاتەوە، ئیدی (وەنەوشـە) بـاوەش بـۆ خۆشەویستی (جیهانگیر) دەکاتەوە.

(شەرمین عەزیز) زۆرێك لەو رووداوانەی لە یاد مابوو، تەنانـەت باسـی ئـەوەی کـرد کـە لـە سەرەتای سـاڵی هەشـتاکاندا لەوپـەڕی جوانیـدا لـە تەمـەنی بیسـت و سـێ سـاڵیدا مێـرد بـە دڵخوازەکەی خۆی دەکات دوای ساڵێك لە شوکردنەکەی (پـەریهان جـەلال)، سـاڵی ١٩٨١ دێتـە دنیاوە، بەڵام بە حوکمی ئەوەی شەوێك دوو هاوڕێی مێردەکەی لە چیاوە دێـن و لـە مـاڵی ئـەودا دەمێننەوە جاسووس و سیخوڕەکانی رژێم بەوە دەزانن و لە تاریکایی نیوەی شەودا ئاگر لە ماڵیـان بەر دەدەن و (شەرمین عەزیز) و منداڵە ساواکەی لەگەڵ هاوڕێی مێردەکەی بە برینداری لە پشـتی ماڵەکەیانەوە هەڵدێن و بەرەو چیا دەڕۆن و مێردەکەیی و هاوڕێکەی تری لە ماڵەکەدا دەسووتێن و دەمرن، ئیدی (شەرمین) و (وەنەوشە) لـە یـەکتری ون دەبـن، ئـەو کاتـە (وەنەوشـە) مێـردی بـە (جیهانگیر) کردبوو و بەرەو شاری (سێوان) سەفەری کردبوو.

دوای ئەوەی (جیهانگیر) و (وەنەوشە) بە یەکتری شـاد بوونـەوە، هـەر زوو (جیهـانگیر) داوای هاوسەرگیری لە (وەنەوشە) کردو، داخوازی لە باوکی (وەنەوشە) کـرد و مێـردی بـە (جیهـانگیر) کرد، ئەو دەمە (وەنەوشە) ببوو بە مامۆسـتا، ئەگەرچـی (مـەحموود شـەلەنگ) و (دولبـەر داود غولام) تەنیا کچێکیان هەبوو زۆر نازدار و خۆشەویست بوو بە گریانەوە سپاردیان بە (جیهـانگیر)، داوایان لێ کرد بوو کە ئەو کچە لە ئەستۆی ئەودایە، باوکی (وەنەوشـە) وتبـووی (کوڕەکـەم ئـەم کچەم بە تۆ بەخشی ئەگەرچی ئەو پارچەیەکە لـە روحـی ئێمـە دەبێـت تـۆش وەك روحـی خـۆت بیپارێزیت) (جیهانگیر) هێندە شێتانەو دەروویشانە ئاشقی (وەنەوشـە) ببـوو، لـە نیهـانی خۆیـدا رۆژێك بە خەیاڵییدا نەهاتبوو دەست لە ئەشقەکەی هەڵگرێت، بەڵام هـیچ هێزێـك نییـە بتوانێـت لەبەردەم داهاتوودا بووەستێت، کە زەمەن دەڕوات چەندین رووداو و پێشـهاتی سـەیر دێنـە پـێش لەدەستی مرۆڤدا نییە و ناکرێت بگەڕێنرێتەوە، هەڵبەتە پەیوەندیـە کەماڵیەکـەی نێوانیـان زۆر لـەوە کورتتر بوو بپێورێت، بەڵام بەرهەمێکی هـەبوو (جیهـانگیر) نزیکـەی سـێ سـاڵ لـە خۆشەویسـتی (وەنەوشە)دا بوو، بەڵام لە هاوسەریدا کەمتر لە ساڵێك، (جیهانگیر) سەفەرێکی بە زەمەندا کـرد بـزر بوو، لە جەنگدا بزر بوو نەگەڕایەوە. ئەو دەمەی ئەوان دەیانویست لە روحیاندا چرایەك هەڵبکـەن تـا ئەبەد نەکوژێتەوە، چرایان هەڵکرد و چراکە نەکوژایەوە دەسـتاو دەسـتی کـرد و بـوو بـە ئەفسـانە و داستانگەلی سەیر و کارەساتبار.

www.mukiryani.com

(وەنەوشە) لە سەرەمەرگدا کتێبێکی بەرگ وەنەوشەیی و منداڵییکی بە (جانۆ سەرحەد) بەخشی و تکای لێکرد بیان پارێزێت، روحەکان بەرز دەبنەوە و لە بڵندایی ئاسمان دا لە بەهەشتدا جێگایەك بۆ خۆیان دەبیننەوە.

ڕووداوەکان زۆر مەزنتر بوون کە لە دێڕەکانی کتێبدا جێگایان بۆ نادۆزرێتەوە (شەڕمین عەزیز) هەموو شتەکانی مێژووی رابردووی بەبیر نەمابوو، زاکیرەی بۆ من خاڵی دەکردەوە دواتر، لە جاری یەکەمدا لە یەکەمین دانیشتندا هەندێك لە رووداوەکانی بۆ بەیان کردم، منیش لە سەر کاسێتێکی ریکۆردەر تۆمارم کرد ئەو بۆم دەدواو منیش پرسیارم لیّ دەکرد، لە راستییدا لە رێپۆرتاژ و دیمانە دەچوو کە رۆژنامەنووسەکان دەیانکرد و دواجار وشە دەنگییەکانیان تۆمار دەکردەوە لە سەر کاغەزو پێیان دەووت (پاکنووسمان کردووە) منیش هەمان رۆڵم دەبینی، لە جارەکانی تردا کە دەچوومەوە بۆ ماڵی (شەڕمین عەزیز) وردە وردە تەواوی رووداوەکانی رابردووی بۆ دەوتمەوە سەرەنجام چەندین بەڵگەی باشم دەستکەوت و کەلێنەکانم پیّ پڕ کردەوە.

(جەلال کوێستانی) یان روونتر (جەلال خوارەحم) کە بە (جەلال کوێستانی) ناسرابوو نازناوی سەردەمی خەباتی رزگاری خوازی کورد بوو، ئەو پیاوەی لە ژێرەوە لە شانەکانی ناو شاردا کاری دەکرد بۆ شۆڕش و نامەو بەڵگەو هەواڵەکانی ناو شاری دەگەیاندە چیا و نامە و پەیامەکانی چیای بە ناو شاردا بڵاو دەکردەوە، پیاوێکی بە ویقاری جەماڵ جوان، پیاوێکی هەیکەلی بوو، فەرمانبەر بوو لە یەکێك لەبەرێوەبەرایەتیەکانی ئەوسای ناو شاروو لە ژێرەوەڕا کاری بۆ خەباتی تازەی کورد دەکرد و داڵدەی هاوڕێیانی شاخی لە ماڵەکەیدا دەدا هەمیشە وتبووی (نیشتمانێك بەو گەورەو مەزنییە لایەقی ئەوەیە بەندە بچووکەکانی وەك ئێمە ببینە فیدای) فیداکاری ئەو بە برینداربوون و سووتاندنی تا توانەوەو بوون بە خەڵووز کۆتایی هات تەنانەت پارچە زەوییەکیش نەبوو ببێتە لانکەی هەرزوو روحی ئاوا بوو جەستەشی بوو بە خۆڵ و تۆزی ناو کەلاوەکان.

ئەوە روحی بەرزەفڕی (جەلال کوێستانی) بوو کە بەرگری لە شەڕەفی خۆیی و شەڕەفی دوو هاوڕێکەی دیکەی دەکرد، بەڵام لەو دوو هاوڕیّ دێرینەی کە لە شاخەوە هاتبوون یەکێکیان لەگەڵی بە شەرەفەوە شەهید بوو، شەهید ئەو وشە پڕ لە پیرۆزییە بوو کە لە کولتووری ئێمەدا بەرز دەنرخێندرا، بەڵام روحی زۆر لەو شەهیدانەی بە درێژایی مێژوو خوێنی خۆیان بە سەر زەوییە پیرۆزەکەدا رژاندبوو بە هەدەر چوو، ئەوان بوونە سنبوولی رزگاری بۆ هەزاران کەمتیاری شەویلگە بەهێزی دوای ئەوان کە دەمیان لە جەستەی خەڵك گیر کرد و بۆ زەمانێکی دیکە تێرنەدەبوون و شەوو رۆژ جەستەی خەڵك و شەهیدو منداڵ و پیرو و ژن و کچی جوانکیلەیان دەخوارد دەمیان لە پارەو سامانێکی زۆر گیر کرد و

www.mukiryani.com

بوونە خاوەنی سەدان کۆمپانیا و ڤیللاو کۆشکی گەورە و باخ و باخاتی گەشتیاری و سەردەمانێکی زۆر وەك فیرعەونەکان ژیان.

لە دوای یەکەمین دانیشتنم لە ماڵی (شەرمین عـەزیز) زۆر رووداوی رابـردووم چـنگ کـەوت زۆر ژیرانە هەموو رووداوەکانی رابردووم لە سەر کاسێتەکە گواستەوە بۆ سـەر کاغـەز و بـە دەسـتنووس هەمووم پاکتاو کرد و کارم لە سەر کرد تا لەگەڵ رووداوەکانی دیکەدا بە یەکیانەوە ببەستمەوە ئیـدی من وەك هاوڕێی ئەو خانەوادەیەم لێهات و هەر زوو ئاشنابووم پێیان، دوای دوو هەفتـە لـە یەکـەمین دانیشتنم لەگەڵ (پەریهان جەلال) تەلەفونێکم بۆ کرا، کیژێکی دەنگ ناسك سلاوی لێ کردم و یەکسەر مەزەندەی ئەوەم کرد کە (پەریهان جەلال) بێت هەر ئەو بوو، بە دەنگییکی نزم و ناسك، بەلام بە بـێ پێکەنین هەواڵی کارەکانی لێ پرسیم و دەستخۆشی لێ کردم دوای چاك و چۆنیکردن وتی (شاپوور من تەنیا بۆ هەواڵپرسین تەلەفۆنم بۆ کردوی، چونکە هەواڵم نەدەزانیت).

من سپاسی پەرۆشی ئەوم کرد و ئاماژەم بەوەدا کە سەرقاڵی کاری تایبەتم، دەبوو لـەو ماوەیـەدا کاروبارەکانم رێك بخەم و سەفەرێك بۆ ئەوروپا ئەنجام بدەم، چونکە لەوێ کۆمەڵێك گەلاڵە هەبوو دەبوو کاری لەسەر بکەم، بەلام پرۆژەکەشم لە کوردستان بەرەو پێش ببەم، هەرچۆنێك بێت زۆر ماندوو بـووم ئەگەرچی زۆر شەو نەدەنووستم، بەلام کارەکانم زۆر کەڵەکە ببوون.

پاش ئەوەی سەفەری ئەوروپام کرد و ماوەی مانگێك لەوێ بووم کارەکـانی ئـەوێم راپەڕانـدو بـە ئەنجامم گەیاندن گەڕامەوە لەو ماوەیەدا بە هیچ شێوەیەك نەکاتم هەبوو تەماشای ئینتەرنێت بکـەم و هەواڵی کوردستانم نەدەزانی بە هەموو شێوەیەك پەیوەندیم بە هیچ کەسێکەو نەکرد لە کوردستان دواتر گەڕامەوە و کوردستان ئامێزی بۆ کردمەوە، لە راستییدا هیچ ولاتێك وەك کوردستان بریندار نەبوو ئەو ولاتێك بوو ئامێزی بۆ هەموو کەس دەکردەوە پنتێکی ئەم گۆی زەویە بوو لـەوانی دیکـە نەدەچـوو، هەمیشە کە دەگەڕامەوە تێر بۆی دەگریام ولاتێك بوو بریندارو نەخۆش بە چەندین شـەڕو کاولکاریـدا هاتبوو سەرەنجام کۆمەڵێك کاپتن بەڕێوەیان دەبرد کە هەموویان نەزانانە لەنگـەریان لـەناو کۆمـەڵێك کێشمەکێشی سەیرو سەمەرەی ناوخۆیدا کردبوو، بازیان دەدا بەرەو گەرووی درِنـدەکانی دەریـا بـەرەو خەرەندە هەزار بەهەزارەکانی فەوتان بەرەو قووڵایی دۆزەخ، ژیان وای لێهاتبوو ناخۆش و پڕ لە ناسۆرو زامداری و تۆفان، دواجار ولات لە بیابانێك دەچوو تینوو بە ئاوی ژیانەوە.

لە شـەوێکی هـێمن و بێدەنگـدا لـە فرۆکەخانـە دابـەزیم، شـار خـامۆش تروسـکەی گلـۆپ و رووناکییەکانی شار کەم ، کەمتر لە روحە شادەکانی شار، بەرەو ماڵ بەرێ کەوتم ماندوو مانـدوو لـە دەرگای ماڵم داو باوك و دایکە پیرەکەم و براکەم بەدەرکەوتن. هەمیشە باوەشیان بۆ من والا بوو، بەلام

www.mukiryani.com

تەواو خەمبار بوون بەو ژیانە دێوانەئاسایەم و دەیانزانی لە لێواری مەرگدا گینگڵ دەدەم. هەردەم دەیان وت (وازبێنە بۆ تاوێك بسرەوە) من لەوە سەرسەختترو سەرکەشتر بووم کۆڵ بدەم بە ئاسکێکی چیای عەجول دەچووم کە لەمبەر بۆ ئەوبەری بەردەڵانەکان بازم دەداو هەندێك جار لە مردن دەگەڕامەوە. ماوەی دوو ڕۆژ یەك تەختە نووستم و لە ماڵ نەهاتمە دەر ئەو دەم سیخوڕەکانی دەسەڵات ڕاپۆرتیان لە سەر هەمو شتێك دەنووسی تەنانەت دەبوو بزانن لە ڕۆژێکدا چەند لیتر ئاو دەخۆیتەوە، وردو درشت کارەکانی منیان تۆمار دەکرد.

لە یەکەمین دیدارم لەگەڵ (شەڕمین عەزیز) لە ماڵی خۆی سوێندم بۆ خواردبوو کە بە ئەمانەتەوە مامەڵە لەگەڵ ڕووداوەکان بکەم، دەبوو پەیمانی خۆم بپارێزم، بۆ بەیانییەکەی زەنگم بۆ لێدان و لە هەواڵی خۆیی و کچەکەی (پەریهان)م پرسی وەڵامی دامەوە و لەربارەی من پرسیاری ئەوەی کرد کە بۆ نادیارم لەو ماوەیەدا لە کوێ بووم، بەوم وت کە لە سەفەر بووم لە ئەوروپا و هەندێك کاری گرنگم هەبووە، بانگێشتی کردم بۆ نانخواردنی ئێوارە لە ماڵی خۆیان، دەبوو بچم، چونکە لە دوا دیداردا هەموو ڕووداوەکانی بۆ بەیان نەکردبووم.

کە ئێوارە داهات بەر لە بانگی ئێوارە لە ماڵ هاتمە دەر بە سواری تەکسیەك بەرەو ماڵیان بەڕێ کەوتم. ئێوارەیەکی گەرمی هاوین بوو. بە کراس و پانتۆڵێکی ڕەشەوە کە لە چەند ساڵی ڕابردووەوە زۆربەی کاتەکان لەبەرم دەکرد واتە ڕەنگی ڕەش ببوو بە هاوڕێم و بۆ هەمیشە خۆشم دەویست لەبەردەم ماڵیان دابەزیم و لە زەنگم دا پاش چەند چرکەساتێك خانمی (شەڕمین عەزیز) دەرگای کردەوە، سڵاوم لێ کرد و فەرمووی لێ کردم چوومە ژوور. گەلێك گەرمام بوو پەرداخێك ئاوی ساردی بۆ هێنام خواردمەوە. چاوم دەگێڕا (پەریهان) لەوێ نەبوو دیارنەبوو دەنگی نەدەبیسترا، هەڵبەتە مامۆستا (شەڕمین عەزیز) بە تەنیا دەژیا، من سەرەتا پرسیاری ئەوم کرد بۆچی تەنیا دەژی ئەو ڕایگەیاند کە کەسوکاری زۆربەیان لە ئەوروپا دەژین، زۆربەشیان مردن و لە ژیاندا نەماون و هەندێکیان ئەنفال کراون. من نەمتوانی هەواڵی (پەریهان)بپرسم من و (شەڕمین عەزیز) لە سەر ئێوارە خوانێکی گەورە کە دەبوو بۆ چەند کەسێك ئامادە بکرێت دانیشتین. چەندین خواردنی خۆش و ڕۆژهەڵاتی و ئەوروپی ئامادەکرابوو، من زۆر خۆرێکی بێوێنە نەبووم، نانم خوارد بە پێی پێویست پاش درەنگانێکی شەو دوای ئەوەی زۆرمان قسە کرد لە سەر زۆر بابەت و زۆر شتی دیکەی بۆ باس کردم، من تەواو تاسام، دەموچاوم ئارەقی دەکرد بەوپەڕی ماندووییەوە هەستام و ماڵئاوایم کرد لە کاتی هاتنە خوارەوەم بە قادرمەکاندا دەرگام کردەوە و (شەڕمین عەزیز) وەك نەریتێکی کوردەواریانە تا بەردەرگا لەگەڵم هات بۆ خواحافیزی.

www.mukiryani.com

لەو ساتەدا ئۆتۆمبیلێکی جۆری مارسیدسی رەش لەبەردەم دەرگاکەیان وەستاو رووناکی لایتەکان تەواو ئەو ناوەی رووناك کردبۆوە، (پەریهان جەلال) دابەزی و کوڕێکی رەشتاڵەی چاکەت و پانتۆڵ لەبەری باڵا مامناوەند دابەزی لەگەڵیدا، کوڕەکە بە ویقاریدا لە کوڕی بەرپرسەکان دەچوو. سلاوی لە (شەرمین عەزیز) کرد. (پەریهان جەلال) کە ماوەیەك بوو نەمبینیبوو، رووی بە لای مندا وەرگێڕاو بەرەو پێشم هات و تەوقەی لەگەڵ کردم داوای بەخشینی کرد کە لەبەر زۆری کاروباری تایبەتی نەیتوانیوە ئێوارە لە میوانداریکردنمدا ئامادەبێت، کوڕە قات رەشەکە کراسێکی سپییی لەبەردا بوو، لەگەڵ بۆینباخێکی رەش بە بەرگەکانیدا دیاربوو، کە لە بۆنەیەکی فەرمی بووە. تەماشای منی دەکرد یەکسەر لە نیگاکانیدا هەندێك رق و کینەم بەدی کرد، کە بەرەو رووم دەری دەبڕی، بە سارد و سڕی سلاوی لێکردم، چونکە (پەریهان جەلال) بەیەکتری ناساندین، ناوی (پەنا کاروانی) بوو. لە چاوەکانیدا بریسکەی ئاگرێکی نەخوازراوم بە پێش چاو کەوت. بە بێ ئەوەی هیچ وشەیەکی تر بلێت من ماڵئاواییم کرد. بە خەمێکی قووڵ و برینێکی سارێژ نەبووەوە هاتمەوە بۆ ماڵ. ئەو شەوە لە ئازار و هەژانی دەروونیدا چاوم بە خەو نەکەوت و تا بەیانی بیرم لە رابردوو، ئەو هەموو رووداوە ناخۆشانە کردەوە. (شەرمین عەزیز) باسی راکردنیان بەرەو چیای بۆ کردم باسی ئەوەی کرد کە هاوڕێی مێردەکەی (محەرەم هەڵۆ) بە برینداری خۆیی و منداڵەکەی بەرەو چیا دەبات بە حوکمی ئەوەی ماڵی (جەلال کوێستانی) نزیك دەبێت لە شەقامێکی گەورەی بازنەیی کە چواردەوری شاری داوە، هەر زوو لەوێوە دزە دەکەنە دەرەوەی سنووری شار و بەرەو چیا هەڵدەکشێن و لەوێوە بە سواری ولاخ دەگەنە سەرکردایەتیی ئەوکاتەی شۆڕش. (شەرمین عەزیز) و (پەریهان) ی کچە بچووکی سەلامەت دەبن لە چیا. (محەرەم هەڵۆ) کە دوو چاوی وەك هەڵۆی هەیە تیژ تیژ هەموو چیاکان دەپشکنێت، بە ئەمانەتەوە دەربازیان دەکات، بەلام ئاسەواری (جەلال کوێستانی) و هاوڕێکەی دیکەی سووتاندن و بوون بە خۆڵەمێش دەبێت.

www.mukiryani.com

١٦

"نیسانی ٢٠٠٤"

دوای مەرگی (سەهەند بایز ئاغا) و (ئاسمان خۆشناو مینا) مـن و (کامـەرانی وەنەوشـە) زۆر خەمباربووین، بە شێوەیەك زۆرێك لە حەزو هیواکانمـان لەگـەڵ ئـەو دوو هـاوڕێ بـە ئەمەکـەمان سەفەریان کرد، (ئاسمان مینا) لە سەرەتای پڕکردنەوەی فۆرمی خوێندنەوە ئەشقی (سەهەند) ببوو، بەڵام بە شێوەیەکی روون (سەهەند) بەوەی نەزانیبی بوو تەنیا هەستی کردبـوو کـە رەنگـە خۆشـی بوویت، ئەو هیچ کات رووی نەدابوویە تاکو (ئاسمان خۆشناو) تەواوی خۆشەویستی خۆی بـۆ بـەیان بکات، بەر لەوەی (سەهەند) ئەوی خۆش بوویت کەسـێکی تـر دیلـی کردبـوو، دنیـا سـەیرە تـۆ کەسێکت خۆش نەوێت و ئەو تۆی خۆش بوویت ئەم کارەساتە زۆر شووم بوو، ژیان وایە مەرج نییە ئەوەی حەز لە گرتنی هەور بکات بتوانێت بفڕێت یان لە سەر هەورەکان ماڵ بکات، ئەوی حەز لـە تاڤگە بکات بتوانێت بە ناویدا سەفەر بۆ ئەودیوی شتەکان بکـات، (ئاسمـان خۆشـناو) ژیـانی لـە دژوارییەوە هاتبوو بە وتەی کوردەواری ئەو باوکی دیار نەبوو دایکی ژنێك بوو پارچەپارچە کرابوو. ئاسەواری بکوژو کوژراو دیار نەبوو. خوێن لە سەراپای وڵات دەتکا. بـۆنی ئادەمییـە مردووەکـان زیندووەکانی هەراسان کردبوو، لە جەنگـەڵێکی شـووم دەچـوو کـە دڕندەگـەڵێکی زۆر سـەروەری دەکەن. دوای ئەو هەمـوو مەرگەساتە کە روویان دەدا مانەوەمان لەم شارەدا نەشیاو و قیزەونبـوو، هەر بۆیە لەگەڵ (کامەران)پلانی دوورکەوتنەوەمان دانا، بەڵام پلانەکەمان هەروا زوو بەدەسـتتەوە نەهات. هەردووکمان دەمـانزانی ژیـان لـەم پنتـەی سـەرزەمین نەشـیاو و نـاخۆش دەبێـت. ئـەو سەردەمەی کە کتێبمان لە بازنـەی خوێندنـەوەدا دادەنـا، هـەموو ئەنـدامانی بازنەکـە وردە وردە ئاستی وەعیان بەرز دەبۆوە لە (کامەران) بۆ من بۆ (سەهەند) بۆ (ئاسمـان خۆشـناو) بـۆ (سـەردار بێخەو) کە ئەو تا بەیانی نەدەخـەوت و سەرچـاوەکانی دەخوێنـدەوە، بـۆ (نیلوفـەر حوسـنی) بـۆ ئەندامانی تری بازنەکە کتێبەکە دەگوازرایەوە هەریەکەو چەند دێڕێك فێر دەبوون و لە کۆتاییدا لـە کتێبخانە کۆدەبووینەوە و راوێژمان لە سەر ناوەرۆکەکانی دەکرد.

(کامەرانی وەنەوشە) دەیویست رێبەری کۆمەڵێك بکات بەرەو خۆریان ببات و سڵ لە گـەرمی و توانەوەی نەکەن، سەروەری بۆ ئەوان بە رەوا دەزانی، بەڵام رۆژ بە رۆژ بازنەکەمان کـەمی دەکـرد

www.mukiryani.com

یەکێك دەمرد یەکێك دەخنکا، یەکێك دەسووتا، یەکێك دەکوژرا، بازنەی گەورەی سەدان کەس لـە وڵاتێکی پڕ ئاژاوە و شێواودا بەرەو لاوازی دەچوو.

مامۆستا (کاوە میرخاس) لە گـەڕەکی گاورەکـان لـە باخێکـدا ڤێللایـەکی پەمـەیی هـەبوو هەمیشە بانگێشتی دەکردین لەوێ لەسەر دنیا دەدواین بە چوونمان بـۆ ئـەوێ هەمیشـە ئاسـوودە دەبووین، بەڵام مەرگی (سەهەند بایز) و (ئاسمان خۆشناو مینا) بڕسـتیان لێ بـڕین، هەمیشـە بـە گریان ژیانمـان بـەڕێ دەکـرد، (کامـەران) خـەریك بـوو دەکەوتـە نـاو ئەشـقی (دڵارام میهـرداد کاکەوەیس) ئەگەرچی (کامەران) بە ویستی خۆی نەبوو، بەڵام ئەو جوانییە دژوارەی (دڵارام) ئەوی بەرەوخۆی پەلکێش دەکرد، خۆیشی دەیزانی کە عیشقێکی دژوار و ئەستەمە.

دوای دوو هەفتە لە مەرگی (سەهەند بایز) و یەك هەفتە لە مەرگی (ئاسمـان مینـا) لەلایـەن پۆلیسەوە من و (کامەران) بانگ کراین بۆ لێکۆڵینەوە لە هۆکاری مردنی (سەهەند). ئەفسەرێکی ڕەشتاڵەی سمێڵ زلی دەنگ گڕ دەستی کرد بە لێکۆڵینەوە لەگـەڵمان یـەك یـەك و بـۆ ماوەیـەکی درێژ، لە ڕاستییدا ئێمە هیچ دەستییکمان لە مردنی ئەودا نـەبوو، بـەڵام بـەو وتانـەی دامـان بـە پۆلیس ئەوەمان ڕوونکردەوە کە (سەهەند بایز) نە دوژمنایەتی لەگەڵ کەس هـەبووە نـە کەسـیش گلەیی لێی هەبووە، ئەو کوڕێکی دەنگخۆش و ناوازەی ئەم شارە بـووە دوای لێکۆڵینەوەیـەکی زۆر ئەوەمان بەیان کرد کە (سەهەند) تازە لە پەیوەندی خۆشەویستییدا بووە لەگەڵ کچە مەسـیحییەك بە ناوی (ئاروین ئیسحاق) لە کۆلێژی ئەدەبیات لەو کاتەدا کـە مـن ئـەو ڕسـتەیەم وت، کـاکی ئەفسەر بە وردبینییەکی زۆرەوە گوێی بۆ گرتم و دەستی کرد بە لێکۆڵینەوەی زیاتر. ئێمە ڕاسـتیی شتەکانی ترمان نەدەزانی، بەڵام بە وتەی خۆی جارێك (سەهەند) باسی کوڕێکی ڕیشنی چاو زەقـی بۆ کردبووین کە لە کاتی یەکترناسینی (ئاروین ئیسحاق) و خۆیدا چـاودێری ئـەوی کـردووە واتـە (سەهەند بایز) .

لەو ماوەیەدا من ڕۆژێك چووم بۆ لای بـاوکی (سـەهەند) و ئـەوەم تێگەیانـد کـە (سـەهەند) کچێکی خۆش ویستووە مەسیحی بووە، بەڵام (بایز محەمەد) بڕوای پێنەکردم دواتر مـن هاوکـاری پۆلیسم کرد بۆ دۆزینەوەی ئەو کەسە نەناسراوە لە ڕێگەی (شاڵاو ئیحسان) هاوڕێی (سـەهەند) لـە دوای سۆراخ (شاڵاو ئیحسان) وتی: (من ئەو دەموچاوە دەناسمەوە کە تەماشای سەهەندی کـردووە) لە دوای لێکۆڵینەوەیەکی زۆر زانرا ئەم کوڕە سیخوڕی باوکی (ئاروین ئیسـحاق) بـووە بەوپێیـەی (ئیسحاق سلێوە) چەندین یانـەی شـەوانەو بـاڕی خواردنـەوەو ئـوتێلی پێـنج ئەسـتێرەی هـەبووە سـیخوڕو بـەکرێ گـیراوی زۆری هـەبووە بـۆ پاراسـتنی سـەروەرییەکانی، ئـەو هەمیشـە دژی

www.mukiryani.com

هاوسەرگیری مەسیحی و موسوڵمان بووە زۆر خۆشی لە موسوڵمانەکان نەهاتووە لە دواجاردا ئەم کورە بەکرێ دەگرێت تا چاودێری (ئاروویین)ی کچی بکات لە کۆلێژەکەدا بزانێت چی دەکات و چی ناکات، تەواوی هەڵسوکەوتەکانی بۆ تۆمار بکات و باوکی ئاگادار بکاتەوە لە ئێوارەیەکی درەنگدا هەر ئەو کورە لەگەڵ چەند کەسێکی تر لە شوێنێکدا (سەهەند) دەگرن و دەیبەنە لای باوکی (ئاروویین) و ئەویش تکای لێ دەکات کە واز لە کچەکەی بهێنێت دەنا زەرەری قورس دەکات. (سەهەند) لەوە سەرسەختتر دەبێت بترسێت و کۆڵ نادات زوو زوو سەردانی (ئاروویین) دەکات و یەکترناسینەکەیان پەرە دەسێنێت تا ئەو کاتەی بەیەکەوە دەچنە دەرەوەی شارو پیاسە دەکەن، ئیدی (سەهەند) ئاشقی (ئاروویین) دەبێت و (ئاروویین)یش بە هەمان جۆر دەبنە دوو ئاشقی سەرسەختی یەکتر و ماوەیەکی کورت لە ئەشقی یەکتردا دەبن.

بەڵام ئەم رووداوانەی ژیانی خۆی بە تەواوی بۆ ئێمە باس ناکات، هەروەها لەو ماوەیەدا وردە وردە (سەهەند) گۆشەگیر دەبێت و کەمتر لەگەڵمان دەدوێت و سەردانەکانی کەم دەکاتەوە ئەو لەکاتی چوونە دەرەوەیان بەرەو بەرزاییەکانی باکووری شار لەگەڵ (ئاروویین ئیسحاق) دەخەوێت و کچێنی و پاکیزەیی (ئاروویین ئیسحاق) لادەبات و سکی پڕ دەکات، دەشزانێ کە کارێکی دژواری کردووە، دەشزانێ کە بەیەك ناگەن، ئیدی کارەساتەکان لەوێوە چەکەرە دەکەن و ناخۆشی باڵ بەسەر ژیانیدا دەکێشێت.

هەرگیز لە بیری ئەوەدا نەبووم وەها کارێك بقەومێت من و (کامەرانی وەنەوشە) زۆر لەوە بێ ئاگاتر بووین درك بە هاوکێشە ئاڵۆزەکانی (سەهەند بایز ئاغا) بکەین کۆد و شیفرە ئاڵۆزەکانی ژیانی (سەهەند) زۆر لە کۆدە نهێنییەکانی (داڤنچی) ئاڵۆزتر بووە. جووڵەی دنیا زۆر خۆش نەبوو، سەردەمی مەرگ بوو تازە وڵات لە دیکتاتۆرێکی خوێنمژ رزگاری ببوو، هێزەکانی وڵات و خەباتکاران هەریەکەو لە مەرامی دەسەڵاتدا بوون کە کەوتبوونە ململانێیەکی دژوارەوە کەس لە بیری گەلدا نەبوو هەموو لە گیرفانیان دەڕوانی مۆزەخانەکان و زۆربەی زانکۆکانی باشوور و ناوەڕاستی وڵات تاڵان کران. زۆرینەی شوێنەوارە دێرینەکان لە دەستی چەتە دزەکانی وڵاتدا ئاودیوی ئێران کران، وڵات لە لێواری خەرەندەیەکی بێبندا لە چەپۆکاندا بوو، کە بکەوێت و بۆ هەمیشە هەناسە نەداتەوە.

لە رێگەی چەند کەسێکی هاوڕێمانەوە کە ئەرکمان پاراستنی وڵات بوو خۆمان بە خەمخۆرری دەزانی دەستمان کرد بە پەیدا کردنەوەی ئاسەوارەکان، ئاخر خەباتی ئێمە جیاوازتر بوو، ئێمە لە سڕینەوەی نووسرا و مانشێتە قیزەونەکانی سەر دەرگای ئاودەستی مزگەوتەکانەوە دەستمان پێ

www.mukiryani.com

کرد، کە ڕۆژانــە خــەڵکانێکی کاڵفــام دەیاننووســی ئــەرکی ئێمــە جــوانکردنی ســیمای ئینســانە نەخۆشەکانی ئەم دەڤەرە بوو، ڕۆژانە بەر لە هەڵایسانی شــەڕە خوێناویــەکانی تیرۆرســتان بــەر لــە سەربڕینی ڕۆژنامەنووسە بیانی و خۆماڵییەکان دەستمان دەکرد بەکار، ئەو دەمەی هێشــتا ســکی (ئاروویین) تەواو بەرز نەببووەوە.

دەگەڕاین مامۆستا (کاوە میرخاس) لەگەڵماندا کۆمەکی دەکرد، ئێمە لــە مەیــدانێکی دژوارو خوێناویدا دەگەڕاین، ڕۆژانە دەیەها تەقینەوە دەبوو، تەمێکی زەردی نەخۆش باڵی بە ســەر وڵاتــدا دەکێشا، وڵات لە پرتەقاڵێکی گەنیوی نەخۆش دەچوو بۆنی کەلاکی مردوو، مرۆڤی سووتاو دەست و قاچی پەڕیو، لە هەموو کووچە و کۆڵانێکی وڵات دەهات، دیمەنی سەربازی زۆرو چــەك بەدەســت لە هەموو شوێنێك دەبینرا، ئاخر ژیان لەوەها وڵاتێکدا دەبێت مانای چی بێت؟ دەبێت تامی ژیــان وەها گەنیو بێت.

چــەندین پارچــەی ئاســەواری حــامورابی و ســۆمەریەکان و ئەســکەندەری مەکــدۆنی، دراوی سەردەمی خەلافەتی عەباسییەکان و ئەمەویەکان پارچە بەردی کۆنی پەرتووکاو بەخــەتی بزمــاری لە سەریان هەڵکۆردرا بوو خشتی قوڕینی خەتدار و چەندین جۆر لــە گــۆزەو گڵکــاری و چــەرخەی سەردەمانی دیرۆکمان لە لای خۆمان لــە ژوورێکــدا کــۆ کــردەوە بەمەبەســتی گەڕاندنــەوەیان بــۆ دەوڵەت، بەڵام هەر زوو لە لایەن سیخوڕەکانی دەسەڵات و بەرپرسە سوڵتان شێوەکان خراینــە ژێــر چاودێری وردەوە، بەو پێیەی بازرگانی بە کەلەپووری وڵاتەوە دەکەین گیراین و خراینە ژێــر ڕەحمــی شەلاقی جەللادەکانەوە، پێستی پشتمانیان هاڕی بەری پێیەکانیان خــەڵتانی خــوێن کــردین. لــەو هەڵمەتەدا تەنیا من و (کامەران) بەرکەوتین هەموو سەلامەت دەرچوون، ئاســەوارەکان لــە لایــەن بەرپرسێکی گەورەی شارەوە بزرکران، ساڵانێکی دواتر زانیم نەگەڕێندراونەتەوە. هــەر بــۆ زانیــاری تەواوی مۆزەخانەکانی وڵات گەڕام و هیچ کام لەو پارچانەم نەدۆزیەوە زوو زانیم کــە بەرپرســە ڕەزا قورسەکە هەموویانی فرۆشتووە چەندەها ملیۆن دۆلاری پاشــەکەوت کــردووە. بەڕاســتی ناشــیرین ترین ئادەمیزادەکانی مێژوو بەرپرسەکانی حزب بوون سەدان جۆر لەو مشەخۆرانە کوتبوونە گیــانی وڵات و خێر و بێریان بەتاڵان دەبرد.

مرۆڤ دڕەندەترین بوونەوەری سەر ئەم هەسارەیەیە ســەیری مــرۆڤ بکــەن، مــرۆڤ چــی کــردووە هەموو سەروەرییەکان بە خوێن نووسراونەتەوە لە جەنگە یەك لەدوای یەکەکاندا بە هــەزاران و بــە ملیۆنەها خەڵك بە چەکە جۆراو جۆرەکان کوژراون، ئەوەی مرۆڤ دەیکات جگە لــە گەمــەکردنێکی هەزەلی بە خوێن هیچی تر نییە.

www.mukiryani.com

پاش ماوەیەك ئێمە بە هیچ شێوەیەك (ئاروویین ئیسحاق) مان نەبینییەوە، بۆ هەمیشە بزر بوو دواتر زانیم کە باوکی بە زۆر بە کوڕێکی مەسیحی داوە بەشو ئەگەرچی سکی لە (سەهەند) هەبوو منداڵییکی نیوە موسوڵمان و نیوە مەسیحی لە سکیدا بوو، بەڵام (ئیسحاق سڵێوە) بەرەو ئەوروپا رەوانەی کردوون، کوڕی مەسیحییش بەوەی نەزانیوە کە (ئاروویین) دووگیانە و لە ژێرەوەڕا بووە بە موسوڵمان، ئەو هەموو ژیانی خۆی بە فیدای (سەهەند بایز ئاغا) کردبوو ئەو دەمانەی لە دەرەوەی شار گۆرانی رەسەنی بۆ چڕی بوو، ئەو لە ژێر کاریگەرییەکی زۆردا کڕنۆشی ئەشقی بۆ (سەهەند) و خودای سەهەند بردبوو.

ئەو لەوێ را فێری ئەوەی کردبوو کە ئەشق هەموو سنووره دروستکراوەکان دەشکێنێت ئەم جارەیان (شێخی سەنعان) بۆ کچی گاور لە ئیسلام وەرنەگەڕابوو، بەڵکو کچە گاورێك بە جوانی سەدای کوڕە ئیسلامێك موسوڵمان ببوو، لەو ماوەیەی کەکەمتر (سەهەند) دەبینرا ئەو هەمیشە بەردەوام بە ئۆتۆمبیلەکەی خۆی (ئاروویین) ی بەرەو دەرەوەی شار بردبوو، دژایەتیی ئەخلاقی ئەو سەردەمەیان کردبوو، هەڵبەتە ئەوان ویستوویانە تابۆکان بشکێنن بە بڕوای ئەوان شتێك نەببوو بە ناوی یاساخ، لە لەنگەری هەموو یاساغەکان کەناریان گرتبوو بە سەدان نشێوو هەردوو دۆڵی قورسدا گووزەریان کردبوو.

ڕاکردن سەراپای دنیای ئێمەی تەنیبوو، دەبوو هەموو لە شتەکانی دەوروبەرمان هەڵبێین، راکردن جوانترین گەمەیەك بوو دەبوو بەرجەستەی بکەین.

ئەو چرایانەی ئەوان لە روحیاندا دایانگیرساند وا بە سانایی نەدەکوژایەوە سەفەریان کرد بەرەو قووڵایی وجوود بەرەو دنیایەکی دیکە، من و (کامەران وەنەوشە) بەرگەی ئەو هەموو ناخۆشییانەمان نەدەگرت، من کابرایەك بووم تامەزرۆی ئەشق و ئەشقبازی نەبووم، دڵنیا نەبووم لەوەی کە رۆژێك بێت کەسێکم خۆشم بوویت، زۆر جار لە نزیکەوە تەماشای تەواوی گۆڕانکاریەکانم دەکرد، تەماشای شانۆگەری وڵاتم دەکرد لە سەر جادەکان لە تەلەفزیۆنەکانەوە.
دنیا بەرەو گۆڕانکاری دەچوو، تامەزرۆی رووداوگەلی زۆر بووم دواجار هەر خۆم لەناو حەقیقەتێکدا بووم هەر خۆم سەرم لێ دەردەکرد.

بە بیرم دێت هەر لە منداڵییەوە تامەزرۆی زانینی هەموو شتێکی دنیا بووم، پرسیاری هەراسانکەرم لەدایکم و باوکم و مامۆستاو خەڵك و خزمانم دەکرد، بەردەوام گوێچکەکانم وەك هی مشك سووك و ئاسان بوون بۆ گوێ گرتن، هەمیشە گوێ قوڵاخ دەوەستام و لە دنیا رادەمام، تەماشاکەرێکی سەرسەختی تەلەفیزیۆن و فیلمە بیانی و هندیەکان بووم کە ئەو سەردەمانە باو

www.mukiryani.com

بوون، زۆر جار خۆم وەك تەڕەزان دەگۆڕی و لە حەوشە گەورەکەی ناو ماڵمان کە پڕ بوون لە دارو درەخت، وەك مەیموون لەمبەر بۆ ئەوبەر خۆم تووڕ دەداو بە پەت و دارو بەرد یاریم دەکرد، لەم سەردەمەی گەورەیی و پیاوەتیشمدا ئەم رەفتارەم بە شێوەی دیکە گواستۆتەوە بۆ خودی خۆم، هەمیشە لە ناخی مرۆڤی رۆژهەڵاتی وەك ئێمەدا، سوارچاك گەلی سەیروسەمەرە هەیەو هەریەکەو بە شێوەیەك حەز بە خۆ دەرخستن دەکات، ئیدی مۆدێلی ژیان لە وڵاتی ئێمەدا بەو چەشنە بوو، بەڵام بێبەش نەبووم لەو جوانییەی لەو هاوڕێیانەوە فێری بووم. هەمیشە لە گیرفانەکانمەوە رووناکی بە شێوەی گوورزە دێتە دەر.

ئەو گەمە سیاسیانەی لەو سەردەمەدا دەکران جێگای تێڕامانی من بوون وەك تەماشاکەرێك بە پەرۆشەوە ئاگادارییان دەبووم، بەڵام رۆژ بە رۆژ بێزارو بێ تواناتر دەبووم. (کامەران) کەناری گرتبوو، ئەویش خەریك بوو لە ئەشقی (دڵارام میهرداد) دا تەژی ببوو. (دڵارام) یەکێك بوو لەو چوار کچەی کە هەمیشە بەیەکەوە بە ئاوازی پەپوولە دەهاتن و دەچوون و هەریەکەیان دەستە سرێکیان بەدەستتەوە بوو پێیان دەوتن گرووپی دەستەسڕ بەدەستەکان، چوار کچ لە جنسێکی جیاواز سیحراوی بوون هەمیشە لە کاتی رۆیشتنندا پەپوولەیان بە چوار دەوردا دەسووڕایەوە و بە سەر سنگیانەوە دەنیشتنەوە.

دوای ئەوەی بە فەرمانی (ئیسحاق سلێوە) بەشو دەدرێت (ئاروین) بە خۆیی و سکە دومانگیەکەیەوە بە گریانێکی بێشوومارەوە، رەوانەی ئەوروپا دەکرێت و باوکی بە مێردەکەی دەڵێت کەوا باش ئاگاداری بێت و نەهێڵێت بە تەنیا سەفەر بکات و لێی دوور نەکەوێتەوە ئیتر بۆ هەمیشە بزربوون سەرەتا بەرەو ئیتالیا چوون دواتر لەوێوە بەرەو ئەمریکا و بۆ هەمیشە تەنیا هەواڵێك چییە بەدەستم نەدەگەیشت، من زۆر هەوڵمدا سەرەداوێك لەبارەی (ئاروین ئیسحاق)ەوە بزانم، بەڵام بێ ئاکام مامەوە، هەر بۆیە ئەو مەسەلەیەم لەیاد کرد. من لە دوای مەرگی ناوادەی (سەهەند) چاوەڕوانی لەدایك بوونەوەی (سەهەند) ێکی دیکەدا بووم. لە نیهانی خۆمدا دەمگوت: سەردەمێك دێت سەهەندێکی دیکە لە سووچێکی ئەم هەسارەیەوە بەرپا دەبێتەوە، بەڵام نازانرێت داخۆ دێت یان نا بەو شێوەیە کە من چووبووم بۆ لای (بایز ئاغا)و باسی ئەو کچە مەسیحییەم بۆ کردبوو کە لە ئەشقی کوڕەکەیدا بوو، سەرەتا باوەڕی پێ نەکردم دواتر دوای زانینی راپۆرتەکانی ئەفسەران و دەزگاکانی پۆلیس راستی رووداوەکەی بۆ روونبووەوە کە هۆکاری خۆکوشتنەکەی (سەهەند) دەگەڕێتەوە بۆ ئەو (کچە مەسیحیی)ـیەی دڵخوازی بوو دنیا بەسەر خۆیدا دەڕووخێنێت.

www.mukiryani.com

پڕ بە دنیا هاوار دەکات (کوشتنی ئەو خاچ پەرستانە غەزایە) هەر لەو دەمەوە (بایز ئاغا) بەو پێیەی دەسەڵاتدارێکی گەورە دەبێت و سەرۆکی عەشیرەتێکی گەورەی ناوچەکەیە بە سەدان چەکدار کۆدەکاتەوەو هەڵدەکوتێتە سەر شارۆچکەی گاورەکان و دەیان ماڵ و ئوتێل و باخچەی (ئیسحاق سلێوە) دەسووتێنێت، بەڵام لەو کاتەدا (ئیسحاق) لە سەفەری یەکێك لە وڵاتەکانی کەنداو دەبێت، هەر کە ئەم هەواڵە دەزانێت هەر زوو دەگەڕێتەوەو ئاگری شەڕو پریشکی شەڕ سەراپای شار دەتەنێت و باوکی (سەهەند) زۆر قین لە دڵ دەبێت و هەر بۆیە رەحم بە هیچیان ناکات هەرزوو چەندیان لێ دەکوژێت، ئاگری شەڕ لە چاوە گەورەکانیدا دەبریسکێتەوە. ئەو دەمەش وڵات لە ئاژاوەیەکی گەورەدا دەبێت و هەر زوو تیرۆرستان ئەو هەلە دەقۆزنەوەو دەست دەکەن بە تەقینەوە رۆژانە چەندین ماشێن و ئۆتۆمبیل لە شوێنە گشتی و بازاڕەکاندا دەتەقێننەوە، کارەکە لە کۆنترۆڵ دەردەچێت و ئەو ئاگرە هەروا ئاسان خامۆش ناکرێت و نە پۆلیس و نە حکوومەت بۆیان کۆنترۆڵ ناکرێت، باوکی (سەهەند) (بایز ئاغا) سوێند دەخوات کە بە دەستەکانی خۆی (ئیسحاق سلێوە) بکوژێت، هەڵبەتە ئێمەش لەو ناو بەرداشە گەروورەیەی شەڕدا هەروا بێ هەڵامەت دەرباز نەبووین، دەزانرا کە لە هاوڕێ نزیکەکانی (سەهەند) بووین رووبەرووی شەڕو لێدان بووینەوە هەر پاش ئەو کارەساتە ناخۆشانە بە دزییەوە شەوێك گەڕاینەوە بۆ شاری خۆمان و بڕیار نەبوو، بەشداری شەڕێك بکەین کە کاری ئێمە نەبوو، من بەرەو ماڵ و (کامەران)یش بۆ ماڵی پووری، بەو شێوەیەو بەردەوام من لە تەلەفزیۆنەوە تەماشای رووداوەکانم دەکرد. هەر بەو هۆیەوە خوێندن راگیراو باری نائاسایی بەسەر کوردستاندا سەپێنرا دەوڵەتانی ئەوروپاو پاپای فاتیکان بە فەرمی تەداخولیان کرد دوژمنایەتی نێوان (بایز ئاغا) و (ئیسحاق سلێوە) درێژەی کێشا و هەریەکەیان لە بیری مەرگی ئەوی تردا بوو.

دوای دوو هەفتە لەباری نائاسایی، ئاسایی بوونەوەی رەوشەکەو کرانەوەی خوێندن، گەڕاینەوە بەرەو پایتەخت و درێژەمان بە وانەکانمان دەدا. ئەو کاتە دوو لە هاوڕێ دێرینەکانمان بەجێیان هێشتبووین، هێشتا ئاسەواریان لە شاردا دیار مابوو، مامۆستا (کاوە میرخاس) و (فەرەج سەبعاوی) درێژەیان بە دەرسەکان دەدایەوە. مامۆستا (کاوە میرخاس) زۆر دژوارو داڕووخاو دیاربوو، وەکو جاران نەبوو نەیدەتوانی باسی هیچ بکات هەر یەك لە من و (کامەرانی وەنەوشە) خەمبارتر لەوەی وەسف بکرێت لە دوو پارچە قوماشی رەش دەچووین کە تروسکایی لە دەموچاوماندا بەدی نەدەکرا، زریانێکی تێروتەسەل بوو. هات و لەگەڵ خۆی دنیای سەراوبن کرد. لە رۆژی هەینی سەردانی گۆڕستانمان کرد کاتێك کە چووین، گوڵەکان سەراپای گۆڕستانیان

www.mukiryani.com

تەنیبوو لەبەر پەڕەی گوڵ و بۆنی گوڵە وەنەوشەییەکان جێگایەك بۆ پێدانان نەمابوو بە تەواوی گۆڕەکان شارابوونەوە دەمبینی (کامەرانی وەنەوشە) بە کوڵ دەگریاو فرمێسکی یاقووتی لە چاوەکانی دەکەوتنە خوارو بەسەر گوڵەکان دەکەوتن و دەبوون بە سەدان پرژەی وردترو وردتر.

نە گۆڕێك دیار بوو بە ناوی (ئاسمان مینا) و نە گۆڕێك بە ناوی (سەهەند بایز). هەموو گۆڕەکان وێك دەچوون و لە شەپۆلی گوڵدا غەرق ببوون. دەمبینی پەپوولەی رەش بەسەر گۆڕستاندا دەسووڕانەوە بە شەپۆل دەهاتن و دەچوون لە دوورەوەڕا لە دەوار دەچوون دەوارێکی کون کون.

ئای لەو رۆژگارە سەیرە دەستم لە گیرفانەکانم وەردەدا و رووناکیی وجوودی نەبوو. (کامەران) ئاماژەی دەکرد و وردە وردە دەڕۆیشتین و بە ئەسپایی هەنگاومان دەناو نەماندەتوانی پێ لە گوڵە سیحراویەکان بنێین. دەڕۆیشتین و دیمەنی شار لە پرسەخانەیەکی ساردوسڕ دەچوو. لەپرسەخانە دەچوو، لە شووشەی وردوخاش دەچوو.

www.mukiryani.com

لە نەخۆشخانە پشکنین و کاروباری بۆ کرا و چارەسەر کرا، بەڵام بە راستی ئەو پێستە ناسکە جوانەی دەستی راست و کەمێك لە پشتی و باسکی زۆر سووتابوون. زۆر بەداخ بووم بۆی، لەو کاتەدا ئەو لەسەر قەرەوێڵەیەکی رەق و تەقی نەخۆشخانە بە کۆمەڵێك برینپێچ و کرێمی تایبەتی شوێنە سووتاوەکانی لەشی پێچرابوو. ئەگریا لە ئازاری سووتاندا ناڵە ناڵ لە سنگییەوە دەهات من وام هەست دەکرد لە ناخەوە سووتاوم زۆر بەداخ بووم بۆی، نەك من بەڵکو (بەهرۆز چاورەش) و (سەردار بێخەو) و مامۆستا (کاوە میرخاس) و (زەینەب) و زۆر لە هاورێکانمان، (کامەرانی وەنەوشە) زۆر دەگریا و ئازاری سووتانی زۆر زۆر بوو. بە ورتەورت دەیگوت: (شاپوور زۆر لە ئاگری دۆزەخ دەچێت، ئاگر هەر ئاگرەو هەموو شتێکی نەرم و ناسك دەسووتێنێت) منیش دەمگوت: (ئارام بگرە هاورێم ئارام بگرە، سەلامەت دەبیت) ئەو کاتەی من لە گفتوگۆیەکی قووڵدا رۆچووبووم لەگەڵ (بەهرۆز چاورەش) کە دانیشتبووین و سەربووردەی ژیانی منداڵیی خۆی بۆ بەیان کردبووم. لەو کاتەدا (زمناکۆ یاسین) هاواری ئەوەی بۆ هێنابووین کەوا تاقیگە سووتاوە و هاورێیانیشمان لەوێن، بە هۆی شۆرتی کارەباو لە یەکێك لە فڕنەکانەوە ئاگر دزەی کردبوو و هەندێك بتڵی گازی هایدرۆجین ئاگریان گرتبوو. لە ئاکامدا زۆر زەرەرو زیان بە تاقیگەکە کەوتبوو، (کامەرانی وەنەوشە) بە ئاگر سووتابوو، سووتانەنەکەی ئەوەندە نەبوو ژیان لەدەست بدات، بەڵام دواجار دەستی سووتابوو کە دەبوو بە نەنگی و دیار دەبوو، بەڵام روخساری بشسووتایە روحی زۆر جوان و جاویدان بوو، ماتەمێکی ناخۆش بوو دنیام لەلا تاڵ ببوو. ئەو بەهۆی ئازارەوە پشووی وەرگرت و گەڕایەوە بۆ شاری خۆیی و بۆ ماڵی پووری، بەڵام تەنیا دەبووم و هەمیشە تەنیاتر دەبووم لەبەردێکی بێنازی کەنار دەریایەك بە پاساریەکی بریندار دەچووم هەمیشە لە گیانەڵادا بووم.

دەبوو من ئینجانە گوڵەکانی (کامەران) ئاو بدەم خزمەتیان بکەم وەك چۆن باوکێك خزمەتی منداڵەکانی دەکات، وەك چۆن هەنگێك، مێروولەیەك ئیش دەکات، هەر وام دەکرد. لە (کامەران)ەوە فێری ئەوە بووم چالاك بم. هەمیشە تێبکۆشم و رەنج بدەم بۆ گەیشتن بە هەموو شتە

www.mukiryani.com

بەدەست نەگەیشتووەکان، لەو ماوەیەی ئەو سەفەری کردبوو، من زۆربەی کات سەرقاڵی خوێندنەوە بووم لەو سەدان کتێبەی لە ژێر قەرەوێڵەکەی کامەراندا بوون. دەرگای سەدان داستان و مێژووی فارس و رۆم و عوسمانییەکان و چەندین کتێبی بەنرخی دنیا بەسەرهاتی چەندین نووسەری دنیا، هەمیشە بیرم لەو خۆکوشتنە سەیرەی (فیرجینا ولف)ی رۆماننووسی ئینگلیز دەهات، ئەو ژنەی گیرفانەکانی پڕ کرد لەبەردو خۆی دا بەدەم رووبارەوە و نوقوم بوو. سەرکێشیەکانی (ئارتۆر رامبۆ) بۆ بیابان و خۆ نوقمکردنی لە لمدا لەو شاعیرەی ناوازەترین دەقە شیعرییەکانی خۆی لە ئەوروپادا نووسی و شۆڕشێکی تریان بەرپا کرد و بەڵام کەسێکی هۆمۆسێکسوەڵ بوو.

چەندین دەستنووس و چارچە شیعری (کامەران)م خوێندەوە کە بە رەشبینانە لە دنیایان دەڕوانی فەزایەکی سەیری هەبوو. دواجار بۆم دەرکەوت کە ئەو کوڕێکە جیاوازە و دنیابینیی خۆی هەیە و ئەم کۆمەڵگا شوومە شوێنی ئەو نییە، نەگبەتی لەوەدا بوو کە کورد بوو، دەنا بلیمەتترین داهێنانەکانی خۆی دەکرد. چەندین دیزاینی ساروخ و رۆبۆت و کەشتییی ئاسمانی و ژێر دەریایی لەناو نووسراوەکانیدا هەبوون، کە دیار بوو کاری لەسەر کردبوون.

لە راستییدا گرووپێك لە کوڕ و کچی داهێنەر لەو سەردەمەدا هاوڕێم بوون، کە هەریەکە و بە شێوەیەك زیرەك بوون، شارەزایی (بەهرۆز چاوڕەش) لە مێژوودا سەرسامی کردبووم. هەر ئەوە وای کرد، کە دەیویست کار لە سەر کەیسی ئەنفال و مێژووی تاڵی کورد بکات، لەو ماوەیەی (کامەران) گەڕابۆوە. دوو جاری دیکە (بەهرۆز چاوڕەش)م بینییەوە، کە بە پەرۆشەوە دەهات بۆ لام و ماچی دەکردم.

هەمیشە باسی (بادە سلێمان)ی بۆ دەکردم دەیگوت: (هێندە شاعیرانە لەگەڵم دەدوێت لە ئەنجامدا ناتوانم بە وشە وەڵامی بدەمەوە هەر بۆیە دەمەوێت ماچی بکەم و هەناسەکانی هەڵبمژم).

لەو ماو کورتەی یەکترناسینیاندا بەڵێنی هاوسەرگیریان بە یەکتردا بوو، ئەگەرچی (بەهرۆز) بەوی راگەیاندبوو کەوا ئەو لەگەڵ باوکێکی پیری دەژی، بەڵام (بادە سلێمان) بەوی وتبوو کەوا بۆ ناو ئاگر لەگەڵی دێت. (بادە) کچی پیاوێکی تا رادەیەك هەژاری شار بوو، کە باوکی فەرمانبەرێکی سادەی دەوڵەت بوو، لە خانوویەکی کۆنی گەڕەکێکی هەژارنشیندا دەژیان.

(بەهرۆز چاوڕەش) لە دوا جاردا هات بۆ لام بە منی وت: (شاپوور ئاگات لە خۆت بێت بارودۆخ و هەلومەرجی وڵات زۆر نائارامە) راستی دەکرد، لەو ماوەیەدا بۆ ساڵانێکی زۆر دواتریش بارودۆخ زۆر نائارام بوو لێرەو لەوێ بزوتنەوە تەکفیریەکان و تیرۆرستان کاری تەقینەوە و

www.mukiryani.com

کوشتنیان ئەنجام دەدا، چەندین کەسیان گـرت و بـە بـەر چـاوی کامێراکـانی جیهانـەوە سـەریان دەبڕین، هەموو دنیا وەك دڕندە تەماشـای هاوڵاتیـانی عیراقیـان دەکـرد. هـەروا لـەو ماوەیـەدا گەورەترین تەقینەوە لە شاردا کراو سەدان مرۆڤ و ئەندامانی حزب و کەسانی دیکە بوونە قوربانی. جەژن و شادی دوو شت بوون خەڵکی ئەم هەرێمە لێی بێ بەش بوون، خەڵك تـۆقی بـوون هـەموو گەنجانی وڵات لە بیری ئەوەدا بوون بەرەو بەهەشتەکانی رۆژئاوا کۆچ بکـەن بەڕاسـتی هـەرێمێکی مردوومان هەبوو هەمیشـە دەمانویسـت لـەم هـەرێمی مردووانـە رابکـەین، هـەموو کووچـە و کۆڵانێکی ئەم وڵاتە بۆنی مەرگ و هەناسەی ئەهریمەنەکانی لێ دەهات. بـۆنی شـەهوەتی پیـاوانی بێ کەماڵ و سوڵتانە زۆر خۆرەکان و ناپاکەکانی لێدەهات، بەردەوام هەستم دەکرد هەناسـەم سـوار بووە خەریك بووم لەبەرگی خۆم دەهاتمە دەر، دەمزانی ژیانی لەو چەشنە جگـە لـە دۆڕانـدن و خـۆ بەکەم زانین هیچی تر نییە. لەو ماوەیەدا هەستم بە تەنیاییەکی تاقـەتبڕ دەکـرد، کەسـێك نـەبوو لەگەڵی قسە بکەم.

شەوان زۆربـەی کـات تەماشـای تەلـەفزیۆنم دەکـرد و جگـە لـە کوشـتار و درۆو دەلەسـەی سەرۆکەکان و مەرگی خەڵکی بێتاوان هیچی دیکە نەبوو، هەندێك جاران سـەرقاڵی تەماشـاکردنی یاریی تۆپی پێی یانەکانی ئەوروپام دەبووم، دەمبینـی خـەڵکی ئـەوێ وەرزش دەکـەن پێدەکـەنن، بەڵام ئێمە شەڕ دەکەین دەکوژین دەمرین بۆنی هەناسەی دۆزەخ و هەڵمی کوژراوەکان هەڵدەمژین.

دواجار رۆژێك (کامەرانی وەنەوشە) گەڕایەوە، لەوپەڕی تەنیایی رزگاری کردم ئەو تەندروسـتی زۆر باش بوو ئاسەواری سووتاوی بە دەستییەوە مابوو، بەڵام بـاش بـوو باوەشـم پێـدا کـرد و تێـر گریام، ئەویش لەگەڵم گریا.

بۆنی گوڵە وەنەوشەییەکانی بە ناو روحمدا رۆچوو، هەستم بـە ئارامییـەکی گـەورە کـرد هـەر ئەوەش بوو من بەردەوام حەزم دەکرد بە دوای ئارامییدا بگەڕێم.

کاتێك (کامەران) گەڕایەوە چەند رۆژێك بوو (بـەهرۆز چـاوڕەش) بـە هەنـدێك کـاری گـرنگ سەردانی شاری خۆی کردبوو ئەو شارەی کە دنیا چاوی لە زەویەکانی بڕیبـوو بـە ئـەڵماس و تـەڵا نەدەخەملێندرا.

کە سەردانی کۆلێژمان دەکرد بەردەوام چوار کچەکەمان دەبینی بە بەرگی پەمەییـەوە، یـەکی یەك دەستەسڕی ئاوریشمی کچانەیان لە دەستەکانیان دەئاڵاند، پەپوولەگەلی زۆر بە چـواردەوریاندا دەسووڕانەوە. ئەو کاتە (دڵارام میهرداد) زانیبـووی کـە (کامـەرانی وەنەوشـە) لـە سـوتمانەکەدا هەندێك لەشی سووتاوە بە بینینەوەی (کامەران) دیاربوو زۆر خۆشحاڵ بوو، (کامـەران) هەمیشـە

www.mukiryani.com

دەیگوت: (نازانم رەشەبای ئەم هەستە شێتەم بەرەو کوێ دەمبات)، دیاربوو شتێکی ناسروشتی لەناوچاوانی (دلآرام میهرداد) دا هەبوو، (کامەران)ی بەرەو لای خۆی پەلکێش دەکرد.

دوای یەك مانگ لە رۆیشتنەوەی (بەهرۆز چاورەش) دواجار (بادە سلێمان) هات بۆ سۆراخی، بەلآم هیچ هەوالێکمان نەدەزانی، هەموو بە پەرۆش بووین بۆ گەرانەوەی ئەو رۆژەی کە سەفەری کرد جانتایەکی بچکۆلە و کامێرایەکی فۆتۆگرافی پێ بوو، چاویلکەیەکی رەشی کردبووە چاوی لەگەل هێلەکێکی گیرفاندار. لە دیمەنیدا لە پەیامنێری گۆڤار و رۆژنامە و تەلەفزیۆنەکان دەچوو مالئاوایی لێکردبووم.

لەو دوو جارەی (بادە سلێمان) بۆ سۆراخی هات، لەگەلم دوا لە چاوەکانیدا خەمێکی قوول دەبینرا هەستم دەکرد کارەساتێکی دیکە یەخەمان پێدەگرێت.

شەوێك لە کەنالێکی عەرەبییەوە کە لەو ماوەیەدا خەلکانێکی زۆر ئالوودەی ببوون و بە پەرۆشەوە تەماشای رووداوەکانی دنیایان لێدەکرد گرتەیەکی ڤیدیۆیی بلآوکردەوە کە تێیدا چەند کەسێکی دەمامکداری جل رەش کەسێکیان بە جلی پرتەقالییەوە لەبەردەمیاندا دانابوو، توورەکەیەکی رەشیان کردبوو بە سەریدا. یەکێك لەو جەللادە دەمامك دارانە پارچە وەرەقەیەکی بە دەستتەوە بوو دەیخوێندەوە و دەیگوت: (پیاوی ئەمریکا) ئەوانی دیکەش یەکی شمشێرێکی گەورەیان بە دەستتەوە بوو، لە پشتەوەیان ئالآیەکی رەش هەلواسرابوو. پاش کەمێك توورەکەکەیان لە سەری بارمتەکە لاداو، یەکسەر من تووشی هەژان هاتم، سەیرم کرد، (بەهرۆز چاورەش) بوو، بە راستی ناخۆشترین کاتێك بوو تا هەنووکە بینیبێتم، ئاخر ئەوەی بکەوتایەتە دەست تیرۆرستانی لەو جۆرە رزگاربوونی گەلێك زەحمەت بوو. دەنگۆی ئەو گرتە ڤیدیۆییە لە شاردا بلآو بوویەوە هەموو خەلك زانیان من و (کامەرانی وەنەوشە) زیاد لە خەلك بە ئازار بووین. (بادە سلێمان) بە گریانەوە هات بۆ لامان و داوای یارمەتیی دەکرد. ئەو شەوەی گرتە ڤیدیۆییەکە پەخش کرا، تەلەفۆنێکی نەناسراو بۆ (بادە سلێمان) کرابوو، کە تیایدا تیرۆرستان لەبەرانبەر ئازادکردنی (بەهرۆز چاورەش)ـدا داوای چوارسەد هەزار دۆلاری ئەمریکیان کردبوو لە ماوەی دە رۆژدا.

لە راستییدا من و (کامەران) بە هەموو توانای خۆمانەوە یەکی نزیکەی هەزار دۆلارمان هەبوو کە لە چاو ئەو پارەیەی کە داواکرابوو زۆر کەم بوو، بۆیە بریارماندا بە زووترین کات بە من و (کامەران) و (بادە) دەست بکەین بە کۆکردنەوەی پارە هەلمەتێکمان کرد لەناو شارو کۆلێژەکاندا، بەلآم پارەکە زۆر زیاتر بوو لەوەی لە ماوەی دە رۆژدا پەیدای بکەین. مزگەوتەکان

www.mukiryani.com

ماڵەکان بازاڕەکانمان تەی کردبوو پارەکە کۆ نەدەبوویەوە، بۆیە بە نائومێدی سەردانی چەند بەرپرسێکی پایە بڵندی حزبمان کرد بە پێکەنینێکی ناشرینەوە دەریان کردین و دەیان وت، کە گوایا درۆ دەکەین. چەندین دەوڵەمەندی شار گەڕاین، بەڵام سوودی نەبوو. (بەهرۆز چاوڕەش) پاشماوەی ئەنفال و چاڵەکانی مەرگ بوو کەسوکاری هەموو لە ئەنفالدا زیندە بەچاڵ کرابوون، بەڵام ئەو پارەیە کۆنەبوویەوە بۆمان ناچار بڕیارمان دا هەوڵەکانمان چڕتر بکەینەوە.

من و (کامەرانی وەنەوشە) بۆ رزگارکردنی گیانی (بەهرۆز چاوڕەش) بڕیارماندا بەهەر شێوەیەك بێت پارەکە پەیدا بکەین، باوکی (بەهرۆز) زۆر لەوە هەژار و کەمدەستتر بوو، کە بتوانێت پارەکە پەیدا بکات زۆر گەڕاین نزیکەی سەد هەزار دۆلارمان پەیدا کرد، بەهەر شێوەیەك بوو (بادە سلێمان) بڕیاری دا خانووەکەی ماڵی خۆیان بفرۆشێت باوك و دایکی رێگریان نەکردبوو، خانوویەکی کۆنی هەژارانەیان هەبوو، فرۆشتیان بە پەنجا هەزار دۆلار، بەڵام بۆ تەواوکردنی تێکڕای پارەکە هێشتا دووسەد و پەنجا هەزار دۆلاری دیکە مابوو بڕیارمان دا تەلەفۆن بکەین بۆ ژمارە نەناسراوەکە، بەڵام ژمارەکە داخرابوو یەك رۆژ مابوو بۆ تەواوکردنی ماوەکە، تەلەفۆنێکی دیکە کرا بۆ (بادە سلێمان)، بەڵام من قسەم لەگەڵ کرد دەنگییکی گڕی عەرەبی تکام لێ کرد کە ئەو پارەیەمان بۆ کۆنابێتەوە تەنیا سەدو پەنجا هەزار دۆلارمان پەیدا کردووە، بەڵام رازی نەبوون زۆر گریام، بەڵام سوودی نەبوو، وتیان نابێ بە پۆلیس بڵێین دەنا یەکسەر سەری دەبڕین.

بەڵام وادیار بوو بەو پارەیەش قایل بن تەلەفۆنێکی دیکە کرا بە ژمارەیەکی دیکە ئێمە بە بێ ئەوەی زانیاری بە پۆلیس بدەین هەوڵمان دا من و (کامەرانی وەنەوشە) بەرەو ئەو ناونیشانە بڕۆین کە پێیان دابووین پارەکەمان لەگەڵ خۆمان بردوو بەرەو گوندێکی دوورە دەستی خوارو کە دەکەوتە ناوەراستی وڵات بەڕێ کەوتین کە چەند دار خورمایەکی کەم نەبێت هیچ ئاسەواری سەوزایی پێوە دیار نەبوو دەشتێکی وشك و کاکی بە کاکی تەنانەت دەنگی چۆلەکەش نەدەبیسترا لە دوورەوە ئاسەواری ژوورێك کە بە بەردو قوڕ دروستکرابوو دیار بوو. لێی چووینە پێش، بەڵام زۆر دەترساین چەند کەسێکی دەمامکدار بەچەکەوە هاواریان کرد (کە لەوە زیاتر نزیك نەبینەوە) لە شوێنی خۆمان بە جانتایەك دۆلارەوە وەستاین، کە سەدوپەنجاهەزار دۆلاری تێدابوو یەکێکیان وتی: (جانتاکە بهێنە لە دووری سەد مەتر داینێ) من بە بێ ئەوەی سڵ بکەم لە مردن جانتاکەم هەڵگرت و چوومە پێشەوە دامنا ئەوانیش کەسێکیان هێنا لە نزیك جانتاکە بە جلی پرتەقاڵی و تورەکەیەکی رەش کە کرابووە سەری لەسەر چۆك دایان نا جانتا پارەکەیان برد و هەڵاتن. ئێمەش کاتێك توورەکەکە و پەتەکانی دەست و قاچیمان کردەوە. تەماشامان کرد ئەم کەسە (بەهرۆز

www.mukiryani.com

چاوڕەش) نییە دەمی بەسترا بوو، بەڵام کە دەمیمان کردەوە دیار بوو کەسێکی دیکە بوو ئەویش بە دیل گیرا بوو، ئەویش رای کرد و دەرباز بوو، ئیتر پارەکە رۆیشت و (بەهرۆز)یشمان دەست نەکەوتەوە. کابرای بارمتەش، هەڵات نەمانزانی داخۆ ئەمە سیناریۆی خۆیانە یان ئەمیش دیل بوو لە لای ئەوان، بەڵام ئێمە لە شڵەژان و ترسدا نەمانتوانی کە هیچ بکەین و دواتر بە نائومێدی گەڕاینەوە و پۆلیس بە پلانەکەی زانین و دەستبەجێ گیراین و خراینە ژێر لێکۆڵینەوە. هەر لەو ماوەیەدا جارێکی دیکە لە تەلەفزیۆن (بەهرۆز عەزیز شوکری) پێشان درابوو، کە لە دیمەنێکی قیزەوندا بەبەرچاوی دنیاوە بە شمشێر سەریان لە لاشەی جیاکربۆوە.

ئێمە زۆربەی پارەکانمان قەرز کردبوو خاوەن قەرزەکانیش لێمان خۆش نەدەبوون، خەڵك دەیان گوت لەو گرتە ڤیدیۆییەی (بەهرۆز) تێیدا سەر بڕاوە، دوای ئەوەی سەری لە لاشەی جیا دەکەنەوە، (بەهرۆز) هەڵساوە و بە بێ سەر چەند هەنگاوێك رۆیشتووە و پاشان بۆ هەمیشە کەوتۆتە سەر زەوی.

دوای یەك هەفتە لە یەکێك لە لاڕێگاکانی خوارووی کوردستان لە تورەکەیەکدا لاشەی (بەهرۆز چاوڕەش) بە پارچە پارچە کراوی لە لایەن چەند شوانێکەوە دەدۆزرێتەوەو رادەستی پۆلیس دەکرێت، ئێمەش بۆ ماوەی دوو مانگ لە زینداندا بە بێ لێپرسینەوە ماینەوە.

نەمانتوانی (بەهرۆزچاوڕەش) رزگار بکەین، نە توانیشمان پارەکان بگەڕێنینەوە ئێمە دۆڕاندمان و باجەکەشی بە قورسی لە لایەن ئێمەوە درا، لە لایەن پۆلیسەوە سووکایەتییەکی زۆرمان پێکرا و لێمان درا، بەڵام ئێمە ئازاری جەستەمان بە هۆی مەرگی (بەهرۆز)ەوە لەیاد کردبوو. ئەو دوو مانگەی لە زیندان بووین هەموو شەوێك تا بەیانی لەگەڵ (کامەران) دەگریاین هێندە گریابووین چاوەکانمان لەبری فرمێسك خوێنیان لێ دەهاتەدەر، لەو ماوەیەدا هیچ هەواڵکی دەرەوەمان نەدەزانی و بە تەواوی فەرامۆش کرابووین دیوارەکان رێگری هەواڵ و زانیارییەکانی دەرەوە و دنیایان لێ گرتبووین، دواتر بۆ هەمیشە (بادە سلێمان) شوێنەواری دیار نەماو نەماندۆزییەوە نەمانزانی کە مردووە یان خۆی کوشتووە یان سەفەری کردووە. ئەو رۆیشت و ئێمەش لە لایەن مامۆستا (کاوە میرخاس) ئازاد کراین و ئەو کەفالەتی کردین، چونکە دەسەڵاتێکی باشی هەبووە، زۆربەی بەرپرسەکانی حزب و حکومەتی دەناسی ئیتر لەو رۆژەوە بڕیارمان دا بۆ هەمیشە جلی رەش لەبەر بکەین و نەگۆڕێین. ئازیزەکانمان هێدی هێدی بزر دەبوون. هەر لەو کاتانەدا هەواڵی ئەوەمان بیست کە(عەزیز شوکری) مردووە ئیتر بۆ هەمیشە چیرۆکی چاڵەکانی مەرگ لەگەڵ ئەواندا ونبوون ، ونبوون، ونبوون.

www.mukiryani.com

١٨

"ئۆردوگای کونده پەپووەکان"

(ناوەڕاستی ساڵی ١٩٨٧)

لەسەر پارچە پلێتێکی گەورەی ئاسن بە خەتێکی گەورە نووسرابوو، (ئۆردوگای کوندەپەپۆکان) بە راستی ناوێکی ناشرین بوو، بە بەرزی لــە ســەر ســتوونێکی ئاســن لــەحیم کرابــوو شــورایەکی تەلبەندو دڕکاوی بە چواردەوری ئۆردوگاکەدا بە درێژی چــەندین کیلۆمــەتر کێشــرابوو. دیمــەنێکی قیزەونی هەبوو. دەنگی ئیڤا و جێبە عەسکەریەکان لە هەموو لایەکدا دەبیسترا. تــەپوتۆزی تانــك و زرێپۆشەکانی رژێم بە بەرزی چەند مەتر لە زەویەوە هەڵایسابوو، لە دووری هــەر ســەد مــەترێك قولەیەکی بەرز دەبینرا لە راستییدا ئۆردوگا نەبوو وەك سەربازگەیەکی گەورە وەهــا بــوو. خــەڵکی چەندین گوندی ناوچە سنووریەکان لەوێدا مۆڵ کرابوون دیار بوو بە نەخشــەو پــلان بــەر لــە چــەند ساڵێك ئەم ئۆردوگایە دروست کرابوو. هەموو ماڵێك خانوویەکی درابوویە و دەبوو لەناویــدا بــژین خەڵکی گوندەکەی (سوارۆ ئاغا) هەموو هێنرابوونە ئەوێ ماڵی (میهرداد کاکەوەیس) و (مەســتی سوارۆ ئاغا) دەکەوتە ناوەندی شار، بە ژیانێکی ناخۆش دەستییان پێکرد، هەڵبەتــە ناخۆشــترین و دژوارترین شتێك لە دنیادا ئەوەیە کە بە زۆر بە خاڵێکەوە ببەسرێیتەوە کە خۆت ئارەزووی نەکــەی بەڕاستی وەك زیندان وەها بوو، دیمەنی سەربازە سەوز پۆشــەکان و تەقــەکردنیان لــەو هاوڵاتیانــەی دەیانویست لە تەلبەندەکانەوە هەڵبێن دیمەنگەلی سامناك و خەیاڵپڕووکێن بــوون، بــۆنی کــەلاکی مردوو ئێسقانی ئادەمیزاد بە تەلبەندەکانــەوە، هــەروەها خواردنیــان لەلایــەن داڵــە گەورەکانــەوە ئەوپەڕی زۆرداری بوو. (میهرداد) نەیدەتوانی تەحەمولی ئەو هــەموو دیمەنــە نەگریســانە بکــات، هەمیشە هاواری دەکرد و خەریك بوو شێت دەبوو، (دڵارام)ی کچی تەمەنی سێ ساڵان دەبــوو کــە ئاشنا ببوو بەو ئۆردووگا چەپەڵە. دوور لە گوڵە جوانەکانی چیاو باخە گەورەکانی تــرێ، دەگریــا و فرمێسکی ئەڵماسی لە چاوە گەشەکانی دەهاتنە خوار. ژیانێکی نــاخۆش بــوو، هەراســان ببــوون، نەبوونی ئاوی پاك و نانی پاك و نانی باش، شەوان قولە قولی سەگەکان کە دەچوونە سەر کــەلاکی کوژراوەکان ترسی لە دڵی خەڵکی بێ دەســەڵاتدا چــاندبوو. وزەی کارەبــا بەکــەمی هــەبوو، هــیچ

www.mukiryani.com

شوێنەوارێکی خۆشگوزەرانی لە ئۆردوگاکاندا نەبوو بۆ خەڵك ، جگـە لـەم ئۆردووگایـە چـەندانی دیکە دامەزران و خەڵکی راگوێزراوی گوندە خاپوور و کاولکراوەکانی کوردستانی تێدا مۆڵ کران.

بەبەر چاوی خەڵکـەوە سـەربازە عەرەبـە بێڕەحمـەکانی دیکتـاتۆر سـووکایەتیان بـە خـەڵکی ئۆردوگاکان دەکرد، دەستییان بۆ حەرامەکان دەبـردوو لاقـەی کچـە عازەبـە کوردەکانیـان دەکـرد ئۆردوگاکە بـۆنی شـەهوەتی پیـاوانی ئەسـتێرە و داڵ لەسـەر شـانی رژێمـی گرتبـوو، (میهـرداد کاکەوەیس)هەر زوو لەو ژیانە نامۆیە بێزار و وەڕس بوو خۆی و خێزانەکـەی بـەردەوام گۆشـەگیری ماڵەوە بوون، لەدوای چەند شەوێك لە جێگیر بوونیان لە تاریکـایی شـەوێکی درەنگـدا شـەڕێکی گـەورە رووی دا و هێزەکـانی پێشـمەرگە لـە سـنوورەکانی شـوورا تەلبەندەکـەوە گـوزرێکی تێروتەسەلیان لە دووژمن وەشاند و چەندین سەربازو پلەداری گەورەیان کوشت.

لە پاداشتی ئەو کردەوەیەدا رژێم بڕیاری لە سێدارەدانی چەندین گەنجی بێتاوانی دەرکرد و هـەر زوو هەموویان لە مەیدانە گەورەکەدا بە داردا کران. (میهرداد) لە رێگەی خزمێکی ئەفسـەرییەوە کاروباری بۆ ئەنجام دابوو، لە ئۆردووگاکە بردییە دەرەوە و لە شـارە گەورەکـەدا و لـە گـەڕەکێکی کۆنی ئەو شـارەدا خانوویـەکی کـڕی. ئیـدی لـەو ژیانـە نـاخۆش و دژوارەی (ئۆردوگـای کونـدە پەپووەکان) رزگاری بوو، دەستی دایە کار و کاسبی و دووکانێکی مافوور و بەڕەو فـەرش فرۆشـی دامەزراند کە لە ئێرانەوە مافووری دەهێناو لەوێدا دەیفرۆشت وردە وردە (دلارام) گـەورەتر دەبـوو. ئەو دەمە ژیانیان بەرەو باشی دەچوو، هەستیان کرد لە شاردا هەناسەیەکی دیکە هەیـە بـۆ ژیـان، تا ڕادەیەکی زۆر شـار بـەرەو هێمنـی دەچـوو، بـەڵام ئـەویش بـەدەر نـەبوو لـە هەڕەشـەو چـاو سووڕکردنەوەی رژێم، ژیان بەو شێوەیەی دەبوو ببێت بەردەوام بـوو (دلارام) دەکەوتـە قسـەکردن و زمانی دەپرژا و گەورە دەبوو یاریی دەکرد و بۆ ژیان پێدەکەنی.

پێکەنینەکەی جیاوازترین سۆزی مۆسیقای تێدابوو لـە دەنگـی گمـەی کۆترەکـان دەچـوو بـە چەشنی پاساریەکان هەمیشە لە راکردندا بوو لەمبـەر بـۆ ئـەو بـەر، منـداڵی (دلارام) سـەرەتای پەیدابوونی کێشەگەلی گەورە بوون بۆ وڵات و بۆ ژیان، ئەوان زۆرانبازیان لەگەڵ زەمەنێکدا دەکـرد کە مانای مرۆڤ و ژیان بەرەو نادیار هەنگاوی دەنا.

لێرەو لەوێ ژمارەی ئۆردوگاکان زیادیان دەکرد. ژمارەی سەربازی هەوەسباز و چاوسـووڕ زیـاد دەبوون. ئەو دەمەی یاساغ بۆ ناوی وشەی کوردستان بهێنرێت، خەباتگێڕان لە چیا بڵندەکان بـەرەو وڵاتی بەفر سەردەکەوتن، سەردەمێکی ترسناك بوو. (میهرداد کاکـەوەیس) لـە بـیری (حـەکیمی رووناکیی) دا بوو، هەمیشە هاوارو نزای بۆ خـودای بـاری تـەعالا دەکـرد و دەیگـوت: (خودایـە

www.mukiryani.com

حەکیم بپارێزە) لە جلوبەرگێکی کوردی مەیلەو خاکیدا فەرشەکانی هەڵدەواسی و لەسەر نەخشە تەورێزیەکان لێکدانەوەی جیاوازی دەکرد، دیمەنی سادەگەلی لە رەفتار و کردارەکانیدا دەبینرا. ئیدی (دلارام) یەکەمین و دواهەمین منداڵیان بوو. لەدوای ئەو دووجاری دیکە (مەستی سوارۆ ئاغا) دووگیان دەبوو، بەڵام منداڵەکانی دەمردن و بۆی نەدەژیان. ئەوەش کردارێکی خودا کردە بوو، هەر خۆی دەیزانی چۆن هاوکێشەکان رابگرێت.

(دلارام)ی تاقانە زیرەك و زیرەك تر دەبوو، ژیانی لەنێوان خانەوادەیەکی نیمچە دەوڵەمەند بەسەر کەوت، هێدی هێدی سنووری کار و کەسایەتی (میهرداد)زیاتر دەبوو، دەوڵەمەند دەبوو، هەر لەو چەند ساڵە نەهامەتییانەدا چەندین موڵك و زەوی گەورەی لە شاردا کڕی و خودا ژێوارێکی زۆری وەك تەرزە و باران بەسەردا رشت، سامانەکەی گەورە دەبوو، ئەو دەمە لە شاردا ناوبانگی پەیدا دەکردو رێزی زۆری لێدەگیرا.

ئەو لە خەونە مێژینەکەی دوورنەکەوتبۆوە و نزای دەکرد کیژەکەی ببێتە ئەندازیارێکی تەلارسازی بەهرەمەندو زەویە قەدەغەکراوەکان ئاوەدان بکاتەوە، بەڵام ئەو خەونە لەو دەمەدا دژوارو نەکردەبوو، چونکە هەموو زەوییەکان کاول و وێران و یاساغ بوون.

خۆ ئەو بەو پارە زۆرەی کە هەیبوو توانای هەبوو باشترین تەلارساز و میعمارەکانی ئێران بانگێشت بکات و کۆشکە گەورەکەی بۆ بنیاد بنێن، بەڵام ئەو سوێندی خواردبوو، کە دەبێت لە وەچەو نەژادی خۆی ئەندازیارێك پەیدا ببێت و ئەو خەونەی تەواو بکات خەونێکی پووچ و بێ ئاکام.

هەموو ئومێدی بە زیرەکی (دلارام) بوو ئەو کیژە جوانکیلە رووخۆشەی کە لە روحێکی جوانی بەهەشتییەوە بە خەڵات بە (میهرداد) درابوو، لە پەنجەکانییەوە جوانی دەکەوتە خوار. (میهرداد) جگە لەوەی بە کاروباری بازرگانی مافوورو نەخشی دانسقەوە سەرقاڵ بوو. خەباتکارانی چیای پشت گوێ نەخستبوو لە ژێرەوەڕا لە رێگەی چەند کەسێکی شیاو و خاوەن ئەمانەت پارێزەوە زۆر جار هاوکاری ماددی رەوانەی چیا دەکرد. هەمیشە هەواڵ نێرێکی هەبوو، سۆراخی (حەکیمی رووناکی) بۆ دەکرد، بەڵام نە لەناو بەفر و نە لەناو چیاکاندا هەواڵێکی بەدەست نەدەکەوت، بەڵام دەیزانی کە (حەکیم) نامرێت و دەژی، بەڵێ راست بوو ئەو دەژیا و هەمیشە لەبەرگی جیاوازدا دەردەکەوتەوە.

ئەو سەردەمە کابرایەکی دزێو و پیاو کوژی گەورەی رژێم لە شاردا دەژیا بە ناوی (جومعە تکریتی) کابرایەك هیچ سۆزێك هیچ وشەیەکی مرۆڤانە لە گەروویدا نەبوو. بە خوێن نەبووایە

www.mukiryani.com

ئاسووده نەدەبوو و سوێندێکی نەگریسی خواردبوو، کە دەبێت هەموو ڕۆژێك خوێن ببینێت، لەناو شاردا خوێنی لاوانی دەڕشت و تێر نەدەبوو، ئەو سەردەمە هەموو شارەکانی کوردستان کارەکتەریکی دڕندەی لەو شێوەیەیان هەبوو،هەرووەك چۆن (حسە زیپکە) هەبوو، (جومعە تکریتی)ش هەبوو کە دڕندەترین کەسێك بوو مێژوو بە خۆیەوە بینیبوو هەمیشە لە کاتی دەرکەوتنیدا لە بازاڕو شوێنە گشتییە چەپەڵەکاندا خەڵك لێی هەڵدەهاتن و رایان دەکرد، ئیتر بە ئارەزووی خۆی سووکایەتی بە خەڵك دەکرد، ڕۆژی وا هەبوو بۆ کەیفی خۆی ڕوومەتی گەنجانی بە چەقۆیەکی تیژ بریندار دەکردو زمانی لە خوێن دەداو وەك شێت هاواری دەکرد.

خودایە چی ڕۆژگارێکی پڕ لە ئاشووب بوو، مرۆڤ لە شوناسی خۆی هەڵدەهات روح لە جەستەکان رای دەکرد و بەرەو ئاسمان ئاوا دەبوو، فرمێسك دەچۆڕانەوە بۆ زەمین، گوڵەکان دەژاکان، کۆترەکان بە ڕۆژ خۆیان ڕەش دەکرد، پەپوولەکانی ماڵی (میهرداد) ڕەشتر دەبوون لە شەوە تاریکەکانی شار، بەڵام (دلارام) بێ ئەوەی لە دنیا رابمێنێت شاگەشکە دەبوو پێ دەکەنی یاری لەگەڵ پەپوولەکان دەکرد.

ئەو کاتەی پاڵەوانی عەرەب پارێزەری دەروازەی خۆرهەلات پەلاماری ولاتێکی بچووکی دراوسێی خۆی دەداو ولاتێکی تالان دەکرد و ناوی لێ دەنا پارێزگای نۆزدەهەم و ولاتی تالان و کاول دەکرد، (دلارام) تەمەنی شەش ساڵان بوو، ولات لە لێواری هەندێك گۆڕانکاریدا بوون، خەباتکارانی کورد خۆیان بۆ ڕاپەڕینێکی جەماوەری ئامادە دەکرد ئیدی ڕژێم لە دوایدا بوو. خۆی لە قەرەی ولاتانی گەورەی ڕۆژئاوا دەداو ئەو سەردەمە گەردەلوولی بیابان هەڵی دەکرد و سەراپای سوپای ڕژێمی خاپوور دەکرد، هەزاران سەربازی بەزۆر نێردراوی عێراق لەو شالاوانەدا دەسووتان و بە ئاگرەوە رایان دەکرد، ئیدی دیکتاتۆر بە بڕنەوەکەی بەسەر خەڵکدا گوللەی دەتەقاند و ماسوولکەی خۆی نیشانی خەڵی داماو و زەلیلی ولات دەدا.

دوای ساڵێك لە بەهاردا ڕاپەڕین ڕووی دا و کورد شارەکانی خۆی لەدەست دامودەزگاکانی دیکتاتۆر پاك دەکردەوە ژیانێکی دیکە دەستیی پێکرد، هەر لەو ساڵەدا کۆڕەوی گەورە ڕووی دا، یەکێك لە کۆڕەوە گەورەکانی مێژوو وەك ڕەوی جوولەکەکانی جیهان، یان ڕەوی ڕواندابییەکان، کوردیش ڕەوی دەکرد بەیەك دەنگ دەمانگوت: (نا بۆ حوکمی تۆ ئەی گەورە نا بۆ تۆ... نا بۆ تۆ).

بەڕاستی نەتەوەی کورد بە زنجیرەیەکی ناخۆش لە ڕووداودا تێپەڕ بووە، دیمەنی کوژرانی هەزاران سەربازی ڕژێم لەناو دەزگاکانی ئەمن و ئاسایشدا وەك لیژنە دار لەسەر یەك هەڵدەچنران

www.mukiryani.com

دژوار بوو بۆنی مۆخی کاسەسەری بەرپرسە گەورەکانی رژێم بۆنی سووتانی لاشەی سەربازەکان ولاتی تەژی کردبوو لە بۆگەنی، دیمەنی سووتانی بیرە گەورەکانی نەوت ئاسمانی ولاتی پڕ کردبوو لە دووکەڵ و دنیا تاریك داهاتبوو ئەوە ناوی راپەڕین بوو، بەلام زۆری نەخایاند کۆڕەوێکی گەورەی ملیۆنان کەس لە کوردستان رووی دا، وەك هەمیشە پەنامان بۆ ولاتانی دراوسێ برد بۆ ئێران بۆ تورکییا، ئەوانیش سووکایەتی زۆریان بە خەڵك دەکرد کولێرە و نانی بێ خوێی ئێرانییان لە فڕۆکەکانەوە بۆ فڕێ دەدداینە خوار و پاڵیان بە خەڵکەوە دەنا بۆ ناو قوڕو چلپاو ئای لەو دیمەنە بڕووسکە ئاسایانە.

سەردەمانێکی دیکە هات ژیان بەرەو خۆشی چوو، بەلام بەدەر نەبوو لە شەڕو کوشتن ئەو دەمەی گەڕاینەوە حکومەتێکی خۆماڵیان دروست کرد شەڕی براکان سەریان هەڵدا و لەسەر کورسییەکان شەڕی دیکە بەرپا بوو، خەڵکانی دیکە کوژران.

(دلارام) گەورە دەبوو دەچووە بەر خوێندن و ساڵەکانی خوێندنی بە ئەزموونی بەرزەوە دەبڕی و پۆلەکانی بە نمرەی بەرزەوە بەسەر دەکردەوە، ئەو دەمە دەبووە جێگای سەرسووڕمانی خانەوادەو مامۆستاکانی، لەگەڵ پەپوولەکاندا بە خوێندنگەکەیدا دەگەڕا، هەمیشە خاڵێکی مۆر هەندێ جار سووڕ و شین و چی و چی لەسەر ناوچەوانی دەردەکەوت کە دەروونی (دلارام)یان تەعبیر دەکرد، لەبەرگی کچێکی جوانکیلەدا دەبووە سەرمەشقی بوویرەکان و گەورە دەبوو. (میهرداد) ئاواتی دەخواست کچەکەی بگاتە پلەیەکی بەرزی خوێندن لەگەڵ کێشمە کێشمی دنیا و ولاتدا درێژەی بە کارەکانی دەداو بۆ یەکەمین جار سەردانی زێدی باپیرانی دەکردەوە بۆ سەرزەمینی مینەکان.

ئەو کاتەی (میهرداد کاکەوەیس) گەڕایەوە بۆ ئاوایییەکی باپیرانی سەرەتای ساڵی (١٩٩٢) بوو بە ماشینێکی لاندکرۆزەر لەگەڵ دوو خزمی خۆی گەیشتنە ناوچە چیاییەکانی خۆیان لە دوورەوەڕا ئاسەواری خانووە کۆنەکەی خۆیان دەبینێت لەسەر بەرزاییەك، هەروەها دیمەنی کاول و خاپوورکراوی گوند دەیخاتە گریان ، لە هەر سووچێکی گوندەکەیان دیمەنی وێرانە دەبینرێت ئەوان لە وەرزی زستاندا دەگەنەوە گوند دیمەنی دار هەرمێ رووتەڵەکان، کە سەردەمانێك لە سەر سەکۆیەکی لە گڵ و بەرد دروستکراو لە بنیاندا دادەنیشت و بیری لە ژیان دەکردەوە. دەیخاتە بیری ساڵانی رابردوو بەر لە هەشت ساڵ و لەم گوندەدا خەونێکی گەورەی لە مێشکدا گەلاڵە کردبوو، لەگەڵ دوو ناسراوەکەیدا دەچنە ناوجەرگەی گوندەکە و سەردانی ماڵە وێرانەکەی خۆی دەکات دەبینێت باخچە و گوڵەکان وشك هەڵاتوون ئاسەواری سەدان ئینجانەو کەلوپەلی لە دارو قوڕ دروستکراو لە گوندەکەدا بەدەردەکەوێت، بەلام زووتر خۆی زانیبووی کە رژێم دوژمنێکی ئامادەی

www.mukiryani.com

لە زەویەکاندا چاندبوو کە پێی دەوترا مین هەموو سەرزەمینەکان بە مین چێنرابوون تەنانەت گیاندارو کەروویشك و ڕێوی و بەرازو هەموو گیانداڕێکی دیکەی ناوچەکان توانای پەڕینەوەی ناوچەکانیان نەبوو هەزاران گیاندار پێکرابوون زۆرێك لە خەڵك و پێشمەرگەش بەدەر نەببوون، پارچەپارچە بوون و بوونە قوربانی ئای لەو دوژمنە سەرکێشەی لە زەویدا خۆی بۆ هەموو روحلەبەر و مەخلووقێك ئامادە کردبوو، ئەو کەسی نەدەناسی دوژمنی بێداری هەموو شتێك بوو، بەر لەوەی بچنە ناوچە مینرێژکراوەکان چەند سەعاتێك لە گوندەکەدا مانەوە. ئەو جێگەیەی بڕیاری دابوو کۆشکەکەی تێدا دروست بکات دەکەوتە ناو باخێکی گەورە، بەڵام باخێکی وێران و بێ خزمەت و بێ خاوەن، داهات و کرێکاری زۆری دەویست بۆ چاککردنەوە، باخەوانی شارەزا دەبوو خزمەتی میوە و دار و درەختەکان بکات.

(میهرداد) بەرنامەرێژی بۆ ئاوەدانکردنەوەی باخ و رەزەکانی خۆی دەکرد ئیدی وردە وردە خەڵکی راگوێزراوی ئۆردوگاکان لەگەڵ گۆرانی (بەردێك دوو بەرد دیوارێك دیوارێك دوان ماڵێك ماڵێك دوان گوندێك) دەستییان بە گەڕانەوە دەکرد بۆ ناوچەکانی خۆیان هەر لەو ساڵانەدا سەدان رێکخراوی بیانی و ئەمریکی و ئەوروپی سەردانی کوردستانیان دەکرد و بارەگایان دادەمەزراند و یارمەتی خەڵکی گوندەکانیان دەدا لە دروستکردنی پڕۆژەی ئاو و مزگەوت و کابینەی خوێندنگاکان، هەروەها هەندێك لە رێکخراوەکان دەستییان بە پاککردنەوەی ناوچە مینرێژکراوەکان کرد یەکێك لە هەرە وڵاتە پیسەکانی دنیا کوردستان بوو کە دوژمن لەناوچە چیاییەکان و سنووریەکان بە ملیۆنەها مینی لە ژێر زەویەکاندا شاردبۆوە، دەبوو خاکەکان پاك بکرێتەوە، لێرەولەوێ رۆژانە هەزاران کەس دەمردن و کەم ئەندام دەبوون زۆر کەس بێ دەست و قاچ و بێ چاو بوون، پاڵەوانێکی گەورە لاوێکی ئازا هەبوو، خۆی هەردوو قاچەکانی لە مین هەڵگرتنەوەدا لەدەست دابوو، بەڵام بە تەنیا زیاتر لە یەك ملیۆن مینی لەناوچە جیا جیاکانی کوردستان پووچەڵ کردبۆوە لە وڵاتانی ئاسیای رۆژهەڵاتەوە خەڵاتی تایبەتی پێدرا ناوی (شۆڕش ڨالمارا) بوو، خۆشەویستی ئەو بۆ مینەکان سەرنجڕاکێش بوو، ئەو لە ماڵەکەیدا پێشانگایەکی بچووکی بۆ سەدان جۆر لە مین کردبۆوە.

دوای راپەڕین زۆربەی گوندکانی کوردستان هێدی هێدی پڕ بوونەوە لە دەنگی خەڵك لە دەنگی ژیان لە دەنگی مزگەوت و بانگ و دەنگی مانگا و بزن و مەڕو کە لە شێر و گوێدرێژ، ژیان لەبەرگێکی دیکەدا سەری هەڵدایەوە، دواجار لەدوای هەر وێرانەیەك ئاوەدانییەك دێتەوە لەدوای رووخانی هەر دیوارێك دیوارێکی دیکە بە پێوە رادەوەستێت کۆترەکان دەستییان بە

www.mukiryani.com

هێلکەکردن کرد و ئاسمان بە پاساریەکان ئاشنا بۆوە گوڵـەکان دەسـتییان بـە گەشـەکردن کـردەوە، ئەشق لە کانیاوەکانەوە سەری هەڵدایەوە حاجیەکان لە دەرگای مزگەوتەکانەوە کۆ بوونەوە.

نیوەڕۆیەکی گەرم بوو لە وەرزی هاویندا کاتێك (میهرداد کاکەوەیس) لەگەڵ (مەسـتی سـوارۆ ئاغا) سەرقاڵی خواردنەوەی چای بوون لە پڕ دەنگییکی بەرز بە ئاگای هێنانەوە دەنگییـك زۆر لـە مێژ بوو (میهرداد) چاوەڕوانی دەکرد، دەنگییـك سـەراپای ژیـانی گـۆڕی دەنگییکـی سـەیر کـە نزیکەی بیست و دوو ساڵ چاوەڕوانی دەکرد، ساڵانێکی زۆر بە شەڕو ئاشووبدا تێپەڕی بـوو، بـەڵام لەو دەمەدا بە گریانێکی خۆشییەوە (دڵارام میهرداد) خـۆی کـرد بـە ماڵـدا سـەراپای جەسـتەی پەپوولە بوو بەدەنگییکی گریاناویەوە هـاواری کـرد: (بابـە گیـان بابـە گیـان. مـن لـە کۆلێـژی ئەندازیاری وەرگیرام... من دەبم بە ئەندازیاری تەلارساز، بەڵێن دەدەم ئەو تـەلارەی خـەونی پێـوە دەبینیت لە بڵندترین شوێنی وەتەندا دروستی بکەم) ئیدی ئەو چرکەساتەی (میهرداد کاکـەوەیس) هەواڵەکەی بیست مەزەندە ناکرێت.

(میهرداد) بە شێوەیەك رووی گەش ببووەوە، هەرگیز لە ژیانیدا رووی نەدابوو، لە خۆشییدا بە کوڵ گریابوو، هەندێك جار مرۆڤ لە لێواری خۆشییەکاندا ئـەو خۆشـییانەی بـە هـەوراز و نشـێوی زۆردا دەیگەینێ دەتخاتە گریان، ئەو دەمە گریان جێگا بە پێکەنین لێژ دەکات و فرمێسکی شـادی باڵ بەسەر دنیایەك لە خۆشییدا دەکێشێت.

هەر هەمان رۆژ بۆ ئێوارە (میهـرداد کاکـەوەیس) دەڕواتـە بـازاڕو لـە هـەموو دووکانـەکانی شیرینی فرۆشتن خۆشترین جۆرەکانی پاقلاوە و برمە و شعریە دەکڕێت و بە سەر خزمـان و دراوسـێ و دۆستانیدا دەیبەخشێتەوە لەبەردەم هەندێك لـە مزگەوتەکانـدا بـە چـنگی گـەورە پـارە بەسـەر سواڵکەرو هەژارەکاندا دابەش دەکات لـە جـوانترین جۆرەکـانی گـوڵ ئینجانـەو چـەپك بـۆ کچـە تاقانەکەی دەکڕێت پێشکەشی دەکات (دڵارام) ئەو دەمە لە تەمەنی هەژدەساڵیدا دەبێت، خۆی بۆ ئەزموونێکی نوێ ئامادە دەکات، بە عیشوەو نازێکی زۆرەوە لەگـەڵ چـەند هاوڕێیـەکی دیکەیـدا دەست دەکەن بە کاروباری ناو نووسین و خۆ تۆمارکردن، بەڵام پەپوولەکان لە ئەو ناتۆرێن.

یەکەمین یەکتربینینی (دڵارام میهرداد) و (کامەرانی وەنەوشە) رۆژێك بوو کە بە سووتفەیەکی سەیر دەستی پێکرد باخچەیەکی بچووکی کۆتر و بایەکی لە ناکاو دیدارەکەی دروست کـرد، ئیـدی پەڕە کاغەزێك بە دەم باوە دێت و لەبەردەم پێیەکانی (کامەرانی وەنەوشە) دا دەکـەوێت دەمبینـی (کامەرانی وەنەوشە) پەڕە کاغەزەکەی هەڵدەگرتەوەو دەیبردەوە بۆ (دڵارام) ئەو دەمە مـن لەگـەڵ (کامەران) بووم دوو گەنج بووین لەبەرگی رەشدا وەك قەلەڕەشەکانی ئاسمـان (دڵارام) لەگـەڵ سـێ

www.mukiryani.com

هاوڕێیدا هەریەکەو دەستەسڕێکی پەمەییان بەدەستتەوە بوو، پەپوولەکان ناسروشتی بە دەوریاندا دەهاتن و دەچوون. (دڵارام) بە دوو چاوە هەنگوینییەکانی تێر لە گوڵە وەنەوشەییەکەی سەر سینگی (کامەران) ی دەڕوانی (دڵارام) لەگەڵ هەریەك لە (مەندانە) و(شابانوو) و (گوڵبانوو) دوو خوشکە بچووکەکە بوو، ئەوە یەکەمین بینینی سیحراوی نێوان ئەم دوو پاڵەوانە بوو.

ئەو دەمەی چاوەکانیان لەسەر یەکتر گیریان خوارد، هەستم کرد هێزێکی ناسروشتی بەرەو یەکتر کێشیان دەکات، هێزێکی گەورەو موگناتیزی وەها کە لە دەرەوەی کۆنترۆڵی ئادەمیزادەوەیە، شتەکان وەك سووتفە وەهابوون، وەك بەرنامە بۆ دارێژراو بوون لە پلانێکی گەردوونی دەچوون پلانێکی ئاسان، هەستم بە تێکەڵاوبوونی نیگاکانیان دەکرد، نیگاکانیان وەك گوورزە تیشکی سپی دەهاتن و دەچوون وەردەگەڕان، هێزێکی وەهمی لەنێوانیاندا بۆ چرکەساتێکی کورت دروست بوو، پەپوولەکان زۆر سەیر بە ئاسماندا دەفڕین، دیمەنی خاڵەکەی سەر تەوێڵی (دڵارام) سەیر بوو خاڵێك بوو هێندەی مووروویەکی شیلانە دەبوو خاڵێك ڕەنگەکەی چرکە بە چرکە دەگۆڕا سەرنجی ڕاکێشام و تووشی شۆکی کردم هەناسەم سوارببوو، دەستی (کامەرانی وەنەوشە) م دەگرت و دەڕۆیشتین ئای لەو ڕۆژە، لەو وێنەیە هەرچی دەکەم لە یادی ناکەم هەمیشە وەك دێوەزمە لە خەونەکانمدا دووبارە دەبێتەوە، هەمیشە کۆمەڵێك پەپوولە دەبینم، دەڕۆیشتین و (کامەران) ئاوڕی دەدایەوە من (کامەران)م پەلکێش دەکردو وەك مەلێك بە دوای خۆمدا رامدەکێشا.

لەوەو بەر هیچ کات (کامەرانی وەنەوشە) باسی ئەشق و ئەڤینداری بۆ نەکردبووم تا ئەو دەمە وام هەست دەکرد (کامەران) حەز ناکات لەگەڵ ڕەگەزی مێینەدا ئاشنا بێ، بەڵام ئەو ڕۆژە زۆر جیاواز بوو، سەیرکردنی دنیایەك خوێندنەوەی پیشان دەدا.

دوای ئەوەی گەڕاینەوە بۆ بەشی ناوخۆیی چەند جارێك سەردانی (کامەران)م کرد یەك تەختە بە جلە ڕەشەکانییەوە لەسەر قەرەوێڵە ئاسنەکەی پاڵ کەوتبوو دەستەکانی خستبووە ژێر سەری و سەیری بنمیچی ژوورەکەی دەکرد جووڵەی نەدەکرد، بەڵام سەرنجم لە لێوەکانی دەدا دەیبزواندو ورتە ورتی دەکرد وام دەزانی گۆرانی دەڵێت، بەڵام ئەو لەبەر خۆیەوە یان ورێنەی دەکرد یان شیعری (مەحوی) دەخوێندەوە، ئیدی بەخەبەرم هێنا زۆر ناسروشتی دەدوا و دەیگوت: (زۆر جوان بوو جوانییەکی ئاسمانی ڕەنگە ئەم

www.mukiryani.com

جوانییە لە چاوی خەڵکی تردا جیاواز بێت، ڕەنگە کەسانێك هەبن بەجوانی ئەم ئافرەتە نەبینن، بەڵام لە لای من جوانە لە هاوشێوەی خۆم دەچێت لە تێڕامانوو نیگادا).
ئەو دەیگوت: (هەندێ جار لەبەردەم ئاوێنەدا کاتێك قژم شانەکردووە و خۆم جوان کردووە تارمایی ئەم کیژە لە پشتەوە بەرچاوم کەوتووە، دەیگوت: کە ئەمە وەك ئەفسانەی مەم و زین نییە، بەڵام ڕاستییەکی سەیرە خودا خۆی نەخشەی بۆ کێشاوە)، ئەو باسی چەند شتێکی دژواری بۆ من کرد کە لەو کاتەدا لە تەواوی ماناکانیان نەگەیشتم، بەڵام سەردەمێکی دواتر لە ڕاستییەکان گەیشتم، ئیدی هەمان ڕووداو لە ژیانی (دڵارام)یشدا دروست ببوو ئەویش چەندین جار لە ئاوێنەدا وێنەو تارمایی (کامەرانی وەنەوشە) ی لەلا دروست ببوو هەر بۆیە هەریەکەیان بە شێوەیەکی نادیار تەماشای یەکتریان کردبوو لە یەکەمین دیداردا، هیچ کام لەوان چاوەڕوانی سووتفەیەکی وەهایان نەکردبوو، لەهەمان شاردا هاوشێوەکان یەکتری ببیننەوە، نەخشەیەك بوو خودا خۆی لە مێژەوە وێنەی بۆ کێشابوو دەبوو بەو شێوەیە بێت.

چەندین جاری دیکە لە خەوندا لە خەونە دێوەزمەییەکانی (کامەران)دا دیاردەی سەیر دروست ببوو، دواتر لە ڕاستییدا لە ژێر نووری خۆردا بەهەمان شێوە یان کەمێك جیاوازتر ڕوویان دابۆوە، هەمیشە خەونی ئادەمیزاد لە کەش و ئەتمۆسفیرێکی کەمێك تاریکدا ڕوو دەدات لە خەوندا خۆر نییە تاریکایی پانتایی سێبەر باڵ بەسەر تەنەکاندا دەکێشێت وا دەکات شتەکان بە شێوەی خۆی نەبینێت.

ئەو جارەی کە (گرووپی دەستەسڕ بەدەستەکان)ـمان بینیووە بۆنێکی خەیاڵ بزوێنەر بۆنێکی خۆش بەهەشتی دنیای تەنیبوو ڕۆژێك بوو هەریەك لە من و (کامەران) حەپەساو تەماشای یەکترمان دەکرد و لە یەکترمان دەپرسی بۆن دێت بۆنێکی خۆش زۆر خۆشتر لە هەموو بۆنەکانی دنیا نە یاسەمین و نە سنەوبەری تەڕ و نە ڕێحانە بۆنی وەهایان نەبوو. کامەران دەیگوت: (شاپوور هەزاران جۆر بۆنم تاقیکردۆتەوە، بەڵام لە هیچ کام لەو بۆنانە ناچێت نە لە بۆنی ڕەفیف و نە لە بۆنی گوڵە دالیاو نە لە بۆنی مروە دەچێت)، بەڵام دواجار بۆنی چوار کچ بوو دەهات (گرووپی دەستەسڕ بەدەستەکان) بۆنی زوڵفی (دڵارام) بوو کە عەیارانە لەگەڵ پەپوولەکاندا سەمای دەکرد، پێدەکەنی ئەو دەمە ئەوان چوار کچ بوون لە یانەکەدا دانیشتبوون بۆ خواردنەوەی قاوە. ئێمەش ماندووی وانەکان بووین و لە پشوودان دەگەڕاین، چەند جارێکی دیکە بەو شێوەیە یەکترمان بینیوە لەهەموو جارەکاندا تروسکەی چاوەکانی (کامەران) و (دڵارام)

www.mukiryani.com

بەناو یەکتردا تێدەپەڕین و دەبوونە پردی وەهمی و نامەو شیفرەی گەردوونیان بۆ هەستەوەرەکانی یەکتر دەگواستەوەو ئاماژەو جوولەی جیاواز کە لە زمانی سەرزەمینی نەدەچوون هەریەکەو مانایەکیان هەبوو بە پردی پەڕینەوە وەهمیەکەی نێوانیاندا دەگواسترانەوە، ئیدی وڵات لە لێواری گۆڕانکاریدا بوو، جەنگێکی خوێناوی بەڕێوە بوو کە زۆر ئازیزمانی تێدا رۆیشت، خەڵك تاساو چاوەڕوانی لێدانی دیکتاتۆر و رووخاندنیان دەکرد، بەڵام دنیا خالّی نەبوو لە ئەشق، ئەشق هەمیشە سەروەر بوو، ئاشق نەدەدۆڕا. ئەشقیش وەهم نەبوو. خەیاڵ و تراویلکە نەبوو واقیع بوو، ئەو دەمەی پەیکەری دیکتاتۆر رووخا دنیا گۆڕا ئاهەنگی گەورە گەورە لەسەر شەقام و باخچە و هۆڵ و یانەکاندا رێك دەخرا.

www.mukiryani.com

١٩

(کەوتنی پەیکەری دیکتاتۆر)

ئایاری ٢٠٠٣

ئاسمان تەژی ببوو بە هەوری رەشی بەهارو گرمەو نەعرەتەی هەورەکان ئاسمانی شاریان تەنیبوو، بە خورِ دەبارین، ئەو دەمەی لە لایەن ئەمریکاوە لە عێراق درا خەڵکی کوردستان بۆ جارێکی دیکە رەویان کرد بۆ ناوچە چیایی و سنووریەکان لە ترسی وەشاندنی کیمیایی و چەکی ناوەکی. ئەوە رۆژێکی جیاواز بوو خەڵك لە چیاکان ئاگریان دەکردەوە، بەڵام ئێمە لەناو شاردا ماینەوە لە نزیکەوە لە سەر قەڵا بەرزەکەی شار لەگەڵ سەرۆکی هەرێم بووین کە ئاگرەکەی کردەوە، بەڵام شار چۆڵ ببوو، خەڵك لە مەرگ رایان دەکرد لە یەکەمین رۆژی بەهاردا بوو بەرەبەیان بوو لە کەناڵە ئاسمانییە عەرەبییەکانەوە راستەوخۆ رۆماڵی شەڕو لێدانەکانی رژێم دەکرا. یەکەمین مووشەك لە بەغدا درا ئیدی دەنگی کاتیۆشا و مووشەك و هەزاران جۆر چەکی دیکە وڵاتیان لە خەون راپەڕاند.

رووداوێکی سەیر بوو، هەموومان چاومدان لە تەلەفیزیۆنەکان بڕی بوو چاوەڕوانی لێدانی (سەدام)مان دەکرد.

ئەو پیاوەی یەکێك بوو لە هەرە خوێنمژترین پیاوە دڕندەکانی سەدەی بیستەم و ناوی چووە ناو زبڵدانی مێژووەوە، ئەو زبڵدانەی شوێنی خۆفرۆشان و پیاو کوژان و دڕندەکانە، ئاخر مێژوو دوو دەرگای هەیە، یەکێکیان دەرگای سەر بڵندەکانە، کە چوونە ناوی دنیایەکی دیکەیان هەیەو بە سەر بەرزی دەمێننەوەو بۆ هەمیشە تێیدا دەمێنێتەوە، دەرگاکەی تر دەرگای سەر شۆڕەکانە و کە چوونە ناوی ئیدی بۆ هەمیشە ناتوانن بێنە دەرەوە و بۆ کۆتایی لەوێ دەبن و لەگەڵ ناوچاوان و تەوێڵ رەشەکانی مێژوودا دەمێننەوە. هەردوو دنیاکە پڕن لە ئادەمیزاد، هەریەکەیان بە شێوەیەك لە لاپەڕەکاندا تۆماردەکرێت، من و (کامەرانی وەنەوشە) لە نزیکەوە لەناو شاردا ماینەوەو پاسەوانیمان لە بازاڕو دووکانەکانی ئەو ناوچەیە دەکرد کە باڵەخانەکەمانی تێدا بوو، ئیدی شار چۆڵ و هۆڵ هەریەکەمان ئامادە بووین پارێزگاری لە چەند ریزێك دووکان و باڵەخانە بکەین نەبادا شاڵاوی تاڵانی سەرهەڵبدات. لەوەوبەر بە چەند رۆژێك لە لایەن دۆستێکی نزیکەوە کە لەناو

www.mukiryani.com

یەکێك لە حزبە کوردیەکاندا دەستی دەڕۆیشت دوو دەمانچەی میکارۆفم دەستکەوت لەگەڵ چەند شانەیەك فیشەك لە راستییدا ئێمە تەنیا لە فیلمەکاندا دەمانچەمان بینیبوو

کە چۆن بەکاردەهێنرێت، بەڵام ئەو دۆستەم فێری بەکارهێنانی کردبووم منیش (کامەرانی وەنەوشە)م فێرکردبوو، لە ژێر چاکەتەکانمانەوە دەمانچەکانمان حەشار داو وەك حەس حەس لەناو بازاڕەکاندا دەسووڕاینەوە کاری ئێمە پارێزگاری کردن بوو. (کامەران) هەمیشە دەیگوت: (گرنگ نییە من چۆن دەژیم گرنگە کە خەڵك خۆش بژی) زۆر لە دووکاندارەکانی ناو بازاڕ لە ترسی ژیانی خۆیان نەیانتوانی بوو هەموو کەلوپەل و شمەك و کەرەستەکانیان لەگەڵ خۆیان بیبەن.

چەندین رۆژو شەو ئێمە بە نۆرە دەنووستین و پاسەوانیمان لە باڵەخانە و بازاڕەکان دەکرد، هەرکات من دەخەوتم (کامەران) چاودێری دەرەوەی دەکرد، هەرکات (کامەران) دەخەوت من چاودێری بازاڕەکانم دەکرد، چونکە زۆرینەوەی خەڵکی ناوچەکە دۆست و برادەرمان بوون. یەکێك لەوان (هەندرێن کەمالیات) بوو کە هاوڕێیەکی ئازیزمان بوو دووکانەکەی بە کەلوپەلەوە بەجێهێشت بوو، هەر چۆنێك بێت لێرەو لەوێ شارو شارۆچکەکانی باشووری عێراق لە هێزەکانی دیکتاتۆر پاك دەکرایەوە، سەرەنجام دوای مانگێك و چەند رۆژێك پەیکەری دیکتاتۆر لە پایتەخت لە لایەن هاوڵاتیانی دلێر لە زام رووخێنرا لەگەڵ کەوتنی پەیکەرەکە ئیدی رژێم بەرەو زبڵدانی مێژوو سەفەری کرد، هێزەکانی ئەمریکا و رۆژئاوا، هەموو سەکۆ مووشەکیەکانی رژێمیان تێك شکاندبوو، هەر بۆیە هێدی هێدی خەڵك بۆ شارەکان گەڕانەوەو ژیانی ئاسایی دەستی پێکردەوە ئەو دەمە بۆ ماوەی مانگێك بوو خوێندن لە سەراپای وڵاتدا راگیرابوو.

خەڵك بە خۆشحاڵییەوە بە پێکەنینەوە بە بازاڕ و کۆڵانەکانی شاردا دەسووڕانەوە دیمەنی کۆبوونەوەی پیاوە بەتەمەنەکان لە چایخانەکاندا، کە باسی شەڕو رووخانی دیکتاتۆریان دەکرد زۆر سەرنجڕاکێش بوون، لە باخچەکاندا خەڵك ئاهەنگی دەگێڕا لە هەموو کۆلێژەکاندا خوێندن دەستی پێکردەوە، ئامادەکاری بۆ ئاهەنگی خۆشی دەکرا بە بۆنەی کەوتنی رژێم، رۆژێك دەمەو ئێوارە من و (کامەرانی وەنەوشە) و (سەهەندی بایز ئاغا) بە ئۆتۆمبیلەکەی چوونە پارکی گەورە و لەوێ لەسەر دنیا قسەمان دەکرد (سەهەندی بایز ئاغا) چەندین گۆرانی (مەزهەری خالقی) بۆ گوتین و سەدان کەس لە گەشتیاران چەپلەیان بۆ دەکێشاین تا درەنگانی شەو قسەمان کرد و باسی دنیامان دەکرد. باسی زۆر شتمان کرد، (سەهەندی بایز ئاغا) باسی خۆشەویستی خۆی لەگەڵ (ئاروین ئیسحاق سلێوە) ی کرد ئەو کیژە مەسیحییەی لە شارۆچکەی گاورەکان دەژیا، باسی ئاهەنگی کۆلێژی ئەدەبیاتی بۆ کردین بە بۆنەی ئازادکردنی وڵات.

www.mukiryani.com

پاش چەند ڕۆژێك لە كۆلێژی ئەندازیاری ئاهەنگێكی گەورە ساز كـرا و چـەند گۆرانیبێـژێكی میلی پایتەخت بانگێشت كران و چەندین گۆرانی تێدا وتـرا شـایی و هەڵپەڕكێیـەكی گـەرم كـرا. ڕۆژێكی خۆش و پرشنگدار بوو لە ژیانی هەمووومان سەرەتایەكی نوێش بۆ (كامـەرانی وەنەوشـە) ئەو بەو دڵخوازەی خۆی گەیشت كە ماوەیەك بوو پردی وەهمی ئەشق لەنێوانیاندا دروست ببوو لـە گەرمەی هەڵپەڕكێی كوردەواریـدا كیـژێكی دەسـت نـەرمی ناسـكۆڵە، دەسـتەكانی (كامـەرانی وەنەوشە)ی گرت و هاتە ریزی هەڵپەڕكێكەوە. من لە دوورڕا چاودێریم دەكرد. بە هەستی خۆم كـە لە منداڵییەوە لەگەڵم بووە كە لە دوورەوە دەمتوانی هەموو دەم و لێو جووڵانـدنێك وەربگێـڕم بـۆ وتووویژ زانیم كە بە كامەرانی دەگوت: (ئای لەو بۆنە خۆشە لەو گوڵەی سەر سنگت دێت).

یەكەمین وشەی لەگەڵ (كامەرانی وەنەوشە) وتی ئەوە بوو، (ئای خوایە لەو بۆنە سـەیرەی كـە لە سەر سنگت دێت) من بە سەیركردنی بۆ گوڵەكە و ئاماژەی لێو جووڵاندنەكەی هـەر هـەموویم وەرگێڕا بۆ رستەی زمانەوانی.

من نەریتم بوو لـە دوورەوە تەماشـام دەكـرد زۆر حـەزم لـە هەڵپـەڕین نـەدەكرد، دەمبینـی دەستەكانی توند دەكرد لە دەستی (كامەرانی وەنەوشـە) و جـار جـار قسـەی لەگـەڵ (كامـەران) دەكرد، بەڵام (كامەران) زۆر كـەمتر قسـەی دەكـرد (دڵارام) زۆر سـەیر پێدەكـەنی و هەڵدەپـەڕی گۆرانی و میوزیك هۆڵەكەیان دەلەرزاندەوە لەولا تر دەمبینی (مەندانە) و (شابانوو) و (گوڵبـانوو) پێكەوە لەگەڵ چەند كوڕو كچێكی دیكە هەڵدەپەڕین و بە دەستەسڕە پەمەییـەكانیان سەرچۆپیان دەگرت، (سەردار بێخەو) دەستی بەر دەداو سووڕی دەدا (زەینەب) و (بەهرۆز چاوڕەش) و تـەواوی هاوڕێكانمان هەڵدەپەڕین ڕۆژێكی مێژوویی بوو. لە دوور ترەوە ئاڵای كوردستانم دەبینی بـە دەسـت سەرچۆپی كێشانەوە بە ئاسماندا دەشنایەوە، ئەو ئاڵایەی ناسنامەی وڵاتێكـەو شـوێنی نییـە، ئـەو ئاڵایەی پێشەوا (قازی محەمەد) بەرزی ڕاگرت و تا هەنووكە تەنیا لە كوردستاندا كاری پێـدەكرێت و لە دنیادا نەناسراوە.

ئەو ڕۆژە (دڵارام) دەسـتییك جلـی كـوردی سـووڕی لەبـەردابوو، هـەروەها سـێ هاوڕێكـەی دیكەشی بە هەمان شێوە بوون هەریەك لە من و (كامەران) چاكەت و پانتۆڵی ڕەشمان لەبەردا بوو، بەڵام زۆرینـەی خوێنكـاران جلـی كوردیـان لەبـەردا بـوو، لـە ڕاسـتییدا ئێمـە زۆر حـەزمان بـە لاساییكردنەوە نەدەكرد دواتر هەڵوێستی كوردایەتی بە جلوبەرگەوە نەدەبەسترایەوە. گـرنگ ئـەوە بوو هەموو خۆشحاڵ بووین لە هەمووان بـە پەرۆشـتر (كامـەران) و (بـەهرۆز) بـوون كـە دوو لـە

www.mukiryani.com

پاشماوەکانی کیمیاباران و ئەنفال بوون دوو کەس لە تراژیدیاوە هاتبوون، ئاخر کـەم نییـە دوژمنـی خۆت ببینیت بکەویت، دوژمنێکی سەرسەختی خوێنمژ.

(دلارام) بەو جلە سوورانەوە لە تۆپەلێك ئاگری جەهەنەم دەچوو، بەلام روخسارێکی پڕ خەندەو ناسکۆلە لەگەلّ (کامەرانی وەنەوشە) هەر چرپەیان دەکرد. دیار بوو زۆر شتی تریـان بـاس کردبـوو نزیکەی نیو کاتژمێر زیاتر دەستەکانیان بە دەستی یـەکترەوە نووسـابوون و لـە یـەك نـەدەترازان، هەلبەتە من لەبەر ئاپۆرای شایی کەران تەواو نەمدەتوانی هـەموو رسـتەکانیان لـە دوورەوە شـی بکەمەوە، بەلام دواتر زانیم کە زۆر قسەیان کردووە، لە مەڕ دنیا.

پاش چاوترووکانێك تەماشام کرد هەریەك لە (کامەرانی وەنەوشـە) و (دلارام میهـرداد) دیـار نەمان زۆر چاوم گێڕا لە هیچ لایەکی هۆلەکەدا نەدەبینران، شایی ئەوەندە گـەرموگوڕ بـوو کـەس چاودێری ئەوی تری نەدەکرد کەس کەسی لە یەك جیا نەدەکردەوە زۆر قەرەبالغ بـوو بـە شـێوەیەك دەتگوت هەموو شار خرۆشاوەو هاتوون بۆ ئەم ئاهەنگە. دوور بـە دوور چـوومە دەرەوەی هۆلەکـە تەماشای چەند لایەکم کرد ئەوانم نەبینییەوە گەڕامەوە بۆ هۆلەکە مـن وەك پاسـەوانێکی تایبـەتم لێ هاتبوو، کە هەمیشە چاودێری (کامەرانی وەنەوشە)م لە ئەسـتۆدا بـوو نەمـدەتوانی لـە چـاو خافلّی بکەم، منیش دەستم کرد بە هەلپەڕین و چەند سوورێك هەلپەڕیم.

ئیدی هەلپەڕین و شادی و ئاهەنگ بۆ ماوەی چەند کاتژمێرێك درێژەیان کێشا. من لـە هـیچ لایەك ئاسەواری (کامەران) و (دلارام)م نەدەبینی وام هەست دەکرد بە پەیژەیەکی وەهمیـدا بـەرەو ئاسمان سەرکەوتوون و بەرەو دنیایەکی دیکە کۆچیان کردووە. سەرچۆپی و گـۆرانی لـە سـەر یـەك نۆتە یارییان دەکردو کەس بە کەس بوو، ئەوەی کە نەدەبینرا لەو ئاهەنگەدا دەرکـەوت ئـەوەی لـە ژیانتدا لەگەلّی نەدوابووی لەو ئاهەنگەدا لە دەستتەوە هەلّدەپەڕی.

لە یەکێك لە ریزەکانی شایی کەراندا دەستم چووە دەستی کچێك سەرتاپا جلی سووری لەبەردا بوو، کە بە لای راستدا لێمڕوانی (مەندانە) بوو دەستە خوشکی (دلارام) سەرەتا شـەرمی دەکـرد، دواتر وتی: (کوا هاوڕێکەت ئەوەی کە هەمیشە گولێکی لە یەخەی داوە؟) لـە وەلامـدا نـەمزانی چی بلێم و وتم (ڕەنگە بۆ هەوا هەلمژین چوبێتە دەرەوەی یانەکـە) دواتـر خـۆی پێناسـاندم. پـاش ماوەیەکی درێژ (کامەرانی وەنەوشە) بە تەنیا گەڕایەوە بۆ لام، ڕەنگـی هـەلبزرکابوو، بـەلام رووی زۆر لەوە گەش و خۆشتر بوو کە بتوانم وەسفی بکەم و لەوەو بەر بەو چەشـنە نـەمبینی بـوو پـاش چەند خولەکێك (دلارام) هاتەوە ناو یانەکە من و (کامـەرانی وەنەوشـە) چـووین بـۆ لایـان تـاکو وێنەیەك پێکەوە بگرین. هەر لەویادا لەگەلّ (شابانوو) (گولبانوو) یەکترمان ناسی، ئەو رۆژە چـوار

www.mukiryani.com

لە جوانترین و ناودارترین کچەکانی کۆلێژمان ناسی، من تەنیا ئارەزووم لە زانینی ڕووداوەکانی دەوروبەرم بوو، هیچ گرنگییم بەوە نەدەدا ڕۆژێك لە ڕۆژان خۆشەویستی لەگەڵ کچێکدا بکەم.

لەو ماوەیەی کە کامەران بزر ببوو لە شاییەکەدا نەمابوو. دەستی (دلاَرام) ی گرتبوو لە تاریکی سەر لە ئێوارەدا لەو دەمەی، کە خۆر وەك ڕەنگی ئاڵتوون لەودیو چیاکانەوە ماڵئاوایی لە زەمین دەکا چووبوونە پشت باخچەکە و لەنێوان چەند درەختێکدا کە وەك چەتر هەر چوار دەوری تەنیبوو. لەوێدا ئاوێزانی یەکتری ببوون و یەکەمین گوشین و ڕامووسان لەنێوانیاندا ڕووی دابوو. بە بێ ئەوەی لەو کولتوورە بترسن کە شەرم و نەنگی سەپاندبوو بە سەر کۆمەڵگادا درێژترین ماچ لەنێوانیاندا ڕووی دابوو. هەر لەو یەکەمین ماچەوە ڕوحیان ئاوێتەی یەکتری ببوو تەواو تێکەڵاوی یەکتر ببوون. ئیتر ئەشق وەهایە بە ماچ دەست پێدەکات و بە ماچ کۆتایی پێدێت. دەستەکانیان لە یەك ئالاَندبوو لە چاویانەوە هەزاران کۆدی گەردوونی لە شێوەی شەپۆلدا چووبووە ناو زیکر و هۆشیانەوە.

هەریەك لەو دوو ئادەمیزادە دوو ڕەگەز بوون گەردوونی بوون ئەوان تەنیا بە زەمینەوە نەبەسترانەوە نیشانە گەلی سەیر لەواندا هەبوو کە لە کەسانی دیکەی دنیا نەدەچوون. هیچ کات کینە لە دڵەکانیاندا جێگای نەدەبۆوە. باوەڕی تەواویان بە ئەشق هەبوو، باوەڕیان بە مانەوەی ئەشق هەبوو، هەمیشە (کامەران) دەیگوت: (ئەشق وەك وزە وەهایە لە دۆخێکەوە بۆ دۆخێکی دیکە دەگۆڕێت و لەناو ناچێت ئەو بۆ هەمیشە هەیە). بەستنەوەی وشەی ئەشق وەك دیاردەیەك بە بیردۆزەکانی وزەوە لە لای من و خەڵکانی دیکە، کارێکی دژوار بوو، بەلاَم (کامەرانی وەنەوشە) لەو بڕوایەدا بوو، کە دەبێت وەها بێت ئیدی کزەی ئەشق لەواندا سەری هەڵدا، بۆ هەمیشە بەڵێنیان بە یەك دابوو کە خۆشەویستی بکەن هەریەك لەوان بە قەدەری خۆیان ڕازی بوون کە بگەن بە یەك هەریەك لەوان ئالوودەی باخچەکانی گوڵ بوون. لە یەکەمین ماچدا (دلاَرام) خاڵەکەی سەر ناوچاوانی تەواو مۆر هەڵگەڕابوو، لەگەڵ هەڵچوون و داچوونی هەستەکانیدا ڕەنگەکان گۆڕابوون.

(کامەرانی وەنەوشە) لە گیرفانیدا دراوێکی کاغەزی دەرهێنا بوو لەناوەڕاستدا کردبووی بە دوو پارچەوە پارچەیەکی دابوو بە (دلاَرام) پارچەیەکی لە لای خۆی هەڵگرتبوو. پاشان بە (دلاَرام)ی وتبوو (ئەم دراوە پەیماننامەی نێوانمانە ژمارەکانی سەر ئەم دوو پارچە دراوە چوون یەکن و لە ژمارەکانی هیچ پارچەیەکی دیکەی دراوی دنیا ناچن. من و تۆ دوو پارچەی لە یەکتری دابڕاوین و دەبێت بۆ یەك ببین، جا لە هەر بستێکی دنیا گیرساینەوە. ئەم پارچە دراوە لە یاد

www.mukiryani.com

مەکە، چونکە پارچەکەی تر هەر بە منە). ئیدی یەکەمین پەیماننامەی نێوانیان لەوەوە سەرچاوەی گرت. ئەو دوو پارچە دراوە وەك تەلیسم و جادوو بە ناخیاندا چووە خوارەوەو بۆ هەمیشە ئالوودەی یەکدی بوون (دڵارام) ئەو دەستەسڕە پەمەییەی بە دیاری بە (کامەران) دابوو، شەوانە تا دەکەوتە خەون (کامەران) بۆنی دەستە سڕەکەی دەکرد.

ئاسەواری سووتانی دەستی (کامەران) وردە وردە سارێژ ببوو. زۆر زۆر بە کەمی دیار مابوو ئەو رۆژێك لە تاقیگە دەست و پشتی سووتا، بەڵام خۆشبەختانە نەنگدار نەبوو. بە موعجیزەی دەستەسڕەکە شەوانە لە دەستی دەئاڵاند شیفای بۆ هات لە دیدی منەوە وەها بوو.

(کامەرانی وەنەوشە) لە دێوەزمەی قەلەڕەشەکە رزگاری نەدەبوو زۆر شەوان دەهاتە خەونی فەزای چامەکەی (ئیدگارت ئالان پۆ) بە سەر ژیانیدا باڵی کێشا بوو، زنجیرەی خەونەکان بە دوای یەکدا دەهاتن وەك زنجیرەی دراما تەلەفزیۆنییەکان لە خەونی داهاتوودا (کامەرانی وەنەوشە). دەبێت کڵاوە رۆمانییەکەی پڕ بکات لە خوێنی مەیوی دارە رووتەڵەکە و لەگەڵ خۆی بە هەموو چینەکانی زەویدا بگەڕێت و لەناو زەوی بنێت تاکو بەرهەمی ژیان ببینێت.

هەروەها ئێمە گرووپەکەمان لە بازنەی پڕۆژەکانی مامۆستا (کاوە میرخاس)دا بەشداریمان دەکرد، هەڵساین بە سڕینەوەی ئاسەواری کولتوورێکی نەشیاو لەناو کۆمەڵگادا، بەردەوام لە هەوڵی چاکسازی کۆمەڵگادا بووین. سەرەتا مامۆستا (کاوە) زنجیرەیەك سیمیناری لە سەر پاراستنی ژینگەی کوردستان پێشکەش کرد ئێمەی لە شێوەی تیمی گەڕۆکدا دەردەکرد، بۆ ناوچە جیاجیاکانی کوردستان بۆ راپرسی و وەرگرتنی پلەی گەرمی و دیاردەی پیسکردنی ژینگەکان و سەرچاوە ئاوییەکان و سامانەکانی ماسی و پەلەوەر و گیانداران و رووەکی چیاکان، لە چەند خولێکی راهێناندا بەشداریمان کرد، کە مامۆستا (کاوە میرخاس) لەگەڵ چەندین کەسی پسپۆڕی ئەوروپییدا گرێبەستی کردبوو و بە دابینکردنی مووچەیەکی کەم لە لایەن حکومەتەوە کارەکانمان دەکرد، لە پاڵ ئەو پڕۆژە زانستیانەدا چەند پڕۆژەیەکی دیکەی مرۆڤایەتی لە ئەستۆمان بوو وەك کۆکردنەوەی ئامار لە سەر ژنانی کوژراو و بە زۆر بەشوودراوانی ناوچەکانی کوردستان.

بەو پێیەی باوکی (دڵارام) واتە (میهرداد کاکەوەیس) کابرایەکی دەوڵەمەند بوو کە تەواوی ژیانی بۆ کاسبی و پارە پەیداکردن تەرخان کردبوو، ژیانی کچەکەی لە لا گرنگ بوو، ئۆتۆمبیلێکی بۆ کچە تاقانەکەی کڕی بوو. چەند جارێك شەوان (دڵارام) دەهات و (کامەران) لەگەڵی دەڕۆیشت. شەوێك (کامەران) دەچێتەماڵی (دڵارام) و لەگەڵ (مەستی سوارۆ ئاغا) یەکتر دەناسن. ئەو زۆر بەو کوڕە خۆشحاڵ دەبێت و رێزێکی زۆری لێدەگرێت.

www.mukiryani.com

لەناو کۆمەڵگای ئێمەدا وایە هەمیشە کەسانێك پەیدا دەبن، کە حەز بە خۆشی کەسانی دیکە ناکەن و لە هەوڵی تێکدانی ژیانی ئەوانەدا دەبن کە خەریکە دەکەونە خۆشییەوە ئەگەرچی باوکی (دڵارام) کابرایەکی عەشایەر دەبێت تا رادەیەك حەز بەو شتانە ناکات، کە رەوشت و ئەخلاقی خانەوادەکەی لەکەدار بکەن، کەسانێك کە سەر بە دەسەڵات دەبن دەکەونە دوژمنایەتیی (کامەران) بەو پێیەی کوڕی یەکێك لەبەرپرسەکان ئارەزووی نزیکبوونەوەی دەبێت لە (دڵارام)، لە پلانگێڕاندا دەبن بۆ ئەوەی ژیانی تێك بدەن، بەڵام کەسانی شارەزا دەبن لە ئاژاوەنانەوەدا و لە پڕ کارەکان ناکەن و وردە وردە کار دەکەن. بۆ تێکدانی ژیانی (کامەران) ئەم کارە نزیکەی دوو ساڵ و نیو دەخایەنێت لەو ماوەیەدا (دڵارام) و (کامەرانی وەنەوشە) خۆشەویستییەکی بەهێز دروست دەکەن و زۆر جار لەناو کۆلێژدا پێکەوە پیاسە دەکەن و وێنە دەگرن. ئیدی ناوبانگی ئەو دوو ئاشقە لە تەواوی کۆلێژو بەشەکانی زانکۆدا بڵاو دەبێتەوە. لەو ماوەیەدا بە هەزاران ماچی یەکتر دەکەن و سەدان راموسان و توانەوە لەناو یەکتردا ئەنجام دەدەن (کامەران) وەك هونەری دەستی چەندین تاجی گوڵینە بۆ (دڵارام) دروست دەکاتی چەندین شیعرو پەخشان لە پێناوی ئەودا دەنووسێت و لە رۆژنامەو گۆڤارەکاندا بڵاوی دەکاتەوە. تەنانەت لە یەکێك لە کەناڵە ئاسمانییەکانی ئەو شارەوە بانگێشت دەکرێت و قەسیدەیەکی دوورودرێژ بۆ (دڵارام) دەخوێنێتەوە و دەنگدانەوەیەکی سەیر لە پایتەختدا بڵاو دەکاتەوە.

ئەو شەوەی (کامەران) شیعرەکەی پێشکەش کرد بۆ بەیانی لە لایەن خەڵکێکی زۆرەوە دەستخۆشی لێدەکرا دەنگدانەوەیەکی باشی هەبوو، خەڵك ئاماژەیان دەکرد ئەوە شاعیرەکەیە بە راستی دەنگی زۆر سەرنجراکێش بوو، هەموو خەڵکی وروژاندبوو. یەکێك لەوانەی کە تەواو پەشۆکابوو (دڵارام) بوو سەرسام ببوو. بەو موفاجەئەیەی (کامەران) پێشکەشی کردبوو. وشە گەلی زۆر سەیرو شاعیرانەی بۆ دڵارام وتبوو هەر ئەوەش وای کردبوو (دڵارام) لە پاداشتدا هیچی شك نەبردبوو پاداشتی (کامەران)ی پێ بداتەوە، لە خۆشییاندا لەبەردەم کامەراندا زۆر گریا بوو.

ئەشقێکی وەهایان دروست کرد کە لەسەر ئاستی کوردستان دەنگی دایەوە. ئەو رۆژە لە کۆلێژ هەموو هاوڕێیان وێنەیان لەگەڵ (کامەران) دەگرت و دەستخۆشییان لێدەکرد.

www.mukiryani.com

ژیانی وەهای لێهاتبوو زۆرینەی کاتەکانی تەرخان کردبوو بۆ (دلارام) تا دەهات ئەو ئەشقە گەشەی دەکرد و لەوەبەدوا رۆژانە ژمارەی ئاشقەکان لە زیادبووندا بوو، هەر یەکە و لەگەڵ تاکەکەی خۆیدا لە بن دار و درەخت و باخچە و سێبەرەکاندا دادەنیشتن.

لەو رۆژگارەدا گوڵفرۆشەکان لەبەردەم کۆلێژەکاندا فرۆشێکی باشیان هەبوو، خەڵکانی زۆر چەپکە گوڵ و رێحانەو گوڵە باخیان دەکڕی و بە دیاری دەیاندا بە دڵخوازەکانیان.

خەڵك ئەوەندەی لە بیری گوڵ کڕیندا بوون ئەوەندە لە بیری نانکڕیندا نەبوون، بەڵام لە رۆژێکی مانگی فابرایەردا هەموو خۆشییەکان ئاوەژوو بوونەوەو گەورەترین دوو تەقینەوە لە شاردا روویان دا، کە بە سەدان کەس بوونە قوربانی و بێ دەست و سەر و قاچ بوون، هێدی هێدی تەقینەوەکان لە زیادبوونێکی بێ ژماردا بوون و خۆشییەکانیان سەرەو ژێر دەکرد.

www.mukiryani.com

٢٠

بەڵێ ڕۆژگارێك هات هەموو دۆسیە گرنگەکانی (کامەرانی وەنەوشە) کەوتە بەر دەستی مـن. یەکەمین دانیشتنی لەگەڵ (کاوە میرخاس) بەر لەوەی من بزانم لە دەفتەرێکدا تۆمار کردبوو، دێـڕ بە دێڕ هەموویانی نووسیبۆوە، بەڵام من توانیم دەسکاریان بکەم و لە ڕووی ڕێکخستنەوە چـاکیان بکەم، بەڵام بە زمانی خۆی گێڕامەوە.

ئەو ڕۆژەی مامۆستا (کاوە میرخاس) بە کراس و پانتۆڵێکی قاوەییـەوە هـات و چـەند پـەڕەو نەخشەیەکی خستە بەردەستمان بۆ شەوەکەی کارمان لەسەر کـرد و بـۆ بـەیانی لـەناو کۆلێـژ لـە کتێبخانەی کۆلێژ کۆبوونەوەیەکی بچووکمان کرد. من و (کامەرانی وەنەوشە) و (ئاسمان خۆشـناو) و (سەهەندی بایز ئاغا) و (سەردار بێخەو) (زەینەب سەیفەدین)و چەند هاوڕێیەکی دیکە بوون.

ئێمە کۆمەڵێك هاوڕێ بووین متمانەی تەواومان بە یەکتر هەبوو و متمانەشمان بـە (کامـەرانی وەنەوشە) هەبوو، چونکە زیرەك و بە تواناو خۆشەویست بوو. ئەو دەمە هێشـتا کامـەران ئاشـقی (دڵارام) نەببوو یان بڵێین پەیوەندی نێوانیان دروسـت نـەببوو، (کامــەرانی وەنەوشـە) بـە هـەموو هاوڕێیانی ڕاگەیاند کە لە لایەن مامۆستا (کاوە میرخـاس) گرووپێـك یـان ڕێکخراوێـك دروسـت بکەین. بۆ گەڕاندنەوەی متمانە بۆ ئەشق بۆ دروسـتکردنی پەیوەندیـەکی تەندرووسـت کـە تێیـدا هەردوو ڕەگەز کار بکەن، پڕۆژەیەکی مرۆییەو خزمەت بە هەمووان دەکات.

(کامـەران) بـەو شـێوەیە بـەردەوام دەبـوو لـە قسـەکردن و ئاخـاوتن هەریەکـە و بـە جـودا بیروبۆچوونی خۆیان دەوت، دواتر من پێم ڕاگەیاند، کەوا مامۆستا کاوە خانوویەکی گەورەی لـەناو شارۆچکەی گاورەکان هەیە و دەتوانین سوود لەو شوێنە وەربگرین و وەك بارەگـا بـەکاری بهێـنین و کۆڕ و کۆبوونەوەی تێدا ئەنجام بدەین.

ڕۆژێك من و (کامەران) لەگەڵ مامۆستا (کاوە) بە ئۆتۆمبیلەکەی خۆی چووین بـۆ ڤێلاکـەی کە لە شارۆچکەی گاورەکان دروست کرابوو لەناو باخچـەیەك کـەمێك دوور لـە ئـاوەدانی دیمـەنی چەندین درەختی لوبنانی و نافورەکـانی، زۆر سـەرنجڕاکێش بـوون، ڤێلایـەك لـە هـەر چـوار لاوە

www.mukiryani.com

پەنجەرەو باڵكۆن بە بەردی حەلان دروست كرابوو دیمەنی دەرگای چوونە ژوورەوەی كە بە دوو پایـەی ئێرانی و ئەو هەموو قرمید و نەخش و نیگـارە سەرسـامی كـردین. ئێمـە دوو لـە بەدبـەختترین خوێنكارانی زانكۆ بووین لە بەشە ناوخۆییەكی پۆخڵدا دەژیاین، كـە ژیـان تێیـدا زۆر دژوار بـوو، بینی ئەو ڤێلایە سەرنجی راكێشاین مامۆستا چەندین جۆر تـەیرو باڵنـدەی نـاوازەی هـەبوو لـەناو باخچەكەدا دەژیان، باخەوانێك كاری بۆ دەكرد ئاوی گوڵ و درەختەكانی دەدا، چەندین جـۆر گـوڵی جودا لە باخچەكەیدا هەبوو، فەرمووی لێكـردین تـا بچـینە ژوورەوە. سـەرەتا هـۆڵێكی گـەورەو قادرمەی چەماوەیی و سووڕەیا و مۆبیلیاتی گرانبایی. هەڵبەتە مامۆستا بۆ خۆی توانـای دارایـی زۆر بەهێز ببوو، تا توانیبووی لە لایەن وەستاو ستافی شـارەزای توركییـەوە ڤێلاكـەی بـۆ تـەواو بكەن، بەلام ئەو كۆشكە ناوازەیە خاڵی بوو لـە دەنگـی ژن لـە دەنگـی ئەشـق. مامۆسـتا وتـی: (كوڕینە ئەم ماڵە خاڵییە لە دەنگی ژن) لە وەڵامدا (كامەران) وتی (ڕاستە سەدای ژن ئـەم ماڵـە جوانتر دەكات) دانیشتین و پاش وچانێك مامۆستا گەڕایەوە ئاوی خواردنەوەی هێنـا و فـەرموووی لێكردین بیخۆینەوە.

وتی (كوڕینە ئێوەم هێنا تاكو شارەزای ماڵەكەم بن و ئەگەر هەركات ویستتان دەتوانن بێن بۆ ئێرە لەمەو دوا من لەگەڵ ئێوە وەك هاوڕێ مامەڵە دەكەم نەك مامۆستا و خوێنكار، ئـەوە بـزانن باشە كوڕینە).

تا درەنگانی ئێوارە قسەمان لە سەر دنیاو پرۆژەكان كرد. دواتـر مامۆسـتا (كـاوە میرخـاس) تەلەفونی بۆ یەكێك لە گرانباییرین رێستۆرانتەكان كـرد و چـەندین جـۆر خـواردنی بـەتامیان بـۆ هێنایین دوای نانخواردن و پشوودانێكی كورت مامۆستا باسی ژیانی خۆی بۆ كردین وتی (مـن لـە كاتیَ كە تازە لە زانكۆ دەرچووبووم پەیوەندی خۆشەویستییم لەگەڵ كچێكدا هـەبوو زۆر یـەكترمان خۆش دەویست، بەلام قەدەر كارێكی وەهای كرد كە بەیەك نەگەین ئـەو بـە دەرد و نەخۆشـییەكی بێدەرمان كۆچی دوایی كرد، منیش بڕیارم دا لەدوای ئەو ئیدی ژن نەهێنم و هەروا بژیم).

من بە مامۆستام راگەیاند كەوا لە دوای مردنی ئازیزانـت مـەرج نییـە دەرگاكـان بـە رووتـا دابخرێت، ناكریَ هەركەس ئازیزێكی لەدەست دا ئیتر ئەویش بەدوایدا بمرێت، ئەوە چارەسەر نییە لە ژیان رابگەی دەبێت مرۆڤ بەهێز بێت و بەرگەی هەموو هەوراز و نشێویەكان بگرێت، خـۆ ناكرێـت كۆتایی دنیا بێت.

ئەوان لە وتەكانم رازی بوون و بە راستییان دەزانیم، ئیدی ژیان وەهایە تا سـەردەمانێكی درێـژ ناتوانی لەگەڵ هەموو ئازیزەكانتدا بژیت.

www.mukiryani.com

مامۆستا (کاوە) کتێبخانەکەی خۆی پیشان داین، کە بێژمار کتێبی تێدا بوو لە چەندین جۆر سەرچاوە زانستی، دەروونی، کۆمەڵایەتی، سیاسی، ئەو خوێنەرێکی زۆر باش بوو، لە دوای ئەوەی بە مرازی خۆی نەگەیشتبوو خوی دابووە خوێندنەوەیەکی تێروتەسەل و دەیگوت: (کوڕینە من شەوان تا درەنگ ناخەوم قاوە دەخۆمەوەو دەخوێنمەوە، بەڵام حەز ناکەم بنووسم. هەر حەز دەکەم دەرگای کتێبەکان بکەمەوە و بچمە ناو دنیا گەلی جیاواز)، لە راستییدا دنیای کتێب زۆر دنیایەکی سەرنجڕاکێش بوو، لەو سەردەمەی ئەو کاتەدا خەڵك لە کتێب تۆرابوون، شیعر زۆر ئەو بایەخەی نەمابوو خەڵك ئەوەندەی لە بیری پارەدا بوون ئەوەندە لە بیری مەعریفەدا نەبوون.

ڕۆژانە لەسەر شەقامەکان بە سەدان و هەزاران کتێبم دەبینی کە دەسووتێنران و کەسێك نەبوو داکۆکی بکات، من هەندێك رۆژ چەندین رۆمان و کتێبی شیعرو مێژوو. چەندانی دیکەم بە نیوە سووتاوی لەنێو ئاگردانەکاندا دەدۆزییەوە، زۆربەی جار لە چواردەوری ئاگرە بڵێسەدارەکاندا سەدان منداڵ یاریان دەکردو پێدەکەنین و هاوارو زەنا زەنایان دەنایەوە، رۆژێك لە گۆڕەپانی ناوەندی شاردا چەندین هەزار کتێب سووتێنرا لە لایەن یەکێك لەبەرپرسە باڵاکانی ئەو کاتەی حزبێکەوە، یەکەمین مەشخەڵی ئاگری لێدرا، ئاگرەکە هێندە بڵند بوو رێك لە ئەندازەی ئاگری نەمروودا بوو، ئەو ئاگرەی کە ئیبراهیم پێغەمبەری تێ فڕێ دراو نەسووتا.

بەو پەڕی کەیفەوە ئاگری لە کتێبەکان دا و ئاگر هێندەی باڵەخانەیەکی بڵند بەرز بووەوە. من بە هەزاران و ملیۆنان وشەم دەبینی بەرەو ئاسمان هەڵدەکشان، ئەوپەڕی بێحورمەتی بە کتێب لەو سەردەمەدا کرا، وەك بە مێژوودا بڕوانین لە سەردەمی عەباسییەکاندا شاڵاوی هێرشی مەغۆل و تەتەرەکان بە هەزاران کتێبیان لە کتێبخانەکانی بەغداد فڕێ دایە ناو رووباری دیجلە وەك دەڵێن رەنگی ئاوەکە گۆڕا و بوو بە مەرەکەب، بەڵام هیچ کات لەو بڕوایەدا نین هێندەی ئەم جارە سووکایەتی بە وشە کرابێت، هەرچۆنێك بێت خەڵکانێکی بێدەماخی زۆر چەپڵەیان بۆ بەرپرسە باڵاکە دەکێشاو هوتافیان دەکێشا، من هێندە رقم لە دڵدابوو وەخت بوو بچم و بە شەق لە دەمی بەرپرسەکە بدەم، بەڵام نەمدەتوانی چونکە دەمودەست پاسەوانەکانیان بەر رێژنەی گوللەیان دەدام.

تا درەنگانی شەو گفتوگۆمان کرد و باسی دنیامان دەکرد، هێدی هێدی تاریکی تاوی دەسەند لەو کاتەدا ئێمە داوای روخسەتی رۆیشتنمان دەکردو مامۆستا (کاوە میرخاس) بە ماشێنەکەی خۆی ئێمەی تا بەردەم بەشی ناوخۆیی دەگەیاند.

www.mukiryani.com

مــن لەگــەڵ (کامــەرانی وەنەوشــە)دا دەدوام و دەمگــوت: (بڕواناکــەم مامۆســتا هــیچ بەرژەوەندییەکی لە هاوڕێیەتی ئێمەدا هەبێت، یان لەم پڕۆژانەی دەیەوێت ئەنجامی بدەین، چـونکە ئەو پێویستی بە مادەو داهات نییە) بـە پێکەنینــەوە (کامــەرانی وەنەوشـە) دەیگـوت: (ڕاسـت دەکەی من هیچ گومانم لە مامۆستا نییە) ئەوەی لە لای مامۆستا گرنگ بوو خزمەتکردن بوو بە مرۆڤەکانی ئەم وڵاتە، کە لە ژێر رەحمی قامچی گەورەکاندا دەیان ناڵاند. یـەکێك لـە گـرنگترین کارەکانی ئێمە کە کردمان بە هاوکاری چەند رێکخراوێکی داکۆکی لە مافی ژنان داڵـدەدانی ئـەو ئافرەتانە بوو، کە بە تۆمەتی شتنەوەی ئابڕوو تاوانبار دەکران و لە لایەن باوك و بـراوە دەکـوژران، یەکەمین کار داڵدەدانی دوو ژن بوو کە هەڵهاتبوون و بە رێکەوت لە رێگەی یەکێك لـە کچـەکانی ناو گرووپەکەمانەوە بەیەك گەیشتبوون و ئەویش راستەوخۆ بۆ ماڵی مامۆسـتا (کـاوە میرخـاس) هاوڕێیەتی کردبوون. یەکێکیان لە دەست مێردێکی ناکەس بەچە هەڵاتبوو، کە بە تەمەن بیست و یەك ساڵ لە خۆی گەورەتر بوو لە پاش ئەوەی لە خوێندا درابوو بەو پیاوە، ئـەویش بـە مەبەسـتی شتنەوەی خوێنی نێوانیان بە زۆر بە پارە کـاری سێکسـی پێکردبـوو. رۆژانـە بـە کۆمـەڵ پیـاوی شەهوەتبازی بۆ ژنەکەی دەبردەوە. ئەویش لە ترسی گیانی خۆی چـەند سـاڵێك بـوو بـەو حاڵەتـە راهاتبوو، تا رۆژێك هەلی بۆ رەخسابوو لەناوچە باکوورییەکانی وڵات رای کردبوو بەرەو شـارەکەی مامۆستا (کاوە میرخاس) هاتبوو، ئەو کاتەی من بۆ یەکەمجار ئەو ژنەم بینـی ژنێکـی ترسـاو تـا رادەی مەرگ ترسابوو.

وەك لە زمانی خۆیم بیست بە ترس و لەرزەوە وتی: ناوم (مەلەك کانەبی)ـیە، بـەڵام بـە راستی وەك مەلەکوتەکانی ئاسمان وەها بوو ئەو چەند ساڵەی بە هەزاران پیـاو چـووبوونە لای کارێکی وەهای لێنەکردبوو هەر بە هەمان ویقارو جوانی خۆیــەوە مـابوو، وەك بـە گریانـەوە باسی ژیانی خۆی دەکرد لەو مێردە درِندەیەی دوو منداڵی هەبوو کە هەردووکیان دووکچ بوون تەمەنیان لەنێوان پێنج و شەش ساڵاندا بوو بەدەم گریانێکی ناکۆتاوە کە لە دەنکۆڵە بـارانی بەهار دەچوون دەیگوت: (چارەنووسی رەش بۆ منداڵەکانم دەبێت)، (خانمی کانەبی) راشکاوانە باسی زۆر شتی سەیری بۆ کردم لەبەر جوانی و لەش و لاری نایابی خـۆی لـە شارۆچـکەکەی خۆیانەوە بەرەو شارە گەورەکان هاتبوو تەنانەت مێردەکەی کاری سێکسی لە زۆربەی شـار و شارۆچکەکانی ناوچەکەدا پێ ئەنجام دابوو، باسی لەوە کرد کـە زۆرێـك لەبەرپرسـەکانی ئـەو سەردەمە زۆرێك لە کادیرەکانی حزب و پارەدارەکانی ئەو سەردەمە بە پارەی خەیاڵی شـەوان یاریان پێکردووە، دەیگوت: (قوماریان لەسەر دەکردم، کامیان بـراوە بووایـە شـەو لای ئـەو

www.mukiryani.com

دەبووم) من تووشی رامان و سەرسامی بووم ئەو کاتەی ئەو هەموو کارەسات و تراژیدیایەم گوێ لێدەبوو وەك خولیای منداڵی و دێرینەم هەموویم بە سیناریۆو وێنە دەهێنایە بەر چاوم، باسی کابرایەکی گەورەی بۆ کردم وتی (زیاترین جاران لەگەڵم خەوتووە) دەیگوت: (ئەگەر من لەم هەرێمەش گوێ لە داواکاریم نەگیرێت بەرەو هەندەران دەڕۆم و لەوێ لە دادگاکانی رۆژئاوا داوای دادگایی دەکەم) بە وتەی خۆی (محەڕەم هەڵۆ) گەورە بەرپرسێکی باڵا بووە زیاترین جار کاری لەگەڵ کردووە ئەو دەیگوت: (تەنانەت لەگەڵ هەر کچێك یان ژنێك داوێنپیسی کردبێت پارچەیەك لە جلەکانی ژێرەوەی لەلای خۆی گل دەدایەوە) لە راستییدا من تەواو لە مرۆڤبوونی خۆم دەرباز ببووم، هێڵنجم دەهات و چەند جارێك بە هەر بیانوویەك بێ چووم رشامەوە.

هەڵبەتە من بۆ خۆم دواتر دەترسام لەوەی ئەو کەسانە یاخود مێردی (مەلەك کانەبی) کە کابرایەکی چیایی دواکەوتووبوو بە خۆیی و هێزێکی چەکدارەوە بێت و دنیامان بەسەردا برووخێنێت پێشبینییەکەم وەڕاست گەڕاو ئەوەی نەدەبوو رووبدا رووی دا.

ئەگەرچی مامۆستا (کاوە میرخاس) لە لایەن حکومەتەوە مۆڵەتی کردنەوەی ئەو رێکخراوەی هەبوو و ناوی لەنێو رێکخراوەکاندا تۆمار کرابوو، بەڵام کارێك کرا کە نەدەبوو بکرێت.

لە دوای چەند رۆژێك (مەلەك کانەبی) جانتایەکی کۆنی خۆی دەرهێنا کە چەندین بەڵگەو دۆکۆمێنتی گرنگی تێدا بوو لە سەر ئەو بەرپرس و پارە دارانەی کاری لەگەڵ کردون جانتایەکی رەشی چەرم بوو، بەڵگەکان پێك هاتبوون لە کۆمەڵێك وێنەو سیدی و کاسێتی ریکۆردەرو چەندین بەڵگە وەك نووسراو و واژۆی هەندێك لەبەرپرسەکان لەسەر مامەڵەی زەوی و پارەو چەندین شتی لەو جۆرە، هەر زوو زانیم کە ئەم بەڵگانە رۆژێك دێت و دنیایەك کاردانەوەی لەسەر دەبێت و ئەو بەرپرسانەی بەو دۆسیەوە تێوە دەگلێن کاری زۆر دەکەن تا بەڵگەکان لەناو ببەن هەڵبەتە وێنەکان تووشی سەرسامیان کردم ئەو کەسانەی لە وێنەکەدا دەمبینین لە کاتی نەشیاو و حاڵەتی سەیرو سەمەرەدا بوون، ئەو کەسانە بوون کە لە هەندێك ناوچەی وڵاتدا ناسراو و خاوەن دەسەڵات بوون و لافی ئازادی و داوێن پاکیان بەسەر خەڵکدا دەکرد، بەڵام پێچەوانەی ئەو هەموو وتانەی دەیاندا راست بوو وێنەکان لە کاتی ئاهەنگەکانی شەواندا گیرابوون لەسەر مێزی قومارو خواردنەوەی مەیی و هەوەس بازی و ئافرەت بازی بوون.

www.mukiryani.com

زۆرێك لە بەڵگەكان نووسرابوون و واژۆی بەرپرسەكانی پێوە بوو، كۆمەڵێك بەڵێن بوون بۆ پێدانی زەوی بە خاتوو (مەلەك كانەبی) هەڵبەتە بە زۆری مێردەكەی كە ئەم كارانەی پێ ئەنجام دابوو، بەڵام دواجار مایە پووچ ببوو، مێردەكەی ئۆتۆمبیل و پارەی خەیاڵی بەم پەیدا كردبوو.

من بەو پەڕی لێزانییەوە مامەڵەم لەگەڵ شتەكان و پێشهاتە سەیرەكاندا دەكردو چەندین دۆكۆمێنت و دۆسیەم كۆپی كرد و لەلای خۆم هەڵم گرتن، دواجار مامۆستا (كاوە) و (كامەران) لە هەوڵی ئەوەدا بوو كە كۆمەكی خاتوو(مەلەك كانەبی) بكەن، بەهەر هۆیەك بێت من چەند كۆپیە گرنگەكەم بردوو لە بەشە ناوخۆیی لە ژێر قەرەوێڵەكەم لەناو جانتایەك شاردەوەو چەند وێنەیەكی دیكەم لەبەر گرتنەوەو لە جێگایەكی دەرەوەی شار لە ژێر دارێكدا حەشارم دان هەڵبەتە بە شێوەیەكی زۆر لێزانانە بەرگم تێگرتن و حەشارم دان كە ئاوو باران زەرەریان پێ نەبا.

لەدوای ماوەیەك كەسانێك هەڵیان كوتا بووە سەر بەشە ناوخۆییەكەو ژوورەكەی (كامەرانی وەنەوشە) یان بەسەر یەكدا دابوو، لەو كاتەدا ئێمە هیچ كاممان لەوێ نەبووین لەكاتی دەوامدا ئەم كارە كرابوو باڵەخانەكە چۆڵ ببوو.

زۆر شتی (كامەرانی وەنەوشە) برابوو، بەڵام ژوورەكەی من ئەمین بوو ئێمە نەماندەزانی كێ كاری وەهای كردووە، بەڵام گومانمان بۆ كەسانێك دەچوو كە لە كۆلێژ چاودێری كارەكانی ئێمەیان دەكرد سەر بە چەند حزبێكی دەسەڵات بوون و كۆمەڵێك ملهوڕ و كاسەلێس و چەورە بوون، ئێمە دەمانویست بەو بڕە پارەیەی (مەلەك كانەبی) لەگەڵ خۆی هێنابووی ڕەوانەی هەندەرانی بكەین، چونكە بە وتەی خۆی لە مەترسییەكی گەورەدا بوو.

لەو ماوەیەی (مەلەك كانەبی) لەگەڵ چەند ژنێكی دیكەی هەڵاتودا لەو ماڵەدا دەژیان تەواو ڕاهاتبوون و مامۆستا (كاوە میرخاس) هەموو شتێكی بۆ تەرخان كردبوون، خۆی نەدەچووەوە بۆ ئەوێ و لە خانوویەكی دیكەدا دەژیا.

دوای نزیكەی مانگێك شەوێك كۆمەڵێك چەكدار بەدەست ڕێژی گوللە لە ماڵەكەی مامۆستا (كاوە) دەدەن ماڵەكە گوللەباران دەكەن دواجار بە بەرچاوی ئاسایش و پۆلیسەوە ماڵەكە ئاگردەدەن و دەیسووتێنن، بەهەزاران كتێب و نووسراو بەڵگەنامەی مامۆستا (كاوە) و هەموو پڕۆژەكانی دەسووتێندرێت و دەبنە ڕەژوو، ئەو شەوە درەنگانێك من گوێم لە دەنگی ئۆتۆمبیلەكانی ئاگر كوژێنەو بوو، بەڵام هیچ كات لەو بڕوادا نەبووم ئەوەی نەدەبوو ببێ ڕووبدات، هەڵبەتە ئاگرەكە كاتێك كوژێندرابۆوە كە كار لە كار ترازابوو هەموو شتێكی گرنگی ئەو ماڵە سووتابوو.

www.mukiryani.com

بۆ بەیانی کە وەخەبەر هاتین، (کامەرانی وەنەوشە) لەسەر سەرم بوو رەنگی پەڕی بوو دەگریاو دەیگوت: ماڵی مامۆستا (کاوە) سووتاوەو هەموو ئەوانەی لەوێ بوون سووتاون و ڕەنگە مامۆستا (کاوە) ش مردبێت، تا ئەو دەمە من حەپەسابووم و بڕوام نەدەکرد ئەوەبووبێ، بەڵام لـە راسـتییدا ئەو کەسـەی هـەواڵی بـە (کامـەرانی وەنەوشـە) گەیانـدبوو هەواڵەکـەی بـە ناڕاسـتی گەیاندبوو، مامۆستا (کاوە میرخاس) نەمردبوو ئەو زیندوو بوو لە کـاتی نیـوەڕۆدا کـە چووین بۆ ماڵەکـەی ئاسـەواری سـووتاوی هـەموو ئـەو ناوچـەیەی داگیرکردبـوو تـەنیا بینایەکی رەق و تەق دیار بوو، مامۆستا (کاوە) دەگریاو هاواری دەکرد بۆ کتێبەکانی بۆ مرۆڤەکانی ناو ماڵەکە.

دوای ئەوەی پۆلیس و لێکۆڵینەوەکان ئەوەیان ئاشکرا کرد کە پێنج ئافرەت مـردوون بە فیشەك و دواتر سووتاون هیچ ئاسەوارێکی (مەلەك کانەبی) دیارنەبوو، بـەڵام ئێمـە لەوە سەرمان سووڕما، چوون دەبێت (مەلەك) هەڵاتبێت لە راستییدا کەوتینە گومانێکی قووڵەوە، هەڵبەتە ئەو کۆمەڵە چەکدارە سەر بە (محەڕەم هەڵۆ) ببوون و بۆ ئەوە هاتبوون کە (مەلەك) و دۆسیەکانی بۆ هەتاهەتایە لە سەر زەوی بسڕنەوە نەیانزانی بوو دۆسیەکان کە وێنەی دیکەی لێ کۆپی کراوەو لە جێگایـەکی ئەمینداییـەو هـەر رۆژێـك بێـت وەك مینێکی ئامادە بەواندا دەتەقێتەوە بۆیە چەکدارەکان بە سەروەرییەوە گەڕابوونەوە.

بەبەرچاوی دنیاوە رۆژانە خراپەکارییان ئەنجام دەداو لـە شاشـەکانەوە باسـی پـاك و خاوێنی دڵ و دەروونی خۆیـان دەکـرد، لـەو ماوەیـەدا ئەوەنـدە رووداوی ناخۆشـم چـاو پێکەوتبوو تووشی نەخۆشییەکی کوشندەو درێژخایەنی دەروونی و دڵ ببووم، هـەر بۆیـە نەمتوانی درێژە بە خوێندن بدەم و بەرگەی ئەو هەموو ئیهانەو سووکایەتی و لێدانانـەی پیاوانی سەر بە دەسەڵاتم نەدەگرت بە زەبری پارەیەکی بـاش کـە خـاڵم و بـاوکم بۆیـان ئامادە کردبووم بڕیاری سەفەری هەندەرانم دا، دەمویست ماڵئاوایی لە هەموو ئازیزان و خۆشەویستان و (کامەرانی وەنەوشـە) بکـەم دواجـار ئـەو بڕیـارەم داو هـەموو دۆسـیە گرنگـەکانی ژیـانی خـۆم و چـەندانی (کامـەرانی وەنەوشـە)م لەگـەڵ خـۆم کـۆکردەوە، (کامەران) دەیگوت: (دڵنیام تۆ دەژیت و دەبیتە سەرچاوەی گرنگی ژیانی من و هەموو هاوڕێکانت هەر بۆیە دەبێت ئەم کتێبە وەنەوشـەییە داخـراوە لـە لای خـۆت بپـارێزی) نەمدەزانی بۆچی (کامەران) وا دەڵێت ئەو بە شێوەیەك قسەی دەکرد کەوابێ ئەو بڕوات و من لە دنیادا بمێنمەوە، هەموو شتە گرنگـەکانی ژیـانی خـۆی بـە مـن سـپارد و بـە

www.mukiryani.com

گریانەوە باوەشی پیا کردم و پڕ بە دنیا هـاواری دەکـرد و دەیگـوت: (ئـاخ هاوڕێکـەم، براکەم، تۆ زۆر گرنگ بووی بۆ من)

من لەبەر گریانێکی بەکوڵ نەمتوانی هەناسە بدەم گریام گریانێك لـە ژیانمـدا چـەند جارێکی کەم بەو شێوەیە گریاوم، ئاخر بەجێ هێشـتنی ئـازیزان هێنـدە ئاسـان نـەبوو، (کامەران) لە براو کەسوکار گرنگ تر بوو بۆ من ئەو گرنگترین شتی خۆی دابە من.

ملوانکەیـەکی پلێتـی سـەربازی و کتێبێکـی وەنەوشـەیی و ئینجانەیـەك گـوڵی وەنەوشەیی هەریەك لەم سێ شتە تەلیسماوی بوون و پڕ بوون لە گومان و نادڵنیایی، من لە لام پیرۆز بوون و بڕیاری پاراستنیانم دا، هەروەها لەگەڵ خۆمـدا بەڵگـە گرنگـەکانی (مەلەك کانەبی)م برد، مـن بـە مەبەسـتی چارەسـەرکردن و مانـەوەو پەناهنـدەیی بـۆ هەندەران کۆچم کرد.

ئەو دەمەی بۆ دواین جار (کامەرانی وەنەوشە)م بینی هـاوارم بـۆ کـردو دەمگـوت: (کامەران تۆ دەبێ ئەوەی تەواو نەبووە تەواوی بکەی) من لەبەر نەخۆشی و ترسـی زۆرم لە پیاوەکانی (محەرەم هەڵۆ) و چەند بەرپرسێکی دیکە بە رێگایەکی نهێنییـدا سـەفەرم کرد و چوومە دەرەوەی وڵات و لە ئەوروپا گیرسامەوە بە مەبەستی چارەسـەرکردن کـارو بارەکانم ئەنجام دا، بەڵام سـاڵانێك تێپـەڕی و کاتێـك بڕیـار بـوو بگەڕێمـەوە زۆر شـت گۆڕابوو، دنیا شێوەیەکی دیکە بوو ئەو دەمە من تەنیا بووم، چونکە دنیا گۆڕابـوو زۆر زۆر گۆڕابوو.

www.mukiryani.com

٢١

قەلەڕەشەکە

کامەرانی وەنەوشە دەیگوت:

من حەپەسابووم کە جلوبەرگێکی سەیرم لەو بەردا بوو تەنوورەیەکی لە چەرم دروست کراو زریێ و کاڵەی لە چەرم دروستکراو، کلاوێکی زەردی پەڕەدار ڕێك لـە جـەنگاوەرە کۆنـەکانی ئەسکەندەری مەکدۆنی رۆم و ئیمپڕاتۆریەتی کۆنی هادریانووس دەچووم تەماشای خۆم دەکرد بە چنگ لە قەدی دارە رووتەڵەکە کە خوێنی مەیووی شێوە قـیری رەشـی پێـوە دەچـۆڕایەوە لەناو کلاوەکەم دەنا و بە وێنەی دەفر پڕی دەکەم و بەرەو مـەنفا دوورەکـانی دنیـا هـەنگاوی کوێرانە دەنێم، بۆ خۆم نازانم بەرەو کام پارچە زەمینی دنیا دەڕۆم دنیایەك تەواو جیـاواز لـەو دنیایە، تاریك و بێ رووناکی ڕێك لە هەسارە دوورەکانی کۆمەڵەی خۆر دەچـوو لـەو مانگـە دەچوو کە بە دەوری هەسارەی ئۆرانۆس دا دەسووڕێتەوە بریسـکەی ئاسمـان دەهـات و زەمـین دەبریسکایەوە، من لەوە تۆقیو تر بووم کە درك بـەبوونی شـتەکان بکـەم هـەر بۆیـە لەسـەر رۆیشتنی نائاگایانەی خۆم بەردەوام بووم.

هەزاران هەورازو نشێوم بڕی و قیبلەنمایەك ڕێگایەك ڕێنیشاندەرێك نەبوو، خـوێنی مـەیوم لـە سەدان زەوی دا فڕێ داو بە سەدان رۆژ یان تاریکە رۆژوو شەو چاوەڕوانم دەکرد و بەرهـەمی گـوڵ و سەوزایم بەدی نەدەکرد، لە هەندێ جێگادا نەسـیمێکی عەبەسـی سـەیر مێشـکی پـڕ دەکـردم و وەڕسی دەکردم ئاخر سەیر بوو زۆر سەیر بوو من لەناو ئاسەوارێکدا دەگەڕام تەنانەت مێرولەیـەك، قالۆنچەیەك کرمێك زیندەوەرێك نەبوو دڵی پێ خۆش بکەم، ئیدی هاوارم دەکردو دەگریام، دەنگـم وەك نەعرەتەی هەور دنیای تەی دەکرد و وەڵامێك نەبوو نەمدەزانی ئەم هەموو تاریکییە لە کوێی گەردوونەوە دێت.

هاوارم دەکردو بانگی قەلەڕەشـەکەم دەکـرد، وەڵام نـەبوو ئـەویش نـەدەهات بـە هـاوارم لـە ماوەیەکی زۆری کاتدا گەڕانی هەموو پارچەکانی دنیام تەواو دەکرد، دەگەیشتمە خاڵێك ئاسەواری

www.mukiryani.com

دوو چەقی گەورەی پێوە دیار بوو لە ئاسەوارێکی دێرینی دوو رووبار دەچوو سەدان زنجیرە چیام دەبینی لەو نێوانەدا خوێنی مەیوم بە زەویەوە دەکرد و بەو پێوەرەی کە خۆم لە لای خۆم ئەژمارم دەکرد چەندین مانگ تێدەپەڕی و سەوزایی چەکەرەی دەکرد و دیمەنی هەزاران جۆر گوڵی وەنەوشەیم دەبینی، لەو کاتەدا لە خۆشییەکی سەیردا دەبووم و باوەشم بە گوڵەکاندا دەکرد و ماچم دەکردن گوڵەکان ناسروشتی زیادیان دەکرد و دنیایان دەتەنی، قەلەڕەشەکە بە قیڕە قیڕ دەهات و دەیگوت: (ئەنجامت دا پیشەکەت ئەی پیاو، تۆ دەگەڕێیتەوە بۆ هەسارەیەکی دیکە ئەی پیاو) وەخەبەر دەهاتم دەمبینی خەونە، من سەدان شەو لەم جۆرە خەونانەم دەبینی.

ئەوی لە سەرەوە نووسرابوو دەقی نووسینەکانی (کامەرانی وەنەوشە) بوون چەند پەرەگرافێکی کورت بوون لەو خەونە سەیرانەی شەوان دەیبینین کە ئاشنایەتی تەواوی لەگەڵ قەلەڕەشەکەدا پەیدا کردبوو، هەر ئەوەش وای لێکردبوو تەواو بە دنیا رەش بین بێت و چاوەڕوانی مەرگێکی کوشندە بکات بۆ گەڕانەوە بۆ رەگەزی گوڵە بۆنخۆش و سەیرەکان ئەو هەمیشە باسی خەونە سەیرو درێژەکانی بۆ دەکردم و دەیگوت: (شاپووری خەزان من تەواو لەو خەونانە بێزار بووم هەمیشە لە دنیایەکی چۆڵدا پیاسە دەکەم).

سەردەمانی ئەشق و ئەوینداری (کامەران) ماوەیەك درێژەی کێشا ئەو دەمە تەواو ئاوێزانی ئەشقی (دڵارام) ببوو، لە سەرکێشی بەردەوام بوو، (دڵارام) هەموو جار بە (کامەران) ی گوتبوو (من دەبێت خەونەکەی باوکم بەدی بهێنم) لە ئاکامدا (کامەرانی وەنەوشە) بەڵێنی هەموو جۆرە ئامادەییەکی پێدابوو.

بەڵام لە بۆسەی کەسانی خراپی شار دەربازی نەببوو هەڵبەتە لە چەندین بۆسەو شەڕەوە تێوە دەگلا کەسانێکی خاوەن ماڵ و سامان دەیانویست بە زەبری پارە خۆشەویستی (دڵارام میهرداد) بکڕنەوە، بەڵام سەرکەوتوو نەدەبوون، سیحری ئەو خاڵە تەلیسماوییەی ناوچەوانی خەڵکانێکی زۆری بەرەو رووی خۆی پەلکێش دەکرد، ئەو دەمەی من توانای تەواوکردنی خوێندنم نەماو نەخۆشی ماندووی کردم و سەفەرم کردبوو بۆ هەندەران، دوای ئەوەی ماوەی ساڵێك بوو کارەساتەکەی ماڵی مامۆستا (کاوە) تەواو ببوو (کامەرانی وەنەوشە) لە رێگەی چەند هاوڕێیەکی پارێزەرییەوە سەرکێشی ئەوەی کردبوو کە دوای دۆسیەی سووتاندنی ماڵەکەو کوژرانی چەند ژنەکەو بزربوونی (مەلەك کانەبی) بکەوێت، هەربۆیە تووشی دەیان کێشەو ئازاردان بووبۆوە، هەر لەو مەیدانەدا شەوێك کۆمەڵێك چەکداری دەمامك دار لە ئۆتۆمبیلێکی مۆدێل بەرزەوە دەست رێژی

www.mukiryani.com

گولله له (کامەرانی وەنەوشە) دەکەن و له یەکێك له شەقامەکانی شاردا لـه تـاریکی ئێوارەیەکی درەنگدا به سـەختی بریـنداری دەکـەن، بـەڵام نـازانم بـه چـی شـێوەیەکی موعجیزەئاسا نامرێت و پاش ماوەیەکی درێژ له نەخۆشخانه دەمێنێتەوەو دواتر زیندوو دەبێت و دەژێتەوە، (کامەرانی وەنەوشە) زۆر لەوە کۆڵنەدەرو سەرسەختتر دەبێت که کۆڵ بدات و بەردەوامی به کارەکانی دەدات.

بەردەوام دەبێت له داکۆکی کـردن و گـەڕان بـه دوای دۆسـیه سـەیرو تەمومژاویەکانـدا ئـەو هەمیشه له شەوانی تاریك و نائاساییەکاندا به کۆڵانه کۆنەکانی شاردا پیاسـەی درێـژی کردبـوو، هەمیشەو بەردەوام کردبووی به پیشەو به تەنیایی له ژێر نووری گڵۆپێکی سەوزی بچووکدا شـەوان به دەنگی زوڵاڵ و پڕ له هەیبـەتی پیاوانـه شـیعری شـاعیره گـەورەکانی خوێنـدبۆوەو گریـا بـوو سەردەمێکی بەم شێوه بەڕێ کردبوو.

له دوای سارێژبوونی برینەکانی بۆ ماوەیەکی چەند مانگی به دار شـەق بـەڕێ کردبـوو لەبـەر سەختی برینەکانی و شکاندنی ئەژنۆی راستی به گولله، سەرسەختانه هەزاران جار به گەڕەکەکـەی ماڵی (دلارام) دا گووزەری کردبوو، چەندین جار له باڵکۆنی پەنجەرەکەوە نیگای سـیحراوی بـەرەو (کامەرانی وەنەوشە) کردبوو، (کامەران) سەدان چەپکه گوڵی وەنەوشەیی بۆ هەڵدابوو، به وێنـەی ئاشقه کۆنەکان هەوڵی دابوو به لقـی ئـەو درەختـه سـەوزه گەورەیـەی بـەردەم مـاڵی (دلارام) دا سەرکەوتبوو، تا شەوانێکی درەنگ رامووسانی درێژخایەنیان ئەنجام دابوو چەندین یادگاری سـەیرو سەمەره لەنێوانیاندا رووی دابوو.

وەك ئاشقێکی سەر سەخت و مودمین به (دلارام) خۆی له قەرەی سەرکەشی سـەخت و دژواردا بوو، ئای لەو دیمەن و وێنانەی که (کامەران) تێیدا بووە ساڵانێکی خایاندو ئەمان ئەشق و جـەنگ و ماچ و گوڵ و هۆنراوەیان به باڵای یەکتری دا چرپاندبوو سەردانی گۆڕسـتان و گـۆڕی (ئاسمـان) و (سەهەندی بایز ئاغا) یان کردبوو لەو ساڵانەدا بـه شـێوەیەکی بـێ شـوومار ژمـارەی گوڵـەکانی گۆڕستان زیادیان کردبوو، پانتاییەکی زۆریان داگیر کردبوو.

دۆسیەی (مەلەك کانەبی) دانەخرا ئەو رۆژەی که له یەکێك له رووپـەڕی رۆژنامـەکانی شـاردا وێنەی ئافرەتێکی کوژراوو شێوه شێوێنراو بڵاو کرابۆوە، هەر زوو (کامەران) بەدواداچوونی کردبـوو بەرەو ئەو ناوچەیه رۆیشتبوو که (مەلەك) ی تێدا کوژرابوو به وتەی ئەو شوانەی کـه گـەواهی دەر بوو، ژنه کوژراوەکه کەس نەیزانی بوو کێیه، بیست و یەك فیشەکی پێوه نرابوو، کاسەی سەری بـه

www.mukiryani.com

بەرد پان کرابۆوە خوایە دیمەنێکی وەها سەیر دەبێت ویژدانی مرۆڤ بخاتە کوێوە؟ ئایا دەبێ ئادەمی چۆن هەست بەو دیمەنە بکات؟

هەر زوو (کامەرانی وەنەوشە) بە بەرپرسانی رۆژنامە ئەهلیەکەی راگەیاندبوو کە ئەو بەڵگەی تەواوی هەیە بۆ ناساندنی ئەو ژنە کوژراوە، بەرپرسانی رۆژنامە لۆکاڵییەکە بەوە زۆر دڵخۆش ببوون و سەرسام ببوون بەوەی دەتوانن کێشەیەکی گەورە لە سەر ئاستی کوردستان و دەرەوە لەسەر ئەو دۆسیەیە بنێنەوە و فرۆش و ناوبانگی رۆژنامەکەشیان برەو پێ بدەن.

ژنە کوژراوەکە یان بڵێین (مەلەك کانەبی) لە پزیشکی دادوەری دانرابوو هەڵبەتە هیچ کەسێك نەبوو خۆی بکات بە خاوەنی، (کامەرانی وەنەوشە) بە گران توانیبووی بچێتە ژوورەوەو لەگەڵ وێنەگرێکی رۆژنامەکەدا چەند وێنەیەکیان گرتبوو هەڵبەتە وێنەگرەکە کامێرایەکی بچووکی پێ بوو لەناو شوێنێکی هەستیاری خۆیدا حەشاری دابوو، دوای ئەوەی چەند وێنەیەکیان گرتبوو بەراوردیان کردبوو بەو وێنەیەی لە رۆژنامەکەدا بڵاو کرابۆوە هەمان شێوە ببوو.

لە راستییدا پیاوەکانی (محەرەم هەڵۆ) و مێردە کۆنەکەی (مەلەك کانەبی) بۆ هەموو جێگایەك چاودێری توندی (کامەرانی وەنەوشە) یان کردبوو، وردو درشت هەموو کرداروو رەفتارەکانیان تۆمارکردبوو، بۆ کوێ دەچێ؟ چی دەکات؟ کرابوو بە راپۆرت و حەواڵەی (محەرەم هەڵۆ) و گەورەکانی تریان کرابوو، (کامەرانی وەنەوشە) ببوو بە دێوەزمەیەکی گەورەو چووبووە گەردنی (محەرەم) و پیاوەکانی، چەند رۆژێك دوای دۆزینەوەی تەرمی (مەلەك کانەبی) لە رێگەی رێکخراوێکی پاراستنی مافی مرۆڤ و ژنان دۆسیەیەك بۆ کوژرانی (مەلەك کانەبی) کرایەوە، هەر ئەمە بوو بە هۆی ئەوەی (کامەرانی وەنەوشە) و چەند هاوڕێیەکی کار بۆ بە ئەنجام گەیاندنی دۆسیەکەو دۆزینەوەی بکوژەکانی بکەنەوە، لەو ماوەیەدا (کامەرانی وەنەوشە) چەند جارێك پەیوەندی بە منەوە کرد و چەندین بەڵگەو دۆکۆمێنتی پێویستم بە پۆستا بۆ رەوانەکرد بۆ دەوڵەمەند کردنی کەیسەکە، (کامەرانی وەنەوشە) بە هەموو نیشانەکاندا ئەوەی زانی بوو کە بێگومان ئەو کوژراوە (مەلەك کانەبی) یە، چونکە لەو وێنانەی کە من بۆم رەوانە کردبوو چەند نیشانەیەك بە جەستەی مەلەکەوە ببوو کە هەمان ئەو نیشانەو خاڵانەش لەسەر تەرمەکە هەبوو، چەند خاڵێکی کوتراو چەند تاتۆیەك لەسەر لاشەی هەبوو، چەناگەو لامل و دەستی هەمان ئەو نیشانانە بوون کە لە هەردوو وێنەکاندا هەبوون ئەم نیشانەو بەڵگانە وایان کرد بوو کە (کامەرانی وەنەوشە) بتوانێت راستی مەسەلەکان بسەلمێنن بۆ یەکەمین جار کە (مەلەك کانەبی) رایکردبوو و لە ماڵی مامۆستا کاوە داڵدە درابوو لە سەر ریکۆردەرێك ناو نیشان و هۆی راکردنەکەی بەیان

www.mukiryani.com

کردبوو، هەروەها لەسەر لیستی هاتووی ڕێکخراوەکەی مامۆستا کاوە ناوی خۆیی و هۆی هەڵاتنەکە و چەکدارەکانی تێدا تۆمار کردبوو خۆشبەختانە ناوو داتای تەواوی ئەو ژنانەی کە هاتبوونە ناو ماڵەکەی مامۆستا (کاوە) لە یەکێك لە ڕێکخراوەکانی دیکەی دۆستی مامۆستا (کاوە) تۆمارکرابوون و لەسەر دەفتەرێکی دیکەی ڕێکخراوەکەی مامۆستا (کاوە)ش تۆمارکرابوون کە ئەو دەفتەرە بەر لە دوو ڕۆژ لە سووتانی ماڵەکەی مامۆستا (کاوە) لە لای من پارێزرابوو من لە ڕۆیشتنم بۆ هەندەران ئەسپاردەی (کامەران)م کردبوو، بەهۆی ئەم هەموو دۆسیە گرنگانە (کامەران) و هاوڕێیەکی پارێزەری توانیبوویان دۆسیەیەکی گرنگ و کەیسێکی بەهێز پێشکەشی دادگا بکەن و ناوی تۆمەتبارەکان پێشکەش بە دادگا بکەن هەر ئەم هەموو کارە وایان کردبوو کە (محەرەم هەڵۆ) و چەند بەرپرسێکی دیکەی تێوەگلاو بە کەیسەکە تووشی شۆك و تێڕامان بىن و پەنا بۆ چەندین کارتی فشاری جیاواز ببەن.

بە هەر هۆیەك بێت لە ڕێگەی نامەی ئاگادارکردنەوەو لە ڕێگەی چەندین جۆر پەیامەوە هەڕەشەی کشانەوەی کەیسەکەیان لە (کامەرانی وەنەوشە) کردبوو، ڕۆژێك لە ڕێگەی کچێکی گەنجەوە هەوڵی ئالوودەکردنی (کامەرانی وەنەوشە)یان دابوو، کیژەکە داوای لە کامەران کردبوو کە تووشی کێشەیەك بووەو دەیەوێت (کامەران) یارمەتی بدات و سیناریۆیەکی سەیریان دروست کردبوو هەر خۆیان لە دوورەوەڕا چاودێری (کامەران) یان کردبوو بە کامێرایەکی داپۆشراو وێنەی پێکەوە وەستانی کامەرانیان گرتبوو، بەو ئەزموونە درێژەی خۆیان لە کاری هەواڵگیری دا هەیان ببوو، هەوڵێکی نابەجێیان دابوو تاکو (کامەران) بخەنە ناو هەڵدێرێکی قووڵی هەزار بەهەزارەوە، هەرچۆنێك بێت کامەران بەوپەڕی دڵسافیەوە، گوێی بۆ کچە گەنجەکە گرتبوو، ئەو کچە تەمەنی لەنێوان بیست بۆ بیست و دوو ساڵاندا ببوو، بە جلوبەرگێکی تەواو مۆدێرنەوە لە ڕێگەی کۆلێژ داوای یارمەتی لە (کامەران) کردبوو، بەوەی کە ئەو یەکێکە لەو ئەندامانەی لە ڕێکخراوێك کاردەکات بۆ داکۆکی لە مافی ژنان، تاکو بتوانێت کۆمەکی بکات و گوێی بۆ بگرێت تاکو رازی دڵی خۆی بۆ باس بکات، ئەو بە گریانەوە بە (کامەرانی وەنەوشە) ی وتبوو کەوا ئەو بە هۆی کەسێکی دیکەوە هەڵخەڵەتێنراوەو لە لایەن کوڕی یەکێك لەبەرپرسە گەورەکانی ئەو کاتەی حزبێك دەستدرێژی سێکسی کردۆتە سەرو بەوەی کە پارچەیەك زەوی لە گەڕەکی سوڵتانە گەورەکان وەردەگرێت.

هەڵبەتە هەموو ئەم سیناریۆیە لە لایەن خۆیانەوە دروست کرابوو تاکو (کامەرانی وەنەوشە) بخەنە ناو هەڵدێرو وێنەی بگرن و هەڕەشەی ئەوەی لێبکەن کە ئەگەر بێتو واز لەم کەیسە نەهێنێت

www.mukiryani.com

ئەوا وێنەکان دەنێرن بۆ (دڵارام) و وای تێدەگەیەنن کەوا (کامەران) پەیوەندی لەگەڵ ئەم کچە گرتووەو ناپاکی لە (دڵارام) کردووە.

بە هەر هۆیەك بێت سەدان وێنەو گرتەیان تۆمارکردبوو، بەو پێیەی کە کچەکە خاوەنی ئۆتۆمبیل دەبێت و (کامەران) ی دڵپاك و دڵساف لەگەڵی سەردەکەوێت و کچەکەش بەهەر هۆیەك بێت (کامەران) بەرەو دەرەوەی شارو بۆ ناوچەیەکی کەمێك نزیك لە شار دەبات و لەوێ هەوڵی خۆ نزیککردنەوە دەدات لە کامەران و تەواوی ئەم سیناریۆیە تۆمار دەکرێت.

زۆر ئەستەمە تۆ نەتەوێت کارێك بکەی، بەڵام بە زۆر بتخەنە نێو خەرەندێکی تەم لەسەر نیشتووی هەزار بە هەزار، مرۆڤ روحلەبەرێکی سەرکێشە پەی بە هەموو کونج و کە لەبەرەکانی دنیا دەبات تەنیا ناتوانیت لە دیوە تاریکەکانی ناخی خۆی بگات.

ئەو دەمەی پیاو بیر لە مەرگی خۆی دەکاتەوە هەر ئەو کاتە حاشا لە رابردووی خۆی دەکات و وا نیشان دەدات کە بێگوناه و بێ تاوانە، هەڵبەتە (کامەرانی وەنەوشە) تەواو لەوە بێتاوان تر دەبێت کە کەسانێکی کاڵفام و گورگئاسا لە خشتەی بەرن ئەو وتبووی (خودایە، ئەی ئەو دروستکەرەی لە سەری سەرەوەی شتەکان دانیشتووی، ئەی ئەوەی بە ملیۆنەها دووربین و روانگەی بەرزت هەیەو لە مرۆڤەکانت دەڕوانی ئەوەی من دەمەوێت کردنی کاری وەها نییە، من بێبەریترین کەسێکم کە بمەوێت خیانەت لە ئازیزەکەم بکەم، من تەنیام تەنیاتر لە بیابانێکی زەرد، پیاوێکم وەك سەگی پێ سووتاو، هەزاران سەروکارم لەگەڵ مرۆڤە جیاوازو خاکە جیاوازەکاندا هەیە، رزگارم بکەو لە پلانی ناحەزانم نەجاتم بدە).

ئەو زۆر داماو تاساو هاواری بۆ ئاسمان کردبوو، ئاخر ئەو هەر خۆی نەبوو مێژوویەکی تاڵی لەگەڵ ئاسماندا هەبوو، سەردەمانێکی لەوەو بەر لە ئاسمانەوە مەرگ بۆ خۆشەویستەکانی هاتبوو بەناچاری چارەنووسێکی رەشی ئیبلیسی پەسەند کردبوو، رەوا بوو بۆ ئەو کە لەگەڵ خەمدا ئاشنابێت، سەردەمێکی درێژی بە ناسۆرو ئازارو زامی قووڵەوە بەڕێ کردبوو هەر خۆی، خەمخۆری رابردووی بوو کەسێك نەبوو بزانێت شوناسی ئەم کوڕە بێکەسە کێیە.

ئەو بۆ ناکۆتا چنگە کرێی لەناو رابردووی خۆیدا کردبوو بە مشت هەزاران ئازاری رابردووی لەناو خەون و خەیاڵە نەبڕاوەکانیدا دەسکەنە کردبوو.

لەو جێیەی کە کچە گەنجەکە لەگەڵ (کامەران) دا دابەزن جگە لە کۆمەڵێك دارسنەوبەر و قەدپاڵی چیایەك هیچ بوونەوەرێکی دیکە دیار نییە، ئەو بە هەر هۆیەك بێ وای لە (کامەرانی وەنەوشە) گەیاندبوو کەوا دەیەوێت لە جێیەك رازەکانی خۆی بۆ ئەو بەیان بکات،

www.mukiryani.com

لەبەر ئەوەی لەناو قەرەباڵخی شارو کافتریاو باخچەکاندا ناکرێ رازو نیاز گەلاڵە بکات.

بەڵام لە پاڵ ئەوەشدا ئۆتۆمبیلێکی شاراوەی دیکە لە دوورڕا بە کامێرای تایبەتی کاری سیخوڕی کردبوو، وێنەکان هەڵگیرابوونەوە، بۆ چەند جارێك کچە گەنجەکە دەستی کامەرانی گرتبوو باوەشی پێدا کردبوو بەو پێیەی دەترسێت، بەڵام (کامەرانی وەنەوشە) لەوپەڕی دڵپاکی و دڵسافی خۆیەوە ئامێزی بۆ کردبۆوە، تەواوی ئەم چرکەساتانە بەلێزانینەوە تۆمار کرابوو.

ئای لەو کارەساتە ناخۆشەی لەدوای ئەم چرکەساتانە دروست دەبن، ئای خودایە لەو کارەی دەیکەیت و مەبەستت نییە، بەڵام بۆت دەبێ بە بەڵا، زۆر جاران لە کاتی ئاخاوتندا بە بێ هەستی وشەیەك یان دێڕێك لە دەمت دەردەچێ تا کۆتایی تەمەنت دەبیتە دیلی ئەو وشانەو باجەکەی لەسەرت نارِوات، یان کارێك دەکەیت بە مەبەستی چاکەو دواتر بۆت دەبێ بە دێوەزمەو بۆ هەمیشە بەرۆکت بەرنادات، خودایە چەند ناخۆشە هەوڵبدەی بۆ ئازادی کەسانێك، بەڵام دواتر خۆت داوای ئازادی بۆ خۆت بکەیت.

لە یەکێك لە رۆژەکانی ساڵدا لەناو کۆلێژی ئەندازیاری کچێك دێت و زەرفێکی زەرد لەسەر مێزەکەی (دلارام) و هاورِێکانی کە بە (گرووپی دەستەسڕ بەدەستەکان) ناسرابوون دادەنێت و دەڵێت ئەم زەرفە دیارییەکە بۆ (دلارام) زەردەخەنەیەك دەکات و سپاسی دەکات و دواتر نامەبەرەکە لە ئان و ساتدا بزر دەبێت وەك جنۆکە ئاسەواری دیارنامێنێت، هەر زوو سوار یەکێك لە ئۆتۆمبیلە گرانبەهاکانی بەرپرسێکی پایە بەرز دەبێت و لە چاو بزر دەبن.

هەر لەو ساتەدا کە (دلارام) زەرفەکە دەکاتەوە، یەکە بەیەکە وێنەکانی (کامەران) و کیژە گەنجەکە دەبینێت نزیکەی چواردە وێنە دەبێت لە زۆرێك لە وێنەکاندا (کامەرانی وەنەوشە) بە خۆیی و قاتێکی رەش و گوڵێکی وەنەوشەیی سەر سینگی پێدەکەنێت و لەگەڵ کچێکی جواندایەو لەنێوان دارستانێکدا ئاوێزانی یەکتر بوون، هەڵبەتە ئەوە چرکەساتێك بوو کە (دلارام) بە ناو دۆزەخدا دەبات و دنیای لەبەرچاو تاڵ دەکات و ئاسەواری بۆ کۆتاییەکان دەمێنێتەوەو ئاراستەی رووداوەکانی بەرەو جەمسەرێکی دیکەی دنیا برد.

www.mukiryani.com

(دلارام) هاوار دەكات و دەقیژێنێت، سەدان هاوڕێی كۆلێژ گوێ بۆ هاوارەكانی رادەبیێرن، ئەو دەمە (كامەرانی وەنەوشە) لە كۆلێژ نەببوو بە كارێك لە دەرەوەی كۆلێژ ببوو، هاوڕێكانی (دلارام) كە (مەندانە) و (شابانوو) (گوڵ بانوو) دەبن، هەوڵی ئەوە دەدەن هێمنی بكەنەوە، بەڵام بێ سوود دەبێت و لە گریانی خۆی بەردەوام دەبێت، (دلارام) بە رەگەزی هەموو كچانی دنیا حوكم بە سەر (كامەران) دا دەدات.

لە راستییدا هەموو كچانی دنیا هەمان بیركردنەوەو حەزیان هەیەو ئەگەر بەو وێنەیەدا تێپەڕن هەمان هەڵوێستیان دەبێت، ئەو دەمەی خودای گەورە ئادەمی خەلق كرد و لە پەراسووی ئادەم حەوای خەلق كرد، بوونەوەرێك بوو تەواو وەك ئادەم نەبوو ئادەم خۆڕاگرو بەهێز حەوا لاوازو بێ توانا، هەموو ئافرەتانی دنیا راستە رەگەزێكی تەواوكەری ئادەمیزادن بە بێ ئەوان ژیان بەو شێوەیە پەرەناسێنێت، بەڵام لە دیدو بۆچووندا ئەوان هیچ كات وەك پیاوان بەتواناو خۆڕاگر نین و بەرانبەر نەهامەتییەكان زوو كۆڵ دەدەن و دەستەمۆ دەبن.

(كامەرانی وەنەوشە) هەمیشە دەیگوت:(بە تەنیا لەناو گەردوونێكی گەورەدا لەناو سەرزەمینێكی مەزندا، بۆ یەكەمین جار پیاوێك دەست دەكات بە ئیش كردن، دواجار ژن هاودەمی دەكات، یەكەمین ماچ یەكەمین چاڵ یەكەمین ئاگر، یەكەمین ئیش كردن پیاوان بوون، ئەوان سەرمەشقی ماندوویەتی دنیایان بۆ خۆیان برد، هەر ئەوان داهێنەری ئەم زەمینەو زەمینەكانی تر بوون) لە راستییدا مەبەستی (كامەران) تەنیا لەوە نەبوو كە ژنان پیرۆزو خۆشەویست نین ئەو لە رەنجدانی خۆیەوە دەیڕوانی، بەڵام كارو فرمانی ژنانی نزم نەنرخاندبوو، ئەو هەمیشە ئەوانی بە گەورەو مەزن ناوزەد كردووە.

بەڵام ژنان زوو بڕیاری بەپەلەو هەڵە دەدەن و هەندێك جار بڕیارگەلی نادروست دەدەن و پەڕەی ژیان و دنیا رەش و ناچیز دەكەن، دەنگی گریانی بێ بڕانەوەیان نەنگی دەخاتە نێو پێكەنینە نۆتە ئاساییەكانی ژیان، ئەو كاتەی (دلارام) گریا، (كامەرانی وەنەوشە) زوو گریابوو، ئەو گریا بوو بۆ ئەوەی كردارێك هەیە كە كراوەو ئەو نەیكردووە.

سەفەر كردن منی فێری سەبرو بەرگریەكی زۆركردم، فێری كردم چۆن وەك بەرد لە سەرم بدەن و قسە نەكەم وەك شەقام بە سەرمدا بڕۆن و چركە نەكەم فێری كردم وەك

www.mukiryani.com

چیا روحم دەربهێنن و نەگریم، غوربەت و تەنیایی فێری ئەوەیان کردم کە ئەو کەسە نەبم کە هەم لەو دوورە دەستییە لە دنیایەك کە تەنیاو غەریب بووم و هاورێییەکم نەبوو باوەشم بە خەمدا کردبوو، بێ خەبەر بووم لەوەی چی لە چوار دەورم روودەدەن، ئەوانەی کە لە نیشتمان روویان دەدا من لێیان بێخەبەر بووم، رۆژانە خاك بەش دەکرا زەوی دەفرۆشرا هەزاران ڤێلاو باڵەخانە قوت دەبوونەوەو من لێیان بێخەبەر بووم، لەوێ هاوارو ناڵە ناڵی ئەزیزانم لێرەش هاوارو ناڵە ناڵی ناخم، من نەمدەزانی (کامەرانی وەنەوشە) ئەو کورەی لە سێبەریدا وەستام و بووم بە (شاپووری خەزان) بووم بە کرێکارێك بە گوورزە رووناکییم دەخواردوو لە پەنجەکانم رووناکی دەتکایە خوار، ئەو لەوێندەر زامداری دەستی پیاوانی سوڵتانەو منیش لێرە ئەسیری ئازارەکانی ناخم.

ئەو کاتەی (دلآرام) بە دڵێکی شکاوەوە وێنەکانی خستە بەردەم (کامەرانی وەنەوشە) رۆژێکی دیکە بوو پڕ لە خەم و پەژارە بوو (کامەران) بەوپەڕی حەپەسانەوە خۆی لە وێنەکاندا دیتەوە پاشان پیاوانە گریا، چەندین هەوڵ و تەقالای داو (دلآرام) رۆیشت و گوێی بۆ نەگرت، سەدان جار روونکردنەوەی بۆ (دلآرام) داو سوودی نەبوو سوێندی بە خوداو هەموو شتێکی پیرۆز خوارد سوودی نەبوو، گریاو تکای کرد سوودی نەبوو.

بە (دلآرام) ی گوت (کەوا پەرلەیەو پلانی ناحەزانە) بڕوای نەکرد.

بە هەزار شێوەو ئاواز گریا بوو بۆ رۆژانێك پەیمانی ئەبەدیان بە یەك دابوو رۆیشتنی (دلآرام) خەموو پەژارەی بە هێندەی چیا بەرزەکانی کوردستان لە دڵی (کامەرانی وەنەوشە)دا قوت کردبۆوە، هاوارو ناڵە ناڵی شەوانی تەنیایی وەهایان کردبوو (کامەرانی وەنەوشە) پەنا بۆ خاڵی کردنەوەی شووشە شەڕابەکان بدات و وەك شێت لەسەر شەقامەکان بخەوێت و لەگەڵ بێ لانەو بێ نەواکاندا مقەباو دارو کاغەز بسووتێنن و تا شەوانی درەنگ بگرین و بکوڕوزێنەوە، ئای خودایە لەو ناخۆشییە، تۆ ببینە چۆن ئازار لە جەستەتدا سەوز دەبێت کاتێك خۆشەویستەکەت پارچەیەکی دۆزراوەی روحت لێت زووير دەبێت.

لەگەڵ گریانی (کامەران) دا هەموو ئینجانە گوڵەکانی گریا بوون و ئاورنگی سووریان لەسەر گەڵاو گوڵەکانیان دەردابوو، هەموو خانووە قوڕینەکان کۆڵانە تەنگ و تاریکەکان گریابوون، شەمشەمەکوێرەکانی شەو پێکڕا گریا بوون.

www.mukiryani.com

(کامەرانی وەنەوشە) لەبەر ئەوەی تەواو راستگۆو لەسەر حەق ببوو، هەروەك خۆی چەندین جار دەیگوت:(من لە زۆر کاتدا لە ئاستی حەقی خۆم بێدەنگ دەبم سروشتی ژیانم وەهایە، بێدەنگی هەڵدەبژێرم، چونکە لە بێدەنگییدا بە دوای حەقیقەتدا دەگەڕێم و بێ دەنگ دەبم لەناو ناخی خۆمدا بە ناو دنیایەکی دیکەدا دەگەڕێم).

ئەو لەو چەند دێڕو رستەیە زیاتر هیچی دیکەی بە (دلآرام) نەووتبوو راستەو راست بەرەو باڵەخانەکەیان رۆشتبۆوە یەك تەختە لە سەر قەرەوێڵەیەکی کۆنی داڕزاو لەسەر پشت کەوتبوو لە بنمیچی ژوورەکەی روانیبوو گریابوو.

لە ژیانی ئەودا، سەدان گریان دووبارە بوونەوە، گریان ببوو بە کولتووری ژیانی ئەو، بۆ هەمیشە لە سەری رۆیشتبوو.

لە راستییدا (دلآرام میهرداد) زۆر کوێرانە بڕیارێکی لەو جۆرەی دابوو سزایەکی وەهای بەسەر (کامەرانی وەنەوشە)دا سەپاندبوو کە (کامەران) بە وێنەی (ئارتۆر رامبۆ) بڕیاری دابوو سەفەر بەرەو بیابان بکات و لەوێ لەناو لمدا بخەوێت بمرێت، (کامەران) مەحکوم بوو بەوەی خیانەتێکی گەورەی کردووە لە (دلآرام)، هەڵبەتە تا رادەیەکی زۆریش (دلآرام میهرداد) ناحەقی نەکردبوو، چونکە هەموو رەگەزێکی مێینە هەموو ژنێك یان کچێك تووشی وەها خەیاڵییکی رەش دەبێت، ئەگەر بێت و خۆشەویستەکەی یان دڵخوازەکەی ببینێ لە باوەشی کەسێکی دیکەدا، لە وێنەکاندا کچێك باوەشی بە (کامەرانی وەنەوشە) دا کردبوو، ئاخر ئەمانە کەم نەبوون لە لای (دلآرام) زامێکی گەورە بوون لەسەر دڵ، زامێکی قووڵ بوون کە سارێژ بوونەوەیان سانا نەبوو، وەك دڕکێکی رەق وابوون هەڵچەقیبوونە بەری پێیەکان و نەش دەدۆزرانەوە ئازارێکی زۆر بە ئێش بوون.

(کامەرانی وەنەوشە) لە دوای چەند رۆژێك نەیتوانیبوو بڕواتەوە بۆ زانکۆو دەرگای ژوورەکەی لەسەر خۆی قوفڵ کردبوو، کەوتبووە بیرکردنەوەیەکی قووڵ لە ژیان لە مرۆڤەکانی دەوروبەری.

ماوەیەك بوو دۆسیەکەی (مەلەك کانەبی) لە لایەن پارێزەرەکەوە برابووە پێشەوە، بەڵام دادگا بڕیاری تەواوی نەدابوو، لە ئانووساتی خەڵوەتی (کامەرانی وەنەوشە) هەواڵ دێت و (کامەران) تووشی راچڵەکین و سڵەمینەوەیەکی دیکە دەبێت لە نیوەڕۆیەکی رۆژێکی ساڵدا لەو دەمەی زۆربەی خەڵك سەرقاڵی خواردنی نانن

www.mukiryani.com

کۆمەڵێك چەکدار دەسرێژی گوللە لە پارێزەرەکەی هاورێی (کامەرانی وەنەوشە) دەکەن و لەبەر سەختی برینەکانی دەمودەست پارێزەرەکە (کێوان دەشتی) گیان دەسپێرێت و بکوژەکانیش وەك پیشەی هەمیشەییان هەڵدێن و ناسنامەیەکیان لێ دەرناکەوێت و زامێکی تری ناسۆر ئامێز دەکەوێتە سەر دڵی(کامەرانی وەنەوشە).

ئەو کاتەی (کامەرانی وەنەوشە) بە تەواوی لەو تراژیدیایە دڵنیا دەبێت وەك شێت بە چاکەت و بیجامەیەکی سپییەوە بە کەمێك ریشی تەنك و قژێکی رەشی درێژەوە بە پێی پەتی بە قادرمەکانی باڵەخانەکەدا دێتە خواروو وەك شێتێك کە لە قەهری منداڵان هەڵدێت چەندین جار بە شەقام و کۆڵانەکاندا رادەکات و منداڵان هاوارو هولەی لێدەکەن و ئەویش هیچ ناڵێ جگە لە چەند وشەیەکی پچڕ پچڕی بێ مانا وەك (کوژرا، ئەو، بەچی؟، بۆچی؟) هەروەها هاواری کردبوو (مەرگ، هەڵاتن، راکردن، مەرگ، کوشتن، خوێن) شێتانە رایکردبوو، ئاخر ئازارەکانی جەستەی (کامەران) هێندە زۆر ببوون کە توانای بەرگە گرتنیان ئاسان نەبوو، هێدی هێدی جەستەو روحی (کامەران) وەك قەلەرەشەکە رەش ببوو، دڵی کامەران ببوو بە قەقنەس ئاگرێکی بە بلێسە لە ناخیدا سەری هەڵدابوو جەنگێکی دێرین بەرپا ببوو.

لە دوای ماندووبوونێکی زۆر لە راکردن لە سەر پارچە نایلۆنێك لە کونجێکی کۆڵانێکی تەنگەبەردا دانیشتبوو تێر تێر گریا بوو هاواری بۆ ئاسمان و خوداو فریشتەکان کردبوو، ئاخر ئەوە سەرەنجامی ژیانی لاوانی کوردستان بوو کە هەمیشە لە ئازاردا دەتلانەوە، (کامەرانی وەنەوشە) لە تاوی مەرگی هاورێ پارێزەرەکەی کە کوڕی ژن و پیاوێکی هەژار بوو، (دڵارام میهرداد) ی لەیاد کردبوو وەك چۆن (دڵارام) یش (کامەران)ی وەلانابوو لەناو خەم و ئازاردا نوقمی ئەسرین ببوو.

www.mukiryani.com

www.mukiryani.com

٢٢

هیچ کەس و لایەنێك نەیتوانی بکوژانی پارێزەرەکە (کێوان دەشتی) بسەلمێنێت مەرگی ئەویش وەك مەرگی هەزارانی دیکە پەردە پۆش کراو بوو بە ژێر گڵەوە، گلێکی بێوەفا، هەموو جەستەکان لەخۆی دەگرێت و دەیان رزێنێت.

ماوەی چەند مانگێك بوو پەیوەندی نێوان (دڵارام میهرداد) و (کامەرانی وەنەوشە) ئاڵۆز ببوو، (کامەران) دەستی دابووە خوێندنەوەیەکی کوشندەو شەوو رۆژ بەیانی و ئێواران سەرقاڵی خوێندنەوە ببوو زۆربەی ئەو کتێبانەی لە ژێر قەرەوێڵە رزیوەکەیدا بوون چەند جارێك خوێندبوویەوە و چەندانی دیکە لەسەر شەقام و لە کەلاوەکاندا کە فڕێ درابوون هێنابوویو خوێندبوویەوە.

تەواو خۆی لە دنیای دەوروبەری دابڕی بوو، زۆر کات سەرقاڵی خواردنەوەیەکی زۆر ببوو، زۆر جاریش جگەرەکێشانی بێ بڕانەوە، ئەو لە سەرەتادا رقی لە هەموو جۆرە دووکەڵێك بوو، بەڵام دواتر چێژی دنیای لە سووتاندا دەبینییەوە و وتبووی (دووکەڵ لە ناخم پەنگ دەخواتەوەو لە چاومدا ئاوا دەبێت) ژیانی بە سەدوهەشتا پلە گۆڕاو هەموو شتەکانی دەوروبەری لە بیرکرد و ماوەیەکی زۆر ئەوەی لەیاد چوو کە لە زانکۆ دەخوێنێت و بڕیاری دابوو نەڕواتەوە، زۆر جار لە لایەن هاوڕێکانییەوە ئاگادار کرابۆوە، بەڵام سوودی نەبوو لەو ماوەیەشدا مامۆستا (کاوە میرخاس) سەفەری بەرەو کەنەدا کردبوو.

بە تەواوی لەو شارە خامۆشەدا پشت و پەناکانی لەدەست دابوون، هەر بۆیە وەك شێتێکی بلیمەت هەر لەو ماوەیەدا سەدان وتارو رەخنەی جۆراو جۆری لە رووپەڕی رۆژنامەکاندا بڵاو کردەوە.

لە لایەن چەند هاوڕێیەکی نووسەریەوە یەکەمین کۆمەڵە شیعری خۆی بە ناوی (مەرگی گوڵە ژاکاوەکان) بڵاوکردەوە.

لەو سەردەمەی کە کتێب هیچ بایەخێکی لە لای خەڵك نەمابوو، خەڵك سەرقاڵی کڕینی ئۆتۆمبیل و مۆنیکاو پاترۆڵە علوجەکانی ناوەڕاست و باشووری عێراق بوون.

www.mukiryani.com

هەموو کتێبەکانی (کامەرانی وەنەوشە) کە هەزار کتێب بوون لە لایەن خوێنکارانی زانکۆو پەیمانگاکانەوە کڕدران ئەو قەسیدە شیعرییە درێژانەی باسیان لە بێئومێدی و بێ هودەیی ئادەمیزاد دەکرد هەموو تێکڕا کڕدران شیعرەکان شانیان لە شانی شیعری شاعیرە گەورە نوێخوازەکانی ئەو سەردەمە دەدا، بە خوێندنەوەی یەکێك لە قەسیدەکانی (کامەرانی وەنەوشە) هەزاران گەنج گریان و هاواریان کردو توانەوە، ئەو رۆژەی (کامەرانی وەنەوشە) کۆڕێکی شیعر خوێندنەوەی لە یەکێك لە مەیدانەکانی شاردا ساز کرد بەر لەو رۆژە لە لایەن سەنتەرێکی رۆشنبیرییەوە رێکلامێکی باشی لە سەر ئاستی کۆلێژو پەیمانگاکان و بازاڕو شوێنە گشتییەکان بۆ کرابوو، ئەو رۆژە هەزاران کەس بە کوڵ گریان، (کامەرانی وەنەوشە) بە دەنگییکی زوڵاڵی نەی ئاسا گریا بوو شیعری بەسەر شاردا وەشاندبوو، لەناو گوێگراندا (دلارام میهرداد) و (مەندانە) و (شابانوو) و (گوڵبانوو) تەواوی هاوڕێیانی (کامەرانی وەنەوشە) ئامادە ببوون، ئەو رۆژە شەرعیەت بۆ شیعر گەڕایەوە خەڵك ماچی کتێبیان کردەوەو باوەشیان بە وشەدا کردەوە، لەدووررا (دلارام) بە کوڵ گریابوو، چاوە هەنگوینییەکانی پڕ ببوون لە خوێن، ئەو دەمە زانیبووی تەواوی رووداوەکان سیناریۆ ببوون، لە دوای کوژرانی (کیوان دەشتی) راستییەکان لە لای (دلارام میهرداد) ئاشکرا ببوون هەر زوو زانیبووی تاوانێکی گەورەی بەرانبەر (کامەرانی وەنەوشە) ئەنجام داوە، ئەو رۆژە (کامەرانی وەنەوشە) قاتێکی رەش و گوڵێکی وەنەوشەیی و قژو ریشێکی درێژەوە بووە میوانی دڵی هەزاران کەس.

دەموچاوێکی فریشتەئاسا سەدایەکی نەبڕاوە کە لەنێوان مۆسیقاو دەنگی پەریەکاندا دەجوولایەوە ئاوێتەی ئێوارەیەکی پرتەقاڵی ببوون، لە باڵندەیەکی لانەوازی رەشپۆشەوە چەندان پەیامی برووسکە ئامێزی بە گوێی خەڵکیدا چرپاند، لەبەرزیەوە قەسیدەی بە سەر دڵە بێنازەکانی شاردا خوێندەوە، وەك پیاوێکی بە جەوهەرو شەهامەت دەرکەوتبوو، کەرنەڤاڵێکی بە ئێش و ئازاری چێ کردبوو لەناوەندی ئاپۆڕای جەماوەرێکی زۆردا پیاوەکانی سوڵتان و (محەڕەم هەڵۆ) بینرابوون وەك پڵنگی برسی وەك هەڵۆی چاو تیژ دەیانویست هەموو کەس راو بکەن هەر لەو ماوەیەدا چەند پیاوێکی وەها لە شاردا دروست ببوون، کە هەوڵیان دەدا کیژە جوانەکانی شار بۆ پایە بەرزەکان راو بکەن، لەنێوانیاندا پیاوێکی سەر رووتاوەی کەمێك ورگن هەبوو، کە بە وتەی زۆربەی خەڵك چەندان کاری بێئابرووی کردووە، لەگەڵ چەندین کچی جوان و ناسك و کاڵفامدا کە کەوتبوونە داوییەوە کاری خۆی کردبوو، کەسێکی بەسیاسەت و حەکیم بوو، هەر بۆ خۆی وانەی تایبەتی لە ئەهریمەن وەردەگرت و جادووی لە کچان دەکردو هەڵی دەخەڵەتاندن، هەر بەو چەشنە

www.mukiryani.com

لەناو شاردا وەك دالّەکەرخۆرە دەگەڕان و بێ هەست کردن بە نەنگی گەوادیان بۆ گەورەکانیان دەکرد.

لە ئێوارە کۆڕەکەی (کامەرانی وەنەوشە)دا ئەم جۆرە پیاوانە هەبوون، هەر کارو کردارێك لە شاردا بکرایە هەر کۆڕێك سینەمایەك شانۆیەك کۆبوونەوەیەك بکرایە ئەم پیاوانە دوورو نزیك بەردەوام دەبوون و ئامادە دەبوون، ئیدی ئەم ئێوارە شیعرییەی (کامەرانی وەنەوشە) دوا پەیامێك بوو چرپا بە گوێی خەڵك و دەسەڵاتدا، روونبوو کە ئەمە دوا پەیامێك بوو.

لەناوەرۆکی (کتێبە وەنەوشەییەکەدا) دەقی وەسێتنامەیەکی (وەنەوشە) ی تێدا بوو، کە دوا وتە بوون بۆ (کامەرانی وەنەوشە) نووسرابوون لە دواجاردا زۆر کۆمەکی بە من کردو سەرەداوی زۆری بۆ کردمەوە.

ئازارو ناسۆرەکانی ناخی (کامەرانی وەنەوشە) هێندە زۆر بوون وەك ئۆقیانووس وەهابوون ئەو گەیشتبووە دوا وێستگەی ژیان، لەو ماوەیەدا ئەوەی لەیاد کردبوو کە کەسێك هەبوو پارچەیەك بوو لە روحی، شتێك نەبوو لە ژیانیدا بە ناوی (دلارام میهرداد) لە ناسۆرو خەمدا هەستی خۆشەویستی لەیاد کردبوو، مەرگ و هالاوی مەرگ ژیانیان تەنی بوو، لەناو دەریایەك تاواندا شەپۆلی نەبڕاوەی دابوو، بە زمانێك تێکەڵ لە شیعرو فەلسەفە لەگەڵ هەموو کەس دەدوا، پەیامەکانی لەناو رۆژنامەکاندا ترسێنەر بوون، پیاوانی دەسەڵاتیان وڕو کاس دەکرد، لەهەموو هەفتەیەکدا وتارێکی رەخنە ئامێزی ئاراستەی سوڵتانەکان دەکرد.

هەر ئەمەش بووە هەوێنی ئاشووبێکی دیکەو لە سیناریۆیەکی دیکەدا (کامەرانی وەنەوشە)تووشی کێشەیەکی دیکە بوو ئەوە گیرۆدەی کرد و لە وەتەن هەڵی کەند، ئەو ئاشووبە وای کرد (کامەران) بیر لە هەلاتن بکاتەوە، ئەو دەبوو هەڵبێت، دواجار هەلاتن لەناوچاوانی نووسرابوو، بەڵام چۆن؟ بە فەلاکەت و پڕوکانەوە، پیاوانی (مەحرەم هەلۆ) لە دەرفەتێکی ئالتوونی خۆیاندا کردەوەیەکیان ئەنجام دا کە کارێکی وەهای کرد سەرلەبەری پڕۆژەکانی (کامەران) سەراو بن بکات.

ئەو ئێوارەیەی کە دەبوو ئەم رووداوە نەخوازراوە رووبدات تەمێکی رەش باڵی بە سەر شاردا کێشا، ئێوارەیەك بوو بە گوتەی خەڵکی (هەموو ئیبلیسە گەورەکان دابەزیبوونە سەر شار لە هەموو کووچەیەکدا خۆیان مەلاس دابوو) جوانییەکانی شار سەراوبن ببوون، خەیاڵە پرتەقاڵییەکان سووڕ ببوون، ئێوارە وەنەوشەییەکان رەش ببوون نیگەرانی وەها لە شاردا دروست ببوو، کە کەس بە نیاز نەبوو بژی.

www.mukiryani.com

بە هەر شێوەیەکی سیخوڕی بووبێ توانیبوویان کلیلێك لە کلیلەکانی ژوورەکەی (کامەران) کۆپی بکەن ئەویش رەنگە لە رێگەی چەورەو کاسە لێسێکی گەورەی خۆیان لە پاداشتی پارەیەکی زۆردا، کەسێکیان لەناو باڵەخانەکەدا راسپاردە کردبوو بەوەی دەرگای ژوورەکەی (کامەران) بکاتەوەو بە کراوەی پێوەی بدات لەو کاتەی کە (کامەرانی وەنەوشە) بەرەو یەکێك لە گۆڤارەکان رۆیشتبوو، تاکو وتارێك ببات بۆ بڵاوکردنەوە، پاشان لە سیناریۆیەکی دروست کراوی شەیتانیدا لەو کاتەی لە چاوەکانیدا هیچ فەڕو رۆزیەك بەدی ناکرێت لەو دەمەی گەنمی تاعوون لە زەمینە بەفەڕەکاندا تۆو دەکەن، دڵە خاوێنە بێ خەوشەکان راو دەکەن، دێن و لە پارچەیەك نایلۆنی رەشی کەپس کراودا یەك کیلۆ گرام تریاك دەخەنە نێو جانتایەکی کۆنی (کامەرانی وەنەوشە)لە ژێر قەرەوێڵەکەیداو بە بێ ئەوەی پەنجە مۆرێك بە جێ بهێڵن بە ئەسپایی دەرگاکە دادەخەنەوە، لەدوای ئەوەی (کامەرانی وەنەوشە) دێتەوە لە شەوێکی درەنگی تاریکدا دەستەیەك لە پیاوانی ئاسایش دێن و بە تۆمەتی هەبوونی ماددەی هۆشبەر لە باڵەخانەکەدا دەست دەکەن بە پشکنین دواتر لە هەموو ژوورەکانی دیکەوە دەست پێدەکەن و بەو سیناریۆ جەهەنمیەی خۆیان وا نیشان دەدەن کە بە بێ بەرنامە هاتوون، بەڵام (کامەرانی وەنەوشە) لەوە دڵپاکتر دەبێت کە گومانێکی وەها دروست بکات هەر بۆیە لە دوای پشکنین لە ژێر قەرەوێڵە شکاوەکەی (کامەرانی وەنەوشە)دا ئەوەی بە دوایدا وێڵ دەبن دەیبیننەوەو دەست بەجێ (کامەران) دەستگیر دەکەن، ئیدی (کامەران) قوڕگی لە قسەکردن دەکەوێ و تەنیا وشەیەکیش چییە بۆی نایەتە وتن، هەر بۆیە ملکەچی دەکات و دەزانێ سیناریۆی پیاوەکانی (مەحرەم هەڵۆ)یە بۆیە پێدەکەنێ.

بە هەر هۆیەك بێت (کامەرانی وەنەوشە) بە بیجامەیەکی خەت خەت و تیشێرتێکی پەمەییەوە بە چاو بەستراوی بە وێنەی پیاوانی رژێمی لەناوچووی بەعس سواری ماشێنێکی سەربازی دەکەن و بەرەو بەندیخانەیەکی نهێنی دەیبەن و بە هەزاران قادرمەی نهێنییدا دەیبەنە خوارەوە بەرەو ناوجەرگەی زەمین، ئای لەو ساتەی مرۆڤ تاوانێکی نەکردوەو راپێچی ناو بەندیخانە دەکرێت، لەوێ بە چاو و دەست بەستراوی لە ژوورێکی تاریك و شێداری دەخەن و تا ماوەی چەندین مانگ دەرگای بە رووددا ناکرێتەوە، کاتێك (کامەرانی وەنەوشە) دوای چەند مانگێك یەکەمین قسەی لەگەڵدا دەکرێت، ئەو زەردو لاواز بوو ریشێکی درێژو قژێکی درێژ تا ئاستی پشتی بە وێنەی درندەیەك یان مرۆڤێکی کێوی دەردەکەوێت.

ئاخر بێ دادی تا ئەو رادەیە ناعەدالەتی تا سەر ئێسقان وەها کارێك دەکەن کە مرۆڤێك پاشماوەیەکی گرنگی قوربانیدان، بەو چەشنە سووکایەتی پێبکرێت کەم نییە، تاوانەکانی

www.mukiryani.com

(کامەرانی وەنەوشە) تەنیا راستگۆیی و بوویری بوون، لە راستییدا پەیامێکی ترسێنەری لە دڵی پیاوەکانی سوڵتاندا چاندبوو، هەربۆیە دەیانویست بەو دەردەی ببەن کە نەدەبوو بچێ.

لەو ماوەیەی کە (کامەران) ونببوو لە دوورەوەڕا (دلارام میهرداد)تووشی نەخۆشییەکی توندی دەروونی ببوو خەون گەلێکی ترسێنەر باڵیان بەسەردا کێشا بوو، کە ئەویش توانای تەواوکردنی خوێندنی نەمابوو، هەموو شار ماتەم دایگرتبوو خەڵك ببوون بە دوو بەرە، بەرەیەك دەیانگوت کەوا (کامەران) کوڕی تریاکەو کۆمەڵەی دووەم دەیانگوت کەوا ئەو پاك و بێ تاوانە.

ئای خودایە چەند دژوارو ناخۆشە مرۆڤ لە تاریکییدا دیل بێت لە تاریکییدا چەندین پەیامی سەیر بۆ مرۆڤ دێن، بەلام تەنیا سوودێکی تاریکی ئەوەیە داهێنان دەکات، زۆر جار ئەوەی لە تاریکییدا مرۆڤ بیری لێدەکاتەوە، هیچ کات لە تاریکییدا روونادات.

هەر لەو تاریکییەی ناخی زەمیندا لەو جێیەی نزیك بوو لە دڵی ئەهریمەنەکان، چەندین بیرۆکەی سەیر دێن و دەچن (کامەرانی وەنەوشە) لە ناخی زەمیندا بیر لە هەلاتن دەکاتەوە هەلاتن لە هەرێمی مردووەکان، ئەو وتبووی کەوا ئەم هەرێمە سەوز نابێت وەك بیابانێك وەهایە کە پیاو دەکوژێت، هەمیشە گوتبووی (هەرێمی مردووەکان، ئەو ئادەمیزادانەی کە لەم وڵاتەدا دەژین راستە هەموویان نەمردوون، بەلام بە ریتمی مردووەکان دەڕۆن) لەو بڕوایەدا بوو کە مەرج نییە ئەوەی بگووزەرێت و پایان بێت نەمردووە، هەمیشە کەسانی زوڵم لێکراوی بە مردوو دەچواند، بۆیە بیرۆکەی هەلاتنی لە هزردا گەلاڵە دەبێت، بەلام هەلاتن لە کوێ کاتێك تۆ دیل بیت؟ خۆ مرۆڤی یەخسیر تەنیا بیر لە مردن ناکاتەوە بەڵکە بیر لە هەلاتن و ئازادیش دەکاتەوە، دروست نازانم چۆن ئەم بیرۆکەیە دێتە مێشکی (کامەرانی وەنەوشە)، بەلام بەو پێیەی دواتر چەند زانیاریەکم دەست دەکەوێت دەمزانی کە (حەکیمی روونـاکی) ئەوەی پەیامبەرێکی نهێنییەوە بەفریادی لێقەوماوان دەکەوێت دێت و دەروازەکانی دنیایەکی دیکە بۆ (کامەرانی وەنەوشە) دەکاتەوە، ئەو حەکیمەی بە درێژایی مێژوو لەگەڵ ئەم گەلە ئاشنا بوو دێت و گوورزەیەك روونـاکی لە ژێر سەردابەکانی بەندیدا بە (کامەرانی وەنەوشە) دەدات رووناکی دەخاتە نێو دڵی و لە تەنیایی دا ئامۆژگاری دەکات و دەبێتە هاودەمی، هەر لە ژێرەوەڕا لەو جێیەی لە ژێر پێی هەموو دنیاوەیت قەلەڕەشەکە دێت و خەونەکانی (کامەرانی وەنەوشە) داگیر دەکاتەوە، قەلەڕەشێکی قەقنەسی پەیامهێنێکی دۆزەخی دێت و خۆشییەکانی ژیان ئاوەژوودەکاتەوە، ئەو هەمیشە (کامەران) بەرەو مەرگ بانگ دەکات، بەلام لە هەموو بستێکی ئەم دنیایەدا شەڕێکی سەیر لەنێوان رەش و سپی دا هەیە، ئیدی نازانیت سپی دەیباتەوە یان رەش دروست نازانیت لە کوێدا

www.mukiryani.com

براوەو دۆڕاوە دەردەکەوێت، چونکە هەمیشە بەدوای یەکدا دێن، قەلەڕەشێکی سەیرو ئەفسووناوی قەلەڕەشێکی جادوویی دێت و لەسەر شانی (کامەرانی وەنەوشە) دەنیشێتەوە.

لەو ژێر زەمینەوە چەندین پەیامی سەیر ئاڕاستەی دنیا دەکات هەر لەوێ را شەڕی نێوان رەش و سپی دەست پێدەکات رۆژێك نوور دێت و دەرگاکانی ئاسمان بە رووی (کامەرانی وەنەوشە)دا دەکاتەوە، پەیژەی کریستاڵی ریگای ئەڵماسی، رۆژێك تاریکی دێت و دەرگا نهێنییەکانی گەردوون بەرەو کونە رەشەکانی گەردوون بە رووی (کامەران) دا دەکاتەوە.

ئەو کونە رەشانەی هەموو تەوەرەکانی گەردوون بە دوای خۆیدا کێش دەکەن، لەم سەرو بەندی شەڕەدا (کامەران) تووشی پووکانەوەی جەستەو مێشك دەبێت و تووشی ترس دەبێت تووشی چەندین نەخۆشی سەیر و ناسۆر دەبێت.

ئای لەو نیگەرانییە سەیرەی لە کەناری ئاواتەکانی مرۆڤدا دروست دەبێت، چەند سەیرە بتەوێت بفڕیت و باڵەکانت گۆنەکەن و ببەسترێن بە رووی ئاسماندا، گیر بخۆی نەتوانی هەناسە بدەی، لەو تاریکییە دژوارەی ناخی زەمیندا (کامەران) بە نینۆك لەسەر داروبەردی شێداری ئەوێندەرێ چەندین دێڕی سەیرو ترسێنەر لە سەر دیوارەکان هەڵدەکۆڵێ هەمیشە مێژوو خۆی دووبارە دەکاتەوە ئەوەی لە زوودا بەسەر کەسانێکی دیکەدا هات دەبێت لێرە بەسەر (کامەرانی وەنەوشە) دا بێتەوە، ئیدی ئەم سەرزەمینە ئەم هەرێمە خاکی ئێمە نییە ئێمە بێبەرین لە هەموو بەردێکی چڵەدارێکی مشتە خۆڵێکی ئێمە قەرەچی گەڕیدەین هەر رۆژە لە کەناری وڵاتێکین هەر رۆژە لە دنیایەکی ترین ئەمە خاکی نیشتمان فرۆشەکانە خاکی ئەوانەیە برسین و تێر نابن خاکی ئێمە دوورگەیەکی دوورەدەستی دنیایە مەنفاو هەندەرانە، ئاسمانە، ئێمە دەفڕین ئەگەر باڵەکانیشمان ببەستن هەر دەڕۆین بەهەشتی دروست کراومان ناوێت دەفڕین بەرەو دوور بەرەو هەرێمێك مرۆڤەکان بە ریتمی مردوو نەڕۆن و بە نۆتەی مەرگ قسە نەکەن.

ئەو کاتەی لە دوای چەند مانگێك (کامەرانی وەنەوشە) هاتەدەرەوە یەکەمین قسەی لەگەڵ کرا لە (تۆم هانکس) دەچوو لە فیلمی (کاست ئەوەی) جلەکانی یەکپارچە قەوزەبوو، ریش و قژی لە ئەندازەی درێژیدا بوون، ئەو دەمەی روونـاکی راستەقینەی دەبینی چاوەکانی دەنوقاندو هێندە زەلیل و کزۆڵ بوو دڵی وەك بەردی لەت دەکردو ئاسمانی دەگریاند، بە هەر هۆیەکی سەیر بێت ئەو لە لایەن باوکی (دڵارام) بەکەفالەت ئازادکرا، ئەو دەمەی نە ئەم (دڵارام) ی بەبیر مابوو نە (دڵارام) لە دۆخێکی جێگیردا بوو هەر بۆیە دەرگاکان بە روویدا کرانەوەو بڕیاری هەڵاتنی دا.

www.mukiryani.com

٢٣

"هاوینی ساڵی ٢٠٠٦"

ئەو شەوەی لە ماڵی مامۆستا (شەڕمین عەزیز) گەڕامەوە هەربەو کراس و پانتۆڵە ڕەشەوە یەك تەختە لەسەر سیسەمەکەم ڕاکشام و چاوم بریە بنمیچی ژوورەکەم زۆر تاساو دڵتەنگ نزیکەی یەك کاتژمێر گریام تەنیا بۆ وچانێکیش نەخەوتم شەوێکی گەرم بوو، لەو ماوەیەی سەفەری دەرەوەی وڵاتم کردبوو ئەوەندە مێشکم جەنجاڵ ببوو زۆربەی شتەکانم تێکەڵاو دەکرد کە ناوی (محەڕەم هەڵۆ) م لە مامۆستا (شەڕمین عەزیز) بیست دەمەودەست لەرز دایگرتم و بیرم هاتەوە کە ئەم پیاوە هەر ئەوەیە کە تراژیدیای دنیای لە ژیانماندا چاندووەوە، هەر ئەو بوو (مەلەك کانەبی) گوللەباران کرد هەر ئەو و پیاوەکانی بوون ماڵی مامۆستا (کاوە) یان سووتاند هەزاران کتێبیان سووتاندو (کامەرانی وەنەوشە) یان تووشی دەردە سەری دنیا کرد.

لەو دەمەی کە لە ماڵیان هاتمە دەر (پەریهان جەلال)م لەگەڵ ئەو کوڕە بینی هێندەی تر خەم داگیری کردم خۆ من هیچ کات بە نیازی خۆشەویستی نەبووم لەگەڵ (پەریهان جەلال)، بەڵام دەمزانی نزیك بوونەوەی لەو جۆرە کەسانە کارێکی نەشیاوو ترسناکە (پەنا کاروانی)ئەو کوڕەی بە خۆیی و مارسیدسە ڕەشە مۆدێل بەرزەکەیەوە هەوڵی ڕاوکردنی کچانی شاری دەدا ئەو لە مشك بوو وتەیەك هەیە دەڵێت: (ئەوەی لەمشك بێت جەواڵ دەدڕێت) ئەویش کوڕی کابرایەکی وەها نەبوو کە خێری بۆ خەڵك هەبووبێ کوڕی پیاوێکی سەرمایەدار بوو کە برای (محەڕەم هەڵۆ) بوو واتە برازای (محەڕەم هەڵۆ) بوو ئەو پیاوە چاو تیژەی لە سەردەمی خەباتی شاخ وەك دووربین دوژمنی لە دووری چەندین کیلۆمەتر دەبینی، بەڵام هەنووکە ئەو چاوە تیژانەی بۆ ڕاوکردنی موڵك و ماڵ و کچانی جوان بەکار دەهێنێت.

ئیتر لەو ئێوارەیەوە زانیم (پەنا کاروانی) وەك دوژمنێکی بێدەنگ وەك مین لە کێڵگەدا بۆم دەکەوێتە خەباتەوە ئەزموونێکی درێژم هەبوو لە خوێندنەوەی دەموچاوی کەسانی بەرانبەردا، بەڵام ترسم لەو نەبوو، بەڵکو بە بێ هیچ ترسێك کۆڵم نەداو بەردەوام بووم ئەو شەوە سەدان بیرو بۆچوون لە مێشکمدا گەڵاڵە بوون هەر بۆیە بڕیارمدا داوێك بۆ (محەڕەم هەڵۆ) و (پەنا کاروانی) بنێمەوە هەر بۆیە خۆم خزاندە ناو ئەو خانەوادانەوە و بڕیاری نزیك بوونەوەم لێیان دا.

www.mukiryani.com

بۆ بەیانی کە دایکم هاتە ژوورەکەم بەو چەشنە منی بینی زۆر ترسام مـن رەنگـم پـەڕی بـوو شڵەژاو ناسروشتی دەردەکەوتم وتی (کوڕی خۆم تۆ بۆ وا لە خۆت دەکـەیت ئـاخر تـۆ شـێتی یـان چی؟) بە پێکەنینەوە وەڵامم دایەوەو وتم (من کۆڵ بە کۆڵم گەڕیدەیەکی کەس نەناسـم) هەسـتام و دەموچاوم شت و کەوتمە بیرکردنەوە لە پلانێك بۆ تۆڵە سەندنەوە لەو تاوان بارانە لـەو سـەردەمەدا تاوانبارەکان بە ئاشکرا بە گۆڕەپانی کوردستاندا دەگەڕان و پۆزیان بەسەر هەموو خەڵکدا لێ دەداو ئازادی و سەرفرازی و بایەعی و چی و چیان بە منەت بە خەڵك دەفرۆشـتەوە باسـی جـادەی قـیرو باڵەخانەو باخچەیان بۆ خەڵك دەکـرد باسـی ئـازادی و سەربەسـتیان دەکـرد خۆیـان بـە خـاوەنی کوردستان دەزانی خۆیان بە موڵك دارو کلیل داری خۆشبەختیەکانی کوردستان دەزانی.

من ئەوانم باش دەناسی هەر ئـەوان بـوون ژیـانی ئێمـەیان ئـاوەژووکرد مـن نـەمتوانی ببمـە ئەندازیارو (کامەرانی وەنەوشە) ش بەرەو هەندەران هەڵات و ئەوان ئەویان راوەدوو ناو بزریان کـرد ئەوان ئاسەواری ئێمەیان لەسەر تەختەی کوردستان سڕیەوە.

من دەبوو کارێك بکەم هەوڵم دا ناسنامەی خۆم بگۆڕم بۆ ماوەیەك خـۆم بێـدەنگ کـرد و لـە کووچەی ماڵەوە مامەوە، دواتر بە سـتایلێك و شـێوازێکی نوێـوە وەدەر کـەوتم ئیـدی مـن ئـەو (شاپوور سوبحان)ە یان ئەو (شاپووری خەزانە) نـەبووم کـە پێشـتر هـەبووم، لـە لایـەك سـەرقاڵی تۆمـارکردنی رووداوەکـانی مێـژوو بـووم، لـە لایـەك سـەرقاڵی تـەواوکاری بـووم لـە کتێبـە وەنەوشەییەکەدا، لە لایەك کاروبـاری سـینەمام رادەپەڕانـد، دەبـوو تۆڵـەش لـە (محەرەم هـەڵۆ) بکەمەوە، لەهەمان کاتدا لە کۆتایی کۆکردنەوەی چیرۆکەکەدا بووم رۆژێـك زەنگـم بـۆ (پـەریهان جەلال) لێ داو داوای یەکتربینینم لێ کرد ئەو لەو ماوەیەدا ئۆتۆمبیلێکی کڕی بوو هەر بۆیە هات بە دوامدا رۆژێکی گەرمی هاوین بوو کاتی خۆرئاوابوون نزیك بوو، هاتە بەردەم ماڵمان و پێکـەوە چووینە قەراغی شار لەوێ لە ژێر دار سـنەوبەرێکدا دابـەزین و پێکـەوە چـەند کـاتێکی خۆشـمان بەسەر برد وەك دوو هاوڕێ پێکەوە پێکەنین و گریان و باسی دنیامان کرد، من هیچ کات بە نیـازی حەرامەوە تەماشای (پەریهان) م نەدەکرد بەڵکو وەك هاوڕێیەکی نزیك مامەڵەم لەگەڵ دەکرد.

دەمویست هەندێك پرسیاری لەربارەی (پەنا کاروانی) لێبکەم سەرەتا ئەو دەیگـوت: (شـاپوور بۆ ماوەیەکە دیارنیت سەرقاڵی چیت؟) دەبوو من لە وەڵامدا درۆ بکەم نەدەبوو تـەواوی شـتەکانی بۆ باس بکەم لە ژێر نووری مەغریبێکی درەنگدا لەو کاتەی خۆر لـەو دیـو کـە لـەوە ماڵئـاوایی دەکات و دنیا سوورو پرتەقاڵی دەبێت دەبـوو شـێوازێکی دیکـە لـە قسـەکردن بـەکاربهێنم مـن

www.mukiryani.com

دەمگوت: (سەرقاڵی نووسینی سیناریۆکان بــووم) هەسـم دەکـرد (پــەریهان جــەلال) زۆر بــە مــن ئاسوودە دەبێت هەر بۆیە هەمیشە ئارەزووی بە نزیکبوونەوەو بینینم دەکرد.

(پەنا کاروانی) نەیدەزانی کە ناسراوی من لەگەڵ مامی دێرینییــە دەنــا هــەر زوو لــە چــاڵی دەنام، من باسی ئەوم کردو بە (پەریهان)م گوت (ئەو کوڕە بە ناوی پەنا کاروانی پەیوەندی بە ئێوەوە چییە؟) بە پێکەنینەوە (پەریهان) دەیگوت:(ها ها ها ها شاپوور چییە هەست بە چـی دەکەی؟ ئەو کوڕە ناسراومانەو هاوکاری کردوم بۆ دامەزراندم لە زانکۆ ئەوان لەناو دەسەڵاتدا دەست رۆیشتون) من دەمگوت: (ئەی ئــەو شــەوە بۆکـام ئاهــەنگ بانگێشـتی کردبــووی؟)، (پەریهان) دەیگوت: (هاهاهاها زۆر سەیرە، ئەو شەوە یادی لەدایکبوونی (پەنا کاروانی) بوو سەدان هاوڕێی خۆی بانگ کردبوو، هاهاهاها) دووبارە دەیگوت: (ئەو کوڕێکی زۆر دڵناسکە ئارەزوو دەکات کە هەمیشە بە خۆشی بژی و نابێ هیچ کەس بڕیارەکانی بشکێنێت، چـونکە کوڕێکی نازدارەو خاوەن سامانە).

دەبوو وابێت کوڕی پیاوێکی دەوڵەمەندی شار بوو کە سەدان باڵەخانەو بـاڕو مـۆڵ و باخچـەو ڤێلایان لە وڵاتدا هەبوو باوکی ناوی (ئەمیر کاروانی) بــوو پیــاوێکی خـڕی بـاڵا کـورت بــوو کــە هەمیشە بە رووی راگەیاندنەکاندا پێدەکەنی و واژۆی گرێبەستەکانی دەکرد.

بڕیاری دابووکە هەرچی خۆشی ژیانە بۆ کوڕەکــەی دەســتەبەر بکـات، هــەر بۆیــە گــەورەترین ئاهەنگی یادی لەدایکبوونی لە هۆتێلی "پەری دەریا" بۆ ساز کردبوو، ئەو هۆتێلەی کــە لــە دوای رووخانی رژێم لەسەر هۆڵ و باخچــەیەك دروســت کرابــوو کــە یەکــەمین دانیشــتنی (وەنەوشــە) و (جیهانگیر سەرحەد) ی تێدا ئەنجام درابوو.

(پەریهان جەلال) کچی پیاوێکی تێکۆشەری وەك (جەلال کوێستانی) بوو کــە تەرمەکــەی بــوو بە خەڵووز، ئەو کچە دەم بە پێکەنینە پڕ هەست و سۆرزە هاوڕێی گورگێکی وەك (پــەنا کــاروانی) بوو کە هەمیشە وەك گێل و غەشیمێك خۆی لە قەڵەم دەدا، بەڵام دڕندەیەك لــە ناخیــدا خــەوتبوو ئەو رێك لــە کــوڕە گەورەکــەی دیکتــاتۆر دەچــوو هــەمان هەناســەی ئــەوی هــەبوو، لــە لایــەن (پەریهان)ەوە زۆر شتی تایبەتیم لەربارەی ژیانی (پەنا کاروانی) زانی باسی ئــەوەی کـرد کــە ئــەو لەبەر دڵنەشکاندن لەگەڵی هاوڕێیە، دەنا هیچ هەستێکی بۆ کەسێکی وەها نییە دۆستایەتی نێــوان

www.mukiryani.com

ماڵی (جەلال کوێستانی) و (محەڕەم هەڵۆ) دەگەڕایەوە بۆ سەردەمی شاخ ئەو دەمەی (شەڕمین عەزیز) و کچەکەی (پەریهان جەلال) دەگەنە شاخ و بەرەو هەندەران رەوانەیان دەکەن.

لە ژیاندا (شەڕمین عەزیز) و کچەکەی قەرزداری (محەڕەم هەڵۆ) بوون بە ژیانیان ئیدی دەبوو بەو شێوەیە بن کە ئەوان دەخوازن هەربۆیە دەرگایان بە روویاندا کراوە بوو، چەند جارێك (محەڕەم هەڵۆ) بەڵێنی ئەندام پەرلەمانی بە (شەڕمین عەزیز) دابوو، بەڵام ئەو ئەوەی رەت کردبۆوەکە بیەوێت بچیتە ناو دنیای سیاسەتەوە، چونکە بە وتەی خۆی هیچ خێرێکی لە سیاسەتدا نەدیبوو جگە لە ناسۆرو ئازار نەبێت.

ڕاست بوو لە سەردەمی رژێمدا (محەڕەم هەڵۆ) سیاسەتی بە شێوەی راست کردبوو و خەباتی کردبوو، بەڵام لە دوای راپەڕین هێندە چاو برسی ببوو تفی لە رابردووی خۆی کردبوو شەقی لە خەباتی چیا هەڵدا بوو پشتی کردبووە خەڵك و رووی کردبۆ دنیاو پارەو سامان، هەر زوو چەندین جار خانەوادەی شەهیدانی لە خۆی نزیك کردبۆوەو ئەوەی کچ و ژنی جوانی هەبووایە بەڵێنی پێدەدان و بە هەر هۆیەك بووایە رازی دەکردن ئەوانەی بەشەڕەف بوون ملیان بۆ نەدەداو ئەوانەی خۆیان دەدۆڕاند رامی دەکردن و دواتر جلەکانی ژێرەوەی لەلای خۆی گلدەدایەوە ئەو رۆژەی کە بە نهێنی ئەو رەفتارەم زانی تفم لە خۆم و ژیانم کرد و بڕیاری ئەوەم دا کە کارێك بکەم هەرگیز نەکرابێ، هەر بۆیە لە دوای دووەمین بینینەوەی (پەریهان جەلال کوێستانی) تەواو خۆم ئاشنای ئەو خانەوادانە کرد و بوومە یەکێکی باوەڕپێکراوی ئەوان.

هەستم دەکرد ئیتر خەریکە دەتوانم شتێك بکەم بۆ ئارامی روحی ئەوان، بۆیە پەیمانم بە روحی ئەوان دا کە لە پێناو شادکردنیان ئەوەی دەتوانم بیکەم ئەگەرچی دەمزانی زۆر دژوار و ترسناکە من لە گەرووی تیمساحدا کارم دەکرد نەمزانی چۆن چوومە ناو ئەو کارە پڕ مەترسییەوە، بەڵام لەو کاتەدا تەواو لە ژیان وەڕس ببووم باکم بە مەرگ نەبوو دواجار خۆم وەك مردوو دەهاتە بەر چاو بە جلوبەرگی رەشەوە هەمیشە لە تەعزێبار دەچووم.

ڕۆژێك (پەریهان جەلال) لەگەڵ خۆی منی بردوو چووین بۆ ماڵی (پەنا کاروانی) ئەو هێشتا ژنی نەهێنابوو تەمەنی لەنێوان بیست و پێنج بۆ سی ساڵ دەبوو، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا بێ بەش نەبوو لە رەگەزی مێینە هەمیشە نێچیری خۆی هەبوو.

کە گەیشتینە ئەوێ خزمەتکارەکەیان دەرگای لێ کردینەوەو چووینە هۆڵی میوانەکەیان کە زۆر گەورە بوو و بێشوومار لەوحە و وێنەی هەمەجۆری دەست کردی تێدا هەڵواسرابوو چەندین جۆر مۆبیلیات و تحوفیاتی سەیرو سەمەرە کاتێك بۆ خۆی هات و بەخێر هاتنی کردین، قاتێکی

www.mukiryani.com

مارۆنی لەبەردا بوو لەگەڵ کراسێکی سپی و بۆینباخێکی مارۆنی و جوتی قۆندەرەی مارۆنی رێك لە ویقاردا بە سینەماکارو ئەستێرەکانی هۆڵیود و سەرمایەدارو گەورەکان دەچوو بە پێکەنینەوە بەخێرهاتنی لێکردین وا دیار بوو منی لەیاد نەمابێ، بەڵام بە بینینی من لەگەڵ (پەریهان) زۆر شاد نەبوو، چونکە لەمێژ بوو دەیویست (پەریهان) بخوازێت و بەڵام ئەو ملی بۆ نەدابوو وای هەست دەکرد من لەگەڵ (پەریهان) پەیوەندیمان هەیە.

هەر زوو (پەریهان) منی بە (پەنا کاروانی) ناساند و وتی ئەمە هاورێمە و دۆستی دێرینمانە، بەو وشەیە کەمێك گەشایەوە و بزەیەکی کردو وتی (بە راستی خۆشحالّم بە هاتنی دوو میوانی زۆر بەرێز، بفەرمووون چی دەخۆنەوە؟)، من سەرەتا شەرمم دەکرد بۆیە (پەریهان) وتی (قاوە دەخۆینەوە) بانگی کرد تاکو قاوەمان بۆ بێت پاشان باس کرایەوەو (پەنا کاروانی) وتی (دەتوانم بزانم ئەم هاتنە کتوپڕەی ئەم میوانە بەرێزەمان چییە؟) جا کەسانی دوو روو خیانەتکار چەندین کەسانی جیاواز لە ناخیاندا هەیەو زۆر بە باشی دەتوانن نواندن بکەن بە پێکەنینەوە خۆی خست بە پشتاو دەستییکی بە ریباتەکەیدا هێنا.

من زووتر بە (پەریهان) م وتبوو کە دەمەوێت لێرە کار بکەم بۆیە بەر لەوەی (پەریهان) هیچ بلّێ من وتم (لە راستییدا بەرێز "پەنا کاروانی" من دەمەوێت کاربکەم) من خۆم پێویستم بە کار نەبوو بەشی ئەوەو زیادیش هەبوو کە بە خۆشی بژیم، بەڵام من مەبەستم لە نزیك بوونەوەو زانینی راستییەکانی ژیانی ئەو خانەوادانە هەبوو، و دەمزانی ئەوان خاوەنی چەندین کۆمپانیای گەورەن و بێگومان دەتوانێت کارێکم بداتێ بۆیە، ئەویش وتی (بە خۆشحالّییەوە ئەگەر زمان بزانی مەبەستم زمانە بیانییەکانە ئەوا دەتوانم بتکەمە بەرێوەبەر لە یەکێك لە کۆمپانیاکانم) لە وەڵامدا (پەریهان) وتی (چەند زمانێکی وەك ئینگلیزی و عەرەبی و فارسی دەزانێت) کە ئەمەی بیست وتی (کەواتە زۆر باشە، من دەتوانم ئەوەت بۆ بکەم) من لە روخساردا گەشامەوەو زۆر سپاسی ئەوم کرد و کەمێك بە شان و بالّیدا هەلّم داو توانیم بەو شێوەیەی دەمەوێت وەسفی بکەم هەر بۆیە توانیم نزیك ببمەوە لێیان و توانیم بڕوای ئەوان بەلای خۆمدا پەلکێش بکەم و کارێك بکەم سیقەم پێبکەن.

لە دوای خواردنی قاوەو نانخواردنێکی پاشایانە گەڕاینەوەو (پەریهان) منی گەیاندە مالّی خۆمان.

www.mukiryani.com

بۆیە بۆ بەیانی خۆم ئامادە کرد و لەو کۆمپانیا ناوداره ئامادە بووم و (پەنا کاروانی) بە هەموو فەرمانبەرەکانی ناساندم وەك بەڕێوەبەری کاره گشتییەکان، ئیتر من نزیك بوومەوەو توانیم کەسێك بدۆزمەوەو بچمە ناو نهێنییەکانی ژیانی ئەوان هەر زوو بە حوکمی سەلیقەو زیرەکیم توانیم سەرنجیان بە لای خۆمدا رابکێشم و سیقەم پێبکەن بۆیە بە هەموو فایلە تایبەتیەکانیاندا رۆچووم، لەناو کۆمپیتەرەکانیاندا سەدان زانیاری و شوێنی گرنگم دۆزیەوە کە کاری سەیرو سەمەرەی تێدا دەکەن ئەوەی نەدەبوو بیزانم زانیم و رۆژانە لەگەڵ کارکردندا چەند داتای گرنگم لە لای خۆم هەڵدەگرت و لەناو هاردی نهێنی خۆمدا تۆمارم دەکردن.

ماوەی مانگێك بوو کارم لەگەڵ کۆمپانیاکەی (پەنا کاروانی)دەکرد توانیم زاڵ بم بە سەر هەموو کەم و کورتیە زۆرەکانی ئەو کەسەی بەر لە من بەڕێوەبەر بووە، توانیم هەموو هەڵەکانی چاك بکەمەوە هەر بەم کارانەم زوو توانیم متمانەی خۆم سەنگین بکەم هەر بۆیە پاداشتی زۆر گرانبەها کرام و بوومە ئەندامێکی گرنگی دەستەی بەڕێوەبردنی گرووپی کۆمپانیاکانیان، ئۆتۆمبیلێکی گرانبەها و شۆفێرێکم بۆ ئامادە کراو سەردانی چەندین جێگەی ناوچەکەم کرد کە بۆ کارکردن و دروست کردنی پڕۆژە دەگونجان، هەموو رۆژە گەرمەکانی ساڵ بەو شێوەیە تێدەپەڕین کە من دەمخواست، چەندین جار بۆ شەوە ئاهەنگە گەورەکان بانگێشت دەکرام، لە رێگەی ئەو سەلیقە زۆرەی لە ئەوروپا پەیدام کردبوو توانیم لەنێو کۆمپیتەرەکانیاندا بگەڕێم و چەندین نەخشەو تەندەرو پلانی گەورە کۆپی بکەم سەدان زانیاری بەسوودو پێگەی گرنگم لە هەموو پنتەکانی وڵاتدا دۆزیەوە کە موڵك و ماڵی ئەوان بوو، چەندین گەنجینەی نهێنی کە کاری بازرگانی مادە هۆشبەرەکانی تێدا دەکرا لە دەورووبەری شارو ئەو دیو چیا بەرزەکەی شارەوە کە ناوچەیەکی گەشتوگوزاری بوو تازە خەریك بوو ئاوەدان دەبوویەوەو زەوی و ڤێلای گەورەی تێدا بوو لەوێ ئوتێلێکی گەورەیان بنیاد نابوو لە ئۆکرانیاوە کۆمەڵێك سۆزانیان هێنابوو شەوان سەمایان دەکرد و پیاوە دەوڵەمەندەکانی شار دەچوون لەوێ قوماریان لەسەر زەوی و ژن و کچ و خانوو ئۆتۆمبیل و ئەو جۆرە شتانە دەکرد تابەرەبەیان گرانبەهاترین جۆری مەییان دەخواردەوەو پێدەکەنین و لە نهۆمەکانی سەرەوە کاری سۆزانی بازیان ئەنجام دەدا، ئیتر تا دەهات رقم زیاتر تاوی دەسەند، دەمزانی مادە هۆشبەرەکانی کە (کامەرانی وەنەوشە)ی لەسەر بەندکرا هەر کاری ئەمان بوو دەمزانی بڵاوبوونەوەی نەخۆشییە کوشندەکانی وەك ئایدزو چی و چی هەر کاری ئەمان بوو، دەمزانی زیادبوونی رێژەی ماددەی تریاك و حەشیش و هیرۆین هەر کاری ئەمانەیە، تەنانەت لە

www.mukiryani.com

چەند پنتیکی جوگرافیا گەرمەکانی وڵات کێڵگەی نهێنییان هەبوو بۆ پەرەپێدانی رووەکی تریاك و باخەوان و شارەزای ئێرانی و ئەفغانیان هێنابوو بۆ پەرەپێدانی.

هەموو ئەو گرێبەستانەو پلان و ناوچانەم بە تەواوەتی وەرگرت تەنانەت بە ئامێری جی پی ئێس توانیم تانوپۆی ناوچەکان هەڵبگرمەوە، لە راستییدا ئەوەی من خەریکی بووم لە کارێکی هەواڵگری دەچوو کە نەمدەزانی بۆ کێ ئەنجامی دەدەم، بەڵام دەکرا زانیاری گرنگ بن بۆ داهاتوو، تا بتوانم لە رێگەی کەناڵێکەوە بیانخەمە روو، هەر ئەوان خەریکی هەڵکەندنی چەندان بیرە نەوتی نهێنی بوون.

کاری زۆر دژوارم بەئەنجام گەیاند زانیاری زۆر گرنگم کۆکردەوەو لە سیدی و هاردی نهێنی خۆمدا تۆمارم کردن، لەگەڵ ئەوەشدا کاروباری کارگێڕی خۆم زۆر بە باشی ئەنجام دەداو دەمتوانی تەواوی چیرۆکەکان کۆبکەمەوە، مووچەی مانگانەم بێشوومار زیادی کرد و هەر بۆیە دەچووم لەسەر حسابی خۆم لە بانك دام دەدەنا، تاکو رۆژێك بێت سوودی لێوەربگرم.

لە دوای ئەوەی جێگای خۆم کردەوە شەوێك بانگێشت کرابووم بۆ ئاهەنگێکی گەورە لە ئوتێلی (پەری دەریا) لەبەرگی کابرایەکی دەوڵەمەندی خاوەن پارەدا خۆم گۆڕی و ئامادەی ئاهەنگەکە بووم، چاکەت و پانتۆڵێکی رەش و کراسێکی رەش و بۆینباخێکی مۆرم لەبەر کردبوو جوتی قۆندەرەی بریقەداری رەشم لە پێ کرد قژم بە کرێم چەور کرد و بە ئۆتۆمبیلێکی گرانبەها کە تازە کڕیبووم چووم بۆ ئاهەنگەکە لە کاتی چوونە ژوورەوەمدا چەند دەفتەرێك دۆلارم لەگەڵ خۆم بردبوو وەك پاسپۆرتێك پێی چوومە ژوورەوە لەوێ زەنا زەنایەکی گەورە بوو لەبەر دووکەڵی نێرگەلەو جگەرەو بۆنی شاتوو قۆخ و کاڵەك و پرتەقاڵ مێشك جام دەبوو دنیایەك بوو لە سەرەوەی دنیای ئاساییی لە دەرەوە خەڵکانێك هەبوون بۆ پەیداکردنی بژێوی ژیان سواڵیان دەکرد، بەڵام لەوێ قومار لەسەر پارەی خەیاڵی دەکرا و زار هەڵدەدراو زەوی دەدۆڕاو شەڕاب و مەی دەخورایەوە ئافرەتی سۆزانی بە نیوە روتی دەهاتن و دەچوون هەر کەسەو لە لایەکەوە پێدەکەنی و سەرقاڵی کارێك بوون منیش لە دووررا تەماشاکەر بووم و هیچی تر، دەمبینی چەندین پیاو راماوسانیان لەگەڵ کچە سۆزانییەکاندا دەکردو کەس شەرمی لە کەسی تر نەدەکرد.

من بەر لەوەی بێم کامێرایەکم لەگەڵ خۆم هێناو لەو جێگایانەی کە دەرفەتم بۆ دەڕەخسا وێنەم دەگرت و لەگەڵ لێدانی رووناکی دیسکۆلایتەکاندا فرسەتم دەهێنا وێنەی یەکە بەیەکەی پیاو و ژنەکانم دەگرت، وێنەی (محەڕەم هەڵۆ) و (پەنا کاروانی) و (ئەمیر کاروانی) و چەندین سەرمایەدارو پیاوی سیاسەت و گەورە پیاوانی دەسەڵاتم دەگرت ئەو شەوە چەندین کەسایەتی

www.mukiryani.com

ناسراو و خاوەن پایەو و دەست رۆیشتوو دەوڵەمەند و بگرە کۆمەڵێك کادیری ناسراوی حزبەکان لەوێ میوان بوون وێنەی زۆربەیانم گرت و نەمهێشت هیچ کەسێك بەوە بزانێت هەیان بوو دەستی لە ملی سۆزانییەکدا بوو، هەبوو دەستی بۆ قونی قەحبەکان دەبرد، هەبوو مەمکی دەگرتن وێنەکان خۆیان گەواهیدەر بوون و راستییەکان دەسەلمێنن ئیدی زار هەڵدەدراو بە شەش دادەکەوت بە دوو دادەکەوت بەیەکدا دەکەوتن و زەوی دەبرایەوە زەوی دەدۆڕا، قەحبە دەبرایەوە قەحبە دەدۆڕا، بە راستی سەیر بوو دیمەنی وەهام لە کوردستاندا نەبینیبوو، تەنیا لە فیلمەکاندا دیمەنی وەهام چاو پێکەوتبوو وام دەزانی کوردستان و بەرپرسە گەورەکانی ئەم شاروو ولاتە فریشتەی خودان، بەڵام ئەو شەوە ئەو پیاوەم بینی کە لە تەلەفزیۆنەکانەوە خۆی وەك فریشتە نیشانی خەڵك دەدا ئەو پیاوە درێژە سمێڵ ماش و برنجیە ئەوەی نیوەی سەری رووتاوەتەوەو هەمیشە باسی دنیا بینی و خزمەتی کۆمەڵگا دەکات ئەو پیاوەی کە خۆی وەك نوێنەری خەڵکی لێقەوماو و ئەنفال نیشان دەدات لەوێ قوماری دەکرد و دەستی بۆ ناوگەڵی ئافرەتەکان دەبردوو زاری هەڵدەداو وەرەقەی کۆنکەنی رادەکێشا رێك فیلمی (رۆیاڵ گازینۆ)م بەیاد دەهاتەوە کە (جیمس بۆند) دەینوێنێت، لە خۆمەوە هەندێ جار پێکەنینم دەهات دوای ئەوەی زۆربەی کاری سەخت و سەیرو سەمەرەم تەواو کردو وەك وێنەگرتن و تۆمارکردنیان چوومە ناو خەڵکەکەوەو خۆم وەها نیشان دا کە کوڕی کابرایەکی بەرپرسم و بەشداری ئاهەنگەکەم کردو جگەرەم کێشاو سەمام کردو باوەشم بە سۆزانییەکدا کردو هەر لەبەر ئەوەی کەس گومانم پێ نەبات.

بەر لەوەی ئاهەنگەکە تەواو بێت بە بیانووی چوون بۆ دەستشۆر هاتمە دەرەوە لەو دۆزەخەی کە من دەمبینی و خەڵکی کوردستان نەیاندەبینی، ئەو دۆزەخەی لە لای ئەوان بەهەشت و خۆشی بوو من بە دەم لێخوڕینی ئۆتۆمبیلەکەمەوە دەستم کرد بە گریان و لە قەراغی شار لە کەنارێکەوە لام داو پڕ بە قوڕگم گریام، دەگریام بۆ کەسوکاری شەهیدان بۆ کەسوکاری قوربانیانی ئەنفال بۆ (بەهرۆز چاوڕەش) بۆ (کامەرانی وەنەوشە) بۆ (وەنەوشە) بۆ (شەرمین عەزیز) بۆ (مەلەك کانەبی) بۆ هەموو قوربانیانی دەستی پیاوە سەرخۆش و بێ باکەکانی ولات وەك فلاش باکێکی خێرا بە نێو هەموو مێژوودا شۆڕبوومەوە بۆ ناو مێژووی قیزەونی ئەوان دەرگای دووەمی مێژووم بە کلیلێکی وەهمی کردەوە و چوومە ئەوێ لەوێ هەموو خائینەکان هەموو ناپاکەکانم بینی هەریەکەو دیلی دەستی کردەوەیەکی رەش و نەشیاوی خۆی بوو، بە ناو مێژوودا رۆیشتم و گووزەرم کرد شتی جوانم نەبینی هەموو شتەکان رەش و ناشرین بوون هەموو قیزەون و دڕندەئاسا بوون نالەبارو بێ رووناکی و بێ هەست و سۆز بوون.

www.mukiryani.com

چەند کاتژمێرێك تێپەڕی و من هەر لە دنیایەکی نەشیاودا بووم تفم لە خـۆم دەکـرد کـە چوومە ناو ئەو ئوتێلە ئەو شوێنەی سەردەمانی زوو شـوێنی بەیـەك گەیشـتنی جـوانی بـوو شوێنی مرۆڤە پاکەکان بوو ئەمێستا دەسوتی بە ئاگری ناپـاکی، بۆگەنـە وەك تەویلـەو زبـڵ خانەکان، سەردەمێکی دیرۆك درەختێك لێرە دەشنایەوە بە عیشوەو نازەوە عەیارانە گەشـەی دەکرد، بەڵام هەنووکە قەحبەکان دەشنێنەوە زاری خیانەتی تێـدا هەڵـدەدرێت و چارەنووسـی خەڵکی رەش و روتی ئەم وڵاتەی تێدا لەگۆڕ دەنرێت.

نزیکی کاتژمێر دووی شەوێکی گەرمی هاوین بوو چاکەتەکەم لەبەرم داکەندوو فڕێم دایـە سەر کوشنەکەو ریباتەکەم کردەوەو قۆڵەکانم هەڵ کرد، بـن باڵـەکانم یەکپارچـە ئـارەق بـوون ئۆتۆمبیلەکەم باژوداو بەرەو ماڵە وێرانەکەم هاتمەوە.

شەو درەنگ بوو نەمزانی چۆن چوومە ژوورەوەو لە سەر سیسەمەکەم تەخت لێی کـەوتم و بە خەودا چووم کاتێك رۆژ بۆوە وەخەبەر هاتم و چووم خۆم شت و دەستییك جلی خاوێنم لەبەر کرد و بەڕێ کەوتم بۆ کارەکەم، ئەوەندەی تر رقم لە دڵدا جێگا کردەوە، بەڵام لەوە بێدەسەڵات تر بووم بتوانم بەرانبەری ئەوانە بووەستم، هەموو دنیا لە چاومدا دیمەنی خـەمێکی قوولێـان بەدی دەکرد، بەڵام خۆم تەنیا لە دڵمدا هەستم بە ئازار دەکرد، هەرچۆنێك بوو دەبـوو دان بـە خۆمدا بگرم و هیچ کاردانەوەیەك نەکەم، من پیاوێکی بکوژ نەبووم دەنا هەر زوو کارم دەکرد بۆ کوشتنی (محەڕەم هەڵۆ)، ئاخر من دڵم لە شووشـە ناسـکتر بـوو بـۆ پەپوولەیـەکی زەلیـل دەگریام کە دەمرد بۆ پاساریەکی سەر گوێسەبانەکان دەگریام کە لە سەرمادا رەق دەبۆوە بـۆ مەرگی گوڵ و گەڵاکانیش دەگریام، هەمیشە خۆم بە خەمخۆری مرۆڤەکان دەزانی مـن لەگـەڵ کەسێك ژیابووم کە یەك پارچە پاکی بوو یەك پارچە نوور بوو یەك پارچە جوانی بوو ئەو فێری کردم کە دنیاو مرۆڤەکانم خۆش بوویت، ئاخر (کامەرانی وەنەوشـە) مامۆسـتاو هاوڕێیـەکی گرنگم بوو رێ نیشاندەرێکی رێگا تاریکەکانی وجوودم بوو، ئەو فێری کردم کە کتێبم خـۆش بووێ و گۆرانی و گوڵ و ئینجانەکانم خۆش بووێ.

من هەمیشە رێزم لە دەوروبەرەکەم دەنا هیچ کات ئارەزووی خوێنم نەبوو هیچ کـات بـە رشتنی خوێن ئاسوودە نەدەبووم، ئەو کارەی من دەمکرد تەنیا بۆ ناو زڕاندنی (محەڕەم هـەڵۆ) و هاوشێوەکانی بوو کە لە داهاتوودا ئەنجام دا.

www.mukiryani.com

کاتێـك کـە گەڕامـەوە بـۆ ماڵـەوە عەسـرێکی درەنگـی وەرزی هـاوین بـوو، ڕۆژێکـی پرشنگداری سەیر بوو، بەر لەوە هەستم بە سەیریەکی نائاسایی دەکرد بە پرتاو چـۆلەکەکانی ئاسمان لە سەر مـاڵی ئێمـە دەسـووڕانەوە، هـەزاران چـۆلەکە لەسـەر گوێسـەبانەو ئینجانـە گوڵەکانی دایکم و سەر درەختەکانی حەوشـەکەمان نیشـتبوونەوەو دەیانجریوانـد، لـە دڵـەوە هەستم کرد کە هەواڵدەرێکی دوورن و لە هەرێم و وڵاتێکی ترەوە دێـن هـەروابوو هـەواڵ دەر بوون هەواڵ دەری سپی بوون، سپی تر لە بەفر هاتن و هەواڵێکی سەیریان بۆ هێنام.

www.mukiryani.com

٢٤

(گەڕانەوەی جیهانگیر سەرحەد)

من لەسەر پلە قادرمەکانی حەوشەکە تەماشای ئەو هەموو هەزاران چۆلەکە سـەیرانەم دەکـرد کە بە یەك ئاواز دەیانجریواند، دەمزانی دیاردەیەکی سەیر روودەدات هەوالێکی پێشوەختم بۆ دێـنن دەمرِوانی و زەردەخەنەم دەکرد دەمێك بوو چاوەڕوانی هـەواڵی لـەو شـێوەیە بـووم، دەمێـك بـوو پەرۆشی چۆلەکەو بۆنی گوڵی وڵاتانی دوورم دەکرد، هەستم بە بۆنێکی خۆشی خاکی سـنوورەکانی وڵات دەکرد، لە پڕێکدا لە خەیاڵدا بووم لە دەرگا درا سێ جار، کە چووم بە پڕتاو بـەرەو دەرگاکـە بۆنی خاکێکی تەڕ و بۆنی بارانێکی دوور دەهـات و زیـادی دەکـرد دەرگـام کـردەوە لـەو دیـوەوە پیاوێك وەستا بوو یەکپارچە رۆشنایی بوو پیاوێکی سپیپۆش باڵا بەرز جلێکی سـپی لەبـەردا بـوو کراسەکەی ملوانی نەبوو کۆتا قۆپچەی داخرابوو وەك ئێرانییـەکان دەهاتـە بـەر چـاوم، پیـاوێکی ماندوو بوو پیاوێکی سەرو ریش سپی وەك بەفر پیاوێکی تا رادەیەك کامڵ دیمەنی حوزنێکی قـووڵ لە سەر نیگای دیار بوو، پیاوێك وەك لە ئاسمـان بەربووبێتـەوە بـە جانتایـەکی قاوەییـەوە لەسـەر گۆچانێك وەستابوو، کە تەواو تێمڕوانی نەمزانی کێیەو چی دەوێ وتم (فـەرمووو خاڵـە گیـان) بـە دەنگییکی کز وتی (تۆ شاپوور سوبحان نیت؟) لە وەڵامدا وتم (بەڵێ ئەوم ئەی تۆ کێیـت؟) سـەری دانەواندو پاشان بەرزی کردەوەو وتی من (جیهانگیر سەرحەد)م بـاوکی (کامـەران) لەگـەڵ ئـەوەم بیست تووشی شۆك بووم هەرگیز بڕوام نەدەکرد چونکە (کامەرانی وەنەوشە) لـە مێـژ بـوو باسـی ئەوەی کردبوو کە باوکی لە شەڕی نێوان عێراق و ئێران شەهید کراوە، لە لایـەکی تـرەوە لـە دڵـی خۆمدا دەمگوت: تۆ بڵێی سیخوڕی (محەڕەم هەڵۆ)و ئەوان نـەبێت، بـەڵام دواجـار لـە روخسـاریدا راست ئەوەم بۆ دەرکەوت کەئەم پیاوە دەموچاوێکی بێوەیی هەیەو هیچ لە پیـاو خراپـان ناچـێت، هەر زوو چاوم پڕ بوو لە ئاو فەرمووم لێکرد و باوەشـم پیـاکرد و بـۆنی غـەریبایـەتی لـە تـەواوی جەستەی دەهات، بۆنی جەنگی دێرین و هەرێمە دوورەکانی لێ دەهـات، هـەر کـە هاتـە ماڵـەوە دەشەلی دواتر زانیم کە لە شەڕدا بریندار بووە ئەو پیاوێکی نوورانی بوو هەر زوو لەو ماندووبوونـە زۆرەیەوە دەستی بۆ خودا بەرز دەکردەوە و نزای دەکردو وتی (مـن دەمـەوێت نوێـژ بکـەم) چـووم

www.mukiryani.com

بەرماڵم بۆ هێناو دەستنوێژی گرت و نوێژو نزای بۆ خوای گەورە کرد، باوکم و دایکم بە گەرمی بەخێرهاتنیان کرد.

ئەو پیاوێك بوو بەهرەمەند بوو دەستەکانی پڕ بوون لە بازنی ئاڵتوون، لەگەڵ ئەوەی پەیکەرتاشێکی شارەزای کاتی خۆی بوو کە لە (سەرحەد)ی باوکیەوە بۆی مابۆوە، بەلآم باوەڕدارێکی بێوێنە بوو ئەگەرچی بە وتەی زۆرێك لە شارەزایانی ئایین پەیکەرتاشین و ئایین یەك ناگرنەوە زۆر جار بە ئازەر بانگیان کردبوو واتە باوکی (ئیبراهیم پێغەمبەر) کە پەیکەرتاشی بتەکان بووە، بەلآم ئەو گوێی بەوە نەدابوو، لە دیدی خۆیدا بە دوای جوانی ناو ناخی بەردەکاندا گەڕابوو ئەو بڕوای بە نەرمی روحی بەردەکان ببوو.

ئیدی نەمزانی بیست و سێ ساڵ یەخسیری ئەم پیاوەی فێری چی کردووە، ئەو هەمیشە بە سەبرو ئارام گرییەوە دەردەکەوت لە سیمایدا دیمەنی دان بەخۆدا گرتنێکی گەورەم بەدی دەکرد پیاوێك بوو تا ئارەزووت بکردایە لە بینینی تێر نەدەبووی بیست و سێ ساڵ زیندانی لە ولآتێکی دێرینی وەك ئێران و دووری لە رووناکی خۆر هەموو موەکانی جەستەیان سپی کردبوو، هەر کە لەگەڵی دانیشتم وادیار بوو برسی بوو، دوای ئەوەی دایکم خواردنێکی کوردەواریانەی ئامادەکرد زۆر بە پەرۆشەوە دەستی بە خواردنی کرد و زوو زوو دەیوت (ئەی خودایە چەند خۆشە دەمێکە چاوەڕوانی ئەم جۆرە خواردنانە دەکەم) من هەر تەماشام دەکردو دڵم قوولپی دەدا، دواجار تەمەنێك زیندانی لە پێناو هیچدا بێمانابوو چەندان کەس وەك ئەم پیاوە بەو چارەنووسە گەیشتبوون زوو زوو دەیگوت: (بیا بیا) دەمزانی بە فارسی بانگم دەکات، چونکە من فارسی زانێکی باش بووم، نزیك دەبوومەوەو دەیگوت: (دیلی دنیایەکی زۆر سەیرە فێری سەبرو تەحومولت دەکات، فێری ئەوەت دەکات چێژ لە تاریکی وەربگرێت) لە راستییدا هەریەکە لە ئێمە لەو ولآتەدا لەم هەرێمەدا بە شێوەیەك لە شێوەکان دیلی دەستی کەسانێکی دیکە بووین خۆ دیلی تەنیا ئەوە نییە لەنێوان چوار دیواردا لە تاریکییدا بیت دیلی ئەو کاتە ناخۆشە کە لە ژێر نووری رۆژدا بیت و راستییەکان بە چاوی خۆت ببینیت، دوای بینینی ئەوەی کە ئارەزووی ناکەیت لە پێش چاوت بگووزەرێت ئەو لە زیندانێکی گەورەی بە ناوی "ئەوین" زیندان ببوو باسی ئەو هەموو قولەی پاسەوانییەی دەکرد کە هەمیشە لە چواردەوری بوون باسی ئەو هەموو هەزاران دیلەی دەکرد کە بە جلوبەرگی خەت خەتەوە بە گۆڕە پانەکاندا خۆیان دەدایە بەر رووناکی باسی خواردنی سلّقاوی قوڕاوی و پەتاتەی کولآوی بۆ دەکردم کە ژیانیان لەنێوانیاندا بزر ببوو، باسی

www.mukiryani.com

خواردنی نانی بێ خوێی بۆ دەکردم کە زیندانییەکان تووشی بۆگەن ببوون، من بە تاسەوە گـوێم بـۆ چیرۆکەکانی رادەگرت و چێژم لێوەردەگرت، چەندین رۆژو شەو باسی ئەو دنیایەی بۆ دەکردم.

باسی ئەو پنتەی دنیای بۆ دەکردم کە لە بەشەکانی تری دنیا دابڕابوو، من دەبوو بپرسـم کـەوا بۆچی دەشەلێت؟ هەر زوو بە کەمێك شەرمەوە دەمووت (بەڕێز ئاغای جیهانگیر سـەرحەد بۆچـی دەشەلیت؟) دەیگوت: (لە ساڵی ١٩٨٣ دوای ئەوەی ئێمە تیمێکـی پـانزە کەسـی دەبـووین لـەو قۆڵەی کە شەڕ تێیدا پەرەی دەسەند تووشی شکست بووین و تـەواوی هـاوڕێ سـەربازەکانم بوونـە قوربانی تەنیا من و هاوڕێیەکی سەربازم زیندوو بووین من لە قاچی راستمدا پێکـرام قاچـم شـکاو نەمتوانی بجوولێم تەنیا ئەوەم دەویست کە ئەو هاوڕێیەم دەرباز ببێت، چونکە هەستی مەردایـەتی و دلێریم ئەوە بووە ئەو خاوەنی دوو منداڵی بچووك بوو هەربۆیـە مەدالیەکـەی ملـم کـە نـاو و تەمەن و ناونیشانی منی لەسەر نووسرابوو، مەدالیا سەربازیەکەم لە ملم داکەنـدو دامـە دەسـتی هاوڕێکەم و وتم رابکەو ئەمە بگەیەنەوە بە دەستی خانەوادەکەم، چونکە دەمزانـی کـە تـازە مـن دەکوژرێم و زیندوو نامێنم بۆیە ئەوەم کرد، ئەو رای کردو من لەناو سەربازگەکەدا بـەرگریم دەکـرد نەمدەزانی من لە چی جەنگێکدا دەجەنگم؟ نەمدەزانی لە پێناو چیدا شەڕ دەکـەم؟ تـا دوا گوللـە شەڕم کردو دواتر چەندین پاسداری ئێرانی هەڵیانکوتایە سەر مولگەکەمان و بـە ناچـاری دەسـتی دیلم بلند کرد و تەسلیم بووم، چەندین پاسداری ریشن کە هەموویان یەکی کلیلیکیان لە ملدا بوو، ئەوان ویستیان بمکوژن، بەڵام یەکێك لە ئەفسەرەکانیان سـەرهەنگێك بـوو روحـی مرۆڤایـەتی لـە دڵیدا جوولاو نەیهێشت بمکوژن من خوێنم لێدەچۆڕاو بـە جامانەیـەك تونـد قاچـیان بـۆ بەسـتم و سواری ماشینێکی سەربازیان کردم و بەرەو ئەودیوی سنوورەکانی خۆیان منیان برد، لەوێ هەزاران سەربازی دیلی دیکەم دەبینی) دەمبینی (جیهـانگیر سـەرحەد) بـەکوڵ دەگریـا دەگریـا دەگریـا، مرۆڤی ئەم رۆژهەڵاتە ئەم پارچەیەی گەردوون بە گریان فێر بوون هەر بۆیە بۆ هەمیشە گریـان لـە یەخەمان نەدەبۆیەوە، دەبوو منیش لەگەڵی بگریم زۆر بـە کەساسـی باسـی ئـەو سـەردەمەی بـۆ دەکردم رێك من بە سیناریۆ دەمهێنایە پێش چاوم و سامم دەکرد، ئـەو هـەموو رووداوەکـانی بـە باشی بیر مابوو، لە راستییدا من چەندان فیلمی ئەمریکیم بینیبوو کاتی شەڕی ڤێتنام، وەك ئـەوە دەهاتە بەرچاوم، دواجار هەر پیاوێك بەشداری لە جەنگی وەهادا بکـات کـابووس و دێوەزمـە لـە یەخەی نابێتەوە بۆ هەمیشە لە خەونەکانیدا رەنگ دەداتەوە، ئەویش بێبـەش نـەبوو لـەو خەونـە ترسناکانەو هەمیشە خەونەکانی باسی جەنگ بوون. چەند سەیرە مرۆڤێك بەهرەمەند بـێ دەبێـت ژیانی ببێتە جەنگ و شەڕە نەخوازراوەکان؟ هەر بۆیە لەو ماوەیـەی لـە لای مـن مایـەوە شـەوان

www.mukiryani.com

وڕێنەو بۆڵە بۆڵی دەکردو باسی زیندان و جەنگی دەکرد بەدەم خەوەوە قسەی سەیرو سەمەرەی دەکرد.

لەبەرانبەر ئەو هەموو دیلە عێراقیەی لە ئێران بوون چەندان و هەزاران دیلی ئێرانی هەبوون هەموویان کلیلێکی کانزاییان لە ملدا بوو کە بە وتەی خۆیان ئەمانە کلیلی کردنەوەی دەرگای بەهەشت بوون و ئیمام خومەینی کردبوویە ملیان، لەملاشەوە وڵاتانی عەرەب بە (سەدام حوسێن) یان دەگوت (پارێزەری دەروازەی رۆژهەڵات) و بە (خالیدی کوڕی وەلید) یان دەچواند و شەڕی قادسیەیان پێ دووبارە دەکردەوە، ئەو هەموو دیلە ئێرانییە چەندانیان لە تاقیگە گەورەکانی چەکی کیمیایی و بایۆلۆژی تاقیکردنەوەیان لەسەر دەکرا لەبری مشك و مەیموون ئا لەو جەنگ و کارەساتە سەیرانەی بەسەر ئەم وڵاتەدا هاتن، دایك و کوڕو باوك و خێزان و باوك و منداڵیان لە یەکتر جودا کردەوە، گەلێك ژنی جوان لە پێناو بژێوی ژیان و نەداریدا لە دوای جەنگ بوونە سۆزانی و لە عێراقدا بڵاو بوونەوە، کۆمەڵێك نەخۆشی سەیرو تاعوون و سیل لە تەواوی وڵاتدا گەشەیان کرد و دنیایان بۆگەن کرد.

مرۆڤ دڕندەترین و گەورەترین کێشەی سەر ئەم زەمینە بوون و هەرواش دەبن تا کۆتایی مرۆڤایەتی، جەنگ لە یەخەی دنیا نابێتەوە و شوناسی مرۆڤەکان دەنووسێتەوە، جەنگ ئەو کەرەستەیەیە بەدەست مرۆڤەکانەوە دەبێت و دنیا هەرەس پێ دەهێنێت، بیرەکان پڕ دەکەنەوە ئاوەکان وشك دەکەن هەوا بۆگەن دەکەن و دارستانەکان دەسووتێنن.

ئەم وڵاتەی ئێمە مێژوویەکی دێرینی هەیە لە خوێن رشتنداو بۆ هەمیشە خوێنڕێژەکان لەم رۆژهەڵاتەدا دێن و دەچن و تەواو نابن ناکۆتا دێن و تەواو نابن، بەردەوام وانەی جەهەنەمی لە شەیتان وەردەگرن و پلانی سەیرو قێزەونانە لەسەر ئەم گۆی زەویە تاقیدەکەنەوە، ئەوە شوناسی شەڕانگێزی مرۆڤە بۆ هەمیشە ناسنامەیەکی رەشەو لەبەرۆکمان نابێتەوە، جوانی کوشتن لەم گەردوونەدا سروشتێکی دێرینی مرۆڤەو لە پێناوی مانەوەی ئەوەی تردا ئەم دەکوژرێت، هەشت ساڵ شەڕو جەنگ و وەستان و خومپارەو مووشەك و چەکی کیمیایی، تەمەنێکی درێژە لە کاتێکدا چاومدان بە دنیا کەوت جەنگ تەشەنەی سەندبوو هاتینە دنیایەکەوە جەنگ لەسەرتاپای دەچۆڕا، خوێن جۆگەلەی بەستبوو بەسەر هەردوو چیاو بەردو شەقام و گوڵ و گیایەکاندا شەپۆلی دەدا نێرگزەکان بە خوێن سووڕ ببوون.

ئێمەی کورد لە هەموو جەنگەکانی ئەم ناوچەیەدا زەرەرەومەندی یەکەم بووین هەر لەو ماوەیەدا بوو بە هەزاران گوندی کوردستان کاول و خاپوور کرا ملیۆنەها رەزو باخ

www.mukiryani.com

و بەراوی جوان سووتێنران زۆرێك كانی و كارێز و بیری نازەنین كوێر كرانەوە، ئای لەو هەموو شانە هەنگە نەخشینانەی وێران كران، مەرگەساتێكی وەهایان خولقاند كەس نەیكردبێ، بەڵام تەنیا كەسێك ولاتێك، لەسەر ئەم هەموو دڕندەییە نەهاتە گۆ، هەموو بێدەنگییان هەڵبژاردبوو لە دوورەوە وەستان.

لەو ماوەی چەند رۆژەدا كە (جیهانگیر سەرحەد) ی پەیكەرتاش و دیل و زەلیلی دەستی زۆرداری لە لای من بوو زۆر بە ئەمەكەوە وەك باوكی خۆم خزمەتم كردو نەشمتوانی وشەیەك چییە سەبارەت بە (كامەرانی وەنەوشە) و (وەنەوشە) باس بكەم شەو داهات و دنیا لە تاریكییدا تەژی دەبوو رۆژ دەهات و دنیا دەگەشایەوە، لەو بڕوایەدا بووم كە خۆی دەیزانی چارەنووسی كەسوكارو خانەوادەكەی بە كوێ گەیشتووە، كەم نەبوو خۆت بیست و سێ ساڵ لە پێناوی هیچدا دیل بووبیت و خێزان و منداڵ و كەسەكانیشت لەدەست دابێ، من دەمزانی ئەوە چیرۆكێكی تراژیدییەو هەموو مرۆڤێكی خاوەن سۆز توانای وەرگرتنی نییە هەر بۆیە هەمیشە دەمگوت: (بەڕێز ئاغای جیهانگیر باسی سەردەمی دیلیت بكە زیندان چۆن بوو؟) ئەو لە وەڵامدا دەیگوت: (كوڕەكەم زیندان تاقیكردنەوەیەكی قورسەو هەموو مرۆڤێكی مەزن توانای درێژەپێدانی هەیە لە زیندان بمێنێتەوە، لە زیندان جگە لە ئازادی بیرت بۆ هیچ شتێكی دیكە ناچێ هەمیشە دەتەوێ لەو دیوارە بەرزانەوە هەڵبێیت و هاوار بكەی ئازادی و هەناسەی خۆشی هەڵمژیت) وا دیار بوو تامی ئازادی هێندە خۆش بوو ئازارەكانی دیلی دەسڕیەوە، ئەو باسی سڵقاوی قوڕاوی و پەتاتەی بێ خوێ و نانی بێ خوێی بۆ دەكردم و دەیگوت: (خواردنی ناخۆش ئێمە هەموومانی زەردوو لاواز كردبوو)، ئەو كاتەی باسی سەرەداوی شاری (سێوان)ی بۆ كردم من بە گرنگییەوە گوێم بۆ گرت و هەستم كرد دەبێت یارمەتی بدەم لە دۆزینەوەی ئەو كەرەستەو شتانەی لە لای ئەم گرنگن هەر بۆیە بە تاسەوە گوێم بۆ دەگرت، سەرەتا خۆی بە گریانێكی بێكۆتاییەوە دەیزانی خانەوادەكەی خاپوورو لەناوچوون ئەوەی مەراقی بوو نەبینینی كوڕە خۆشەویستەكەی بوو ئەو دەمەی (وەنەوشە) دووگیان ببوو (جیهانگیر) بە سەرباز گیرابوو رەوانەی بەرەكانی جەنگ كرابوو.

سەرەتا دەیگوت: (من دەزانم كە ژن و ماڵ و خوشك و دایك و كەسە نزیكەكانم لەدەست چوون هەر زوو ئەو هەولانەم بەدەست گەیشت لە ماوەی بیست و سێ ساڵ دیلیمدا هەمیشە بیرم لەو كارەساتە كردۆتەوە لە سووچێكی ئازادیدا بیرم لە ماڵ و خێزانەكەم كردۆتەوە) ئەو مەبەستی ئەوە بوو كە لەگەڵ بیركردنەوەی لە ئازادی دا لە دەرگاكانی ئازادییەوە بیری لە خێزانەكەی كردۆتەوە ئەو لە تەمەنیدا تەنیا خولیای ژیانێكی جوان و ئاشقانە بووە لەگەڵ

www.mukiryani.com

(وەنەوشە) دەنا ژیان لە لای ئەو مانای نەبوو، بیری لە درەختی ئەشق کردبۆوە هەر ئـەو دارە رەش باوەی یەکەمین پەیمانیان تێدا بەستبوو، لەو سەردەمەی ئەشق و جوانی و پێکەنین یاساخ ببوون ئەوان پەیمانیان بە یەکدی دابوو بۆ هەمیشە بچنە ناو روحی یەکدییەوە خۆیان بە فیدای یەکـدی بکـەن، بـەلاَم رووداوە نـەخوازراوەکان جـەنگ و مـەرگ و نەهامەتییـەکانی مـرۆڤ دەیخولقاندن رێگەی بـەوە نـەدابوو، هـەر بۆیـە وەك دوو شـەتڵە گـوڵی نـازدار لـە رەگـەوە هەڵکەندران و هەریەکەیان فڕێ درایە خاکێکی جیاوازی ئەم دنیایە.

بە گریانێکی نەبڕاوەوە دەیگوت: (ئەوەی لە لام گرنگ بوو بزانم خێزانەکەم کـوڕی دەبێـت یـان کچ، بەلاَم لە ماوەی بیست و سێ ساڵی رابردوودا هەزاران وێنەم هێنایە بەر چاوی خۆم تـاکو بـزانم منداڵەکەم چی دەبێت؟ ئایا کورە؟ یان کچ؟ هەموو بیرم بەوەوە جەنجاڵ کردبـوو، دەمبینـی سـەرو ریشم وەك بەفر سپی دەبوون و من هەر نەمزانی وێنەکان چۆن دەبن).

بە گریانەوە سەری دەخزاندە نێو هەردوو ئەژنۆی و هەنسکی دەدا، من بە پەرۆشەوە دەچـووم و دەستم دەخستە سەر شانی و دەمویست دڵخۆشی بدەمەوە، دەیزانی کە ئەو منداڵەی ئـەو بـەجێی هێشت و لە سکی (وەنەوشە) دا بوو، کوڕێکی جوان و پیاوانـەو زیـرەك بـوو هـەر خـۆی لـەکاتی گەڕانەوەیدا لە (ڕاجۆ سەیوان) ی بیستبوو کەوا (کامەران) بەرەو هەندەران هـەلاَت و لـە رێگـەدا مرد لەلای (جیهانگیر سەرحەد)نامۆ بووە لە پڕێکدا چەندین رستەو وشەی سەیری بیستبوو کە لـە لای ئەو نامۆ ببوون سەرەتا نەیزانی بوو باسی چی دەکەن، بەلاَم (ڕاجۆ سەیوان)ی خوشکەزای بـەو خاڵە دیلە لاوازەی وتبوو کە کارەساتەکان بەو چەشنە بوون لە کاتی رشتنی کیمیایی بەسەر شـاری (سێوان) دا دایکی (ڕێحانە بارام) دەمرێت و خوشکەکەی تـری (جوانـاو سـەرحەد) و خێزانەکـەی لەناو دەچن، هەر لە وڵاتی ئێران، لەو وڵاتەی ئەو دیل بوو لێی (وەنەوشـە) بـەدەم ئـازارەوە بـەرەو ئاسمانەکان دەکشێتەوە.

(ڕاجۆ سەیوان) هەموو راستییەکانی بە (جیهانگیر سەرحەد) وتبوو ئەوان لـە شارۆچـکەیەکی نزیك لە شاری سێوان لەناوجەرگەی دەشتێکی بەرین و بـەپیتی کوردسـتاندا دەژیـان، خۆیـان بـە هەندێك کاری کشتوکاڵ و باخداریەوە سەرقاڵ کردبوو، لە کاتی گەڕانـەوەی (جیهـانگیر سـەرحەد) بەرەو شاری (سێوان) چوو بوو، بەو بەرگە سپییە ئێرانییەوە وەك مردوویەکی گەڕاوە سەرەتا بە ناو دارو پەردووی شاردا گەڕابوو شارێکی وێران کراو شارێك بە بۆنی سێو تەژی بوو، شارێك بـە بـۆنی مادە کیمیاویەکانی وەك سیاندو ئەسیدو خەردەل و چی و چی تەژی بوو هێشتا شـار لـەو بۆنانـە دەرباز نەببوو، ئەم بەم بەرگە سپییەوە بە جانتایەکی قاوەییەوە بە سەرو ریشێکی سپییەوە بە نـاو

www.mukiryani.com

وێرانەدا گووزەری کردبوو دیمەنی چەندین ماڵ کە ئاوەدانیان کردبۆوە ئەوی دڵخۆش کردبـوو، بـەڵام چەندی کردبوو نەیتوانی بوو بە بیریدا بێتەوە کە ماڵەکەی خۆی لەنێو سەدان ماڵی خاپوورو وێراندا بدۆزێتەوە بە گریانەوە وەك فریشتەیەکی سپی بـە هـەموو کووچـەو کۆڵانـەکانی شـاردا پیاسـەی کردبوو قاچی لە چەندان بەردو بلۆکی شکاو هەڵکەوتبوو دەیان جار کـەوتبوو هەسـتابۆوە نزیکـەی نیوە رۆژێك ئەو هەر گەڕابوو زوبانی گۆی نەکردبوو تەنیا وشـەیەکیش بـدرکێنێت هـەر بۆیـە لـە دوایدا بە چەند کەسێکی وتبوو ئەوانیش ناونیشانی ماڵی (شاهۆ سەیوان)ی زاوایان بەو دابوو، کـە لە شارۆچکەیەکی دیکە دەژین هەر زوو ئەم بە تاسەوە بەرەو ئەوێ بـەڕێ کـەوتبوو، ئـەو کاتـەی دەمەو ئێوارەیەکی درەنگ دەرگایان بە رودا کردبۆوە (ڕاجۆ سـەیوان) ئـەوی نەناسـی بـوو، بـەڵام خوشکەکەی بە روخساری تۆز لێ نیشتووی دا زانی بووی کە براکەیەتی و لـە مـەرگ گەڕاوەتـەوە هەر بۆیە بێهۆش ببوو، بەڵام بڕوای نەکردبوو کە برا تاقانەکەی لە مەرگ گەڕابێتەوە ئـەو وتبـووی کەوا پرسەیان بۆ داناوەو بە فەرمی بە مردوو دەستنیشان کراویـت، هـەر بۆیـە زوو زوو بـە منـی دەگوت (من مردووم وامەزانە زیندووم من ناسنامەیەکی زیندووم نییە و نازانم لە کـام سـەرزەمین دەژیم) لە راستییدا وابوو ئەو مردبوو، ئەومرۆڤێك بوو تەریك و دابڕاو لە دنیا، بـەڵام مردوویـەکی زیندوو بوو دەیتوانی قسە بکات و بگری و بخوات و پێبکەنێت، بەڵام لەسەر هەموو دەفتـەرەکانی وڵاتدا ناوی بە تەواوەتی سڕابۆوە.

مردوویەکی گەڕاوە ڕووداوێکی سەیری وڵات بوو، هەر زوو کە راگەیاندنەکان زانیان بە کۆمـەڵ و پۆل وەك رەوە ریشۆڵە کامێراو پەیامنێرەکانی تەلەفزیۆنە لۆکاڵی و ئاسمانییەکان دەهاتنە بـەردەم دەرگای ماڵی ئێمەو داوای لێدوان و دیداری تەلـەفزیۆنیان دەکـرد، بـەڵام (جیهـانگیر سـەرحەد)ی سپیپۆش ئامادەی ئەوەی نەدا کە لێدوان و دیدار بۆ هیچ کـەس و لایـەنێك بـدات رۆژێـك چـەند ئۆتۆمبیلێکی تازە مۆدێل لە دەرگای ماڵی ئێمەیان داو بەرەو ژوور بەڕێ کەوتن و بە پێکەنینـەوە باوەشـیان بـۆ (جیهـانگیر سـەرحەد) کـردەوەو هاواریـان کـرد (سـڵاو کاکـە جیهـانگیر سـڵاو بەخێربێیتەوە).

(جیهانگیر)ی حەپەساو داماو لە سووچێکی ژوورەکەی مندا سەری بە ئەژنۆیـدا نوشـتاندبۆوەو حەپەساو تەماشای دەکردن و نەیـدەزانی باسـی چـی دەکـەن هەریەکـەو ماچـی دەکـردو دەسـتی دەخستە سەر شانی و بەڵێنی سەیر سەیریان پێ دەدا گوێم لێبوو یەکێکیان پیاوێکی سەر مـاش و برنجی کەمێك لاواز بوو بە پێکەنینەوە چاوەکانی دەنوقاندو دەیگوت: (مـن هـەوڵ دەدەم بیکەمـە ئەندام پەرلەمان) یەکێکی تر دەیگوت: (دەیکـەم بـە بـاڵیۆز لـە وڵاتـی ئێـران) یـەکێکی تریـان

www.mukiryani.com

دەیگوت: (ئەم پیاوە زۆر ماندووبوونی چەشتووە نا وا باشە مووچەیەکی گەورەی بۆ ببڕینەوە و لە ماڵێکدا بۆ خۆی پشوو بدات) من لەولاوە پێکەنینم بە ئەقڵی ئەو پیاوانە دەهات کە دەیانویست پیاوێکی مردووی بێ ناونیشان و ناسنامەو نەخوێندەوار بکەنە بەرپرس و شتی وەها، چونکە دەمزانی (جیهانگیر سەرحەد)لەوە ژیر ترە بەو شتانە هەڵبخەڵەتێ و بڕوایان پێ بکات هەر بۆیە بە دەنگییکی لاواز هەموویانی دەرکرد و وتی (تکایە بڕۆن من ماندووم زۆر ماندووم) هەموویان بەدەرکەوتن و لە چاوترووکانێکدا بزربوون دەمبینی (جیهانگیر سەرحەد)ی داماو دەگریا بە کوڵ دەگریاو هیچی پێنەدەکرا.

بە خودا سەیر بوو شەڕی کورسی و پلەو پایە لەنێوان کاربەدەستانی دەوڵەتدا، هەمیشە لەم جۆرە شەڕو بەڵێن و پێکەنینانە دووبارە دەبوونەوە لە نیهانی خۆمدا شەپۆل دەداو دەکەوتمە ئەو پەڕی وەهم و بە ناو جەنگەڵە تاریك و شێدارەکانی ناخمدا لە شەپۆلدان بەردەوام دەبووم، وڕوکاس دەبووم، دەمبینی لە پڕێکدا (جیهانگیر سەرحەد) هەڵەستاو هاواری لێدەکردم و دەیگوت: (کوڕەکەم من عومرێکە لە غوربەتدا دیلم هەر بەو چەشنە ئاسوودەم سەردەمێك بوو دیل بووم خەونم بە ئازادیەوە دەبینی، بەڵام ئێستا ئەو دیلی و زیندانە گەورەیەم لەم ئازادیە لەلا خۆشترە، منێك لە زیندانێکی گەورەی وەك ئەوین چ کارم بەم دنیایەوە هەبوو، خۆ لەوێ من لە حیلەی ئەم پیاوانەم نەدەزانی، بەڵام ئێستا دەزانم چاکی ئەم کابرا زل و زەلامانە بەرهەمی خەباتی ئێمە دەخۆن من بە دیلی راهاتووم، بەڵام ئەم دیلیەی ئێستام جیاوازە لەوەی ئەوێ) دەوەستاو لە زەوی رادەماو هاواری دەکردو دەیگوت: (ئەی هاوار بۆ خۆم کە خێرم لە خۆم نەبینی من لە هەڵاتن بەرەو مەرگ زیاتر هیچی تر بە خەیاڵمدا نایەت) من تەماشام دەکردو دەمبینی جیهانگیر وەك شیعەکانی باشوور چۆن بۆ مەرگی دەست کوشتەی خۆیان (ئیمام حوسێن) لەخۆیان دەدەن، بەو شێوەیە لەخۆی دەدات، نەمدەزانی چۆن دڵخۆشی بدەمەوە هەر بۆیە لە ئازارو هەیەجانی روحمدا باوەشم بەودا دەکردەوەو دەمگوت: (لە ئێستاوە تاکو مردن من هەر کوڕی بەئەمەکی تۆم) لە دووڕرا باوەشی بۆ دەکردمەوەو دەگریاو دەیگوت: (بۆنی کوڕە نەدیوەکەم لە تۆ دەکەم) بەو شێوەیە چەند رۆژێکمان بەڕێ کردو هێدی هێدی (جیهانگیر سەرحەد) ی سپیپۆش هێمن دەبۆوە بڕیاری دا کە بڕواتەوە بۆ شاری (سێوان) و لەوێ لەناو دارو پەردووی خاپوورکراوی ماڵەکەیدا بەدوای کەرەستەو یادگاریە کۆنەکانیدا بگەڕێ، بڕیار بوو بەدوای پەیکەری (جینا)دا بگەڕێ کە بەر لە هەڵاتنیان لە شاری سێوان (وەنەوشە) و خوشکەکانی جوان بەرگیان لە نایلۆن و قایش گرتبوو بە

www.mukiryani.com

کۆمەکی گوریسێکی ئەستووری بەهێز شۆڕیان کردبۆوە بۆ ناو بیرەکەی نـاو حەوشـەکە کـە چـەند مەترێك قووڵ بوو و پاشان جوان و توند بەسترابۆوە.

من دەبوو لە کاروباری کۆمپانیاکانی (پەنا کاروانی)چەند ڕۆژێك مۆڵەت وەربگرم، من بۆ خۆم ئەوەندە تووڕەو دڵپڕ لە ئێش و ناسۆر بووم نەمدەتوانی دان بە خۆدا بگرم، چـونکە ئـەو راسـتییانە کە زانیمن لەو ماوەیەی رابردوودا وایان کرد کە بتوانم بیر لە ژیانی ئەم هەرێمە بکەمەوەو تـف لـە رابردوی خۆم بکەم.

ئەوەبوو مۆڵەتێکی چەند ڕۆژیم وەرگرت و خۆم ئامادە کرد لەگەڵ پیاوە سپیپۆشـەکە وەك دوو مەلی لانەواز بەرەو شاری (سێوان) گووزەر بکەین.

ئەو بەیانییەی وەك دوو پاشای رەش و سپی وەك دوو تاکی دژ بەیەك وەك دوو دیمەنی تـاریکی و رووناکی وەك دوو داشـی شـەترەنج، وەك دیمـەنێکی نـاوازە دوو کەسـی گەڕیـدەی رەشـپۆش و سپیپۆش سوار ماشینێکی گواسـتنەوەی نەفـەرات بـووین و بـە دوو جانتـای دەسـتییەوە بـەرەو شاری(سێوان) بەرێکەوتین من کلاوێکی گەورەی رەش و قاتێك جلی رەشم لەبەردا بـوو، ئەگەرچـی کەشوهەوا گەرم بوو، (جیهانگیر) یش کراس و پانتۆڵێکی سپی لەبەردابوو کە کراسەکەی ملـوانی نەبوو لە ئێرانییەکی خەڵکی تاران دەچوو بەرێکەوتین و لە رێگادا چەندان باس و خواستمان لەگـەڵ یەکدا باس کردو شۆفێرەکەش چاوی دادەچەقاندو تێمان رادەماو گوێچکەکانی وەك گوێی مشك بۆ دەنگ هەڵدەخست و جارجار بەلای ئێمەدا سەری بادەداو بزەیەکی دەکرد، ئەو ماوەیەی کە دەبـوو بیبڕین نزیکەی کاتژمێرو نیوێك بوو بە هۆی خراپی ڕێگاو بان و زۆربوونی ژمارەی ئۆتۆمبیلی نوێ و کە لەو چەند ساڵانەی دوایدا بەرەو کوردستان دەهێنران، ڕێگـا پـڕ بـوو لـەو چـاڵ و چـۆڵیانەی دەگەڕایەوە بۆ ساڵانی هەشتاکان و پاشماوەی جەنگی هەشت ساڵەی نێوان عێراق و ئێران و تـا ئـەو دەمەش نۆژەن نەکرابوونەوە، هەر بۆیە بەو ماوەیەی کە خەملێنرابوو گەیشـتینە شـاری (سـێوان) یەکسەر بە بیری دایکی (کامەرانی وەنەوشە)دا هاتم و تەماشای دیمەنی رووخاوی سـەدان خـانووی خاپوور کراوم دەبینی، دەمبینی خەڵکانێکی زۆر لەم شارەدا کـوێر بـوون و بـە گۆچـان دەڕۆیشـتن چەندین کەسم دەبینی پێدەکەنین لە خۆیانەوە قاقایان لێدەداو سەریان بەهەموو لایەکدا دەسـووڕاند ئەوانە کۆمەڵێکی زۆر کەسانی شێت بوون کـە بـەهۆی کاریگـەری چـەکی کیمیاویـەوە عـەقڵیان لەدەست دابوو، کۆمەڵێکی دیکە لە خەڵك هەموو پێستی لەشیان سووتابوو بە جوانی روخسـاریان دیاربوو وەك نایلۆن تواببوونەوە، لە یەکێك لەکۆڵانەکانی شاردا گابەردێکی گەورەم بینـی کچـێکی جوان لە سەری دانیشتبوو دەگریا لە یەکێکم پرسلی ئەو کچە بۆچی دەگری لە وەڵامـدا وتـی (بـۆ

www.mukiryani.com

کەسوکاری دەگری چەندین ساڵە دەگری) دیمەنێکی زۆر دڵتەزێن بوو یەك پارچە جەستەم دەکەوتە لەرزین بە ناو شاردا دەمڕوانی دیمەنی ئاوەدانی کەم بوو پارچەیەك وێرانە بوو وێرانە، لەو شارانە دەچوو کە لە فیلمە ئەمریکیەکاندا باسیان لە جەنگی جیهانی دووەم دەکرد.

شارێك وێرانتر لە شاری (لینینگراد) و وێرانتر لە شاری (وارشۆ) کە لە جەنگی جیهانی دووەمدا نازیەکان خاپووریان کرد و دیواریان بەسەر دیوارەوە نەهێشت.

شارێکی تەماوی بوو خەمگین بۆنی هەژدە ساڵ لەوەو بەری لێدەهات لە هەندێك شوێندا هێشتا بۆنی سێو دەهات کانیاوەکانی کوێر ببوونەوە، راست بوو ئاوەدان بووبۆوە، بەڵام وەك جاران بۆنی ژیانی لێنەدەهات، هێشتا بۆنی مردوو مەرگی لێدەهات.

من بەو سفەتەی لە منداڵییەوە ئاسوودەی تەماشاکردنی دەوروبەر بووم بەو پەڕی پەرۆشییەوە لە هەموو شتێك رادەمام و ورد دەبوومەوە، (جیهانگیر سەرحەد) لە جێگایەکدا رادەوەستاو دەیگوت: (ئێرەیە ئێرە ماڵەکەم بوو) دەوەستاین دیمەنی داروو پەردووی رووخاو چاك نەکراوە قادرمەی رووخاو نیوە رووخاو دیواری کەوت و سەقفی داتەپیوو رووەکی سەیرو سەمەرەو گیای ناوازە یەکپارچە ئەو ناوچەیەیان تەنی بوو دیمەنی چەندان ئینجانەی تەنەکەی رزیو و کەوتوو، گوڵی وەنەوشەیی و مۆرو شین بەو ناوچەیەدا بڵاو ببوونەوە لە جێگایەکی کەمێك تەختدا کە کەمتر بلۆك و بەردی رووخاوی لەسەر بوو دیمەنی پارچە لەوحێکی گەورەی ئەستوور دیار بوو کە چەند ملیمێك ئەستوور بوو هەردووکمان لەسەری دەوەستاین و (جیهانگیر سەرحەد) دەیگوت: (ئێرە بیرەکە بوو بیرێکی قووڵی جوانی پڕ لە ئاوی سازگار) بە کۆمەکی هەردووکمان پارچە لەوحەکەمان لابردوو لەناو بیرەکەدا گوریسێکی گەورەمان دەبینی کە چەندان جۆر قەوزە دەوریان دابوو، بەڵام موعجیزە بوو ئەو نەڕزی بوو هەر بۆیە تاومان دەدایە گوریسەکەو بەرەو سەرەوە بە هەرەکەتی زۆر رامان کێشا وەك پیاوێکی ئاو هەڵکێش تاوتاو گوریسەکەمان بەرز دەکردەوە وردە وردە دیمەنی پەیکەرێکی بەردین بەدەردەکەوت وردە وردە رامان دەکێشایە سەرەوە هێدی هێدی بە ئەرکێکی زۆر دەرمان هێنایە دەرەوە یەکپارچە قەوزەو سەوزی ناو ئاوەکەی گرتبوو لە زۆر جێگادا کلس و بەڵخی لەسەر نیشتبوو، بەڵام هێشتا ناوازەو دەگمەن بوو من لە خوارەوەی پەیکەرەکە چەند حەرفێکم بەرچاو دەکەوت کە رەنگیان بەرەو سەوز گۆڕابوو ناوی (جینا)و(جیهانگیر) لە سەری نووسرابوو بە بینینی پەیکەرەکە تووشی سەرسامی و حەپەسان هاتم بە راستی سەیرو ناوازە بوو.

پەیکەرەکە لە هیچ لایەکەوە زیانی گەورەی پێنەگەشتبوو شکاوی و درزی پێوە دیار نەبوو بەردەکەی زۆر بەهێزو دەگمەن ببوو، بەڵام کچێکی جوان لە سەر ئەژنو بە لایەکدا کەوتبوو لە

www.mukiryani.com

ئەژنۆوە لاقەکانی بەرەو دواوە نوشتاندبۆوە بـە لایەکـدا خـۆی چـەماندبۆوەو دەسـتییکی دانـابوو دەستەکەی تری خستبۆیە سەر رانی ملوانکەیەکی دەنك گەورەی لە ملدا بۆ دروسـت کردبـوو بـە دیمەنەکەیدا وا دیار بوو زەردەخەنەی کردبوو روومەتەکانی بەرەو لای راست و چەپ کرابوونـەوە بـە راستی جوان و دەگمەن بوو نیوەی جەستەی داپۆشرابوو نیوەی رووت بوو، هەر ئەو دەمە گـەورەیی هونەرسازی لای (جیهانگیر سەرحەد)م بۆ ئاشکرا بوو، تێگەیشتم کـە ئـەم پیـاوە زۆر مەزنـە زۆر دەست رەنگینـە، بـە بینینـەوەی پەیکەرەکـەی زۆر شـادو کـەیف خـۆش بـوو، بـە دەسـتەکانی دەیسرپییەوەو تەماشای منی دەکرد و دەیگوت:(ببینە، ببینە، بەلاتەوە چۆنە روحم شـادە کـە ئـەم پەیکەرە نەفەوتاوە سپاسی گیانی پاکی خانەوادەکەم دەکەم) بـەو پارچـە قوماشـە خامانـەی کـە هێنابوومان جوان پاکمان کردەوەو پێچامان و بە هاوکاری یـەکترو چـەند کەسـێك خسـتمانە نـاو ئۆتۆمبیلەکە کە بە کرێ گرتبوومان و بەرەو شار بەڕێکەوتینەوە لەبەر ئـەوەی پەیکەرەکـە زەرەری پێنەگات بە شۆفێرەکەمان وت کەوا لە تاسەو چاڵە زۆرەکـانی سـەر رێگامانـدا زۆر بـە هێواشـی بڕوات، ئێمە زۆر بە باشی پەیکەرەکەمان بەرگ گرتبوو بە شێوەیەك زۆر ترسی شکاندنیمان نـەبوو دوای دوو کاتژمێر گەیشتینەوە شار بەرەو ماڵی ئێمە بەڕێ کەوتین، بەڵام لـەو ماوەیـەی کـە مـن مۆڵەتم وەرگرتبوو پیاوەکانی (محەڕەم هەڵۆ) چاودێری توندیان لە سەر هەموو چالاکییەکانم دانـابوو، هەر بۆیە وردو درشت دەیانزانی کە سەرقاڵی چیم و چی دەکەم، هەر بۆیە راپـۆرتی سـەیرم لەسـەر نووسرابوو، بەڵام من زۆر لەوە زیاتر بێباك بووم لە هیچ کاردانەوەیەك بترسم.

هەر بۆیە گەیشتینە ماڵەوەمان و بە ئەسپایی و هێمنییەکی زۆرەوە پەیکەرەکـەمان داگـرت و بردمانە ژوورەوە لەسەر مێزێکی پتەوی بەهێز دامان ناو بە گیراوەیەکی تایبـەت پاکمـان کـردەوەو هەموو کلس و پیسی و قەوزەکانمان لێ کردەوەو پاشـان وشـکمان کـردەوەو لـە دوورەوە رەونـەقی دەدایەوە دەمبینی (جیهانگیر سەرحەد) زۆر شادو گەشاوە دەرکەوت زوو زوو سەیری پەیکەرەکـەی دەکرد و پێدەکەنی و دەیگوت:(ساڵێك و نیو خەریکی دروست کردن و تەواو کردنی ئـەم پەیکـەرە بووم کە لە خەیاڵمدا دروست بـوو، بـەڵام بـوو بـە راسـت و کلیلـی دەرگاکـانی ژیـانی بـە روودا کردمەوەو خستمیە تاقیکردنەوەیەکی قورسەوە).

دیار بوو مەبەستی لە تاقیکردنەوەکانی ژیانی بوو، چونکە من دەمزانی باسـی چـی دەکـات، دەمزانی ئەو پەیکەرە ژیانی بە ئاڕاستەیەکی دیکەدا گۆڕیبوو، هەر بۆیە بێدەنگ دەبـووم و گـوێم بۆ دەگرت بە هێمنی و ویژدانەوە بۆم دەدوا، لەوکاتەدا لە بیری سەردەمی رابردوودا بووم و بیرم لەو پارچە پلێتە لاکێشەییە دەکردەوە کە ناوی (جیهانگیر) ی لەسەر نووسرابوو و بە زنجیرێك لـە ملـی

www.mukiryani.com

(کامەرانی وەنەوشەییدا بوو لە ساڵی ۲۰۰۳ دا بوو بۆ یەکەمین جار ئەو پلێتە سەربازیەم لە ملی دا بەدی کردو ئەو دەم نەمدەزانی ئەوە چییە، ئەو (کامەران)ەی مرۆڤێکی ئاسمانی بوو فریشتەیەکی خودایی بوو لە سەر زەوی و زوو بەرەو ئاسمانەکان گەڕایەوە خاکێك نەبوو بە هی خۆی بزانێت و لەسەری بسرەوێت.

لەسەر کورسییەکی دار دانیشتبووم تەماشای پەیکەرەکەم دەکردو (جیهانگیر سەرحەد)یش لەسەر کورسییەکی دیکە دانیشتبوو هەردووکمان بیرمان لە دنیای رابردوو دەکردەوە من بیرم لە رابردوویەکی نزیك دەکردەوەو ئەویش رابردوویەکی دوور هەردووکمان بەرەو رابردوو پەلمان کێشابوو.

دواجار رابردووی هەردووکمان تاڵ بوو وەك ژەهری مار، بەڵام رابردووی درێژتری (جیهانگیر سەرحەد) پڕ بوو لە کێشمە کێشی سەیرو نائومێدی و دیلی و حەسرەت و ئازار، رابردوویەك بوو پڕ بوو لە جەنگ و وێران کاری و کوشتن و مەرگ هەمیشە رابردوو وەك ئاوێنەیەك وەها بوو کە تەماشامان دەکرد و دیمەنی خۆمان لە ئاوێنەکەدا بەدی دەکردو ئیدی قبوولْ کردنی وێنەکە پێویستی بە ئاماژەو رەمزی سەیر بوو وەك نموونەی (لاکان و بیکێت) ئاڵۆز بوو تێکەیشتن لەو رەمزو سیستەمانەی ناو ئاوێنەکەو رابردوو دژوارو ناخۆش بوو.

من پێشنیازێکی سەیرو کتوپڕم بۆ (جیهانگیر) کرد بەوەی پەیکەرەکە بگوازینەوە بۆ ئەوروپا، لەوێ بە مۆزەخانەیەکی بسپێرین باشترە، بەڵام سەرەتا ئەو بەم داوایە رازی نەبوو دواتر رازی بوو، چونکە بە بڕوای ئەو سەلامەتترین جێگایەك بۆ پاراستنی هونەر ئەوروپا بوو، هەر بۆیە وتی (ئەگەر دەتوانیت بیبە بۆ ئەوروپا)بە شێوەیەك قسەی دەکرد کەوا خۆی لە دەرەوەی هاوکێشەو بازنەکان دەگرت، هەر بۆیە هەستم دەکرد ئەم پیاوە بێ ناسنامەیە لەم دنیایەدا لەم پنتەی زەویدا نابەسترێتەوە هەڵدێت، هەڵدێ بەرەو دنیا جیاوازەکان بەرەو کیشوەرە ونبووکان.

هاوین تا دەهات تینی دەسەند گەرما سەراپای وڵاتی داپۆشی بوو هەموو پوش و پاوان و دارستانە رووتەڵەکانی وڵات هێدی هێدی وشك دەبوون و دەسووتان ناوە ناوە ئاگر لەملاولا دەکەوتەوەو کوردستان دەسووتا، کرانەوەی کوردستان بە رووی جیهانی سەرمایەداری دا شتێکی کتو پڕ بوو هەزاران و ملیۆنان ئۆتۆمبیلی نوێ دەهاتنە کوردستان و جەنجاڵییەکی سەیر باڵی بەسەر شارەکاندا کێشابوو، خەڵك نائومێدو برسی بوون لەگەڵ ئەوەی دیکتاتۆر رووخا بوو، بەڵام هێشتا سەرکردە سیاسییەکانی وڵات لەسەر کورسییەکان پێکنەهاتبوون و شەڕو تەقینەوەکان لێرەو لەوێ بەردەوام دەبوون، رۆژانە گەلێك لاو و پیرو ژن و منداڵ لە تەقینەوەی دامەزراوەو

www.mukiryani.com

باڵەخانەو ناو بازاڕەکاندا دەبوونە قوربانی لەو ماوەیەدا دیاردەیەکی پیسی لەشفرۆشی لە وڵات و کوردستاندا بڵاو بووبۆوە.

ئۆتێلە چوارو پێنج ئەستێرەییەکانی کوردستان لەناویاندا ئوتێلەکەی (محەرەم هەڵۆ) پێگەیەکی گەورەی سنگ و مەمکی کیژە عەرەبە خرپنەکان بوو، کە بە لێشاو لەوێ سەمایان دەکرد و دەهاتن و دەچوون، لاوانی وڵات لە بری بیرکردنەوەیان لە داهێنان و خوێندن و کاری جوان هەموو ئالوودەی کاری سێکسی و خواردنەوەو تلیاك کێشان ببوون، کوردستان ببوو بە مەیدانی ساخ کردنەوەی هەموو نەریتە قیزەون و ترسناکەکانی دنیا.

لەلایەکی ترەوە دیاردەی خۆکوشتن و مردن و خۆسووتاندنی ئافرەتان و لووت بڕین و سەر پان کردنەوە بڵاو بوو، هەموو شەوێ دەسەڵاتدارانی وڵات هاواریان دەکرد و باسی ئەزموونی سەرکەوتووی کوردستانیان بە گوێی دنیادا دەچپاند، بەڵام ئەفسووس وەها نەبوو، ئەوەی کە لە کەناڵە ئاسمانییەکانەوە دەخرایە روو تەنیا رووکەش بوو هیچی تر.

کوژرانی رۆژنامەنووسان و تیرۆرکردنی ئازادیخوازان و دەنگە جوداکان بەردەوامی هەبوو لەو سەرو بەندەدا لە لایەن ئاسایشەوە دەست گیرا بەسەر کۆمەڵێك قاچاخچی دا کە بازرگانیان بە ماددەی هۆشبەرەوە دەکردو لە سنوورەکانی ئێران و رۆژهەڵاتەوە دەهاتنە کوردستان، ئالوودەبوونی گەنجان بە شێوەیەك بوو لە سەر جادەو باخچەو گازینۆکان تەنانەت مەیدانی گەورەی شار دیمەنی شروب خۆرەکان بڵاو بووبۆوە.

هەریەکەو ئالوودەی دەردێکی کوشندەی ترسناك بوو کە هەڕەشەیان لە سەراپای کۆمەڵگا دەکرد، لەو ناوەندەدا من گیرم خواردبوو بە کۆمەڵێك کێشەی رابردوو کە دەبوو هەر زوو بە لایەکیدا بخەم.

شەوێکی درەنگ لەگەڵ (جیهانگیر سەرحەد) بڕیارمدا بڕۆین بۆ شوێنێك، بەڵام بەوم نەوت بۆ کوێ دەڕۆین هەر بۆیە، بەو پەڕی کەشخەییەوە خۆم گۆڕی و قاتێك جلی نوێشم بۆ (جیهانگیر سەرحەد)کڕی بوو لەو بڕە پارەیەی کە پاشەکەوتم کردبوو، هەروەها بەو ئۆتۆمبیلە مۆدێرنەی کە خۆم کڕی بووم رۆیشتین لەبەردەم ماڵێك دابەزین شەوێکی گەرمی هاوین بوو، (جیهانگیر سەرحەد)بە خۆیی و گۆچانە ساجیەکەیەوە لە تەنیشتمەوە وەستا بوو حەپەسا بوو، نەیدەزانی کە من بۆ کوێ هاتووم، پاش ئەوەی لە زەنگم دا (پەریهان جەلال)پاش وچانێك بەدەرکەوت و دەرگای بە رووماندا کردەوە، تەماشای کرد، من و پیاوێکی سەرو ریش سپی وەستاوین وتی (هاهاها، بەخێر بێن بە راستی دەمێکە چاوەڕێم بێیت، هەست دەکەم ماوەیەکە کەمتر یەکتر دەبینین) لە

www.mukiryani.com

وەڵامدا بە پێکەنینەوە دەمگوت: (سەرقاڵی زۆر کاروباری گرنگم، کاتم زۆر کەمە لەبەر ئـەوە زۆر نەهاتووم) پاشان فەرمووی لێکـردین و مـن لـە پێشـەوە (جیهـانگیر سـەرحەد)لە دوامـەوە بـە شەلەشەل بە قادرمەکاندا سەرکەوتین لە دەموچاو و روخسـاری (جیهـانگیر سـەرحەد)دا زۆر شـتم دەبینی دەمزانی پرسیار دەکات و دەڵێت ئێرە کوێیە، بەڵام بە بێدەنگی چـووینە هۆڵـە گەورەکـەو لەوێ دانیشتین (پەریهان جەلال) زۆر بە گەرم بەخێرهاتنی کردین و بە جلوبەرگێکی هاوینەوە خۆی گۆڕی بوو، بەڵام لەبەر جوانییە دەگمەنەکەی نەمدەتوانی سەرنجی جلوبەرگەکانی بـدەم کـە وادیـار بوو قاتێکی شەکەری بوو، دوای وچانێکی کـورت (شـەرمین عـەزیز) بەدەرکـەوت و بـەخێرهاتنی کردین هەردووکمان لەبەری هەستاین سەرەتا بە گەرمی بەخێرهاتنی منی کـرد دواتـر کـە چاوی چووە سەر (جیهانگیر سەرحەد) بۆ ئیستێك وەستاو چاوە گەورەکانی تەڕ تەڕ دەبینـران هیچـی بـۆ نەدەوترا، بەڵام هەر تەماشای (جیهانگیر سەرحەد) ی دەکرد، هەروەها (جیهـانگیر)یش بەهـەمان شێوە، ئەوان تاسا بوون و تەماشای یەکتریان دەکرد، دیمەنێکی هەسـت بزوێنـی نـاوازە بـوو دوای سەردەمانێکی درێژ لە مەرگ لە بۆنی مردن دوو کەس هیچ کات لە بـڕوای بەیـەك گەیشـتنەوەدا نەبن بەیەك بگەنەوە و یەکتر ببیننەوە، بـەڵام ئـەوە زۆر سـەیر بـوو، سـەیر تـر لـە هـەموو ئـەو دیاردانەی کە بە سەیر لەقەڵەم دەدران، من تەماشای هەردووکیانم دەکـرد و هیچـم نـەدەگوت بـۆ ماوەیەکی تا رادەیەك چەند خولەکی.

هەر لە یەکتریان دەڕوانی و وشەیەك چییە لەنێوانیاندا نەدەبزوا، بە ئەسپایی گوێم لـە دەنگـی گریان بوو لە چاوەکانی (شـەرمین عـەزیز)ەوە و لێوەکـانی وردە وردە دەبزوانـد و دەیگـوت: (مـن دەتناسم، بەڵێ، وادەزانم دوێنێ بوو لەیادمە چاك دەتناسم تۆ (جیهانگیر سەرحەد)ی هـەر ئـەوەی نەمردووی، تۆ لە مەرگ ئازاتر بـووی، دەزانم ئـەویت، ئـەی خودایـە گیـان) لـە پـڕ (جیهـانگیر سەرحەد) دەیدایە پڕمەی گریان و دەیگوت: (بە دەنگتدا دەتناسمەوە تۆ (شەرمین عەزیز) یت چـۆن ناتناسمەوە) ئیدی هەردووکیان ئامێزیان بۆ یەکتری دەکردەوەو بەسەر شـانی یەکـدا دەگریـان، ئـەم دیمەنە یەکێك لە هەرە دیمەنە پڕ گریاناویەکانی چیرۆکەکە بوو من بە حوکمی ئەوەی دڵم زۆر ناسـك بوو نەمتوانی نەگریم زۆرم هەوڵدا ئاسایی بم، بەڵام نەمتوانی. دواجار مرۆڤی خاوەن هەست و سۆز لەبەرانبەر گریانی کەسانی دەوروبـەری دا بـە چـۆکدا دێـت و دەگـری، گریـان هێزێکـی دەرەوەی مرۆڤەو بە بێ ویستی خۆت باڵ بە سەرتا دەکێشێ بە هەر هۆیەك بـوو منـیش زۆر گریـام تێکـڕا هەموو گریاین، پاش چەند خولەکێك لە گریان (جیهانگیر سەرحەد) دەستی لە گـەردنی (شـەرمین عەزیز) ی کۆنە هاوڕێی خێزانەکەیی و خۆی کردەوەو پاشەو پاش بە شەلەشـەل چـەند هـەنگاوێك

www.mukiryani.com

هاته دواوەو لەسەر قەنەفەکە دانیشت و ئاخێکی قووڵی هەڵکێشاو وتی (ئای خودایـە، ئێمـە لـەم دنیایە چی لە چارەمان نووسراوە مـن کـەی چاوەڕوانی ڕۆژانێکـی وام دەکـرد) سـەری دانەوانـدو (شەڕمین عەزیز) چاوەکانی بە هەردوو لەپی دەستەکانی دەسڕی و دەیگوت: (هەریەکـەمان بەشـی خۆی ناسۆری چەشتووە براکەم، ژیانی ئاوارەیی من زۆر لە ژیانی تـۆ کـەمتر نـەبووە) (جیهـانگیر سەرحەد) دەیگوت: (من بیست و سێ ساڵ لەمەو بەر لە شەڕێکی قورسدا بـە برینـداری بـە دیـل گیرام، بەڵام کاتێك گەڕامەوە دووبارە بوومەوە بە دیلی دنیا، کاتێك رووناکی خۆی پیشـاندام هـەر زوو تاریکی دڵ و دەروونی داگیر کردمەوە، من لە مێژە شەڕ لەگەڵ تـاریکی دەکـەم ئـەم شـەڕەی نێوان تاریکی و رووناکی لە سەرەتای ژیانمەوە بەردەوامە، لە رووناکییدا تامی تاریکی دەکەم و لـە تاریکییدا حەز بە رووناکی دەکەم، هەر لە دوای بیست و سێ ساڵ تاریکی لە رووناکییـدا هـەواڵی مەرگی کەسو کارم بیست کەسانێك زۆرم خۆشم دەویستن و قوربانیم بۆ خۆشەویسـتییان دا، بـەڵام زوو رۆیشتن و بە جێیان هێشتم).

لەو کاتەدا (پەریهان جەلال) دەچوو چەند پەرداخێك ئاوی ساردی دەهێنـاو لـە گـەرمای شەوی هاویندا دەمانخواردەوە، ئیدی من لەو شەوەدا تەنیا وەك گوێگرێك وەها بووم زۆر کـەم وتووێژم کرد، هەریەکە لە (جیهانگیر سەرحەد) و (شەڕمین عـەزیز) باسـی ژیـانی رابـردووی خۆیان دەکرد، هەریەکەیان لاپەڕە رەشەکانی ژیانی خۆی هەڵدایەوە مـن و (پـەریهان) تـەنیا تەماشای ئەوانمان دەکرد، (جیهانگیر سەرحەد) باسی یەکەمین یەکتر بینینی نێـوان خـۆیی و (وەنەوشە) و (شەڕمین عەزیز)ی دەکرد، وەك ئەوە وابوو تەنیا دوێنێ بووبێ ئەم رووداوە، ئەو هەموو وێنەکانی لەیاد مابوو.

(شەڕمین عەزیز) دەیگوت: (پەریهان یەکەمین کچم و دواهەمین کچمە کە لە بـاوکی رەحمـەتی جەلال کوێسـتانی بـۆم ماوەتـەوە) (جیهـانگیر سـەرحەد) رووی بـە لای (پـەریهان) دا وەرگێـڕاو زەردەخەنەیەکی بۆ دەکردو دەیگوت:(ڕووت سپی بێـت، کچـەکەم، سـپاس بـۆ خـوا کـە جـوان و نازدارە) هەڵبەتە تەواوی بەسەرهاتی ژیانی خۆی بۆ (جیهـانگیر سـەرحەد) گێڕایـەوەو باسـی زۆر شتی کرد ئاوارەیی راکردن ماڵ سووتاندن و مەرگی مێردەکەی کە پیاوێکی شۆڕشگێڕ بـوو باسـی رزگاری ژیانی خۆیی و کچە تاقانەکەی کرد کە لە لایـەن (محـەڕەم هـەڵۆ) و بـەرەو شـاخ بـراون و رزگاربوون، هەموو کات (شەڕمین عەزیز) دەیگوت: (من بەگیانم قەرزاری ئەو پیاوەم) هـەر لەبـەر ئەم قەرزاریە بوو نەیدەتوانی واز لە ئاشنایەتی بهێنێت، چونکە خۆی دەیزانی کە لە دوای راپـەڕین ئیدی تەماعکاری سەری لێشێواندووەو ئالوودەی زەوی و ماڵ و سامان بووە.

www.mukiryani.com

لەو شەوە هاوینەی ساڵی ٢٠٠٦ دا زۆر رووداوی دنیاو وڵات و ناوچەکە باس کران باسی زیندانی ئەوین و سڵقاو خواردن و پەتاتە خواردن و نانی بێخوێی خۆی بۆ (شەرمین عەزیز) کرد لەوشەوەدا سەر لەبەری رووداوەکان باس کران.

من دەبوو ئەو شەوە بێدەنگ بم و هەموو شتە گرنگەکانی کە لە لام بوو باسیان نەکەم دەنا کار لەکار دەترازا زۆر زانیاری گرنگم لە لابوو دەیەها ملیۆن دۆلاری دەکرد، بەڵام بێدەنگییم هەڵبژارد تا ئەو کاتەش نە (شەرمین عەزیز) نە (جیهانگیر سەرحەد) نەیاندەزانی هۆکاری مەرگی (کامەران وەنەوشە) (محەرەم هەڵۆ) و پیاوەکانی بوون هەر بۆیە دەبوو هیچ نەڵێم.

تا درەنگانی شەو ئێمە دانیشتین و هەردووکیان باسی رابردوویان کردو من و (پەریهان) هەر گوێگر بووین، هەڵدانەوەی لاپەڕەکانی رابردوو سەیر بوو ژیان وەها بوو دەبوو بە رابردوودا بچیتەوە تاکو بزانی ئێستا چی دەکەیت، هیچ مرۆڤێك ناتوانێت تەماشای ئێستای خۆی بکات تاکو لە رابردووی خۆی نەڕوانێت، ئەو کەسانەی رابردوویان پڕە لە سەرکەشی و ئازارو ناسۆر ناتوانن کارێك بکەن ئێستای خۆیان پڕ بکەن لە خۆشبەختی، دوا جار رابردو و ئێستا و داهاتوو سێ ئەڵقەی لە یەك نەترازاون و هەر یەکەیان لە خاڵێکدا بەوی تر دەگاتەوە، رابردووی پڕ لە کێشمە کێشی ئەو دوو پاڵەوانە ئەوەندە تەمومژاوی بوو کاریگەری لەسەر ئەمڕۆیان دروست کردبوو، هەر بۆیە (شەرمین عەزیز) بە چاوێکی دیکە بۆ دنیای دەڕوانی.

(جیهانگیر سەرحەد) دەیگوت: (لەو ماوەی بیست و سێ ساڵ زیندانییەم دا لەسەر دیوارەکانی ناو زیندان هەزاران تابلۆی سەیرو سەمەرەم بە بزمار هەڵکۆڵی کە هەموویان باسی خەبات و ئازادی مرۆڤی کوردی دەکرد چەندان خۆرو مانگ و رێگای ئەفسووناویم لە سەر تەختە بەردە گەورەکانی زیندان کێشا، دیوارەکان وەك ناواخنی هەرەمەکانی میسر وەهابوون چەندین نیگارو وێنەم لەسەر کردبوون).

باسی ئەو ئازادیەی دەکرد کە خەونی پێوە بینیبوو، بەڵام زۆر جار گوێم لێبوو دەیگوت: (زیندان لەم ئازادیە تاڵەی ئێستا خۆشترە) ئەو لە کاتی ئازاد کردنیدا نەیزانی بوو کە کاتێك ئەو دێتەوە هیچ ئاسەوارێکی ژیان لە جێگای خۆی نەماوە هەموو وێنەکان ئاوەژوو بوونەتەوە هەموو هاوکێشەکان ناهاوسەنگ بوون، وەك کیمیاگەرێکی پیر بیری لە سەدان جۆرە دەرمانی نەمری کردبۆیەوە، بەڵان بێ سوود ببوون، ژیانێکی ناخۆش ژیا بوو ئەو نەیدەزانی کە بەو هەموو دێوەزمەیەی یەخەی وڵاتی گرتبوو کوڕەکەی لەناو نەچووبوو، بەڵام بە کارو کردەوەی

www.mukiryani.com

پیاوانێکی کاسە لێس دڵی لەم وڵاتەو خۆشەویستەکەی هەڵکەندراو بەرەو کیشوەرەکانی تری دنیا گووزەری کرد و لەناوچوو، دەنا رەنگ بوو کارێك بکات کە من لە زیهنمدا دەمزانی، ئەو لە ژیان بێزار ببوو، هەر بۆیە گەر هۆکاری مەرگی کوڕە تاقانەکەی بزانیایە هەر زوو ئەو هۆکارەی لە سەرزەمین دەسڕیەوە.

لە نیوەشەوێکی درەنگدا هەردووکمان لەماڵی (شەڕمین عەزیز) هاتینە دەرەوە بە ئۆتۆمبیلەکەم گەیشتمەوە ماڵەوە، شەوێکی گرنگ و مێژوویی بوو، لە یاد ناچێت هەر ئەو شەوە (جیهانگیر سەرحەد) دەستی کرد بە بیرکردنەوە، من لەگەڵ ئەودا چاوم لێك نەناو بۆ کاتژمێرێکیش چاوم نەچووە خەو (جیهانگیر سەرحەد) هەر ئەم دیوو ئەو دیوی دەکرد و نەدەخەوت، منیش بیرم لە چیرۆکەکانم دەکردەوە، لە لای خۆم دەمزانی هەموو رووداوەکان خەریکن بە کۆتایی دەگەن دەبوو کارێك بکەم بۆ کۆکردنەوەی هەموو رووداوو چیرۆکەکان هەر بۆیە (کتێبە وەنەوشەییەکەم) دەرهێناو دەمخوێندەوە ئەو کتێبە کۆنە بەرگ مۆرەی بە چەندین شێواز لە دەست و خەتی جیاواز یادگاری تێدا تۆمارکرابوو، دەمبینی (جیهانگیر سەرحەد) سەیرم دەکات، دواتر هەستاوە تەماشای دەستی دەکردم، دەیویست بزانێ چی دەکەم، کە نزیك بۆوە لە کتێبە دەستنووسە وەنەوشەییەکەی روانی، یەکسەر ناسیەوە لە دەستی وەرگرتم و تەماشای ئەم دیو و ئەو دیوی دەکرد پەڕە پەڕە لاپەڕەکانی هەڵدەدایەوەو بۆنی پەڕەکانی دەکرد، بەڵام نەیدەزانی چی لە سەر نووسراوە، بەڵام دەیزانی میراتی پیرۆزی باوکی خێزانەکەیەتی هەر بۆیە نای بە سنگییەوەو تێر ماچی کرد و دەیووت (ئەم کتێبە بۆنی وەنەوشە و کامەرانی لێدێت بۆنێکی سەیری لێدێت بۆنی دنیایەکی دیکەی لێدێت کە منیش بەرەو ئەو دنیایە پەلکێش دەکەن) لە وەڵامدا من دەمگوت (یادگاری و ئەسپاردەی (کامەرانی وەنەوشە)یە لە لای من دەبێت تا کۆتای دەبێت بیپارێزم و هەڵی بگرم) لەناو ئەو کتێبە دەستنووسەدا زۆر رووداوی مێژوویی تێدا تۆمار کرابوو زانیاری گرنگ لە سەر خانەوادەی (شەلەنگ) و هەموو ئەوانەی بە دەوری ئەودا دەسووڕانەوە، هێدی هێدی گەورە دەبوو گەورەترو گەورە تر، من لەو سەرو بەندەدا دەبوو چیرۆکەکان کۆ بکەمەوەو بە هاوکاری هاوڕێیەکی سینەما سازم کە بە رەگەز ئێرانی بوو لە ئەوروپا دەژیاو بە کۆمەکی چەند دامەزراوەیەکی فیلم سازی دەبوو کارێك بکەم بۆ دروست کردنی فیلمەکە کە زۆر رووداوی ئەو سەردەمە لە خۆ بگرێت، هەر بۆیە کەوتبوومە خۆم و خۆم تۆکمە دەکرد دوا جار گەیشتبوومە سەرەنجامی زۆر باش، بەڵام هەندێك گۆڕانکاری ستوونی هەبوون هاتبوونە ناو

www.mukiryani.com

چیرۆکەکەو دەبوو کار بکەم بۆ بە ئەنجام گەیاندنیان هەرچی زوو بوو، من تەواوی دەستنووس و کاسێتە تۆمارکراوو زانیاریە نهێنییەکانم کۆکردەوەو لەناو جانتایەکی گەورەدا کۆم دەکردنەوە.

(جیهانگیر سەرحەد) بە حوزنێکی قوولەوە دەیگوت: (کوڕەکەم شاپوور ئەم کتێبەو پەیکەرەکەو تەواوی ئەسپاردەکانی ئەم خانەوادەیە لە ئەستۆی تۆدان و ناپاکیان لەگەڵ نەکەی، من هیواو ئومێدی تەواوم بە تۆیە کوڕە شیرینەکەم) لەبەر وتەکانی (جیهانگیر سەرحەد) یش نەبووایە من هەر ئەوەم دەکرد، چونکە من بەڵێنی پاکم بە (کامەرانی وەنەوشە) دابوو کە بەئەمەك بم و بۆ هەمیشە ناپاکی لەگەڵ نەکەم، من لەو چەند ساڵە کەمەی ئەوم تێدا ناسی بوو فێری زۆر شت ببووم، دواجار رووبەڕووی چەندین رەفتارو کرداری نەخوازراوی پیاوانی سەردەم ببوومەوە و رەش و سپی دنیام بەرچاو کەوتبوو، هەر لەو ماوە زۆرانەدا چەند جارێك بە شێوەی تارمایی نەگیراو (حەکیمی رووناکی) دەهات و مژدەی سەرکەوتنی بۆ دەهێنام.

ئەوەی نەدەکراو لەیاد دەچووەوە تەنیا رەشییەکانی رابردوو نەبوو، بەڵکو زۆر شتی گەورەو بچووکم لە یاد چووبوو، چونکە ئەگەر مرۆڤ خاوەنی هێزی لەبیر چوونەوە نەبووایە ئەوا هەر چەند ساڵێکی کەم دەژیاو هیچی تر، بەڵام ئەو هێزە کۆمەڵێك داتای گرنگی ژیان وەلا دەنێت و دەیانخاتە ناو دەرگاکانی مێژووەوە، هەر بۆیە ئەوەی دەبوو بۆ هەمیشە لە ژیانماندا رەنگ بداتەوە ژیانی پڕ لە ئێش و ئازاری خانەوادەی (مخۆل شەلەنگ) و (جیهانگیر سەرحەد) بێت.

ئەو شەوەی کە درێژترین شەوێك بوو من و (جیهانگیر سەرحەد) ی کۆکردەوە لە دوای ئەو شەوە ئیدی شەوی وەها دروست نەبۆوە تێیدا بئاخافێین، هەریەکەمان بەرەو مەنفایەك هەڵاتین، هاوکێشەکان وەها کارێکیان کرد کە سەرو بنی دنیایان لەلا وێران کردین، هەر بۆیە چەندین سەعات قسەمان کرد و باسی کتێبە وەنەوشەییەکەمان کرد کاتێك ئەستێرەکان لەو شەوە گەرمەدا بە ئاسمانەوە تەماشای سەرزەمین و مرۆڤە بێدارەکانیان دەکرد، ئێمە باوەشمان دەکرد بە تاریکییداو باسی ژیانمان دەکرد هەمیشە لەو ژیانەدا مەحکوم بووین بە مەرگ، مەرگ لە برژانگی چاو زیاتر نزیك بوو لێمانەوە، شەوانێکی هەمیشە زیندوو بوو بۆ کەسانێك پڕ بوو لە خۆشی و کەیف و شادی بۆ ئێمەش پڕ بوو لە ناسۆری درێژخایەن و دەردی کوشندە.

من دەبوو هەرچی زووە بڕۆم و داوای دەست لە کارکێشانەوە لە (پەنا کاروانی) بکەم ئەو کوڕە دڵناسکەی کە وەك گورگێك لە پێستی مەڕدا خۆی حەشاردابوو، بۆ هەمیشە لە بۆسەدا بوو بۆ کچانی جوانی شار، هەر بۆیە کە رۆژ بۆیەوە بە زوویی چووم و داوای دەست لەکارکێشانەوەم بەرز کردەوە، بەڵام سەرەتا واژۆی لەسەر نەکرا، دواتر چووم و داوام کرد کە رەزامەند بێت چونکە، من

www.mukiryani.com

نەخۆشم و دەبێت سەفەر بکەم بۆ دەرەوەی وڵات، بەڵام بەر لە واژۆکردنی داواکاریەکەم بانگێشتی کردم بۆ ئاهەنگێکی شەوانەی گەورە کە بە بۆنەی کردنەوەی باڵەخانەیەکی گەورەی بازرگانییەوە سازیان دابوو، نەدەکرا نەچم هەر بۆیە بێ سێ و دوو زمانم لە وتە کەوت و رەزامەندیم بە چوون نیشاندا، هەر بۆ دواتر گەڕامەوەو بۆ شەوی ئاهەنگەکە خۆم ئامادەکرد، زۆر لە لام گرنگ بوو کە (جیهانگیر سەرحەد) لەگەڵ خۆم ببەم بۆ ئاشنا بوون بەو ژیانەی لەناو ئەو خانەوادانەدا هەیە، بۆ شەوی ئاهەنگەکە خۆمان بە چاکی ئامادە کردبوو، لەگەڵ (جیهانگیر سەرحەد) چووین بۆ بازاڕ هەریەکەو قاتێکی جوان و جلی وەزیرانەمان کڕی.

ئەو شەوی کە چووین بۆ ئاهەنگەکە چووینە ناو هۆڵێکی ئوتێلەکەوە شەوێکی سەیر بوو زۆربەی کەسایەتییە ناسراو بەرپرسە گەورەکانی وڵات بانگێشتی کرابوون، بەڵام دوور لە چاوی کامێرا ئاهەنگەکەیان دەگێڕا و دەیانخواردەوە لە گرانبەهاترین جۆرەکانی مەیی و بادە.

من ئەو شەوە تەنیا کارم ئەوە بوو کە لە دوورەوە بەرپرسە گەورەکان بە(جیهانگیر سەرحەد) بناسێنم، هەر زوو زوو ئاماژەم بۆ کەسێك دەکردو دەمووت ئەوە فلان کەس و ئەوە فیسار کەسە، ئاماژەم بە (محەڕەم هەڵۆ) دا کە لەنێوان چوار کچدا مەی دەنۆشی پێدەکەنی پیاوێکی جادووگەری چاو زەرد بوو، وەك هەڵۆ چاوی بە هەموو لایەکدا دەگێڕاو کەمێك سەری رووتابۆوە دەموچاوێکی کەمێك باریکی درێژ باڵایەکی مامناوەندی هەبوو قاتێك چاکەت و پانتۆڵی رەساسی لەبەردا بوو بۆینباخێکی سووری لە ملی توند کردبوو قاچی خستبوویە سەر قاچی و پێدەکەنی، (پەنا کاروانی) بە پیشەی هەمیشەیی چاکەت و پانتۆڵی مارۆنی لەبەر کردبوو، (ئەمیر کاروانی) لە لایەکی ترەوە قاتی نیلی لەبەر کردبوو قوماری دەکرد ئیتر ئاهەنگێکی گەورە بوو، کۆمەڵێك گۆرانیبێژی کاسەلێسی گیرفان خاڵیش ئاهەنگیان جۆش دابوو زەنا زەناو هاوار هاواریان بوو، (جیهانگیر سەرحەد) ی داماو تەماشای هەموویانی دەکرد و دەیگوت: (ئەمە چییە؟ ئێمەو کەسوکارمان یەکسان بووین بەمان؟) من بە پێکەنینەوە دەمووت (بەڵێ بگرە کەمتریش بووین)، چەند جارێك ئاماژەم بە (جیهانگیر سەرحەد) دا کە جوان سەیری (محەڕەم هەڵۆ) بکات، بەو پەڕی وردیەوە تەماشای دەکرد و دەیووت (بۆچی؟ بۆچی؟) من لە وەڵامدا دەمووت (سەیر بکەو جوان سەیر بکە) ئەو شەوە کاری (جیهانگیر سەرحەد) تەنیا سەیرکردنی (محەڕەم هەڵۆ) بوو منیش بە هەموو لایەکدا وەك رادار سەیری ئاپۆڕای خەڵکم دەکرد کە خانەوادەی بەرزی بەرپرسەکان هەموو ئاڵابوونە یەکترو دەیان خواردەوەو سەمایان دەکرد رێك وەك ئاهەنگە گەورەکانی فیلمەکانی

www.mukiryani.com

هۆلیود دەهاتە بەر چاوم، بە دەیان ئافرەتی سۆزانی عەرەبی سەمایان دەکرد و بە بەدەن و لەشی نیوە رووتەوە دەهاتن و دەچوون.

هەر چۆنێك بێت بەر لە بە کۆتا گەیشتنی ئاهەنگەکە من و (جیهانگیر سەرحەد) ی شەل هاتینە دەرەوەو گەڕاینەوە بۆ ماڵەوە، مەراقێکی گەورە لە دڵمدا بوو خەوم لێ نەدەکەوت هەر ئەم دیو ئەو دیوم دەکرد، لەولاوە(جیهانگیر سەرحەد) دەیوت (کوڕی خۆم چییە دەتەوێت شتێ بڵێیت چییە؟) من دەبوو هەندێك شت بڵێم دەنا ویژدانم ئازاری دەدام هەستم دەکرد مەنجەڵێکی گەورە لەناو دڵمدا دەکوڵاو دەیسووتاندم وەك بووركانێك لە لێواری تەقینەوەدا بووم ئازار سەراپای گیانی داگیر کردبووم بۆیە بە ناچاری هاوارم کرد و وتم (ئەی پیاوە پیرەکە ئەی بەریێترین مرۆڤی ئەم سەرزەمینە (محەرەم هەڵۆ) دەناسیتەوە؟) لە وەڵامدا بەو پەڕی پەرێشانییەوە هاتە لام وتی (دە ساڵی تر بیبینمەوە باش دەیناسمەوە) دواجار وتم (ئەو پیاوە بووە هۆی مەرگی (کامەرانی وەنەوشە)، ئەو بوو (کامەران)ی لە کونجی زیندان توند کرد، ئەو بوو هاوڕێکانمانی کوشت ئەو بوو نەیهێشت بە مراد بگەین ئەو بوو (مەلەك کانەبی) و (کێوان دەشتی) و (کامەرانی وەنەوشە) و چەندانی دیکەیان کوشت، ئەو بوو (کامەران)ی بەرەو هەڵاتن راوەدوونا بەرەو مەنفا).

(جیهانگیر سەرحەد) حەپەساو تاساو پەشۆکاو من باسی چی دەکەم من تێ هەڵچوومەوەو بە گریانەوە وتم((کامەران) ژیانی لێرە خۆش دەویست کچێکی تا رادەی پەرستن خۆش دەویست بەناوی (دڵارام میهرداد)، بەڵام کردەوەکانی (محەرەم هەڵۆ) ئەویان بەرەو هەندەران هەڵنا ئەویان راوەدوو ناو وایان لێکرد تف لەم هەرێمەش بکات) ئیدی تەواوی بەسەرهاتەکانم لە نووکەوە تابەیانی بۆ(جیهانگیر سەرحەد) گێڕایەوە دێڕ بە دێڕ وشە بە وشە هەموو رووداوەکانی ئەو چەند ساڵەی رابردووم بۆ بەیان کرد و ئەم خستە ناو دنیایەکی خەیاڵی و خەم و پەژارەوە دەبوو بۆی باس بکەم من تاوانبار نەبووم مەحکوم نەبووم، بەڵام راستییەکان دوا جار هەر دەبێ ئاشکرا بن.

لەگەڵ ئەم رووداوانە لە دەمم هاتەدەر (جیهانگیر سەرحەد) هەراسانی لەبەر هەڵگیراو هەر بەم لاو ئەو لادا پیاسەی دەکرد دەشەلی بەدەم خۆیەوە هاواری دەکردو دەیگوت: (خوایە گیان من پیاو کوژ نیم، لێم خۆش بە) ئاخر پیاوێك کە تەنیا ژیانی بەرد تاشین بووبێ پیاوێك ژیانی لە زیندان سەرف کردبێ هیچ کات لە زیندان سڵ ناکاتەوە، هیچ کات بیر لە مەرگی کەس ناکاتەوە لە پەپوولەیەکی سپی دەچوو کە ئازادی دەوێت و ئازاری کەس نادات، تاوانکار نەبوو، بەڵام کۆمەڵێك رووداو هاتنە پێشەوە کە دەبوو بەرەنگاریان ببێتەوە، من لە دوا جاردا پەشیمان بووم کە ئەم راستییانەم ئاشکرا کرد، بەڵام ئەگەر بەوم نەوتایە دەبوو بۆ هەمیشە ئازاری ویژدان بچێژم، ئەو

www.mukiryani.com

هەمیشە لەبارەی (کامەرانی وەنەوشە) پرسیاری لێدەکردم، دەبوو پێی بڵێم نەدەکرا خۆم لەو ڕاستییانە بەدوور بگرم و خۆم بدزمەوە.

نەمانزانی چۆن ڕۆژ بوویەوە، بەڵام (جیهانگیر سەرحەد) بۆ ماوەی یەك هەفتە لەو ژوورەی مندا مایەوە و نەهاتەدەر، تەنیا بیری دەکردەوە خۆی کزۆڵ دەکردو دەگریا، لە سووچێکدا تەنیا دەگریاو هیچی نەدەووت، بەڵام کاتێك لەو خەڵوەتە هەستایەوە کارێکی سەیر ڕوویدا زۆر دژوار زۆر دژوار.

سەرەتای وەرزی پاییزیساڵی ٢٠٠٦ بوو، من چەند جارێك چووم بۆ دیداری (پەریهان جەلال) لەو ماوەیەدا (پەنا کاروانی) سێ جار داخوازی ئەوی کردبوو هەموو جارێك ڕەت کرابۆوە، بەو پێیەی هیچ هەست و سۆزێکی نەبووبۆ(پەنا کاروانی)، بەڵام هەر جارێك من دەچووم بۆ لای لە لایەن چەند بە کرێ گیراوێکەوە چاودێری کرابووم، ئەگەرچی من و ئەو لە دوو هاوڕێ زیاتر نەبووین، بەڵام لە لای (پەنا کاروانی) یاساخ و حەرام کراو بوو، لەو ماوەیەدا (پەریهان جەلال) داوای ئەوەی لە من دەکرد کەوا لەو فیلمەی بە نیازم لە سەر ژیانی (کامەرانی وەنەوشە) و خانەوادەکەی بەشداری پێبکەم و لەگەڵ خۆم سەفەری پێبکەم بۆ دەرەوەی وڵات، بەڵام من سەرەتا دەبوو هەموو ڕێگاکان لێکبدەمەوەو پاشان کاری لەسەر بکەم، و سەرەتا چەند ناوچەیەکی کوردستانمان هەڵبژارد بۆ پێگەی وێنەگرتن لە سەرەتای پڕۆژەکەدا بووین من دەمزانی (پەنا کاروانی) هیچ خۆشی لەم کارەی من نایەت و بەوە نائاسوودەیە کە (پەریهان جەلال) لەگەڵ من کار بکات، هەر بۆیە لە چەند ڕێگەیەکی جیاوازەوە تەنگەژەو کۆسپییان خستە سەر ڕێگام بۆ نەکردنی کارەکانم، هەر بۆیە من بۆ ماوەیەکی کاتی تێکڕای کارەکانم وەستاند، بەڵام (پەریهان جەلال) سەردانی دەکردم و هەوڵی نزیك بوونەوەی دەدام و چەندین جار هەواڵی ئەوەی دامێ کەوا (پەنا کاروانی) ژیانی پێ هەراسان کردووەو وازناهێنێت، بۆیە بێزاری کردبوو حەوسەڵەی ئەوەی نەماوە لەم وڵاتە بژی.

دژایەتیکردنی من لەلایەن ئەوانەوە نەوەستاو بەردەوامی هەبوو، من بۆ خۆم لەو شێوە ژیانە بێزار بووم دەمزانی کە لەم پنتەی سەرزەمین ژیان زۆر ناخۆشە، دوا جار کەسێك هاوڕێیەکی وەهام نەمابوو لەگەڵی بژیم، هەر لەو چەند ڕۆژەی دوایدا کە (جیهانگیر سەرحەد) هەموو ڕاستییەکانی بۆ ئاشکرا بوو، بۆ بەیانییەکەی کە خەریك بوو هەوری پاییز کەم کەم ئاسمانیان دەتەنی خۆی کۆکردەوەو بە منی ڕاگەیاند کەوا سەفەر دەکات بۆ شاری منداڵی بۆ ناو دار و پەردووی ڕووخاوی وەتەنەکەی جانتاو جلوبەرگی خۆی کۆکردەوەو ڕۆیشت ئیدی ئەوە دوایین جار بوو من (جیهانگیر

www.mukiryani.com

سەرحەد) ببینمەوە بەر لەوەی بڕوات کۆمەڵێك ئەرکی دژواری خستە ئەستۆی من کە مـن لـە لام دژوار نەبوو لەبەر هاوڕێیەتی پتەوی (کامـەرانی وەنەوشـە) و خۆشەویسـتییم بـۆ خانەوادەکـەیان هەموو کارێکم لە پێناویاندا دەکرد، ئەو بە دەنگییکی نزم پڕ لە حـوزن و ماتـەمینی بـە مینگـە مینگێکی سەیر دەیگوت: (کوڕەکەم شاپوور ئەمانەتی تۆو پەیکەرەکـەو کتێبـە وەنەوشـەییەکە، ئەوانە دوو شتی زۆر گرنگ و خۆشەویستی خانەوادەکەی ئێمەن تۆ دەبێت بە باشی بیـان پارێزیـت ئەرکی تۆ ئەوەیە بۆ کۆتایی هەموو رووداوەکانی ئەم سەردەمە لەناو ئەو کتێبەدا جێگە بکەیتـەوە ئەو کتێبە وەنەوشەییە دەبێت گەورە بێت و هەموو کەسەکانی ئەم هەرێمە بیخوێننەوە، هەوڵ بـدە وەك چاوەکانت بیان پارێزیت ئەوە پیرۆزترین درەختی ئەم خانەوادەیەی ئێمەیە کە لـە ژێـر دەسـتی تۆدا گەورە دەبێت و چڵ و پۆپ بەرەو ئاسمان دەهاوێژێت، من ئـەزموونی چـەندین سـاڵ زینـدانی فێری تێڕامانی کردم لە تاریکی و لە تەنیایی، رەنگە رۆژێکی دیکە نەیەت بـۆ ئـەوەی مـن و تـۆ پێکەوە قسە بکەین، ئەمە وەسیەتنامەی کۆتایی منە رەنگە من سەفەرێکی ئەبەدی بکەم بـەرەو قووڵای ئاسمانەکان بەرەو هەردە دوورو درێژەکانی مەنفا بەرەو گەرووی تاریکی دنیا، پەیکەرەکەش با لە ئەستۆی تۆدا بێت و بەرەو کوێ دەیبەیت بیبە، گرنگ ئەوەیـە پـارێزراو بێـت، ئـەوە دوایـن شاکاری هونەری منەو لەمە بەدوا پەنجەکانم کاری دیکە دەکەن، جگە لەبەرد تاشـین کـاری دیکـە دەکەن) بەم شێوەیە چەند جارێك وشەکانی کۆتـایی دووبـارە دەکـردەوە، مـن زۆر خـەمبار بـووم، چونکە لەو ماوەیەی لەگەڵ مندا بوو تەواو هۆگری یەکتر ببووین هەستم بە ئارامی دەکرد، ئەویش وەك کوڕی خۆی مامەڵـەی لەگـەڵ مـن دەکـرد، بـەو بەیانییـە کـەمێك کـەورۆژە بـە خـۆی و جلوبەرگێکی سپییەوە کە هەموو قۆپچەی کراسەکەی داخستبوو بە گۆچانە ساجیەکەیەوە باوەشـی بۆ کردمەوەو لە ئامێزی گرتم و ماڵئاوایی لێکردم، بەدەرکەوت و هێدی هێدی بـزر بـوو، مـن لـە سەر وەسێتنامەکەی ئەو دەبوو ئەو ئەمانەتانە بپارێزم هەر بۆیە بەڵێنم بە خۆمدا کـە تـا کۆتـایی ژیان ئەوانە بپارێزم من تەواو جەنجاڵ بووم کۆمەڵێك ئەرك و کارو بەرپرسیارێتی لە ئەستۆمدا بوون سەری خۆمم پێ نەدەخورا، هەمیشە زۆر سەرقاڵی کارکردن بـووم، دەبـوو چـیرۆکەکە بەشـێوەیەك ئامادە بکەم کە کاریگەری زۆر بەهێزی لە سەر هەست و ئەندێشەی ئەوروپاییـەکان هـەبێ، بـەڵام ئەم فیلمەی من دەمخوازی بە هاوکـاری چـەند دەرهێنـەرێك بەرهـەمی بهێـنم تـەکنیکی بـەرزی دەویست کە لە کوردستان لە توانای هیچ دامەزراوەو کۆمپانیایەکدا نەبوو، بۆیە دەبوو ئەنجامدانی کارەکان بە ئەورووپییەکان بسپیرم، هەرچـۆنێك بێـت دەبـوو ئـەوە بکـەم، هـەموو ئـەو کاسـێتە دەنگییانەی کە لە دانیشتنەکاندا تۆمـارم کردبـوون هـەموو وێنـەکان، دەستنووسـەکان دەفتـەری

www.mukiryani.com

یادگاریەکانم کۆکردبوویەوە، وەك دایکم هەمیشە دەیگوت:(لە کۆڵ بە کۆڵ و شـێت و گەڕیدەیـەك دەچووم) وەك سەگێکی وێڵگەرد پێیەکم لەمبەری دنیاو پێکەی دیکەم لەو بەری دنیا بوو.

وەك خوونەرتێکی کۆن و دێرینەم ئارەزووم بە کۆکردنەوەی زانیاری و نهێنییەکانی خەڵك بـوو، لەو ماوە کەمەی لە کۆمپانیاکانی (ئەمیر کاروانی) و خانەوادەکەی کارم کردبوو گەلێك زانیاری و داتای گرنگم لەسەریان کۆکردبۆوە، هـەموو دامـەزراوە نهێنییـەکانیانم بـە نەخشـەوە لـە لابـوو، تەنانەت هەمووتان و پۆیەکانم لە لای خۆم تۆمار کردبـوو وەك پیـاوێکی هـەواڵگرو سـیخوڕ وەك (جەیمس بۆند) لە فیلمە سەرنجڕاکێشەکانیدا هەموو پێگەکانم دەزانی تەنانەت کێڵگە نهێنییـەکانی رواندنی رووەکی تریاك و مادە هۆشـبەرەکان کۆگـا نهێنییـەکانی ژێـر زەوی باڵەخانـە گـەورەکان ماڵەکانی سۆزانی بازی کە لە لایەن (محەڕەم هەڵۆ) و (پەنا کاروانی) یەوە داڵدەدرابوون هەموو ئـەم نهێنییانەم لەسەر سی دی و هاردی نهێنی تۆمارکردبوو بە وێنەو نەخشـەو داتـای تـەواوەوە، مـن خۆم نەدەترسام، بەڵام هەندێك جار دەمگوت: (ئەگەر بێت و ئەم هەموو نهێنییە دژوارانە لە لایەن پیاوانی (محەڕەم هەڵۆ)وە ئاشکرا ببێت زۆر زەحمەتە من جارێکی دیکە رۆشنایی بە چاوەکانم ببیـنم بەڵکە لەناو تەنوورە گەرمەکانی ئەواندا وەك کۆتر دەمبرژێنێت، هەر بۆیە هـەموویانم کـۆکردەوەو کۆپییەکیشم لە سەر سیدیەك لەبەر گرتنەوە و نەدەکرا ئەم هەموو وێنەو زانیاریە گرنگانـەم هـەروا بە فیڕۆ بڕوات، هەر بۆیە گەڕام بە دوای ئەو کەسە بەرپرسە گەورانەی کـە لـە بازنەکـەی دیکـەی ئەولا بوون و لە دژی (محەڕەم هەڵۆ) هەمیشە لە بۆسەدا بوون، هەر بۆیە لە بیری ئـەوەدا بـووم کـە دار کرمی لە خۆی بۆ دروست بکەم و بە مقاشێکی درێژ پشکۆکان بگرم و خۆم لـە قـەرەی کـاری ترسناکی وەها نەدەم، ئەو کەسەی کە لە لام گرنگ بوو زۆر بە زوویی پەیدا ببوو، ئـەوەی دەمێـك بوو چاوەڕێم دەکرد کردم و ئەو کارە گرنگەم بە ئەنجام گەیاند، بەڵام شەوێکی وەرزی پایز کە نمە نمە باران دەباری لە نزیك کاتژمێر دەی شەودا بوو زەنگی تەلەفونم بۆ هات و هەواڵێکی سەیرم بیسـت کە بڕوام نەکرد شتی لەو جۆرە روبدات.

ئـەو شـەوەی کـە (محـەڕەم هـەڵۆ) کـوژرا دوو رۆژ بـوو (جیهـانگیر سـەرحەد) مـاڵی منـی بەجێهێشتبوو لەو تەلەفۆنەدا کە بۆم کراو بە گریانەوە (پەریهان جەلال) دەیگوت: (شاپوور دەزانـی ئەم شەو هەواڵمان بۆ هات کەوا (محەڕەم هەڵۆ) کوژراوە، زۆر دەترسم، زۆر دەترسم) لە دوای ئەوەی (پەریهان جەلال) تەلەفۆنی داخستەوە و من دەمودەسـت دەمزانـی ئـەم کـارە کـاری (جیهـانگیر سەرحەد) ە هەر بۆیە دەبوو منیش هەڵبێم دەنا پریشکی ئـەو ئـاگرەی کـە هەڵدەگیرسـا منیشـی دەسووتاند هەر ئەو شەوە بە ئۆتۆمبیلێکی تایبەت پەیکەرەکەی (جیهانگیر سەرحەد)م گواسـتەوە

www.mukiryani.com

بۆ ماڵی مامۆستا (شەڕمین عەزیز) و هەموو کەلوپەل و دەستنووس و کاسێتەکانم لە دوو جانتادا کۆکردەوەو ماڵئاوایم لەدایك و باوك و (شەڕمین عەزیز) و (پەریهان) کرد، ئەوان سەیریان لەوە دەهات کە من بۆ بەم شەوە سەفەر دەکەم، شار خرۆشا بوو هەموو شار دەنگی زەنا زەناو هاوارو هاژەی خەڵك بوو، دایکە پیرەکەم بە گریانەوە ماڵئاوایی لێکردم و ئەوەی دەمێك بوو هەوڵم بۆ دەدا و ئەو تەونەی دەمێك بوو دەمچنی بووەوە بە خوری، بە ئۆتۆمبیلەکەی خۆم هەر بەو شەوە بەرەو شاری دەشت و شاری قەڵا گووزەرم کرد، (پەریهان جەلال) بە گریانەوە دەیگوت: (ئاگاداری خۆت بە توخوا ئاگاداری خۆت بە) من بە ئاگادارییەوە خۆم دایە دەستی قەدەرو بەرەو شاری دەشت چووم، ئەو کاتەی گەیشتمە ئەوێ نیوەی شەو بوو، لەوێ لە ئوتێلێکی کۆنی خراپ مامەوە، هەر زوو ئەو سیدیەی کۆپیم کردبوو هەموو زانیارییەکانی تێدا بوو لە رێگەی دەلیلێکەوە بە ئەمانەت گەیاندمە دەست پیاوە نەیارەکەی (محەرەم هەڵۆ)، و بە زوویی بەرەو فرۆکەخانە رۆیشتم و تکتێکی ئەوروپام بە زەحمەت بڕی بوو پاش سێ کاتژمێر چاوەڕوانی فرۆکەکەمان لە زەمین بەرز بۆوەو بەرەو ئەوروپا کۆچم کرد، ئەوە دوایین جار بوو بۆنی خاك و هەواو ژینگەی کوردستان بکەم، لەوپەڕی بەرزی ئاسمانەکاندا هەستێکی سەیر داگیری کردبووم، لە لایەك خۆشحاڵ بووم بە لەناوچوونی پیاوێکی ناپاك و بێ ئابڕووی وەك (محەرەم هەڵۆ)و لە لایەکی دیکە نائاسوودە بووم بە بەجێ هێشتنی ئازیزان و خاکم بەو چەشنە، بەو هەڵاتنە سەیرەی لە هەرێمی مردووەکان کە رۆژانە بۆنی مەرگ لە هەموو کۆڵان و باخچەو بازاڕەکانی دەهات، من هەڵاتم وەك سەربازێکی دۆڕاو هەڵاتم، رام کرد و ئاوڕم لە رابردووی خۆم نەدایەوە، هەڵاتم، هەڵاتم، هەڵاتم.

www.mukiryani.com

٢٥

ئەو رۆژەی (کامەرانی وەنەوشە) بە بیجامەیەکی خەت خەت و تیشێرتێکی پەمەییەوە لەناو قوولاییەکانی زیندان هێنرایە دەرەوە رەنگی جلەکانی گۆڕابوو، زەردو رزی بوون لاوازو لانەوازو داماو بە قژو ریشێکی ئالۆزاوی درێژی زەردباوەوە وەك رەنگی قوڕو خۆڵ هاتەدەرەوە بەرەو رووناکی نەیدەتوانی چاوەکانی بکاتەوە ئەو دەمە لەناوەڕاستی ساڵی (٢٠٠٤) دا بووین، هەر بۆیە دەستی دەگرت بە چاوەکانییەوە و دەگریا، ئەوەی پیاوەکانی سولتان و (محەرەم هەڵۆ) ویستیان تەمبێ کردنی (کامەران) بوو، بەڵام ئەوان بەو کارە نەك نەیانتوانی بە ئەنجام بگەن بەڵکو دەرگای دۆزەخیان بە رووی خۆیاندا کردەوە.

لەبەرانبەریدا (میهرداد کاکەوەیس) بە کزۆڵی وەستابوو بە کامەرانی وتبوو(کوڕم ئەوا من بە کەفالەت تۆم ئازاد کرد، ئەمن دەزانم کە تۆ کاری وەهات نەکردووە، بەڵام ئەمن لەبەر خاتری کچە تاقانەکەم ئەم کارەم بە ئەنجام گەیاندووە، ئەو نەخۆش و ناتەواوە، لە دۆخێکی ترسناکدایە، بە خودا ئەوم لەدەست بچێ یەکسەر دڵم لە لێدان دەکەوێ) بە گریانەوە باوەشی بۆ (کامەرانی وەنەوشە) کردبۆوە، بەڵام (کامەرانی وەنەوشە) حەپەساو داماو نەیزانی بوو کە کێیە قسەی لەگەڵ دەکات، ئەو بە وێنەی مرۆڤی کۆنی چاخەکانی بەستوی لێهاتبوو لە مرۆڤی نیاندەرتاڵ چوو بوو، هەر بۆیە بەو پەڕی نەزانینەوە لەگەڵ (میهرداد کاکەوەیس) باوکی (دلارام) سواری ماشینێکی تایبەت ببوون و بەرەو ماڵی (میهرداد) بەڕێ کەوتبوون دوای چەند کاتژمێر لە رۆیشتن گەیشتبووینەوە شاری مێژوو لە دووررا لە قەلایەکی گەورەیان روانی بوو، (کامەران) هێدی هێدی چاوەکانی کرابوونەوەو رووناکی و چیاو کۆترو پاساری و درەختی رووتەڵەی بەدی کردبوو، ئیدی گەیشتبووە ئەو راستییەی کە ژیانی لەم هەرێمە پێ تەواو ناکرێ و دەبێت سەفەر بکات یان هەڵبێت چونکە دەیزانی سیناریۆکان هەمیشە بەرێوەن تا ئەو کاتەی دەمرێت، بەو پەڕی نائومێدیەوە چووبووە ناو ماڵی (میهرداد کاکەوەیس) بەو پەڕی لاوازی و نەخۆشییەوە (دلارام) ی بەدی کردبوو کە ئەویش لە دۆخێکی خراپی دەروونی دا ببوو، هەر بە بینینی (کامەرانی وەنەوشە) وەك گوڵێکی سیسی ژاکاو ژیابۆوەو روخساری لە حوزن و ماتەمەوە بەرەو رووناکی و

www.mukiryani.com

کرانەوە کرابـۆوە، بـە کـوڵ بەسـەر یەکـدا گریـا بـوون لـەو دەمـەی شـەرم نـەمابوو (میهـرداد کاکەوەیس)لەبەر خاتری کچەکەی ئامادەیی دەربڕی بوو هەموو کارێك بکات.

(کامەرانی وەنەوشە)لە ئازارو ناسۆرو لاوازی و نەخۆشییدا لە هۆش خۆی چوو بوو، بووراب‌ـۆوە هەر بۆیە هەر زوو بەرەو نەخۆشخانەیەك برابوو پاش دوو رۆژ لە وەهم و بێ هۆشی، لـەوێ مـاوەی یەك هەفتە مابۆوە و چارەسەری پزیشکی بۆ کرابوو، هێدی هێـدی بـە هۆشـدا هـاتبووەوەو بـاری تەندروستی بەرەو جێگیر بوون چوو بوو، بۆیە لـە دوای دە رۆژ مانـەوەی لـە نەخۆشـخانە، دواتـر توانیبووی دەربچێت و بە پێیەکانی بڕوات و بگەڕێتەوە بۆ لای (دڵارام میهرداد).

ئـەو کاتـەی (کامـەرانی وەنەوشـە)بە قـاتێکی رەش و کراسـێکی رەش و گـوڵێکی وەنەوشەییەوە گەڕایەوە بۆ لای (دڵارام میهرداد) باوەشی بە (دڵارام) دا کردووەو (دڵارام میهرداد)ئاوێزانی (کامەران) بووە جوانترین دیمەنێکی سەرسووڕهێنەر بـوون. دوا جـار گەڕانەوە خۆشییەکی سەیر دروست دەکات، لەو دەمەدا کەس هەستی بەوە نەکردبوو کە (کامەرانی وەنەوشە) رۆژێك دێت و لەم وڵاتە هەڵدێت، هەموو وایان زانی دەگەڕێتەوە بۆ ژیانی ئاسایی خۆیی و درێژە بە خوێندن دەدات، بەڵام بە پێچەوانەی هەموو بیرۆکـەکان (کامەرانی وەنەوشە) دنیایەکی دیکەی بۆ ژیان و مەرگ هەڵبژاردوو، هەر بۆیە لە دوای چاك بوونەوەی (کامەران) و باش بوونی باری دەروونی (دڵارام میهرداد) بـۆ ماوەیـەکی کورت (دڵارام میهرداد) و (کامەرانی وەنەوشە) بـە یەکـەوە مابوونـەوە، بـەڵام ترسـی دووبارە بوونەوەی سیناریۆکانی پیاوانی (محەرەم هەڵۆ) وایان کردبوو (کامەرانی وەنەوشە) لەناوەڕاستی ژیانی زانکۆیدا واز لە خوێندن بهێنێت و بـەرەو هەنـدەران بـەرەو دوورگـە وەنەوشەییەکان هەڵبێت. هەمیشە هەڵاتن لە ژیانی ئێمەدا دووبارە دەبێتەوە، بە درێژایی مێـژوو کـورد هـەڵاتوو بـووەو لـە چەرمەسـەریدا بـووە، بـەڵام ئـەمجارە (کامـەرانی وەنەوشە)بەرەو دنیایەکی دیکە هەڵاتبوو، بە بڕوای ئەو ژیانی لە پنتێکـی دیکـەی ئـەم سەر هەسارەیەدا دەدۆزێتەوە.

لەو ماوە کورتەی دوای زیندانی دا هەموو رۆژێك بە چەپکە گوڵەوە چووبوو بـۆ لای (دڵارام میهرداد) و لەوێ لە یەکتریان پرسی بوو، ئاوێزانی یەکدی ببوون، باوکی (دڵارام) لە چاوەکانی (کامەرانی وەنەوشە) دا دیمەنێکی سەیرو خەیاڵی بەدی کردبوو کە هەر لـە منداڵییەوە لە چاوانی (دڵارام) دا بەدی کردبوو دیمەنی خاڵە مۆرەکەی ناوچاوانی (دڵارام) هەر رۆژەو بە رەنگێك گۆڕابوو لەو ماوەیەدا ناسروشتی خاڵەکە رەش ببـوو وەك ئـەوەی

www.mukiryani.com

پەیامێکی سەیر هاتبێت و لە دڵیدا چێنرابێت، (میهرداد کاکەوەیس) بە (کامەرانی وەنەوشە)ی وتبوو (من بەڵێنت پێدەدەم بە بێ هیچ مەرجێك کیژە تاقانەکەی خۆمت پێبدەم، بەڵام تەنیای مەکە و هەمیشە لەگەڵی ببە) بەم وتانەی (میهرداد کاکەوەیس) (کامەران) زۆر خۆشحاڵ ببوو، بەڵام (کامەران) هەمیشە لەو ژیانە ترسابوو لەم هەرێمە ترسابوو لە بیری خۆیدا لەوە ترسابوو ئەگەر ئەمان هاوسەرداری بکەن و نوتفەی منداڵ لە رەحمی (دلارام) دا جێگیر ببێت ئەو دەمە ژیانیان دژوارتر دەبێت و مەترسییەکان لەسەر ژیانی دەبنە سێ هێندە هەر بۆیە بڕیاری دابوو لە سەرەتادا بە تەنها بەرەو کیشوەرە دوورەکانی دونیا بچێت بۆیە رۆژێك هاتبوو، ماڵئاوایی لە (دلارام میهرداد) کردبوو، بەوی وتبوو کەوا سەفەرێکی کورت دەکات و پاشان دەگەڕێتەوە، لە ڕاستی دا (کامەرانی وەنەوشە) هەرگیز لە بیری ئەوەدا نەبوو کە (دلارام میهرداد) لە میشك و دڵی دەربێنێت چونکە عەشقەی ئەوان ئەزەلی و نەبڕاوە بوو، بەڵام دەیویست دەرگای دونیایەکی دیکە بۆ هەردووکیان بکاتەوە و سەرەتا خۆی لەگەڵ دەرگاوەنەکانی دونیا نوێ یەکاندا ئاشنا بێت ،ئەو نەیدەویست سەرکەشی بکات و (دلارام) بەو ئەزموونە قورسەی سەفەر کردن بناسێنێت، لە رێگەی رێبەرێکەوە مامەڵەی سەفەرکردن بەرەو هەندەران دەکات لەدوای خۆی چەند ئینجانەیەك گوڵی وەنەوشەیی بە دیاری دەدات بە (دلارام میهرداد).

بەڵێنی گەڕانەوە بە (دلارام میهرداد) دەدات، هەر بە زوویی لە ترسی قامچی و زوڵمی پیاوانی (محەرەم هەڵۆ) لە رێگەیەکی نایاساییەوە بەرەو سنوورەکانی وڵاتی تورکیا گووزەر دەکات، بە خێراییەکی زۆر هەڵدێن، لە دوای خۆی ئەوەی خەمی بۆ خواردبوو تەنیا (دلارام) بوو، لەو ماوەیەی لە زیندان ببوو لە لایەن کەسێکی راسپێردراوەوە چەند جارێك هەڕەشەی مەرگی لێکرابوو لە دوا ساتی ئازادبوونیدا لە نامەیەکی دەنگی دا هەڕەشەی مەرگی (دلارام) ی لێکرابوو ئەگەر بێت و لەم هەرێمە بمێنێتەوە، هەر بۆیە پێیان راگەیاندبوو کە زوو ئەم وڵاتە بەجێ بهێڵێت و لێرە نەمێنێت، ئەویش لە پێناوی مانەوەی (دلارام) و خانەوادەکەیی و لە ترسی ژیانی خۆی بۆیە بڕیاری هەڵاتنی داو ئەم هەرێمەی لەلا تاڵ ببوو، هەرێمێك کە ژیانی منداڵی تێدا بەسەربردووە، بە زووی بڕیاری داو بەجێی هێشت، لەو چەند ساڵەی رابردوودا ئەوەندە ئازارو ناسۆری چەشتبوو وڵاتی لەبەر چاو کەوتبوو هەر بۆیە لە پلانیدا ببوو بڕوات و لە دواتردا (دلارام میهرداد) بەرەو لای خۆی کێش بکات، لە دوای هەڵاتنی (کامەران) بەرەو هەندەران (دلارام میهرداد)دۆخی دەروونی زۆر خراپتر ببوو، هەر بۆیە گۆشەگیری و کزۆڵی

www.mukiryani.com

هەڵبژاردبوو، لەو دەمەی (کامەرانی وەنەوشە) لە تورکییاوە بەرەو سنوورەکانی وڵاتی یۆنان دەڕۆن، بە بەلەمێکی کۆنی شەق و شڕ مل دەنێن بەرەو دەریای گەورەی ئیجەو ناوەڕاست و شەڕ لەگەڵ هەزاران شەپۆلی دەریا دەکەن و هەزاران جار دەکەونە لێوارەکانی مەرگەوە، دواجار (کامەرانی وەنەوشە) بیرۆکەی راکردن لەو هەرێمە لە زانینیدا لە مێشکیدا چەکەرەی کردبوو، هەر بۆیە بڕیاری دابوو ئەو کارە بکات و پەشیمان نەبێتەوە بۆیە دەبوو ئەو کارە بکات، چونکە ژیانی لە ژێر ترس و دڵەڕاوکێدا بوو، پیاوەکانی (محەڕەم هەڵۆ) هەمیشە لە بۆسەدا بوون بۆی هەمیشە سووکایەتی و بێئەدەبیان بەرانبەر کردبوو ، ئەو دڵی لەم وڵاتە هەڵکەندرا بوو بڕیاری دابوو سەفەر بکات لە سەرەتادا لەبەر نەخۆشی (دڵارام میهرداد) و نالەباری تەندروستی نەیتوانی بوو لەگەڵ خۆی بیبات، و باوکی (دڵارام میهرداد) هیچ کات بە بیرۆکەی هەڵاتن بەرەو هەندەران رازی نەببوو، بۆیە (کامەرانی وەنەوشە) نەیتوانی بوو (میهرداد کاکەوەیس)لەوە ئاگاداربکاتەوە، بەڵام ئەو پەیامە سەیرەی لە ژێرزەمینەکانی زینداندا بۆی هاتبوو (کامەران) یان بەرەو هەندەران پەلکێش کردبوو، ئەو هەر دەبوو لەم هەرێمە هەڵبێت دواجار پەیامێك بوو لە دەرەوەی دەستی ئادەمیزادەکان پەیامێك بوو وایان کردبوو کە سەفەرکردنی لەلا گەڵاڵە بکەن، بۆیە لەبەرە بەیانێکی زوودا لەگەڵ رێبەرێك و چەند کەسێکی دیکە رەویان کرد و رێگا ترسناکەکانیان هەڵبژاردبوو، ئەو بەڵێنی گەڕانەوەی بە (دڵارام میهرداد) دابوو بڕیاری دابوو لە پاش ماوەیەك بگەڕێتەوە، بەڵام نەگەڕایەوە بۆ هەمیشە بزر بوو.

خەونی بە ژیانێکی دیکەوە بینی بوو، لەو ماوەیەی ئەو بیری لە هەڵاتن کردبۆوە، من لە ئەوروپا لە ژێر نەشتەگەری گەورەی دڵدا بووم، هەرگیز نەمتوانی بوو کۆمەکی بەو بکەم، من زۆر بەر لە (کامەرانی وەنەوشە) هەڵاتم، بەڵام من لەبەر نەخۆشی نەمتوانی درێژە بە خوێندن بدەم و نەشمتوانی بوو لە بارودۆخی خراپی (کامەرانی وەنەوشە) بپرسم، ئەو خەونی بەوەوە دەبینی بگات بە من و بە ژیانی بەهەشتئاسای ئەوروپا، من ماوەیەکی درێژ لە ژێر چاودێری پزیشکیدا بووم بە هەموو شێوەیەك لە دنیا دابڕابووم، لەسەرەمەرگدا ببووم، کە هیوای هەستانەوەم نەبوو، خاڵم کە سەردەمانێکی درێژ بوو لە هەندەران دەژیا لە نەخۆشخانە هاوەڵم بوو بە تەواوی دەستی لێ داشتبووم.

لەو سەروبەندەدا (کامەرانی وەنەوشە) بە خۆیی و بەکۆڵە پشتێکی گەورەی پڕ کەلوپەل و کتێبێك و چەند پارچە نانێك و دوو دەبە ئاوو ئینجانەیەکی بچووك لە گوڵی وەنەوشەیی، بڕیاری

www.mukiryani.com

سەفەرکردنی دابوو هەر زوو لەو دۆزەخەی هەرێم هەڵاتبوون کە لە لای زۆرێك لەبەرپرسە گەورەکانی دەوڵەت بەهەشت بوو، بەڵام زۆرێك لەوان بەدۆزەخیان چواندبوو، ئیدی خاڵی سفری سەفەرەکەی (کامەرانی وەنەوشە) لە هەرێم بوو، بەڵام خاڵی کۆتایی دیار نەبوو تەمومژاوی بوو، ئەو بە هەزاران کوێرەوەری و دەردەسەری بە کۆمەکی چەند هاوڕێیەکی کەمێك پارەی بەقەرز وەرگرتبوو بۆ سەفەرەکەی و بەڵێنی گەڕاندنەوەیانی دابوو، بە روحێکی جەسووڕانەوە خۆی ئامادەکردبوو بۆ شەپۆلە نەبڕاوەکانی دەریای ناوەڕاستی گۆی زەوی، ئەو دەریا گەورەیەی دەکەوێتە نێوان سێ کیشوەرەوە، ئەو دەمە ئەو بە جلوبەرگێکی کۆماندۆئاسا و بە پانتۆڵێکی کاوبۆو جووتێك کاڵەی گەورەی بن زبروو قەمسەڵەیەکی چەرمی بچووك و کڵاوێکی خوری و جووتێك دەست کێشەوە لە پایزی ساڵی ٢٠٠٤ داسەفەری خۆی دەست پێکرد و لەگەڵ رێبەرێك و کۆمەڵێك کۆچەری سەرگەردانی دیکەدا روویان بە رووی دنیایەکی دیکەدا کردەوە، لە شەو و رۆژە تەماویەکاندا بە سەرماو کرێوەی وڵاتاندا رەویان کرد بە شەو لە رۆیشتن بەردەوام دەبوون و رۆژ لە بن بەردەڵان و ئەشکەوت و دارستانەکاندا پشوویان دەدا، ئیدی بەو چەشنە لە وڵاتی تورکییا پەڕینەوە، ژیانێکی ناخۆش ژیابوون، بە لاوازی و کەمخەوی و کەمخۆری لەڕەو بەردەوام بوون، وەك کۆمەڵێك کەسی قەرەچی بێ ناسنامە، وەك کۆمەڵێك کەسی لانەوازی تەریك لە دنیا تەنیا تەماشای ئەستێرەو ئاسمانیان کردبوو، بۆ هەمیشە لەو دنیا دابڕابوون، لە خەوندا بوون بۆ نیشتمانی گوڵەکان، (کامەرانی وەنەوشە) خزمەتی ئینجانەکەی کردبوو، لە هەموو سەرزەمینە جیاوازەکان چلێك گوڵی وەنەوشەی ئەفسووناوی چاندبوو.

بەڵام هەرگیز ئەو ئینجانەیە کەمی نەکردبوو، بە چەندین خاکی بەیارو و خاکی سەوزو شێدارو ئاوداردا رەت ببوون، بۆنی هەزاران گیاو گوڵی دارستانی دنیایان کردبوو بۆنی دەریاو نەهەنگ و قرشیان کردبوو، بۆنی بەردی کەنارەکان و هاژەی ئاویان کردبوو، چەند کەس لە رۆڵەکانی ئەم وڵاتە ببوون بێ سەرۆك و بێ خاوەن و بێ دایك و باوك شەقیان لەبەردو خۆڵی چەندین دۆڵ و نشێوو دا بوو، هەزاران کیلۆمەتر رێگای ئاسی یان بڕی بوو بە قەراغی زۆر چیای سەرکەشدا رەت ببوون لە هەر جێیەك کامەران گوڵێکی وەنەوشەی رواندبوو، ئێستاش هەزاران جۆر گوڵی وەنەوشەیی جوان سنوورەکانی ئەو وڵاتانەیان نەخشاندووە وەك زنجیرەیەك بەو هەرێمانەدا بڵاو بوونەتەوە.

لەو دەمەی لە کەناری دەریای ئیجە لەنگەر دەگرن و لە شەوێکی باراناوی پایزدا یەکە یەکە خۆیان خزاندبووە ناو یەختێکی شەق و شڕی داڕماوو خۆیان دابووە دەست قەدەرێکی رەشی شووم، لەو شەوەدا (کامەرانی وەنەوشە) لە یادی دڵخوازەکەیدا تێر بە دەنگییکی نزم گریابوو، ئیدی

www.mukiryani.com

نزیکەی سی کەس سەرنشینی یەختێکی تایبەت بە راوە ماسی بوون، کە خۆی توانای هەڵگرتنی پێنج کەسی هەببوو، لەسەر یەختەکە ژمارەیەکی تایبەت نووسرابوو، کاپتنی یەختەکە کابرایەکی ریوەڵەی بێ مووی تورك ببوو، پیاوێکی کڵاو بەسەر کە هێلەکێکی چەرمی لەبەردا ببوو، بە هەموویانی وتبوو کەوا ئەم شەو دەگەنە دوورگە نزیکەکانی یۆنان بەو شەوە باران و رەهێڵەیە خۆیان بۆ شەپۆلە گەورەکانی دەریا ئامادە کردبوو، سنگیان بە رووی دەریادا واڵا کردبوو، هەر بۆیە بەو خێراییە سنووردارەی بەلەمەکە هەی ببوو بە ئاودا دەستییان بە جووڵە کردبوو، بەرەو ئەو بەری دنیای رۆژئاوا، ئیدی بە هۆی کونبوون و تێچوونی ئاوەوە بەلەمەکە کێشەی تێدا دروست ببوو، ئاوی بێ رەحم وەك چۆن ئاگر بێ رەحمە بەلەمەکەی نوقمی دەریا کردبوو، لەو کاتەی کە هیچ کام لە سەرنشینەکان مەلە نازانن، جگە لە یەکێکیان مەلەوان نەببوون، لە شەوێکی تاریکدا لە ژێر رەحمی بارانی ئاسمان و شەپۆلە گەورەکانی دەریادا یەك بەیەك نقوم ببوون، بەڵام کاپتنەکەو سەرنشینێك بە فەلاکەت لە رێگەی پارچە تەختەیەکەوە سەر ئاو کەوتبوون، بەڵام تەواوی سەرنشینەکانی دیکە مردن و خنکان و تەرمەکانیان دۆزرایەوە جگە لە (کامەرانی وەنەوشە)کە هیچ ئاسەوارێکی دیار نەمابوو وەك نەهەنگەکانی دەریا قوتیان دابێ بە تەواوی بزر ببوو.

نەدۆزرایەوە لە دوای رۆژ بوونەوە لەبەرەبەیانێکی تا رادەیەك رووناکدا لە لایەن چەند کەشتییوانێکی کەناراوەکانی یۆنان تەواوی خنکاوەکان دەرهێنرانەوە هەموویان خرانە کیسەوەو لە رێگەی دەریاوە رادەستی کەشتییەکانی تورکییا کرانەوە و لە رووپەڕی رۆژنامەکاندا هەواڵی کارەساتەکە بڵاو کرایەوە بە ناوی تەواوی خنکاوەکانەوە، هەروەها لە سایتەکانی ئینتەرنێت و رۆژنامەکانی کوردستانیش هەموو هەواڵەکان بڵاو کرابوونەوە، تەرمەکان لە رێگەی حکومەتی تورکییاوە رادەستی حکومەتی کوردستان کرانەوە، ئەو رۆژە لە سەرتاپای کوردستان کرابوو بە رۆژی ماتەمینی، چونکە بیستو هەشت کۆچەری کوردستان لەناوچووبوون دنیا هەمووی سەرتاپا رەشیان پۆشی بوو، بەڵام یەك کۆچەری لەو شەپۆلانەدا دەرباز ببوو، بە نائومێدی و نیوە خنکاوی گەڕابۆوە بۆ زێدی خۆی، ئیدی (کامەرانی وەنەوشە) لە دەریادا ونبوو، بۆ هەمیشە بە خۆیی و ئینجانەیەك گوڵەوە نەدۆزرایەوە، لەو دەمەی هەواڵی خنکانی (کامەرانی وەنەوشە) بڵاو بوویەوە، ماتەمینی سەراپای کۆلێژو زانکۆو شارەکانی گرتەوە بە هەزاران هاندەرو هاوڕێ و دڵسۆزی (کامەران) رژابوونە سەر شەقامەکان و لە چەندانە مزگەوت و کۆلێژ و دامەزراوەکاندا پرسەی تایبەتی بۆ گیرابوو، ئەگەرچی ئەو کوڕی ئاسمانەکان بوو، بەڵام لە دەریادا بزر بوو، دروست نەزانرا چی بەسەر هات رەنگە بەرز بوویێتەوە بۆ ئاسمان، یاخود لە یەکێك لە دوورگە دوورەکاندا لەنگەری

www.mukiryani.com

گرتبێ و تۆوی گوڵە وەنەوشەییەکان بکات،یان وەك (ڕۆبنسۆن کـرۆزو) چـەندین سـاڵ لـە دوورگـە ونبووەکاندا بە تەنها بووبێت یان لەناو ناخی دەریادا بـۆ ئەبـەدی راکشـابێت، لەوکاتـەی هـەواڵی مەرگی (کامەرانی وەنەوشە) لە لای (دلآرام میهـرداد) ئاشـکرا بـوو هـەر زوو هەراسـانی لەبـەر هەڵگیراو، بـەڵێنی دابـوو کـە لـە دوای ئـەو نـەژی بۆیـە بـە نائومێـدی و نیـوە شـێتی بەسـەر شەقامەکاندا بە گریان و قیژانەوە رای کردبوو، چیرۆکی شـێتبوونی (دلآرام میهـرداد) لـە تـەواوی شاردا لەسەر زمانی خەڵك دەوترایەوە تا ئەو دەمەی بە مردوویی لە یەکێك لە کەلاوەکانی شـاردا دۆزرایەوە، بە ئازارو ناسۆرەوە گیانی سپاردو بـۆ هەمیشـە ئـەو دوو ئاشـق و مەعشـوقە بەیـەك نەگەیشتن، تەنیا کچێکی ئاسمانی لەگەڵ کوڕێکی ئاسمـانی ئاسـەواریان لەسـەرزەمین سـڕایەوە لـە دنیاکانی دیکەدا بەیەك گەیشتنەوە، هەردوو روحی ئازاو پیرۆزیان بەرەو ئاسمانەکان هەڵکشـانەوە، دوو کەس لە جنسی فریشتەکان دوو روحی جوان و سەربڵند کۆچیان کـرد بـەرەو دنیاکـانی دیکـە بەرەو هەورەکان هەڵکشان.

هیچ دەریاوانێك و ئامێرێکی ژێر دەریایی نـەیتوانی تـەرمی کامـەرانی وەنەوشـە بدۆزێتـەوە بۆیە، ئەو کاتەی راستی ئەم رووداوانەم بیست من بە گومـان بـووم، لـەدوای چـەند مانگێـك لـە سەرەتای ساڵی ٢٠٠٥ دا دوای هۆش هاتنەوەو بڕانەوەی غەیبووبەم وچاك بوونەوەم کاتێك هەواڵی مەرگی (کامەرانی وەنەوشە)م بیست یەکسەر موچڕکێکی کارەبائاسا بە جەستەمدا گووزەری کرد، وەخت بوو دڵم لە لێدان بکەوێت کە خۆی لەوپەڕی لاوازیدا بوو، من بە کـوڵ گریـام و دکتۆرەکـانم قەدەغەی گریانیان لێ کردم و دەیانووت کەوانابێت ئازار بچێژم و خەم بخۆم، بەڵام هەرچیم دەکـرد نەمدەتوانی نەگریم بۆ هاوڕێی ئازیزم، ئەو دەمەی ئەو هەواڵەم بیست من لە شـوقەکەی خۆمـەوە لە باڵکۆنە بەرزەکانی باڵەخانەکەوە سەیری دیمەنی دنیام دەکـرد و دەگریـام و رووداوەکـانی ژیـانی خۆم و (کامـەرانی وەنەوشە)م بە بیر خۆم دەهێنایەوە بیری ئەو هەموو مەرگ و خوێنەم دەکەوتـەوە هەر بۆیە دەچووم کتێبە وەنەوشەییەکەم لە جانتاکەمدا دەردەهێناو بۆ یەکـەمین جـار دەمکـردەوە دەمخوێندەوە، لەگەڵ هـەر دێڕێکـدا تێـی رادەمـام و دەگریـام دەگریـام، دەگریـام، یادگاریـەکان و نووسراوەکانم ئەم دیو ئەو دیو دەکرد، هەزاران راستی و دروستی لە کتێبەکـەدا دەردەکـەوتن و لـە لام گەلاڵە دەبوون، بۆیە بیرۆکەی کۆکردنەوەی چیرۆکی ژیانیان لـە هزمـدا چـەکەرەی دەکـرد، بـە کاوەخۆ هەندێ لە رووداوەکانم بۆ ریکۆردەر دەگێڕایەوە نەبادا لە یادم بچن و بسڕێنەوە و هەنـدێکم دەنووسی، شەوێکی ناخۆش بوو کە رەشترین شەوە لە ژیانمداو لە یادی ناکەم دوای چـەند مانگێـك لە مەرگی (کامەرانی وەنەوشە) من تازە ئەو هەواڵانەم بەر گوێ دەکەوت، بۆیـە لـەو شـەوەدا بـە

www.mukiryani.com

چەرخێکی ئاگری پەنجەکانی خۆم داخ کرد و بڕیارم دا بۆ هەمیشە ئەم شەوە لە یاد نەکەم، دنیام لەبەرچاو تاریك و تاریك و تەنگ ببوو، گەلاڵەی چیرۆکی ژیانی (کامەران) لە سەرمدا چرۆی کردبوو، بۆیە دەمخواست زوو بتوانم سەفەر بکەم و بگەڕێمەوە بۆ کوردستان تاکو تەواوی راستییەکان بزانم، نەمدەزانی هۆکاری مردن و شێوازی مەرگی (کامەران) چییە، هەندێك راستی لە کتێبە دەستنووسە وەنەوشەییەکەدا هەبوو کە لەلام دژوارو تەماوی بوو لێیان تێ بگەم، دەبوو ئەو کرمە لە مێشکمدا بکوژم، ئەو شەوە شەوێك بوو درێژترین و ناخۆشترین شەوی تەمەنم بوو، بۆیە بە رەژوو لە ژیانمدا نەخشاندم.

شەوێك بوو ناوم نا شەوی بێهوودەیی و مەرگ خودایە لەو شەوە رەشە من هەرگیز چاوەڕوانی ئەوە نەبووم من بژیم و (کامەرانی وەنەوشە)بمرێت.

بۆیە ئەو ماوەیەو بۆ هەمیشە بڕیارم دا بەرگی رەش لەبەرم دانەکەنم، بۆ هەمیشە ماتەمگێڕی مەرگی خۆشەویسترین هاوڕێم بم، ئەو لە ژیانیدا رێنموونی زۆری کردم، رێنیشاندەرو دەلیلی خێری ژیانی من بوو، من خۆشترین کاتەکانی تەمەنم کاتە بەفەڕەکانم لەگەڵ ئەو بەڕێ کرد، نەدەکرا لەیادی بکەم، هەر پاش مەرگی ئەو مەرگی (دلارام میهرداد) ئەوەندەی دیکە ژیانی هەراسان کردم و لە پەلو پۆی خستم زۆر موعجیزە بوو من نەمردم، هەواڵی ناخۆش لەسەر هەواڵی ناخۆش بەرۆکیان پێ دەگرتم، لەلای هەندێ کەس وابوو کە من لە ژیانی پڕ لە خەونی ئەوروپا دەژیم، بەلام دژوارترین و رەشترین کاتەکانم لەوێ بەسەر دەبرد.

گەلاڵەی فیلمی ژیانی (کامەرانی وەنەوشە)لە لام دروست ببوو، دەبوو کارێك بکەم کە لە منداڵییەوە ئارەزووی دنیای فیلمی رۆژئاوام دەکرد، پاش چاکبوونەوەو سارێژبوونی برینەکانی جەستەم جگە لە برینەکانی روحم کە بۆ هەمیشە سارێژ نابێت لە رێگای چەند دۆستێکەوە بڕیاری ئەو کارەم دا و ئەوانیش بەڵێنی کۆمەکیان پێدام، بەلام دەبوو هەموو چیرۆکەکان کۆبکەمەوە لە راستی دا لە ژیانی خانەوادەی (کامەرانی وەنەوشە)دا ئەوەندە چیرۆکی تراژیدی هەبوون کە بەشی چەندین فیلمیان دەکرد، بە خۆماندووکردنم بۆ ماوەیەك دە متوانی ئەو کارە بکەم، بۆیە بە ئازارێکی زۆرەوە بڕیاری گەڕانەوەمدا بۆ ولات، لەو کاتەی من بە کۆمەکی زۆری خاڵم مافی پەناهەندەیم وەرگرتبوو لە ئەوروپا.

گەڕامەوەو بۆنی خاك و چیاو گیا و داروبەردی ولاتم بۆ جارێکی دیکە هەڵمژیەوە ئەوەی دەبوو لەسەری کار بکەم چیرۆکی یەکترناسینی دایك و باوکی (کامەرانی وەنەوشە) بوو کە لەنێو کتێبە

www.mukiryani.com

وەنەوشەییە مێژووییەکەدا بوون، بۆیە دەبوو سۆراخی دروستی هاوڕێیـەکی (وەنەوشـە) بکـەم کـە ناوی (شەرمین عەزیز) بوو.

دوای ئەوەی لە شەوێکی درەنگی کۆتایی ساڵی ٢٠٠٥ دا گەڕامەوە بـۆ کوردسـتان بەوپـەڕی ماندوویەتیەوە خۆم گەیاندەماڵەوە، ئەو کاتە خاڵم هاوسەفەرم بـوو دایکـم بـە کـوڵ باوەشـی بـۆ کردمەوەو بە سەرمدا گریا، ئەوان چاوەڕوان نەبوون کە من بـژیم، بـەڵام بـە مـوعجیزە نـەمردم و جارێکی دیکە باوەشم بە دنیادا کردەوە.

دوای ماوەیەك لە پشوودانم پاش ئەوەی تەواو هەستم بە چاك بوونەوە دەکرد ڕۆژێکی بارانـاوی بە خۆم و جانتایەکی ڕەش و ریکـۆتێکی ڕەساسـی و چـەترێکەوە بـە سـۆراخێکی زۆر مامۆسـتا (شەرمین عەزیز)م لە یەکێك لە قوتابخانەکانی شاردا دۆزیـەوە کـە هـاوڕێی دێرینـەی (وەنەوشـەی مەحموود شەلەنگ) بوو، دوای بیست و حەوت ساڵ پەڕەکانی ڕابردووم بـە روویـدا کـردەوە ئیـدی دوای چەند جارێك لە سەردان کردنم و دوای ئەوەی چەند مانگێك چاوەڕێم کردو لـە دەرەوەی وڵات گەڕایەوە پاش ئەوەی بۆ نەشتەگەری سەفەری دەرەوەی وڵاتی کردبوو، دواتر بـووم بـە ئاشـنایان و تەواوی چیرۆکەکانم لە لایەن (شەرمین عەزیز) ەوە چـنگ کـەوت و لـەو ماوەیـەی لـە کوردسـتان سەرقاڵی کاروباری پڕۆژەکە بووم چەندین ڕووداوی سەیر ڕوویان دا.

هەر لەو ماوەیەدا (پەریهان جەلال کوێستانی) کە کچی تاقانەی (شەرمین عەزیز) بوو، بوو بـە هاوڕێی نزیکم و لە چەندین پڕۆژەو کاردا هاوکاری و کۆمەکی پێکردم دواتر بکـوژانی (کامـەرانی وەنەوشە)م دۆزیەوەو هەموو کارو چالاکییەکانم لەلای خۆم هەڵسەنگاندو توانیم بزانم چی دەکـەن و چی ناکەن، تەواوی ئیشە قێزەونەکانیانم زانی و لە لای خۆم لـە کۆمپیوتەرەکەمـدا تۆمـارم کـردن پڕۆژەی بە فیلم کردنی چیرۆکەکانی ژیانی (کامەرانی وەنەوشە) و خانەوادەکـەی و تـەواوی ڕووداوە زەمەنییەکانی ئەو سەردەمەم لەلای خۆم کۆکردەوە، هەروەها توانیم کاری زۆر گـرنگ بکـەم و بـە تەواوی کوردستان و ناوچە چیاییەکانی شارباژێڕدا بە نـاو گونـدو باخـەکانی خانـەوادەی (محمـوود شەلەنگ) بگەڕێم و لە تەواوی جۆرەکانی گوڵ و گیاو ڕووەك رابمێنم.

لەگەڵ ئەوەشدا توانیم (محەرەم هەڵۆ) و (پەنا کاروانی) و (ئەمیر کاروانی) باوکی باش بناسـم و پێگەیان لە گەندەڵیکردن و بۆگەنکردنی کوردستاندا بدۆزمەوە ئەو دەمەی کە بـاوکی (کامـەرانی وەنەوشە) (جیهانگیر سەرحەد) لە دوای بیست و سێ سـاڵ لـە دیلـی و یەخسـیری گەڕایـەوە زۆر کاتێکی گونجاو بوو بۆ تۆڵەسەندنەوە، دیاردەیەکی ناوەزە بـوو مرۆڤێـك بـە ناسـنامەی مەرگـەوە بگەڕێتەوە و سەربووردەی پەیکەری (جینا) دووبارە سەر هەڵبداتەوە گەڕایەوە بە کۆمەڵێك ئـازارو

www.mukiryani.com

داخەوە، بەڵام دواتر دووبارە بزر بوو بۆ هەمیشە نەمبینییەوە، دوای ئەوەی (محەڕەم هەڵۆ) لە شەوێکی درەنگدا کوژرا، شەوێکی پایز بوو نمە نمە باران دەباری ئەو کاتە لە ساڵی ٢٠٠٦ دا بووین، بەڵام بکوژەکە نادیاربوو، لەلای خەڵك ئاشکرا نەکرا، من دەمزانی بکوژەکە جگە لە (جیهانگیر سەرحەد) کەسێکی دیکە نییە ئەگەرچی ئەو پیاوە هێندە ناپاکی کردبوو دوور نەبوو دوژمنێکی دیکە لە پارێزدا خۆی بۆ ئامادە و پڕ چەك کردبێت و ئەوی کوشتبێ من دەبوو هەرچی زووترە سەفەری دەرەوەی وڵات بکەم، چونکە ئەرکەکانم لەم هەرێمە بەکۆتا گەیشتبوون و تەواوی زانیاری و چیرۆکە گرنگەکانم لەلای خۆم بە دەستنووس و کاسێتی دەنگی تۆمار کردبوو، هەر لە دوای مەرگی (محەڕەم هەڵۆ) من بە یەکجاری دڵم لەم هەرێمە هەڵکەندراو بەرەو هەندەران هەڵاتم ئیدی ئاسەواری (جیهانگیر سەرحەد) بۆ جارێکی دیکە دیار نەماو هیچ کات و زەمەنێکی دیکە ئەوم نەبینییەوەو هەواڵم لەربارەی نەزانی ئەو دەمەی بە تۆمەتی بڵاوبوونەوەی زانیاری سەبارەت بە ژیان و کارو پیشەی (محەڕەم هەڵۆ) و خانەوادەکەی ئاگری شەڕێکی خێڵەکی و ناوخۆیی خەریك بوو لە کوردستان هەڵدەگیرسا هەر دوای ئەوەی من تەواوی زانیاری و داتاکانم لە چەند (سی دی) یەکدا گەیاندە دەستی دووەمی کابرای نەیاری (محەڕەم هەڵۆ) ئەو توانیبووی ناوبانگی (محەڕەم هەڵۆ) بزڕێنێت، هەر بۆیە بۆ یەکەمین جار من بوومە هۆی دوژمنایەتیەکی گەورە لەنێوان ئەو دوو خانەوادەیەدا و توانیم تۆڵەی گیانی سەدان کەس و ژن و هاوڵاتی لەوان بسەنمەوە کە بێتاوان لەناوچوون و ئابروویان برا، ئەو پیاوەی ببوو بە خۆرەی گیانی کۆمەڵگا لەناوچوو ناوی چووە ناو زبڵدانی مێژووەوە و دەرگای دووەمی مێژووی بە روودا کرایەوە کە پڕە لە ناپاکان و نیشتمان فرۆشان، مەرگی (کامەرانی وەنەوشە) و بێسەرو شوێنبوونی (جیهانگیر سەرحەد) هەروا بە کراوەیی مایەوەو هەرگیز دەرگاکانیان بە روودا دانەخرا، لەو دەمەی من هەڵاتم و بەرەو ئەوروپا گەڕامەوەو بۆ هەمیشە ئاڕاستەی گەڕانەوەم بەرەو کوردستان و دایك و ئازیزانم بە داخراوی هێشتەوەو گەڵاڵەی بە فیلم کردنی چیرۆکەکانیشم بە هەڵپەسێراوی مانەوە، هەر بۆیە بە زوویی لەم هەرێمە هەڵاتم، هەڵاتم لە هەرێمی مردووەکان، ئیدی دەبوو پێی بووترێت هەرێمی مردووەکان، چونکە دواجار مردووەکان گەلێك زۆر بوون، منیش هەڵاتم بۆ هەمیشە لەم هەرێمە هەڵاتم.

www.mukiryani.com